

La relación familia-escuela. La representación de un espacio compartido

Sandra Martínez Pérez

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

Facultad de Pedagogía

Departamento de Didáctica y Organización Educativa

Programa de Doctorado:

“Diversidad y Cambios en Educación: Políticas y Prácticas”

Bienio 2003 – 2005

Título de la tesis:

“La relación familia – escuela.

La representación de un espacio compartido”

Tesis Doctoral presentada por:

Sandra Martínez Pérez

Dirigida por:

Dra. Juana María Sancho Gil

Para optar al título de Doctora por la Universidad de Barcelona

Barcelona, 2012

ANEXO 1: CARTA DE NEGOCIACIÓN

- **Título del proyecto:**

“La relación familia – escuela. La representación de un espacio compartido”.

- **Nombre de la investigadora:**

Sandra Martínez Pérez, becaria de Formación del Profesorado Universitario (FPU) y doctoranda del programa: *“Diversidad y cambios en Educación: Políticas y Prácticas”*. Departamento de Didáctica y Organización Educativa (DOE). Facultad de Pedagogía.

- **Directora de tesis:**

Juana María Sancho Gil, Catedrática, profesora e investigadora de la Universidad de Barcelona, Departamento de Didáctica y Organización Educativa.

- **Origen del interés por el tema de estudio:**

Desde hace unos años, el tema de la relación familia y escuela ha ido formante parte cada vez más de mi curiosidad, de mis ganas de aprender y conocer una realidad que se hace presente hoy día. Son muchas las escuelas y las familias las que están interesadas en saber cómo se entreteteje la relación entre ambas instituciones y qué poder hacer para hallar caminos de encuentro, de diálogo, de escucha si no existen, y en el caso de que existan, qué se puede mejorar y orientar a favorecer dicha relación.

Por ello, mi estudio gira entorno a la necesidad de *saber, comprender, identificar el tipo o tipos de relaciones que se establecen entre ambas instituciones*, y las representaciones que se hacen los miembros que las componen.

▪ **Proyecto: Objetivos y pregunta desencadenante:**

El **objetivo principal** de mi investigación es, por lo tanto, enfocar mi mirada en la *relación que se establece entre las familias y las escuelas*, principalmente en el *tipo o tipos de relaciones* que existen y se dan entre ambas instituciones. Y esto me llevará a conocer qué representaciones elaboran las familias (madres, padres, tutores, etc.) acerca de la institución escolar; y cómo las escuelas (docentes y personal no docente del centro) se representan, hoy en día, a las familias de sus alumnos.

Para ello, **la pregunta desencadenante** será: *¿Qué tipo de relación o relaciones existen entre la familia y la escuela?* Ésta será estudiada a través de las siguientes cuestiones:

- ¿Qué factores impulsan a establecer unas relaciones positivas entre las escuelas y las familias?
- ¿Qué espacios de encuentro se dan y dónde?
- ¿Cómo viven los niños y niñas las relaciones establecidas entre sus familias y la escuela?
- ¿Cómo la familia se representa la escuela y cómo el centro percibe a las familias de sus alumnos y se las representa? ¿Qué relación existe entre ambas representaciones?
- ¿Cómo ven los y las docentes y el resto del personal del centro educativo a las familias en relación con sus prácticas educativas?
- ¿Qué pensamientos, inquietudes se han generado en las familias a partir de las tareas que realiza la escuela?
- ¿Qué prácticas educativas se han desarrollado o se les ha demandado a las escuelas ante los cambios vividos en la familia?

Con el fin de poder realizar mi estudio de campo, sería necesario entrar en unas escuelas y compartir, durante un período de tiempo, las experiencias vividas. Quiero conversar con el profesorado, con las familias y los niños y las niñas de la escuela a partir de entrevistas. Leer documentos y materiales pertenecientes al centro educativo para su posterior análisis. Observar la realidad educativa. Con el propósito de comprender, describir, conocer las relaciones que se establecen entre ambas instituciones.

Mi intención no es evaluar, ni juzgar; sino comprender, describir y colaborar. Pretendo en cada momento devolver mis observaciones, miradas y actuaciones. Se trata de realizar un recorrido donde las dos partes podamos aprender.

▪ **Qué se pide:**

- Será necesario explicar al equipo directivo, docentes y familias mi propósito de estudio.
- Necesitaré una persona como referente para proporcionarme la información y documentos para la comprensión y análisis; y para fijar las entrevistas con los sujetos colaboradores.
- Poder asistir a vuestro centro durante un tiempo, pactado, para realizar las entrevistas, observaciones y análisis de documentos (Proyecto Educativo, Reglamento de Régimen Interno, AMPA, etc.).
- Necesitaré entrevistar a miembros del equipo directivo, docentes, personal no docentes y familias.
- Necesitaré hablar con alumnos para que pueda compartir conmigo sus visiones acerca de la relación familia – escuela.
- Necesitaré vuestra ayuda respecto a la lectura de las observaciones y la construcción de los informes sobre el propósito de estudio.

▪ **Qué os puedo ofrecer:**

- Devolver las entrevistas realizadas en forma de transcripciones para obtener vuestra aprobación; y añadir y modificar aquello que en lo que no se esté de acuerdo y/o dificulte la comprensión.
- Respetar la confidencialidad de las personas participantes.
- Presentar los informes finales de mi investigación a la escuela.
- Mi intención es convertir la experiencia de investigación en una experiencia de aprendizaje compartida.
- Invitaros a seminarios, actividades de formación o divulgación donde presente de forma pública mi investigación.

▪ **Posición de la investigadora:**

- No se realizará aquello que vosotros no queráis, ni sin vuestra autorización.
- Avanzaré junto a vosotros.
- Intentaré no interferir en vuestro trabajo lo menos posible.

- Tengo la voluntad de no hacer un trabajo basado en la recogida de datos, que posteriormente se publican en artículos o libros y no hacen ninguna devolución de ello a la escuela.

- **Marco de la Investigación.**

El marco de la investigación se realizará en la escuela o fuera de ella; es decir, donde docentes, personal no docentes y familias decidan llevar a cabo las entrevistas y conversaciones. Las observaciones y el análisis de los documentos de la AMPA dependerán de cada situación (dentro o fuera de cada centro).

Agradezco sinceramente su disponibilidad y participación.

Cordialmente,

Sandra Martínez Pérez

ANEXO 2: ENTREVISTAS A LOS PROTAGONISTAS

(Selección a modo de ejemplos)

CEIP – TENERIFE

Tesis doctoral: **“La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido”.**

Escuela: **CEIP Tenerife**

Persona entrevistada: **Familia 2 (madre y secretaria del AMPA)**

Lugar de la entrevista: **En la universidad del campus central (despacho becaria).**

Entrevista: **1ª entrevista**

Fecha: **21 de Diciembre 2006, 14h.**

Investigadora: **Sandra Martínez**

Sandra: Gracias por querer participar en mi investigación.

Familia 2: Pablo Santana me comentó que estás haciendo una tesis doctoral sobre la relación familia – escuela, y como mi hija va a CEIP Tenerife, pensé que era buena idea poderte contar mi experiencia, mi punto de vista.

Sandra: Gracias. Si te parece bien empezamos. Quieres empezar tú o empiezo yo.

Familia 2: No sé como lo tienes planificado, lo que tienes planeado.

Sandra: Bueno, sabes quien soy, eso sí.

Familia 2: Sí, ya lo ví. (Me conoce de la asignatura de Tecnología en Educación, en la que impartir una sesión en relación a las NEE). (Nos echamos a reír).

Sandra: Mi tesis también te la comentó un poco Pablo va de la relación familia – escuela. Me tocó CEIP Tenerife, porque bueno... por circunstancias llegué a parar allí. Yarely me ayudó bastante, la directiva y las personas de dentro también. Y siempre suelo hacer una serie de preguntas, si quieres lo hacemos así; y a medida que vayamos avanzando tú puedes ir hablando de lo que quieras: de tu experiencia, etcétera.

Familia 2: Sí, vale, vale.

Sandra: Entonces, la primera pregunta que siempre hago es por qué tu hija llegó a **CEIP Tenerife.**

Familia 2: Llegó al Chapatal porque... bueno, yo vivo cerca, aunque no es un colegio que me corresponde por zona, pero es el colegio que estar por la zona del trabajo de su padre. (Pequeña interrupción, entra un compañero de Begoña en el despacho). Entonces, supuestamente él se iba a encargar, a lo mejor, de llevarla y traerla y por lo tanto, facilitar ese trabajo.

Sandra: ¡Claro! Pero, ¡no es así!

Familia 2: No es así. (Reímos).

Sandra: Te tocó a ti. Y si tuviéramos que definir escuela, ¿qué es para ti la escuela?

Familia 2: La escuela es para mí muy importante. Es, además, en el tiempo en el que estamos, a veces, hay unas relaciones en las escuelas que en las familias... o por los menos cambian mucho las relaciones familiares y la escuela. Yo creo, aunque todos tenemos trabajo, es el sistema, pero creo que la escuela es algo muy importante y muy bonito en la vida de un niño.

Sandra: ¿Sí?

Familia 2: Muy bueno, sí.

Sandra: Y, ¿qué funciones debería de tener esta escuela?

Familia 2: ¿En la de mi hija?

Sandra: O lo que ves tú en la escuela en general.

Familia 2: Sobre todo prepararla para el mundo en la que vive. Sobre todo eso. Claro, como mi hija es pequeña quizás no estoy pensando tanto en prepararla para un trabajo. Pero claro, por lo menos desenvolverse en donde vive independientemente de la edad que tenga. Está de acorde con su entorno, de socializarla, de educarla también. Pero por ejemplo, además estamos las familias, tienen amigos, otro tipo de relaciones... Supongo que a medida que van creciendo, van cambiando todo eso... Yo por ejemplo, esa función de la escuela funcionalista pues no me la planteo como está el mundo del trabajo, me planteo su entorno. (Le comento a Begoña si se encuentra bien o quiere cambiar de sala ya que está presente su compañero de trabajo. Ella me comenta que está bien y que sigamos con la entrevista sin ningún problema).

Sandra: Y si te he preguntado qué es escuela, ¿qué es para ti la familia?

Familia 2: La familia también es muy importante. Yo procuro estar mucho tiempo y tener mucho tiempo con mi hija. Por cierto, ya me ves en la situación en la que estoy. Pero la familia sí que educa, sí que tiene valores, tiene algo más profundo. Que la escuela también, porque después de todo la escuela y la familia tienen que ser un trabajo... o sea más que compartido, tiene que ser el mismo. Es decir, implicado del todo, tiene que ser un trabajo... Pero la familia, a lo mejor, también por las atenciones que son más detalladas pues es un

Comentario [s1]: Después del concepto que acabas de explicar, ¿podrías concretar qué entiendes por escuela?

Comentario [s2]: ¿En qué sentido? ¿Puedes poner un ejemplo?

trabajo, no sé, más en valores, más afectivo también, claro. Y donde yo procuro estar más tiempo que en ningún otro sitio, por supuesto; y procuro ver a mi hija también.

Comentario [s3]: ¿Podrías concretar más en el concepto/definición de familia?

Sandra: Y, ¿cuáles serían las funciones de la familia?

Familia 2: La familia pues... bueno, evidentemente: cuidar, educar, ayudar a tu hijo a que se ubique en el entorno en el que está. Las relaciones las mismas que en el colegio, lo mismo: educar, valores... Yo creo que tiene que ser muy, muy implicado... no te digo todo eso junto, conjunto; sino que tiene que ser complementario el uno del otro. Yo creo que así se deba ninguna separación. Por ejemplo, a mí mi hija me ve mucho por el colegio. Yo me relaciono muchísimo con todos en el colegio.

Comentario [s4]: ¿En qué sentido?

Sandra: ¿Cómo te relacionas con el colegio?

Familia 2: Bueno, a parte de estar en el AMPA, nosotros, por ejemplo, en CEIP Tenerife el primer año de mi hija, hace 2 años, la profesora con otra profesora que ya se fue hacían talleres de padres. Eso fue una experiencia bonita, pero de repente se cortó. Eso ya no... igual que lo de la escuela de padres, se hizo una vez y ya no se ha vuelto a hacer. Entonces, por ejemplo, muchos padres quedamos los fines de semana... ahora en navidades tenemos... vamos a hacer una visita a un centro de día, de personas mayores, y hacemos muchas cosas. Venimos aquí a La Laguna, a parte de Navidad, los fines de semana. Yo por ejemplo, a todos sus amigos les conozco, de clase, a parte de que hablamos de ellos, pues a lo mejor... A no ser el colegio que me corresponde por zona pues cerca no tengo niños de su clase. Pero sí se ven, a lo mejor yo la acerco al parque donde están. Y es raro el día a la semana, por lo menos es rara la semana que no se ven fuera del colegio; sino es un fin de semana, es una tarde, sí que hacemos muchas cosas con los padres. Luego la aportación a la profesora, yo por ejemplo coso y me dice: "mira, que quiero decorar la biblioteca y quiero que haga esto, esto y lo otro", pues yo se lo hago, no hay ningún problema. O para el día de Canarias, a lo mejor le haces algún traje o algo de esto, pues se lo hago, claro. Y, hoy he tenido la función de Navidad, y me pidieron con otra madre el hacer el traje del angelito, pues bueno... yo colaboro con esa madre. Hombre, hay gente que no se implica mucho por cuestiones de trabajo o por lo que sea; pero siempre hay un grupo que a lo mejor 8 ó 10 madres (recalca bien la palabra madre, la enfatiza)...

Comentario [s5]: ¿En qué sentido?

Sandra: ... que quede claro.

Familia 2: Que quede claro. Las madres que estamos ahí siempre. Unas veces son los padres, pero solemos ser las madres. Por ejemplo, el día de San Andrés, es

típico aquí, en la bajada esta de la rampa de **lcod/cof¹**, con una tabla de madera... pues un padre carpintero preparó las tablas, todo eso. Pero es a nivel clase. **La participación no es tan en el colegio, es sólo a nivel clase.** Luego ya, la cuestión que tengo yo con el AMPA es totalmente independiente, no se mezclan **nada**, porque **el AMPA está muy metida, muy institucionalizada en el colegio. Esa concepción que yo tenía del AMPA que es independiente del colegio, en este caso, no es así.** Pero no por cuestiones de intereses... a lo mejor son cuestiones más bien de intereses más bien económicos, políticos, un poco el de subvencionar al colegio, pero luego los padres... realmente **la participación en el AMPA es mínima. Mínima por no decir ninguna.** Yo creo que en el AMPA funcionando padres somos 5, nada más. De un colegio que no es grande, que es de línea dos, que no es... que es un colegio grande; pero bueno, que estemos ahí continuamente poquitos.

Sandra: Poquitos. ¿Cuántos socios sois?

Familia 2: Sí. Pues podemos ser... casi todos los niños del colegio son socios. Y andan sobre los 420. Y en la junta directiva ahora que quedemos, estamos 5. **Socios hay muchos, pero que participen en las reuniones mensuales, con la tesorería, 5 nada más.** No hay mucha... Luego sí, a nivel particular de clase sí, eso sí, hay mucha, mucha.

Sandra: Begoña, anteriormente has hablado de **talleres de padres y escuela de padres**, ¿qué funciones tenían estos talleres? Y, ¿qué función tenía la escuela de padres?

Familia 2: Bueno, los talleres de padres se hicieron en el curso 2004 – 2005, pero a finales, o sea, ya en el 2005. Entonces, **el primer taller que hicimos fue por el día del libro...** uhhh... que se celebraba... bueno, que escogieron el cuento del patito feo, que **tuvimos que ir las madres, madres, a pintar los decorados del pasillo. Las madres íbamos a pintar los murales, bien, estuvo muy bien.** Luego, pues lo típico, tú llevas a lo mejor un fresco, la otra lleva... y estábamos allí un rato con los niños también. Y muy bien. Y luego, una cosa muy curiosa: los niños estaban en una clase aparte y la profesora comentaba que estando solos no necesitaban ningún tipo de cuidado, estaban muy tranquilos, muy relajados. Muy bien, muy bien. Y nosotras en otra aula continua. Eso fue pues en el mes de abril, ya te digo, cuando se celebra el día del libro. Y el **otro, fue el día de Canarias que se celebra el 30 de Mayo, pues hicimos lo mismo: las banderas, preparamos, es típico las cestas de fruta en la cabeza, la cesta con el pan, las varas de flores...** Pues todo esto, lo preparamos allí las madres. Aquí sí que

Comentario [s6]: ¿El qué no se mezcla?

¹ No entiendo la palabra. El nombre de la rampa a la que te refieres.

participó un padre, que era el carpintero, haciendo las varas. Y luego ya, la otra profesora compañera, yo tengo mucha suerte con mis profesoras, es muy innovadora, muy dinámica, le gusta mucho hacer muchísimas cosas... Bueno, eso ha sido la colaboración. Después esta profesora al acabar el curso, Ana Delia, se fue, ya se quedó la otra profesora sola, y entonces ya se cortó mucho eso, ya no...

Sandra: ... era capaz.

Familia 2: No, no le dejaron, tampoco le permitían eso. Después ella intentó para el curso siguiente hacer con los pintores las estaciones del año y, entonces, pidió que si podíamos sacar de internet imágenes, cuadros, como si fueran hacer algún museo, pero con la temática de las estaciones del año. No le dejaron. No sé. Y después, ese mismo curso, en el 2005 – 2006 hubo unas escuelas de padres, ya organizadas por la orientadora. Y esas escuelas de padres trataron temas de... bueno, fue un tema nada más, fueron dos sesiones y ya no hubo más.

Comentario [s7]: ¿Quiénes, el colegio?

Sandra: Porque, ¿tuvo éxito, no lo tuvo?

Familia 2: Sí, sí. Bueno, yo fui a las dos y éramos un grupo a lo mejor el primer día de unos 20, veinte pico; pero bien, tampoco se... Luego ya, disminuyó un poco, pero yo creo que la gente estaba bastante contenta con... Pero se dejó de hacer, no sé.

Sandra: No se sabe.

Familia 2: No se sabe. Yo he vuelto a preguntar y te dicen: “no, es que no hay tiempo, es que...” No, no se han hecho. Yo aparte de eso, sí que propuse a partir del AMPA, como habían quedado algunos temas que los padres habían solicitado, propuse traer alguien de fuera...

Sandra: ... para que hablara de algún tema...

Familia 2: ... para que hablara de algo. Pues eso, a los padres les preocupaba, aparte de la violencia, drogas en ya Primaria, también técnicas de estudio, pues proponer... Pero tampoco, tampoco. El AMPA y el colegio en este tema de política son muy afines. Y lo llevan a cabo...

Comentario [s9]: ¿Qué política?

Sandra: ... muy a raja tabla.

Familia 2: Sí. Y tampoco, tampoco me dejaron hacer eso. Y ya te digo... tenía una cosa, porque resulta que este año llegó una notificación para el AMPA, lo que pasa es que lo recoge el colegio, no sé porqué, de que había un seminario sobre género y educación, que lo tengo que traer a ver si lo tengo. (Mira en su carpeta).

Sandra: Lo siento, me he apoderado del despacho.

Familia 2: No, tranquila. Yarely no me lo pudo dar antes o no sé qué. El caso es que cuando yo recibí la carta, ya no había...

Sandra: ... era tarde.

Familia 2: Ya había pasado, ya lo habían hecho. Entonces lo que hice fue ponerme en contacto con Equal y con el Instituto Canario de la Mujer para ver si me podía presentar en alguna futura reunión que hicieran o algo, y hablarles un poco sobre estas jornadas. Bueno, estaban muy bien: "Mujeres jóvenes y nuevas tecnologías: diversificación profesional". Este era el proyecto, para luego pues eso, comunicarlo al colegio, ya no sólo a la gente del AMPA...

Sandra: ... sino a todos...

Familia 2: ... a todo el mundo. O incluso hacer una memoria o lo que fuera, ¿no? Pero tampoco no... al ponerme en contacto con ello me dijeron: "no, mire es que ya no vamos a hacer ninguna reunión más, si alguna vez hacemos otra a lo mejor en la zona sur o en la zona norte de la isla, te avisamos". Se quedaron con mis datos, y bueno... Ahí está. Yo lo que veo ahí es la iniciativa de muy, muy pocos.

Sandra: Esto, siempre se puede hacer, ¿no?

Familia 2: No, no, que va, casi nunca. Casi nunca.

Sandra: Cómo clasificarías, suena mal la pregunta, pero había que hacerla.

Familia 2: Había que hacerla. (Reímos).

Sandra: ¿Cómo clasificarías a la **escuela**: como muy tradicional, intentando ser innovadora...? Porque innovadora ya sabemos que no es, ¿no?

Familia 2: No, no. Casi no.

Sandra: Por lo que has ido diciendo, por eso.

Familia 2: **Muy tradicional, muy tradicional.** No sé a lo mejor es... no sé. Por ejemplo, proyectos que tengan ellos... Ellos son un centro de motóricos y está todo ubicado, está todo centrado en eso. También, a través del AMPA se ha intentado hacer un colegio bilingüe, que eso me parece una barbaridad también, pero bueno. Pero nada más, **el colegio es muy tradicional, muy tradicional.** A mí me lo parece.

Sandra: Retomando lo que has dicho Begoña, ¿cuál es tu **papel en el AMPA**?

Familia 2: **Yo soy la secretaria.**

Sandra: Ah! No me lo habías dicho. (Reímos). Con razón estás vinculada.

Familia 2: No, bueno pues eso. Yo hago las actas, voy a las reuniones. Pido las subvenciones.

Sandra: Que te tienes que ver saturada.

Comentario [s10]: ¿En qué sentido?
¿Me puedes aportar algún ejemplo más?

Familia 2: Es lo peor que hay, porque tienes que pedir documentación de un sitio. Si la subvención es del ayuntamiento, pues al ayuntamiento; sino... Ya te digo, somos 5 allí que estemos trabajando, y Carmen Rosa la que más.

Sandra: Y esos 3, ¿quiénes son? Tú como secretaria...

Familia 2: Yo como secretaria, Carmen Rosa...

Sandra: ... como coordinadora...

Familia 2: ... como coordinadora y es vicetesorera también, y es que encima eso; y además, está contratada por el AMPA para que desarrolle la función de coordinación y de cuidado de los niños de permanencia y todo. Luego está la vicesecretaria que suele ir de vez en cuando, no mucho. Y la vicepresidenta nunca se supo quien era, el presidente ahora por cuestiones de trabajo tampoco puede mucho, hace lo que puede. Y una señora que es vocal. Pero del resto...

Sandra: ... nada.

Familia 2: No. Bueno, entre todos como tenemos las funciones así... al principio estaban muy orientadas porque éramos más... pues nos llevábamos bien. Y ahora todos hacemos un poquito de todo. Porque yo por ejemplo, si Carmen Rosa los primeros días de curso me dice: "ven a echar una mano, si puedes", pues yo voy allí a cuidar a los chicos. O lo que sea. Pero vamos...

Sandra: No queda otra, pobre. ¿Cómo definirías que es el AMPA sobre tu experiencia? Y, ¿cuáles son las funciones que tiene o que debería de tener? A lo mejor tenéis unas funciones, pero tú crees que deberías tener otras.

Familia 2: ¿Empiezo por las funciones? Las funciones que debería de tener yo creo que estarían más centradas a los niños, a cuidarles, el bienestar de los niños: que estén a gusto, que tengan unas buenas clases extraescolares, tienen clases extraescolares, eso es bueno, ¿no? Pero yo creo que el objetivo debería ser los niños, y realmente el AMPA lo que hace, desde mi punto de vista, es subvencionar un poco al colegio. Si necesitan una multicopista, si necesitan... Entonces, yo creo que ese sentido no era lo que yo esperaba.

Sandra: ¿Qué es lo que esperabas?

Familia 2: Pues eso, está más... Además, yo creo que si desde el AMPA... Bueno, en el colegio se generaliza y se dice que no hay participación de los padres, que los padres no participan. Pero esto es todo un pez que se muerde la cola. Si el colegio pone una barrera, de hecho los padres cuando recogemos a nuestros hijos, nunca, ni al dejarlos ni al recogerlos, nunca podemos entrar en el centro. ¿eh? Bajo ningún concepto. Hoy por ejemplo he ido a la función del colegio y no pude bajar abajo, ni sacar una foto, evidentemente.

Comentario [s11]: ¿Por ejemplo?

Sandra: ¿No has podido sacar fotos?

Familia 2: Hombre, sí que puedo sacar fotos, pero tengo que llevar un súper mega objetivo de esos (ríe), ¿entiendes? Pero es siempre la facilidad de ellos. Entonces eso claro, a los padres cómo les dices tú: "participa en el AMPA o participa con actividades en el colegio" si luego por otra parte les estás cerrando las puertas. Por ejemplo, si un padre quiere, yo no porque no es el caso, pero si un padre quiere visitar el comedor: tiene que llamar, pedir cita y normalmente le dan largas, nunca va. No vamos nunca, no hemos ido nunca. De esos ejemplos hay muchos, yo por ejemplo, para pedir cita con la profesora de mi hija, también tengo que llamar a...

Sandra: ... secretaria...

Familia 2: ... secretaria, y del martes que hay, un martes al mes para atender a todos los padres... pues me colocan una franja horaria... Bueno, yo lo tengo tan fácil como que tengo el número de la profesora, la llamo y quedo con ella fuera o si lo puedo solucionar por teléfono... Vamos, que yo nunca he llamado a la secretaria del centro para ponerme en contacto con la profesora de mi hija. Ni mucho menos, ni se me ocurre, vamos. (Reímos). Esa es la idea que yo tenía, ¿no? No la de llamar a la profesora si... sino un caso puntual: "mira, tengo este problema con la niña, ¿tú me puedes atender?", a través de una nota o como sea. Pero es un protocolo que hay que seguir. Bueno, bien, ahí está. Y entonces, claro, cómo pides tú luego la participación de los padres... ya sea para el AMPA o sea para el colegio. Es difícil, ¿no? Y la gente, los padres y las madres los hacen indivisibles, es lo mismo el AMPA y el colegio. No sé si es porque realmente es el concepto que tienen, o porque la política que lleva tanto el AMPA como el colegio son muy, muy afín. Es la misma. Y ahora, con esta junta... ya vamos a salir, en el mes de Mayo ya acabamos, nuestra junta ya acaba.

Sandra: ¿Os volvéis a presentar?

Familia 2: Yo, como secretaria, no. Como vocal puede, pero como secretaria no. Pero, lo que te decía era que cómo le pides participación luego a los padres en el AMPA, ¿eh? Realmente, si el AMPA cumpliera otra función, no tendría tanto problemas para captar la atención de los padres. Pero bueno, se cortan un poco las alas al vuelo.

Sandra: Has hablado Begoña de participación, ¿qué es para ti participar?

Familia 2: Participar es un término... Vamos a ver, participar por decir algo, es una obviedad. Evidentemente tú estás educando a tu hijo y estás inmersa en saber lo que le sucede. Y lo que le sucede es el colegio, no le queda otra que el estar

Comentario [s12]: ¿Por qué crees tú que le dan largas?

Comentario [s13]: ¿Cómo cuál?

Comentario [s14]: Por lo tanto, ¿cómo definirías que es el AMPA?

ahí de alguna manera o de otra. Yo sólo tengo una hija, si tuviera dos o tres a lo mejor en ese sentido podría ser más fácil, ¿no? Pero lo que te quiero decir es que hablar de participación es que es lo mismo, yo creo que tiene que estar tan compenetrado. Es el mismo proceso, o sea, no es el mismo proceso, se debe llevar paralelo. Y eso es lo que deberían ver los padres, el colegio. Entender que es una cosa que va en paralelo, tiene que ser muy conjunto: “mira, que sepas que estoy haciendo esto en clase, que sepas que...”, es una participación. No sólo, ya te digo, cuando hacen una fiesta de Canarias, sino el día a día. Si quieres visitar el comedor, si quieres... Porque a parte de eso, a todos nos gusta ir a ver a los niños hacer la gracia, ¿no? (reímos). Pero te quiero decir, en el día a día, en el todo...

Sandra: ... también...

Familia 2: ... claro, el ir a buscarles, incluso saludar al amiguito, que veas que te ríes con ellos, que algo haces... Lo que uno necesita es eso, creo que es eso. Bueno, ahora en la fiesta de los niños de Navidad, bueno el salón de actos se llena, eso es impresionante, ¿no? Pero, luego el resto del año, ¿qué?

Sandra: ¿Dónde están?

Familia 2: ¿Qué? Cómo que sabes que hay un mural en el pasillo de tu hijo o algo... **Tampoco tenemos acceso al pasillo**, también te lo digo. Son cositas, ¿no? Mi hija, por ejemplo, me comenta: “no, porque hemos puesto las velas que hicimos aquí con purpurinas en casa, las hemos puesto en el pasillo”.

Sandra: Pero no lo has podido ver.

Familia 2: No lo he visto. Y está ahí. Es que es todo, **todo**.

Sandra: Y volviendo a preguntas atrás, cuando hemos hablado de familia, me gustaría saber qué **tipología de familias** van a la escuela de CEIP Tenerife.

Familia 2: Bueno, **hay de todo**. Hay barriadas: la zona centro de Santa Cruz, es una clase... Hay poca... A mí lo que me llama la atención, es que hay pocos inmigrantes. En la clase de mi hija, porque lo que es el resto... son 3 niños nada más. **Son familias acomodadas**. Lo que pasa es que detrás tienen un barrio que es el de Los **Badieros**² que es un barrio a lo mejor distinto y algunos niños están allí, pero no hay ningún tipo de problemas. Ana Delia, la profesora que te comenté que se fue, ella siempre decía (suena el teléfono, le digo que atienda, que no se preocupe)³ pues que se debería de aprovechar un poquito más en cuestiones de recursos; sino para fomentar la participación, para fomentar

Comentario [s15]: Después de lo que me has comentado, ¿cómo definirás de forma más concreta qué es participar?

Comentario [s16]: Y, ¿qué es colaborar?

² Dudo del nombre del barrio y de cómo se escribe.

³ Predomina más el sonido del timbre del móvil que la propia voz de Inma, no sé si he podido omitir alguna palabra en cuanto a lo que me estaba comentando.

muchas cosas. Luego también me he dado cuenta de una cosa, la mayoría de los niños, o por lo menos los de la clase de mi hija, no viven por la zona.

Sandra: ¿No?

Familia 2: No. Pero a lo mejor te dicen: “no, pero mi madre vive aquí; como yo trabajo en el centro, aunque no me corresponde tampoco por el trabajo, como mi madre vive aquí puse esta dirección y ella me lo lleva y ella me lo trae”. Eso es un fenómeno que se da y mucho. Entonces, **hay mucha gente de fuera de Santa Cruz.**

Sandra: ¿Sí?

Familia 2: Sí. Un buen porcentaje. Eso afecta, evidentemente, en la participación **también**. Pero hay mucha gente que no es de aquí. Yo, sería el segundo centro, por ejemplo, que me corresponde por zona. Porque yo vivo a 10 minutos andando.

Sandra: Estás al ladito.

Familia 2: Estoy al lado, pero que te quiero decir que la mayoría... hay un buen número de ellos que viven fuera. Más en un centro de Santa Cruz que no es lógico, ¿no? Y el tipo de familia... no es una zona deprimida, ni por lo contrario, ni mucho menos. Es una buena zona, es la entrada de Santa Cruz además, con lo cual... Entonces, hay que tener en cuenta que como tiene el instituto al lado...

Sandra: ... el complejo.

Familia 2: Pues entonces, tienes todo. A lo mejor tu hermano te lleva...

Sandra: Y, también que tú sepas Begoña, ¿hay **familias reconstituidas, separadas, divorciadas o...?**

Familia 2: **Sí, sí, muchas. Yo creo que es lo normal,** ¿no? Mi hija de hecho viene de una familia...

Sandra: Bueno.

Familia 2: No, por ejemplo, hay niños adoptados.

Sandra: ¿Ah?

Familia 2: Sí, hay varios. En la clase de mi hija no hay ninguno, pero en la clase de al lado hay un niño que se llama Víctor creo que es ucraniano, de Europa del Este seguro. Hay una niña de Fitchi, también lo mismo, en Infantil de 5 años. Te hablo de Infantil de 5 años. Después en Primaria, en Primero hay unas niñas orientales, no sé de donde, pero hay varias. Y negritos así... hay un niño también pero ya es mayor. No sé si es adoptado y eso, pero es mayor. **Niños adoptados hay seguro, y también familias reconstituidas.**

Sandra: Es normal.

Comentario [s17]: ¿Por qué crees eso?

Familia 2: Y no pasa nada.

Sandra: Begoña, Me gustaría saber ¿qué mecanismos, estrategias, técnicas o como lo queramos llamar utiliza la escuela para establecer relaciones con las familias?

Familia 2: Pues mira, no hay talleres ya, no hay escuela de padres. El AMPA invita a que los padres vayan, pero en fin, sin lo demás no hay lo otro. Las clases extraescolares, bueno, el fútbol hay un torneo los padres los sábados a lo mejor pues van y conocen a otros padres, pero ya fuera de la escuela. Ya estamos hablando del torneo del ayuntamiento. ¿Qué más te puedo decir? (Ríe). Vamos por parte, un ejemplo, el año pasado resultó que hubo, bueno creo que en Canarias nada más, las cuidadoras de comedor se pusieron en huelga porque ellas trabajan para la Consejería e iban a ser absorbidas por las empresas de catering. Bueno, total, que estuvieron en huelga; y el colegio mandó una carta, que ese día que las monitoras iban a estar de huelga, que si por favor era posible de no mandar al niño al comedor. Porque como no iba a ver cuidadoras, se les iba a servir un picnic. Un picnic que era un bocadillo. Claro, esta huelga era ajena al colegio y ajena a la empresa de catering. Entonces, a través mía como secretaria del AMPA, en el colegio saben quien soy, una madre me dijo: "mira, hay muchas madres que trabajan y no le puedes hacer esto; mira, yo ahora no estoy trabajando y a lo mejor yo y 2 ó 3 madres más quedamos y que sirvan una comida con fundamento que nos ponemos aquí de cuidadoras..." Yo lo comenté, y me dijeron que eso había que llevarlo a Consejo Escolar. Y dices: "bueno, sí al consejo escolar, pero esto es de aquí para tres días, porque tampoco han avisado con más tiempo". "Pero, no, no, no. Eso no se puede hacer, eso es una cosa, el cuidado de los niños, tienen unas profesionales..." Pues no se llevó a cabo.

Sandra: O sea, ¿se quedaron sin comer los niños?

Familia 2: Bueno, un picnic, sí. Bueno, en fin. (Silencio). Pero vamos que la participación: talleres de padres, nada; los dos últimos fueron el año pasado y sobre estas alturas del año, sobre el mes de diciembre. Escuelas de padres, pues eso, nada.

Sandra: Y, ¿cómo informa la escuela a las familias? ¿Mediante qué...?

Familia 2: Notas. Sí, mira al principio de curso, nosotros recibimos (se oye como abre su carpeta, para mostrarme el material) más o menos las normas que lleva el colegio. (Me va comentando el documento) Esto es una introducción y te va diciendo...

Sandra: ... que empieza el nuevo curso, hace mención a las vacaciones...

Familia 2: ... hacen mención a las normas...

Sandra: ... "Importante para: padres, madres, tutores y alumnos" (reímos).

Familia 2: Sí.

Sandra: “Los padres y tutores tienen que...

Familia 2: ... leer las circulares”, todo es por circulares. Pero yo te digo, yo tengo... yo estoy encantada con la profesora de mi hija, que es una de éstas que vale la pena estudiarlas, ¿no? Porque parece el flautista de Merlín porque los va arrastrando a todos. Es impresionante esa mujer. Y es innovadora, dinámica, tiene ideas impresionantes, buenísimas, trabaja, los niños están encantados con ella. La verdad. Y yo, cuando me falla una circular, sé que hablo con ella... tengo contacto con ella si tengo algún problema. Y el resto ya te digo... esto es a principio de curso que nos mandan este informe y luego ya circulares.

Sandra: Y, normalmente cuando los padres, madres en este caso van a la escuela, ¿para qué van? O sea... ¿entiendes la pregunta?

Familia 2: Sí. Claro, pues imagínate. Es lógico. En general, la gente está contenta con el centro, yo creo que sí. Pero después, también, oyes cosas, quejas, comentarios... es parte normal. El año pasado nos vino una madre a una reunión del AMPA para quejarse de que a su hijo motórico le sacaba de las clases instrumentales para darle refuerzo. Y claro, ella no lo veía bien, era una cosa que necesitaba, porque de qué le servía a lo mejor el refuerzo si luego... Y claro, venía al AMPA a quejarse. Y dato importante, esta madre me decía: “Y bueno, yo estoy contenta con el colegio porque me han puesto una silla para el niño”. Y yo decía, “pero este colegio no es para preferentes motóricos”, yo obviamente no le comenté nada a la madre, lo pensé para mí.

Sandra: Ya, pero... te hizo hasta dudar.

Familia 2: Pero digo: “vamos a ver, no es que se la ponga, sino...”

Sandra: Se supone...

Familia 2: ... que la tiene que tener. Y entonces, esta madre decía: “no, es que a mí me han dicho que las cuestiones de los padres mejor se la comente aquí, porque ellos como se puede plantear una queja es con el Consejo Escolar”; “sí, pero nosotros somos representantes de los padres del AMPA, los otros padres tienen otros representantes, y por supuesto, en la medida de lo posible el AMPA le va a solucionar lo que haga falta”. En ese caso me comprometí. Pero, los padres, la impresión que me da a veces a mí, es que cuando plantean una queja tampoco se ven muy ayudados. Porque para recurrir al AMPA... para decirte eso, que es una cuestión curricular que tiene que ver...

Sandra: Algo está pasando.

Familia 2: Sí. Entonces tú piensas que aquí falla algo.

Sandra: Y, la visita de padres, ¿para que sirve?

Comentario [s18]: ¿Cuáles?

Familia 2: La visita de padres... Yo es que personalmente no la he usado, te lo digo en serio. Yo no la he usado porque cuando tengo algún problema como es tan formal y a lo mejor tú vas a una reunión, y a la maestra le dan una hora para atender a los padres o es la que ella ha puesto... Es una hora de 16 –17h, el segundo martes, yo creo que está ahí escrito (se refiere al documento).

Sandra: Sí. El primer y tercer martes.

Familia 2: Sí, el primer y tercer martes, es una hora y entonces a lo mejor son cosas que a lo mejor tú necesitas cosas para hablar o... Mira, sinceramente, entre la profesora y yo hay una comunicación, que ella me puede decir perfectamente: "mira, tienes que trabajar esto con tu hija o tienes que hacer esto". O yo le pregunto, y a la vez me está diciendo: "mira, no te importa y me haces tal cosita que yo..." ¿Me entiendes? Y esta profesora, como le gusta mucho tirar de los padres, no por su interés; sino porque ella sabe que es bueno pues a las 4 ó 5 que nos implicamos... Hay una madre que es la que se encarga ahora de concertar la visita al centro de mayores, que le gusta mucho eso de hacer salidas... Y entonces, yo cuando tengo un problema hablo con ella por teléfono o a lo mejor es un pretexto para verla fuera y ella me cuenta sus cosas del colegio, su experiencia. Porque ella también se siente muy sola allí. Pero ya te digo, la visita de padres es realmente para tratar cuestiones sobre: cómo van los niños, qué están haciendo, esto no me gusta...

Sandra: Y tú crees, que este es el tipo de relación que se debería de dar.

Familia 2: No.

Sandra: ¿Cuál entonces?

Familia 2: Yo creo que tiene que ser muy... no sé... tú me das yo te doy. Al niño lo tienes que controlar todos los días y no el primer y tercer martes del mes. Yo creo que es una cuestión que ya te digo, no es de día a día; sino incluso: "mira, quiero ver como está la clase de mi hijo, quiero visitarla o quiero no sé..." Simplemente, a lo mejor intercambiar algo con la profesora, que vaya más allá de lo que hacen nuestros hijos en clase; que es muy importante, pero que solo tenemos que llevar todo los días, ¿no? Yo por ejemplo, mi hija a lo mejor, yo he procurado, siempre desde que va a la guardería, yo le he preguntado qué ha comido. Por lo menos si ha comido. Y ella me contesta, ¿no? Ella me sabe decir lo que hace cada día en clase, entonces yo sé más o menos cómo va. A lo mejor si tengo algún problema para decirle: "mira, cuando yo le pongo un libro, ¿qué tipo de letra? Porque... ¿Cuál me recomiendas? ¿cuál estás trabajando en clase?, ¿no?" Yo a lo mejor eso en un momento lo soluciono. Yo creo que las visitas de padres a los colegios es también decir: "mira, ¿quieres

algo? ¿hacemos algo estas navidades?" O por ejemplo, cuando nosotros una vez fuimos y dijimos: "mira, ¿qué pasa con los talleres? ¿no vamos hacer talleres para venir aquí juntas o hacer algo?" Son muchas cosas, ¿no? Una madre una vez nos dijo que tenía a otro hijo en otro colegio y que en infantil habían hecho en carnaval los disfraces con bolsas de plástico, y entonces la madre quería: "pues bueno, una reunión concretadas con varias propónselo y haber si podemos hacer algo". Pero las propuestas de los padres nunca..

Sandra: ... se tienen en cuenta...

Familia 2: ... no, no, no, No se han llevado, o por lo menos que yo lo haya visto, no se han llevado. Y yo creo que las reuniones de los martes deberían ser, a lo mejor, también más... Sí, claro interesarse por su hijo, sí claro, evidentemente, pero también conocer cosas del centro, yo que sé, mi hija me ha contado que hay un huerto: ¿puedo verlo? ¿puedo...? Pues saber dónde se está moviendo tu hijo. Y así tal vez...

Sandra: ... le gustaría al alumno...

Familia 2: ... sí.

Sandra: Ahora que los has planteado Familia 2, ¿cuáles dirías que son los puntos fuertes y los puntos débiles de la relación de la familia y la escuela?

Familia 2: ¿Ideales para mí? O, ¿los que yo pienso...?

Sandra: ... exacto, ¿qué es lo que estás viendo de punto fuerte y punto débil en esa escuela?

Familia 2: Los puntos fuertes es que tiene... Bueno, es que yo creo que está, como ves, muy organizado, muy dinámico; o sea, muy dinámico, no, muy estructurado todo lo contrario, ¿no? Muy ordenado, organizado, para mi gusto a lo mejor es demasiado estricto a veces, ¿no? Y yo creo que eso también para llevar un orden está muy bien, pero puntos... yo pienso que tienen más puntos débiles, ¿no?

Sandra: Tu experiencia de todos esos puntos débiles de la relación, lo has estado comentando un poco.

Familia 2: Sí, ya te digo. El hecho de que tú entras con tu hijo...

Sandra: ... hasta la puerta...

Familia 2: ... hasta la puerta. O sea, eso es... yo por ejemplo no veo que se trabaje en la escuela... Por ejemplo, sino es porque yo estoy aquí, yo no me entero a lo mejor de que está el proyecto inter liba, está el proyecto, éste que tienen los de primaria... también de idiomas, el proyecto MEDUSA que tú conoces, el proyecto tal... Sino es por eso, yo no me entero si el colegio está llevando a

Comentario [s19]: Tu hija o el resto del colegio, a parte de las visitas de padres, circulares o llamadas telefónicas, ¿hacen servir otro recurso para relacionarse con la familia?

Comentario [s20]: ¿Hay agenda o libreta viajera? ¿Qué uso se les da?

Comentario [Sandra21]: ¿Qué otros puntos fuertes existen a parte de la organización? ¿Podrías poner algún ejemplo?

cabo algún tipo de proyecto o no. Yo tengo el proyecto curricular de centro porque me lo han pasado por correo electrónico un padre, será leérselo, a lo mejor no lo sé. Pero ya te digo, no es muy visible, el centro no es visible. Luego yo reconozco que con los niños, ellos están contentísimos, que es lo importante, aprenden bien y yo, por lo menos con mi hija, la profesora que tengo es... vamos...

Sandra: ... una maravilla...

Familia 2: ... vamos, lo ideal. La que tú te imaginas y dices: "yo quiero este tipo de profesora", eso es fundamental para mí. Ya te digo, es como el flautista de Merlín, todos van detrás de ella. Es como, pues eso, es como un... un ejemplo, para ella es su icono. Mi hija siempre dice: "mi Marian, mi Marian esto, mi Marian no sé qué". Y están contentos los niños y tú lo ves y tú dices: "bueno, bien". A lo mejor los padres perciben eso. Pero la participación tiene muchos puntos débiles. Muchos puntos débiles, empezando por eso, que si tú no llamas a los padres, no significa llamarles, llamarles; sino decirles: "mira, vamos hacer tal cosa, participa..."

Sandra: ... movilizarlos...

Familia 2: ... movilizarlos. Claro, luego es difícil que ellos tengan iniciativa de participar, ¿no? Entonces es difícil. Yo creo que ahí tiene mucho que hacer un centro. Los padres tenemos mucho que hacer, pero gente que no es profesional de la educación, hasta padres primerizos que tú llegas con tu hijo de 3 años, y que tú no sabes actitud de nada y que a lo mejor tú dices: "tu hijo no ha pasado por una guardería y yo no sé que es esto". Entonces, yo creo que debería de salir un poquito del centro. Yo creo que sí. Y por ejemplo, me han comentado experiencias/conferencias que hacen otros colegios...

Sandra: ... ya quieras también tenerlas, ¿no? (Reímos). Y retomando todo lo que has dicho también, antes comentaste, por ejemplo que las visitas de padres son espacios como muy formales, ¿no? ¿Qué espacios informales se suelen dar en la escuela, si se dan?

Familia 2: ¿De relación con padres? A lo mejor el pasillo para el acceso al colegio que nos juntamos ahí los padres. Enfrente del colegio, yo no suelo porque yo siempre voy apurada, hay unas cafeterías así y yo veo ahí padres, madres que se sientan a tomar café. Yo si algún día no dejo a mi hija en la permanencia, las madres, padres y alguna abuelilla, que hay abuelillas, las hay, bastante, nos vamos a la cafetería que también hay enfrente, nos tomamos algo; pero son espacios fuera y no están los maestros ahí.

Comentario [Sandra22]: ¿Qué es lo que tenéis que hacer?

Comentario [Sandra23]: ¿De qué tipo?

Comentario [Sandra24]: ¿Encuentras que existan más puntos débiles? ¿Podrías poner un ejemplo?

Comentario [Sandra25]: ¿Qué otros espacios formales se hallan en la escuela?

⁴ No sé si se escribe así el proyecto al que te refieres. O tiene otro nombre.

Sandra: Sólo entre vosotros.

Familia 2: No están. Nosotras a lo mejor lo que hacemos y decimos es: “vamos a mandarle un mensaje a Marian”, y le mandamos un mensaje y le decimos: “Marian, no estamos tomando un cafetito en tu honor”. Marian es la profesora, pero a lo mejor pues es eso, vacilamos un poquito con ella. A la profesora sí que la invitamos cuando hacemos la salida fuera, evidentemente, ¿no? Un fin de semana, por ejemplo, venimos aquí a La Laguna, al parque de la vera o la plaza del Cristo a patinar, ¿no? Y quedamos con ella, nos lleva a su madre, que va en silla de ruedas, y a lo mejor ese es el espacio que compartimos con ella. Además, la curiosidad es que no hablamos de temas de la clase.

Sandra: Ah, muy bien. O sea, más personales.

Familia 2: Sí, sí.

Sandra: Eso es importante.

Familia 2: Son temas que nosotros tratamos: “¿qué tal está tu madre? Y tal”. La profesora habla por teléfono con su madre en la clase y les pone a los niños a saludar: “saludar a la abuela Aya”, y todos saludan a la abuela Aya, todos conocen a la familia de Marian: a papá Jorge, a este y al otro. Entonces es la relación, pero ya te digo, es fuera. Y con la profesora es... cuando organizamos alguna cosita, hemos ido al cine también, en Navidades solemos quedar al menos 2 veces, y cuando ella puede, claro.

Sandra: Ahamm. Y bueno, ya me quedan poquitas para acabar que me sabe mal...

Familia 2: ... no tranquila...

Sandra: ... pero me sabe mal...

Familia 2: ...no, no...

Sandra: ... pero para mí, es un placer escucharte, ¿eh? Me gustaría saber Begoña, en la medida de lo posible, como estás diciendo que no hay buenos mecanismos, que no son los más adecuados...

Familia 2: ... no...

Sandra: ... ¿qué mecanismos, medios, técnicas, estrategias, recursos crees tú que serían necesarios que hubieran en la escuela para establecer una relación fluida, positiva entre la familia y la escuela?

Familia 2: Yo creo que como espacios formales, podemos decir formales aparte de las reuniones... pues eso, talleres de padres, escuela de padres... yo que sé, hacer reuniones con la orientadora: “mira, qué intereses tienen los padres, saber sobre los hijos, qué quieren saber”. Por ejemplo, hay mucha preocupación por el inglés, por parte de los padres, ¿no? Son cosas que te llegan, no porque... “pues bueno, estamos dando esto en cada etapa, vamos a convocar a los

Comentario [Sandra26]: ¿Hay espacios informales donde los maestros “participen”?

Comentario [Sandra27]: ¿Qué otros espacios formales e informales plantearías tú en la relación familia – escuela?

Comentario [Sandra28]: ¿Por qué tienes esa sensación?

niños o a los padres de tal etapa... le comentamos lo que hay". Eso dentro de lo formal. Dentro de lo informal se pueden hacer... uffff: en carnavales se pueden hacer disfraces, se pueden hacer talleres de todo fuera del colegio, dentro del colegio. Es un colegio que tiene canchas, perfectamente se pueden hacer los torneos dentro, los padres están allí. Incluso, yo que sé, una vez hasta se dijo: "mira, el AMPA anda un poquito mal de dinerito, hacemos una reunión, hicimos un mercadillo", pero nada. No sé como cosas se te ocurren un montón: excursiones, un mercadillo, tú coges y yo que sé, el día del libro haces un intercambio de libros en el patio del colegio. Yo que sé, un montón de cosas. Por cada fecha hacer... pues eso, el día de la música hacer un concierto o poner música, hacer talleres de música: muchas cosas. Y que encima, también tengan algún vínculo con lo que los niños estudian en clase. ¿Por qué no? Pero bueno, muchísimas cosas.

Sandra: Y como mamá, te gustaría entrar en la aula a ver a tu hija...

Familia 2: ... ¿qué?

Sandra: Como mamá te gustaría entrar en el aula...

Familia 2: ... ¡he entrado alguna vez! ¿sabes? Sí, sí. Yo entro, por ejemplo, cuando Marian me dice a mí: "mira, no sé, hazme unas cortinas". Entonces yo con el pretexto de que tengo que ir a tomar medidas...

Sandra: ... claro ya...

Familia 2: ... pero siempre entro por detrás, entro por detrás. De hecho me quedo un ratito con ellos, pero siempre con el pretexto ese.

Sandra: Pero, ¿te gustaría entrar, que no fuese un pretexto; sino decir...?

Familia 2: ... oh, ¡claro!...

Sandra: ... o que el colegio abriera las puertas, para entrar en el aula, para hablar, para colaborar en lo que sea...

Familia 2: ... yo creo que con un poco de orden, no decir en los pasillos estamos todas las madres hablando a todas horas, ¡no! Pero por ejemplo, tú dices: "los viernes tal madre va a traer un cuento para leerlo, o cada padre", "o cada jueves... o este mes toca que los padres vengán a contarnos de qué van su profesión: pues yo soy médico y voy a contar esto". Yo que sé, se te ocurren un montón de cosas, ¿no? Y hay muchísimas cosas. Y ya te digo, de esta profesora yo he aprendido un montón, porque es una profesora que accede a la vida.

Sandra: Y, ya para acabar, perdóname, ¿cuál sería tu escuela ideal?

Familia 2: (Reímos). Yo creo que la que más se acerque a la realidad, ¿no? La que más cerca esté de la realidad. He leído algo sobre las comunidades de

aprendizaje... bueno, sí, se acercan más a lo que es el entorno. Luego, también, la participación no sólo de familias; sino de Ayuntamientos, de centros de salud... Yo no sé, por ejemplo, de qué manera participan en el colegio los centros de salud, no lo sé. Hombre, a lo mejor, en casos concretos de niños, claro, evidentemente.

Sandra: O haciendo campañas...

Familia 2: ... no, no, no he visto yo que hagan...

Sandra: ¿no?

Familia 2: No. La única, pero esa viene del Cabildo, es la de la pediculosis, la de los piojos, a principios de curso, nada más, ¿no? Es lo único. Pero, yo creo que la escuela ideal es esa, la que está en el entorno, la que esté dentro en el meollo de la cuestión. Y que todo entre y salga. Pero que todos colaboren, y que también la escuela aporte mucho y que a veces te olvidas, siempre vas a la escuela a decir: "lo mal que lo hacen y lo que aportan", y lo que puedes aportar tú ahí. Hay muchísimas cosas. Hasta llevarles al supermercado, que está al lado, para enseñarles los números. Tiene que ser donde ellos se mueven... para mí esa es la escuela ideal.

Sandra: Gracias, perfecto. ¿Quieres añadir algo más de lo que hemos estado hablando? (Reímos).

Familia 2: No.

Sandra: Me ha gustado escucharte, la verdad.

Familia 2: Y a mí hacértela.

Sandra: No sé si te dijo Pablo el procedimiento que hago.

Familia 2: No,

Sandra: Yo ahora, cuando vuelva y tenga tiempo transcribiré la entrevista y te la pasaré.

Familia 2: ¡Hay que bueno!

Sandra: Sí, es lo que yo hago. O sea, transcribo, paso, para que tú puedas añadir, modificar, veros a vosotros. También os digo que no os asustéis, porque no es lo mismo el lenguaje escrito, como bien sabes, que el lenguaje oral que es lo que estamos usando. Y que a lo mejor...

Familia 2: ... te dejo mi correito.

Sandra: Sí. Que tengas la opción de poder modificar, añadir... Y después, a lo mejor me surgen dudas y si quieres pues...

Familia 2: ... aclararlas...

Sandra: ... hacerme una devolución o lo que sea.

Familia 2: Claro.

Comentario [Sandra29]: ¿Qué nos aporta la escuela?

Comentario [Sandra30]: Después de la lectura de esta primera entrevista, y de las nuevas preguntas planteadas y dudas surgidas, ¿quieres añadir algo más en cuanto a la relación familia – escuela?

Sandra: Para que no quede esa sensación: ha venido, ha recogido y se ha ido. Juego con eso, de poderosla enviar y que tengáis también la muestra allí.

Familia 2: Claro, pues ya, sí, sí.

Sandra: Pues lo dejamos aquí. Gracias.

Tesis doctoral: **“La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido”.**

Escuela: **CEIP Tenerife**

Persona entrevistada: **Docente 2 (directora)**

Lugar de la entrevista: **En la escuela**

Entrevista: **1ª entrevista**

Fecha: **30 de Noviembre 2006, 12'45h.**

Investigadora: **Sandra Martínez**

Sandra: Antes de nada Yarely quiero agradecerle la entrevista y que tenga un ratito para atenderme y participar en mi investigación.

Docente 2: No tiene importancia.

Sandra: No hace falta que me presente, porque ya lo hice en su momento. Y por lo tanto, ya sabe que estoy haciendo y cual es el tema.

Docente 2: Sí.

Sandra: Son preguntas muy sencillas, la que quiera responde lo hace, y la que no , no pasa nada. Como le comenté, cuando le haga la devolución si quiere añadir cosa, puede añadirla. Si quiere modificar o quitar cosas también puede. Y en caso de que queden dudas se podría hacer un escrito o una segunda entrevista. Lo que usted quiera, eso ya es libre elección. La primera pregunta con la que empiezo siempre es: ¿Cómo **llegó usted a esta escuela?**

Docente 2: Bueno, **yo llegué por concurso de traslado, porque estaba en otro centro** que también era directora. Primero porque estaba cansada de ser directora, un año, el último año descansé, y no pensaba coger la dirección jamás. Llevaba 8 años en la dirección y estaba cansada. Al año siguiente, el último año que estuve yo en el colegio, resulta que me dijo el inspector que teníamos de zona que me iban a volver a nombrar directora a dedo, otra vez. Entonces, para evitar que me nombraran, de hecho me nombraron y estuve 15 días en ese colegio ejerciendo de directora, haciendo las evaluaciones. Porque antes teníamos exámenes, antes no, cuando teníamos la EGB en el

centro teníamos evaluaciones en septiembre y tuve que ir y ejercer como directora 15 días en septiembre. Aunque yo había concursado precisamente para librarme del cargo, y había concursado para CEIP Tenerife. Cuando llegué al colegio, aquí al Chapatal, nunca pensé que iba a coger otra vez la dirección porque precisamente me había marchado por eso. Esto lo veía un colegio demasiado complicado, de hecho es complicado, con mucho trabajo, con muchas responsabilidades, con muchos padres... Y yo nunca en la vida pensé... me vi metida, no sé de qué forma, sin darme cuenta ejerciendo la jefatura de estudio, por hacerle un favor al director que era amigo. Pero digo: "bueno, jefatura tengo menos responsabilidades y todas esas cosas". Pero después cuando terminé los 4 años de jefatura los compañeros me propusieron y hasta la fecha. O sea, me vi metida sin pensarlo... (Pequeña interrupción, entra un alumno en el despacho de dirección, Yarely le dice que no lo puede atender en esos momentos).

Sandra: Y, ¿cuándo llegó aquí Yarely?

Docente 2: Yo llegué pues hace 12 años.

Sandra: Hace 12 años.

Docente 2: Sí, en el 85. En septiembre del 85.

Sandra: Y esta escuela se abrió en el...

Docente 2: No, 11 llevo yo y 12 este colegio.

Sandra: Entonces usted lleva desde el 85 y el colegio se abrió...

Docente 2: ... en el 84. Curso 84 – 85. O sea que...

Sandra: Lleva bastante.

Docente 2: Sí, llevo bastante.

Sandra: Sí, muchos años. Y, ¿cuántos años lleva de directora?

Docente 2: De directora 5 años y 4 de jefatura, pues 9. Que también es un pocazo.

Sandra: Sí, también es mucho porque si la escuela es reciente, relativamente.

Docente 2: Bastante y más en un cargo que quema. Yo tengo mucha capacidad de trabajo, pero quema. Quema porque son problemas. No es un día normal. Aquí no hay días normales jamás. Yo entro aquí, a las ocho y media ya estoy trabajando y salgo a veces a las seis y media, otras a las siete, otras a las ocho, todos los días. Y no es: "es que descansé al mediodía", no. Con el comedor es horrible el trabajo que tenemos, hay 270 niños en el comedor.

Sandra: Son muchos.

Docente 2: Hay 8 vigilantes, 4 del catering, pero no obstante no puedes faltar. Porque hoy los niños son bastante complicadillos en sí, y si no estás en el comedor es un desastre. Entonces, en un comedor si no enseñas a comer y guardas

Comentario [*31]: Creo que ha habido una confusión; ya que el colegio se inauguró en el 94!!! Por lo tanto querría decir 95.

Comentario [*32]: Idem: 94 – 95.

un orden, entonces es un disparate. Porque en las clases es distinto, los niños están sentados, están trabajando, tienen una materia. El comedor de por sí, el comer incita a hablar, porque nos pasa a los adultos también. Y entonces claro, ellos hablan en una voz alta y el chuchuchu empieza bajito pero terminan disparatados. O sea, es mucho trabajo, pero bueno, lo voy llevando y bien. La verdad gracias a Dios hasta la fecha... mañana no sé...

Sandra: Lo que pasará.

Docente 2: Sí, porque esto es muy imprevisible. Llegas por la mañana y tienes tantos problemas, que no sabes si los vas a poder resolver. Porque aquí en el colegio, la dirección no es como cuando vienes a un aula que tienes programada, das tu clase y lo más que te puede pasar es tener un problema con un niño, de comportamiento; pero bueno. Si tienen algún problema también te lo mandan a ti. O sea, que tienes un problema también que resolver con los niños que tengan mal comportamiento en el aula. Porque la verdad, ¿los profesores qué pueden hacer? No pueden hacer nada. Hoy los derechos y deberes de los alumnos... tenemos muchos deberes, pero ni tenemos derechos ningunos. Y los alumnos tienen, al revés, muchos derechos y pocos deberes. Entonces, no hay sanciones de ningún tipo. Que cuando hablamos de sanciones, yo prefiero hablar de sanciones que de castigo, porque el castigo parece que siempre se asocia a castigo físico. Y no es así. Una sanción, un castigo, en la escuela no pasa sin dejarlo sin recreo. De ponerlo de pie tampoco, eso en la vida. Te ves que estás desarmada, no sabes que hacer. Y a mí a veces me los mandan y no sabes qué hacer, sino que simplemente hablarles, hablarles, de vez en cuando levantarle un poco el tono de voz, pero es lo que tiene, no tiene otra cosa. No tienes, no hay nada, porque claro, tú dejas un niño sin recreo, no toda la vida, dos días, y tienes al padre al día siguiente: "es que mi niño tiene derecho a estar en el recreo". "Es que a mi niño lo has dejado sin recreo", "es que...". Entonces, qué haces. Antes ponías a un niño y decías: "te sientas allí, lo piensas y cuando lo hayas pensado nos lo dices". Hoy tampoco, porque es que a su niño lo han tenido que llevar al psicólogo, porque se ha traumatizado: "se orina en la cama, no duerme porque la profesora lo puso allí sentado". Entonces, no puedo ponerlo allí, no puedo dejarlo sin recreo, no puedes... Antes decíamos: "bueno, una de las cosas que más efectos nos hacían antes de poner un castigo es copiar un tema". Preguntábamos siempre: "qué tema te toca mañana del conocimiento del medio", y te decía: "las civilizaciones egipcias". Entonces decíamos: "coge la hoja y lo copias dos veces". El niño aprendía eso que yo creo que no es

antipedagógico como se dice hoy, a mí me parece que está mejorando la letra, que está poniendo atención en lo que está leyendo para escribirlo porque le dices: “luego te lo voy a corregir, que no tenga faltas y que no te hayas comido ninguna palabra y que no te hayas saltado ninguna línea”. Entonces, tiene atención, lo está copiando y está mirando las faltas de no cometerlas, y luego le decíamos: “y ahora, lo lees”. Y también lo estaba leyendo, y lo mejor de todo, que se lo aprendían de memoria. Cuando terminaban eso no lo olvidaban más. Los que se lo habían copiados dos o tres veces, estaba segura de que en el control de ese tema sacaban un 10. Entonces, lo hacíamos. Y eso ahora no lo puedes hacer, porque te viene un padre y eso es: no sé, antipedagógico. Por lo tanto, ¿qué hacemos? Yo muchas veces, se lo digo a las compañeras en la comisión de coordinación pedagógica: “yo a veces me siento desnuda ante una actitud de un niño que le ha contestado mal a un profesor”. Yo tengo ahora, este niño que vino lo tengo castigado un mes, pero bueno lo tengo castigado con consentimiento de su madre. Pero porque su madre tenía problemas en la casa con este niño, y entonces pues me ha apoyado en todo para ver si le soluciono yo también el problema no en el colegio sino en la casa. Él iba al comedor, tuvo... tiene problema, el problema de él es la falta de respeto a los profesores a la hora de dirigirse a ellos, de contestarle cada vez que le llaman la atención. El otro día, la gota que colmó el vaso fue que con la vigilante del comedor le faltó el respeto y le hizo frente. Entonces, llamé a su madre y vino la madre y se lo dije: “elige entre eso o iniciarle un expediente para expulsarlo”. Yo no puedo delante del resto de los niños permitir que un alumno falte el respeto a nadie de la comunidad educativa. Porque es el primer paso para que esto sea jauja. Entonces, su madre me dio la razón y yo le dije: “bueno, aquí yo lo llamo trabajo social”. Él va al comedor a las 14, no con el grupo, sino con el primer grupo, come y después se queda en el comedor conmigo, vigilando a los niños, a veces incluso ayuda a recoger las bandejas, para echarle una mano a los más pequeños. Cuando termina, se viene aquí y me ayuda en el huerto escolar, en la biblioteca hemos estado ordenando los libros, estamos retirando libros, papeles y cosas para reciclaje. Pero claro, eso lo puedo hacer porque su madre lo...

Sandra: ... ha querido.

Docente 2: Si su madre viene y me dice que no, yo no puedo hacer nada. Porque el niño tiene que estar convencido, el niño después de hablar yo con su madre, lo llamé por megafonía, bajó y le dije: “mira, (le hablé del todo el tema), tu

madre y yo hemos llegado a un acuerdo de que éste va a ser el castigo; y no quiero, yo te lo digo ahora, tú sabes que tienes que estar un mes y nada más. Yo no puedo estar todos los días luchando contigo porque te tienes que quedar castigado, porque tienes que ir a comer en el primer turno. Eso tiene que quedar claro aquí. Tú eliges, te doy hasta mañana para pensarlo, a ti y a tu madre. O eso o iniciar el expediente". Querían los dos, ahora está encantado. Ha cambiado, se nota en las pautas de comportamiento, no total porque eran muchas cosas que tenía...

Sandra: ... poco a poco...

Docente 2: ... pero ya por lo menos cuando te va a contestar...

Sandra: ... se lo piensa...

Docente 2: ... "lo siento". Y ya es muchísimo. Ayer me pasó que nosotros tuvimos un pleno infantil en el Ayuntamiento y nuestro colegio estaba seleccionado para ir. Fueron tres concejales más los niños que iban de (no le sale la palabra)...

Sandra: ... representarte...

Docente 2: ... de visita. Ahora no me salía la palabra. De público, de público. Y resulta que la niña lo hice muy bien, muy bien, la portavoz y fue elegida por todos los concejales como alcaldesa. Y la verdad es que era para el colegio un gran honor y yo la llevé por las clases a presentarla y a decir lo que había hecho, lo contentos que estábamos. Y todos la aplaudían al final, y yo lo vi que él como con envidia y tal, lo miré y empezó a aplaudir. Entonces como que empieza a haber como una concienciación de que lo ha hecho mal y que lo entiende. Yo veo, pero no siempre puedes castigar. Yo no puedo castigar a todo el mundo por los mismos castigos, sino me castigo yo todas las tardes. Y yo no puedo traer un niño y meterlo ahí en la biblioteca y ya está; no, si yo le pongo un castigo hay que cumplirlo y yo tengo que estar con él. Y tengo que estar trabajando porque sino no tiene sentido. Y si lo dejo un par de días sin recreo pasa exactamente igual. Así que yo siempre no puedo estar castigada con ellos.

Así que los docentes estamos muy mal en ese sentido porque nadie nos puede decir: "mire pues hagan esto". No podemos, no tenemos salidas. Y yo creo que se está llegando a los extremos que se está llegando en los institutos por lo mismo. No se le pone freno. Y no le ponemos freno porque pasémonos... Aquí ningún profesor, de verdad yo ni donde he estado, pasa; al contrario, nos preocupa muchísimo. Pero todos terminamos en lo mismo. Y yo los comprendo porque yo soy la directora, y yo estoy aquí para darles sugerencias a ellos y proponerles cosas, y decirles planes, proyectos. Pero es

que todos los proyectos se nos quedan por el camino. Empiezas, haces un proyecto y dices: "mira, vamos a ponerlo en práctica"; y de repente cuando más entusiasmada te viene un padre... Ayer me decía, no ayer no, antes de ayer en la comisión de coordinación pedagógica que en el colegio de Tome Cano que está a 100 metros para abajo, si está aquí al lado que los padres estaban recogiendo firmas para denunciar al colegio; porque el colegio hacia a la hora del recreo pues turnos de niños para que controlaran que no tiraran basura al patio. Y digo: "pues vendrán a por mí también, porque yo los tengo". Hay unos niños con unos petos, ellos no cogen basura, pero sí que si ven a un niño tirándolo le dice: "mira, recógelo que es tuyo". Pero dentro de poco si allí lo hacen, aquí lo harán también. Entonces, ¿qué podemos educar?, ¿qué podemos enseñar? Cuando le decimos a un niño... que va rotando todo el colegio, que no es un niño determinado; sino que una semana uno de cada aula. Y va a simplemente eso: "mira, recoge eso". Y te están buscando firmas para denunciar. O sea... yo no sé en qué piensan los padres. No lo sé. Estoy convencida que los padres querrán lo mejor para los niños, pero creo que en ese sentido están equivocados. Creo yo, yo no soy nadie para juzgar a nadie. Yo como madre me juzgo a mí y creo que lo hacemos lo mejor que podemos. Pero sí que he sido madre en edad escolar y yo cuando los profesores me decían algo para hacer con mis hijos yo siempre estaba de acuerdo. Y si alguna vez no estaba de acuerdo yo siempre le decía: "la profesora tiene razón, el director o la directora tienen razón; si te lo han hecho será por algo. Ellos están todo el día contigo, yo no estoy". Y entonces si veía algo que se pasaban un poco iba a hablar con ellos: "perdona, me parece que te pasaste un poco", "ay, mira por esto...", "no, no si está muy bien", pero yo a mis hijos jamás se lo dije. Sin embargo, aquí los padres sí. Y lo oigo, y no en los niños del colegio, lo oigo en el supermercado, que yo disimulo para que no sepan que soy maestra. Pero hay muchísimas veces que tengo que dar la vuelta, porque me pongo mala y estoy fuera del colegio y no quiero seguir con niños. A lo mejor un niño escupiéndole a la madre, insultándola, tirado en el suelo, dándole patadas. Niños de 8 y 10 años. Y la madre en lugar de decirle: "oye pues esto es así, pues no te lo compro o sí te lo compro o mira, vamos para casa". Yo soy capaz de dejar la compra y nos vamos. Y en mi casa ya le diré las cosas que le tenga que decir, y si tengo que privarlo de entrar en el ordenador le privo. Y si tengo que privarle de la televisión, o está apuntado a fútbol y le tengo que privar durante un mes de no ir al fútbol se lo hago. Pero a mí no me vuelve a hacer un escándalo de eso en la calle. Pero sin embargo

la madre, como si el niño no tuviera culpa ninguna, le dice: “eso es lo que te están enseñando en el colegio”. Pues mira: “en el colegio no les enseñamos nada de eso porque usted no nos lo permite”. Porque se da por hecho que una madre que actúe así, no te va a permitir que ningún profesor le ponga ningún tipo de sanción. Y entonces vamos muy mal, vamos por un camino muy malo. Yo considero que dentro de 10 años o esto cambia, o vamos en picado en la enseñanza, los niños van en picado y los jóvenes van en picado. Es una pena que suceda, porque considero que los niños hoy son muy inteligentes, son capaces de todo. Yo ayer lo vi en el pleno, vi lo que son capaces los niños, de lo que se puede conseguir de los niños. Creo que en el futuro podrían ser unos políticos estupendos, porque tienen preparación para eso y para más, más de la que tiene los políticos de hoy porque era distinto. Y sin embargo, se está desaprovechando. Porque se está formando unos niños endebles, caprichosos y que se dejan arrastrar porque no tienen seguridad por todo. Porque no es sólo que sea maleducado, es el mundo donde se van a desenvolver. Nos preocupa muchísimo, porque yo hablo con mis compañeros, hablo con otros compañeros de otros colegios, hablo con directores y todos coincidimos en lo mismo: que no hay un patrón a seguir con todos los niños de Canarias y de España y de Europa. Son los mismos problemas. Yo creo que en la Península hay más problemas que aquí. Aquí... las islas son más pequeñas, quizás por eso no se atreven a cometer atracos, tanta mafia y todas estas cosas porque se cogen, porque se cogen porque hay un aeropuerto y hay un puerto. En la Península hay mucha más mafia, una red mucho más grande y más extendida, porque claro entran de Europa libremente y hacen lo que le dan la gana. (Continúa hablando de la mafia en la Península y de la Isla, Tenerife).

Todos los que tenemos más de 20 años... nos hemos hecho muy permisivos. Y yo lo que noto mucho es que dicen: “yo quiero darle a mi hijo lo que yo no tuve”, “es que yo con mi hijo como con mis padres no tenía la confianza...” Estamos confundiendo. Yo a mis padres no les contaba nada de sexo y nada de chicos porque la mentalidad era totalmente diferente, pero eso no quiere decir que hoy tú le puedes contar todo lo que tú quieras a tus padres. Pero tus padres son tus padres, tus padres no son tus amigos. Y creo que es la gran equivocación. “es que yo mis hijos son mis amigos”, no. Pero mis hijos son mis hijos y mis amigos son otras personas. Yo creo que esa es la diferencia. Y es una pena que no se aproveche. Hoy hay libertad en todo. En el colegio, en el colegio no hay esa autoridad que existía, el maestro estaba encima de

una tarima, el maestro era: "Don, Doña", no; hoy somos profesor y alumno, lo distingues pero que tienen confianza para decirlo todo. Y eso hay que aprovecharlo. Los niños lo aprovechan, los niños saben distinguir, en un colegio ellos saben distinguir: quien es el profesor, quien es la directora... A mí me llaman Yarely y me tratan de tú, pero cuando les hablo lloran. O sea, eso quiere decir que ellos saben quien soy yo y el papel que desempeño. Y que no importa, yo los veo, los beso y los quiero y todo lo que sea; pero, yo soy la directora y ellos son los alumnos. Y saben que cuando hacen una cosa mal hecha, ahí estoy. Eso creo. Y con los profesores pasa igual. Donde no pasa es en la calle. Entonces, si nosotros lo podemos conseguir con tantos niños cómo que no lo pueden conseguir los padres con 1 ó 2. Eso es lo único que nosotros nos planteamos y, que nos gustaría que hubieran más escuela de padres donde se educara pero tampoco tienen mucho interés. No es que no tengan interés, es que no tienen tiempo. No voy a decir que no tienen interés. Yo estoy segura que sí tienen interés, pero falta el tiempo y ese es el problema. Y le falta el tiempo para hablar con los hijos. Y les falta tiempo para oír las cosas. Entonces, ¿qué le oyes? Cuando dice que: "es que hoy la señorita se ha enfadado conmigo". Y sólo tienen tiempo para venir y pelear con la profesora porque se enfadó con el niño. O decir: "es que tiene mala esto...", "es que no es simpático", pero es que no hay que ser simpático. En la normal no te piden lo que es un título de sonrisa, ni de concurso de fotografía de decir: "déjame ver la sonrisa"...

Bueno, me he extendido y ya te contesté todo.

Sandra: No, tranquila. (Reímos).

Docente 2: Te puedes saltar 10 preguntas.

Sandra: Sí. Entonces Yarely, ¿qué sería para usted la escuela? Y, ¿qué objetivos debería de tener la escuela?

Docente 2: Mira, el principal objetivo es hacer personas. Ese es mi objetivo principal. Conocimientos, creo que los conocimientos siempre se pueden adquirir en un tiempo pues más o menos corto, o más o menos mediano, no largo. Todo el que tenga capacidad de estudio puede conseguir los conocimientos cuando se lo proponga. Y sino se lo saca en la escuela, los estudios a los 20 años y sino a los 25. Ser persona aprendes de pequeño. Creo que si de pequeño no aprendes a ser persona nunca lo conseguirás. Entonces, mi objetivo principal: ser persona. Tener un respeto, que está incluido dentro de ser persona, por su semejante; aceptar a todo el mundo con todos los defectos, virtudes e ideología, color, raza, etcétera. Eso creo que es mi objetivo y me gustaría

conseguirlo, no sé si lo conseguiré. Siempre nuestras programaciones van dirigidas a eso. Y en el futuro me gustaría que los padres nos miraran con menos... no sé si utilizas tú esa palabra, recelo.

Sandra: Sí. Sí se utiliza.

Docente 2: Nos miran con mucho recelo. Es decir, no nos ven como un profesor que queremos ayudar a sus hijos en todo momento; sino como... no sé, es que no tengo explicación para eso, como un enemigo. Entonces, cuando vienen a hablar contigo, y entre comillas cuando digo padre, no digo todo el mundo, hay de todo. Pero claro, mi objetivo sería que todo el mundo nos viera igual. Ya como exista uno que nos vea con recelo, para mí es un montón. Entonces, que vengan a hablar con la profesora, que vengan a hablar conmigo, que vengan con la idea de que van a solucionar un problema para bien de su hijo y no: "es que..." Sino: "mira, es que me contó mi hijo tal cosa, ¿qué ha pasado?" Que hay muchos padres que vienen así. No hay que venir desde la puerta con la mano en la cintura, sino para ver que ha pasado según lo que le ha contado el niño.

Yo creo que el objetivo es hacer persona, que esas personas que hagamos tengan tolerancia, tengan amor por la paz y la no violencia. Y de hecho es una de las cosas que más lucho con los niños. A mí me dicen que un niño pegó a otro, es una cosa de niños, pero corro enseguida para llamar la atención. Yo para eso me falta tiempo y estoy cansada. **Y es que los padres vean el colegio como una continuidad de su casa.** Eso para mí son los objetivos principales en un colegio.

Sandra: Y, ¿cómo definiría, por lo tanto, la **escuela**?

Docente 2: **Como una unidad de padres, profesores y alumnos, bueno, y asociaciones que pertenezcan. Para mí es eso.** Uno solo, aunque sean 4 o sea 5. Que se vea como uno solo. Eso definiría la escuela. Y una crisis sobre valores. Eso por su puesto.

Sandra: Y si hemos hablado de escuela Yarely, ¿qué sería para usted la **familia**?

Docente 2: La familia para mí creo que la definición que tengo es un poco anticuada. Por la edad.

Sandra: Bueno, y por la experiencia también.

Docente 2: **Yo creo que la familia no debe ser... O sea, que familia no es tío, primo, cuñado... bueno si llevan bien muy bien. Pero para mí la familia es lo que vive dentro de un edificio.**

Sandra: Bajo el mismo techo.

Docente 2: Y que nos estamos viendo todos los días. **Y tenemos que ser**, te podría definir: **un conjunto de miembros tolerantes**. Nada más. Si somos tolerantes, somos una familia maravillosa y somos un núcleo maravilloso. Porque **creo que lo que falla en la familia hoy es que somos pocos tolerantes**. Entonces, los padres son poco tolerantes con los hijos, porque son de otra generación. Los hijos son poco tolerantes con los padres porque son de otra generación. Entonces, si somos tolerantes exigimos lo que nos pueden dar. Damos lo que podemos porque tenemos conciencia de que no te van a exigir más, y yo creo que eso se puede encerrar en tolerancia y también en cariño, amor. Creo que si somos tolerantes, no tenemos problemas con los demás y viene el amor. Si estás feliz, tienes amor y cariño; sino estás todo el día peleando. Eso es lo que veo. Yo no pido gran cosa.

Hoy cada vez las familias son más cortas. Porque hoy la gente se va de los sitios que nace y se traslada. Entonces empiezas a formar familia: padres, hijos, y si se casan los hijos, algún nieto. Nada más. Es que dicen: "es que yo tengo poca familia", yo no, yo tengo mi familia: son dos hijos, mi marido y yo. (Habla de su familia).

Sandra: Está muy bien, esa es su experiencia.

Docente 2: Yo es la mía.

Sandra: Por eso. Y aquí partimos de eso, de la experiencia y de la vivencia. Teniendo en cuenta que hemos hablado en primer lugar de escuela, y en un segundo lugar hemos definido lo que es la familia. Me gustaría saber Yarely: ¿qué **tipología de familias** vienen a esta escuela, tanto social, económica...?

Docente 2: Bueno, esto es un colegio... no quiero decir especial porque...

Sandra: ... no lo es...

Docente 2: ... no lo es. Pero si es particular. ¿Por qué es particular? Porque **la mayoría de los padres, de los alumnos que asisten a este centro tienen... son un nivel cultural alto y económico alto y social alto**. O sea, que pueden estar en la privada y no lo están. Entonces hace que sea un colegio un poco particular. No es lo mismo, un colegio de un barrio donde los padres tienen muy poca cultura, el nivel económico es bajísimo, son obreros de la construcción pues... que los pobres llegan casados, que es ducharse y acostarse. Y que necesitan dinero para sacar hacia delante a sus hijos, que tienen unas carencias económicas, que tienen una vivienda que no reúne condiciones... Aquí, muchos padres son abogados, médicos, profesores, ingenieros... Hay de todo. Entonces, yo creo que eso lo hace particular.

En el material que los niños siempre... hay unas excepciones que nosotros le compramos el material. Pero que la mayoría (pone énfasis en la última palabra), o sea, **predomina un nivel socioeconómico alto y cultural también.**

Sandra: Y, ¿tenéis **familias inmigrantes** o...?

Docente 2: Sí. **Tenemos**, el año pasado, este año no lo he contado, teníamos 19 nacionalidades. Pero si es verdad que tenemos una gran ventaja, que los inmigrantes que vienen aquí se quedan. Mientras que en otros colegios vienen, se van al norte, se van al sur. Entonces, no sé, es una ratio más inestable. De repente empiezas con 25 niños en la clase y a los 3 meses tienes 18, y a los 5 meses volviste a los 25. Hay un movimiento y es más difícil impartir la enseñanza. Pero sí que tenemos. Teníamos 19 el año pasado. En la semana intercultural que los conté para hacer la exposición y eso, y eran unos 19. Hay chinos, hay peruanos, bolivianos, cubanos, colombianos, libaneses, de Arabia – Saudi... Ahora no me acuerdo de todos, pero sí. No muchos, uno o dos de cada lugar; porque en otros sitios a lo mejor bolivianos hay 50. Aquí no, **son pocos**, a lo mejor 15 de uno, 10 de otro, 2 de otro, 1 de otro. **Tenemos una comunidad variopinta.**

Sandra: Y eso es bueno también.

Docente 2: Sí. A mi me ha gustado mucho, enriquece mucho. ¿Más cositas?

Sandra: Sí, dentro de la familia y centrándonos en esta escuela Yarely, ¿tenemos la típica familia tradicional, entre comillas, o empiezan a haber otros modelos familiares como: separados, que vuelven a casarse, monoparentales...?

Docente 2: ... muchísimo. Sí, muchísimo. **Muchas adopciones, hay algunas monoparentales y hay también muchas familias, como digo yo, de muchos hermanos de otra familia. A mi me preguntaba un día un niño: “señorita yo tengo una familia muy rara, yo no la comprendo, ¿tú me la explicas?”** y le digo: “a ver, ¿por qué?” Y me dice: **“No, es porque yo tengo hermanos que son de mi padre y de mi madre, pero después tengo hermanos que son de mi padre con la otra mujer que tiene; pero después tengo otros hermanos, que dicen que son hermanos, que son hijos de la mujer de mi padre”.** Y por el otro lado le pasaba exactamente igual. O sea, de 4 generaciones. Sí que los hay, muchísimo; aquí **hay mucha gente separada.** Bastante, y hay padres también que tienen la custodia también. Sí, mucho. En eso, somos iguales.

Sandra: Y ya uniendo un poco, ¿qué **tipo o tipos de relaciones se establecen entre la familia y la escuela?**

Docente 2: **Tenemos la diaria que nos vemos todos los días. Después cada 15 días tenemos la visita de padres, de 4 a 6 de la tarde. Hay padres que vienen cada**

15 días, o mejor dicho todas las visitas. Y hay padres que no vienen nunca. A veces vienen cuando se les dan las notas, porque si tienen malas notas y los mandamos a buscar y tal, vienen. No es un colegio de las menos relaciones que tenemos con los padres, pero nos gustaría tener más relación todavía. Después tenemos los festivales que hacemos, hacemos siempre festivales para Navidad, un día lo dedicamos al festival de Educación Infantil y otro día al festival de 2º y 3º ciclo de Primaria. Después tenemos también el día de Canarias, que hacemos una romería alrededor del colegio, donde participan niños, padres, profesores, abuelos y todos los que quieran venir. Muy divertida. Y tenemos también, el año pasado teníamos la escuela de padres, este año no hemos podido empezar, vamos a empezar ahora a primero de enero. Y después el fin de curso, tenemos el festival de fin de curso. Y la entrega de orlas también que siempre entregamos una orla a los de 5 años, por el paso a Primaria; y después tenemos a los de 6º que se van al instituto, que culmina con una merienda para después del festival. Le entregamos la orla y un diploma, vamos, todas esas cosas. Después de todo eso tenemos una merienda en el colegio para despedirlos: a los padres, a los niños... Esa es la relación que tenemos. Y cada vez que les apetece venir, aquí estamos siempre.

Sandra: Y, ¿qué tipos de herramientas, instrumentos o recursos utilizáis para establecer estas relaciones?

Docente 2: Pues más que nada la convocatoria, la circular de principio de curso que les mandamos. Les mandamos el calendario, las necesidades, la relación que tiene que tener con los tutores. Y después, cuando lo hagamos, las fiestas que vamos hacer y las invitaciones que las hacemos siempre para... Después tenemos la escuela de padres, cuando la tenemos, que convocamos, los padres se apuntan y ellos proponen los temas, que consideren importantes para tratar. Convocarlos y de palabra: "anda chico, tal y cual". Esa es la relación que tenemos.

Sandra: Y una cosa Yarely, una...

Docente 2: ... ¡ah! A veces también se hacen murales. Y vienen los padres, sobre todo los de Infantil. Hace 2 años se hicieron, por el día del libro, murales de cuento: el patito feo y tal. Los padres vinieron, colaboraron por la tarde pintando. También colaboran cuando hago la exposición de la interculturalidad, viniendo algunos padres. ¿Qué más? En el Belén vienen y echan una manita. O sea, que siempre pedimos colaboración cuando la necesitamos.

Sandra: Y, ¿ellos participan?

Docente 2: Sí, no todos. Pero siempre hay uno o dos.

Sandra: Que echan la mano.

Docente 2: Pero eso pasa también entre los maestros. Que pides ayuda y viene uno. Eso es normal, pero siempre viene alguien. Tengo algunas ya que son socias. (Reímos).

Sandra: Que siempre ayudan.

Docente 2: Sí, sí.

Sandra: Y, ¿cabe la posibilidad de que **los padres entren en la escuela**, entren en el aula a explicar algo, a observar, a colaborar?

Docente 2: Bueno, **en Infantil eso se ha hecho** y quizás este año se vuelva a hacer: un abuelo que quiera venir a hablar de su experiencia, de sus cosas. Pero sobre todo en infantil. En Primaria, los profesores son más de materias, hay menos... Y nunca se ha propuesto, **en Primaria no se ha hecho**, en Infantil sí. Y de hecho, me han comentado también este año un padre que quiere pintar el patio de Infantil... O sea, que poquito a poco. Pero depende del trabajo de los padres y del tiempo que dispongan. Y yo, desde el colegio, siempre que ha habido cosas de ofertas de ayudarnos, yo siempre he dicho: "sí, como no, volando". Pero lo que pasa es eso, lo que hablábamos antes. Es difícil, los padres no tienen tiempo, entonces esto te lo puede hacer pues alguien que esté de baja o a lo mejor porque está en paro. Y son los que se ofrecen, porque los otros no tienen tiempo. A mí me dicen que vayan a un sitio a echar una mano, y no voy a ningún sitio, ni a la parroquia del barrio porque no dispones de tiempo. Yo no creo que sea por falta de voluntad. A los padres les gustaría venir. Pero es muy poca la gente que no trabaja.

Sandra: Y en el caso de que en Primaria Docente 2, por ejemplo los padres quisieran entrar, tiene que pedir permiso o hay algún reglamento que diga...

Docente 2: No, los profesores me piden permiso normalmente. Me dicen: "mira...", "yo por mí no tengo ningún inconveniente, si ustedes quieren". Lo mismo cuando vienen a hacer una encuesta a los profesores o vienen a hacer las prácticas. Yo por mí no hay problemas ninguno, yo estoy abierta, **el colegio lo tengo abierto al pueblo, es del pueblo, no es mío**. Pero claro, tengo que pedir permiso a las profesoras, porque si ellas me dicen: "mira, no quiero", pues tampoco se las puedo meter dentro del aula. Luego por aquí dentro del colegio pueden entrar, salir: "quiero ver el proyecto, quiero ver tal". De hecho, vienen muchísimos alumnos de la universidad, de la escuela de magisterio, de todo. Por mí sí, hay profesores que colaboran; por ejemplo, en esto tuyo hay profesores que colaborarían, pero yo busco los que tienen tiempo, porque

sino es que no tienen tiempo. Porque si libran tienen apoyo. Por las tardes, los martes cuando vienen o tienen visitas de padres o tienen reuniones de ciclo o... No podemos. Es que no quieren, estoy segura que ellos estarían encantados; habrá alguno que te dice que no, no a todo el mundo le apetece.

Sandra: Eso pasa siempre.

Docente 2: Eso es normal. Pero hay muchísima gente que sí, lo que pasa es que no tenemos tiempo. Si soy yo y no tengo tiempo. Mira soy la última y la larga que te he dado. (Reímos). Es que es verdad, una no tiene tiempo de nada. Lo debería de saber la Consejería y pagarnos más.

Sandra: Y, hemos comentado Yarely que se hacen unas entrevistas, que supongo que serán un poco de cómo van los niños, cada hijo...

Docente 2: ...sí. Ah! Y a principio de curso se hace también la reunión con todos los padres.

Sandra: ¿En qué consiste?

Docente 2: Pues en informar a los padres de los contenidos, objetivos y de las normas de las clases. Porque yo mando las normas generales del centro.

Sandra: ¿Pero?

Docente 2: Pero, claro, las normas de cada clase, cada maestrillo tiene su librito. Y cada uno pone sus normas siempre basándonos en las normas generales del centro. Pero después en el aula, por ejemplo a mi me gusta: "que los niños traigan el cuaderno siempre de argolla, de resorte, de cuadro pequeño, de cuadro grande. Me gusta tener uno para lengua, para matemáticas, uno para lo que sea..." Entonces, son normas internas que cada uno tiene y se lo dice: "pues me gusta que usted venga a hablar conmigo y tal, pues me gusta que los niños..." Lo que sea. Eso son normas internas del aula que cada uno o cada ciclo, a veces se ponen de acuerdo y son las mismas normas.

Sandra: En el colegio hay una AMPA.

Docente 2: Sí.

Sandra: ¿Hay muchos padres? ¿Hay muchas familias que formen parte de ella?

Docente 2: Bastante. Hay bastante, este año hay por lo menos 200. No sé el número exacto porque se apuntaron mucho, se han ido apuntando. Nosotros hasta junio sí que lo sabíamos, después de junio ya dijimos que se apuntaran allí en el AMPA. Pero por los menos 200. Es un AMPA bastante... Es verdad que hay muchas actividades extraescolares y para los socios son más baratas, un poquito menos. Y también lo aprovechan, dicen: "soy del AMPA y me lo ahorro". Y después también ayudan a pagar las salidas, el transporte de las salidas de los socios, pues también. Por eso se ha apuntado tantísima gente.

Funciona bien. Aquí tuvimos una época que estuvimos medio chungos, yo no, yo no tenía nada que ver. Pero... porque habían dos AMPAS, se llevaban muy mal. Una surgió de los problemas...

Sandra: ... anteriores...

Docente 2: ... del AMPA que había. Y al verdad es que habían unos problemas impresionantes. Pero gracias a Dios se cansaron. Yo dije: "Mirar, aquí hay trabajo para todo el mundo, si el AMPA que está ahora – 5 siglos – se dedica a las actividades extraescolares; pues ustedes – AMPA de nuestros hijos – dedíquense a otro tipo de cosas. Que aquí hay para trabajar muchísimo". Y entonces se aburririeron y se fueron. Ahora bien, bien.

Sandra: Entonces, el AMPA propone actividades extraescolares...

Docente 2: Sí, cobrando. Ellos son los que cobran, tienen muchísimas actividades... yo tengo ahí... si quieres... Bueno, muchísimo. Y después aquí también tenemos nosotros gratis. Tenemos: patinaje, voleiball, atletismo y ahora ha empezado inglés y la biblioteca. También pueden ir a la biblioteca por la tarde a leer, se considera como una actividad extraescolar. A las actividades extraescolares asisten unos 300 alumnos, son muchísimos.

Sandra: Sí, porque son 400 y algo.

Docente 2: 470 casi. La verdad es que empiezan y terminan. Porque en muchos colegios se apuntan y después se aburren. Yo ahora puse la actividad de inglés y se me apuntaron 60. Tengo 4 grupos de inglés. O sea, que venir vienen. Y bien. Y **con el AMPA pues no hay problema ninguno. Las relaciones son buenas.**

Sandra: En el Consejo Escolar, ¿también hay familias?

Docente 2: Sí, en el Consejo Escolar... Ahora tuvimos elecciones, salieron 3 madres elegidas en el Consejo Escolar y bien hasta el momento. Ahora el día 12 voy a constituir el nuevo Consejo Escolar. Espero que sea como los anteriores. Yo nunca he tenido problemas en el Consejo Escolar. Ha sido un Consejo Escolar con mucha armonía, mucho entendimiento y bien. Yo espero que en el futuro, lo que me queda, que me queda este año y otro...

Sandra: ... ¡Ay! Ya acaba.

Docente 2: Sí. Me jubilo. Yo termino este año y el otro que me queda en este mandato. Y después ya, quiero dedicarme a otras cosas.

Sandra: Pero se jubila como directora.

Docente 2: No, me jubilo como todo.

Sandra: ¡Ah, como todo!

Docente 2: No, como todo no. Como vida, no.

Sandra: No, me refiero como docente.

Docente 2: Como docente sí.

Sandra: Se dedicará a hacer otras cosas.

Docente 2: Sí, tengo muchos planes y quiero hacerlo mientras me encuentre yo bien.

Sandra: Activa.

Docente 2: Porque lo que no puedo hacer es darle la vida al colegio, y después cuando me jubile con bastón hecha una basura...

Sandra: ... tiene que disfrutar.

Docente 2: Yo creo que todo tiene sus etapas. Y lo bonito de la vida es disfrutar de esas etapas cada uno con la mayor intensidad que pueda. Hay una etapa en la niñez que no se puede alargar en la adolescencia porque sino te dicen que eres una niñata, ni acortar. Hay una etapa para la niñez, una etapa para la adolescencia, una etapa pues mixta para todo y una etapa para jubilarte y dedicarte a lo que tú quieras. Y después, una etapa para sentarte y esperar. Creo que lo mejor de todo es saber diferenciar. (Habla de su futura jubilación, tiene varios proyectos por realizar cuando finalice en la escuela). Yo soy una persona con mucha vitalidad, con mucha salud.

Sandra: Ya quedan tres preguntitas para acabar, y una sería (pequeña interrupción): ¿cuáles cree que son los puntos fuertes y los puntos débiles de la relación entre la familia y la escuela?

Docente 2: Yo creo que la **mano izquierda es el punto fuerte**. Tu puedes ir por el mundo de aquí estoy y yo soy la directora, nosotros somos los maestros; ni podemos tampoco dejar de cumplir nuestras obligaciones, nuestras normas por agradar a nadie. Pero **tienes que tener un poquito de mano izquierda. Si tú sales con una sonrisa y dice: "mire, lo siento pero no se puede entrar. ¿Sabe por qué? Por esto, por esto y por esto". Lo llevas ganado. Pero si tú dices: "fuera, no se puede entrar", lo tienes perdido. Entonces creo que el poder tener una relación con los padres, una buena relación con los padres, con el AMPA, con todos, con el Consejo Escolar es siempre respetando.** Respetando a cada uno y considerando lo que pueda aportar cada uno y valorándolo; y sino se puede hacer, cumplir eso que nos dice, explicarle porqué motivo. O sea, los padres pueden traer sugerencias a montones al Consejo Escolar, el AMPA... y yo le digo: "mire, me parece muy buena idea; pero imposible por esto, por esto y por esto". "No, porque no", no. Aquí no hay nada de no porque no. Y no porque lo digo yo tampoco. Aquí no se puede... pues mira, te voy a poner un ejemplo: "mire, ¿por qué no se puede subir a las aulas cuando están los niños?", "mire, no se puede subir porque esto sería un

mercadillo chino". "Vengo a las diez., voy a llevarle un bocadillo". No, aquí hay una secretaria, estamos unas personas y a nosotros no nos importa recoger la información, subimos y se lo decimos. Pero lo que no puedes tú en ningún sitio de que estén entrando las personas y saliendo libremente. En todos sitios hay unas normas que hay que cumplirlas. Y como yo le digo muchas veces a los padres: "A ver, cuando ustedes van al médico, ¿le hacen caso a la enfermera?", "Sí, sí claro y esperamos y eso", "O entran por ahí y dicen: ei, doctor le queda mucho". No, pues en el colegio tiene que ser igual. Y no digo seguro, digo los particulares. (Habla de los médicos, pone el caso del ginecólogo, cuando va a la visita y paga). Hay normas en todos los sitios y hay que cumplirlas. Entonces a los padres les explica, es por eso, para el bien de sus hijos, es para bien de todos. En el comedor, ¿se puede entrar? Claro que se puede, pero me avisan y ustedes entran tranquilamente. "Es que voy a calentar la comida", vamos eso son tonterías. Yo no puedo decirle a los padres que vengan cuando quieran y que vengan 15. Eso es un desastre, si son niños pequeños: "mamá, no sé cuantos y tal". Es lo único. Yo no soy la cocinera, que voy a tener yo que ocultar. Ni soy la cocinera, ni soy la vigilante. Está abierto, vienen cuando quieran pero uno solo y que avise. Entonces eso. Más cosas.

Sandra: Estábamos hablando de los puntos fuertes y de los puntos débiles. Débiles, ¿Sería esto que acaba de comentar ahora?

Docente 2: Exacto. Por eso te digo, yo te contesto a todo **mezclado**.

Sandra: Bueno, la segunda pregunta que me faltaría sería: ¿qué cree usted que debería **mejorar para que estas relaciones entre las familias y la escuela fueran más fluidas y positivas?**

Docente 2: Yo te voy a decir una contestación: **que nos den, desde la Administración, desde los distintos estamentos, nos den o nos consideren más...** (pequeña interrupción).

Sandra: Nos habíamos quedado en la Administración...

Docente 2: ... sí. **Que desde todos los... se nos ha criticado mucho a los maestros, se nos resta muchísimo valor a los maestros. Y yo creo que se nos ha privado de la autoridad que teníamos los maestros y el respeto que nos debía toda la comunidad. Aquí se respeta a todo el mundo menos a los maestros. Aquí van a hablar con el alcalde y es un rey; vienen a hablar conmigo que soy la directora y soy la señora de la limpieza más o menos. Eso no lo podemos hacer nosotros, sí, nosotros hacemos lo que podemos, desde aquí. Yo como directora intento que ningún padre le falte el respeto al profesor, y de hecho,**

Comentario [s33]: ¿Hay más puntos fuertes y débiles en la relación familia – escuela?

si le falta lo pongo en la calle. Puedes hablarle siempre y decirles que: “tienen que tratar con respeto y educación”, pero no. Es algo de fondo, es algo que nos han privado. Nosotros hace unos años ganábamos menos, pero nos respetaban más. El profesor era una persona que había que respetar, que había que tratarlo con un poco de respeto. Hoy: “que se vaya a no sé donde. Bueno, porque no se mira ella... y porque no sé cuantos”. No sé, si tú le estás diciendo... es como una madre que le dice al niño: “tu padre no vale nada”, o al revés, qué termina, que no le hable al padre a cuenta de nada. Y eso es lo que tiene. Darnos más valor, porque los padres no nos lo van a dar. Entonces, alguien tiene que decirle algo, no lo sé. Cómo los medios de comunicación... puede ser; la prensa... pues puede ser, porque otra forma no sé. Y que ellos nos den también valor. Nosotros por ejemplo cometemos, no es que cometamos, castigamos a un niño por ejemplo o cualquier cosa o lo dejamos si recreo y van a la Administración y le tendrían que decir: “Señora, ¿qué le han hecho a su niño, le han pegado?”, “No, es que la señorita le dejó sin recreo”, “Pues mire, el colegio sabrá cuáles son las normas que tienen establecidas y punto”. No, “el director o el consejero o quien sea llama al inspector, el inspector me llama a mí: hazme un informe con lo que pasó”. A mí no me importa hacer el informe, hago 50000 para todo, uno más no importa. Pero es que no tenemos autoridad ninguna. Hay que cortar directamente: “Mire, usted no puede venir aquí por esto. Vaya usted al colegio y pida explicación al colegio. El colegio tiene la suficiente autonomía para ponerse a hablar”. Punto. (Pequeña interrupción). Entonces es que ellos se sienten escuchados, no es que ellos no escuchen, pero estamos aquí, mándelos al colegio. Nosotros somos los que debemos de tener autonomía para que podamos elaborar nuestras propias normas y hacerlas cumplir. Vamos, si yo por ejemplo, me parece muy lógico, me salto una norma, pero yo no voy a ser tan tonta para saltármela, sino no estaría aquí. La norma digo: “es que yo permito y pongo en el Reglamento de Régimen Interno que se puede coger una paleta y darle a los niños en las manos”. Entonces no hay que ir a la Consejería, sino al juzgado porque es un castigo físico. Pero son tonterías lo que ponemos. Hay que investigar y después me dan la razón. Pero es que no tienen que dar pie a escucharlos. “Es que no me gusta la profesora, porque la profesora le chilla a mi hijo”. Y van abajo: “pero señora, si esta profesora tiene la voz alta, no es que le chille, es que usted no le oye; mire vaya usted y dígaselo a la profesora o díselo a la directora por escrito”. Y

⁵ No entiendo muy bien la palabra. No sé si se está refiriendo a hablar u otra acción.

yo ya le diré: “Vamos señora a la clase, mire como se porta su hijo, no me diga que una vez al mes uno no pierde los estribos, tiene que levantarle la voz; porque si le hablas bajo no te oye”. Hay niños que tú le hablas bajo, bajo y no hay manera, no es que le chilles, le llamas la atención. Y en una clase pasa exactamente igual. Yo le he hecho la prueba a los niños muchísimas veces. Yo le digo: “A lo mejor sus hijos les dice que la profesora les chilla, yo le voy a hacer la prueba. Yo les estoy explicando un tema cualquiera, del conocimiento del medio o de lo que sea, ustedes prepárense que le voy a explicar un tema y yo empiezo (está leyendo – explicando el tema en voz baja)”. “Señu, no te oímos”, y digo: “Bueno, lo haré un poquito más alto (sube un poco el tono)”. “Señu, ¿qué dijiste?” Y digo: “espera (eleva aún más el tono de voz), ahora sí”. Entonces les hablas alto, le chillas porque no te oyen. Y si hablas bajito no te atienden, se despistan. Estoy sube, baja... porque sino se duermen, se aburren, se distraen... Pero claro, eso un padre no tiene ni que ponerlo en duda: “Pues si la señorita te chilla mi niño, tú no vas a encontrar siempre personas que te hablen suavemente. Tú tienes que estar preparado para que te hable bajito más, y el que te vaya por el mundo insultándote, fíjate tú”. Porque estamos en una sociedad que de repente te vas a trabajar a un sitio y te encuentras con un jefe que es un mal educado, un chillón y un tal. Y tú tienes que estar preparada porque sino te vienen unas depresiones que no las cuentas. Es que pierdes hasta el trabajo.

Entonces, tenemos que preparar a los niños para lo que venga. Yo siempre se lo digo: “Yo a ustedes los preparo para ir primero al instituto, para ir luego a la universidad, pero también para cuando tengan un trabajo. Y que ustedes tengan jefes, compañeros de todo tipo, porque el mundo no es una panacea”. Yo ahora mismo salía, no salía, me fui para la puerta para que no se me escapara ningún niño, y salían dos chicos grandes del instituto, que la chica le dio una torta y el otro a la chica. Y digo: “Dios mío, con qué nos vamos a encontrar en el mundo”. Pues imagínate tú ese chico o esa chica compañeros de trabajo. (Pone el ejemplo de su hijo y el trabajo). Los niños tienen que estar preparados para lo que se van a encontrar.

¿Algo más mi niña?

Sandra: Y, la última ya para acabar...

Docente 2: ¿Cómo te encuentras? (Reímos).

Sandra: Ya sé que está cansada.

Docente 2: No, no.

Sandra: La última sería Yarely: ¿cuál es su escuela ideal?

Docente 2: Lo que te he dicho tanto que cuando vayas a descifrarlo, dices: “no hay quien lo escriba...” (Reímos).

Sandra: Ya lo veremos después. ¿Cuál sería su escuela ideal? Y dentro de esa escuela ideal, ¿Cómo podrían participar los padres?

Docente 2: Yo... mi escuela ideal. (Silencio, reflexión). **Mi escuela ideal sería una escuela con autonomía propia, que decidiera sus propios esquemas a seguir, que se mantuviera al margen de...** yo no sé si de los caprichos de la Administración. Que hoy te pide una cosa, me parece muy bien; que se supervise, eso por su puesto. Creo que sin supervisar no podría funcionar porque no todo el mundo cumpliría con sus responsabilidades. Pero **que tuviera sus propias ideas, sus propias iniciativas, que no se viera censurado por los padres, ni por la Administración ni por nadie.** Siempre y cuando consideraran que tuvieran los mejores resultados. Eso creo yo. Lo que te dije anteriormente, **donde tuviéramos la colaboración, entre comillas, de padres, madres y tutores, etcétera.** Pero siempre en plan constructivo, no destructivo, que se aportaran ideas, que se partieran de esas ideas, pero que no fuera como una crítica, no decir: “El colegio no sirve y tal”, no. “El colegio no sirve, pero nosotros aportamos estas ideas”. O consideramos, o **yo considero que hay gente, por lo menos en mi colegio, padres que podían tener unas ideas buenísimas para el colegio; pero hay que darlas de forma constructivas.** Decir: “pues mira, yo creo que si el colegio tuviera tal horario... pues vamos a estudiarlo”. Pero que no me digan... me hacía unas propuestas el otro día de dividir el patio de Primaria en dos partes, para que los niños de primero estuvieran separados del resto. Eso es una cosa que es inconcebible, porque siempre esos niños serían los primeros en algún sitio. Este año están en el lado izquierdo, pero el próximo año son los primeros en el lado derecho. Entonces, siempre, creo que lo pasan mal o se pasa mal el primer mes, los dos primeros meses; pero ya después se acostumbran a estar con los de Primaria. Lo que no podemos es comenzar a: “proteger a mi niño, proteger a mi niño, y es que los grandes son...” Y los grandes no se meten, se meten porque es la novedad, pero los pequeños también se meten con los grandes porque es la novedad. Y eso lo hace pues el primer mes. No creo que llegue ni al segundo mes. Y ahora están como pez en el agua, estamos finalizando el primer trimestre.

Yo creo que esa es para mí la escuela ideal. Sí que considero dada la interculturalidad de ahora pues... trabajar mucho con los niños, en la tolerancia en la persona, que los niños tengan más orientadores que

contamos con dos días a la semana. Yo creo que en Barcelona sí tienen más, estoy segura. Contar más con una logopeda en cada colegio. Más profesores de apoyo para que aquellos niños que no sigan el ritmo de todos niños, no sólo decir: “no, una adaptación”. No, una persona de apoyo o dos permanentes ahí en el aula. Incluso permitiéndonos de hacer en aquellos grupos que viéramos que tienen más dificultades, grupos flexibles. Introduciendo como se introduce ahora altas capacidades. Me parece muy bien, yo no estoy en contra de las altas capacidades, creo que es bueno. Creo que en España se han perdido muchos genios... que es distinto que las altas capacidades que consideramos en la escuela ahora. Pero se han perdido muchos genios porque no los han visto. En las escuelas hay que aprovechar a los genios, no tiene porque ser genio en todo, sino en lo que sea pero hay que aprovecharlo. Pero hay que aprovecharlo, dándoles los medios necesarios para ello. No: “es que en el colegio hay 15 altas capacidades. Ustedes los maestros arréglense”. Considero que ha sido una metedura de pata, porque atiendes a las de alta o atiendes a las de baja. Pero si tú tienes en el aula 4 que no alcanzan los objetivos y 3 que superan los objetivos, son 7. Tú no puedes llevar una clase normal más 7 adaptaciones curriculares. Y es lo que han hecho. Darle bombo y platillo a las altas capacidades, pero yo no veo que me nombren a nadie... Al contrario, disponer del mismo orientador que teníamos para pasarles las pruebas, valorarlo y estar. Creo que para conseguir, por último, una escuela ideal no es lo que piense yo, éste es mi modelo, habrá muchísimos más, pero sí que creo que habría que cambiar y tener muchos más recursos humanos sobre todo. Yo creo que los recursos materiales los podemos hacer nosotros, porque los que tenemos años hemos trabajado mucho, hemos elaborado nuestros propios recursos. Pero los humanos son insustituibles, entonces, sí que creo que tendríamos que disponer de más. Y no es la ratio en sí, a veces desviamos la atención de recurso humano para la ratio. No, no es la ratio en sí. Es lo que podamos hacer, los desdobles. Por ejemplo, niños que no leen porque no han aprendido todavía la mecánica de la lectura, son tres, esos niños tendrían que tener alguien de apoyo que los coja permanentemente. No una hora cuando la profesora tenga que ir a sustituir, no. Que sea fijo y diga: “no, este niño lo cojo dos meses, tres meses hasta que madure y cuando madure al aula”. Pero para eso, volvemos a lo mismo, hace falta dinero. Es lo fundamental. Necesitamos obras en el centro, no hay dinero. Necesitamos un profesor o no sé cuanto para informática, no hay dinero. Entonces, para qué vas a meter la

informática. Para qué quiero saber yo informática sino tengo tiempo para darle clases a los niños. Ahora vamos a ver MEDUSA, vamos a ver. Hay profesores que no quieren y yo nos les puedo obligar. Para qué queremos MEDUSA en el aula, quiénes vamos, los 4 que sabemos.

Creo que estamos muy lejos de la escuela ideal. Eso es lo que pienso.

Sandra: Está muy bien,

Docente 2: Me hubiese gustado que antes de jubilarme hubiese una escuela ideal.

Pero como no está en mis manos no puedo hacer nada. No aquí, me refiero... estoy hablando de escuela ideal y lo dejo y ya, no. Yo estoy hablando a nivel general. No sé en la Península. Yo pienso que la Península está distinto a nosotros. Creo que tienen más medios. En Barcelona estoy convencida, lo sé. En el País Vasco también estoy convencida de que se dedican más medios a la enseñanza. Pero el resto no lo sé. No tengo mucho conocimiento. A veces entro en Internet y veo las cosas. Pero tampoco veo ningún proyecto ahí de... Yo creo que la mayoría de los esfuerzos que se hacen es a costa del profesorado, a costa de uno dar horas, horas y horas. Y eso tampoco es cuestión porque tampoco tienes agradecimientos. De vez en cuando... no digo agradecimiento económico sino a algo. (Pone el ejemplo de una trabajadora en una empresa privada que hace horas y te ve el dueño y te lo agradece. Y el de la Administración). La pública funciona gracias a la gente que trabaja sin pedir nada a cambio. Yo a las 14h me podría ir para casa, porque a mí nadie me paga un duro por estar aquí, pero sin embargo voy al comedor, hago esto y hago lo otro. Si dijéramos: "yo me voy, yo no hago nada", ¿qué habría?, nada. Creo que la pública funciona con las buenas intenciones de las personas que trabajamos en ella. Esa es mi opinión como he dicho.

Espero que puedas hilvanar este vestido. Porque vas a tener que ir por la calle escuchando y diciendo: "esto lo pongo, esto no". Tú haces un resumen de todo.

Sandra: No, mujer. Yo en principio la transcribiré y luego ya...

Docente 2: ... por eso, por eso.

Sandra: Se lo pasaré para que se lo miré para ver si está...

Docente 2: ... por mí no hace falta transcribirlo, porque yo.

Sandra: Y después, como habíamos acordado, si hace falta y hay dudas pues hacemos una segunda entrevista si le apetece.

Docente 2: No, yo no tengo dudas. Yo soy muy clara, las ideas las tengo muy claras.

Lo que tú pongas, es que no necesitas ni mandármela.

Sandra: Lo haré, lo haré. Muchas gracias.

Comentario [s34]: ¿Quiere añadir algo más sobre las relaciones familia – escuela?

Comentario [s35]: ¿Qué propondría para que se dieran unas relaciones más fluidas y positivas entre la familia y la escuela?

CEIP – BARCELONA

Tesis doctoral: **“La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido”.**

Escola: **CEIP - Barcelona**

Persona entrevistada: **P.N. Docent 3 (conserge del centre)**

Lloc de l'entrevista: **A l'escola**

Entrevista: **1era entrevista**

Data: **18 de Maig 2006, 11h.**

Investigadora: **Sandra Martínez**

Sandra: No t'importa, no? (Em refereixo a la gravadora). És que sinó per transcriure tot el que dius...

P.N. Docent 3: No.

Sandra: Bueno, me presento: Sóc la Sandra Martínez i estic intentant fer una tesis sobre la relació família – escola. Llavors, pues he arribat aquí una mica per contactes, no? La Docent 1 ha sigut una mica la que ha fet el pont entre vosaltres. I perquè m'agradaria saber, no? Com s'implica aquí les famílies. Llavors havia pensat que no només docents, famílies i nanos; sinó gent, que en el teu cas el conserge, o personal no docent també té una altra visió de com treballa l'escola i com percebes les relacions entre les famílies i l'escola. Llavors, la meva primera pregunta. Abans de tot, un altre cop agrair-te el poder estar aquí, el poder compartir el teu temps amb mi. I la meva primera pregunta seria abans d'entrar ja a lo que seria la investigació: com vas arribar al CEIP Barcelona?

P.N. Docent 3: Com he arribat?

Sandra: Sí. (riu).

P.N. Docent 3: **Doncs una mica per casualitat de la vida.** Jo vaig està visquent fora, dos anys a Mèxic.

Sandra: Ah, molt bé!

P.N. Docent 3: I quan vaig tornar pues... res... vaig començar a fer alguna feineteta i tal, però poca cosa perquè encara m'estava adaptant, i bueno... **un dia, un dissabte em sembla que era, pues llegint el diari pues havia una espècie de convocatòria d'oposicions** i tal... I la veritat és que se'm va passar al principi, se'm va passar la

data, no? Però bueno (interrupció per part d'una dona)... pues això, al final em vaig presentar a l'examen aquest...

Sandra: ... a la primera convocatòria?

P.N. Docent 3: Sí. Era una convocatòria així una mica...

Sandra: ... rara?

P.N. Docent 3: Sí. **Vam fer com 3 ó 4 exàmens** primer, psicotècnics i tot això; hi havia molta gent. Era una passada, hi havia no sé, unes 900 persones cosa així. I res, bueno jo venia de treballar i la veritat és que no m'havia recordat que era aquell dia. Em va trucar el meu germà i em va dir: "escolta que avui tens un **examen**". Diu: "sí, ara dintre de mitja hora". Jo estava treballant, i "hòstia, quin pal", no?

Sandra: De què estaves treballant?

P.N. Docent 3: Estava a correu! Si perquè tenia contactes i tal. Llavors vaig estar a punt de dir: "ara un examen... no em ve de gust, la veritat!"; però vaig dir: "va, ho faig i me vaig a casa a dormir i ja està"; perquè feia el torn de matí, no? Llavors... el vaig fer i me vaig desentendre, la veritat. Perquè vaig veure tanta gent i... no sé; a més era un psicotècnic... o sigui, no hi havia fet mai cap, no? I vaig anar bastant... no vaig anar ràpid, estava per temps i tot, vaig anar normal.

Sandra: Al teu ritme, no?

P.N. Docent 3: Sí, sí sense cap problema. I clar quan la tia va dir: "vale, temps". I jo: "temps, temps, com que temps? Bueno total que el vaig donar una miqueta per aparcar el tema, no? Fins que un dia ma germana em va trucar i em va dir que estava entre els 7 primers, i vaig al·lucinar. **Em van fer una entrevista i tal, i bé. La veritat és que molt bé. I un dia estava treballant i em van trucar: "escolta, mira podries passar-te per aquí, portar uns papers i no sé què", i em van dir: "sí t'interessa a partir de tal dia de la setmana que ve ja comences". I sí em va interessar. Vaig tenir molta sort perquè jo vivia fora de Barcelona, sóc de fora de Barcelona... i vaig trobar un pis aquí al costat, a res a 5 minuts caminant.** Super bé, uns amics que... bueno una història, no? I res, en una setmana tenia feina i casa. I vaig dir jo em quedo, jo sóc bastant nòmada. I aquíestic, la veritat és queestic molt content.

Sandra: I quan temps fa que estàs aquí?

P.N. Docent 3: Ara mateix dos anys i mig.

Sandra: Molt bé, o sigui que ja portes temps.

P.N. Docent 3: Me'ls conec a tots amb cognoms, a pares, mares i esperit sant. Sí, bueno, a ser una escola petita té molt contacte amb la gent, és una mica... de vegades es passa una mica, pel meu gust de ca la iaia, de "ai, que m'he oblidat

això, que m'he oblidat allò", saps? Una mica de dir: "hòstia, menys mal que no són 2 línies; sinó estarien aquí..." No, però bé, la veritat és que joestic super a gust.

Sandra: Estàs content.

P.N. Docent 3: Sí, sí.

Sandra: I quina ha sigut la teva trajectòria a l'escola... tenim present la teva família?

Bueno t'explico una miqueta. Jo lo que comentava abans una mica amb la Carme, lo que he llegit i lo que s'escriu sempre i ella també més o menys ho ha dit, és que hi ha molts prejudicis cap a la família, de que ha delegat molta responsabilitat a l'escola, o que l'escola té unes idees sobre la família que a lo millor, pues bueno, no s'interessen pels seus nens, etcètera, no? Llavors tu quan has sigut estudiant o has anat a l'escola, tenies aquesta idea o era un altre món? Com ho veies?

P.N. Docent 3: Clar, jo vaig anar a Lasalle. Llavors era totalment diferent, o sigui jo estava pràcticament intern, anava de 8 del matí a 5 de la tarda estava allà que vamos! No podia sortir, ni res. Era una educació molt més estricta en tots els sentits. Llavors la meva percepció era de dir que, de pensar que tot ets... no sé que estaven tots supeditats a una disciplina bastant bèstia, no? (petita interrupció, telèfon). Bueno pues això, la percepció que tenia jo quan era petit pues era això: per un costat la disciplina del cole; i per altre costat, pues la relació entre pares i escola i pares i fills, inclòs no de... no distància, però notes una jerarquia, no? Evident, que està allà. A veure jo veig als nanos com ens parlen amb nosaltres que ho trobo normal i lògic, com et parlen a tu: "escolta, Carme tal"; jo no li podia dir: "escolta, Pere", per exemple al director. Era: "escolti senyor tal", saps? Ja ni se m'acudia parlar amb el director, que era, o sigui que els veies com una persona com un ésser que estava a un altre plano, no? I passava una mica també en les relacions amb les famílies, no? Evidentment era, és una escola privada suposo, i bueno, és un altre tipus de relació, no té res a veure.

Sandra: Quin és el teu paper aquí a l'escola?

P.N. Docent 3: Jo faig absolutament de tot. O sigui... no sé, he arribat a fer alguna classe, eh... de tot, o sigui des d'obrir la porta i atendre el telèfon en tot lo que és atenció al públic, vale? Fins a fer coses pues de... reprografia, fins arreglar endolls o coses o magatzenar coses o distribuir coses o encarregar-me de logístiques de coses fins a el tracte amb els nanos, que jo crec que és super important, sobre tot a aquesta escola. Tots els nanos em coneixen, evidentment. Ve un el cures, ara aquell la ferida com aquest que estava aquí ara (es refereix a

⁶ Dubto en la paraula, no sé sent bé.

un nen que s'havia fet mal, i Eric li estava curant), molts profes m'envien als nanos quan estan castigats per a que parlin amb mi, pues parlem una estona de lo que havia passat, es calmen i pugem a dalt i ho parlem tot una mica, saps? És que és una mica de tot. Escoltes una mica als pares, els seus problemes. Ni un ni dos, tens moltíssimes coses, res concret, però pots abarcar qualsevol cosa. Pots fer cosa fora de l'escola, no sé... tot lo que és el tema de papers de l'escola, entregar-los, anar aquí, al registre, a ensenyament... fas mil coses. D'això a comprar jo que sé, un equip de so que van anar a comprar l'altre dia. Fas moltíssimes coses. I a la par per un costat de relació amb la gent, i per altre costat relació amb els nanos i amb els mestres evidentment; i per altre costat tot el tema més logístic. S'espantja algo pues jo, tu has de mirar de poder-lo arreglar, o que vinguin de tal lloc i... mil coses.

Sandra: Tu com a Eric, quin creus que són els objectius d'aquesta escola?

P.N. Docent 3: Els objectius d'aquesta escola?

Sandra: Com els vius tu, com els percebes...?

P.N. Docent 3: Jo crec que... és la formació de persones en un nivell de... amb uns valors, no? concrets, com... la solidaritat, el respecte sobre tot, és una educació diferent a la que vam tenir nosaltres. Afortunadament! Per mi i per les meves idees... no sé... pues se m'acudeixen moltíssimes coses... eh, és una mica, és la manera de fer, la manera de... intentar ensenyar als nanos un camí que pot ser de vegades... cara fora a mi molts pares m'ho pregunten: "escolta i el meu nano quan acabi aquí vol dir que estarà preparat realment per la vida normal, per l'institut, per això i tal". Jo li dic que sí i que confiïn i tal, perquè penso... no només és de dir ser multiplicar 2 i 2, 2 per 2 són 4 i 4 per 4 16, no és només això lo que s'ha de saber evidentment, no? És intentar inculcar una sèrie de valors... a les persones, als nanos, uns valors que siguin evidentment dintre d'uns paràmetres de bé, èticament, bé és justícia, etc.

Sandra: Has parlat de que tens una relacions a les famílies i una relacions amb els docents. Qui tipus de relació mantens amb els docents?

P.N. Docent 3: Amb els docents la veritat és que som companys, normal, molt bé. Amb alguns, jo que sé, podem anar a veure el Barça, per exemple, fora de l'escola o anar a prendre algo o no, però la veritat és que no tinc cap mena de problema amb cap. Tot i que són evidentment 15 ó 20 personalitats tothom diferents, però bueno és com un vaixell, no? que naveguem tots amb la mateixa distància, cadascú amb les seves diferències, evidentment...

Sandra: ... que és important...

P.N. Docent 3: ... és important. No tots són iguals, afortunadament... però bueno, la veritat és que no tinc cap mena de problema, tot lo contrari em resulta molt fàcil treballar amb tots.

Sandra: És important també, bo?

P.N. Docent 3: Evidentment, és important.

Sandra: Millor amb alguns que uns altres, però bueno.

P.N. Docent 3: Evidentment, sempre tens més confiança, sobre tot amb la gent més jove, amb el Ricard ens vam anar de vacances junts, per exemple, saps? I... amb la Carme, cap problema és la directora i ens tractem com amics, saps? No ens tractem com: "hòstia jo sóc la teva jefa i si et dic blanc..."

Sandra: ... ets blanc...

P.N. Docent 3: ... clar. Perquè no són així ni ella, ni jo. Ni fora de l'escola. Evidentment com no som fora de l'escola així, no som dintre de l'escola així. Això crea que hagi una relació absolutament tranquil·la. La veritat és que no ens hem enfadat mai, en dos anys i mig. Jo no he tingut mai cap moguda amb cap mestre, ni amb cap, amb ningú de l'equip directiu.

Sandra: Suposo que és per lo que dius, una mica el respecte, l'escolta cap a l'altre, el diàleg... això fa que...

P.N. Docent 3: ... i també que bueno que ets conscient de que jo que sé, que la meva feina molt més llibiana evidentment i que jo que sé, per exemple, la Carme hi ha dies que no pot, o sigui que té 256 coses, no? I entenc que un dia pues estigui més cabrejada, mai s'ha cabregat amb mi, i espero que no es cabregi mai amb mi. Saps? Que la entens de que estigui més agobiada... o jo que sé, que fora de l'escola també tens problemes, que els pots portat a vegades dintre de l'escola i... saps, i has de tenir una mica de paciència, no?

Sandra: Sí, perquè com dius tu. Cada persona és un món i a més no quan entres a treballar deixes fora la teva vida personal entre cometes, no?...

P.N. Docent 3: ... clar. I Això es nota molt, o sigui depèn com estiguis tu fora de l'escola pues pots aportar...

Sandra: ... a dintre de l'escola.

P.N. Docent 3: ... exacte, la teva actitud pot aportar unes coses o unes altres, no?

Sandra: I tornant a això, quan vas arribar a l'escola i bueno, no com mestre, sinó com a persona que formes part d'ella, d'aquesta institució. "Mira nosaltres no anem amb llibres de text, sinó que treballem per projectes i tot això". Què et va semblar?

P.N. Docent 3: A mi em va semblar, és que des del primer dia jo vaig venir el dia que vam dir realment, que em van dir que triés una escola.

Sandra: Ah, et van donar l'opció de triar l'escola?

P.N. Docent 3: Sí. Sí. Perquè com havia quedat entre els primers, bueno, havia 20 ó 25 escoles que necessitaven personal, llavors jo estava el número 7 i em van dir: "a veure, tria una", i vaig triar la que estava més... clar jo no coneixia d'aquí de Barcelona, i vaig triar la que estava més a prop de casa i bueno i el destí. I el dia que vaig saber que venia aquesta pues vaig venir a presentar-me, i recordo que estaven dinant, era l'hora de dinar, vaig venir a presentar-me i vaig dir: "bueno, a partir de tal dia seré el vostre conserge tal, que ho sapigueu". I em van tractar d'una manera increïble. Em van fer una rebuda saps: "vine, tal.." Com si... realment m'ho van dir que m'estaven esperant des de feia molt de temps, no? Perquè l'altre conserge s'havia jubilat i bueno i tenien una altra persona que tenia problemes i donava problemes i bueno. I llavors em van tractar super bé, super bé des del primer moment, a mi això em va deixar, primer el camí super clar, després quan em van explicar que treballaven d'aquesta manera pues jo ja vaig entendre moltes coses. Vaig dir: "hòstia, ara sí, realment de qui pal van, ara entenc perquè treballen d'aquesta manera", perquè realment són persones així, llavors com quadre molt amb la meua filosofia de vida, pues vaig dir: "pues tio, perfecte, més fàcil impossible".

Sandra: O sigui, vas escollir a l'atzar i va donar...

P.N. Docent 3: ... sí, sí,. Va ser un cúmul de circumstàncies i mira vaig acabar aquí, i bueno i la veritat és que estic super content. I ja te dic que amb tothom super bé. Cap problema, tot lo contrari.

Sandra: I tu també participes, Eric, quan estan en reunions, o en la nova forma o en el projecte o en el nou projecte que tenen marcat d'escola?

P.N. Docent 3: En principi no, el que passa és que la Carme, perquè entre nosaltres, bueno, a mi m'agrada molt llegir i tal, encara que hagi acabat de conserge per l'atzar i per mil coses; o sigui jo sempre he estudiat, bueno vaig estudiar una carrera, etc., m'agrada molt llegir coses de molt tipus, no? I amb la Carme per exemple doncs ens intercanviem molts llibres, no? I són llibres de neurologia, de pedagogia, de mogollón de coses diferents, però dintre d'un àmbit, no? De vegades...

Sandra: Què vas estudiar?

P.N. Docent 3: Jo vaig estudiar filologia alemanya.

Sandra: Com has dit tot això, dic a lo millor va estudiar pedagogia o neurologia.

P.N. Docent 3: No, no. Vaig treballar a una escolar fa anys. I clar, i ella sap que m'interessa i moltes vegades em colo a les classes quan estan fent alguna cosa que jo veig que tinc un forat aquí que no hi ha ningú i tal... em passo per les

classes i molt sovint veig el que fan i m'agrada moltíssim. I ja dic, la Carme mateix o algú mestre em diu: "ostra vine que això t'encantarà i tal", i em diu: "vine sempre que vulguis a les reunions..." El que passa clar, de vegades no puc venir, moltes vegades si hi ha alguna cosa o tinc això, o tinc lo altre i... algú s'ha de quedar aquí i també pues si truquen per telèfon, per si arriba algú, per si ve el Pepito, per si Fulanito es fa mal, saps? Tampoc cal abandonar...

Sandra: El teu puesto per dir-ho així, no?

P.N. Docent 3: Durant hores, no? Ara sí que puc... però bueno... és clar. La veritat és que la Carme sí que em comenta coses sempre, i sempre que fa algú power point i tal, sempre me'l ensenya abans a mi, abans d'ensenyar-lo als pares o...

Sandra: ... al que sigui, però que tingui la teva...

P.N. Docent 3: ... sempre em demana opinió, sí, sí... en aquest aspecte em sento súper valorat...

Sandra: ... valorat, integrat...

P.N. Docent 3: ... integrat, exacte.

Sandra: Perquè clar, malgrat que no estiguis a les reunions també tenen en compte de forma informal, la teva (opinió). Perquè suposo que també la Carme imagina o intueix, no? que no és lo mateix docents que tu, que des de la teva posició...

P.N. Docent 3: ... evidentment...

Sandra: ... que estàs en tot, no? Que comparteixes experiències amb pares, alumnes amb els docents. Lo que li poden interessar, perquè a lo millor sí que ho sap, però ho sap a lo millor des del seu grup o lo que sigui. I tu com tractes a tots de tot...

P.N. Docent 3: ... clar. Pensa que jo sóc el filtre de l'escola. Els pares quan arriben, primer parlen amb mi i depèn del problema, depèn la cosa els delego cap a un lloc o cap a un altre. Això requereix primer, psicologia una miqueta de dir: "a veure qui és aquest pare, de qui pal va i a veure si realment té raó o no i què vol i cap a on el puc dirigir". El tema, per exemple, amb els pares nous que vénen a l'escola, jo faig el tema de les pre-inscripcions, llavors tots els dubtes que tenen de sí tal, de l'escola, de no sé què... pues sempre em pregunten mil coses, no? i clar, has de saber una miqueta de que va l'escola, no? Del projecte educatiu, de les comunitats d'aprenentatge... tot el tema que t'haurà explicat la Carme gairebé...

Sandra: ... una mica (riem tots dos).

P.N. Docent 3: Una miqueta tot aquest tema, no? Llavors pues clar, li has d'explicar, encara que sigui per sobre, li has de dir: "pues mira això ho fem així i tal". Després lo que te deia abans, a mida que es van fent gran alguns tenen el dubte

de: "i ara què". I jo sempre li dic: "mireu, pregunteu als nanos que ja estan als instituts... que han sortit d'aquí a veure com...", no sé mil coses, no.

Sandra: I les famílies quan entren aquí, o sigui quan fa el tema... rescatant lo de la pre-inscripció: algunes vénen per què és per zona o per què li han dit que aquesta escola és així i així, comparteix una miqueta...

P.N. Docent 3: ... hi ha de tot. Hi ha gent que ve perquè viuen aquí davant, i només ha de creuar el carrer, i és súper còmode. **Hi ha gent que perquè li toca per la zona. I després hi ha un grup de gent bastant nombrós que ha sentit parlar bé de l'escola, i després hi ha un grup que és una mica més minoritari, però bueno que ni u ni dos, que ha sentit parlar de l'escola bé però a part sap del projecte de l'escola. Pues a través d'amics, a través d'altres mestres o de gent que treballi a l'ensenyament** o... Llavors pues clar, cadascú és diferent, no? Has d'entendre a tothom per igual, evidentment, però bueno...

Sandra: O sigui, hi ha varietat, però sí que hi ha gent que coneix...

P.N. Docent 3: ... si hi ha gent que coneix el projecte. Hi ha gent que ja ve, hi ha gent que entra a la pàgina web també...

Sandra: ... teniu pàgina web...

P.N. Docent 3: sí. I pues veu com treballem, i diu: "a pues això, m'interessa i tal", després quan vénen aquí li passen un power point...

Sandra: ... d'informació, no?

P.N. Docent 3: D'informació. La Carme les explica o la Docent 1 o el Toni, les explica com funciona l'escola, com funciona una mica el projecte pedagògic i tal... Llavors la gent abans de matricular-se i pre-inscriure i tot això sap. Sempre hi ha algú que es penja, com a tot arreu, això està claríssim, no? Però bueno, en principi...

Sandra: ... es sap...

P.N. Docent 3: ... la gent si té un mínim d'interès ho sap. I pot triar, evidentment. Si tu ets una persona molt religiosa i necessites tenir religió com assignatura o veus que és imprescindible per l'educació dels teus nanos, i vens a aquesta escola, pues saps que tens una cosa que no la tindràs.

Sandra: Has de ser conscient, no?

V: Exacte. Has de ser conscient que és lo que hay.

Sandra: Està bé. Bueno, has parlat de la relació d'uns i d'un altre. I com veus tu la relació entre mestres i família aquí a l'escola al CEIP Barcelona?

P.N. Docent 3: **Mestres i famílies. Això és molt més complicat. Això és molt més complicat perquè aquí entra molts factors. Molts factors, perquè hi ha gent... Jo penso que hi ha gent que sap clarament la funció de l'escola, la té clara i bueno**

és un gran percentatge la veritat, i cap problema. Però hi ha gent que confon moltes coses, confon l'escola amb tu has d'educar el meu nano. Llavors clar, si tu no fa res a casa chato...

Sandra: ... l'escola pot fer-ho tot, no?

P.N. Docent 3: Exacte. És una feina de tothom: escola, carrer, gent, amics, família evidentment. I bueno, hi ha gent que de vegades pensa també que el seu fill és l'únic de la classe, l'únic de l'escola, l'únic del món, pràcticament; llavors demana coses que hauria de veure que no són possibles, no? No pots estar les 24 hores del dia o les 8 hores del dia de l'escola o les 6, les que siguin, pendent d'aquest nen exclusivament quan tens 24 nens que són iguals, saps?, per exemple. Sempre hi ha cosetes així. No hi ha gaires problemes en aquesta escola, la veritat. No és una escola conflictiva ni molt menys. Evidentment són 225 nanos, 450 pares, en principi o menys, però bueno sempre hi ha alguna cosa, hi ha molta gent, sempre hi ha alguna cosa que surt o algú que no està d'acord de com es fan les coses o... algú que pensa que es podien fer millor, és evidentment. Sempre passarà i és bo que passi, és lo que dèiem abans, no tothom estarà d'acord sempre amb les mateixes coses. Jo personalment, crec que ja un gruix bastant petit de pares que haurien de posar-se més les piles amb els nanos, més que amb l'escola, que vénen aquí demanen i exigint: "vull això, això i això", però no és miren el melic, saps. No es miren a ells, i... diuen: "escolta, i què estic fent jo?".

Sandra: Llavors vas per aquest sentit, no? En el sentit de... es mirin, que reflexionin, que abans de demanar algo que...

P.N. Docent 3: ... clar tu no pots exigir sinó dones abans, penso jo, no? Si tu no fas això, no exigeixis que els demés facin lo altre. No pots exigir-ho, és que no pots, bueno penso jo. És una opinió. Cosetes així, però bueno, la veritat és que la majoria de pares si que tenen una relació molt bona i molt... a part de cordial, no sé com... natural, no? No és lo que dèiem, quan jo era petit, jerarquies, ma mare igual quan anava, era un cop a l'any a parlar amb el mestre, no? I quan anava era com un esdeveniment... saps? Que és una cosa natural, normal: "escolta Carme, mira que em passa això, tal... o escolta Toni". És una cosa més natural que jo crec que és lo que ha de ser no.

Sandra: Que no es basa només en informació o entrevistes...

P.N. Docent 3: ... exacte, exacte...

Sandra: el nen va bé, el nen va malament o no sé què.

P.N. Docent 3: Qualsevol cosa que hi ha, qualsevol dubte sempre ens pregunta: "escolta que...", no sé des de que mira: "quan se van d'excursió a... tu creus que

el meu nano tal... i si fent això, i que penseu". Mil coses, depèn de cada nano, cada família i cada fet concret.

Sandra: Es bastant interessant això. I que penses sobre l'entrada de les famílies a l'escola? Perquè abans, me comentava la Carme de que les famílies, no molt sovint, ho han fet de tant en tant han entrat a l'aula. Com treballant per projecte...

P.N. Docent 3: A mi em sembla súper positiu, és que no li veig res negatiu. Tot lo contrari, ho veig tot positiu perquè, jo pensava quan era petit... penso, no?, jo que sé, m'imagino als meus pares a l'escola li faria una il·lusió tremenda de dir: "hòstia! Jo estic 8 hores a l'escola i d'escola a casa, la casa a l'escola, saps? Són dos móns absolutament separats i diferents". O sigui, que hagi la possibilitat aquesta de compartir projectes, treballs, de que els pares entrin a l'escola, a la classe, acompanyant als nanos o no, i als mestres i vegin: "pues mira ara estem fent això de les plantes i tal i...", això crea unes... no sé, jo crec que crea unes ganes de conèixer, no? Per totes les parts, des dels nanos que es motiven més, perquè clar són els seus pares i que entrin clar fa il·lusió, a qui no li fa il·lusió... i es motiva a que, pues aprendre més, no? I els pares saben lo que fan els seus fills, no? Perquè clar, jo deixo aquí i rotllo guarderia, jo deixo aquí i ja vindrà a buscar. No, o sigui estàs fent, estàs, saps ja que pues: "mira, estan fent això, aquest projecte de les alçades o no sé què", i jo ho veig súper interessant, la veritat.

Sandra: I quin tipus de família entra a l'aula o s'apropa més a l'escola? Perquè suposo que no totes entren, pel motiu que sigui.

P.N. Docent 3: Eh... hi ha varis tipus. Des de la gent que pues que té, no sé, té un paper dintre de l'APA, no?, es preocupa pues de les coses extraescolars, tenen una participació bastant intensa a l'APA.

Sandra: I reconeguda, no?

P.N. Docent 3: I reconeguda, no?

Sandra: Com institució dintre de l'escola.

P.N. Docent 3: Exacte. I el consell escolar, etc., etc. I hi ha gent que és més tímida, evidentment, que està en segon pla, per la seva pròpia timidesa també, no? Com a persones, però encara així, aquestes persones que són més tímides i estan en un segon pla que és que estan més còmodes, per exemple quan una cosa d'aquesta de pujar a classe, tothom puja, gairebé tothom. Vulguis o no, encara que es sentin, entre cometes, obligats, perquè veuen que els pares dels demés pujant, que menys que posar una miqueta d'interès, no? Jo crec que està bastant, bueno tots bastants junts??? en aquest sentit, eh? Sempre hi ha clar

evidentment, hi ha gent que participa més, que s'interessa més pels projectes, per coses més concretes i que es treballa més a casa.

Sandra: La tipologia o tipus de famílies que hi ha aquí a l'escola, quina és?

P.N. Docent 3: Uhhhh, hi ha moltes... no sé, sobre tot en els últims anys que ha hagut més immigració i són cultures diferents... són maneres de pensar diferents i maneres de fer les coses diferents, també. Hi ha nens que pot ser tenen 7 o 8 anys i vénen de Bolívia, estaven el mes passat a Bolívia o al Perú o on fos. Evidentment, l'ensenyament és molt diferent, i venir aquí a una realitat que és totalment diferent de dir: "l'idioma, fins la cultura, fins la societat, etc., etc., fins el paper de l'escola i tot". Clar, això fa que el ventall cada vegada sigui més ample, no? Sigui més extens, no hi ha prototipus, hi ha família de tota mena. Hi ha gent que es preocupa molt pels seus fills en tots els sentits, hi ha gent que passa bastant, hi ha gent que es preocupa a la seva manera... eh... és que no sé, no. Hi ha gent de tot.

Sandra: I la gent que passa, com has dit entre cometes, que passa bastant, en què es refereixes?

P.N. Docent 3: Pues...

Sandra: ... és la percepció, lo que t'ha...

P.N. Docent 3: ... sí. Evidentment, hi ha nens que estan més desatesos, no? Pels que tenen problemes familiars, etc., etc. Això repercuteix evidentment en la seva estada a l'escola. No per nosaltres, sinó de cara a les famílies. Més que res en aquest sentit, o sigui, són coses de problemes familiars o d'històries fotudes, inclòs culturals de vegades. Sobre tot gent que està venint últimament que és de la Xina, són cultures diferents, molt diferents no tenen res a veure, és una mica... és tot molt més tancat, no? I apart de tancat és de com que passo de tot, saps? Clar, entrar en aquest cercle...

Sandra: ... és difícil...

P.N. Docent 3: ... és costós, és costós.

Sandra: I els mestres com... perquè suposo que no tots els mestres accepten o donen l'acollida per igual a totes les famílies? No, no ho sé, pregunto. A lo millor...

P.N. Docent 3: No, bueno! Sí que hi ha una acollida, bueno jo veig una acollida molt bona per part de tots els mestres. Evidentment, cadascú té la seva personalitat, no sé, diferents, tenen grups diferents. No és lo mateix tenir un nen de P4 que un nen de 4rt, evidentment. I... clar, o sigui, tenen les seves diferències, però la veritat és que l'atenció és molt bona, jo penso des de fora. Si em poso a mirar des de fora és bona, perquè hi ha molta gent que ve a deshores: "puc parlar un moment a Pepito o a Fulanito, o amb el mestre del meu fill?" Sempre pues es fa

un forat, entre classe – classe, entre reunions: “escolta tinc 5 minuts, venga parlem del tema, què et passa, saps?”. I això...

Sandra: ... és molt positiu...

P.N. Docent 3: ... ho veig molt fluït, la veritat. I a mi em toca els **senyals???**, o sigui.

Veig tot, clar, em venen: “escolta, vull parlar amb tal. I jo: a veure primer explica'm el problema i després a veure com el podem entomar i a qui, no?”.

Llavors, tu veus de prop com funciona tots els mestres, molt bé. Sí, sí.

Sandra: I els mestres que venen de fora, o sigui hi ha mestres que... bueno, això abans era una cooperativa i han continuat fins ara, no? Intenten aquesta comunitat d'aprenentatge. I hi ha mestres que bueno que cada any passen per aquí o que poden estar dos anys... com viuen l'experiència de primer treballar per projectes i després això de que la família tingui una certa implicació? Ja no participació, perquè no en totes les escoles tenen una participació, sinó una mena d'implicació. Que li suposa a aquesta...

P.N. Docent 3: A veure això va molt primer amb el caràcter de la persona i amb els seus ideals també, no? En lo que pensa.... I després la seva manera d'entendre la feina. Hi ha molta gent, que bueno, hi ha gent que evidentment, penso jo és la meua opinió, que pensa com un funcionari en el millor estricte sentit de funcionari: “jo faig les meves hores i em vaig a casa, i au; i intento involucrar-me el menys possible, faig les meves hores per passar el tràngol i ja està”. I hi ha gent que no, que és al contrari, que s'involucra, s'integra en el paper de l'escola i intenta pues... ficar-se en tot. Pues des de maneres d'aprendre, com funciona... no sé s'involucra, no? Cadascú és diferent, la veritat és que per exemple aquest any hi ha profes nous, sobre tot professores i... la majoria s'impliquen, s'han implicat molt. Evidentment, és molt més difícil si vens d'una escola, diguéssim d'una línia molt més tradicional. Doncs: “dos per dos quatre, jo llegeixo el llibre i tu apuntes”. Saps? I clar, és més complicat a dir: “hòstia! Aquests estan... són més autònoms els nens”. I llavors, pues hi ha gent que li costa més, evidentment, però tard o d'hora s'acaben...

Sandra: ... adaptant o...

P.N. Docent 3: ... exacte. Sí, sí. Tenen... alguns ho veuen molt més clar, altres menys, evidentment, però en principi bastant bé. La veritat és que és lògic que... jo veig que hi ha grups, es formen grups. Hi ha gent que porta vint - i pico d'anys treballant junts, hi ha més confiança, les maneres de fer són més automàtiques, més...

Sandra: ... surten...

P.N. Docent 3: saps? Evidentment. La gent nova pues és gent nova i s'està adaptant des dels mestres, i de la gent que treballa aquí, tractem tots iguals. Però, evidentment hi ha això, aquesta manera de dir: "portem molts anys junts, ens és més fàcil a nosaltres treballar d'aquesta manera entre nosaltres; i pràcticament et mires i ja saps on vas, no?" I amb la gent nova pues és una mica més costós.

Sandra: I la mitja d'edat de l'escola? O sigui, dels docents. Perquè clar...

P.N. Docent 3: ... ha baixat molt ara.

Sandra: Sí. Perquè teniu gent jove, com tu; i gent que porta 20 anys o 25 a l'escola.

P.N. Docent 3: Sí, això ha sigut aquest any, eh? Aquest any ha vingut la Raquel, ha vingut la Imma, la Ester, la Lídia, el Joan és bastant jove també. Són persones que són molt joves, o sigui són més joves que jo.

Sandra: Tu ets jove també, eh?

P.N. Docent 3: Sí. Sí, jo sóc jove ets el que semblo; però... la veritat és que a mi m'agrada, m'aporta. Perquè clar, (es queda pensant)...

Sandra: ... no és lo mateix, no? Estar...

P.N. Docent 3: ... no és lo mateix, exacte. I et dóna la sensació de que hi ha més varietat, que bueno l'any passat el Ricard i jo érem els petits; i aquest any no, aquest any tinc 5 o 6 persones més petites que jo. I vulguis que no a mi això em dóna vidilla, perquè també comentes les coses d'una altra manera, són una altra generació, evidentment. Ens podem anar de festa, o comentar les coses en un altre llenguatge o en una altra manera, saps? I això està guay perquè tens les dues opcions, no?

Sandra: Te trobes amb l'experiència i les persones més joves...

P.N. Docent 3: ... exacte.

Sandra: Bueno, abans m'has parlat dels nanos. De bueno de quan entren els nanos a les aules i tot això, les famílies, bueno ells principalment, no? Dius que també tens contacte amb els nanos, que tu per ells ets un punt de referència també. Bueno podries descriure una mica això, no? Com veus als nanos d'aquesta escola? Com veuen els nanos la relació que s'estableix entre l'escola i la família? No només a partir d'anar a l'aula, sinó...

P.N. Docent 3: ... uhmmm. Home, en principi comentant amb lo que dèiem abans, no? de la diferència de quan, de lo que teníem nosaltres a l'escola, no? quan érem petits i tot això. És una mica més el mateix, però sí que és una cosa més natural, més fluïda. És un de tu a tu, saps? No és un de tu a vostè que està allà, no? Sinó és una cosa més de... intentem evidentment pues que sempre hagi una educació i unes maneres de demanar les coses, d'agrair, saps? Però, la relació

és més natural, més espontània, no està preparada, saps? No hi ha un respecte des de la por, un respecte des de dir: “tu ets una persona més gran, estàs treballant aquí, eh”... ets la referència una miqueta i llavors jo la respecto d'aquesta manera, però no tinc la por de dir: “si dic això em treure el regle... (riem els dos). Llavors això fa que sigui més espontani, més natural i més fluït.

Sandra: Que també és important.

P.N. Docent 3: Home, i bàsic, no? D'això es tracte una mica, no?

Sandra: I també us baseu vosaltres en això, no?

P.N. Docent 3: Clar, clar... que sigui una mica...

Sandra: ... més horitzontal i no tant en vertical.

P.N. Docent 3: Exacte.

Sandra: I... hi ha també algú nano que t'hagi comentat allò de que no volgués que vinguessin la família o algo? O en principi tots els nanos volen que...

P.N. Docent 3: No, a mi personalment cap nano m'ha comentat res d'així, o sigui, cap nano. Mai.

Sandra: Suposo que vénen amb aquesta idea, que vénen a l'escola...

P.N. Docent 3: ... Jo una cosa que m'ho ha comentat la Carme el primer any, bueno amb mestres per **borses**⁷, no sé si t'ho ha comentat, és una ONG que es va fundar entre altres escoles d'aquí i bueno... fan intercanvis de mestres de Bòsnia aquí a Barcelona, vénen aquí a l'escola, mirem com funciona i tal. I lo que deia una mestre, un dia que va venir aquí, va dir que els nanos entren contents a l'escola; i realment, o sigui, és una... a més és una de la gran diferència també? Jo me recordo quan entrava, quan anava al cole i quin pal. Era una obligació però des d'un punt de vista de dir: “hòstia! Quin pal em fa, no?”. I aquí als nens li obres la porta i es peguen hòsties per pujar. O sigui, jo li he de dir cada dia: “tranquils, tranquils, que la classe no es mou i tal”, i després no tenen pressa per sortir. I no tenen pressa per acabar les classes, saps? Sempre... no sé és com més de dir: “m'ho crec com una cosa”, és com més natural, no li tens por a l'escola, ni li tens pànic, ni et fa pal ni res. I això ho tens, home ajuda a totes les demés coses a que vagin més bé, no?

Sandra: Bueno per acabar, una miqueta per tancar perquè ja li vaig dir a la Docent 1, i suposo que t'ho va dir també, no? Que avui es tractaria d'una primera entrevista inicial, que després jo la transcriuria i te la passaria, que si vols modificar o afegir coses també, i si queden coses pendent per una altra segona entrevista per poder aprofundir en algunes idees. O també, pots fer un escrit si algú dia et ve

⁷ Revisar que sigui correcte el nom de l'ONG.

de gust sobre lo que jo t'he tornat, i dir: "pues sobre això vull escriure perquè crec que és important per la relació família – escola". Endavant, eh.?

Per acabar, m'agradaria fer-te dos preguntes. Una seria, si tu tinguessis que fer un projecte o del projecte que està fent l'escola: com definiries les relacions o tipus de relació que s'ha d'establir entre família i escola per a que siguin positives?

P.N. Docent 3: Per a que siguin positives... Ostres...

Sandra: O que sigui una, si no, no perquè sempre hi ha prejudicis i estereotips que es parlant de que no són molt bones o que està en crisi la relació.

P.N. Docent 3: Jo és que penso que no hi ha gaires tensió i gaires problemes. Són entre les famílies d'aquesta escola i el mateix equip directiu o els mestres o la gent que treballa aquí és una cosa... són coses més puntuals, no? Més de dir: "pues mira tal dia Pepito es va molestar perquè va passar això, va venir, ho va explicar, ho van parlar i ja està". Millorar les coses es poden millorar les coses sempre. Sempre es poden millorar, evidentment; però partint de la base de que tothom són diferents de que tenim històries diferents, tenim coses diferents a casa, tenim problemes diferents... inquietuds diferents i dies diferents... eh, jo crec que la manera de com es fan les coses aquí està molt i molt bé. Perquè si vols tenir contacte amb l'escola el tens, i llavors clar, si només estigués una part que volgués una cosa i l'altre... si els pares volen parlar i tu dius: "no, no", llavors això seria un problema. Però aquí en el moment que hi ha un problema, s'espera, se parla, se dedica temps. Jo he vist pares que han estat aquí parlant 3hores sense cap visita prèvia. Saps això, jo penso que... que s'ha de valorar; i que de vegades potser els mateixos pares no ho valoren perquè els pensen que és normal que... que s'imaginem que clar, que si tu tens un problema hi ha 225 pares més, són 225 problemes. Si tots tenim un problema i tots necessitem dues hores per resoldre comença a contar les hores.

Sandra: Moltes hores.

P.N. Docent 3: Moltes hores, molt temps, molt esforç psicològic per les dues parts. Bueno, penso que aquí les coses no es fan... s'escolta a la gent. S'escolta a la gent i s'intenta posar no només a la seva pell, sinó a la pell del nano que és súper important, que realment és el nexa d'unió entre les dues parts. I intentar que tinguin, que li quedi clar que el que menys es preocupa la gent que treballem aquí, i de l'educació dels nanos. Que li quedi clar aquesta, perquè de vegades els pares pensen que han fet lo millor pels seus fills, i que pensen que aquesta és l'opció millor i tal, i pensen que nosaltres estem equivocats o al contrari. Llavors es tracta una mica d'unir esforços, no? Trobar-nos en algú punt i dir:

“bueno, si al final les dues volem lo millor per al teu nano”, i és això. Per això, millorar és clar, es poden millorar les coses tot és millorable. Però bueno ni un ni do. Ja m’hagués agradat quan jo era petit que facin això. Et queda les coses més clares com a pares. Jo veig pares que surten aquí i com que s’han tret des de sol?????. Per això, per a que han tingut una educació bastant diferent, i a vegades penses que bueno, hòstia...

Sandra: Que és important, perquè sempre parlem d’això???? De l’escola de les famílies, però el nucli central...

P.N. Docent 3: ... lo que es uneix és el nano.

Sandra: És el nano i saber tenir en compte les dues visions: la família i l’escola, però sense perjudica...

P.N. Docent 3: ... exacte, sense perjudica mai al nano. I intentant, primer trobar lo millor per ell, i lo segon si estem allunyats en idees, pues trobar-nos en un punt que repercuteixi cap a bé. Llavors això es fa amb paciència, amb psicologia, amb moltes coses, no? Entendre, escoltar-nos...

Sandra: ... sí, perquè ens toca parlar de respecte, de diàleg, de no trobada i tot això; sinó...

P.N. Docent 3: ... si estem alterats anem malament, o sigui...

Sandra: ... o si et negues a parlar amb l’altre o escoltar a l’altre.

P.N. Docent 3: Clar. Ha passat de vegades que ha vingut gent aquí pues cridant, no? Se li ha escoltat, en silenci, i quan ha acabat de parlar pues hem parlat nosaltres; i al final les coses s’han acabat, i s’han acabat reconduint, no? Però bueno, també hi ha gent que veu les coses de moltes maneres, no? I de vegades pues espanta per la mínima cosa, o veu coses on no hi ha o no sé, veu les coses diferents. I bueno, de vegades és només parlar-ho i dir: “hòstia, però si ho veiem igual, lo que passa que ens hem liat una mica”. I això, lo important és que els pares sentin que aquí tenen un lloc de diàleg, saps? Que si tenen algú problema vinguin aquí a veure que fem. L’escola es preocupa. Hem tingut algú cas, fins i tot fora de l’escola i fora de l’horari. No sé tenien un nano que tenia uns problemes que a través de tots una mica el van apuntar a futbol, anar a buscar a casa, fora de l’escola, saps? Era una cosa voluntària nostre, va sortir de nosaltres...

Sandra: ... del vostre interès, no?

P.N. Docent 3: Pel nostre interès pel nano bàsicament, no? Perquè clar jo surto a les 5 i em vaig a casa meva i m’obligo realment, jo m’obligo i faig així i intento desconnectar, no? Però quan veus que hi ha una necessita d’un nano o cas concret que necessites que estiguis allà, pues és una cosa que ens surt natural a

tots: a la gent del menjador, a les mestres, a tots. O sigui, són coses fora de l'escola, fora de l'horari de l'escola. No és de dir: "estic aquí fins les 5 i a les 5 escampo". Això es nota quan es fan xerrades, quan es fan coses extraescolars, la gent respon.

Sandra: I això també és important, no? Com deies tu abans.

P.N. Docent 3: Clar. No pots parlar d'aquestes coses si tu realment tu no dones una mica (intervé un moment la Carme, i parlar amb l'Eric sobre el tema).

Sandra: I bueno, per acabar ja: El teu ideal d'escola quin seria?

P.N. Docent 3: El meu ideal d'escola (riem els dos). No sé jo crec que s'apropa bastant aquest, la veritat. No m'he posat mai a pensar-ho, l'ideal, ideal perquè clar els ideals són ideals, no res mai que tu vols exactament que sigui, no, evidentment. Però, si que s'aproparia molt a això, per tot una mica, per la gent, per com m'agradaria a mi que el meu fill aprengui les coses i no sé... bàsicament és això.

Sandra: I ja acabo amb això. Quan parles de famílies es refereix a pare – mare, o també dones cabuda a un altre tipus de...

P.N. Docent 3: ... no **per mi la família és tothom que estigui a prop...**

Sandra: ... del nen...

P.N. Docent 3: ... **del nen, evidentment pare i mare són els que... són els pilars, no? Però bueno, trobo que també és molt important que hagi, si hi ha la possibilitat evidentment, pues uns avis, uns germans, cosins, etc. Això depèn de cada família, és un model diferent, no?** Però bueno, jo per exemple tinc una neboda ara que té 10 mesos i jo em sento súper part de la seva educació, o sigui jo em preocupo quan li surt la denteta, i quan fa això... Clar, o sigui, perquè per a mi és important, no? I clar, i a mi en consideren...

Sandra: ... part de...

P.N. Docent 3: ... exacte. I jo crec que és així una mica inclòs els amics. Són molt importants.

Sandra: Sobre tot a l'adolescència, no? Que passen de ser els pares el focus d'atenció a ser els amics.

P.N. Docent 3: Exactament.

Sandra: O sigui, tenen cabuda tothom.

P.N. Docent 3: Per mi sí, tothom que tingui realment una intenció i una... un sentiment, no? de dir: "per mi és important això, aquesta persona". Tots no hi ha...

Sandra: ... distinció, ni,,,

P.N. Docent 3: ... no hi ha distinció, no hi ha distinció. Evidentment, uns juguen un paper i uns altres un altre, però ja està, simplement és això.

Sandra: Molt bé. Moltes gràcies per tot Eric. Jo ja te la passaré.

P.N. Docent 3: Ni un ni do, eh?

Tesis doctoral: **“La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido”.**

Escola: **CEIP - Barcelona**

Persona entrevistada: **Família 4 (mare - AMPA)**

Lloc de l'entrevista: **A l'escola**

Entrevista: **1era entrevista**

Data: **23 de Març 2007, 15'50h i 20 d'Abril 2007, 16'10h**

Investigadora: **Sandra Martínez.**

(Primer dia de l'entrevista)

Sandra: Bona tarda Raquel. Moltes gràcies per participar en la meva tesi.

Família 4: De res.

Sandra: Que et sembla si fas una petita presentació de tu, qui ets?

Família 4: Dons mira, jo em dic Raquel Navarro, sóc mare d'aquesta escola des de... uff... la meva filla està fent 5è, és a dir, que ja porta 8 anys escolaritzada aquí. Tinc una nena petita que ha començat P3 aquest any. I bueno, d'alguna manera lo que és la vinculació d'Associació de Mares i Pares de l'escola més o menys la vaig fer quan la Mar feia P4. És a dir, el primer any no em vaig vincular i a P4 d'alguna manera vaig fer el primer contacte. I des de llavors he estat vinculada i a P5 que ja més posada. Si et dic la veritat, fa poc vam fer una assemblea i vaig deixar de ser presidenta de l'Associació de Mares i Pares per voluntat pròpia, per cansament una mica més. El que no et sabria dir des de quan ho sóc, perdo la noció del temps, si són 4 anys ó 3... I d'alguna manera em va venir donat tot el tema de fer-me càrrec de l'Associació, perquè el qui ho era, el Josep Lluís, ho deixava... d'alguna manera ho deixava al curs següent i va acabar decidint que jo seria bona candidata. Però bueno, d'alguna manera vaig acceptar perquè veient el grup que hi érem no hi havia molta opció més, i bueno sempre vaig dir que ho seria sempre i quan comptés amb el suport.

Sandra: De la gent.

Família 4: De la gent. El que passa és que també he de dir que bueno, que ha sigut una figura bastant representativa més aviat. És a dir, en aquesta escola per sort o al menys **en el període que jo he estat no hem tingut que batallar allò en contra de l'escola, sinó que hem anat bastant plegats.** I això s'agraeix per aquest temps. Els de la junta que fins ara hem estat, perquè fins a aquesta última assemblea hem demanat renovar càrrecs; a veure, jo he deixat de ser presidenta, però m'he quedat en vice-presidenta perquè no hi ha candidats o candidates per assumir, però bueno ja és passar a un segon punt. I en tot cas res, dir que potser el pes més gros de lo que és l'Associació lo ha portat fins ara la tesorera. És a dir, és una persona que per motius personals ella no treballava i estava més propera a l'escola i l'escola sempre: "aquí te pillo, aquí te mato". (Riem). I bueno, l'equip, tant la tesorera com la secretària que també és una persona que treballa aquí al barri, que treballa al barri tota la vida, dons són figures que han fet força feina, potser més que jo. Ja te dic, la meua ha sigut més representativa. No he portat un volum tan important de feina, no? Però bueno, ha estat una etapa interessant, he format part del consell escolar, veure la dinàmica de l'escola, conèixer més a prop a part de l'equip de mestres, de la direcció... I també que les meves filles puguin veure que els pares i les mares estan aprop de l'escola. És a dir, és una altra manera que elles viuen també el fet de que tu participis, no? I no sé si hi ha algo més... A veure, a nivell personal no sé si t'interessa alguna cosa.

Sandra: Bueno, jo et deixo que parlis, però també porto preguntes per si de cas.

Família 4: Pues això.

Sandra: Ja que has tret el tema de l'AMPA Raquel, què és per tu l'AMPA? Com faries una descripció de lo que és l'AMPA, d'aquesta o en general?

Família 4: No, no. Jo penso que les AMPA'S són... suposo que cada realitat és molt diferent. Aquí, a veure, **jo m'he trobat un col·lectiu de pares i mares no gaire nombrós però que d'alguna manera hem estat i continuem estant amb ganes de fer coses i d'acompanyar tot el procés dels fills,** no? A veure, penso que és un espai interessant en el sentit de que clar, som una escola amb un funcionament molt particular. És a dir, **a nivell pedagògic no es regeixen pel funcionament de llibres de texts, sinó que funcionen per comunitats d'aprenentatge,** de... Clar, és una altra història que no hi és a les altres escoles. A les altres escoles hi ha moltes qüestions que afecten pues bueno a nivell de l'AMPA el funcionament... per exemple tot el tema dels llibres, de gestió dels llibres i tot això. Clar aquí nosaltres dons d'això és una sort que ens pogut desvincular. I no sé, com ja te dic, **com Associació pues bueno,**

està, per això, per donar suport a les propostes de l'escola i per a poder organitzar els espais o les activitats. Un pes important... tot el tema d'activitats extraescolars que sí que recau en nosaltres. Però bueno, com és una escola d'una línia tampoc... a veure, feina hi ha; però no és el desgast d'una escola que pugui tenir dos línies que representa més varietat i tal. I a nivell, per exemple del menjador escolar que hi ha escoles que les AMPA'S també el gestiones; també tenim aquí la sort de que ja està organitzat per l'empresa aquesta de CEIP Barcelona Serveis, que també és un descans. Perquè sinó acabaríem... seria una feina molt de gestió, de paperassa i a més a més d'ingressos i despeses que és lo que és desitjable que no sigui. I ara per ara, com ho deleguem al CEIP Barcelona Serveis tota aquesta part doncs es podem dedicar a altres coses. Que tampoc fins ara han sigut moltes, perquè bueno, la gent és la que hi ha. Clar, també ens reunim a una hora que... al vespre que hi ha molta gent que a lo millor no es pot organitzar; però a la tarda...

Sandra: ... és impossible, no?

Família 4: Quasi bé impossible, perquè la majoria doncs... si el pare i la mare treballen... penso que... jo m'ho he trobat així i tampoc hem fet un proposta de canviar-lo a la tarda, perquè els que hi som, som els que continuem anant bé. Clar, són trobades d'un cop al mes, i clar des de les 9 i podem estar fins les 12...

Sandra: ... de la nit.

Família 4: De la nit decidim coses i... bueno... Intentem pues això, estem dintre de la Federació d'Entitats del Barri, participem en lo que és la cavalcada de reis o carnestoltes. Qüestions més de caire així més comunitària amb el barri són aquestes dues activitats. Després clar, tot lo que et deia d'extraescolars que també ho hem d'anar gestionant. Tota la qüestió pues bueno, ara des de fa 2 ó 3 anys tenim també lo de la primera acollida matinal, una subvenció. Clar, són petites coses que anem... Bueno, a nivell d'escola la participació en el consell escolar i en lo que ens demanin. Cada cop, a veure, des del temps que porto, pues bueno la demanda de participació va anar creixent, és a dir, l'escola cada vegada més vol que ens incorporem més. I a més ja em sembla bé, i en aquests moments s'estan buscant formules de participar, de mirar com les famílies podem participar més des de diferents plantejaments. Ara l'equip que ha entrat o la que està ara de presidenta té moltes ganes i això ja està bé.

Sandra: I tant, és important.

Família 4. Sí. És important. És important la renovació dintre...

Sandra: ... dintre de lo que és l'AMPA, s'ha d'anar buscant noves idees, noves mirades...

Família 4: ... sí, sí. I no, no i noves situacions, vull dir, vulguis o no pues clar, molta gent de la que hi som a part de l'AMPA també tenim les nostres feines i les nostres dinàmiques. I a vegades costa donar prioritat a una cosa o una altra. El que sí que tenim clar és que han de ser, com es diu això, no càrrecs unipersonals, encara que els estatuts ho posi, sinó càrrecs compartits. És a dir, que no recaigui tot, potser en la representació sí, però que la feina es pugui repartir perquè llavors la motivació és més gran i el cansament no arriba tan aviat.

Sandra: Això també és molt important.

Família 4: Sí, sí, sí. I a l'escola concretament aquesta li interessa que hagi una Associació que funcioni, perquè per el tarannà que tenen pues clar, és important. Pensa que dels 4... Pensa que en aquesta escola tots som membres, en el moment que entres tots som membres de l'Associació de ple dret. És a dir, a tothom se li considera membre de l'Associació. A la junta hi ve, hi podria venir tothom, el que passa és que ve el qui vol i el qui pot. Però a nivell per exemple de quotes, tothom les hauria, l'han de pagar. És a dir, la quota de l'AMPA no és obligatòria perquè per llei no es pot obligar; però com que no hi ha la qüestió dels llibres de text les famílies no han de fer una aportació brutal al mes de setembre, sinó que es reparteix...

Sandra: ...al llarg del curs...

Família 4: ... al llarg del curs. Una part de la quota va destinada a lo que diríem material fungible, i una altra part a la gestió que es fa a nivell de CEIP Barcelona Serveis de tota la gestió dels rebuts: del menjador, d'extraescolars... I una altra part va a cobrir la despesa d'un psicòleg que es complementa amb el professional de l'EAP que ve aquí a l'escola. Llavors, clar, aquesta aportació és indispensable que es vagi pagant mes a mes per part de les famílies. És una quota de 11 euros, el que passa és que ja es va acordar que en funció si tenies 2, 3, 4 fills es anés reduint un tant per cent. Però clar, aquí funcionen amb el material globalitzat. És a dir, a partir de 5è els nens comencen a portar el seu propi material. Fins a 5è cap nen porta res, és a dir: ni fulls, ni estoigs, ni res de res...

Sandra: ... la motxilla si vol, no?

Família 4: La motxilla si vol, però per portar l'esmorzar, res més. (Riem). Perquè a veure, o per portar els deures cap a casa. Però el tema dels deures també és una qüestió que... Clar, no són els deures dels llibres corresponen, són els

deures del material que hagin pogut treballar a classe i que pot representar una carpeta com a molt. M'entens? Poca cosa més. Llavors, és un tema que s'ha d'anar treballant, que s'ha d'anar explicant a les famílies, perquè clar, a les famílies pues això... no és que els hi costi entendre...

Sandra: ... xoca...

Família 4: ... xoca, xoca. I clar, això l'escola ja s'encarrega de fer-ho a les reunions de P3... Però bueno, hi ha famílies que aquell model no els convenç. Perquè bueno, tenen un pensament de funcionament molt tradicional i els hi fa por, suposo, tot el tema de la connectivitat, i que el seu nen estigui a primer i encara potser no llegeixi...

Sandra: ... quan els altres a P5...

Família 4: ... ja ho fan. Clar, a veure, has de combregar amb la filosofia de l'escola, no? I creure-t'ho, no? Perquè sinó...

Sandra: No anem a cap puesto.

Família 4: No anem. Pues ja te dic, la gent que estem a la junta dons som gent que combreguem amb això, i alguna vegada que ha vingut algú que no combrega pues ja veus que acaba... ja no ve, ja no participa en la junta, o acaba fent un canvi d'escola. No sé.

Sandra: No molt bé, Raquel. M'agradaria fer-te algunes preguntes. Has dit que la tresorera porta tot el... un gran volum de lo que és...

Família 4: ... fins ara ha portat un gran volum. Ha sigut una interlocutora.

Sandra: Llavors, m'agradaria que diguessis algunes de les feines o posessis algun exemple de possibles tasques que ha fet fins ara.

Família 4: Sí. Dons des de... clar, tota la gestió... a veure, per exemple de controlar les despeses i els ingressos. Clar, per exemple, t'he comentat abans que CEIP Barcelona Serveis ens porta la gestió de rebuts, controla els ingressos que fem les famílies de la quota... Llavors, li passen a ella i d'alguna manera miren qui ha estat al dia, qui no. A part, bueno, tot lo que és l'extraescolars. No les organitzem... les organitzen entitats que col·laboren amb l'AMPA, per exemple, **Ser veu!**, fan la part esportiva, després tenim dos monitors de dansa i... bueno d'iniciació a la dansa i dansa, i una monitora de teatre. Llavors, clar, són tres serveis que s'han de pagar i això s'encarrega la tresorera de l'AMPA, d'anar pagant. Participa en la comissió econòmica de l'escola per tot el tema de... com hi ha una part de diners que va destinat a material, clar, la tresorera ha de fer un taló a l'escola de dir: "pues bueno, aquests diners dons us ho passem i l'escola d'alguna manera passa comptes després a l'Associació",

bueno, en què s'inverteixen aquests diners, no? És a dir, en el consell escolar, per exemple en aquest últim dons es va passar tota la relació de lo que s'havia pressuposat l'any passat, és a dir, les comptes que l'escola ha manegat. Dels ingressos que ells poden tenir, però també del volum important que els hi arriba per part nostra. Llavors, tot això en comissions econòmiques puntuals es va parlant. Tot el tema del menjador, si se pujant quotes o no, la tesorera ho ha de controlar, les quotes de l'AMPA també, més en aquest sentit. Tot el que són despeses o diners que ha de portat a l'AMPA, pues...

Sandra: ... ho fa ella.

Família 4: Ella ho ha de contemplar. Fer talons... Clar, en aquest sentit.

Sandra: Ja està bé. També has comentat Raquel que us reuniu al vespre...

Família 4: ... el primer dimarts de cada mes.

Sandra: El primer dimarts de cada mes feu una reunió. De què tracteu en aquestes reunions? Quins temes poden sortir?

Família 4: En principi a veure... lo bo seria que hi hagués un ordre del dia (riem) cosa que a mi mai m'ha estat possible perquè clar, jo arribo a casa i ja...

Sandra: ... desconnectes perquè tens una casa.

Família 4: Desconnecto i.. val, vull dir... Llavors, pues clar, allò que vas sobre la marxa.

En principi en **les reunions es tracten qüestions de les activitats extraescolars.**

Per exemple, a teatre es fa una jornada... es fan escenificacions, és a dir, es fa una obra de teatre a final de curs, tot lo que representa: buscar la sala, reservar-la...

Sandra: Perquè no es fa aquí a l'escola.

Família 4: No, no. Es fa a diferents... per exemple, l'any passat ho van fer a la Formiga Martinenca o a la Farinera, és a dir, s'intenta que es faci en equipaments del barri i en funció de les dates que busquen es podem trobar que ja no: n'hi hagi dates. Per tant, lligar tot això. A part de qualsevol incidències que puguin sorgir a les activitats extraescolars, amb els monitors, amb els nens... Vull dir, també ho tractem. Clar, es pot tractar situacions a nivell d'escola, per exemple aquest any hi havia molta preocupació al curs de primer perquè hi havia hagut una baixa d'una mestra, aquesta mestra no era una de les mestres que tenen places aquí; sinó que era una mestra nova. Clar, lo que generava, és a dir, una mica de com es cuidava el grup, perquè s'havia incorporat una altra mestra que també hi havia agafat com una petita baixa i clar... van venir...

Nosaltres en aquestes reunions tothom pot venir, si hi ha algun tema a tractar hi ha famílies que demanen poder ser-hi, i elles exposen les seves dificultats,

⁸ No sé com s'escriu el nom de l'entitat, si és aquest el seu nom o si és un altre... Perdona'm.

per exemple, el tema del curs de primer es va tractar, després es va portar al consell escolar, es va poder reconduir, es va orientar que les mares preocupades o els pares parlessin amb l'equip directiu. És a dir, que fem una mica de mediadors, quan hi ha algun conflicte dins a nivell d'escola, dons poder-ho parlar i intervenir en aquest sentit. De dir: "si volem parlar amb l'equip directiu, pues l'informem i busquem estratègies dons per a poder solucionar-ho". Perquè a veure, la gent que porta als nens pels matins i si pot estar una estona, pues comentar-hi que com es senten, i que s'aborda a les reunions. Ja t'he dic, en el transcurs que jo porto, moltes, moltes no, ha sigut fàcil d'alguna manera poder anar resolent les dificultats. Què més? A veure, al participar amb la Federació d'Entitats del barri dons en principi, tot lo que té que veure amb calendari de rua, calendari de reis, qüestions d'aquesta índole. Ja te dic, o coses de l'escola que sorgeixen que interessa plantejar al consell escolar, de dinàmica d'escola pues fem una relació i després quan hi ha consell escolar hi traiem en l'apartat de precis i preguntes per aclarir, per organitzar. I després les pròpies internes nostres, no? Que ja no afecten tal a la dinàmica de l'escola, perquè a l'escola que participéssim en la rua de reis o de carnestoltes, o que fem el sopar de fi de curs que el fem aquí també dons... les interessa saber les dates perquè ens trobem aquí per organitzar-ho, però res més. Tot lo que sí els concerneix que són les incidències que arriben de funcionament d'escola, o d'extraescolars perquè hagi algun nen amb alguna dificultat a l'escola també li interessa saber com va per a que es pugui parlar a nivell de tutoria, a nivell de pares; és a dir, que l'escola vol estar també present perquè lo que li pugui passar al nen en l'extraescolar també es pot veure reflexa a la classe o reconduir-lo d'una altra manera. No hi ha ordre del dia, però bueno...

Sandra: ... van sortint temes, dubtes i temàtiques que les aneu treballant.

Família 4: Sí, sí, sí. Després que no t'ho he comentat, des de fa dos anys es va engegar sortides familiars, que era una manera d'anar a plegar a famílies d'una manera més lúdiques.

Sandra: En què consistien aquestes sortides?

Família 4: Pues bueno, un membre de la junta buscava un emplaçament per fer una petita excursió i llavors, es feia la sortida d'un dia, anava a una banda i després dinar tots plegats. A veure, cadascú...

Sandra: A lo seu...

Família 4: ... a lo seu i tal, però bueno una manera de compartir, no?

Sandra: Només famílies i nens?

Família 4: Famílies i nens.

Sandra: L'escola?

Família 4: L'escola aquí no. I després lo que sí que participa l'escola és en lo que són les... A veure, a nivell de xerrades adreçades a famílies, com una escola de pares però tampoc...

Sandra: ... acaba de ser.

Família 4: No. Sinó que l'escola proposa algun ponent o nosaltres com estem adscrits a la FaPac, a la Federació, dons ens donen la possibilitat d'una xerrada gratuïta. Llavors, d'alguna manera es treballa qui tema es tractarà, com s'abordarà i llavors, es convida a les famílies, dons a participar. Fa dos anys, a veure... aquest any no, (conta en veu baixa) fa tres anys amb el canvi de direcció, l'escola va fer una proposta, bueno va plantejar les reunions d'aula, d'inici de curs amb una xerrada comuna per tothom. És a dir, primer fer la xerrada comuna i després cada grup se n'anava a la seva aula a la presentació del tutor o la tutora i era una mica explicar els objectius del curs. Això es va fer el primer any, va ser interessant però el segon any es va viure com a bastant repetitiu i que s'allargava molt. Clar, perquè era la xerrada més...

Sandra: ... lo altre...

Família 4: ... lo altre. Llavors, aquest any ja no s'ha fet i bueno, ha estat diferent. El que passa és que de l'experiència aquesta lo que van acabar decidint és que era de poder organitzar, lo que dèiem, a proposta de l'escola o a proposta nostra un parell de xerrades a l'any com a mínim per poder crear una mica com de trobada, no? sobre el tema educatiu dels nens. I aquest any, no sé si s'aconseguirà per les alçades que estem, però pel curs vinent perfilar una mica més el tema, inclòs fer-ho per nivell. És a dir, obri-les pel cicle inicial, cicle mitjà o superior, obri-les a tothom que vulgui anar-hi, però treballar temes més concrets i poder fer sessions més reduïdes en temàtica, no? I per a que la gent pugui participar més. i recordo, a veure, tot això va venir perquè fa... l'any de l'aniversari de l'escola es va programar xerrades i a partir d'aleshores i aquesta proposta que feia l'escola d'una xerrada es va anar gestant i estem encara en aquest procés de buscar les formules. I sí de fer algo més escola – associació de pares de forma més conjunta en aquest sentit.

Sandra: Dues coses més que han sortit d'aquí, has parlat que vosaltres teniu una representació al consell escolar, dintre del consell escolar, quina és la vostra funció? Què feu allà?

Família 4: A veure, en principi en el consell escolar, penso que amb l'última llei que va haver-hi educativa que les AMPA's quedaven una mica com fora de lloc dels consells escolars; vull dir, quan hi era el PP...

Sandra: ... amb la LOCE...

Família 4: ... sí, va haver-hi la proposta de que els consells escolars... com que els pares no tindrien ni vot, veu ja no sé, ni vot tampoc. El que passa és que les d'aquí, el CEIP Barcelona es va decidir que independentment de la llei pues aquí continuaria amb el mateix model que hi havia abans. Llavors, clar, d'entrada nosaltres tenim veu i vot. Què vol dir? Jo no m'he trobat amb tot el temps que porto tenir que decidir res allò de mà alçada i amb paperets ni res. Perquè ho hem pogut anar parlant. Quina és la nostra funció? Pues fer arribar a l'escola pues els neguits de les famílies o qüestions de funcionament on els pares i les mares estem posats; és a dir, a nivell, per exemple, d'extraescolars, d'informar que es farà aquesta activitat. O per exemple, fa dos anys va haver-hi... l'escola va demanar poder unificar, poder presentar-se davant dels serveis que fan activitats extraescolars, escola i associacions junts per també poder donar una imatge, d'alguna manera, més coherent a la filosofia de l'escola. Perquè en aquesta escola tot lo que es qüestió de tipus competitiu dons no es valora com una eina educativa positiva; sinó al contrari. Llavors, per exemple alguna vegada que s'ha parlat de si els nens han de fer campionats o no, s'ha posat sobre la taula. I llavors, d'alguna manera davant dels serveis aquests que fan extraescolars de donar una imatge conjunta de dir: "bueno, l'escola pensa que els nens en les extraescolars és un espai de creixement per ells i que van les famílies que poden i volen; però que és un espai que s'ha de respectar, no ha d'anar més enllà, no?, sinó que els nens s'ho passin bé". Una mica més per a que ho poguessin sentir de l'escola i de l'Associació, és a dir, nosaltres com a Associació ho veiem clar que ha de ser així i fer-ho arribar. I també qüestions d'organització de funcionament, perquè també afectava a... com és horari fora, ja no lectiu, dons com afectava al conserge que hi ha de tarda que és una persona que la paga l'AMPA. Llavors, tot això organitzar-lo de la millor manera. No sé si... m'he perdut ara, t'havia de dir algo més. (Riem).

Sandra: Estàvem parlant...

Família 4: ... no en les funcions. Vull dir, llavors això, l'escola ens dona l'oportunitat de poder expressar les nostres opinions i... Clar, nosaltres representem a lo que és la junta de l'AMPA, m'entens? Ai, no, a tots els pares.

Sandra: Sí, a l'AMPA en sí, com unitat de família.

Família 4: Sí, sí a l'AMPA. Llavors, ells ens explica tot el que afecta a nivell de projecte pedagògic, d'organització interna de l'escola. I nosaltres podem donar, podem fer... a veure, apuntar si tenim algun dubte o alguna cosa. En aquest sentit no ens trobat mai en el sentit d'allò que diuen: "no, fins aquí no...", ara per ara, no.

Sandra: Esteu bé.

Família 4: Sí.

Sandra: Llavors Raquel, com definiries o descriuries la relació que hi ha entre l'AMPA i l'escola?

Família 4: Com la definiria?

Sandra: Sí.

Família 4: A veure, **com una relació... seria una mica com una unitat familiar**. Vull dir que d'entrada els que estem a la junta volem tots això. Tenim un fill en comú que són els alumnes i que volem que les coses els hi vagi de la millor manera, no? Llavors, **volem estar informats al màxim de quins són els projectes o el tarannà de l'escola de cara com s'organitza tota la qüestió dels aprenentatges**, perquè com queda tot molt diluït amb tot això de les comunitats d'aprenentatge i davant de certes situacions que plantegen altres pares i que les posem sobre la taula, en aquest sentit. És a dir, **nosaltres demanem explicacions a ells de com estan fent la seva feina, d'alguna manera; i ells ens explica també, pues bueno...** A veure, més que res més que explicar, ells ja s'avancen a explicar i **nosaltres ja te dic, escoltem, plantegem dubtes. I de cara a ells, a ells els interessa que nosaltres estiguem també d'acord. Perquè un desacord sempre podria generar més malestar. Jo penso que hi ha un respecte mútuo, la relació que tenim amb l'escola és de respecte.**

Els no intercedeixen en aquelles coses que no els hi toca tan directament i si hi ha alguna cosa, fan el mateix que fem nosaltres, és a dir, ho plantegen i busquem maneres de resoldre, no? Sobre tot, pensant en l'alumne com una globalitat, és a dir, que lo que fa l'AMPA formi part també del que fa el nen a l'escola. Com et deia, si hi ha un nen que participa en les extraescolars i té una dificultat en les extraescolars, dons això també és important per l'escola, ho necessita saber perquè vulguis o no és l'alumne en tots els seus espais, no? I anem a la part. Són AMPA activa, però no és allò que estem... Una mica anem a remolc seu, sobre tot en les qüestions més a nivell d'escola, anem a demanda seva. Nosaltres no ens anticipem en aquest sentit, i penso que això també ho han d'agrair, perquè si fóssim un AMPA més reivindicativa penso

que travessaríem el llim de les seves competències, que no toca. Ells suposa que tenen la competència de saber com organitzar el currículum, com desenvolupar-lo i fins ara han sigut prou explícits en explicar-nos quins han estat els procediments i tal, no? I per tant, quan demanen coses valorem si podem o no podem. Tot depèn de la voluntat i del temps que tinguin. Perquè tot això que se pretén engegar de la participació implica disponibilitat i s'ha de dir o no.

Altre qüestió per exemple, pues també ens demanen de dir: "bueno, també podeu fer una aportació econòmicament per poder comprar tal aparell o tal cosa"; per sort... nosaltres qualsevol cosa que sigui bona per l'escola...

Sandra: ... endavant...

Família 4: ... no dubtem, no? I per sort, com deia, com que és una escola dons que està acollida a un funcionament determinat, també van rebent molta aportació del Departament d'Educació i vulguis o no... pues bueno. Últimament no hi ha tanta exigència de dir: "pues mira ens fa falta això o allò", inicialment pot ser sí: "ens falta un canó"; però com ara van rebent per una altra banda, pues es va diversificant els temes per altres, no? Ara me recordo... com està tota la qüestió econòmica de les quotes i tal, pues també s'han buscat formules per ajustar aquelles famílies que no paguen com es fa de la manera que afecti lo menys possible a que sí que ho fan. I sempre ha estat, pues això, demanen la mirada de l'AMPA i sobre tot perquè és la qui paga una gran part. En això ho tenen...

Sandra: ... bastant clar i definit.

Família 4. Sí.

Sandra: Tot això que m'estàs exposant Raquel, teniu documents en l'AMPA on el reculli o teniu algun tipus de projecte o...

Família 4: No. No, perquè fins ara ha estat quasi només venir a les reunions i com a molt a la miqueta més. Jo lo que sí que he estat, ja no tan com a presidenta, sinó quan s'inicia un curs i s'entra a P3, un any es va correspondre presentar lo que era l'Associació al grup, a les famílies. I em vaig trobar que necessitàvem posar ordre una mica de lo...

Sandra: ... de lo que era l'Associació.

Família 4: Clar. Perquè sinó: com explico tot això? I llavors, vaig fer com una petita...

Sandra: ... escrit, informe...

Família 4: ... sí, sí, sí. Però això mai s'ha repartit tampoc a les famílies, ha estat més a una eina de cara d'exposar-lo a les reunions aquestes de benvinguda a P3

que no pas repartir-lo. La FaPac té un díptic que moltes vegades ens l'envien, però no acabem repartint a les famílies tampoc...

Sandra: ... us el quedeu vosaltres.

Família 4: Queda allí, a la caixa dels trastos que diem. Perquè en tot hi ha petites feines dons que no acaben repartides entre els membres, no? I és una mica això, cada any anem tirant, no estem organitzats, no som una organització d'allò de que algú pensa i diu: "pues mira, podrem fer això, podríem fer allò altre". Inclòs s'ha pensat de dir: "bueno, pues estaria bé que suposa, per exemple, o representa demanar l'ajut aquest de primera acollida al Departament d'Educació". Com una mica els passos, no? O el que comportaria. Però clar, és temps i d'aquest temps no disposem. Llavors, anem una mica a salto de mata. Amb les noves incorporacions lo que s'ha aconseguit per exemple, la companya que és ara la presidenta intentant guardant la circular que anem passant.

Sandra: Ah! Molt bé, per a que hagi un recurs d'informació.

Família 4: Clar. Perquè les circulars les acaba fent un, un altre: "aquesta la faig jo, aquesta tu..." i no teníem globalitzada tota la feina a nivell d'informàtica, cadascú a casa seva tenia la informació. Des del curs passar tenim un pen driver...

Sandra: ... i allà queda tot recollit.

Família 4: Intenta quedar tot recollit. En tot cas te podria mirar això, aquest esborrany que vaig fer jo a la capsa, ja miraré després.

Sandra: Si el tens, pues ja li passaràs a la Docent 1 o ja me'l donaràs.

Família 4: Val, però ja te dic, és una cosa que vaig necessitar fer jo per poder explicar qui era o què fèiem a la junta. I que bueno, l'any següent no ho vaig fer jo ho va fer una altra companya i li vaig dir: "mira, a mi em va servir això per fer-ho", perquè clar, quan arribes no hi ha... quan arribes dius: "estic aquí, a veure en què puc col·laborar", però clar... El primer any vas molt perduda i necessites un any d'adaptació per saber quin és... que potser amb un escrit mínim pues sabries, no? Per exemple, una mica el que resumeix també el que fem és la memòria que sí que fem de junta, de junta no, d'assemblea de pares. És a dir, un cop a l'any mínim fem una assemblea de pares oberta a tothom, i en aquesta pues es passa comptes del curs anterior i el pressupost del curs vinent. Per exemple, en aquesta última assemblea el que vam fer apart d'això és presentar la renovació de càrrecs, val. I si hi ha alguna decisió per exemple... Temps enrera hi havia tota la qüestió del canvi d'horari per la tarda. És a dir, si deixàvem de venir a l'escola, ai no, si sortien a les 16'30 o

sortien a les 17h. Aquesta escola sempre ha sortit a les 17h, però va haver una època que els mestres demanaven...

Sandra: ... sortir una mica abans...

Família 4: ... sortir a les 16'30. I com a junta nosaltres vam decidir que no era una decisió nostra, que això s'havia de passar a una assemblea i en l'assemblea sempre sortia que no.

Sandra: Clar, suposo que els horaris laborals amb l'escolar, no?

Família 4: Clar, i bueno, al final, a veure, la sisena hora ens ha vingut a donar la raó. Perquè la majoria d'escoles han canviat...

Sandra: ... el seu horari, no?

Família 4: Sí. Sinó entren més d'hora on ha de fer per darrera. Va ser, potser, la punta que més recordo de més conflictivitat, però, ja veus es va resoldre. Van acceptar el que deia l'assemblea. I es va intentar fer en dos intents, potser no per darrera però si al matí, d'aprofitar més el matí, com més rentable a l'hora de treballar amb els nens. Però al final, pues bueno, amb lo de la sisena hora pues s'ha resolt això. Continuen sortint a les 17h, i el que si que s'ha fet és allargar el matí. I no ha hagut cap conflicte. Inclòs, per aquest tema no el vam passar a l'assemblea, en el consell escolar la proposta que ens feien ja ens va semblar...

Sandra: ... d'acord, endavant...

Família 4: ... sí, però després en l'assemblea ens ho van demanar: "com que s'havia decidit aquest horari i tal", però...

Sandra: ... va ser amb tota la bona intenció del món.

Família 4: Clar. No, a veure Sandra, ja arriba un punt que dius: "tothom sap quan ens reunim, tothom sap que pot venir". Aprofitar l'assemblea per...

Sandra: ... atacar...

Família 4: ... per com atacar, pues com que no. Sinó: "pues posa't aquí i si hi saps fer millor dons cap problema". Però no, jo totes les assemblees que he viscut han estat força tranquil·les, però temps endarrera eren de...

Sandra: ... de batalla...

Família 4: ... de batalla, de batalla. (Riem). Inclòs la relació escola – AMPA no hi havia estat pas. I suposo que és com tot, que hi ha èpoques. Durant aquest temps, bé. Tampoc, a veure, busco tres potes al gat, no?

Sandra: I ara, m'agradaria aprofitar per fer-te unes preguntes ja que formes part de l'AMPA, també com a membre de l'escola, perquè ets mare i formes part d'una família. M'agradaria saber com vau arribar aquesta escola, per què aquesta escola, el CEIP Barcelona i no una altra?

Família 4: Dons mira, nosaltres vam arribar aquí perquè vivim al barri, tampoc feia... la nena té 10 anys, pues fa 10 anys que vivim al barri. Va néixer la nena i ens vam traslladat a viure aquí a Barcelona per circumstàncies personals i familiars. I llavors, pues bueno, quan va ser l'hora d'escolaritzar-la a P3 lo que ens corresponia per escola era el CEIP Barcelona, la Valmanya⁹ i Sant Josep de Calassanz, que ara es diu Miralletes. I llavors clar, per proximitat és la que tenim més propera perquè nosaltres vivim al carrer Mallorca. Vull dir, anem en línia recta. De totes maneres, quan va ser el moment, abans de la pre-inscripció, no, quan va ser portes obertes jo vaig anar a totes les escoles. A les públiques i a les concertades. Inclòs també vaig anar a una presentació a La Farigola del Clot, que per zona no em corresponia, però com era la propera, sinó tenia els tres punts podia tenir els dos. El que sí teníem clar el meu N.P. Docent 1 t i jo es que volíem que fos una escola pública. I a l'hora de triar el perquè el CEIP Barcelona, bueno, jo tenia la germana d'una amiga meva que és mestra li vaig preguntar: "què em pots dir del CEIP Barcelona?", i clar, em va parlar meravelles, de referència, no per ella...

Sandra: ... sinó de lo que havia sentit...

Família 4: ... sí, sí, sí. I clar, quan fan portes obertes i vas a veure les escoles també veus, també perceps coses, no? I jo tenia clar CEIP Barcelona o en segon terme Farigola del Clot. En cap cas m'interessava per proximitat Miralletes, ni el Valmanya. I era un risc, perquè en aquells moments pues ofertaven com ara: 23 places, perquè dues ja les tenien reservades i l'últim curs anterior a la meva, no sé si eren 70 les famílies que s'havien presentat. I en el cas nostre, no vam ser 70, sinó 50 i algo, però ni u ni do; però mira, la sort ens va...

Sandra: ... el destí va voler.

Família 4: Sí, sí, sí. I molts contents.

Sandra: I ara porteu a la germaneta.

Família 4: Sí, sí. A la petita. Per lògica, per proximitat era la que més a prop, però no va ser això el que ens va primar; sinó que va ser el fet de que ens parlessin...

Sandra: ... bé d'ella.

Família 4: Sí, i també bueno, jo tenia clar que fos una escola petita, familiar i de les 3 que hi havia públiques aquesta i la Miralletes eren familiars, només tenien una sola línia. Una altra cosa que volia mirar era el tema dels espais. Clar, aquí per exemple el pati és una de les coses més deficitàries. Però bueno, al final el tema el pati va quedar (comença a riure)...

Sandra: ... en un segon pla.

⁹ Dubto de com s'escriu el nom de l'escola.

Família 4: Sí, sí, sí. Però lo de la familiaritat sí que ho tenia claríssim. Encara de que posava en segon lloc la Farigola, la Farigola eren dues línies, el pati meravellós i la distribució d'infantil també era interessant, però... bueno, era allò de dir: "una cosa per l'altra".

Sandra: I així va arribar al CEIP Barcelona. I llavors, continuant amb el sentit de l'escola, Raquel, què és per tu l'escola i quins objectius té l'escola?

Família 4: A veure, per mi l'escola...

Sandra: És una pregunta una mica...

Família 4: No, no. L'escola per mi és un espai de formació, a veure, d'aprenentatge també. D'acord? Perquè sinó mal aniríem. Però de formació i sobre tot de valors i aquesta escola per sort ho té molt clar i ho treballen. Un espai on les meves filles vinguin i surtin contentes. Penso que en això hem connectat. Perquè, bueno, l'escola tot el tema dels valors humans, de la cohesió de grup... és una cosa que fomenten des de molt petit. I tot el tema de compartir espais amb altre grup – classe, de treballar les dificultats a nivell de...conflictes. Un espai que formi persones, a part de que els hi dongui les eines, perquè clar, al treballar en projectes estem treballant d'eines per l'aprenentatge, per poder-se en sortir el dia de demà. S'han de perfilar coses encara perquè veus que bueno, que d'acord, però que hi ha coses més a nivell pedagògic que bueno que s'han d'ajustar. Però sí que era important era això: que formessin persones, que vinguin a l'escola aprendre a ser, que sortissin contentes i que tinguessin ganes de venir i ganes d'aprendre i això... I no en la línia aquesta de la competició. A veure, sí que el món és molt dur, però si un no té el saber estar en aquest món, de poc li serveix doncs tenir molts coneixements sinó té... pues això, no sap estar en un grup – classe, no sap treballar en equip, no sap...

Sandra: ... no respecte a l'altre, no dialoga, no hi ha comunicació...

Família 4: ... clar. I penso que aquesta escola tot això ho integra, no? Integra el currículum i integra la part aquesta de valors. El disseny curricular base parla de la part de continguts, de la part de valors i de la part de procediments. Penso que això ho aconsegueixen, no? I això és lo que és per mi l'escola. I després el següent pas que és l'ESO, penso que hauria d'anar també en la mateixa línia. Perquè bueno, els nens no són els adults, necessiten un temps per poder-se madurar, no? I a molts no li serveix que li donis molt més continguts, si d'una altra banda coixeja. És a dir, de la seguretat d'ell mateix, a l'hora d'expressar-se... Aquí treballen molt l'expressió davant dels altres, el poder compartir idees, de poder donar la seva opinió... Clar, això és la base

fonamental. Hi ha mancances en coses que se van evidenciant com més cursos avancen, i sobre tot, perquè bueno, no té l'equip docent no és fix. I per tant, s'han d'anar ajustant. A lo millor hi ha docents que potser no connectin tant amb aquest plantejament i... **En definitiva com no funcionen com per grup – classe de forma única, sinó que entre els projectes i tot van compartint diferents docents, la filosofia es va mantenint.**

Sandra: I si hem parlat d'escola, m'agradaria saber què és per tu la família i quines funcions hauria de tenir la família.

Família 4: Uiii. (Riu). Què és per mi la família? Ui, **la família és el pilar de tot per mi, m'entens? Per mi és el conjunt de persones... clar, en aquest cas dons... clar, en relació de qui ho miris, no? Si ho miro en relació dons a les meves filles, dons clar, per mi la família és que les puguis acompanyar en el seu procés de maduració. És a dir, aquelles persones, aquells referents d'entrada lo més saludables possibles sans emocionalment, dons per poder acompanyar pues a la seva etapa de maduració. I bueno, de fet la seva transició a l'edat adulta.** Com li deia a la meva filla fa poc, li deia: "està bé que tinguis amics, que tinguis tal, però la teva família d'entrada ara que és petita, quan tinguis 18 anys és una altra cosa, però fins que no tens 18 anys la teva família és lo més important, **és lo que et dóna seguretat, és lo que et dóna estabilitat. És a dir, és qui d'alguna manera vella per a que tu estiguis bé, per a que no et falti de res**". Ja et dic, això en termes de lo que seria lo desitjable i la normalitat. Perquè sempre hi ha dificultats socials o personals que afecten al funcionament de les famílies. Però clar, **la família és un pilar base de la societat amb totes les modalitats que hi ha. Aquí no mi poso. Si han de ser monoparentals, reconstituïdes, m'és igual.** Sinó que els adults d'aquella família tingui clar que si hi ha menors, dons que aquells depenen d'ells i que **han de fer els esforços necessaris, transmetre valors... A veure, no tan la qüestió material, que també lo necessari, però a nivell de transmissió de valors. Han de ser referents que ajudin.**

Igual que l'escola també és un referent, perquè bueno, els nens passen moltes hores aquí. Dons la família ha de fer la seva feina, no delegar a l'escola. Vull dir, els nens no són de l'escola, són dels pares i aquesta és la primera premissa, no? L'escola pot fer una feina, i potser hi ha nens que a casa seva no estan bé i l'escola funciona, però clar, després...

Sandra: ... què passa?

Família 4: Què passa? (Entra algú a la sal per fer una pregunta. I aprofitem per deixar aquí l'entrevista, ja que la seva filla petita està apunt de sortir. Comentem que l'entrevista

continuarà després de Setmana Santa. Decidim marcar ja un dia de reunió i una hora per acabar la primera entrevista).

(Segon dia d'entrevista)

Sandra: Raquel et recordes més o menys on es vam quedar o te faig una mica de resum?

Família 4: Fes-me una mica. Sé que estàvem parlant de lo important que era l'educació, lo de les famílies... Però en aquests moments.

Sandra: Vaig començar fer-te la pregunta per què havies escollit aquesta escola, quin era el teu paper, vas parlar de l'AMPA. Llavors, va sortir la pregunta dels documents. Després vas dir que la teva filla té 8 anys estava venint aquí que tenies una altra de 3 anys, que també ha començat aquest any.

Família 4: 10, 10, la gran té 10.

Sandra: Deu ja? Mare... pues jo tenia apuntat 8.

Família 4: No. Potser vaig dir 8, no em facis cas.

Sandra: Tu vas vincular-te a l'escola realment quan la Mar va començar P4. I ens vas comentar que feia molt poquet que vas deixar l'AMPA. Abans eres la presidenta.

Família 4: Sí, a veure, continuo estant perquè tinc un càrrec. Sóc la vice-presidenta.

Sandra: Bueno, també tens el teu puesto, el teu paper, les teves responsabilitats...

Família 4: D'alguna manera qui ha assumit el càrrec tant de presidenta com de tesorera dons clar, són gent que també porten un any. I llavors la idea és fer un acompanyament... A veure, jo sempre el missatge que transmet és que fóssim un òrgan més col·legiat, no? De dir: "no som 4, sinó que som tot un grup". El que passa és que bueno, hem de polir moltes coses. I ara en aquest traspàs de responsabilitat de cara a l'escola ens estem trobant petites coses dons que s'han de polir. Concretament aquesta setmana teníem una circular d'intensiva de juny, i la feia una mare; i l'altra li havia passat el correu erroni de la Docent 1 i llavors a la que era la tesorera anterior lo va arribar una confusió. Eren 4 parlant del mateix i sense unificar, no? I llavors, pues bueno, encara hem de polir aquestes coses. Poc a poc.

Sandra: Molt bé. Després vam parlar també de que era per tu l'escola, què entenes per escola? Com la podies definir, no? I algunes idees que em vaig quedar, vas definir com escola: "el espai on les teves filles vinguin contentes, compartir espais; és a dir, que sigui un lloc on puguis compartir espais, on puguis treballar les dificultats a nivell de conflictes. Espais que formen

persones, que tinguessin ganes de venir i d'aprendre i no en la línia de la competició", malgrat que estem en una societat competitiva, no? I també vas dir: "aquesta escola integrava el currículum i dintre del currículum uns valors". Això també. Malgrat que vas dir que hi havia mancances, no hi ha una escola perfecta. Però bueno...

Després la segona pregunta que et vaig fer va ser: què era per tu la família? I quines funcions haurien de tenir la família. Llavors vas dir: "la família és com el pilar de tot, se tracta d'un conjunt de persones, segons en relació com ho miris", vas comentar; perquè si ho feies en relació de les teves filles: "per tu la família era l'acompanyament que li feies durant el seu desenvolupament, el seu referent de maduració i la transició a l'edat adulta. La família dona seguretat i estabilitat que és lo desitjable dintre de la normalitat". Perquè també vas parlar que en algunes famílies això no era possible. Vas afegir que: "era un pilar base en la societat en tota la seva diversitat, perquè havien famílies monoparentals i tot allò...", també vas comentar que el fet d'educar ha de ser de la família i no de l'escola. Això de tenir que està delegant responsabilitats tampoc era una qüestió de que se tenien que estar fent. I a mi em va agradar una frase que vas dir que vas comentar: "els nens no són de l'escola, són dels seus pares". La idea aquesta de deixar el nen a l'escola

Família 4: Bueno, l'escola és una part important perquè passen moltes hores. I clar, lo important és que ells tinguin una funció. I que sí, que hi ha qüestions que s'han d'anar platejant que l'escola les pot treballar més, pot ser perquè té més habilitats per fer-ho. Però clar, bàsicament hi ha altres espais que els pares tenim una feina a fer, no? I lo important és tenir la informació, tenir l'acompanyament, poder demanar ajudes si cal, i poder, bueno construir entre tots. És una mica utòpic, no?

Sandra: O, no?

Família 4: Però la idea de dir: "bueno, si jo no me dono compte d'una cosa, l'escola tranquil·lament també ho pugui comentar sense sentir-te amenaçada". I lo mateix en altres espais. Perquè clar, els nens també participen d'altres espais de lleure que no són expressament extraescolar d'aquí; sinó que és el tema de la comunitat en la que et trobes, no? Jo penso que aquesta escola fa molta vida de comunitat, perquè intenta apropar als nens a la realitat del seu barri. Però també és una feina de cada família de quina part de la comunitat participa o pot participar o vol participar, perquè tampoc és fàcil.

Aquest és un barri molt barri, però no és lo mateix que un poble on relativament és petit que tothom es coneix, que uns fan de suport... En això també hi ha diferències i s'han de tenir en compta.

Sandra: La següent pregunta seria: quina tipologia de famílies vénen a aquesta escola? A nivell social, econòmic o com vulguis definir-la.

Família 4: Potser aquí no tinc tanta informació. En principi, jo penso... jo puc parlar de l'experiència de les meves dues filles, i una mica també de l'evolució. Penso que és una escola on hi ve unes famílies del barri, que amb tota l'evolució de la mobilitat, pues se nota cada vegada més, dons que hi ha més famílies novingudes, d'altres països. I ho saps perquè saps que hi ha nens que han marxat de l'escola, dons perquè no han estat d'acord amb el projecte pedagògic o perquè hi ha hagut un canvi de domicili. Llavors, tots els nens que s'han incorporats nou, al menys els últims 3 anys... per exemple, en la classe de la meua filla gran són nens d'altres països. Fins ara les famílies eren les del barri, penso que és una escola bastant...

Sandra: ... del barri...

Família 4: ... del barri. Sí, sí. Gent de classe pues suposo mitjana, sí que hi ha famílies que tenen dificultats econòmiques, a nivell de recursos. Però jo parlaria d'una classe de família mitjana, treballadora. Inclòs gent de professió liberal, no? o que serien més candidats a optar a una concertada i no...

Sandra: .. i estan aquí, a la pública.

Família 4: I no, estan aquí a la pública. És a dir, no és una escola on els pares - mares facin una banderament de l'escola pública. Sí que m'he trobat algun pare així, però no. Vull dir, són famílies que pensen que l'educació ha de ser un dret accessible sense que tinguis que esmerçar-hi una quota més que altres que van a la concertada. I llavors, amb les noves famílies no te sabria dir quins substrats... sí que està clar que hi ha famílies que bueno, que es noten certes dificultats perquè no entenen, per exemple, la importància de la puntualitat en aquesta escola. Hi ha un punt feble que és el tema de la puntualitat en les entrades i en les sortides. Però com a escola han intentat fer un plantejament no... a veure, no vull dir rigorós; sinó una mica flexible per no encarregar el pes als nens. No culpabilitzar-los. El que passa és que bueno, a vegades no troba el punt. Però és un tema que nosaltres com a pares no hi entren... A veure, sí que us discuteixes, perquè clar, en algun moment l'escola s'haurà de posar més ferma en aquest tema. Però suposo que també per plantejament que hi ha de dinàmica escolar, no es tan, a veure, una necessitat; però és un tema que el van temptejant. Perquè si fos un altre tipus d'escola on els nens

entren a les 9 i a les 9'05 ja estan fent la fitxa o no sé què, pues clar, dons sí que els nens anirien amb un endarreriment molt més important. Jo personalment, a mi no m'arriba, però també t'he de dir que m'entero de la missa la meitat.

Sandra: També fas la teva vida i tens les teves coses, no?

Família 4: I jo confio plenament en l'escola. I a veure, vull dir, no és que no qüestionis coses, però... són nens, els professionals... En els consells sí que van sortint coses. En les reunions de pares et donen l'opció de dir la teva, que això també és important. I després, clar, ajustar-lo tot no és fàcil. Tan jo com el meu N.P. Docent 1 t tenim la confiança en l'escola i per ara no estem pas decebut. Al contrari.

Sandra: Clar, si portes aquí tota la seva escolaritat serà per algo, no? Per algun motiu també, no?

Família 4: Però a vegades és allò que vas sentint i dius: "ostra...", a veure, les comparatives, no? Dons nens que potser a P5 ja llegeixen, dons aquí no és una prioritat. Vull dir, hi ha un marge de temps, es té en compte també l'etapa evolutiva de cada nen. I això hi ha pares que els hi costa, no?

Sandra: Entendre tot això.

Família 4: Entendre'l, però mira. Jo m'he acomodat a aquest funcionament, veiem a les nostres filles contentes.

Sandra: Que és lo principal.

Família 4: Que és lo principal. I per ara no hi ha preocupacions. Clar, si les nostres filles tinguessin, pues no sé, alguna dificultat afegida, potser a lo millor te mobilitzaries molt més. Però també penso que com a escola el fet de que hagi un psicòleg, que ja porta molts anys, vinculat a l'escola i que d'alguna manera està suportat per l'Associació de Pares i Mares és important. A part de que hagi la figura del psicopedagog o psicopedagoga de l'EAP que li toqui per referent d'escola. És una persona accessible, que els pares poden anar, que els tutors o tutores també el poden demanar... no és una qüestió puntual, sinó que està personalment...

Sandra: ... obert, no?

Família 4: ... dos dies a l'escola i molt obert. Jo trobo un avantatge en aquest sentit. Sí. És un tarannà bastant diferent a l'escola més classista. O sense anar molt lluny, a l'escola regulada per un altre funcionament, no? Clar, jo penso que tot això... a veure, jo m'ho he trobat com a mare. Però la trajectòria d'un equip de mestres que fan molts anys que treballen junts, que disfruten fent la feina.

Sandra: Que creuen en el projecte.

Família 4: Això ho veus, ho veus. Vull dir, que disfruten i que van construint. I cada vegada que marxa algú pues te sap greu perquè dius: “aquest era un dels històrics...”

Sandra: I a veure qui vindrà ara, no?

Família 4: Clar. Sí, sí.

Sandra: Què passarà?

Família 4: No, sobre tot et fa por de dir: “quin mestre o mestra vindrà l’any que ve”, perquè bueno, perquè són 10 mesos...

Sandra: ... de la vida, de cada any que passa el nen o la nena aquí.

Família 4: Clar, per això. Però bueno, molta confiança, molta tranquil·litat.

Sandra: Estàs bé aquí.

Família 4: Sí. Sí.

Sandra: I retomant això de la família Raquel, vas parlar en la vegada anterior que hi havia una diversitat familiar en lo que és la societat. Dintre de l’escola, també veus aquesta diversitat? Saps si han famílies monoparentals, divorciades, separades, reconstituïdes... o és una escola que...

Família 4: No, no, a veure. Jo ja te dic per la realitat sobre tot de la gran, clar que ja porta 8 cursos, no... sí. D’infantil i primària són 9 pues ja porta 8. Amb l’avantatge de que lo que és el grup de pares i mares, no és que hàgim fet amistats, però ha sigut bastant estable fins fa relativament poc que va començar a haver, fa dos cursos, més moviments de nens i nenes. Però fa 2 dos anys sabies la realitat de cadascú. I sí, **hi ha moltes parelles separades**, a veure moltes, un nombre important, però jo penso que això no afecta o ho intenten portar o que no afecti en la dinàmica dels nens, no? Sí, i ja te dic **amb les noves incorporacions diversitat cada vegada més**. Que si no les coneixes pues bueno, és intimitat de la família. I si t’arriba és per lo que t’explica la canalla. (Entra una persona en el despatx, nosaltres continuem).

Sandra: Estàs a gust? (En to baix).

Família 4: Sí, sí.

Sandra: La següent pregunta, una mica que hem vist lo que és l’escola i una mica lo que és la família, intentem buscar el punt d’unió. Quins tipus de relació se n’adonen en aquesta escola? Tu com a mare, com te relaciones amb les mestres de les teves filles? O com veus tu també que se n’adonen aquestes relacions, no?

Família 4: A veure, d’entrada... **la relació per exemple quan són més petits, la relació la tens quan els vas a buscar i a recollir. Perquè bueno, és el contacte. Després,**

dons clar, és amb les tutories, a veure a principi hi ha una marcada a l'any, però estan oberts a qualsevol...

Sandra: ... dubtes...

Família 4: ... dubtes, sí. A veure clar, el fet de participar dintre de l'Associació és un avantatge, no és que t'aturin per parlar dels teus fills, però bueno vulguis o no t'és molt més fàcil de fer algun comentari molt més directe, no? Després estan tot el que són els informes escolars que també és una manera de comunicar-te amb ells. L'accessibilitat jo penso que hi és, vull dir; hi ha diferents maneres de... des de les reunions de classe que també es fan a principi de curs d'on el tutor o la tutora s'aplega amb el grup de pares i mares. Després els contactes que... fins a segon dons d'acollida i acompanyament, a més tutories. I ara, clar, des de que s'estan fent projectes, l'escola intenta obrir-se a les famílies. I llavors, clar, el fet de poder venir, d'entrar en l'escola, veure que s'està treballant a l'aula és important.

Sandra: Com a mare, has entrat en l'aula per veure lo que ha fet la teva filla?

Família 4: Sí, clar. A veure, no en sessió de classe, però si un dia de portes obertes. Per exemple, a final de trimestre dons conviden a venir a les 4, i llavors tu pots passejar-te per tota l'escola i veure tot lo que s'està treballant. Sí, sí i indiferentment pots entrar a qualsevol aula. I clar, aquest any amb lo de la sisena hora que han muntat tot el tema dels tallers, pues clar, la producció és brutal. Llavors, estàs acompanyats dels teus fills i ells te van explicant: "pues mira he fet això, he fet allò altre..."

Sandra: És la pregunta que volia fer-te, si anaves sola o no. Si són ells els que t'expliquen...

Família 4: ... més que el mestre que t'expliqui el que fa o que deixa de fer, són els mateixos nens, fill – filla, dons que te van explicant... Clar, hi ha una part que no la pots captar, no? Per exemple, lo que poden estar fent a educació física, alguna cosa veus, perquè entres a la classe i veus si treballen alguna qüestió als murals queda explícit i tal. Llavors, pues bueno, altres moments així de trobar-te escola i famílies... bueno, plegats Associació de Pares i escola intentem trobar-nos, xerrades familiars. Ho vam engegar... suposo que abans n'hi havia fet alguna, però des de que es va celebrar el 30 aniversari de l'escola cada any s'ha intentat buscar algun tema i convocar famílies i fer xerrades. A part l'escola fa dos anys, no 3 va intentar... volia lligar el tema de la presentació de lo que era treballar per comunitat d'aprenentatge, dons a les famílies van fer una xerrada i feien les reunions de classe. Llavors, clar, això va durar dos anys, però al segon va ser... s'allargava massa el tema i van dir:

“bueno, fem la presentació de classe i després lo que són més xerrades ja les farem en un altre moment”. I així es va fer. Bueno, no tothom participa i cada vegades s'estan pensant fórmules, no? Per exemple, aquest any s'estan pensant fórmules de fer xerrades per interessos; és a dir, a lo millor una xerrada que pot interessar més al cicle infantil, una altra al cicle inicial sense tancar la possibilitat de que vinguin famílies d'altres cicles. Però sí concretar-les molt més per poder fer més tertúlies. Perquè clar, a vegades queda amb la xerrada del professional, l'especialista i llavors, lo que és el col·loqui i tal queda una mica... A veure, hi ha escoles dons que tenen molta trajectòria en Escoles de Pares, de família o com se li vulgui dir, i aquí pues bueno, està en procés de donar-se cosetes. Per això, per buscar punts de...

Sandra: ... de trobades.

Família 4: De trobades i cada vegada implicar més als tres estaments: pares, escola i alumnes. Llavors, pues bueno, buscar maneres d'engrescar.

Sandra: Després de tots aquests tipus de mecanismes, estratègies que hi ha a l'escola per relacionar-vos entre uns i altres, quins creus que són els punts febles i els punts forts d'aquesta relació? Què trobes que va bé i què trobes que no acaba de funcionar?

Família 4: Pues mira sí... suposo que de coses sempre n'hi haurien que millorar molt, no? Però clar, jo en aquest moment com estic satisfeta dons no podria dir quins són els punts febles. A veure, segurament que n'hi ha, no? Clar, a vegades t'agradaria tenir més informació, no sé, si tens canalla que es queda al menjador dons poder parlar més amb aquest sector. Cada semestre tens l'informe pertinent, però no és...

Sandra: ... el mateix que cara a cara.

Família 4: No és el mateix, m'entens? Aquí podria ser una part... sobre tot quan són més petits, t'interessa més poder comentar-lo. Una altra qüestió que també podria ser interessant... sí que hi ha el tutor de referència, però clar, i la resta de mestres? També t'interessa. A veure, és lo que et deia abans a mi m'ha permet conèixer, per dir-ho així, la col·lectivitat de mestres arran de que estic posada a l'Associació, no a l'Associació en sí, sinó perquè participo en el consell escolar. I com que n'hi ha hagut canvis, renovacions de càrrecs i canvis de mestres, he pogut posar cara i ulls a més dons que no coneixia. Però ara també de dir que amb la sisena hora hi ha mestres que jo no conec en aquests moments. I penso que això sí que és un punt feble. I això una mare de la junta ho deia, bueno, que por experiència del seu país, una mare d'Argentina deia: “potser estaria bé a primer de curs, fer una presentació”, és

Comentario [s36]: Per què penses que no tothom participa?
Pots posar algun exemple?

a dir, igual que surten els nens a cantar les nades (riem), que sortissin els mestres a presentar-se: "jo sóc tal, sóc mestre de 4rt". Clar, el fet de canalitzar-lo tot via tutors està bé. El que passa és que el tutor no el coneixes... a veure, a partir de segon fins que tens l'entrevista. Llavors, són coses que s'han de poder polir i aquesta proposta d'aquesta mare em semblava interessant. Igual que l'equip directiu, l'equip directiu sinó entres no saps qui és.

Sandra: Saps qui és la directora...

Família 4: ... clar, si comences a P3 ho saps, perquè vas a la reunió de P3 i més o menys es presenta la cap d'estudis o la coordinadora d'infantil; però clar, falta posar cares i ulls als... i penso que això és un tema important. Tampoc és qüestió de pengin una foto, però bueno, tot són estratègies, no sé. En aquest sentit sí que és una part que caldria polir. I el tema, ja te dic, lligat amb això ho dic també amb el tema de la gent que treballa al menjador, de dir: "m'agradaria posar-li cara i ulls a la monitora de menjador". I més quan vens al matí i no hi és aquella persona.

Sandra: I que no te poden dir directament lo que ha passat, si és que ha passat algo.

Família 4: Clar, sí, sí. A veure, que és qüestió de demanar-ho i llavors cap problema. Però ja no és tant que la família hagi de tenir la iniciativa, sinó que l'escola pugui preveure pues això.

Sandra: Que a un sector familiar li interessi saber lo que li passa o fa el seu fill.

Família 4: Clar. A veure, jo penso que això l'escola ho fa i ho fa molt bé de cara als nens. És a dir, posen en contacte a nens de diferents cursos. Per exemple, en l'amic lector que fa l'escola, que potencia la lectura, clar, connecten els nens de 5è amb els de 1er, els de 6è amb els de 2on, amb els de 3er amb P5, m'entens? Perquè així, bueno treballen tot el tema de la lectura, de la motivació de la lectura dels que saben de cara als que n'aprenen; però aleshores és una manera de conèixer uns als altres. I per exemple, als tallers també s'està fent ara. Aquí anem per cicles. El que passa és que com que el cicle infantil en teoria són tres cursos, el que fan és que 1er, 2on i 3er, 4rt, 5è i 6è. I llavors s'encarreguen nens de 4rt, 5è i 6è o de 1er, 2on i 3er per fer els tallers. I clar, on arriben uns, arriben els altres i poden compartir. Jo penso que això dóna molta riquesa també cara a hores d'esbarjos, no? Perquè normalment tothom s'agrupa per grup de classe, però el fet de conèixer fora, no només al pati, jo penso que dóna, que amplia mirades.

I a nivell de pares suposo que això de treballar cara a xerrades, a fer-ho en petit comitè, potser també és una manera d'apropar, no? No sé si t'he contestat.

Comentario [s37]: Quins altres punts febles, si és que n'hi ha, trobaries en la relació família – escola?
I punts forts?

Sandra: Sí, molt bé. Ja quedarien dues preguntes per tancar aquesta primera trobada.

La següent pregunta en relació a lo que acabes de dir seria: quins creus que haurien de ser els mecanismes, les estratègies o com li vulguis dir que hauria de tenir l'escola per relacionar-se d'una forma més positiva i fluida amb les famílies? Què creus que l'escola podria fer?

Família 4: A veure, una mica clar, com deia, potser per defecte professional pues bueno... el fet de confiar... pues bueno, jo tinc altres mecanismes per veure com van esdevenint les coses, els aprenentatges de les meves filles. Però penso que per la gent que no ho té, que no és el seu dia a dia aquesta confiança ha de ser massa seva. I llavors clar, la manca per exemple de llibres de text, a moltes famílies li dóna molta inseguretat. A mi em consta de que estan pensant **estratègies de com donar aquesta seguretat a les famílies**. D'alguna manera aquí a l'escola sí que segueixen el currículum, però el reinventen aquest currículum. Bueno, això va ser lo que per exemple va sortir amb la tutora de la meva gran, de dir: "bueno, clar...", però que s'havien adonat que els nens arribat a un punt necessitaven recordar allò que hi havien treballat. Però clar, si no tenen cap suport on anar a buscar allò que havien treballat, dons els hi era potser més difícil a nivell teòric. Igual que tens el llibre de text, i dius: "vaig a mirar una part de la història" i que ho has treballat, ells no ho tenen. Ells tenen els seus materials que han elaborat i els tenen a les seves carpetes. Però un resum de lo que s'ha treballat i sintetitzar allà, dons no. I llavors, és un tema que jo sé que s'ho estan replantejant i que potser això a les famílies els hi donaria, a nivell de currículum, més seguretat. Perquè es troben de dir: "bueno, i què estan treballant, i que...". Està clar que treballen coses que potser no tenen a veure amb el currículum de segon o de cinquè, sinó que va més enllà o ho fan en moment diferents. Però hi ha aquesta part de que **l'escola ha de pensar estratègies de que les famílies tinguin aquesta confiança en el que ells estan construint**. Que suposo que l'escola es confia en el sentit de que les famílies veuen que els nens surten contents...

Sandra: ... que van avançant, que tenen un aprenentatge, que van assolint lo que diu el currículum d'una altra manera...

Família 4: ... clar. En aquest sentit. Llavors, per exemple **una altra queixa que se sent és que són nens que tenen pocs deures**, són nens que el tema de l'esforç dons... com que queden dubtes, és a dir, aquests nens quan passin a l'ESO seran capaços de treballar o no. Tot això són qüestions que encara s'han de polir i que van sortint i que els hi van demanant: "bueno, tingueu present això,

pata tin pata tan, que els nens tinguin estratègies que quan arribin a l'institut poder fer una síntesis, poder fer un resum, poder subratllar, poder extreure les idees principals". Els hi demanes mecanismes, no li demanes que sàpiguen segons qui continguts, però sí habilitats i que sigui una rutina. Una mica la por pot ser que sí que es desperten l'habilitat, però no la rutina d'una metodologia, d'un mètode de treball, m'entens? I llavors, és un tema que sí que preocupa a les famílies. Què més preocupa? Sí, per exemple el tema de quan és el moment de la lectura és un tema que neguiteja molt a les famílies, i aquí també suposo que han de poder buscar mecanismes per a que no es neguitegin tant. Clar, en altres escoles els hi donen als nens els llibres per llegir a casa, els totxos de llibres (riem). I aquí potser només s'emporten un llibre....

Sandra: ... petitonet, primet.

Família 4: Clar. I no és allò de dir: "pues el nen ha de llegir cada dia". No, a veure, segons com tu plantegis. El pare o la mare no pot fer de docent a casa, tu neguiteges i el nen té una experiència negativa de: "oi, és que no llegeix, és que no..." A veure, que això jo m'ho trasllado a mi, no? I dius: "bueno, no sé si és millor o pitjor, potser que sigui millor que llegeixen a l'escola i tu a casa d'alguna manera t'ho prenguis a més calma perquè potser és pitjor el remei que la malaltia". Sí que hi ha coses, pues això... A veure, quan més arriben, quan més s'apropa el moment de... Jo penso que hi ha dos moments crítics: el pas d'infantil a primària, que és el tema de la lecto-escritura, jo penso que aquí les famílies com que viuen com una crisi. I el pas d'això, cap a la secundària, que també és una altra crisi.

Sandra: I des d'aquí, s'hauria de treballar.

Família 4: Sí, s'hauria de buscar fórmules per tranquil·litzar a les famílies.

Sandra: Com les buscaries tu aquestes fórmules Raquel? Què proposaries?

Família 4: Pues, dons a veure, és complicat. Jo per exemple amb el pas cap a la secundària, que és una de les que tinc més propera ara dons sí que li vaig comentar. Li van poder comentar a la mestra, perquè ella també ens donava aquest espai, no? Pues això, el tema que et deia abans d'un mètode d'estudi, un mètode de poder recollir la informació. Saber-la anar a buscar-la ja saben on han d'anar a buscar-la, però un cop la tenen...

Sandra: Què fer amb ella?

Família 4: Què fer amb ella? I jo li insistia: "jo necessito que la meva filla sàpiguí gestionar aquesta informació, que la sàpiguí treballar, comprendre-la ella i poder tenir in resultat d'allò. I que tingui una manera de... un procediment". Jo

Comentario [s38]: Quins proposaries tu?

amb això em conformo, no necessito que sàpigui... A veure, sí que hi ha coses bàsiques, no? les taules de multiplicar, memoritzar, qüestions de memoritzar són importants, però bueno, això ja s'ha treballat. I mecàniques, tant memoritzar com qüestions mecàniques. Però jo penso que tal com treballen ells sí que perceben... i que els pugui fer arribar, transmetre als pares, de dir: "el procediment que es treballa és d'aquesta manera, tranquils perquè ells fan aquest primer pas, segon pas i tercer pas... Ara estem en aquest moment independentment del projecte". Però que sàpiguen pues això, que hi ha un procediment estàndard que et pot ajudar pel dia de demà per afrontar qualsevol tipus d'estudi. I això jo sí com a mare ho exigia, perquè jo ho veig, perquè la meva filla ve a casa amb uns deures i es bloqueja no sap continuar. Necessita ajuda, que ja està bé que jo li doni ajuda, però clar, si li dono... si un dia estic de mala lluna no és la millor ajuda.

Sandra: Necessita una certa autonomia, potenciar-la.

Família 4: Clar. Potenciar l'autonomia, tu mateixa ho has dit. Aquesta autonomia de dir: "jo puc gestionar els meus aprenentatges". És a dir, d'alguna manera seria esdevenir tu autoaprendre, no? Aprendre a aprendre.

Sandra: Que no és fàcil.

Família 4: Que no és fàcil. Però l'objectiu hauria de ser aquest. Donar cada vegada més capacitat per a que vagin resolent les dificultats; i sobre tot, en la part... bueno sí, tant en matemàtiques com qualsevol tipus de matèria ja més... que impliqui la lectura, la comprensió... Aquesta dues parts. Com a escola, amb el projecte de filosofia que tenen ja el fan tot lo que és la reflexió. Però han d'anar més enllà. Saber traslladat pues això, saber resoldre la quotidianitat. Igual que has de tenir uns procediments per resoldre uns problemes matemàtics, les has de tenir...

Sandra: Per resoldre una situació.

Família 4: Per resoldre una altra situació. Per exemple, et demanen que d'un conte d'un llibre en sis planes facis una síntesis. I això és una mica... pues bueno marcar els procediments i que els pares coneguin quins són aquests procediments. Jo penso que és transmetre, a veure, no... que seria el de igual a igual. És a dir, el mestre davant del pare o la mare... igual a igual, anem a construir un projecte que és l'aprenentatge d'aquesta criatura. Jo ho dic com ho faig per a que vosaltres ho sapigüeu.

Sandra: I si voleu pues a casa continueu.

Família 4: Clar. Continueu i sinó, pues tranquils perquè se'n sortirà. D'alguna manera seria com saber les estratègies que té el mestre... a veure, que el mestre no

se senti despullat de lo que se suposa que és la seva funció, ni els pares pretenguin fer de mestres. Però si saber de dir: “bueno, el procés va per aquí, tu ja ho saps, jo ja ho sé, el nen o la nena ho sap” i...

Sandra: ... tirem endavant.

Família 4: I amb la lectura suposo que lo mateix. És a dir, que cada pare sàpiga en quin nivell està i com pot ajudar. I donar potser unes premisses, de dir: “bueno, pues si tu no estàs de bon humor no et posis a llegir amb el teu nen - fill”.

Sandra: Perquè això repercuteix en el seu aprenentatge.

Família 4: De vegades sobte, perquè clar, amb el tema de la lectura quan llegeixen els especialistes diuen: “el nen ja llegirà si desitja llegir, el que passa ho has de fer d'una altra manera. Li pots llegir tu”. Això a vegades els pares o les mares, no és que no entenem les coses, sinó que dius: “quina mandra”, o que et vegin llegir a tu. Potser serien de dir aquestes dos o tres coses i anar-les repetint, o compartir la lectura: “llegeix tu, llegeix ell, no li rectificuis”. Quatre coses, jo penso que es donar 4 coses, que a vegades suposo que si a les tutories en cada realitat s'intenta transmetre. Però a lo millor seria agafar un full i de dir: “les premisses per la lectura serien aquestes”. I el qui les vulgui agafar que les agafi i les que no... Aquí hi ha gent molt experta en aquest tema, perquè clar, aposten per una metodologia, per una línia pedagògica. I a les famílies se li ha de fer entendre i comprendre. I per exemple, el model de l'amic lector és això: l'adult - nen que llegeix al nen petit. Seria pues traslladar-lo amb això.

Sandra: I ja per acabar que em sap greu i també la teva filla està apunt de sortir.

Família 4: 10 minuts. És que jo sempre vaig 10 minuts avançada.

Sandra: I jo vaig 5, o sigui, són menys 10. (Riem). L'última pregunta Raquel seria: Quina seria l'escola ideal per tu? I quin paper hauria de tenir la família dintre d'aquesta escola?

Família 4: A veure no sé. Per mi el CEIP Barcelona ja s'ajusta.

Sandra: Sí?

Família 4: Si, sí, sí. Per mi ja s'ajusta bastant en aquest sentit. Clar una escola que... recollint tot lo que he dit anteriorment. Pues una escola on la canalla hi vagi contenta, que hi hagi una relació de respecte entre iguals, entre adults. Que es treballi el valor, la persona. Tot lo que són els valors de compartir, de l'esforç, de les coses, de lo representa pues això, l'aprenentatge de construir. Per mi clar, l'escola d'alguna manera... a veure, és que clar, a vegades una escola és una mica el reflexe del que som, o t'ajustes o no t'ajustes. On les

Comentario [s39]: Quins altres mecanismes proposaries per afavorir les relacions famílies – escoles?
Posa algun exemple, si us plau.

famílies puguin participar, se sentin no qüestionada igual que l'escola; és a dir, una escola que no se senti qüestionada per la família. La realitat és això: famílies – escola i nens. Jo penso que aquí el nen o l'alumne ha de poder construir. Que s'han d'anar treballant coses. Tenir en compte dons que no és lo que els pares volen, no és lo que l'escola pot oferir; sinó: què és lo que el nen necessita? Una escola centrada en el nen. No centrada en les necessitats de l'adult, que a vegades això costa i penso que aquí al CEIP Barcelona...

Sandra: ... això és treballa.

Família 4: Sí. Es treballa. És a dir, la prioritat és el nen. No són les necessitats de l'adult. A veure, que l'adult s'ajusti als nens. I suposo que els permet així d'alguna manera sortir de les dificultats. Com repercuteix això al grup – classe? Té el seu pros i els seus contres. Perquè a vegades, bueno... Potser a la primària no es nota tant, el tema aquest... clar, a secundària que pensa: "ui, si aquest va tan endarrerit o que es porta malament, farà que funcioni malament el grup..."

Clar, per mi l'escola ideal és això, que integri la diversitat, que se lo sàpiga manegar lo millor possible i des de la tranquil·litat. I des de la tranquil·litat sobre tot dels professionals, és a dir, que estiguin motivats, que facin formació continuada. És com tot, tothom a la feina dons ho hauria de fer lo millor possible. I les famílies lo mateix, és a dir, que puguin compartir els seus neguits, que puguin confiar part de l'educació dels seus fills a l'escola. Que no hi hagués diferències. No: "aquí és l'escola, aquí ets tu", no, sinó que hagi un punt de trobada. Cadascú al seu lloc, no?

Sandra: Un treball compartit també, no?

Família 4: Sí, jo penso que aquesta seria l'escola ideal. Compartir per construir l'aprenentatge dels nens i que siguin les millors persones. Perquè a vegades pots tenir molts coneixements i després no tenir cap habilitat social, i llavors, no fem res. De què serveix el coneixement si serveix per destruir. Prefereixo que no tinguin tant... (riem). No sé, mira. Clar, és que potser no sé si és la millor persona amb la que parlar...

Sandra: Ai, sí. M'has aportat molt.

Família 4: Jo estic molt contenta. A veure, a vegades penso que sóc molt conformista o pot crítica, no sé.

Sandra: O no, a lo millor aquesta era i és l'escola que volies i l'has trobat.

Família 4: No, no jo en aquest sentit... a vegades dius: "hi ha coses que no les encertes, però a nivell d'escola..." ja te dic sempre a cada curs hi ha una mica

la por de dir: “bueno ara, qui mestre o mestra entrarà nou? Funcionarà bé?” Perquè clar, com més o menys va funcionant tot. A veure, sí que ha hagut alguns moments de crisi que veus i: “ara, què passarà?”. Per exemple, aquest curs mateix a la classe de primer dons la mestra es va estar de baixa, va venir una substituïda... Això els pares neguitegen molt. Per exemple, jo vaig tenir aquesta experiència amb la meua filla l'any passat, tres mestres en un curs. A veure, va inherent amb l'escola pública. Tothom té dret de feina, pues accedir a un lloc de treball i a vegades passa el que passa, es demana una baixa, un altre dons la substituïeix... Però jo penso, o al menys tinc la sensació de que no és una escola on hi hagi molt professorat de baixa. I hi ha baixes. Són baixes...

Sandra: ... justificades...

Família 4: ... justificades a nivell físic, m'entens? No tan a nivell psicològic. Perquè penso que ells creuen lo que estan fent. I aquesta il·lusió la transmeten. I això és important, és a dir, si tu als nous mestres que vénen els intentes transmetre aquesta il·lusió, aquestes ganes de treballar...

Sandra: Se senten bé.

Família 4: Se senten bé. Es acollidora tan a les famílies com als nens. Llavors, ja et dic, sempre hi ha excepcions, no? Perquè jo també entenc que un mestre que té un funcionament molt tradicional, venir aquí li suposa molta feina. Molta!

Sandra: I que cal aprendre.

Família 4: Clar. També s'ha de saber manegar d'una altra manera. Però jo penso que és un repte interessant. I bueno, el projecte de centre, no... lo que han de presentar ells a nivell pedagògic els hi permeten contractar...

Sandra: El pla d'autonomia.

Família 4: Això, el pla d'autonomia. Els permet tenir un col·lectiu de mestres, potser més a fi a l'escola, no? O els que han estat per aquí si s'han ajustat, s'han integrat pues que puguin continuar. Perquè amb la mobilitat tothom està... els interins estan per un any, no estan fixes. I aquest el tema que l'escola i els pares i les meres tenim, cada final de curs i inici de curs: “qui es queda, qui no es queda; qui es pot quedar i qui no es pot quedar”. Però bé, jo estic contenta.

Sandra: Pues moltes gràcies Raquel.

Família 4: De res.

Sandra: Quan la tingui transcrita, te la passaré, la llegeixes i ja mirarem si s'ha de fer una segona entrevista o si tu mateixes fas alguns comentaris o respons a les meves preguntes i dubtes mitjançant un escrit. Sobre tot que estiguis còmoda i a gust amb lo que has dit. Una cosa, quan la tingui, com ho fem? Te la porto

en un sobre i te la deixo al teu nom, o tens correu electrònic... Lo que tu vulguis.

Família 4: Lo que te sigui més còmode a tu.

Sandra: A mi em dóna igual.

Família 4: Llavors, si he de fer anotacions te les faig al paper mateix o com...?

Sandra: Això ja és com tu realment et sentis a gust.

Família 4: Jo tinc el de la feina, però me saturo. Jo prefereixo que me'l portis en un sobre i que l'Eric mateix m'avisí: "mira Raquel tens això per tu de la Sandra". I llavors, a partir d'aquí amb tranquil·litat al metro me'l vaig mirant...

Sandra: Sí, que serveix molt.

Família 4: Serveix molt, perquè sinó no hi ha altres moments.

Sandra: És veritat. Ho deixem aquí.

Altres preguntes:

1. Què és per tu participar? Pots posar exemple? Com ho fan les famílies?
2. I col·laborar? Si pots, si us plau, posa algun exemple de com ho farien les famílies dintre de l'escola? I com ho fan ara?
3. I impliar-se? Posa exemple, si us plau.
4. Quins espais, formals i informals, es donen en la relació o relacions família – escola?
5. Quins altres espais, formals i informals, proposaries per afavorir les relacions família – escola?

Tesis doctoral: ***"La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido"***.

Escola: **CEIP Barcelona**

Persona entrevistada: **Docent 1 (Mestre – Cap d'estudi i directora en funcions).**

Lloc de l'entrevista: **A l'escola.**

Entrevista: **1era entrevista.**

Data: **27 d'Abril 2007, 12h.**

Investigadora: **Sandra Martínez.**

Sandra: Moltes gràcies Docent 1 per poder estar aquí amb mi, per tota la feina que estic i estàs fent dintre de l'escola, perquè sense tu tot això no hagués sigut possible.

Docent 1: Bueno, això igualment. Ja saps que em sento amb suport, m'has fet de suport. Perquè en algun moment donat ja va bé que sigui algú que no estigui tant implicat a dins, però que ho conegui, eh?

Sandra: Pues moltes gràcies per la teva confiança també.

Docent 1: Això és així i això és veritat.

Sandra: No, de veritat, em sento molt bé acollida. La gent em preocupa que què tal i dic que molt bé. Em aquest sentit em sento molt feliç.

Docent 1: Molt bé!

Sandra: Perquè a més a més si vas a una escola i no et sents una mica acollida... dius: "ai, mare meva ..."

Docent 1: "... socorro, què faig jo aquí".

Sandra: Però, no, no, per la vostra part molt contenta.

Docent 1: Igualment. Que això és així que consti. Estem molts contents també.

Sandra: Moltes gràcies de veritat. No, em faràs plorar i tot.

Docent 1: No, és veritat, i a més la disponibilitat també... Ens venia lo de l'acolliment de pares, les portes obertes... A veure, que ha sigut sense volguer una mirada d'algú extern però que coneix l'escola, que en algun moment ha sigut una mirada... que per això et farem remullar una miqueta més.

Sandra: Mulla, mulla. (Riem).

Docent 1: Perquè això penso que pot ajudar molt. A més amb lo que fas tu i ens plantejem igual podem trobar uns altres fils també de conducta. I que en un moment donat també ens puguis donar una mirada o avançar cap aquí o cap allà, que això també ho necessitem, eh?

Sandra: Val! Ja li he dit al Toni abans i jo ja t'ho vaig dir... bueno, ho vaig comentar, una vegada que ho tinguessi tot, jo faria els informes de cada escola i us presentaria com un petit informe de lo que jo he percebut dintre de l'escola.

Docent 1: Molt bé!

Sandra: Però primer volia recollir les veus de tothom o de les persones participants...

Docent 1: ... això és molt important...

Sandra: ... tenir les diferents mirades i a partir d'aquí ja després analitzar, treballar i faré la devolució.

Docent 1: Molt bé, i jo penso que també es podrà donar... per tu és útil, i per nosaltres també. Penso que és un punt de col·laboració, que crec que les escoles haurien de tenir més a l'abast, més facilitat. Perquè també contactes amb

altres projectes que fan d'altres punts o d'altres mirades i que ajuden una mica a repensar-te i a veure que hi ha connexions, no? Aquesta obertura al món no és només perquè fem un projecte dons que parli de les balenes, o que parlem de les eleccions que han passat i què és el que passa. Sinó que també hi ha tota una reflexió sobre el sentit que té l'escola, la participació de tothom des de mirades diferents. I això... bueno, és molt canyero. Home això dóna força.

Sandra: I tant!

Docent 1: Vull dir això és així.

Sandra: Aquell lema de: "tots són iguals, tots són diferents", l'igual no m'ho quedo, però tots diferents pues sí.

Docent 1: Exacte, exacte.

Sandra: Perquè cadascú té la seva trajectòria, la seva experiència i la seva vivència i que cadascú és com és. I s'ha de respectar.

Docent 1: Exacte! El que potser sí que ja no sé com ho anirem encarrilant tot lo que és aprendre a gestionar les emocions, els sentiments, les vivències... sí que és una cosa potent que tenim poca formació, poca reflexió en aquest sentit. M'entens? Perquè és lo que moltes vegades... bueno hem anat parlant amb gent, no? Aquesta manera de treballar i d'enfocar i la complexitat, això que és diu tant, et porten a vegades a situacions de trànsits a que et quedi amb una certa fragilitat. I que és un bon moment que necessites dels altres i de conèixer-te a tu mateix. Llavors, jugar amb tot això en un moment de fragilitat no és gens fàcil, no és gens fàcil. I és una mica el que crec que hem d'aprendre a veure el que ens està passant, no? Per què això m'està fotent tant? O, per què això em posa en un terreny de fragilitat? Quina és la inseguretat? Què hi ha al darrera de tot això? Fins on jo puc intervenir i fins on no? Saps lo que vull dir? Remenar tot això ostra a mi aquest any m'ha portat a una situació... jo crec que la tensió més grossa del segon trimestre has estat per aquí.

Sandra: És que ha sigut durillo.

Docent 1: Però per ubicar una mica tot això, tot i estant satisfets de com funciona tot i de que hem fet... La valoració global podríem dir: "ni u ni do lo digna", o sigui, és digna. Amb els seus matisos i coses que han fluixejant més, però també hem tirat moltes cap a davant. És a dir, que ens podem sentir com a equip satisfets, no? Però que ha hagut aquesta part d'ubicar que no és fàcil, eh... Bueno, a veure.

Sandra: No, anem bé, anem bé.

Docent 1: Val, val. Continuarem, perquè segur que farem una tirada cap aquí segur.

Sandra: La primera pregunta amb la que començo és: Quan vas arribar a l'escola de la Dovella?

Docent 1: Quan vaig arribar?

Sandra: Sí.

Docent 1: (Riem). Primer que la memòria sóc un crac... ja ho saps. Jo només sé que ha de fer gairebé 27 – 28 anys, jo que sé, un mogollón ja. Tota una vida quasi professional...

Sandra: Tota una vida.

Docent 1: Tota una vida professional, sí 27 - 28 anys. I vaig arribar perquè jo feia... vaig acabar magisteri... Mira, hauria acabar magisteri hauria de fer... mira, sóc fatal per les dates, o sigui, las tendremos que contrastar. (Riem). Però bueno, vaig acabar als 21 – 22 anys magisteri, vaig treballar un any a l'Estonac i em sembla que el segon. Després vaig anar a una escola que em semblava que tenien el mètode Freinet, i vaig dir: "això sense aules, tot així", un any. I després jo ja volia anar a parar a la Dovella perquè era una cooperativa de mestres. I en aquell moment era un tipus d'escola arrelada al barri, amb la moguda política que hi havia i tot això. I era un model d'escola que jo tenia moltes ganes de participar. I per casualitat va ser doncs que me vaig assabentar que buscaven a gent i vaig venir aquí ràpida. I sí. I mira, ja està, i així va començar tot.

Sandra: I fins ara, no?

Docent 1: I fins ara. I sempre jo havia dit... perquè jo sóc bastant inquieta. A veure, també sóc fidel en aquest sentit, diga-li com vulguis en lo bueno o en lo malo, en els projectes. Però també si veig que hi ha algun que veig que no, ja sóc cul inquiet i busco una altra perspectiva. Per tant, de moment, de moment en aquí, jo penso que he anat trobant reptes nous que m'ha ajudat a no quedar-me encallada, no? És a dir, després de tots aquest anys que deuen ratllar gairebé els 30, doncs que encara tinguem com trampera i ganes de tirar endavant projectes d'innovacions, de repensar-nos, de tirar endavant i endarrere, penso: "ostrà, em sento afortunada en aquest sentit, no?" Acabaré o no acabaré aquí, això ja Deu dirà.

Sandra: És una altra història.

Docent 1: És una altra història. Però fins ara jo penso que han hagut reptes interessants.

Sandra: Molt bé, eh? M'he quedat així (faig un gest facial i corporal). I quin és el teu paper dintre de l'escola?

Docent 1: Actualment?

Sandra: Actualment. Perquè clar, suposo que has fet una trajectòria dintre de l'escola diferent.

Docent 1: Sí, a veure, sempre que arribes a un projecte nou has de reubicar-te per veure una mica quina és la dinàmica. Quines són les coses que es veuen i les que no es veuen. La dinàmica de grups en aquest sentit. En aquests moments, clar quan jo vaig entrar tothom portava no sé quants anys a l'escola, ara en aquests moments em sembla que ja començo a ser del grup que porta més anys a l'escola. Em sembla que som com 3 ó 4 que ja portem una picotada d'anys, no? Llavors jo crec que és d'un coneixement de la història, una reestructurant i refent relacions també, perquè hi ha hagut moments molt heavies, a nivell de relacions i de grups separats... Hem après de la diferència, jo crec que ens hem fet més savis en aquest sentit, jo també, però com a equip també. Hem anat incorporant a gent nova, per tant, això ens ha fet ubicar i reubicar novament per donar acollida a la gent que entra. I en aquests moments, és un moment una mica atípic perquè realment estic a l'equip directiu, però jo veia molt clar de ser-hi des de la part més pedagògica, que això era un repte que em venia molt de gust. Havia estat en la pedagògica durant molt de temps, des de que es va crear la pedagògica jo he estat d'una manera o d'una altra. Estava en el treball de tutoria, que per mi és un treball molt potent, molt i que és una línia directe que et permet repensar-te i anar... No sé, jo ho trobo molt apassionant. Però també em semblava apassionant treballar des de l'equip directiu, sense deixar el contacte amb els nanos, buscar una altra manera; però ajudar una mica a tirar endavant aquest projecte. I jo suposo que una mica estem aquí. Aquest any, jo també tinc ganes de que passi aquest any per veure una mica quines conclusions trec, quina reflexió faig. Perquè he tingut poc temps de pensar. I penso que s'han acumulat moltíssimes coses, decisions que han vingut donades per les circumstàncies, no tan per una situació personal com de passar de cap d'estudi i haver d'entomar la part de direcció. En un moment que la persona que lo havia fet, ha sigut un moment delicat i dur per ella. Això també retoca. O sigui, has de repensar i resituar relacions, de veure el paper... És a dir, ha sigut una mica moure i reequilibrar i estar molt alerta de lo que passava en el claustre. A nivell de la incorporació de la gent nova, que sempre és així; a nivell d'aquesta persona, que és una persona potent dintre del claustre i que ha deixat de venir, de la noche a la mañana no está.

Sandra: Ha desaparegut.

Docent 1: Això, què genera amb la gent que tenia més relació? Quin és el meu paper, contant que estic fent, d'alguna manera, el paper que estava fent ella; però a la meua manera, con los más y menos, però amb maneres diferents. La sensibilitat de poder-te apropar segons qui, sabent que segons què no pot ser. A veure, hi ha la part subtil i la part més oberta de feina, de documentació i tot això que a mi una mica... a veure, arribes una mica cansat, però no és potser lo que et fa replantejar més coses, no? I per altra banda, tenim el projecte aquell per escriure, però no només per escriure; sinó per debatre al claustre, debatre amb les famílies, veure què s'incorpora i tot això que hem anat tirant endavant aquest any. No sé a grans trets. (Riem). Tu pregunta, perquè sinó...

Sandra: Jo pregunto, molt bé. Llavors, per tu, quina és la filosofia de l'escola? La Dovella, eh?

Docent 1: A veure, jo penso que és una escola que camina intentant buscar el sentit que pot tenir en cada moment aquesta escola. Comptant que el que volem és treballar, perquè les persones estem compartint siguin ciutadans responsables, compromesos, respectuosos, que interroguin la realitat, que puguin viure les relacions d'una manera positiva. És a dir, això seria una mica el gran eix. Per tant, per desplegar tot això... ens hem de qüestionar i ens qüestionem de quina manera treballem les relacions, aquí entra quins papers tenen els nanos, quina veu donem als nanos, de quina manera compartim amb ells aquest posicionar-nos; quin és el rol del mestre, també el tenim sobre la taula, repensar-lo. La incorporació de les famílies, no només que vinguin a fer una entrevista o que portin informació; sinó de quines maneres la família pot estar implicada en tot aquest projecte, no? Per tant, a grans trets, jo diria que és treballar des de la cooperació, la utopia seria aquesta: cap a on ens agradaria tendir, no? Des d'aquest repensar-nos tots plegats, i veure l'escola del segle XXI realment quina funció ha de tenir. Per tant, vol dir, que no és tan important tenir una llista de continguts posats en primer nivell de concreció, segon, tercer, avaluacions, fitxes, llibres... això fa temps que ho tenim repensat d'una altra manera. Sinó lo que volem és que els nanos sàpiguen posicionar-se, que sàpiguen donar valor a lo que ells pensen, que senten, que puguin aprendre a pensar per ells mateixos, a compartir amb els altres. Tot això per força demana una posta d'escena diferent, complexa i que no s'acaba. És a dir, és posar-se en moviment constantment. Comptant que els assessoraments són molt importants, la formació de l'equip, la formació que podem compartir amb les famílies. Tot el que anem generant dins faran

Comentario [s40]: Com ho debatriu amb les famílies?
Quina veu tindran aquestes?

Comentario [s41]: Quin tipus de formació compartiu amb les famílies?

que aquesta escola acabi tenint un sentit per tots, no? Com una cosa viva, no tancada. Una cosa que camini també.

Sandra: Llavors, N.P. Docent 1 a, tenint present tota la teva trajectòria, tu com a professional de l'educació. Com definiries què és l'escola? I quins serien els objectius d'aquesta escola?

Docent 1: A veure, jo penso que l'escola seria un espai de trobada, de trobada de diferents identitats, de diferents persones que porten les emocions, les idees, la història, la biografia que anem a fer emergir una realitat compartida, ja sigui en format taula, format taller, format comissions, trobades amb les famílies; i que això ens permetrà anar creixent. I creixent vol dir anar treballar la informació, això que et deia abans. Intentar que els nostres dubtes, els nostres reptes també els vivim des de la singularitat, però dins d'un projecte compartit, amb aquesta idea de cooperació. No només de cooperació de l'aula, de l'espai – escola; sinó amb el lligam, amb altres persones que s'estan repensant o que estan abordant o apropant-se a la realitat com a nosaltres. I de manera que tot això ho puguem anar definint i incorporant, no? Jo penso que això seria l'eix important. Jo crec que això ho podríem matisar en quan de dir: “què és lo que hem d'aprendre aquí dintre? I com?” Llavors això ens pot ajudar molt a tenir... les competències que es vénen donades pel Departament o de fora com un marc referencial; però pensant que el saber no tenim ganes de viure compartimentat. Sinó que lo que necessitem, la investigació, el repte, la pregunta o lo que ens neguiteja que poder utilitzar de tots els sabers per donar respostes això. Això que fa emergir una cosa que en principi no existia, que l'estem creant, ser-ne conscients i veure cadascú com pot enganxar-se en aquell projecte. Utilitzant també diferents llenguatges, jo penso que això també seria un objectiu molt clar, diferents maneres de representar lo que estem aprenent... I tot lo que fa de comunicació entre el grup i entre construir la història del grup i les relacions entre els altres, no? Jo gairebé diria que els eixos podrien ser bastant aquests. Que potser pensant-los una mica millor, els podríem rescriure una mica més; però que afectaria bastant a tot això, no? Aquí sí que s'afegiria la mirada de l'equip directiu, potser, en aquests moments una gestió dels recursos de manera que optimitzem el que tenim de forma que es pugui utilitzar de la millor manera possible. Buscant alternatives, és a dir, no donar per fet tot el que hi ha; sinó que hi ha un marc de referència, però que la construcció i la concreció ho anem fent en molts llocs diferents. No sé, ja ho afinarem en tot cas. Però vaya, aniria per aquí.

Comentari [s42]: Com dius Docent 1, vols rescriure o afinar aquesta pregunta?

Sandra: I si hem parlat d'escola, m'agradaria saber: què és per tu la família? I quines funcions hauria de tenir la família en la societat que estem?

Docent 1: A veure, la família també penso que és un com tot. Un concepte, una manera d'organitzar-nos que també ha canviat molt amb el temps. És a dir, abans parlaves de família i potser acabaves amb el pare, la mare, el fill o els fills i màxim hi havia els avis i això. De fet, amb el temps ha canviat molt això, l'escola és un reflex. Hi ha des d'opcions des de pare i mare, des de dos pares o dues mares, per tant hi ha relacions diverses, hi ha famílies monoparentals, hi ha famílies separades, hi ha famílies que s'han tornat a emparejar amb nanos, hi ha nanos que realment els cuiden els avis. Per tant, la qüestió família potser seria l'entorn immediat on el nano viu una mica tots aquests aspectes que surten quan està fora de l'escola. Aquests llocs on realment haurien d'acompanyar al nano en tot el que és el procés de creixement també. Un model igual que l'escola, que els hi ofereix uns models de relacions. Jo crec que la família hauria de tenir ganes de compartir amb els fills també aquelles coses que defineixen el seu model de família. Sense ser una cosa tancada, també oberta; però que hi hagués potser la responsabilitat de maneres molt diferents, perquè hi ha moltes maneres d'acompanyar el creixement o la comunicació o el compartir aquesta cultura familiar. Però que els nanos no se sentin desatesos o abandonats. Que potser a mi això és lo que em pesa més. Jo puc acceptar, en la mesura que puc parlar així d'acceptar, famílies molt diverses sempre i quan la família tingui cura del creixement d'aquell nano, d'acompanyar-lo, d'escoltar-lo, de compartir moments, de fer lligams amb l'escola o de la manera que pugui ser. Jo crec que aquest nano viu un seguir de valors que... i uns referents molt clars no? Potser el que preocupa més és que famílies que per temps o per qüestions de feina i tot això, dóna la impressió de que hi ha una certa desprotecció del nano. Que a vegades no és només perquè les famílies no hi siguin perquè treballen; sinó que les persones hi són, però el que es crea en allà o el que es deixa de crear és un cert abandonament, una deixadesa de cara al nano. Poden haver famílies que sistemàticament el nano quan arriba a casa es col·loca davant de la tele i no passa res més. És a dir, aquesta manera de tenir una relació amb el fill o amb els fills, no? Que cadascú busqui la seva manera de relacionar-s'hi, però que hagi una atenció, unes ganes de viure la relació. I penso que això, potser seria per mi lo més rellevant, no? I per tant, potser l'escola també s'ha de repensar en aquest sentit, perquè hi ha molts tipus de famílies. No tothom s'apropa de la mateixa manera a les

institucions, a vegades hi ha una inseguretat per apropar-se; per tant, l'escola ha de veure també aquests lligams com els fen servir, no? No podem dir: "ostra és que no vénen", és que a lo millor lo que ofereix l'escola com a contacte, justament potser que en aquelles qüestions, aquella família se senti molt insegura o no es vegi amb cor o no sàpiga com manejar-ho, no? Dons tot això, jo crec que és una cosa que hem d'anar repensant-nos també conjuntament, escoles i famílies. I sobre lo que em preguntaves, jo crec que potser lo que jo deixaria com a més important és aquest acompanyament, que no cal definir, ni decidir que ha de ser d'aquesta manera. Però que el nano senti que hi ha el recolzament, que se senti d'alguna manera en el bon sentit de la paraula i que se senti escoltat i reconegut en la família també. Això potser que també depèn molt d'altres cultures, hem d'aprendre molt a modificar aquesta mirada. Però és lo que jo més diria.

Sandra: Ara una miqueta ho acabes de dir, lo de la tipologia de les famílies: monoparentals, reconstituïdes, etcètera. Quina altre tipologia de família també ve a l'escola a nivell social?

Docent 1: Jo penso que també hi ha... A veure, algunes famílies que vénen de fora d'altres països, potser sud-americans i alguna en concret, fam agrupacions molt d'amics, no? Pot haver-hi, per exemple algun pare, mare amb criatures i una mare també amb criatures o tietes. Que no acabes de definir molt si són tietes, o són tietes en aquest sentit que ells consideren com a família. Per tant, hi ha com un nucli obert, un nucli més com de tribu, més com a clan, que actuen acollint als nanos per a que no estiguin desatesos; però que potser els referents no són tampoc els que coneixem nosaltres. En teoria hem d'explorar si els referents aquests, pels nanos ja són suficients en aquest sentit de sentir-se ubicat en un lloc, sentir que formen part, que són reconeguts, que hi ha un lligams d'afecte i d'acompanyament o no. I els altres ja són els que entren, des de... També tenim alguna família que els avis es fan càrrec, alguna intervenció d'institució... hi ha algun nano d'acollida, hi ha alguns nanos en adopció. I teníem alguna que vam bregar molt perquè EAIA, la institució s'ha fet càrrec perquè hi havia abusos demostrats del pare amb la nena i vam ajudar molt a que vinguessin i que valoressin lo que era lo millor per la nena. I de fet aquesta nena quan va tenir el pis d'acollida, un pis tutelat... Ara està fent primer d'ESO, però ve molt a veure'ns, molt. I està molt contenta, bueno això ho dic com un tema perquè també ha sigut un tipus d'acompanyament en aquest sentit, no? Jo diria... no sé, no recordo altres tipologies. Igual després en surt alguna altre, no?

Sandra: La tipologia ja me l'has dit, no? A nivell d'estructura de família: avis, monoparentals... A nivell social, m'has comentat que ve gent immigrant. Vénen, m'imagino, gent del barri i...

Docent 1: ... exacte, de fora...

Sandra: ... d'altres països.

Docent 1: Hi ha casos de famílies, de pares separats també i que no han refet, per tant continua més vivint la guàrdia custòdia, o la tenen compartida o viu més amb un que amb l'altre. I penso que aquestes són les variables.

Sandra: I retomant una mica lo que hem parlat d'escola i lo que hem parlat de família, m'agradaria saber: quins tipus de relacions s'estableix entre l'escola i la família?

Docent 1: A veure, jo penso que puc parlar una mica de lo que tenim, de l'evolució i del camí que ens queda per córrer. Perquè també penso que tenir una perspectiva oberta també dóna ganes de plantejar-te coses, no? A veure, a l'hora que ens hem plantejat nosaltres aquesta manera de treballar per projectes, d'incorporar veus externes, també ens hem qüestionat una mica la intervenció de la família. Perquè en principi les famílies l'entrada que tenen a l'escola bàsicament és a través de les reunions, dic així una mica més l'oficial, eh? A pares nous, doncs l'entrevista que fem als pares nous, una reunió de pares nous per explicar-s'hi una mica: organització i com manegar tot això; després hi ha les reunions de classe, les entrevistes normalment amb la tutora o el tutor, alguna potser amb algun psicòleg o algun servei d'aquest que col·labora també en tutoria. I lo que sí que ens hem plantejat es puguin les famílies, d'alguna manera entrar en les aules. I això ho estem explorant perquè: primer, cada persona no som iguals com per rebre l'arribada de pares i mares; segona, perquè ja podem dir: "ostra, segons com se posaren a la sopa que no sabem una mica com fer". Però si que hem intentat arrel... primer va ser amb algun projecte, amb algun tancament de projecte, on ha hagut alguna manera de representar-lo, però visual i amb prou ganes com per a compartir-lo amb les famílies. Llavors, ja hem incorporat a les famílies ja que havien participar també en el camí, aportant informació o idees o qüestions d'aquestes que ara les explicaré més. Però a vegades també, mig procés d'alguna activitat que estan tirant endavant... els nanos conviden a les famílies i ells mateixos sense fer seure i el mestre ho explica; els nanos mateixos ho explica a les famílies el que està passant en aquella aula. Què s'estan plantejant, què tenen allà, que puguin anar fent amb tranquil·litat. Això per lo que és l'entrada a les aules. Entre el mig del procés que es necessita,

dons a vegades de tenir informació, tenir això... intentem que el tipus de deure que enviem a casa, per dir-ho d'alguna manera, siguin deures, a vegades, mecànics, de fer multiplicacions i practicar o de lectura. Però de vegades també, explicar a les famílies què estem fent, si necessitem algunes opinions, si tenim un dubte a la classe: "ens estem plantejant això i volíem saber la vostra opinió". És a dir, incorporar a través d'aquest model de deures, l'entrada també de les famílies, les opinions de les famílies i que els hi permetin en tot reflexionar compartidament el que s'està fent. També hem fet algunes sessions de portes obertes, és a dir, algun final de trimestre o per Nadal o en algun moment més rellevant, hem obert portes i llavors els nanos han explicat a les famílies: el treball per taller, el que estan fent a les aules... Bueno que pugessin... o hem preparat alguna cosa per a que les famílies també ho puguin veure... Hem intentat obrir una mica en aquest sentit. Hem fet també de vegades, amb els de sisè alguna representació de teatre i convidem a totes les famílies i també els de sisè també ho veuen. En la part de música, dons alguna vegada, per Nadal hem organitzat la cançó que canta cada grup, pues que les famílies ho puguin venir a escoltar tot alhora. I hem intentat o estem intentat muntar algunes comissions de treball on hagin mestres, nanos i famílies que puguem anar una miqueta més allà d'alguns aspectes. I en aquest cas hi ha la comissió de la gent de 21, que organitzaran tot un mercadillo de roba de reciclatge que ho portin a veure com va aquest intercanvi. Hi ha la de participació que també estem intentant pensar tota una manera d'incorporar als delegats de classe per a que sigui més àgil la participació. Tenim la comissió de la revista, perquè ho estan fent ara unes famílies, de veure si es pot fer com un consell de redacció.

Bueno, anem intentant incorporar a les famílies des de diferents perspectives. Seria això més o menys.

Sandra: Molt bé! N.P. Docent 1 a recupero lo que acabes de dir, perquè la següent pregunta era: quins tipus de mecanismes, tècniques, estratègies feu servir des de l'escola per establir relacions amb les famílies? Has comentat que feu reunions als pares o entrevistes.

Docent 1: Sí.

Sandra: M'agradaria saber qui tipus de reunions i d'entrevista feu tant als pares nous que arriben com els que ja estan dintre de l'escola, no?

Docent 1: Sí. Amb els pares nous hi ha primer la reunió que tu ja vas assistir de portes obertes, que això són per pares que encara no estan incorporats en el projecte d'escola, no? Que estem intentant explicar-hi el projecte per si el

Comentario [s43]: En què consisteix?
Com formen part les famílies?

sedueix o els hi ve de gust dons que ells puguin incorporar-se. Això seria una qüestió. Que també és un tipus de reunió que hem d'acabar d'afinar i hem d'acabar de veure quin contingut, com la plantegen i quin escenari muntem. Un cop els pares estan a dins de l'escola, pels pares nous es fa una trobada; bàsicament són la majoria de P3, perquè els altres són pares sueltos. I per a P3 s'ha fet de diferents maneres. Aquest any a l'assessorament que tenim com a equip, l'equip d'infantil va presentar tot un power point on explicaven les intencions de parvulari: de què treballen, de com ho volen fer, de com s'aproximen als sabers amb imatges i amb idees potents. I en aquesta reunions de pares, l'equip d'infantil els hi presentaria una mica aquest power point, per a que es vegi una mica això. I després, qüestions d'ordre pràctica: que si bata, que si no sé què, que si documents, beques i totes aquestes qüestions. Però que fos una entrada d'entendre la manera de treballar les relacions i totes aquestes qüestions. Això seria pel que són els pares de P3. I a la resta de famílies normalment l'equip directiu les reunim i els intentem explicar una mica tot això. I després ja els posem en contacte amb els tutors per a que els tingui en compta i puguin anar-los respescant en les qüestions que es va plantejant. Això seria una qüestió.

L'altre tema, com plantejar-nos les reunions de famílies a l'inici de curs i quin objectiu ha de tenir aquesta reunió? Hem passat per varies qüestions. En algun moment hem pensat que les famílies seria bo que tot el treball que estem fent els mestres d'assessorament per millorar i repensar el sentit que té l'escola, ho poguéssim compartir també amb les famílies. Llavors, en algun moment, la persona que ens fa l'assessorament que en aquest cas ha sigut la Docent 3 Ventura que és la més fixa en tot el trajecte, ha fet alguna sessió perquè amb els pares vàrem recollit quines eren les expectatives de les famílies cara el curs que començava, això ho vam fer fa dos cursos, aquest passat no, l'altre. Ho van fer els nanos a la classe i les famílies a casa. Llavors ho vam recollit, ho vam ordenar i ho vam classificar: una mica més els que responien a qüestions més de relació, a qüestions de continguts... Bueno, amb tot això vàrem muntat la reunió de famílies, aquesta primera trobada. I la vàrem fer: la primera part, tots junts en el gimnàs, on vàrem passat ja classificats totes les aportacions de les famílies i a partir d'allà rescatar una mica el que ens preocupava, el que no, obrir un torn de paraula. I la segona part de la reunió, cadascú amb el tutor o la tutora del seu fill o filla per explicar una mica la concreció de tot allò en el grup. Això va ser un format, amb avantatges i inconvenients. Una altra vegada ens hem proposat, per exemple

explicar de dir: “bueno, als pares no els hi foten el rotllo de cada any de lo que vol dir treballar per projectes i tornem i tornem-hi”. De dir, un cop explicat anem a veure com ho concretem i com es va desplegant. I el que dèiem més, potser seria bo de fer dins del que els hi expliquem com funcionem pel grup, fer incidència a final d’infantil i principi de primer o segon per parlar-s’hi del procés de la lectura i l’escriptura. Com tot això es treballa dins del projecte, sense separar-ho, però incidint més en això. En algun altre moment es pot parlar de com s’aborda les matemàtiques dins de tota aquesta manera de treballar. En un altre, el valor que li donem al projecte filosofia. És a dir, donar a cada curs una especificitat, és a dir, explicar una part més desplegada, que no ho hem d’explicar tot en cada curs, perquè sinó són unes reunions... que no s’acaben. I intentant posar també alguna imatge que de vegades ens ha ajudat o algun recurs, que vegin algun treball en concret o alguna dinàmica. Per exemple, **en el grup hem parlat molt del sentit que li donàvem als jocs matemàtics. Dons amb els pares vàrem jugar amb els jocs matemàtics i després vam intentar rescatar-los per veure què pensaven ells que s’havia de treballar en tot allò; per ajudar amb la vivència a donar una explicació de com estan treballant els nanos. Això per lo que seria les reunions de classe.** Aquestes es fan normalment quan el curs ja està començat. A finals d’octubre, començament de novembre. Alguna vegada ens hem plantejat si al final de cada curs seria interessant de fer una miqueta de tancament. I crec que això està una mica a l’aire: primer perquè hi ha molts mestres que diuen que més reunions no, que ja van prou de cul i tot això. Però en una enquesta que vam passar a les famílies de valorar una mica, després de la reunió, de fer una valoració analògica, que els hi vam passar unes imatges de veure: com s’havien sentit en les reunions, que hi trobaven a faltar, què pensaven que era imprescindible i no s’havia tractat... tenim el buidat de tot això. I això també ens ha donat pautes per plantejar-nos les properes reunions d’una manera o d’una altra. Que això ho haurem de posar sobre la taula en el moment que ens plantegem també. Ja que els hi vam demanar l’opinió, pues de fer d’alguna manera algun tipus de retorn. I no van contestar un gran nombre de famílies, però potser entre un 20 i 30%, no és molt; però era un document escrit i per tant, hem d’anar veient altres maneres de rescatar-los. Vam demanar la possibilitat de fer una reunió de tancament. Molt per veure com havia acabat el nivell del grup, però que es podia aprofitar també per explicar-s’hi una mica la història d’aquell grup durant aquest curs. Això és una cosa que està sobre de la taula.

I després hi ha les entrevistes que al menys fem una de fixa amb el tutor i les famílies, que tan hi pot demanar un com l'altre per situar-se una mica. És a dir: com està el nano, com es veu a casa, com està a l'escola. Intentem que en els informes, que també reben les famílies, apareixi tot això i la veu del nano també. Llavors, tot això, sense ser una cosa quadriculada, intentar que els nanos en els informes hi hagi una mica valoració seva: de com se sent, no només en qüestions de tècniques o de recursos de com li va la lectura, l'escriptura. Sinó com treballa en grup, les qüestions que s'està plantejant, la seva participació com la viu... És a dir, que tot això pugui sortir una mica. I això és també un camí obert que hem d'anar afinant: què és l'informe i quin senti li donem a l'informe cara a les famílies també. Perquè a vegades un informe pot ser molt d'una manera i les famílies, segons qui, llegir dos o tres fulls és un rotllo patatero. Tampoc acabem de trobar la manera de que sigui una mica més àgil. O sigui, és un tema que també estem... que tenim sobre la taula.

I serien aquestes dues parts importants... bueno, ja està, no sé... D'informes a infantil hi ha un parell d'informes i a primària hi ha tres, que coincideixen més o menys amb el final de cada trimestre. Intentem que en aquest informe també hi hagi algun full o alguna imatge o lo que sigui, o bé el mestre acompanyat del grup defineixin una mica lo que han estat treballant i com; o a vegades, juntament amb això, el mestre fa la seva interpretació i també ho afegeix. De manera que els pares també es puguin fer una mica la idea de lo que hem anat treballant i posar-ho en un full a part, perquè sinó els informes són increïbles, no? I els informes intentem que tinguin una part de component més: emocional, d'estat d'ànim, de relació; i una part més: de lligams, tot i que va tot junt, amb lo que són el projecte (lo que hem estat treballar com a projecte), les matèries (quin sentit i quines funcions han tingut les matèries). Però estem en fals una miqueta, no? Perquè per una banda, diem que ho teníem que fer més global, més integrat; i per l'altra, tornem a caure una mica en la fragmentació a l'hora de valorar. És a dir, estem buscant maneres també, no? I anem incorporant i normalment diem: "val, que l'informe de cada nano hagi una mica lo que opinem del grup". El grup pel que fa les relacions, a com es mou, els punts d'inquietuds, de neguits, de respecte, com el veiem i el marc, per exemple, en relació amb tot això com s'hi mostra. I pel que fa al projecte igual. Estem plantejant treballar tot això, lo que hi ha en el projecte i lo que hi ha d'implícit: el treball de cooperació, les relacions...: "el grup el veiem d'aquesta manera o li costa molt buscar punts d'acords", o qui sigui, la

N.P. Docent 1 a en relació amb allò dons com es mou, no? Intentar fer una part de grup i una part de cada nano en relació a tot allò.

Sandra: Bé! Ni u ni do.

Docent 1: Ni u ni do. Tu ves afinant que sinó per transcriure ja veuràs, riurem.

Sandra: Tranquil·la. Llavors, N.P. Docent 1 a, també m'agradaria saber si vosaltres com a mestres quan un pare, una mare o un avi té un problema, vol parlar amb vosaltres... Com ho feu? Si sou flexibles?

Docent 1: Sí, som molts flexibles, la veritat és aquesta. Perquè intentem, per exemple, en principi, demanem... que si la pega és d'aula i tot això, intentem sempre que la via sigui el tutor en primera instància i; sinó hi ha res pues que no el faci aconsellable, perquè potser que el problema és amb el tutor i encara és pitjor com ho solucionem. És a dir, però un cop fet això o depèn el que sigui, normalment sempre des de l'equip directiu, al menys aquesta any... i tots els anys... A veure, si són coses administratives, sí que els acotem: si han de portar papers o necessiten un rebut i tot això intentem ajustar-los a un horari. Si és una cosa que ens plantegen o fem: aquí arriba i aquí els atenem; o sinó és possible perquè hi ha una altra cosa en marxa, busquem el moment més immediat on podem trobar-nos. Per part de la família i per part nostra. Normalment si són qüestions d'aquestes la solucionem o intentem seure, buscar què és lo que ens preocupa, quines alternatives hi ha i què proposen i què proposem i com ho negociem. Fins i tot en moments que no vénen directament també, perquè també passa. És a dir, ara tenim per exemple un problema que a través del psicòleg hi ha alguna família que ha mostrat alguna preocupació pel que fa a alguna tutoria. Dons el psicòleg ens ho va comentat, nosaltres hem comentat amb la persona de tutoria una mica per a que conegui què és lo que està passant per ubicar. I hem fet la proposta, sinó li semblava malament a la persona tutora i juntament amb el psicòleg, de parlar amb aquestes famílies i de dir: "ens ha arribat això, si penseu que us pot anar bé seure, parlar-ne i buscar i ubicar una mica el problema, endavant". Un cop fer això, jo, perquè estava en aquí, però qui sigui, es parla amb les famílies i es diu: "mira, ha passat això, tenim les portes obertes, si penseu que això os pot ajudar a resituar el que passa o buscar una via de solució, des de la serenitat podeu venir, seient i parlem". O sigui, que fins i tot, en el moment que detectes alguna cosa que pot ser susceptible de que ningú acaba acollint; dons també fem el pas d'incorporar, no? O casos de dificultats que... A la comissió social també intentem que... es fa periòdicament, recollir casos de necessitats tant econòmiques com de subsistència de famílies que ho sabem.

També és un bon lloc d'anar-los burxant, no d'abandonar. De dir: aquí hi ha un cas de maltractament a una família, què s'està fent, qui ho està coordinant; si fa temps que no sabem res els tornem a trucar, com està el tema. Acollim a la mare quan ve, intentant no fer papers que no ens toca, això també. Si hi ha una qüestió que ella pot solucionar amb l'assistenta social pues ve, aquí anem a veure la part que podem abordar. Intentant una mica no deseparant-los, però tampoc ocupar llocs que no es corresponen i que no és bo ni per la família, ni per l'escola, no? Seria això.

Sandra: Exacte.

Docent 1: Jo penso que sí que és veritat que qualsevol cosa d'aquestes és important de... a la que detectes situacions de conflictes, de problemes o no saber que passa, d'abordar-lo ja. Jo crec en la mesura que és possible... i també ho veus, també veus si és una cosa que s'ha de serenar, per exemple, me recordo d'una de l'any passat que estava molt esverada: "és que el mestre li ha pres el mòbil al meu nen i no sé que...", per tant: "vine, parlem, seiem a veure què ha passat: tu saps la norma aquesta de que s'havia parlat de que els nanos no poden portar mòbil sinó és necessari, que sinó es deixava a l'Àlex", va haver-hi tot un record, no? Anem a ubicar una mica com està la cosa. Bueno, seria així també.

Sandra: Molt bé! I després N.P. Docent 1 a, des de l'escola teniu circulars, tríptics, feus servir agendes com a medi de comunicació...?

Docent 1: A veure, nosaltres per les qüestions que es van creant: avisos, notes i tot això depèn. Normalment si és per quedar amb una família en concret, a vegades fem servir la nota, la telefonada o lo que sigui més ràpid, tant amb el nano, si és més gran fa d'intermediari o no. Les notes les donem en format paper, molt format paper. Justament ahir al consell parlàvem, perquè a vegades es perden paper. Llavors dèiem que els papers que donarem a les famílies comunicant, no sé, que hi ha un pont o que es fa qualsevol cosa; pues també tenir un model enganxat aquí fora a un dels suros.

Sandra: Per si de cas.

Docent 1: Per si de cas, posar la data i que tothom pugui mirar-s'ho de dir: "val, el nano això no ho ha portat, però ja sé de que va la història". De totes maneres, la comunicació d'aquestes coses ho fent molt via aquesta, i potser hi ha maneres millor. Però no les hem trobada. En algun cas es fa servir la llibreta amb nanos, per exemple sobre tot, jo diria en un cas o dos, en algun cas d'algun nano amb alguna dificultat afegida que ens interessa molt d'estar molt al dia en lo que passa a casa, amb lo que passa a escola. I llavors, a través

de l'entrevista que es fa amb la família, dons es diu: "mira, farem servir la llibreta". I en el cas de la Daniela de primer, que és una nena amb dificultats i uns mica per a que des de casa puguin saber què s'ha fet durant el dia, què ens estem plantejant per lligar cabo. Llavors, allà fem...

Sandra: ... un escrit...

Docent 1: ... un escrit. Un petit escrit, això va cap a casa i la família ho retorna també.

Sandra: També des de casa fan un escrit?

Docent 1: Exacte. El que passa és que això es fa en casos acotats. Amb els més grans, els dels cinquè i sisè hi ha l'agenda, i sí que a vegades el tutor fa servir l'agenda com de comunicar: "avui hem parlat amb el nano i no havia portat els deures, i es compromet ...", per a que els pares facin el seguiment de tot això. Però vaya, aquí s'acaba.

Sandra: L'agenda és vostra, N.P. Docent 1 a, o se la compren ells?

Docent 1: Se la compren cada nano. El que sí que es demana és que a l'obrir l'agenda surti tota la setmana...

Sandra: ... val, que no sigui una agenda del dia a dia...

Docent 1: ... que no sigui una agenda del dia a dia, el dilluns i dia a dia, perquè sinó és un jaleo. Dons que ells tinguin al menys la planificació de la setmana organitzada. I el que sí que es fa, a veure, el que sí que hem incorporat alguna vegada és una llibreta que ha funcionat amb més o menys fortuna. Era una llibreta on els nanos poguessin apuntar-se a vegades pensaments seus, és a dir, "pues avui això...", que serveixen... "dons, avui ens posem d'acord en que hem de buscar tot... no sé, de preguntar o pensar en aquesta idea perquè la setmana o tal dia farem la posta en comú". Llavors, aquella agenda serveix per anotar això també. I sense ser una cosa molt fixa s'ha anat incorporant, i allà pot haver-hi un pensament del nano, com una idea que han elaborat. I per tant, en lloc de donar el paper fotocopiats de tal dia lo han de portar, cada nano ja s'escriu en aquesta llibreta lo seu. I és una llibreta que va i ve. Que en algun moment el mestre o el que sigui li pot posar. "ostres, està participant mot bé; o el noto molt més content", de dir al nano: "mira ho posem en aquí i va a casa". Però no com una cosa sistemàtica. En canvi la idea de la llibreta com una qüestió personal de grup, però que tu vagis fent sí que ha anat bé. Perquè algun dia fan un dibuix, o enganxen alguna notícia o una discussió, una xerrada o un diàleg que han fet, pues cadascú allà fa el seu resum. I això va servint també.

Sandra: I de tot lo que hem exposat fins ara N.P. Docent 1 a, quins penses que serien els punts febles i els punts forts de la relació entre les famílies i l'escola Dovella?

Docent 1: Jo crec que el punt fort és les ganes de que això millori. I això penso que és un punt fort que anem intentant... que no estem aturats en aquest sentit. Penso que, per exemple, la idea de participació també és diferent segons si el tutor és una persona que està més adreçada a treballar d'aquesta manera o no, per tant anem donant diferents opcions. Que les famílies puguin entrar a l'aula crec que és important, la manera que hi entren, també. Però si hem de triar, dons que puguin entrar-hi, que puguin veure lo que estan fent i que els nanos puguin compartir i puguin explicar. Jo crec que per aquí anem bastant bé. Les reunions amb les famílies són uns bons moments que hem d'acabar d'afinar, per acabar de donar què volem, per a què volem que serveixin. I allò de que estem tots en allà, com ho continuem rescatant. Això penso que seria un punt fort perquè crec que tenim bastant bé el plantejament, no és només que el mestre va allà i dóna el rotllo. Sinó que intentem que hi hagin dinàmiques de rescatar-los, de grups petits o que juguin, o que s'imaginin que hi ha darrera de... pues si hem fet entre tots els nanos el calendari de dilluns, dimarts... i està allà amb colors i ha sigut una feineda; pues que ells pensin que hi ha darrera d'aquesta manera de treballar. Per a que vegin tot lo que es treballa: "però home això, ho podria fer el mestre, pin, pan". Jo crec que això és un punt fort.

I el punt feble, i un punt que continuem tenint a la taula és: primer, millorar tot el punt fort, continuant donar-li contingut. I l'altra, acabar d'incorporar famílies que els hi costa molt apropar-se per aquest mitjans a l'escola. No necessàriament són famílies novingudes de fora, no. Hi ha famílies d'aquí i d'allà. Per tant, què rescatar i fer servir per a que tothom pugui anar trobant el seu lloc. Que potser aquesta manera, a vegades, més tècnica, més intel·lectual... pues bueno, podríem trobar maneres on la gent per altres vies també poguessi arribar a incorporar-les en aquest projecte. I això penso que ens pot ajudar molt famílies que estan molt implicades en coses d'escola i tot això. Ho estem parlant amb ella per veure com ho veuen. I dins de la manera d'incorporar aquest treball per projectes, com a les famílies les anem recol·locant i ubicant en aquest plantejament també, no? Jo crec que serien les dues coses.

Una jo crec que anem bé perquè ens anem qüestionant constantment el sentit que té, en com ens ha anat, això no ens ha funcionat, dons no ho tornem a

Comentario [s44]: Hi ha més punts forts establerts en la relació família – escola?

Comentario [s45]: I febles, hi ha més?

repetir. Que el mestre engegui un rotllo... val, ja està bé que ens expliquem, però com incorporem també la seva veu i els seus dubtes i les seves opinions. I com d'això fem un treball que serveixi també. Jo crec que aquí tenim terreny per explorar. Perquè encara jo crec que el model de mestre, que en un moment donat tenim la necessitat d'haver-ho d'explicar molt també hi és. I potser a vegades és important això, que s'entengui una mica quin és el projecte. Però que també ho seria escoltar, veure l'experiència, veure a persones que s'han trobat amb això, pares que ja tenen l'experiència d'escola de com ho han viscut i com ho poden compartir. Això ho vam dir a la reunió de famílies noves. Com en una reunió d'aula de primer, com uns pares que han viscut ja tota la primària, que tenen als nanos a sisè, com han viscut tot aquest trajecte. També seria molt potent, entens? Això no treu que la persona que es fa responsable o corresponsable d'aquell grup dons pugui explicar-se una mica de com allò ho vol incorporar. Bueno això. A vegades també en tota una reunió costa, per tant igual després d'una reunió hauríem de veure això que deia: "com rescatem el suc aquell i allò que ha sorgit per no perdre-ho durant tot el curs". Com es podrien muntar trobades diferents amb les famílies? Pues és igual, una cosa més informal, de fer un cafetonet aquí i parlar una mica de com veiem l'escola. Dons podria ser també una manera, no? Que ens preocupa, o com ho incorporariem. No sé, que és un terreny apassionant per explorar, i que bueno, espero que anem fent en aquest sentit.

Sandra: Poc a poc, de mica en mica anem fent caminet.

Docent 1: Poc a poc. Exacte, sí.

Sandra: I N.P. Docent 1 a, ja que treus tant... perquè clar el nen creient que és el nucli essencial, és el centre tal del mestre com de la família. Com perceben ells les relacions entre vosaltres, com a mestres, i la seva família? Han fet algun comentari, han deixat anar?

Docent 1: Uhhh. Sí, jo crec que hi ha alguns nanos que... mira, ara que us has dit penso que és una cosa també a parlar amb els nanos. Perquè quan estàs de tutor o de tutora sí que quan tens l'entrevista amb la família impliques al nano, li dius: "mira, vindran els pares, què et sembla que els hi expliquem? O quines qüestions em sembla que es preocupa més amb ells, no?" Llavors hi ha nanos que tenen molt clar que a les famílies lo que més les importa és que llegeixin bé, escriguin bé i es sàpiguen les taules de multiplicar i això ja els hi dóna. En canvi hi ha altres que a les famílies els hi preocupa com ells es comporten en aquí, si són esverats, si són tranquils, si tenen pocs deures a casa. És a dir, que a vegades els nanos perceben una realitat un pèl diferent,

on alguns models diferents d'escola entren en joc, no? Veure d'alguna manera que es pot rescatar d'una i de l'altra és una cosa interessant per a que el nano vegi que una cosa no treu l'altra, que aquesta manera de treballar a l'escola també ens fa millorar en tots aquests aspectes. Jo crec que veuen, en alguns casos, que hi ha un acord i que penso que hi ha unes ganes d'acompanyar al nano. En altres que com es viu des de l'escola o com ho viu des de la família veuen com a dir: "ostres, ara van a parlar, socorro, que diran". I llavors, tu li dius: "però bueno, què creus que els hi diré? O què és el que et fa patir?", "no, és que després en fotaran bronca o no em deixaran jugar amb la play station". Això són elements també per les famílies, aprofitar la trobada com per matisar una mica aquestes qüestions, no? De dir: de quina manera això que ens preocupa, doncs ho podem abordar des d'una altra perspectiva, que el nano no tingui la sensació: "ara tenen l'entrevista, se m'ha acabat de jugar a la play station". En tot cas, en quin lloc ubiquem tot això, o de quina manera podem fer front comú per ajudar al nano i com a vegades s'incorpora les seves opinions. Que en algun cas en aquestes entrevistes si els nanos són més grans, també hi és el nano, també ho hem fet. Però bueno anem trampejant-lo, no? A vegades parlem amb els nanos i a vegades els nanos també diuen: "no, no". Però que la veu del nano i que el nano també pugui dir em fa patir això o no m'agrada allò o tot això. També és un material com incorporar-ho a l'entrevista que tens a la família, no? També es hi fem veure que l'ajuda, que parlar de casa i tot això ens ajuda molt. Alguna vegada han vingut famílies o pares a l'aula perquè doncs algunes qüestions poden ajudar; i per tant, val la pena que ho aprofitem i als nanos els hi encanta aquesta participació també de les famílies. Bueno, jo penso que van veient no d'una manera uniforme, sinó cadascú des de la seva realitat. I nanos que tens la impressió que els pares no valoren en absolut, bueno no li donen valor perquè ni poden participar a les reunions, ni volen, ni els vénen a buscar, ni ara què m'expliques, no? Que has d'anar de buscar molt, de dir: "escolta, veniu, parlem de com veieu al nano...", que els has de rescatar moltíssim o que diuen: "no, els pares no vindran perquè tenen molta feina i...", entens? És a dir, que hi ha moltes maneres de viure aquestes relacions, no? El que intentem és que el model que viuen de l'escola no ho visquin com una antítesis amb el model de la família, perquè alguns punts hem de trobar, hem de lligar. Bueno, pues això.

Sandra: I la teva relació amb l'AMPA, com Associació de Mares i Pares, quina és?

Docent 1: Bueno, a veure, la relació és a partir de l'equip directiu. Perquè fins ara les relacions les tens més amb les famílies que tens, però potser no tant a nivell d'AMPA. A mi també és de repensar-me, perquè a veure, com a tot arreu hi ha maneres de ser molt diferents, no? Hi ha des de la persona que sabem i que s'ho mira tot i que intenta tenir en compte moltes variables abans de muntar el no sé què. I persones que et vénen amb una llista: "i podem fer això, i podem fer lo altre?" O sigui, que és una mica de complicitat. Jo penso que hem de viure com de complicitat, que a vegades tens la sensació de que afines, però que també has de deixar de dir, que també és bo que tinguin idees i ganes i trampa, per tant mira. Si organitzen una cosa que dius: "ai, deu meu, senyor", a no ser que hagi una cosa molt clara que dius: "a veure, anem-ho a evitar", perquè que pugui funcionar ja està bé, dons és bo. La idea aquesta de muntar delegats vam estar: el Toni o jo, que som els que estem a direcció, ens vam posar a la comissió de participació, jo tenia moltes ganes. Volien ells fer-ho setmanalment, clar nosaltres vam dir: "setmanalment tot una tarda no podem, però podem fer l'engegada i vosaltres us trobeu i de tant en tant nosaltres podem establir un contacte". Llavors anem rescatant, ahir vam tenir consell escolar. És un grup que son molt marxosos, però clar, també conèixer una moguda de realitat d'escola dius: "anem fent, que no s'agobiin, perquè sinó amb tantes coses a lo millor es desanimen, no?" Llavors, anem a prioritzar: "lo dels delegats, molt bona idea. Com ho podríem fer, quina funcions tindrien aquests delegats, què els hi demanaria, què els hi suposaria, anem a definir això perquè llavors, quan apretem una miqueta per a que surtin, pues que ja hagi un acolliment en aquest sentit. Preparem l'acolliment, no?" És a dir, una mica donar canxa a la participació en aquest sentit i anar situant-lo i una mica dons fent que també ho podem assumir tot allò com a escola, no? Amb l'AMPA també amb la comissió aquesta de muntar la revista hem intentat que fossin famílies, mestres i nanos, d'activar-ho. És a dir, jo penso que la relació és bona. Ahir parlàvem d'aquest pla d'autonomia de centre: com poder-ho fer extensiu i compartir amb totes les famílies del centre. Llavors hem començat a muntar i havia una mare que deia: "home, dons igual fent una mica d'història de com hem arribat en aquí, els pares que fa més temps que d'allò, com us heu començat a plantejar, què hi ha ara, de què ens serviria?" Llavors, vam dir: "pues igual podríem pensar una cosa conjunta, fins i tot amb algú del Departament que ens vingués a ajudar una mica què ens estem plantejant. O en reunions per 1er, 2on i 3er, 4rt, 5è i 6è de fer trobades en aquest sentit i preparar-ho". És a dir, anar fent una mica,

Comentario [s46]: Delegats: serien famílies o nois de la classe?

fer bullir l'olla amb coses que veiem que podem assumir també, perquè sinó és quan veiem que es desborda tot, no? No, jo penso que bé, que **la gent està predisposada, que llavors hi ha coses organitzatives, organitzar la piscina de juny dons ho organitzem conjuntament.** Ja està, i fins i tot amb la gent de menjador. No sé, organitzar la qüestió econòmica, dons el Toni fa comissió amb un parell de mares. La permanent, per veure la matriculació com està, dons ens trobem els dos de l'equip directiu amb dues mares que són les que estan en el consell. Anem treballant en aquest sentit, no? De miqueta en miqueta i anar...

Sandra: ... establint les coses...

Docent 1: ... d'establir, exacte.

Sandra: N.P. Docent 1 a, el consell escolar, sé que participa tant mares, pares, bueno de l'AMPA, vosaltres, mestres... Quan esteu allà, quins temes els hi preocupa als pares?

Docent 1: Jo penso que, a veure, **a les famílies hi ha moltes coses a vegades a nivell organitzatiu, que són les que li preocupa més. I a nivell organitzatiu pot ser des de: què passa a tal tutoria,** com és que hi ha un altre substitut... Qüestions d'aquestes del funcionament del dia a dia: "o m'han dit o no sé què". Aquestes qüestions. Organitzar per exemple, no sé, sortides, de com s'organitzen, parlar d'aquestes qüestions més... d'organització. Organització d'horari del curs vinent, com muntem... I aquí el que intentem és que els consells no només serveixin per qüestions d'aquestes: d'aprovar el pla anual de centre; sinó, a veure, què hi al darrera de tot això. Clar, moure una altra dinàmica, bueno, ens anirem posant. Per exemple, ahir vam tenir consell escolar, que havíem de fer la comissió per la selecció de direcció, vam parlar una mica de lo que representava això. El compromís per un any perquè era una cosa que s'havia de parlar amb més calma i més tranquil·litat, vam també aprofitar per parlar del pla d'autonomia de centre, què ens suposa a nosaltres... Però potser el moment que vam estar pin, pan, pin, pan va ser l'organització de la piscina de juny. Perquè s'ha d'organitzar lo de la Jornada intensiva, lo del menjador, quants nanos. És a dir, que potser hem d'aconseguir que el consell sigui un motor més potent del que és, de tot lo que genera l'escola, no? També vam aprofitar per parlar de les comissions, que també va ser interessant. Hi havia les tres comissions que funcionen ara de moment i vam explicar una mica lo que estàvem fent. Com tot això... per exemple si hem d'explicar el projecte a totes les famílies, a tothom, dons haurem de veure qui ho explica i com, i de quina manera i com ens impliquem

tots, no? Per anar veient que tot això és súper fonamental, no? Perquè si tenim un pla d'autonomia de centre, quins avantatges té i què ens suposa, a part de que ens donen un paston i que ens donen diners... però bueno, on els invertim? I què volem aconseguir? I llavors, tot això que es pogués treballar una mica. Per tant, jo diria que potser a nivell d'organització de les famílies si t'he de ser sincera fins al moment, és més qüestions aquestes organitzatives i com quedaran les tutories i l'horari, que si a menys deu o a menys quart. I al menjador si cabran o no cabran. I qüestions d'aquell estil. I fer-nos anar una mica més enllà, bueno, en ello estamos. I fins i tot dèiem, igual que en el claustre som moltíssima gent, que hem hagut de fer moments dintre del claustre fer grups i fer una posada en comú després. En el consell també tenim ganes de fer alguna cosa d'aquestes. De dir: "d'aquest tema, per què no fem grups, fem una pluja d'idees i es tornem a retrobar", de manera que tothom està més implicat amb d'allò com per abordar-ho, no? Però bueno, també ho tenim sobre la taula. Recordo que en el projecte que va presentar la Carme de direcció ja hi era, dinamitzar el consell escolar per anar una mica més enllà de les coses formals i que arribés una mica més a fons l'escola. I nosaltres el que presentem aquest any és de continuar en aquesta línia. De buscar maneres.

Sandra: Una de les preguntes que volia fer-te i que ja me l'has respost per a que tinguis consciència, era: quines altres mecanismes, recursos, tècniques, estratègies es podria buscar o proposar des de l'escola per afavorir les relacions entre les famílies i l'escola?

Docent 1: Jo crec que ho tenim per explorar. Algunes ja les he comentat, altres també pensem que no puguin arribar al 100%. Per exemple, ara amb la pàgina web que ara ens funcionarà, espero perquè està aturada i ens van dient que sí, que sí aviat, d'intentar obrir un fòrum. Obrir algun lloc que també el poguéssim aprofitar, ja veuríem com: si d'agafar un tema que ens preocupi més, si posar un tema i que cadascú opini sobre allò, si posar algun text, alguna imatge treta d'alguna pel·lícula, treta d'on sigui que ens pot donar llum de lo que pensem d'allò. També podria fer feta en fòrum però que sigui en directa, si algú l'interessa pues muntar, allò que et deia, unes trobades que pot ser tipus cafè, però amb alguna intenció, no? De dir: "escolta el fragment d'una pel·lícula", és igual, que l'haguim vist a la tele o d'un documental o lo que sigui, però: "què ens fa pensar això, què té que veure amb l'escola o en el que ens plantegem". Poder tenir trobades en aquest sentit més informals entre cometes, però que potser també serien un bon motor de trobada, un punt de

trobada. Aquesta també seria més totes les altres que hem d'anar afinant, eh? I si hi ha més i tenim idees i tot això, en aquest sentit també tenim ganes d'explorar què els hi funciona a altres llocs, a altres escoles. Perquè això de la trobada del cafetò hi ha una altra escola que vam tenir una trobada per una altra qüestió, que fan trobades d'aquestes informals; on va la gent que vol, en un horari escolar, eh? I algú de l'equip directiu té un temps per participar d'això, però participar com un més. No sé, són possibilitats de veure una mica què funciona també, de buscar a gent que també ho té reflexionat, quin sentit li podríem donar a tot això. I així està la cosa.

Sandra: Ah, està bastant bé.

Docent 1: Sí, jo penso que tenim les intencions... A veure, que és el que et comentava, si l'equip directiu funciona amb normalitat amb tres persones el curs vinent, que esperem que sí. Una de les persones podria agafar una mica l'objectiu de dinamitzar o coordinar o buscar la manera d'anar tenint en comptat tot això: de què s'està fent, de com i elaborar-ho, no? Que podria ser també una feina molt interessant i que a més, tenim en el pla d'autonomia de centre. Vol dir, sense presses, sense agobios però que es podria anar disfrutant sobre aquest punt de vista.

Sandra: I ja per acabar que em sap greu també...

Docent 1: ... no, digues, digues, jo...

Sandra: L'última pregunta amb la que m'agrada una mica tancar seria: quina seria, entre cometes, la teva escola ideal? I què hauria de tenir aquesta escola ideal per a que les relacions fossin fluides i positives entre tota la comunitat?

Docent 1: Jo penso que la idea d'espai físic s'hauria de repensar d'entrada. I no és una tonteria, perquè repensar l'espai físic vol dir que al darrera hi ha una concepció de quin sentit i quina utilitat dóna aquest espai físic. Quan dic espai físic entraria: parets fora, retribuir els espais; per tant, m'ho imagino jo com uns llocs de trobada. Posats a ser utòpics del tot o no tant del tot, perquè mai se sap. En aquests moments el fraccionament o el repartiment d'alumnes en aules i tot això és artificial, estan els nanos col·locats per edats. Bé, perquè han nascut en aquell any i bàsicament és lo que fa que estiguin junts. **Trencar això i muntar unes dinàmiques on els nanos poguessin triar una mica l'activitat a fer, la proposta, per tant, que fossin espais oberts on hi haguessin mestres que no caldria que fos només el meu mestre, que poguessi veure un de referència perquè penso que és important, però potser amb la idea que tenim ara ens podria suposar un desatendre en aquest sentit.** Però que els nanos poguessin anar més per interessos, per espais, que hi hagués un espai

de biblioteca on poguessin confluïr nans de diverses edats, famílies, iaies i si m'apures gent del barri que poguessin venir a interaccionar amb ells. Jo crec que això seria una escola oberta, on haguessin experts, on s'hauria de veure dons què és lo que queda per l'escola i què és lo que deixem obert per la interrelació. Una escola que ens permetés anar a treballar en un moment donat amb un grup de nans al museu tal perquè estan fent una activitat que ens interessa, per tal un adult, el qui fos, agafa aquell grup i anem a fer unes sessions en allà. I no una sessió d'una visita d'una hora concertada i adéu, no, unes jornades de treball potser en allà, perquè ho necessitem, ja tornaríem, ja explicaríem una mica lo que passa. Jo m'ho imagino així. Igual que ara un projecte per treballs és apassionant i quan tu surts dius: "ostres, aquesta exposició tu, que si fan això que connecta amb aquella idea, dons que això ho poguessin viure". Estem treballant, no sé, aquesta escultura o la relació entre escultura i ambient, o la gent, quina relació hi ha, o l'escultura en el carrer. Dons te'm vas a veure les escultures que hi ha, a veure quines funcions tenen, que fan la gent, no sé. Jo m'imagino amb una entrada i sortida fluideta, amb una manera de cohesionar l'equip que està tirant endavant amb això, que no necessàriament caldria que fossin mestres, que podrien a veure gent dons que participés d'una altra manera i que també participessin d'aquest projecte. Per tant, potser hi haurien grups de treball, potser s'haurien de coordinar aquests grups de treball; però ho veuria més... com una qüestió més... com et diria jo... més àcrata en aquest sentit de gestió més oberta on hi haguessin aquesta autonomia també per als grups de treball. Potser sense perdre de vista el sentit comú, perquè sinó acabaríem ni veient, però que fos una mica la interacció en aquest sentit i que hi hagués aquesta llibertat sobre tot d'entrar i de sortir. Però no només en aquest sentit físic, sinó d'anar a veure o fer un treball d'investigació en un lloc que estan fent una cosa... que poguessin estar físicament durant un temps, perquè a nosaltres també ens interessa allò. No sé. Jo me la imagino una mica així. Compromesa, és a dir, amb una opció al darrera de model de societat; per tant, això d'alguna manera seria excloent, segons com, del que són els drets, les llibertats o els respecte a l'altre, que sempre això és un límit o no ho és, és per tothom o no ho és. De dir és una opció i model d'escola, de societat també al darrera, no? No sé. O sigui, una mica per organitzar, però que potser la qüestió física condiciona molt una estructura ja d'un model d'aula, d'un model del meu racó i tanco porta. Encara que vulguem fer portes obertes i tot això, de dir: com poden anar explorant tot això, no? I quin valor té el paper dels adults, i el

papers dels nanos i els referents. Perquè també veus que hi ha nanos que per la seva manera de ser, per interessos congenien més amb uns adults que amb uns altres. Llavors hi hauria més qüestions emocionals, més de relació que es podrien abordar des d'unes altres perspectives o no, m'entens? Però que hi haguessin aquestes possibilitats.

Sandra: Molt bé.

Docent 1: I bueno, ho he de pensar més. Perquè això m'agradaria tenir-lo més escrit, perquè m'agrada com reflexionar-hi.

Sandra: Sí! Vols afegir alguna cosa més de lo que hem parlat, N.P. Docent 1 a.

Docent 1: De moment no, però sinó, volveré. (Riem).

Sandra: Tu saps que quan la tingui te la passo i a partir d'aquí ja decidirem si fem un escrit o una segona entrevista, o lo que sigui.

Docent 1: Exacte, molt bé. Però a mi també m'agradaria reflexionar sobre tot lo que hem parlat, que ja m'ha anat molt bé en altres entrevistes això de dir: "bueno, però que és lo que és rellevant i tot això". Per tant, bueno.

Sandra: Ho deixem aquí.

Docent 1: Ho deixem aquí.

Sandra: Molt bé! Gràcies.

Comentario [s47]: Docent 1, després de la lectura i amb temps i més calma, vols afegir alguna cosa més de lo que hem estat parlant?
I de les relacions entre les famílies i la Dovella?

Altres preguntes:

1. Què és per tu participar? Pots posar exemple? Com ho fan les famílies?
2. I col·laborar? Si pots, si us plau, posa algun exemple de com ho farien les famílies dintre de l'escola? I com ho fan ara?
3. I impliar-se? Posa exemple, si us plau.
4. Quins espais, formals i informals, es donen en la relació o relacions família – escola?
5. Quins altres espais, formals i informals, proposaries per afavorir les relacions família – escola?

CEIP C – RIPOLLET

Tesis doctoral: **“La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido”.**

Escola: **CEIP - Ripollet**

Persona entrevistada: **Expert (Col·laborador amb l'escola - expert).**

Lloc de l'entrevista: **Al despatx**

Entrevista: **1era entrevista.**

Data: **13 de Juny 2007, 11'10h.**

Investigadora: **Sandra Martínez.**

(Abans de començar a gravar m'explica quins són els seus estudis, la seva formació, com va arribar a la universitat i des de quan està col·laborant en CEIP Ripollet i el seu interès per les famílies).

Sandra: Estaves fent una miqueta de trajectòria de la teva formació. Havies tret el concepte de família, del perquè treballes amb les famílies, de la seva importància

Expert: Sí. Per què treballo jo amb famílies?

Sandra: Sí, bueno, estaves parlant de que eres dinamitzador de les famílies en les biblioteques de nens de 0 – 6 anys. Llavors, havies dit el perquè de les famílies i tot això. Llavors, per què et va cridar aquest tema?

Expert: Per què em dedico jo a treballar amb famílies?

Sandra: Sí.

Expert: Mira, a veure jo penso... no ho he pensat molt, eh? Però alguna reflexió he fet sobre perquè jo treballo amb famílies. **Una primera raó és perquè jo tinc una família, si? Jo tinc una família d'origen i la reconec aquesta família d'origen. I penso que probablement jo me dedico a treballar amb famílies perquè la meva família d'origen per raons històriques, raons individuals i també per raons sociocol·lectives havia sigut una família desordenada: la postguerra, la guerra, de relacions entre homes i dones, famílies de nivell socioeconòmic diferents** Bueno, tot això jo crec que té a veure amb la meva família d'origen; i per tant, és una de les raons per les quals jo m'ocupo de les famílies és aquesta: el poder posar ordre a la meva pròpia família d'origen. Poder pensar-la també, pensar... Però clar, això no ho sé quan m'hi poso a treballar amb

Comentario [*48]: Concepción familia. Por qué trabaja con familias.

famílies. Hi ha algo. Jo he dit abans que en general poso bastant passió en lo que faig. Per tant, en aquell treball quan jo vaig començar, recordo la primera vegada que vaig treballar, que pugui recordar que vaig treballar amb famílies va ser quan jo era monitor de temps lliure que preparàvem el cap de setmana a les famílies en un torn de colònies de 15 dies. I havia un cap de setmana al mig que el diumenge venien les famílies a visitar als infants, als joves, als adolescents que nosaltres atenien des del temps lliure, no? Clar, pensar en aquest dia com a dia especial, com el dia en el qual les famílies veien el treball que nosaltres fèiem com a educadors del temps lliure. Podien veure als seus fills en un context autònom, sense la seva presència, amb una figura d'autoritat diferent de la que tenien habitualment a casa seva.

Bueno, el tema és aquest, jo ara em fas pensar, i penso: “és veritat, la primera vegada que jo professionalment m'ocupo d'aquest tema és preparant aquest dia”. Això no vol dir que jo com a infant no hagués tingut... com a infant que anava de colònies aquest dia. I l'havia viscut com a noi – nen que havia tingut aquest dia, que venia la seva família. La meva família, la nuclear... sóc fill únic, i això configura un plantejament, un escenari de relació... pues el que és. Clar de nen havia anat de colònies, havia estat... Quan tu ets monitor prepares lo mateix que tu has tingut. I llavors penses: “en aquell moment tu no ets conscient de que et preocupa la família, de que per tu és important la família, de que la teva família és important, de que tu has rebut moltes coses de la teva família”, no ho saps, però en canvi t'ocupes de les famílies dels altres i de la teva també d'alguna manera. Ser fill únic ha sigut sempre un coixí molt activista, de preparar coses, eh? Bueno... Pues això. I després al ser fill únic en aquest recorregut vital he anat, com diuen a Mallorca, fent-me família de fusta, germans de fusta, germans triats, amics de la infància que ens hem esdevingut al llarg del temps germans. O fins i tot, famílies amigues de la meva família que tenim un tracte familiar que no és de vincle biològic. Clar això fa viure la família... bueno, amb una experiència personal important, colpidora, que forma part de la teva essència. **Llavors, quan jo me dedico a fer de mestre durant 12 anys en una etapa tan important com la de 3 – 6... Per mi la família, bueno no puc concebre la meva atenció als nens i nenes de 3 – 6 anys com a mestre d'Educació Infantil sinó incorporo a les famílies. No sinó incorporo, és que no és que sinó incorporo; sinó veig que les famílies estan allà.**

Sandra: La presència d'elles, no?

Expert: Bueno, **el seu paper i el que han fet fins ara** i com elles sinó haguessin tinguts aquests nens no els portarien a l'escola. No sé. Clar, això em fa en un moment donat... jo crec que és un punt d'inflexió en aquest recorregut en el que considero de la importància d'atendre a les famílies en un context grupal. Però no unidireccionalment comunicatiu respecte de l'escola cap a la família. M'explico, deixo... no deixo de constar, continuo mantenint les entrevistes de tutories, les reunions informatives amb les famílies dels qual jo sóc mestre – tutor de 3 a 6 anys; però precisament molt poc abans de deixar aquella escola en la que jo treballava. Jo treballava a un poble de la Segarra, me traslado aquí al Vallès per requeriments administratius, per tema de concurs de trasllat i tal i qual. Però precisament l'any abans de marxar jo obro un grup de pares i mares, però que no és un grup com deia abans informatiu. **A mi em semblava molt important atendre a les famílies en el context escolar, però en un espai propi per les famílies, on poder parlar aspectes** de... com dirien els italians: el **sostenno a la generitorialitat**¹⁰, sí? De quina manera les famílies per poder fer-se càrrec de la cura dels seus fills necessiten una certa contenció, un cert sosteniment, un cert suport. I estic parlant de l'any 83 – 84. Sí?

Sandra: Fa...

Expert: Bastant temps! Sí, per què faig jo aquest pas? Perquè jo estic convidat per l'Ajuntament de Bolònia per conèixer el servei d'atenció als infants i les famílies de 0 – 6 anys. Jo conec això allà i penso: "ep..."

Sandra: ... què passa aquí...

Expert: ... què passa aquí, com és el nostre sistema d'atenció escolar, com és el nostre sistema d'atenció a la xarxa educativa no escolar". Clar, per mi és un punt important, és un moment d'inflexió important. Llavors, què passa? Pues bueno, jo monto aquest grup, és el primer grup que monto formalment com a professor, com educador, com a mestre. I aquell viu, com diuen els manuals de grup – anàlisi i el treball clínic amb grup: un grup lentament obert. Vol dir que cada any s'obria, però qui volia continuar mantenir-se es mantenia, i les places que quedaven lliures es tornaven a omplir amb persones que estaven interessades en participar de l'espai de reflexió. Aquell grup que s'obra es manté durant 6 anys en el temps, estant jo aquí ja, treballant de mestre. Jo viatjo periòdicament per continuar dinamitzant aquell grup. Vull dir, hi ha famílies que durant 6 anys han estat juntes reflexionant sobre aspectes que ara em vénen al cap: la criança dels fills en un context rural on conviuen tres generacions en la mateixa casa, perquè és un poble petit que no arriba a

¹⁰ No sé exactament com s'escriu l'expressió.

1000 habitants. Per tant, l'estil de criança, l'estil educatiu, l'estil de relació interpersonal la família té una configuració diferent a la que pot haver-hi al cinturó de Barcelona o al Casc Antic en aquell moment que és una altra història. Per exemple, jo penso que aquest tema a mi em va colpir molt, no? Havia una frase d'un pare que era: "en la criança dels meus fills, la demostració dels afectes amb la meva dona és molt important; però com que joestic convivint amb el meu pare i la meva mare a casa, perquè jo sóc l'hereu de la casa i la meva dona ha vingut a viure a casa i els nostres fills s'estan criant quotidianament amb els meus pares. Jo puc estar mirant una pel·lícula amb els meus fills i amb els meus pares, jo me tallo per donar-li un petó a la meva dona, a la mare dels meus fills, davant dels meus fills quan em vindria de gust". Aquest tipus de situacions que a mi com a persona no havia viscut com a experiència vital; clar el poder estar en situació d'escolta, d'acompanyaments a aquestes famílies per mi va ser una experiència molt important. Perquè no era una cosa de: "ai, mira anem a fer un pim pam", no. Són 6 anys hi ha un coneixement bastant profund del treball.

Jo com em formo: em formo llegint sobre tot. Me formo llegint, me formo consultant alguna persona que és de la meva confiança que treballa amb famílies en l'àmbit clínic. I me formo fent la llicenciatura de psicologia aquí, a la Universitat, i paral·lelament la llicenciatura de pedagogia. En la qual no puc obtenir els crèdits concretament, perquè és un tema de còmputos de crèdits que volia acabar, i vaig acabar psicologia en compte d'acabar pedagogia, però anava fent... Aquí a l'Universitat fa molts anys que funciona el sistema de crèdits i jo ja podia estudiar crèdits de diferents estudis fent la configuració d'un títol que finalment era un; però que el curs i decurs de la formació era diferent. Per tant, jo portava paral·lelament psicologia educativa i social, el Dr. Aranda portava tot un recorregut formatiu entorn a les organitzacions escolars, les escoles, la dinamització, la participació, la direcció escolar en l'àmbit de la pedagogia. Clar, els meus estudis universitaris me faciliten el poder recollir fonaments de tot allò que jo d'alguna manera havia anat descobrint a través del contacte amb altres realitats que no la d'aquí o amb lectures que...

Sandra: ... no havies fet.

Expert: Lectures que jo havia fet pel meu compte. I això per mi és important. Les històries de les diplomatures van ser molt importants, perquè jo vaig inclinar-me inicialment per mestre i vaig fer de mestre durant 12 anys. Però paral·lelament a aquest exercici professional tenia la formació de segon cicle

universitària per la llicenciatura. Això també em va ajudar molt. I bueno, a partir d'aquí ja fins ara, fins avui, no? Intentava obrir grups i formar-me quan veia alguna possibilitat... a l'ICE de la Universitat de Lleida per exemple vam fer formació sobre atenció a famílies, vaig fer després un màster de grup anàlisi, estava orientat cap a la clínica però que a mi em va ajudar molt a comprendre les dinàmiques familiars, des d'una perspectiva grup – analítica, per exemple Riviere, tot el treball molt central en lo clínic; però que a mi m'ajudava a comprendre totes aquestes dinàmiques familiars generatives. De quina manera la dinàmica familiar no és algo que sigui estanc; sinó que... o que sigui una foto, és un vídeo, per tant, necessites recórrer i això des del psicoanàlisi, del grup – anàlisi és... Per mi va ser una formació de 4 anys. Vaig tenir la possibilitat de participar com a observador de l'experiència formativa i això evidentment em va ajudar. I últimament continuo, perquè malgrat sigui doctor, els doctors no estem exempts d'ignorància. I llavors, continuo formant-me en un àmbit que és la pedagogia sistèmica, que és un àmbit que té que veure amb concebre l'educació com un sistema dintre d'altres sistemes de relació. (Petita interrupció, truquen al telèfon). Molt bé.

Sandra: La teoria sistèmica...

Expert: ... això. Parlàvem de la pedagogia sistèmica, no? Bueno, com entenc jo la pedagogia sistèmica? L'entenc com una clau d'explicació del fenomen educatiu des d'una perspectiva de la teoria dels sistemes, reactualitzada a la llum d'una proposta concreta que fa un senyor alemany, que es diu Begelinger i que considera que dintre d'una certa confluència de principis i models explicatius com: la teoria del caos, la complexitat o la física quàntica. De quina manera tots aquests corrents de pensaments a tota aquesta mirada científica sobre els fenòmens, fa que aquesta mirada fenomenològica. Perquè la pedagogia sistèmica és evidentment i fonamentalment fenomenològica, va construint un coneixement centrat en la família com a sistema, l'escola com a sistema, la comunitat com a sistema i tots aquests sistemes en constel·lació ordenada o desordenada en funció de com el sistema estigui, perquè no hi ha només punts d'orde. Sinó que també hi ha punts de caos i de desordre i això fa que es vagi avançant i progressant. No hi ha marxa sense desequilibri diuen els psicomotricistes, no? O sigui, jo no puc caminar si la meua central corporal no la desequilibro per tal de fer una passa endavant. Pues igual. Els sistemes segons la meua visió, els sistemes estan en un ordre relatiu i que van equilibrant-se o desordenant-se per tornar a establir un altre punt de... pues això anar llegint tot aquest desenvolupament de les ciències socials que

s'ha anat fent de la teoria del caos, la teoria dels sistemes. De quina manera Edgar Morin ha anat configurant elements per posar ordre tot el tema de la complexitat. Parlo d'aquests referents molt generals perquè són lectures que jo he fet i que també m'han situat bastant en una visió de l'educació no restringida, no acotada.

Per tant, la família no és que la tingui que integrar...

Sandra: ... és que ja està...

Expert: ... és que ja està. O sigui, és un fet. I, jo què faig amb aquesta família? Treballo amb ella o no treballo? Jo penso que és millor treballar. Però no perquè la tingui que integrar, no jo sóc el que m'he d'integrar a la família. No em el sentit de que el model educatiu familiar ha de ser hegemoni, perquè no sé si aquest sentit d'hegemonia d'un model escolar versus a un model familiar. Perquè primer, **no hi ha una uniformitat de models educatius familiars en la comunitat escolar**; per tant, no. **Tampoc hi ha un model educatiu escolar homogeni des de les pràctiques que els ensenyants porten a terme a l'aula i fora de l'aula**. Vull dir, per tant, pensar en aquesta simplificació del model educatiu és pensar en explicar lo de la floreta i el polen per explicar les relacions sexuals entre humans. És algo que no és un model explicatiu que permeti comprendre aquests fenòmens educatius. Jo crec que convé buscar respostes a preguntes complexes, evidentment no amb respostes complexes, però tampoc amb respostes simples. Les que poden donar. Per tant, atendre a les famílies vol dir, fer-se càrrec de l'educació. Però en el meu cas no hi ha qüestionament, i per tant, hi ha una posició deliberada evidentment. Per exemple, jo te diria d'aquesta biblioteca, no? en la que col·laboro durant fa temps. Clar, organitzen una segona escola d'estiu de formació per a gent vinculada a les famílies. Què passa en aquestes jornades? A qui va adreçades? (L'expert m'ensenya un tríptic sobre les Jornades i el llegim). Va dirigides als professionals d'educació infantil, estudiants d'educació infantil, famílies que poden venir dues persones per família, altres professionals que treballin amb la infància. Aquí no hi ha una restricció, no hi ha un concepte, clar. Sobre què van aquest any? "Créixer tots junts amb els infants". Clar, què em demanen a mi que faci en aquesta setmana de reflexió sobre això? Parlar sobre els nens, en el sentit de que l'infant és un infant dels pares; però l'infant és un infant de la comunitat, l'infant és un infant de l'escola. Qui s'ocupa? La Mercè ha volgut fer aquí un dibuix: societat, família, escola, altres agents.

Sandra: Que és lo que parlaves tu dels sistemes. És la teoria sistèmica

Expert: Clar, clar. El nen és de tots. La conferència que jo faig a Ripollet.

Sandra: Ah, sí que ja et vaig dir que no podia anar.

Expert: Jo podria fer-te una fotocopia.

Sandra: Estaria molt bé això Xavi.

Expert: No de la conferència.

Sandra: Bueno, de lo que tinguis, del tríptic, de lo que sigui...

Expert: ... sí, però no el tinc aquí. No sé on el vaig posar. (Busca en diferents llocs del seu despatx). No, te'l buscaré i et faré una **copia**. De què parlava? Parlava de que **l'infant creix primer en un àmbit familiar, primer en un àmbit familiar, perquè és el primer escenari on l'infant és protagonista**. Jo crec que això per mi és algo molt important, pensar que la família és aquest primer escenari on l'infant és protagonista o no. Però on pot desenvolupar-se i on pot construir una identitat individual i col·lectiva...

Sandra: ... és allà...

Expert: ... és allà. El primer escenari d'aquest. Després la família decideix si el porta a l'escola bressol, sinó... Bueno, decideix, en la mida de les seves butxaques evidentment.

Sandra: I de les seves circumstàncies.

Expert: I circumstàncies, que això és un altre tema important a considerar. Però després el nen té, pues això. Té els avis o no aprop, té família aprop o no biològica, té una xarxa social que el pot atendre o no, té una escola bressol o no, té uns serveis educatius o socioeducatius o no en la seva comunitat, té una plaça amb mobiliari urbà pensada per a que pugui anar a fer les primeres guarrereries amb la saliva i la terra o no. Vull dir, com tot això configura diferents escenaris educatius, en els quals la família va prenent decisions. Pren la decisió de si te quedes tu o me quedo jo, si agafem o no agafem el permís que tenim dret. Tot això són decisions que es prenen. Si tenim la criatura a casa o la tenim a l'hospital, si fem alletament o no. Clar, és tot un conjunt d'històries que estan vinculades a la família i al créixer en la família, que obviar-les és com negar part... gran part, jo diria, de la identitat humana. Allà hi ha un embrió, faig una metàfora biològica, que està configurant una part molt important de lo que serà la vida d'aquell adult. I per tant, no recordo de qui és el text, però diu: "l'infant d'ara és el pare de demà". L'infant d'ara és la mare de demà. I això ja...

Sandra: ... és un cicle de la vida.

Expert: Sí, clar. Si la meva professió està vinculada a l'atenció dels nens de 0 a 6 anys, que jo no atengui a les famílies... Però si ja estic atenent a les famílies, perquè aquest infant demà serà pare o mare. A l'univers no hi ha fragments i

Comentario [s49]: És possible tenir alguna documentació d'aquesta xerrada? Me la podies fer arribar?

els clàssics ho veien. No hi ha fractura en el coneixement humà. En la natura no hi ha fractura. Les fronteres les posem nosaltres. Nosaltres diem on comença Catalunya i on acaba, a on comença l'anglès i on acaba, a on comença una dona i on acaba, a on comença la infància i on acaba, a on comença el matrimoni i on acaba. I ho determinem per regles escrites, per pràctiques socials.

Sandra: Per tot un conjunt de coses...

Expert: ... que tenen que veure amb les famílies. I em sembla, no estic... A veure, aquí hi ha un altre tema que em sembla que és important. I és el tema de les diferents visions que podem tenir de la família. Jo parlo de les famílies, prefereixo parlar de les famílies perquè cada cop més hi ha una diversificació de pràctiques familiars, que es devénen després per els que volen taxonomitzar: monoparentals, homoparental, pluri no sé què, reconstituïda, reconfigurada... Bueno, això són etiquetes que nosaltres posem. Però l'experiència vital d'aquest infant, d'aquest adolescent, d'aquesta dona, d'aquest home... això és únic i singular. Nosaltres com a estudiosos sí que és veritat que necessitem per comprendre una mica més enllà el fenomen, pues organitzar-lo en el nostre ordre per poder veure què passa. Però clar. Si després resulta que sabem que l'observador modifica el propi fenomen i que en el moment en el que el fenomen... els sistema observat coneix la presència de l'observador i la modificació del propi fenomen i no parlo... Estic parlant de partícules, eh? De partícules en física, no parlo d'un observador participant en una reunió de pares i mares, no, no, no. Estic parlant de física. I de quina manera la presència l'observador modifica el fenomen. Clar, hem de tenir present això. No sé, aquest és el meu interès sobre la família. Jo tinc una família d'origen, però jo també he format una família. I la meva família també m'interessa, i m'interessa que sigui saludable, que els que la formem estiguem en un cert equilibri i que les fractures no es devinguin ferides, i que si hi ha ferides puguin cicatritzar adequadament. Bueno, que això és viure. Clar, jo quan vaig al metro en Barcelona i veig aquests joves, adolescents joves marroquins o... sobre tot marroquins que estan en una situació de molta vulnerabilitat social, amb molta desprotecció... Els veus la cara i els hi mira els braços... la part de la pell que mostren està plena de cicatrius. Com... no justifico, no justifico determinats comportaments, no justifico. Però els puc comprendre. Els puc comprendre en qui context... Però hi ha coses que no les tenim en compte. En absolut estic dient que aquests adolescents, joves no estiguin en una convivència respectada i respectable. No estic dient això.

Però jo comprenc perquè hi ha aquesta disfunció tan violenta, ho puc comprendre només mirar a la cara, perquè allà hi ha moltes ferides, que aparentment estan cicatritzades en lo físic...

Sandra: ... però en lo emocional...

Expert: ... però probablement allà hi ha moltes coses sense resoldre. Obviament, aspectes de creixement com la resiliència, de quina manera algú que ha tingut una infància en situacions molt adverses, pot tenir una persona de referència per poder empoderar-se i fer-se càrrec d'ell mateix. No estic parlant de que això no pugui ser. És. No és que no pugui ser, és.

Sandra: És possible.

Expert: És possible. I aquí hi ha el tema de quina manera figures no familiars estan facilitant processos de creixement saludable en infants, joves que no tenen una figura familiar a on poder empoderar-se, a on poder fer-se càrrec d'ell mateix. Sí, no sé.... Més preguntes.

Sandra: Sí. De lo que m'has estat explicant fins ara hem dit que no hi ha una tipologia de família perquè sabem que cada família és un món ja sigui, com has dit abans, monoparentals, sigui la nuclear de tota la vida... Però, si te preguntessin: què entens per família, com la podries descriure? I quina funcions hauria de tenir aquesta família?

Expert: Ai, sí! Vam construir amb un grup que tenim aquí al departament una definició de família. I llavors, jo...

Sandra: ... la vols recuperar.

Expert: La vull recuperar. Sí, perquè és una construcció feta col·lectivament i per mi és interessant perquè no és una improvisació sobre el tema. Llavors, m'agradaria recuperar-la i la recuperaré de seguida, no? Perquè aquesta pregunta que tu fas la resposta la tinc pensada.

Sandra: Reflexionada.

Expert: Sí, sí. I escrita també. Per tant, anem a recuperar-la. (Busca en el seu ordinador el document que conté la definició sobre família). Entre el material per la formació que jo preparo... Per exemple això és un material per una escola privada – concertada que em van demanar una formació per a tot el claustre d'Infantil i Primària sobre les relacions famílies: "La relació i la comunicació en l'àmbit educatiu". Dintre d'aquesta...

Sandra: Xerrada?

Expert: Bueno, era una formació de 20 hores. Dintre d'aquesta formació de 20 hores, plantegem aquesta definició que fem al 2005, per tant fa dos anys. I diu: "La família és el grup humà integrat per membres relacionats per vincles d'afecte,

de sang, d'adopció, de contracte social, de contracte administratiu, en el que es fa possible la socialització, l'autonomia, l'equilibri emocional, la subsistència i la reproducció de les persones. A través de trobades efectives¹¹, contactes continus, interaccions comunicatives, rituals, tabús, prohibicions, secrets i silencis que fan possible l'adquisició d'una estabilitat personal, una cohesió interna i unes possibilitats de progrés evolutiu segons les necessitats profundes de cadascú dels seus membres en funció de: el cicle històric, socioeconòmic del context, el cicle evolutiu individual i el cicle vital del propi sistema familiar que és el grup". Clar, és una definició molt extensa que ara hauriem d'anar desgranant part per part. Però a mi aquesta definició de família me tranquil·litza, me deixa en pau. Me permet incorporar dintre d'aquest sac de famílies moltes realitats diferents que en aquests moments...

Sandra: ... es donen...

Expert: ... s'estan donant. I de fet, al simposium que va haver-hi sobre parentalitat que va organitzar el Consorci del Món Urbà i Infància de Barcelona.

Sandra: El CIIMU.

Expert: El CIIMU. Jo recordo com a conclusió per mi d'aquell simposium que va ser molt interessant i molt important i que si pots accedir a la documentació te lo recomano, perquè allà hi havia molt material i molt interessant. Dons si recuperes aquell material, jo després de participar en les sessions i de llegir el material me quedo amb 3 factors... 3 fenòmens que en aquell moment a Catalunya estan fent que aquesta definició de família tingui que ser tan explicada com la que nosaltres expliquen aquí. 3 fenòmens que per mi no podria deixar de considerar. Un és tot el tema que té que veure amb l'adopció. L'adopció local i l'adopció internacional. Jo crec que aquest és un gran paquet. Parlo de Catalunya, eh? Podria parlar de l'Estat Espanyol, però m'estimo més parlar de Catalunya. El tema de l'adopció és un tema que està reconfigurant les pràctiques socials – familiars, i les pràctiques socials en general. Per tant, jo crec que és un tema que no podem deixar de costat la gent que ens dediquem a treballar amb famílies. L'adopció local i internacional. Després hi ha un segon factor, fenomen que em sembla que és també molt important que és tota l'assistència a la maternitat biològica. Tot els processos i la recerca mèdica que s'estan fent per tant de poder assistir a una maternitat – paternitat biològica. Això és per setmanes que la recerca biomèdica és molt important també en el nostre país. I aquí s'està

Comentario [s50]: Aquesta definició té alguna referència bibliogràfica? Si és que sí, quina és?

¹¹ No sé si és aquesta la paraula que vols fer servir. Dubto!

desenvolupant moltes pràctiques familiars que estan en relació a aquests tipus de descobriments, recerca... Tot un tema que té que veure amb el suport. I després hi ha un altre tema... No estan ordenats, no estan... pre-relacionat, vull dir, estan ordenats. No sé quin és el més important això no tu puc... Ho dic perquè el ¹²percep/tercer té que veure amb determinada regulació de la vida social a través de la modificació del dret aquí a Espanya i a Catalunya, les normes de competències locals i regionals del que fa al matrimoni, a la convivència... Tot això crec que està fent que la família estigui... adopti formes que a lo millor fa 20 anys o fa 5 anys no eren possibles o eren o no eren invisibles.

Sandra: Eren però no volien.

Expert: Eren però no eren invisibles. Ho dic perquè... no sé, després en el simposium del CIIMU, per mi van quedar tres punts que jo no podia estar al marge. Si m'ocupava al tema de família jo no podia estar al marge d'aquests tres fenòmens. I això t'ho deia perquè jo explico aquesta part de la família que per mi és important considerar. Que és un grup humà, que hi ha diferents tipus de vincles. Jo he vist una mare en un espai familiar plorar perquè una altra mare companya de l'espai familiar la reconeix com a germana. I no són germanes. Són dues dones que s'han conegut en l'escolarització dels seus fills o filles.

Sandra: Però comparteixen aquell llaç, vincle, no?

Expert: Comparteixen un llaç que han construir... entrant i sortint de l'escola, participant d'activitats de l'escola. Clar, això és una família, és un lligam familiar. Clar, per tant els vincles tenen naturaleses molt diverses. Després, a què contribueix la família? A la socialització, a l'autonomia, la subsistència, la reproducció... A veure, la família és un invent que nosaltres com a humans hem construït culturalment per continuar sent presents al planeta. Per tant, això no ho podem obviar. Que parli de l'adopció com un fenomen a considerar, no estic dient... també estic dient aquest altre segon fenomen. De quina manera determinades parelles, determinades persones que tenen un desig, que tenen una necessitat, que tenen una voluntat de parentalitat ho fan a través d'una assistència mèdica per desenvolupar aquesta necessitat que tenen com a pares, com a mares. No nego lo biològic. No ho nego.

Sandra: Però no només és lo biològic.

Expert: No. Després, hi ha una cultura familiar i aquí nosaltres parlàvem de trobades efectives, contacte continuo, rituals, tabús, prohibicions, secrets, silencis... Amb les famílies que jo conec, a lo millor que no conec no, hi ha silencis, hi

¹² A quina de les dues paraules et refereixes?

ha prohibicions, hi ha tabús, hi ha trobades, hi ha litúrgies, hi ha maneres de fer. I això es veu en com es fa el llit, en com se para taula, en com se fa una cassola. Tot això forma part d'aquesta pràctica familiar. És molt interessant veure com una família seu a taula, com disposa dels estris, qui té accés a l'aliment, qui l'ha fet portar a casa, qui l'ha transformat... Estic parlant en termes tècnics. Que això és vida quotidiana. Aquesta vida quotidiana és la que t'està dient com és la família. Però no per dir: "aquesta família és estupenda, aquesta família és fastigosa". Sinó per comprendre aquella situació familiar que té tot això. Això me semblava molt important **i és que la família està en funció... tot aquest desenvolupament familiar està en funció de: un sistema socioeconòmic, històric general; està en funció del sistema individual, de cadascuna de les persones que estan i en el propi sistema familiar. Tots aquests 3 sistemes estan entre ells relacionats i fan que la família tingui un recorregut o tingui un altre.**

Per tant, des d'una perspectiva educativa que és la meua perspectiva de treball, no de salut, no antropològica, no sociològica, no psicològica. **Des de la meua perspectiva educativa, jo què faig? És procurar recursos educatius en un sentit ampli per a que la família pugui fer lo que ha de fer, que és créixer i viure bé. Tothom, infants, adults...** Clar, jo m'ocupo més de temes d'infància i família perquè per mi la infància també és una època de la vida que és molt atractiva per mi. Això seria un altre tema, seria una altra entrevista i seria una altra conversa, no? Però me podia ocupar de la senectut, de l'ancianitat, dels vells. Però no, no. A mida que em faig més gran perd més el cap (riem), però professionalment m'ocupo d'ells. No sé.

Sandra: Molt bé. Xavi, si hem parlat de família. Una altra pregunta que també faig és: què és per tu l'escola? Com la definiries? Quins objectius o quines funcions hauria de tenir l'escola d'avui en dia?

Expert: Mira, per **mi l'escola és un altre escenari on créixer.** Ami m'agrada molt les arts escèniques. Per tant, per això parlo d'escenaris. Clar, què hi ha en un escenari? En un escenari... Depèn de l'època i de la història, perquè ha hagut moltes propostes de com organitzar un escenari. Clar, com jo organitzi aquest escenari, permetre que la vida que allà es dongui sigui d'una manera o sigui d'altre. Per tant, **per mi l'escola és un espai vital. Però, un espai vital per infants, professionals i famílies.** Clar, dintre d'això penso que **l'escola és un escenari per viure, pensat per viure d'una determinada manera. Per tant, penso que l'escola té una intenció educativa, perquè sinó no seria educació.** Hi ha una intenció d'intervenció educativa. **L'escola, per tant, seria un**

Comentari [s51]: Quina tipologia de famílies vénen al CEIP Ripollet?

escenari a on aprendre a viure amb una intenció educativa. I aquesta intenció educativa per mi ha de ser definida en base a les necessitats, a les característiques a com la comunitat és. En la qual en aquesta escola es devenir un escenari per viure. Per tant, no penso una escola impermeable, penso una escola permeable, osmòtica amb un grau d'osmosi important. No sense fronteres.

Sandra: Ha d'haver fronteres a l'escola?

Expert: Sííí! Ha d'haver-hi. Són necessàries.

Sandra: Per què?

Expert: Per què? Perquè segons la meva perspectiva educativa, eduquem en base al peu esquerre, el peu dret, el peu esquerre i el peu dret; o la mà esquerra i la mà dreta, la mà esquerra i la mà dreta. Amb una mà donem suport, amb una altra mà fent control. Jo no puc exercir el control sense límits. En el límit joestic educant. Per tant, l'escola ha de tenir límits, ha d'oferir límits, perquè en el límit un s'educa. Un infant que des de que neix no té límits no és un infant saludable, no és un adult saludable. ¹³Winico diferenciava les mares bones de les mares suficientment bones. I deia: "les mares bones responen a les demandes de l'infant. Tot el que l'infant demana les mares bones ho resolen. Les mares suficientment bones responen a les necessitats de l'infant. Per tant, les mares suficientment bones quan detecten que el reclam no és una necessitat, sinó que és una demanda diuen no. I en el no està el límit". I en el no d'aquesta mare suficientment bona està aquest aspecte de control. Si jo no fos conscient dels meus límits, estaria desparramat pel món. Me confondrien amb l'univers. La meua pell acaba aquí i això ho he après posant els meus llavis als mugrons de la meua mare. Quan jo descobreixo que el murgó de la meua mare no sóc jo.

Sandra: És una altra persona.

Expert: Descobreixo a l'altre, i això són límits. I això no està renyit amb aquest intercanvi que hi ha de nutrients, d'agraïment, de resposta, de preguntes que l'escola ha de fer, suport, suport, control, control, sí? Per tant, jo crec que és important.

Sandra: Aquesta distinció.

Expert: Sí. Et recomano la lectura de: "El discurs d'ingrés a l'Acadèmia de la Llengua Espanyola" de José Luís Sampedro. El discurs de José Luís Sampedro quan va ingressar a l'Acadèmia... ell parla de la frontera. Fa un discurs sobre el

¹³ *Expert,* series tan amable d'escriure bé el nom de la persona? Gràcies. Sé que no és correcte.

concepte frontera. Entendràs tot el que jo dic quan dic que l'escola ha de tenir límits. Ha de tenir fronteres, perquè sinó jo no sé on estic. És molt important quan un està a un país, a un territori que no coneix de tant en tant trobar un cartell que diu: "vostè està aquí". I en funció de que jo estic aquí, pues veure si vull anar allà o allà... Però hi ha aquell... això és un límit: "vostè està aquí". No estic a l'univers desparramat, això és posar límit, això és contenir. L'escola ha de contenir; sinó té límits, no conté. La dita: "voler agafar la lluna en un cover", tu saps d'on ve? Pues d'una història, d'un pagès que va veure reflectida la lluna a l'aigua d'un llac i va trobar-la tan bonica que va anar a buscar un cover de bimer a casa seva i va agafar... pensava que...

Sandra: ... la podria tenir...

Expert: ... capturaria la lluna en un cover. És una imatge infantil. El cover no té un límit, sí. I tu diràs: "això és contradictori amb la osmo i amb la permeabilitat.." No, no és contradictori. Perquè les fronteres són flexibles també.

Sandra: No són rígides.

Expert: No, no són rígides.

Sandra: D'això es tracta, no?

Expert: Clar, clar. Quan jo parlo d'estructures escolars, d'estructura escolar mai dibuixo un quadrat.

Sandra: Què dibuixes Xavi?

Expert: Sempre figures absolutament lliures. Amebes, aquestes figures dels llibres de biologia.

Sandra: Clar, perquè si dibuixes un quadrat, un rectangle o un cercle ja estàs donant que hi ha un espai limitat.

Expert: Sí, sí. És limitat, però rígid.

Sandra: No deixa passar.

Expert: Sí, sí. En canvi si tu fas... Bueno, una mica des d'una perspectiva constructivista és aquesta funció que fa la Zona de Desenvolupament Proper en el créixer dels individus, les persones... Estava pensant en un joc de simulació d'un nebot meu que feia això. Era com de romans que anaven avançant i que lluitaven contra els cartaginesos, i a mida que el territori esdevenia romà canviava de color en el mapa. Vull dir, una mica en aquesta línia, en aquesta idea. Però és important.

L'escola és un escenari per aprendre a viure, un escenari vital amb una intenció que tenen els professionals que allà treballen. És a dir, apresa en el sentit d'aprendre, feta seva des de la detenció de les necessitats. De les necessitats del context comunitari. No de les demandes. Perquè jo abans

parlava del senyor Winicot, igual que hi ha una mare suficientment bona, hi ha una escola suficientment bona. Hi ha una mestra, hi ha un mestre suficientment bo. Que diferencia al mestre bo o a l'escola bona. Per mi una escola bona és una escola de futurs dictadors, de futurs violents, de futurs insatisfets, de futurs agressors... Mentre que l'escola suficientment bona participa dels desenvolupament dels ciutadans equilibrats, centrats... Per mi. Llavors, algú pot dir: "bueno, però això és contradictori", sí.

Sandra: O no.

Expert: O no. Per mi no ho és. En la mida que et deia que com a principi bàsic per mi l'educació té aquestes dues cares de la moneda: suport, control, suport, control. Jo quan vaig estar de mestre a parvulari al poble, que vaig estar a un poble 3 anys de 1000 habitants. L'escola estava, el parvulari estava al mig del poble, al costat de l'església. Però jo en el temps de la bondat metodològica estava... Bueno, totes les tardes estàvem fora de l'escola, de la geografia escolar, l'escola era el bosc, l'escola era el camp, l'escola era una altra plaça, l'escola era el taller d'apicultor d'un iaio de la Verònica. L'escola era el forn del pa de fulanito que ens rebia una tarda. Sí? Clar, i tot això és escola, però, l'escola és l'escola. Perquè és un espai... Amb això et vull... Em ve al cap una anècdota perquè a vegades pensem que els nens petits són "subnormals", són persones discapacitades. Vull dir, estic en defensa de la infància i de la primera infància. Durant un temps, aquí al Vallès, jo vaig estar treballant de mestre parvulista. Però el meu horari...

Sandra: ... escolar...

Expert: ... sí, escolar el repartia entre la docència de nens de 3, 4 i 5 anys i després la meva dedicació com a gestor. Feia de cap d'estudi d'una escola, de la mateixa escola que jo feia de mestre estava de cap d'estudi. Per tant, tenia un horari en el que no estava amb els nens, estava al despatx, feia reunions, feia de gestor, i un horari de docent. Aquests nens de 3, 4 i 5 anys algú els podia haver explicat... Va ser molt simple, jo quan estava disponible portava una bata com aquesta clàssica de ratlles.

Sandra: Sí.

Expert: Sí, com aquestes dels salesians. Sempre he treballat en centres públics, eh? Però vaig fer-me unes bates una mica per protegir-me la roba... Per tant, quan estava amb els nens i nenes sempre portava aquesta bata. Quan estava fent gestió aquesta bata no la portava. Recordo l'ullet d'un nen que ens vam creuar al passadís que jo entrava a parlar amb una mestra del cicle superior i ell sortia al pati. Però es veu que li va passar algo i va tenir la lucidesa de fer-

me un guinyol amb ull volent dir: “ara tu i jo no podem parlar d’aquest tema que a m’ocupa, perquè tu ara no estàs disponible”.

Sandra: Clar, perquè t’havia associat de que no portaves la bata.

Expert: Torno una altra vegada als límits. En algo tan simple com era aquest, si jo portava bata estava disponible, sinó la portava...

Sandra: Volia dir que no. Quan tu en principi estàs disponible quan estàs al centre.

Expert: Sobre tot quan és més petit, els nens petits sembla que no entenguin res, que els mestres, els tutors no estiguin totes les hores. Les mames han d’estar totes les hores amb el fill. Si el sistema està ordenat hi ha un ordre i el ordre és conegut i és compartit. Clar, jo recordo aquesta cara i encara la tinc al cap d’un nen que no hauria de tenir 5 anys, hauria de tenir més, i dir-me...

Sandra: ... ja parlarem...

Expert: Clar, per mi això és educatiu. El estar sempre disponible és ser mare bona.

Sandra: I no esteu sempre disponibles.

Expert: No estem sempre disponibles. Bueno, a no sé que siguis omnipotent, omnipresent....

Sandra: ... que crec que ningú és així, no?

Expert: Jo, no. Saps?

Sandra: Jo tampoc.

Expert: Per mi l’escola necessita també determinar. I el treball amb les famílies també és important, poder aprendre a: aquest és el meu temps... Hi ha un conte que parla d’això, que ara no recordo com se titula, que és d’una elefanta, d’una hipopòtoma que vol passar la tarda fer-se un bany. I té tres fills, tres hipopòtams o tres elefants, és que no recordo l’animal. Llavors lo que fa és que ella se prepara, vol... Em sembla que es diu “5 minuts de tranquil·litat” o algo així. És un llibre molt recomanable per això que dèiem dels límits. En aquest cas no tan a l’escola, però sí en l’educació familiar. Jo crec que les famílies han de poder veure de quina manera elles són promotores d’aquest suport i d’aquest límit. (Busca a Internet el nom del llibre a veure si el troba). Em sembla que és un llibre important. Et deia que jo treballa a l’àmbit de la lectura, de la lectura i els llibres. I precisament les últimes adquisicions que he fet... Clar, quasi que ara m’estic especialitzant en comprar llibres i tenir llibres disponibles que parlem sobre... Que són llibres que estan pensats pels infants, però que hi ha un metamissatge...

Sandra: ... a les famílies...

Expert: ... a les famílies, sí. Per exemple, aquest llibre de la galera que és editat aquest any, que és molt recent.

Sandra: “Ella”.

Expert: Sí, es diu “Ella”. És un llibre fet per un català. És del febrer del 2007.

Sandra: Molt recent.

Expert: Sí, molt recent. I allà diu: “ja fa dies que m’havia fet a la idea de que serien un més a la família...” (Xavi llegeix el conte). Clar, aquest conte és un conte adreçat als infants, però que aquest conte l’utilitzes en treballar amb famílies. Hi ha tantes coses que poden suggerir aquesta història del Miquel, del Joan, de la Manela, dels pares, de com néixer, d’on néixer, de qui cuida, qui espera l’infant, com s’espera... I això és algo aparentment innocent, és un llibre per nens.

Sandra: Per treballar.

Expert: Però està carregat d’ideologia, de pensaments, de propostes... Evidentment és una realitat. Clar, fixa’t en la portada, és una panxa d’una mare i un braç infantil que rega aquest terreny, aquest territori. Com el germà espera la germana a través d’estar en contacte amb la mare. No és... Aquestes coses que es fan en qualitat, adreçades als infants són coses que no són innocents. Però clar, tenim una concepció d’infància, de cultura d’infància molt hippy, molt romàntic. Però bueno, per mi la infància és dolor també, es patir, és escolta no... per això et deia això de les fronteres, dels límits... No sé... No sé com es diu aquest llibre dels 5 minuts perquè em semblava molt **interessant**.

Sandra: I si hem parlat de família i escola. M’agradaria saber des de la teva experiència i sobre tot perquè estàs al CEIP Ripollet, no? Com veus o com percebes la relació que hi ha entre la família i l’escola i l’escola i la família?

Expert: **Per mi hi ha una relació evident. Em sembla que ja ho he explicat. Que una escola d’esquena a la família no pot fer mai l’encàrrec adequadament. I llavors, jo diria ara en aquest moment que en aquest ordre del sistema la primera és la família. La primera és la família, després ve l’escola. Per tant, la família ha de ser molt respectuosa en el moment en el que decideix, la família, que el seu fill estarà educat en un context escolar.** Per tant, jo crec que hi ha una part important de com les famílies són o no conscients de l’escolarització dels seus fills. Jo crec que això és algo important. Crec que és molt important. Estava pensant una cosa que vaig escriure sobre la tria (busca el document) d’escola, un text molt breu. Aquí, podria llegir-lo perquè a més és en aquesta època. Això és del Març del 2006: “Tenim la primavera acabada d’estrenar, la sang ens bull com els arbres que mostren els nous brots. Temps de canvis, de crisi, de creixement, de vitalització cíclica. A lo pitjor m’ha afectat el grip víric i així he pogut regenerar-me mentre guardava repòs per

Comentario [s52]: Després de lo que m’has comentat. Quins serien els objectius “primordials” – bàsics de l’escola?

prescripció facultativa. Als nens canvis importants, els que ha de fer un infant quan deixa d'estar exclusivament a la casa familiar i compartir el seu temps a l'escola. Això sí que són canvis. Tan si es fan als 3 mesos com quan es fan als 3 anys. En una situació i en l'altra són els pares els que decideixen, són els adults quins consideren els pros i les pegues de l'oferta a l'abast. Una premissa no totes les famílies poden triar l'escola del seu fill, no entra en aquesta veta, un minut no m'ho permet. Una evidència, totes les famílies que conec volen la millor escola pels seus fills. Quan les famílies passen a triar escola hi ha criteris de tot tipus: els proposats pels llibres especialitzats, els suggerits per les revistes dels quioscos, el manifestat per les cunyades en un àpat familiar, els programes per la radio, la televisió, la premsa diària que volen crear opinió. Però les famílies segueixen cada primavera amb el mal de cap de triar escola pel seu fill. I jo que ja no tinc aquest mal de cap penso: I si triar escola pel meu fill vol dir escollir la que també m'inclogui a mi?". Això va sortir a Catalunya Radio, al programa de la República del Joan Barril a dintre de l'espai de la pissarra. Tu preguntaves per aquesta relació jo veig aquesta relació.

Sandra: La primera és la tria de l'escola, no? Com apropar-nos a...

Expert:... sí.

Sandra: I lo que deies abans. Prendre una decisió.

Expert: Sí. Per tant, és la família la que tria l'escola. I l'escola està molt orgullosa de ser triada. Si joestic en un ball i algú em treu a ballar, joestic content que em treguin a ballar.

Sandra: Pues igual.

Expert: Sí. Clar, lo que no pot passar és que durant tot el ball dient: "m'estàs trepitjant, així no és, mira..."; perquè llavors el ball és absolutament erm. I en canvi el ball pot ser un preludi per l'amor al llit, per l'amor des d'una perspectiva més corporal, més epidèrmica. O pot esdevenir tres minuts de calvari. Pues això passa, jo crec, en la relació escola – família, família – escola. Aquest convidar a ballar pot ser algo que després esdevingui una part copulativa i per tant, molt inclusiva i molt i, i, i... família i escola, família i escola, família i escola. I això és copulatiu, copular de copular lingüísticament i creativament. I aquesta còpula porta una nova vida, algo que creix, que neix. I pot ser molt creatiu aquest vincle família i escola si és "i". Si és "o", qui t'estima més el papa o la mama? Ja l'has cagat. On estàs millor a l'escola o a casa? És que no és "o", és "i". Clar, per tant jo com a pare he de triar una escola en la que el meu fill estigui "i". Ho faré?

Sandra: Potser.

Expert: Potser. Perquè si ja veig l'escola com una enemiga. Si ja començo a entrar en... una... com es diu allò?

Sandra: En una lluita...

Expert: Sí. En... hi ha una paraula que m'agrada molt i que no sempre... Tinc dificultat per pronunciar-la, quan... competitiva. Quan jo entro en competitivitat amb l'escola... ja no, ja no, el meu fill es veurà enfeblit. I si jo des de l'escola com a professional no veig aquesta dinàmica i no la recondueixo... Perquè me pertoca a mi com a professional... perquè la família surt i fa lo que el fetge, el cor i l'estómac...

Sandra: ... li diuen...

Expert: ... li diu, li marca. Aquí hi ha la diferència entre professional i no professional. Com a professional jo no puc, bueno jo estic contravenint l'encàrrec. Per tant, sinó hi ha un "i", he de promoure el "i". I promoure el "i" vol dir donar-li el lloc que li toca a la família, que és el primer lloc en el créixer i en el viure del nen. I després nosaltres des de l'escola sentir-nos molt arrelats. Què ve...

Sandra: ... fer-ho així.

Expert: No, què ve que tu has decidit que aquest és el millor escenari on el teu fill pot aprendre a viure.

Sandra: I on passa la majoria del seu temps també, no? Durant X anys.

Expert: Sí, sí. Què bé que tu has decidit que sigui així, no? I que sigui amb nosaltres. Clar, la meua intervenció al CEIP Ripollet està en aquesta línia, en fer espais de "i".

Sandra: I, com treballes dintre d'CEIP Ripollet?

Expert: Pues treballo amb 12 mares, que estaria bo que vinguessin també pares, però només vénen mares, que vénen cada 15 dies a fer un espai de reflexió sobre... bueno, això que dèiem: suport a la parentalitat. Pensem sobre la seva condició de mare, com a persones que tenen el seu càrrec amb els infants que estan creixent. Allà no fem lliçons, no trèiem el tema del gelos, el tema de l'alimentació, el tema de les caques, el tema de... No, parlem d'elles com a persones que estan en aquell lloc. En el qual poden enfortir o no als seus fills. Amb les seves pràctiques educatives familiars decidint ser unes mares bones o unes mares suficientment bones. (Això últim ho diem a duo).

Sandra: I el teu paper dintre d'aquestes sessions, quin és? Perquè suposo que no serà d'això que estàs dient: d'ensenyar aprendre a ser mare o pare.

Expert: No, no, no. El meu paper és més aviat dinamitzar l'espai, obrir-lo i tancar-lo, posar límits.

Comentario [s53]: M'agradaria que descrivissis com veus les relacions família – escola al CEIP Ripollet? Quin tipus de relació hi ha? Pots posar algun exemple? Gràcies.

Sandra: Com obres i tanques l'espai?

Expert: Comencen encenent una espelmeta i l'apaguen quan acaba. Donem forma... és un espai que també fem cafès, prenem galetes... És a dir, és una hora i mitja després d'encendre l'espelma i llegim lo que una mare ha escrit de lo que va passar en la sessió anterior.

Sandra: Com ella ho va percebre...

Expert: ... sí, què és lo que recorda què és lo que li va interessar, què és lo que li va agradar i ho llegeixo jo sempre. Ho escriu cada vegada una mare diferent, però sempre ho llegeixo jo. I a partir d'aquí és un am que estira un altre am,¹⁴ sí? Aquesta és la idea. Si va quedar algo en un racó i veiem que s'ha de treure i analitzar ho fem. Vam quedar de fer un treball entorn als objectes heretats. Perquè també és important que les famílies puguin posar, veure formes... Això també és una idea d'CEIP Ripollet, de documentar el treball que fem. Dons també documentar el treball que fem amb les famílies. L'any passat vam fer un treball entorn als objectes heretats. Que t'ho puc ensenyar. (Xavi busca en els seus pen drivers el treball realitzar, es tracta d'un power point). Aquesta documentació la hem fet pública aquest any.

Sandra: Aquest muntatge el vas fer tu?

Expert: Sí, això els objectes generats de les mares sobre els que vam estar treballant tot un any (hi ha una cançó de fons, es tracten de fotografies).

Sandra: Davant de la vida confiança, seguretat, serenitat, saber estar en tot moment, una mirada valenta, decidida... (Són frases que surten al power point).

Expert: Això és un treball que vam fer l'any passat en el que a partir del nom de l'escola. Perquè l'escola és una escola nova i vam posar el nom a l'escola. Vam estar parlant dels noms que havien posat als seus fills i dels noms que les seves famílies li havien posat a elles. Això ens va portar a parlar si el nom és heretat. Si el nom és una herència que rebem dels nostres pares. Això ens va portar a concretar sobre objectes heretats. I cada mare va tenir el seu espai per portar-nos coses que per ella eren una herència més enllà del nom. Amb tot això, que de vegades eren fotografies, a vegades eren objectes com veuràs més endavant... Pues bueno, vam fer un escanejat, una recuperació i vam fer aquesta presentació per poder com donar forma, documentar a tothom. Per això ho vam titular: "Els objectes heretats". (M'explica els diferents objectes que surten i com els havien heretats les mares). Tot això que surt aquí són frases que les altres mares van escriure a l'acabar el curs quan vam estar veient i mirant els objectes que havien anat presentat al llarg del curs. Hi ha

Comentario [s54]: Per què?

moltes fotografies perquè molta part del record, de la herència de la família és a partir molt de fotografies. (Mirem el power point i l'expert em va explicar el seu contingut i el contingut del bolero "sabor a ti") (...) De quina manera la seva memòria és valuós per l'escola també. Que algú, un professional. Tu deies quina era la meva funció, pues la meva funció és donar valor a això i donar una forma i un fons que tingui valor, que pugui a elles empoderar-les. (...).

Una mica ja veus la idea. **El meu treball amb les famílies és aquest, la meva funció és aquesta: escoltar, recollir, retornar, donar forma, documentar, donar valor al que fa...** Hi ha baixes i mares noves, hi ha altres que continuen.

Sandra: I, aquest any, teniu un espai familiar Xavi, s'entra per la comunitat dels mitjans.

Expert: Sí. L'any passat a final ja el vam fer servir.

Sandra: Ah, molt bé! Jo me recordo del primer any que no hi havia.

Expert: No, sí, sí. És aquest. És un espai molt interessant, voldríem que fos més masculí...

Sandra: Però, sempre costa, oi?

Expert: Sí. Bueno, però sempre costa no és excusa per continuar.

Sandra: No, però dic que sempre les que vénen normalment són les mares.

Expert: Sí, però bueno. Això és algo que per mi és molt important. Perquè no podem dir: "no és que així". No. Perquè també les dones són maltractades i és així.

Sandra: NO.

Expert: Vull dir, no ho diem. Els homes no vénen. No, no vénen, és així però no volem que sigui així. Jo crec que això és algo molt important que home i dones hem de fer el que sigui per poder... per poder...

Sandra: Canviar això.

Expert: Sí, jo crec que és algo prioritari; perquè ens estem perdent moltes coses de lo masculí que no són presents en el procés d'acompanyament i d'educació. Perquè no hi ha homes en el servei d'atenció a la primera infància, no hi ha homes ocupant-se de la criança dels seus fills en l'àmbit familiar. A mi em preocuparia que no haguessin dones també, eh? Però em preocupa més els homes. Me preocupa, me preocupa. I molt i cada vegada em preocupa més. Perquè em sembla que no s'entén una criança sense una figura paterna i una figura materna. I jo no estic dient que una dona no pugui tenir un fill ella sola. No estic dient això. Que una dona no vagi a una clínica i es faci una inseminació artificial i tiri endavant amb la seva maternitat. No t'estic dient això. Però biològicament aquesta mare ha de poder parlar al seu fill també del

¹⁴ No sé si és aquesta la paraula que volies dir, dubto!

seu pare. Perquè ella no ha pogut ser mare sinó hagués el concurs d'un home. De moment encara ara és necessari el concurs d'un home per poder...

Sandra: ... quedar-se embarassada.

Expert: Per poder estar embarassada, sí. I no estic parlant tampoc que una parella home – dona siguin l'únic context de creixement i de cura i d'atenció als petits. No estic parlant d'això tampoc. Perquè també parlo de la possibilitat de que hagi famílies en les que els adults siguin dues dones, o siguin dos homes o tres o quaranta – tres. És igual mentre hagi persones de referència que donguin suport i control als infants. No estic parlant d'això. Estic parlant d'algo de... que sinó estan els homes presents ens perdem elements que no...

Sandra: Que haurien d'estar presents.

Expert: Un home aprèn a ser home del seu pare. Igual que un home aprèn a ser dona de la seva mare. Perquè un home té en sí components masculins i femenins. Estic parlant de... per exemple en una família divorciada la mare no vol parlar del pare o el pare de la mare, estem davant d'un nen enfeblit. Això és enfeblit als infants. Jo necessito, per estar jo, al meu pare i a la meva mare, també des de lo biològic i lo emocional.

Sandra: Aquí també extrapoles a lo que seria l'escola. Per lo que has dit abans, l'escola sobre tot a la infància qui està present és la dona no l'home.

Expert: Per exemple al Martinet no hi ha cap mestre home.

Sandra: Sí, això li vaig preguntar l'altre dia fer entrevistes a mestres (dones i homes): "Homes no, dones, aquí són totes dones". A tu t'agradaria que hagués el perfil de l'home?

Expert: No el perfil. Penso que en una societat igualitària és un desequilibri...

Sandra: ... que no hagi.

Expert: ... que no hagi. (Silenci). Quina és la proporció d'homes i dones en el planeta. Que hagin àmbits desequilibradament cap lo femení o cap a lo masculí, això ens parla de l'equilibri o desequilibri del nostre sistema social, cultural, econòmic, escolar, familiar. Parlava de sistemes jo abans.

Sandra: Sí, de la teoria sistèmica.

Expert: Tu parles d'estadístiques de gènere en professions de cura... com a espècie a mi em preocuparia.

Sandra: A lo millor tot això prové de la ideologia que culturalment o antigament es feia, no? Que era: la dona més vinculada a lo que és l'educació, a la cura de l'infant, la cura de les persones grans, etcètera. I l'home com que treballa fora té un altre àmbit que no és tant l'educació com la cura. I això, encara al segle XXI es manté.

Expert: No, però el tema és que sí que hi ha una dissociació i una fractura en aquest sentit perquè els discursos són uns altres: d'igualtat...

Sandra: Sí, exacte, que partint d'una igualtat.

Expert: Per tant, no me quadra. El discurs i la pràctica...

Sandra: ... van per vies diferents.

Expert: Per tant, això té un nom en salut mental. (Silenci). Per tant, això és lo que a mi em preocupa que els nostres discursos vagin per un costat i que les nostres pràctiques...

Sandra: ... vagin per un altre.

Expert: Sobre tot pe l'atenció als infants. No lo sé. No sé. Què més puc explicar-te? Perquè per mi aquest tema no acabaria mai.

Sandra: Jo voldria fer-te dues preguntes més si em dones permís i si vols.

Expert: Sí, sí, sí.

Sandra: Una pregunta seria, des d'CEIP Ripollet com a professional que estàs allà i estàs vinculat a aquesta escola, etcètera. Quins mecanismes, estratègies, recursos fan servir l'escola per establir una relació fluida, cordial, positiva o com vulguis dir-la amb les famílies? I l'altra pregunta seria: quins són els punts febles i els punts forts d'aquesta relació? Perquè suposo que no seran tots punts forts i punts febles. Aquestes són les dues preguntes que m'agradaria rescatar del teu paper allà, també. Lo que tu veus allà dintre, perquè tu et mous amb les famílies i amb els professionals, que són els mestres.

Expert: A veure. Jo crec que en aquest sentit col·laboro amb el projecte d'CEIP Ripollet és perquè hi ha aquesta sintonia de concepció, de relació sumativa, copulativa entre família i escola. Per tant, sinó me trobés còmode no col·laboraria. Jo no tindria perquè col·laborar perquè jo sóc professor universitari en primera instància i ja està i no passa res. Jo crec que en aquest sentit compartint aquesta sintonia de sumar família i escola. Jo crec que aquesta és una característica. I sobre tot, a mi em sembla que la gent del projecte Martinet, la família era algo inqüestionable. Jo diria fins i tot les famílies de les mestres. O sigui, les famílies de les mestres que cadascuna té al seu domicili, és algo inqüestionable. Igual que les mestres esdevenen una família com a grup humà, tenen una estructura bastant familiar de dinàmica. No és una dinàmica escolada cap a lo formal. Vull dir, en aquest sentit jo crec que això és hexomorfisme i que et diu d'alguna manera l'estil de treball que hi ha. Un estil on lo familiar és nuclear. I fixa't, de la mateixa manera que consideren lo comunitari com una part del projecte. La família forma part del

projecte també. Jo crec que això és característic d'CEIP Ripollet com a tret d'identitat. I això ho compartim.

Punts forts i punts febles. Pues jo crec que un punt fort és que les famílies són considerades en l'atenció que els professionals fan als infants. O sigui, quan pensen en atendre als infants, pensen en atendre a les famílies. I per això li dediquen temps a les entrevistes, a les reunions, a les presentacions, posen cura en l'espai, en els materials. En tota la relació comunicativa a través dels documents, a través dels llibres que elaboren per les famílies. Tot això és d'una pulcritud estètica que és bueno... digne de... és una fortalesa per mi d'aquesta relació família – escola. Que fa que les famílies es sentin valorades també. Que considerin que lo que fan els seus fills és molt interessant, però són els seus fills. Per tant, lo que fan també els seus fills, no? Jo crec que és important. Un altre element que és important per mi és que no tenen tot tancat en sí; sinó que és un projecte en procés. I jo crec que això de cara a atendre a les famílies, que el projecte CEIP Ripollet sigui un projecte en procés perquè encara no està l'escola acabada, quan estigui acabada ja veurem. Però en aquest moment és un procés també. No és un projecte tancat. Per tant, el que fa a l'atenció a les famílies també és un projecte... també és una part del projecte que està en procés. Jo crec que això també és important, no es veu com acabat. Això també és algo fort.

Feble. Bé, jo diria que un punt feble és que moltes vegades l'autoexigència professional de les mestres és tan elevada que han de prioritzar. I de vegades, tot i que en l'imaginari, en el desig... les famílies són prioritàries, importants... Després de com això es concreta pues fa de més i de menys.

Perquè clar, hi ha tantes coses a fer al llarg del dia que a tot no...

Sandra: ... arriben.

Expert: Clar, es deixen coses perquè són limitades. Jo crec que en aquest sentit de vegades... el desig va més enllà que la realitat, que la pràctica. No sé per exemple, per posar un exemple, per posar una evidència; perquè no vull parlar tampoc d'impressions; sinó... A veure, des de Nadal de l'any passat les mares van obrir l'espai a les mestres. Convidant a una mestra cada vegada que volgués venir a participar de l'espai de les mares, de les finestres obertes. Perquè l'espai va néixer també amb la idea de que hauríem de pensar en qui moment nosaltres com a grup estàvem madurs, per permetre que algú ens vingués a visitar. I no va ser fins a finals de Nadal o de Setmana Santa, potser... potser Setmana Santa que les mares van dir: "ai, pues podríem convidar algú a venir, ara que confiem en aquest espai, que ja sabem de què

Comentario [s55]: Quins mecanismes, recursos... fa servir l'escola per relacionar-se amb les famílies?
Pots posar exemples, si us plau?

va, per què no convidem algú?" I des de llavors, hi ha una cadira per la mestra que vulgui venir. L'any passat tothom volia venir, totes les mestres volien venir. Van d'haver de fer una llista per ordre perquè tothom no podria venir. Perquè només podia venir una mestra cada vegada. Bueno, aquest any va començar el curs i també va venir alguna mestra al principi de curs. Però han deixat de venir. Les mares continuen tenint aquesta cadira per a que les mestres vinguin.

Sandra: Però no vénen.

Expert: Però no vénen. Perquè tenen molta feina, perquè tenen mobilitat de plantilla... Això més aviat és un desig que una realitat. Sí? Clar, per mi això és un punt feble. Perquè haurien d'anar equilibrant d'alguna manera els desitjos amb la realitat. No sé. Un altre punt feble que jo trobo és aquesta feminització extrema de l'espai familiar, del claustre de professores...

Sandra: De tota l'escola en sí.

Expert: De l'escola. I fa temps que ja estic dient que hauriem de fer un plantejament ferm d'espais de masculinitat a l'escola pel que fa famílies, pel que fa als professionals que ja s'incorporen a la nova...

Sandra: Perquè a més, perdona que te talli, Xavi. A lo millor, sí que apareix l'home però apareix l'home quan a lo millor parlem de fer una participació, una col·laboració en carpinteria, coses més, perdona, entre cometes de força o no sé.

Expert: Tòpiques. Això per mi és un punt feble.

Sandra: I més tu que estàs allí dintre.

Expert: Per mi és algo que cal repensar-lo i actuar.

Sandra: I començar a treballar.

Expert: Clar, perquè sinó és lo que diem: "parlem de la violència domèstica", és un fet. Sí. Fem algo?

Sandra: O continuem parlant sense fer res.

Expert: (Silenci). Perquè això és algo que no fa soroll. Fins que fa i el fa fort. Eh? Aquest seria un altre segon punt que per mi és important. En aquesta relació família – escola, eh? És que estic parlant d'això, eh?

Sandra: Sí, sí, sí.

Expert: Perquè a lo millor sembla que estigui parlant d'una altre cosa. No, estic parlant d'això, de buscar espais on els homes en general puguin tenir el seu espai dintre de l'escola; ja sigui a finestres obertes o a un altre espai. No sé, no sé. A altres hores... No sé. També és un projecte femení, exclusivament femení. I això costarà, costarà; bueno, poc a poc...

Sandra: ... s'aconseguirà.

Expert: Sí. Aquesta és la nostra intenció. Què més?

Sandra: Bueno, si tu vols afegir alguna cosa més, la pots dir. I sinó ho deixem aquí.

Expert: Sí.

Sandra: Quan ja tingui la transcripció si vols afegir alguna cosa més pots fer-ho, pots fer un escrit o fer una trobada.

Expert: Molt bé, molt bé.

Sandra: Perquè jo crec que ha sigut una entrevista molt profunda, amb profunditat. Jo crec que he après molt i m'ha agradat escoltar-te.

Expert: Sí?

Sandra: Sí, sí, sí.

Expert: Bueno.

Sandra: Moltes gràcies Xavi.

Expert: Moltes gràcies a tu.

Comentario [s56]: Quins mecanismes, recursos... proposaries per establir, encara més, unes relacions fluides, positives, cordials entre les famílies i l'escola?

Tesis doctoral: ***“La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido”.***

Escuela: **CEIP Ripollet**

Persona entrevistada: **Familia 5 (madre del centro)**

Lugar de la entrevista: **En la escuela**

Entrevista: **1era entrevista**

Fecha: **1 de Junio 2006, 9'30h.**

Investigadora: **Sandra Martínez**

Sandra: ¿Cómo quieres que te hable en catalán o en castellano?

Familia 5: En castellano si puede ser, por favor.

Sandra: Por mí no hay problema.

Familia 5: ¡Vale!

Sandra: Me presento, no sé si te han comentado quien soy, qué es lo que vengo hacer aquí.

Familia 5: Que eres profesora de la universidad.

Sandra: Soy profesora de la Universidad de Barcelona, estoy haciendo mi tesis doctoral.

Familia 5: ¡Ah! Vale.

Sandra: Entonces yo hice el doctorado y ahora estoy con la investigación, y una de las escuelas pues es el CEIP Ripollet. Me propongo pues estudiar o conocer al menos las relaciones entre la familia y la escuela. Y de alguna manera, en esta escuela esto es un poco peculiar.

Familia 5: Sí, sí.

Sandra: Entonces no sólo me he propuesto, lo típico siempre se le pregunta a los maestros o personal no docente; sino también me gustaría hablar con las familias, con personas que no están tan directas con los niños o que de alguna manera están directamente pero no dándoles clases, etcétera. Para hablar de las relaciones tengo que hacer o entrevistar a las dos partes, escuela y familia. No te preocupes.

Familia 5: ¡Vale!

Sandra: Son preguntas sencillas, sino quieres responder no estás obligada, quiero que te sientes tranquila, libre...

Familia 5: ... ¡Vale!

Sandra: Bueno, una pregunta para romper el hielo sería, ¿cuál es tu nombre?

Familia 5: Familia 5 Santana.

Sandra: ¿Traes aquí a tus niños?

Familia 5: Sí, a mi niña con 5 años.

Sandra: Y, ¿cómo llegaste a esta escuela?

Familia 5: Pues es que el comienzo fue muy raro. No sé si te han contado algo.

Sandra: No sé nada, por eso pregunto.

Familia 5: Sí, nosotros, bueno... Esta escuela cuando hice la preinscripción de mi hija, de la N.P. Docent 1 an, pues ni siquiera estaba, sabía que iban a hacer una escuela nueva, pero no sabían y tal. Yo tampoco pensé en ningún momento, yo tenía unas escuelas justo al lado de casa y no pensé en ningún momento en apuntarla aquí. Sobraron muchos niños y todos los niños entre ellos mi niña pues los mandaron a una escuela nueva. Fue todo muy... no sabíamos como iba a ser la escuela, no conocíamos a nadie, al principio fue muy... un poco difícil para todos. Nos instalaron en otro colegio, ya conocimos a la directora y se formó el Consejo Escolar, yo fui una de las madres y luego formamos el AMPA durante todo ese año, se comenzó a construir la escuela y... vamos que nos fue enganchando poco a poco. Fue una escuela que nos fue enganchando y de estar la mayoría de padres en contra, porque les pillaba lejos no por otro

tema. Muchos vivimos en la otra punta del pueblo y pasamos a esta escuela. Fue un poco de rebote, porque ni siquiera estaba hecha. Ahora estoy muy contenta.

Sandra: ¿Por qué estás contenta de esta escuela?

Familia 5: ¡Ay! Porque mira, cuando nos presentaron el proyecto que fue en verano, yo sabía que iba a ser una educación distinta, la Docent 3rrat me hablaba de que iba a ser una educación diferente. Yo nunca me había planteado de que había educaciones diferentes. Yo era lo que había en los colegios y ya está. Docent 3rrat me dijo: “la educación va a ser diferente, esto y lo otro”, pero yo no sabía; y cuando nos presentaron el proyecto en Junio a mí me encantó. A mí me encantó porque yo pensaba que a mí me hubiera gustado estudiar así, ¿no? No estar sentados todo el rato en las sillas, sino trabajar en ambientes, lo veía mucho más motivado para aprender. Y cuando presentaron el proyecto a mí me gustó mucho. Y lo tuve clarísimo, quería que la niña viniera aquí. Y bueno.

Sandra: Y ¿qué os presentaron de este proyecto? ¿Por qué? ¿Qué es lo que te llamó directamente la atención para que dijeras que ésta era la escuela?

Familia 5: Sí, nos presentaron el proyecto del tema de los ambientes en los que iban a trabajar, pues... todo lo que iba a... No solamente que ellos aprendieran a leer y a escribir; sino a todo lo que... no sé como decirte la palabra... a todo lo que abarcaba. En temas personales también, de autoestima hacia ellos, de crecimiento de ellos como personas, el tener responsabilidades a veces que eso también te hace crecer, te hace madurar. No solamente era el hecho de aprender a leer y a escribir, sino... eso porque estoy mucho aquí y lo veo, ¿no? Te hace crecer otras partes de ti que a lo mejor en otros colegios solamente se centran en el tema educativo. Aquí es mucho más amplio, ¿no? Yo lo vi así, y a parte cuando veo a mi hija que viene tan contenta y veo, no solamente a mi hija, a todos los niños que están relajados, que están tranquilos, que vienen contentos; pienso que siempre eso le da mucha más oportunidad para aprender. Están más motivados para aprender. No sé.

Sandra: No, está bastante bien. Retomo algunas ideas que has dicho.

Familia 5: Sí.

Sandra: Has dicho que tú formabas parte de lo que es el Consejo y el AMPA, ¿qué papel juegas en cada uno de ellos? O ¿cómo...?

Familia 5: ... en el Consejo Escolar, bueno, se necesitaba formar el Consejo Escolar para tomar decisiones que afectan también a la escuela. Y entonces, otra madre y yo somos del Consejo Escolar y cuando se hacen reuniones estamos todos. Y en el AMPA, bueno, yo participo en el AMPA y tampoco es que sea

Comentario [s57]: ¿Cuáles son esas decisiones? ¿Podrías poner algún ejemplo, por favor?

una persona... pero participo, no sé. He hecho desde visitas de obras hasta llevar temas de recibos del colegio a no yo que sé, es que son muchísimas cosas. (Se echa a reír). No sé, es que aquí los padres tenemos muchas oportunidades de poder colaborar con el colegio, y podemos participar.

Sandra: Y, ¿cómo colaboráis y participáis?

Familia 5: Pues sí, pues mira está el ambiente de la fruta, que vienen muchas madres voluntarias a pelar fruta, luego los niños la cortan. También es una manera de que los niños te vean aquí dentro. Antes hacíamos visitas de obra, cada semana veníamos la directora y yo a este colegio y luego al otro. Yo que sé, muchas cosas que podemos participar: hasta regar el césped si hay que regarlo. Hay muchas cosas. Poder estar aquí un día leyendo si quiero un libro en la mediateca, estar una tarde. Tener siempre libertad de poder hacerlo si quiero, como si me quiero quedar aquí sentada, ¿no? (ríe). En otros colegios, llegas, dejas a los niños y te vas; aquí no. Tienes cabida.

Sandra: Esta es la segunda pregunta que te quería hacer: ¿qué cabida tienes en la escuela? ¿Por qué pasas tanto tiempo aquí?

Familia 5: Primero, porque a mí me gusta lo que estoy haciendo. Mucha gente dice: "oi, es que no...". A parte de que es verdad que a veces que hemos tenido muchas historia y bueno, porque era un edificio... porque la zona, el entorno está muy complicado. Era un terreno muy difícil, a muchos padres les pillaba muy lejos... A mí me ha gustado participar en ayudar a que todo fuera medianamente bien; y todos los padres que han ayudado. ¿Qué preguntas me has dicho? se me ha ido un poco la olla

Sandra: No, tranquila, quería saber ¿por qué participas tanto aquí?

Familia 5: Me gusta, pienso que siempre lo he sabido llevar. Es algo que me gusta participar porque pienso que los padres, y los padres que colaboran que también son muchos, supongo que luego, el día de mañana, diremos: "mira, esta escuela fue también un comienzo difícil, pero todo fue medianamente bien porque los padres también apoyamos". No sé, me gusta. Me siento tranquila el poder estar aquí, hacer esto, hacer lo otro. El tener la libertad de poderlo hacer me gusta.

Sandra: ¿Por qué trabajas, Familia 5?

Familia 5: No. No, no, claro si trabajara no podría hacer... Luego la gente que trabaja pues colabora hasta cierto punto.

Sandra: Y eso, tu hija el hecho de que entres a la escuela y estés, ¿cómo lo ve ella?

Comentario [s58]: ¿Qué sería para ti participar y colaborar? ¿Cómo definirías ambos conceptos?

Comentario [s59]: ¿Cómo por ejemplo?

Familia 5: Ahora lo ve muy normal, a ella le gusta. Y a más, a mí me gusta mucho cuando estoy aquí haciendo lo de la fruta o vengo hacer algunas cosas o algunas gestiones aquí... Bueno, has visto que las clases tienen ventana, ¿no?

Comentario [s60]: Y antes, ¿cómo lo veía ella?

Sandra: Sí. Uhummm.

Familia 5: Me gusta ver en qué ambiente está y qué está haciendo. Y a ella le gusta también verme: “mamá ¿tienes reuniones?, ¿mamá tienes esto?”. A ella le gusta, ahora está más acostumbrada, yo creo que al principio le costaba. A todos los niños les gusta que sus padres estén por aquí.

Sandra: ¿Por qué entran en el aula? A parte de que cortan la fruta para que ellos después...

Familia 5: ... sí, sí, si tengo que entrar en el aula entro. A ver, no es que de esto, pero si está la profesora allí y tengo que comentarle algo; yo entro en el aula. Y puedes entrar a mirar lo que están haciendo...

Comentario [s61]: El poder entrar en el aula, ¿puede significar interrumpir las clases? ¿Los niños y niñas se distraen o lo tienen asumido?

Sandra: ... ¿y participas en actividades también?

Familia 5: En las horas de colegio, no. No, porque yo tampoco no... Lo bueno que tiene es que si tú lo quieres mirar o puedes entrar a ver lo que están haciendo, tienes esa libertad para hacerlo, sí, puedes hacerlo. La verdad es que sí.

Comentario [s62]: ¿por qué? ¿por qué no?

Sandra: Para ti, ¿la escuela qué es?

Familia 5: Para mí la escuela ¿qué es?

Sandra: Desde tu experiencia y de lo que estás viviendo también.

Familia 5: Ahora, un lugar muy importante porque... yo siempre lo he dicho, cuando hablo con otras madres que vienen aquí de fuera. Hay madres que vienen aquí de Barcelona y de otros pueblos; para ellos, el tema educativo es muy importante y buscaban algo concreto, Y yo muchas veces le digo a mi N.P. Docent 1 do: “pues que tontos somos nosotros, que realmente no nos planteábamos que hay otras maneras de enseñar”, sino que te dejas... bueno, el colegio que está más cerca. Y ahora lo veo y digo: “es que es muy importante”. Es muy importante que tú estés convencida de cómo está estudiando tu hijo. Para mí esta escuela es muy importante porque yo estoy muy convencida de cómo... del proyecto y de... Es tan importante que digo: “es que si algún día me tuviera que cambiar de piso, para mí sería un problema, porque, ¿dónde encuentro yo un colegio que sea como éste”. Es difícil, ¿no? Para mí sí que sería un problema. La escuela es muy importante ahora mismo. A mí me gustaría mucho que la N.P. Docent 1 an terminara aquí en la escuela.

Sandra: ¡Claro! Y, ¿qué objetivos tiene esta escuela? ¿Qué a ti te guste? ¿O que debería de tener?

Familia 5: ¡Qué objetivo! Primero... bueno hay muchos padres que, algunos padres, gente de otros colegios no lo entiende muy bien. Padres de fuera, porque tampoco lo conocen, que a lo mejor se agarran un poco a las fichas. Yo siempre he estado muy convencida que hay un fracaso escolar muy grande. Y entonces, yo eso sí que lo tengo claro, yo pienso que el tema de fichas y la educación que hay en los colegios en algo está fallando. Hay que cambiar y hacer algo diferente. Entonces, yo aquí pienso que este proyecto aquí tiene muchas posibilidades. Yo estoy segura de que mi hija va a aprender mucho, si ella quiere, también tendrá que poner de su parte. Pero está motivada para aprender mucho. Yo estoy convencida, no tengo dudas. Pienso que va a aprender mucho, y también no sólo eso; sino el tema de los ambientes, el haber varios ambientes, el tener que tomar ya decisiones... Cuando ella coge los ambientes, son decisiones que debe tomar ella. Eso también en la vida le hará...

Sandra: Y ¿qué son los ambientes para ti? O ¿para tu hija?

Familia 5: Bueno, a ella le encanta. Sobre todo el taller, el taller le gusta dibujar, le gusta pintar, y... ¿Qué son? Pues yo pienso que... no sé, no sé como te lo explicaré. A ella le encantaría todos esos ambientes, le gusta más el taller. Para mí son a lo mejor el... al igual que a lo mejor en una ficha que el niño está limitado a hacer solamente eso; en los ambientes es todo tan... es que abarca tantas cosas: tema juguetes, tema disfraces, tema comedor, el cortar la fruta para que otros niños; o sea, los niños que cortan la fruta y preparan las mesas ellos saben que si ellos no lo tienen listo los demás no vienen a desayunar. Esa responsabilidad que ellos tienen y decir: "yo estoy preparando el almuerzo para los demás". Los ambientes abarcan mucho más que sólo los ambientes educativos; sino que crecen por dentro, pienso. Estoy hablando como madre.

Sandra: No, claro, desde tu punto de vista.

Familia 5: Sí. Desde mi punto de vista.

Sandra: Y eso es muy respetable...

Familia 5: ..., sí, sí. Y al haber varios ambientes pienso que le va a hacer crecer en muchos más aspectos, estar muchos más abiertos. Abarca mucho más.

Sandra: Y respecto a la familia, ¿qué entiendes por familia? ¿Cómo está construida tu familia?

Familia 5: No sé que decirte aquí.

Sandra: Para ti, ¿qué es la familia?

Familia 5: ¿Para mí la familia? Hombre, a parte de mi N.P. Docent 1 do y mi hija... en el sentido de familia, familia dices tú.

Sandra: Sí, o ¿qué es para ti la familia? Si es tu N.P. Docent 1 do y tu hija, o si abarca más personas o...

Familia 5: Hombre, a mi la familia...

Sandra: ... ¿cómo definirías la palabra familia?

Familia 5: Para mí es muy importante la familia, y no solamente abarca a mi N.P. Docent 1 do y a mi hija, abarca a mis hermanos, pues a mis primos, mis padres, la familia de él también; porque también es importante. Muchos más amplio, no sé.

Sandra: No lo cierras tanto a lo que es hija – N.P. Docent 1 do...

Familia 5: ... a no, no, no. Yo siempre intento que cada semana vea a tantos primos de una parte como primos de la otra. Y de vernos siempre, además como viven al lado también. No me gusta eso de... yo estoy muy apegada a mis hermanos y también con mis cuñadas, somos amigas, nos llevamos bien. Mucho más amplio el tema de familia, eso de cerrar, no; incluso con los amigos. A mi me gusta ser... bueno, tenemos muchos amigos y me gusta conocer a mucha gente y hablar con mucha gente. Sí, eso sí me gusta.

Sandra: Y tu familia ¿comparte el proyecto o el ideal de esta escuela o le ha costado también entenderlo?

Familia 5: No, bueno, yo cuando... lo que pasa es que mi familia no vive en este pueblo vive en Badalona. Cuando yo les comento algo, alguna vez dicen: "¿porqué no llevan bata...", claro, ellos están acostumbrados a... y yo les explico. Pero no, cuando vienen aquí al colegio y ven el colegio les encantan. Les encantan, la verdad es que sí, porque pienso que este colegio tiene mucha vida: tiene fotos, tiene dibujos, o sea, vas por el colegio, paseas y tiene vida. No es como otros colegios que se ven más... tiene vida. Y a ellos pues sí les gusta, tampoco se han cuestionado, ni yo les cuestiono sus colegios ni ellos me cuestionan el mío. No nos lo cuestionamos. Yo se los he dicho a mis hermanas que si algún día se cambian de piso, pues que miren una educación que motiven a los niños a estudiar, eso sí que se lo digo y que hagan muchas actividades. Pero no se la cuestionan, la ven diferente...

Sandra: ... pero no es cuestionable.

Familia 5: No. Se quedan alucinados a veces cuando les digo que vienen visitas de profesores y esto y lo otro. Pero no, no, no cuestionan.

Sandra: Llama la atención.

Familia 5: Sí, sí.

Sandra: Y después, ¿cómo es tu relación con los maestros de la escuela?

Comentario [s63]: Y siguiendo con las familias, ¿qué tipo o tipos de familias existen en CEIP Ripollet?
Es decir, son familias separadas, monoparentales, de nuevos matrimonios, tradicionales...
Existen familias inmigrantes...

Familia 5: ¡Ah! Muy bien, yo me llevo muy bien con todos. No sé, si de aquí nos llevamos todos muy bien, primero porque yo creo que lo hablamos todo y lo razonamos todo.

Sandra: Qué es importante.

Familia 5: Que es importante. O sea, a mi nunca me ha dado aquí esa sensación de decir: “bueno, aquí se hace lo que nosotros decimos”, no. Aquí está claro en tema educativo. Yo lo tengo muy claro, en tema educativo ellos entienden más que nosotros, y a parte el razonarlo. Nunca hemos tenido problemas. No, no de verdad te lo digo. No quiere decir que en todo estemos...

Sandra: ... de acuerdo...

Familia 5: ... lo que uno dice: “¡ah!, pues yo esto lo veo así...”, pero no ya en temas educativos; sino en otros temas. Aunque nosotros nunca hemos llegado ni una parte ni otra ha tenido problemas. Ni ellos, ni nosotros hemos sido nunca de querer hacer lo que uno quiera. Siempre lo hemos hablado todo. Y es muy buena la relación, no solamente, pienso yo, conmigo sino con los padres del AMPA y con todos en general, no tenemos problemas. Se habla todo mucho.

Sandra: El diálogo, ¿no?

Familia 5: Sí. Sobre todo el diálogo, sí. Sí.

Sandra: Y después, cada uno ¿tenéis vuestros límites o sabéis cuál es vuestro papel? O a veces, ¿queréis ir más allá que...?

Familia 5: Bueno, yo te hablo por mí. Yo pienso, yo sé donde está mi límite también. Y yo en tema educativo, yo nunca voy a discutir, vamos pienso que nunca he discutido, ni lo quiero hacer nunca. Porque yo no sé, lo tengo muy claro, el tema educativo lo llevan ellos. Y en temas de cosas que atañen al colegio, pues yo sé donde está mi límite también. Yo tampoco me he sentido que ellas me hayan dicho: “mira, hasta aquí”, no, no. Nosotros siempre lo hemos hablado todo y siempre hemos contrastado, pero de hecho sí sé donde está mi límite también. Pienso que todos debemos saber donde está nuestro límite, está claro. Yo lo veo así, bueno, todos los padres.

Sandra: Es importante.

Familia 5: Sí, es importante. Está claro.

Sandra: Una de las preguntas que te querría realizar sería... hemos hablado de las relaciones entre la familia y la escuela, donde a vosotros se os da un lugar aquí y participáis: podéis entrar en el aula, hacéis... pues lo típico, vais meramente más allá de lo que es el AMPA, que siempre está esta participación. ¿Cuáles crees que son los puntos fuertes y los puntos débiles de vuestra relación?

Familia 5: ¿Con el colegio?

Sandra: Sí. Cuando hablamos de relación entre los maestros y las familias.

Familia 5: Bueno, te quiero decir que cualquier padre puede entrar aquí y ver lo que su hijo está haciendo, no solamente el AMPA, ¿eh?

Sandra: No. Por eso digo, el AMPA es algo formal, después hay personas que no forman parte del AMPA.

Familia 5: Sí, sí. Los puntos fuertes y los puntos flojos. (Se ríe): A ver... que te cuento.

Los puntos fuertes la relación con el colegio, supongo que la buena relación que tenemos y el entendimiento. Y que todos desde un principio, todos hemos peleado para que este colegio salga adelante. En un principio ya te digo por el inicio, porque a muchos padres les pillaba lejos porque todo fue como muy...

pero en un momento este colegio se planteó que tenía que salir adelante; y tanto ellas, las profesoras, como nosotros, los padres, siempre intentamos que este colegio saliera hacia delante. Y seguimos intentándolo. Pienso que una de las cosas buenas es esa, ¿no?, en eso estamos muy unidos. Punto flojos, pues

no lo sé (se ríe). No sé, (silencio), no te puedo decir. Es que el poder estar aquí cuando tú quieras entrar o que tú... pienso que todo es positivo. Pienso que todo es positivo porque también puedes ver lo que tu hijo hace, la relación que tiene tu hijo con el profesor y... pienso que todo es positivo. Algunos padres, no de aquí de otros colegios, lo ven un poco... y es porque yo pienso que ellos se están perdiendo algo muy importante: el poder ver lo que tu hijo hace desde pequeño, ver qué relación tienen con los profesores, porque ellos trabajan con todos los profesores, qué trato tienen. Lo encuentro muy positivo.

Sandra: Y algo que te... ya sé que estás a favor, pero ¿algo que tú creas que se debería de mejorar en esta relación?

Familia 5: ¿Con las profesoras?

Sandra: Sí, o...

Familia 5: ... o ¿con el colegio?

Sandra: Con el colegio.

Familia 5: ¿Qué se debería mejorar?

Sandra: Sí, que veas que está bien, pero que tú lo intentarías hacerlo mejor, o que creas que se debería de cambiar, si crees que hay algo también.

Familia 5: No lo sé, no lo sé. Es que ya te digo, es que el tema educativo yo no... primero porque somos gente que lo tiene todo muy claro lo que tiene que y... sabe mucho. O sea, se les nota que saben mucho, y yo, claro, no, porque tampoco se los puedo cuestionar. Es más, yo les veo las ideas muy claras y a mí me gustan las ideas que tienen.

Comentario [s64]: Después de la lectura y de una posterior reflexión, ¿es posible que encuentres otros puntos fuertes?

Comentario [s65]: Teniendo tiempo para reflexionar, y después del transcurso de todo este tiempo, ¿es posible que percibas algún punto débil en la relación familia – escuela?

Sandra: Como madre. Ya no yendo a cuestionar su hacer como educadores, como maestros; sino como madre que entra en la escuela y lo ve todo, por decirlo así. Qué te gustaría que cambiase. O si la forma de relacionaros entre vosotros también hay algo que dirías: “pues podría ir mejor, por otro camino”

Familia 5: ¿Con los padres o algo?

Sandra: Con los padres o con los mismos maestros, a lo mejor no con todos. Aunque te lleves bien con todos como has dicho, pero a lo mejor no con todos tienes la misma relación tampoco, ¿no?

Familia 5: No, claro, siempre hablamos más algunos temas con algunas profesoras, ¿no? que la directora, que la jefa de estudios, pero... no es tampoco, o sea, es que no... no de verdad aunque parezca así...

Sandra: ... no, no, yo estoy abierta a escuchar tu experiencia...

Familia 5: Sí, sí. Sabe lo que pasa, en teoría, a ver a lo mejor con temas educativos no; en temas que influyen al colegio, miles de cosas. Gente que tiene a lo mejor necesidades o gente que habría que... ¿sabes? o sea, historia, ¿no? Hablamos más con una profesora que con otras, porque... Luego yo, nos relacionamos, claro poder entrar tú al colegio, incluso cuando tú dejas a tus hijos que puedes estar aquí dentro en las clases, se te permite tener mucha relación con las profesoras. Y hablas con todas, siempre una más que con otras, entonces está clarísimo. Pero que relación tenemos todos, claro que el estar aquí te permite tenerla.

Mejorar, no lo sé, no lo sé, no te puedo decir tampoco... No sé, no sé que mejoraría. A lo mejor habrá cosas a mejorar, pero ahora mismo no sé. Lo que sí nosotros como AMPA te lo digo, como Consejo Escolar, sí que cada vez hay que organizarlo mejor. Pues claro, al principio éramos todos muy nuevos y no sabíamos. Yo era mi primera hija y yo jamás había soñado que iba a estar en el Consejo Escolar y en el AMPA. Yo eso no me lo había planteado jamás. Y, éramos todos muy nuevos, y entonces, claro, hemos tenido que ir aprendiendo a base de ir cada vez pues... El AMPA tiene que ir organizándose mejor, tanto el AMPA como el propio Consejo Escolar. Eso sí que es un reto que tenemos nosotros: el ir cada día, el tema de cuentas, de temas de cosas que hacemos en el colegio... de todo eso tener una mejor organización. Qué día nos reunimos, qué día ir delegando/dialogando¹⁹ con otros padres para ir haciendo.

Eso sí que es un reto que tenemos nosotros, el AMPA, estar mejor organizados

Sandra: También es una escuela reciente, ¿no?

Familia 5: Sí. Yo estoy contenta porque...

Comentario [s66]: Después de todo este tiempo transcurrido, desde que se realizó la entrevista hasta ahora, ¿crees que se podría mejorar algo en las relaciones entre las familias y la escuela?

Sandra: ... acabas de entrar y no sabes bien, bien qué se ha de hacer.

Familia 5: Yo estoy contenta porque desde un principio ellas también nos ayudaron muchísimo, se formaron comisiones, participaron padres. O sea, yo estoy muy contenta también porque pienso que para ser lo nuevo que éramos, hemos ido haciendo cosas. Pero bueno, hay que ir aprendiendo y hay que ir cada día haciendo. Supongo que cada año iremos aprendiendo más cosas, qué fallos hemos tenido en un año pues para no tenerlo al año siguiente. Sí, bueno, supongo que con la experiencia...

Comentario [s67]: ¿De qué tipo?

Sandra: Sí, os irá ayudando.

Familia 5: Sí, nos irá ayudando.

Sandra: Tú hija el año que viene sigue aquí.

Familia 5: Sí.

Sandra: Está haciendo P5 y el año que viene ya pasa...

Familia 5: ... al otro edificio...

Sandra: ... al otro edificio que ya es la segunda fase, que es lo de priN.P. Docent 1 a.

Familia 5: Sí.

Sandra: Y estará aquí hasta que se acabe lo que es priN.P. Docent 1 a, y después la secundaria, te la planteas, supongo.

Familia 5: Sí. Sí, la secundaria nos la plantemos algunos padres y bueno, yo confío que cuando mi niña salga la educación secundaria mejore, haya mejorado. Porque ahora mismo no lo veo muy claro, pero yo confío en que mejore. La educación tiene que dar un giro y tiene que darlo desde P3 o desde la guardería, la llar d'infants, pero el tema de ESO y secundaria también tendría que darlo. Ahora mismo sí que me lo planteo a veces, cuál escogería, pero pienso que a la larga tendrá que dar un cambio también. Yo estoy segura de que lo dará, vamos digo yo. No lo sé. Yo lo espero.

Sandra: Porque ¿la escuela el CEIP Ripollet no se plantea hacer una secundaria o es difícil?

Familia 5: No es que no se lo plantee, bueno, no sé si se lo habrá planteado, la verdad no he hablado este tema con ellas, lo que pasa es que tampoco habría sitio; porque la escuela la han hecho para las clases de infantil y priN.P. Docent 1 a.

Sandra: O buscar otro terreno a lo mejor.

Familia 5: Claro.

Sandra: O es que ¿ya no sería el CEIP Ripollet?

Familia 5: Es que no lo sé. Claro. No lo sé. Yo confío en que... yo primero pienso que ellos saldrán preparados para hacer la ESO, claro que me gustaría que la

¹⁵ Dudo en la palabra.

manera de educar fuera parecida a la que tienen aquí. Yo confío que la secundaria cambiará también. Tiene que cambiar, o sea, la educación tiene que cambiar.

Sandra: Tú crees que la escuela, bueno la educación, está anclada a lo tradicional.

Familia 5: Sí, sí.

Sandra: Se ha quedado atrás.

Familia 5: Sí, la escuela no avanza.

Sandra: ¿Por qué lo dices? ¿Qué es lo que has percibido para que te dé esa sensación?

Familia 5: Pues mira a lo mejor desde que estoy aquí oigo mucho y escucho mucho; y hubo una conferencia que fuimos a Expo didáctica, bueno nos invitaron a el CEIP Ripollet, estuvo hablando la directora de la escuela bressol de Sant Cugat, me parece que era... luego hablando con ella dijo, creo que fue ella, porque yo escucho mucho y luego... "Es antinatural que los niños pequeños estén sentados". Cuando hay niños pequeños es muy difícil tenerlo todo el día sentado, a parte de muchas cosas. Y piensas que es verdad, o sea, un niño que sea más nervioso, el niño que sea más despistado... si tú lo tienes sentado todo el rato haciendo cosas, llega un momento que muchos niños se aburren y se desmotivan. Entonces, yo pienso que la escuela tiene que haber cambiado ya. Es que ves tú aquí a los niños que están muy motivados: trabajan con el agua, se disfrazan, etcétera. Están muy motivados y están aprendiendo, pero no están sentados en una silla haciendo una ficha o un... están mucho más... ya te digo, para mí están mucho más motivados. Yo sí que pienso que la educación se ha quedado... y, además, es que no es que yo lo diga porque soy una madre; pero...

Sandra: ... no, ¡hombre!

Familia 5: No, ya; es decir, pero cuando ves en televisión: "España está en los peores sitios del fracaso escolar", está claro que algo está fallando. Es que no es que yo lo diga, es que algo está fallando. Sabes el que pasa, es que yo cuando estudiaba en el colegio yo para mí era imposible estar todo el rato sentada escuchando. Entonces a lo mejor fue una de las cosas por lo que yo apoyé mucho al colegio, ¿no?, la manera de educar. Para mí era imposible estar todo el rato sentada. Yo perdí las ganas de todo. Entonces, ahora digo: "a mí me hubiera gustado estudiar así".

Sandra: A lo mejor también la universidad o los que forman a futuros maestros... también debería enseñar...

Familia 5: ... sí. Aquí lo que tiene CEIP Ripollet es que tiene muchas visitas de gente que está estudiando o gente que son profesores de otros sitios. Yo creo que la educación va a cambiar, y esto ya te digo, el pensamiento es mío; pero yo no creo que la educación vaya tema fichas, yo pienso que la educación va a tirar hacia otros niveles. Aquí recibimos muchas visitas de otros colegios, de escuelas bressols y en julio tenemos una visita de 350 profesores de toda España.

Sandra: Eso ¿cuándo?

Familia 5: En Julio.

Sandra: ¡Ala!

Familia 5: Y hoy hay una visita de ciento y pico de profesores, y el mes pasado hubo otra. Yo pienso que algo tiene que cambiar y tiene que haber un cambio. Yo confío en que lo haya. Yo ya te digo, yo me siento una privilegiada, yo muchas veces le digo a mi N.P. Docent 1 do: "fíjate en el disgusto que nos metimos cuando nos dijeron que nos mandaban a una escuela nueva, que no sabíamos donde estaba", y ahora estoy súper contenta porque pienso que fuimos los que más suerte tuvimos de todos. Después cada padre dirá: "yo, no yo lo hubiera cambiado a otro colegio".

Sandra: Y ¿tu N.P. Docent 1 do qué opina de todo esto?

Familia 5: No, mi N.P. Docent 1 do también apoya mucho al colegio. Le gusta mucho.

Sandra: Él, ¿no puede participar tanto?

Familia 5: No. No, porque él trabaja y no puede participar. Pero cuando puede también participa, pero no participa tanto. Pero él está muy contento con el colegio también.

Sandra: ¿Cree en este proyecto?

Familia 5: Sí. Cree mucho en el proyecto también.

Sandra: Y recuperando un poco la idea que me has comentado antes, Familia 5. Habíamos hablado de que entras en el aula, de que te relacionabas con los maestros por si pasaba algo o no pasaba, o veías cosas, tenías la posibilidad...

Familia 5: ... no, más que... si a lo mejor tengo que entrar para entregar algún papel a algún padre o se lo tienen que dar, pues yo entro, se los doy a ellas, o ¿sabes?

Sandra: Exacto. Y después vuestra relación a parte de ser buena, ¿cómo es? Solamente os basáis en entrevistas iniciales, de seguimiento y final para saber si tu hija va bien o va mal, o ¿en cualquier momento buscáis un encuentro para hablar de cualquier cosa?

Comentario [s68]: ¿Cómo por ejemplo?

Familia 5: El tema con mi hija, te refieres.

Sandra: Sí, ya como madre, como madre de N.P. Docent 1 an.

Familia 5: Bueno **hacemos una entrevista, hacen reuniones, y luego hacen entrevista personales también. Nos dan un informe. Y lo bueno que aquí tenemos es que yo si a veces tengo algún problema, como entramos a la clase todos, se le puedes comentar:** “oye que pasa esto, no sé, que tal...”, lo podemos hablar muy informal allí. Tampoco te vas a tirar 4 horas porque la gente tiene que empezar, ¿no? El hecho de poder entrar justo a la clase y tener una entrada muy relajada: aquí entras, dejas a los niños, te vas hablar con la profesora... también te permite que si en algún momento dado tienes algún problema o te surge algo con la niña pues se lo puedes comentar en ese momento.

Sandra: Y ¿en qué se basan las **entrevistas** personales?

Familia 5: **Pues un poco cómo va la niña, y no solamente en el tema educativo, sino si está más contenta, si está menos contenta, si está más motivada, si puede tener algo.** Por ejemplo, la mía el año pasado es que tenía unos problemas: tenía la etapa esa de princesita que era ya demasiado. Le preocupaba el tema de la ropa, si se manchaba, si no se manchaba... la entrevista fue un poco a que se tuviera un poco de cuidado porque son niños muy pequeños para estar tan pendientes de su ropa, de su... **O sea que no es solamente educativo, sino también temas de carácter, qué problemas pueden tener,** o al menos la mía. Era una etapa de princesa muy fuerte, todavía princesita, pero ya por lo menos... Sí, pero eso no es solamente pues mira: aprendió esto, ha aprendido aquello; sino también el carácter de ella, cómo va...

Sandra: ... la personalidad.

Familia 5: Sí, la personalidad.

Sandra: El intercambiar, ¿no? Porque en casa a lo mejor es de una manera, en el colegio otra...

Familia 5: Claro.

Sandra: Y poder hacer distinciones y compartir.

Familia 5: Eso mismo, pues mira: “en casa no es así o en casa se porta igual”.

Sandra: Y cuando hacéis esas entrevistas personales, ¿está la niña delante o no?

Familia 5: No.

Sandra: ¿En alguna vez ella puede estar delante y dar su opinión o?

Familia 5: No sé si más adelante. La verdad es que las entrevistas que hemos hecho hasta ahora ella no ha estado delante. Por lo menos la mía no. no sé si alguna habrá estado.

Sandra: Y ¿nunca ha reclamado de querer ir o...?

Comentario [s69]: ¿Sobre qué?

Comentario [s70]: ¿De qué tratan dichas reuniones?
¿De qué temas se hablan?

Comentario [s71]: ¿Sería posible poder mirar algún informe?

Familia 5: ¿A la entrevista?

Sandra: Sí.

Familia 5: No. La verdad es que no, yo le he dicho: "mira que tengo una entrevista2, pero no.

Sandra: Quizás por esto, como estás casi siempre por aquí, intercambiando, colaborando, pues no lo verá como una necesidad.

Familia 5: La mía a lo mejor... de los padres que participamos en el AMPA, los niños están más acostumbrados a vernos por aquí. Pero como otros padres también pueden entrar en las clases, pueden hablar, estamos en los pasillos... Es que la mayoría de los niños están acostumbrados a que sus padres estén por aquí, aunque no estén como nosotros, pero están acostumbrados.

Sandra: Y ¿qué tipo de familia viene a la escuela?

Familia 5: Pues, ¿familias?, pues bueno, vienen familias, no sé, ¿a qué te refieres? Porque vienen de otras partes de algo.

Sandra: Pues que vienen de otras partes de aquí, porque como bien has comentado no todo el mundo es de Ripollet o del barrio, sino que puede ser que venga gente de fuera; gente también extranjera o a lo mejor también podemos hablar de familia, porque tenemos la tendencia de hablar de padre – madre – hijo, pues tú sabes que hay madres solteras, o hay...

Familia 5: Sí. **Básicamente viene gente de aquí** de Ripollet. **También viene gente de fuera, viene gente que vive en Hospitalet, en Barcelona, en Arco de Triunfo, cerca de Caldetes...**

Sandra: ¿De Mataró?

Familia 5: Un pueblo pasado Mataró. El año que viene van a venir de Sabadell. Si bueno, es una pasada porque son gente que busca un tema educativo muy concreto. Y sí, sí esta escuela está teniendo repercusión. Y de aquí de Ripollet incluso hay gente este año que no le pertenece por zona, pero que ha pedido el colegio.

Sandra: Se le otorga, ¿o cómo va esto?

Familia 5: Bueno, va por puntos. Primero tiene preferencia la gente de la zona, pero si sobran plazas pueden entrar y han entrado. Y gente que viven en otras zonas y van en busca dCEIP Ripollet. Y está muy bien, porque ya viendo que estas madres que vienen de fuera pues también sus hijos han ido a una escuela en Barcelona, que aprendieron mucho a escribir y a leer, y cuando aprendes que hay otras maneras de enseñar, de ver las cosas y todo... Pienso que lo importante es que estés seguro de cómo tu hijo está aprendiendo. Da igual que

Comentario [s72]: Retomando lo de las relaciones y el tema de las entrevistas, reuniones, informes... ¿Qué otros mecanismos, estrategias, técnicas, etcétera utiliza la escuela para relacionarse con las familias? ¿Y viceversa, las familias con la escuela?

sea esta escuela o sea una escuela religiosa o sea otra escuela. Pienso que tú debes estar muy convencido de cómo tu hijo está aprendiendo.

Sandra: Y que creas en el proyecto, ¿no?

Familia 5: Claro, que creas en el proyecto, porque será mucho mejor para el niño, para ti, para los profesores y para todos. Tú crees en el proyecto, o sea; la idea de que ésta que tenemos siempre: “la escuela que nos pille más cerca”. Pues a mí ya se me ha bajado de todo, porque tú cuando vas a buscar una escuela para tu hijo deberías de buscar el proyecto de la escuela. Y entonces, a partir de ahí poder elegir la escuela. No porque te pille más cercas o... Claro, hay padres que no pueden elegir, pero elegir tú dentro del mismo pueblo la que más se amolda aquí, ¿no?

Sandra: Y otra pregunta Familia 5, como has comentado tu N.P. Docent 1 do trabaja y puede participar pues cuando puede, ¿no? Y los padres que trabajan, ¿cómo participan en la escuela? ¿La escuela se adapta un poquito a los horarios? ¿Y la familia se adapta a los horarios de la escuela? ¿Cómo lo ves tú como madre?

Familia 5: ¿En temas de AMPAS, de ayudar y todo esto?

Sandra: De AMPAS o en general, porque a lo mejor tu como madre y yo como maestra, por decirlo así, te quiero citar a las 9 de la mañana, pero da la casualidad que tú como madre trabajas a las 9 de la mañana. ¿Hay flexibilidad en los horarios?

Familia 5: Sí, claro, es que tiene que haber.

Sandra: Hay un toma y deja.

Familia 5: Claro, tiene que haber. Aquí hay padres y madres que trabajan, la mayoría, y que colaboran mucho con el colegio. Entonces, por ejemplo, si tenemos **reuniones del AMPA o reuniones con las profesoras** nos amoldamos todos. **Tiene que ser fuera del horario escolar, tanto que ellas puedan y horarios en los que los padres puedan venir a las reuniones.** **Buscamos varios horarios, en que la mayoría pueda venir.** Nosotras nos tenemos que amoldar a todo. Y si son reuniones de AMPA nada más, pues buscar un horario en el que mayormente todos puedan venir. Hay gente que trabaja y tampoco puede.

Sandra: Y ¿hay padres que no quieran participar en la escuela? ¿Tú sabes de alguien?

Familia 5: A ver, no sé si es que no quieran participar. También hay padres que claro, que están muy liados, que trabajan muchas horas los dos y luego tienen que estar con sus hijos. Hoy la vida te hace trabajar muchas horas, y más que no quieran, pienso que no pueden. Que no pueden participar más de lo que ellos

ya les gustaría. Lo bueno que tienes aquí, es que a lo mejor hay padres que no pueden participar todo el año, pero luego los días especiales que hay que a lo mejor es un domingo y sí que pueden venir a las 8 de la mañana. Son padres que no pueden estar todos los días de la semana, pero vienen algún día al año a participar. Más que no quieran es que no pueden. Claro, tampoco conozco a todos los padres de la escuela. Conozco a muchos, pero no conozco a todos. Lo bueno que tiene esta escuela, ya te lo he dicho, es que los padres decidimos que esta escuela tenía que salir hacia delante, y hay mucho apoyo siempre de los padres. Las profesoras necesitan padres para esto y yo los tengo que buscar junto con otra madre, pues claro el poder entrar dentro del colegio me permite... no es igual dejarlo en la puerta e irte, me permite poder: "oye necesitamos ayuda, no sé qué". Siempre hay padres que colaboran, sino nosotros, otros que se lo puedan combinar. Siempre hay padres.

Porque mira, **las visitas estas de profesores que tenemos se les ofrece unas brochetas de fruta, para que vean lo que desayunan los niños, y para esto necesitamos que vengan madres voluntarias y lo preparen. Siempre, siempre hay madres y madres.** Sino es uno es otro, pero siempre van pudiendo. Es una manera de poder participar en el colegio. Hay padres que no podrán participar de una manera y otros podrán participar en otra. Hay madres a mi que me dicen: "Familia 5 cuando haya una visita de profesores, tú me llamas que yo me las apañó para venir". A parte, nos lo pasamos bien; primero porque conoces a más gente del colegio, te hace conocer a más padres, no solamente de la clase de nuestros niños; sino de todas las clases. También es un momento de desconectar de otros problemas que tengas en tu casa, y de estar con un grupo de padres y madres, te ríes, te lo pasas bien. No es sólo el hecho de venir, sino todo lo que abarca: desconectar un poco, el ver también... bueno, yo estoy contenta de que a la escuela de mi hija vengan profesores de otros sitios a conocer proyecto. Y supongo que es una manera también de que otros padres también lo conozcan.

Sandra: Y hablando de tu hija, ¿cómo percibe ella la relación entre su maestro y su mamá?

Familia 5: Pues yo creo que bien. Lo que pasa es que los niños tienen una tutora, bueno una profesora. Y no sé si lo sabes, ellos trabajan con todas las profesoras. Yo creo que bien porque la relación que yo mantengo con la profesora de su clase es muy buena también. Yo me llevo bien con todos, yo no tengo problemas. (Reímos). También es una niña que se lleva bien con todos, yo creo que ella se amolda muy bien a todos los profesores. Es fácil, es

fácil aquí porque están muy pendientes de ellos y les hablan siempre muy bien; entonces a los niños lo perciben también. Yo creo que ella ve que hay una buena relación. Es importante también en que un niño vea que sus padres están contentos.

Sandra: Y ya para acabar que me sabe mal...

Familia 5: ... no te preocupes.

Sandra: Dos preguntas para cerrar. Ya lo has dicho un poco, relacionado con CEIP Ripollet, ¿cuál sería tu escuela ideal?

Familia 5: Mi escuela ideal, ¡ay! Es que yo creo que estoy en mi escuela ideal. De verdad. En el primer año estuvimos en otra escuela, pero yo pienso que estoy en la escuela ideal.

Sandra: Describe esa escuela.

Familia 5: Yo es que estoy convencida de que somos unos privilegiados. Te lo digo y a lo mejor dices: "mira, como ella está...", no, no, es que yo estoy convencida. Yo una de las cosas por la que apoyé tanto al colegio y no me importa ayudar en todo lo que se necesite es que yo estoy segura de que estos es un proyecto muy bueno. A mí me causaría un problema tenerme que cambiar de vivienda o de lugar, porque yo no sé dónde iba a encontrar una escuela así.

Sandra: Así te refieres porque trabajan por proyectos...

Familia 5: ... por una escuela con proyecto. El proyecto que tiene CEIP Ripollet, ¿no? A mí me costaría. Yo estoy convencida de que esta escuela es muy buena.

Sandra: ¿No te choca eso de no tener libros?

Familia 5: No. Hay gente que a lo mejor es más tradicionalista, pero a mí no me choca. Más que nada no es porque ellos no tengan libros, porque libros hay en la mediateca y todo. Y no pienso que vayan aprender menos porque no tengan libros. Primero porque van a tener libros, pero a lo mejor no tendrán libros para llevárselos a su casa. Pienso que la manera de que aquí les enseñen a ellos a buscar la información que necesitan, para ellos va ser mucho más importante. Para mí no es un problema, no me importa.

Sandra: Y la última para cerrar que me sabe mal, ¿qué crees tú que deberían tener todas las escuelas, por ejemplo, qué relación deberían de tener los maestros y las familias y viceversa para que fuera positiva?

Familia 5: Hombre yo pienso que deberían tener más relación. Yo estuve un año en otro colegio y la relación con la profesora fue muy buena también, era una profesora muy maja. Pero, la idea de que tú llegues a la puerta, dejes a tu hijo y te vayas y no veas nada de lo que está pasando en la clase... No por nada, bueno porque son las costumbres..., pienso que se están perdiendo algo muy

Comentario [s73]: ¿Cómo tendría que ser esa relación?

importante tanto los padres como los profesores también. Por lo menos los padres se están perdiendo algo muy importante. Tu hijo pasa muchas horas dentro del colegio, y son vivencias que ellos tienen, y una cosa es que tú no puedas verlo porque trabajes y porque haya algo, claro es normal. Pero si tú tienes la oportunidad de ponerte en una ventana a mirar lo que hace tu hijo, eso es súper importante. Yo te hablo por mí misma, ahora que lo tengo pienso yo: “es que es súper importante”. Yo lo valoro mucho, el poder asomarme por la ventana y ver lo que está haciendo, y si está haciendo esto, si está escribiendo y está dibujando... Aunque sólo sea mirar por la ventana y luego irme a otro sitio, ¿no? La relación con los profesores es mucho más estrecha, con los padres es mucho más estrecha también. Aquí, no por ser madre del Consejo Escolar conozco a padres de otras clases, sino que hay gente de otras clases que no participan y también conocen a gente de otras clases porque todos nos reunimos en los pasillos. Entonces, las relaciones se estrechan mucho más.

Sandra: Y ¿qué se debería de cambiar para favorecer para que las relaciones que se dan en estas escuelas mejoren?

Familia 5: Hombre, supongo que eso debería, ¿debería? Cada escuela pues ya saben un poco el proyecto de ellos, ¿no? No lo sé, yo pienso que ser más abierta a los padres, dejar a los padres participar más. Pienso que sí que tanto los padres como los maestros se están perdiendo algo. Deberían ser mucho más abiertas. En Expo didáctica cuando fuimos a presentar el proyecto las profesoras y yo como madre, pues cuando presentaron el de Sant Cugat, el de la escuela bressol, era una clase donde había un sofá, una mesita, sillas y los padres entraban a dejar a los niños y tomaban un café allí si querían. Y yo dije: “eso es guapísimo”, a mí me encantaba, porque la guardaría donde yo llevaba a mi niña, pues bien, yo estaba contenta y todo; pero a mí me hubiera gustado hacer eso. Sentarme allí, tomar algo y luego irme, algún día, no quiere decir todos los días. Pero algún día si que me hubiera gustado hacerlo. Y eso sería bonito que todas las escuelas también pudieran hacerlo, que los padres tuvieran esa libertad de poder hacerlo.

Sandra: Pues muchas gracias Familia 5. No sé si te lo han comentado, cuando pueda, la transcribiré, te la pasaré a ti, no a ellos, a ti.

Familia 5: ¡Vale!

Sandra: Te la lees cuando puedas, y si ves que quedan cosas... pues podemos hacer una segunda entrevista si tú quieres o sino puedes añadirlo, puedes escribir

Comentario [s74]: Antes de dar por finalizada la entrevista, ¿Qué otros mecanismos, técnicas, estrategias, etcétera podrían utilizar la escuela y la familia para que se diera una relación o relaciones positivas entre ambas?

lo que quieras, si hay cosas que no te gustaría que salieran también puedes modificar. Puedes añadir, modificar, cambiar...

Familia 5: ¡Vale, vale! Sí porque a lo mejor no me he expresado bien algo, lo puedo cambiar, modificar, te puedo decir: “mira, esto lo quiero...”.

Sandra: Sí. Exacto.

Familia 5: ¡Vale! Esto luego ¿lo publicas en algún sitio?

Sandra: Esto después, yo no voy a dar pasos hasta que vosotros no... ahora a mí me toca devolveros la entrevista, falta transcribirla y pasarla. Después a partir de los datos que vaya teniendo, escribiré los informes final, un poco lo que será la tesis. Pero me gustaría también obtener vuestro permiso, etcétera.

Familia 5: ¡Vale, vale!

Sandra: O sea, tener vuestra autorización. No recoger los datos: vengo, la devuelvo y no tengo en cuenta, ¡no! Pasaría por vosotros.

Familia 5: ¡Muy bien!

Sandra: Muchas gracias por todo.

Familia 5: No, gracias a ti.

Comentario [s75]: Después de la lectura de tu primera entrevista, de lo que comentaste y teniendo tu momento de reflexión y el tiempo necesario: ¿Quieres aportar algo más sobre la relación familia – escuela?

Comentario [s76]: Si quieres, puedes aportar algún documento o documentación en general.

Tesis doctoral: **“La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido”.**

Escola: **CEIP Ripollet**

Persona entrevistada: **N.P. Docent 1 (Conserge)**

Lloc de l’entrevista: **A l’escola**

Entrevista: **1era entrevista**

Data: **14 de Març 2007, 16h i 10 de Maig 2007, 11’30h.**

Investigadora: **Sandra Martínez.**

(Primer día de l’entrevista)

Sandra: Comencem! No sé si presentar-me, perquè no sé si t’han dit lo que estic fent aquí.

N.P. Docent 1 : Sí, més o menys m’han dit que et dius Sandra i estan fent entrevistes al qui vas agafant. (Riem).

Sandra: Bueno, sí, la meua idea és que estic fent una tesi doctoral sobre la relació família i escola, i llavors li vaig plantejar a l'equip directiu: la Lúdia, la Docent 3, la Meritxell de poder realitzar entrevistes no només a docents, o sigui al mestres i a les famílies; sinó al personal no docent com és el teu cas, no? Perquè crec que vosaltres també sou part important dintre de la comunitat. Per aquest és el motiu de la meua insistència en fer-te l'entrevista. Val?

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: Et sembla bé?

N.P. Docent 1 : Sí!

Sandra: Lo que faig és normalment recullo l'entrevista gravada, quan tinc temps faig la transcripció i llavors te la torno a passar. Per si lo que has dit no estàs conforme, vols modificar, vols afegir coses... I això pot donar pas a una segona entrevista per poder d'aclarir algunes cosetes o modificar unes altres. O a lo millor dius, mira Sandra, no vull fer una segona entrevista, sinó que et faig un petit escrit. Això és elecció de la persona.

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: La idea és aquesta de tornar-la per a que vosaltres no tingueu aquesta sensació de que m'emporto la informació, sinó que la comparteixo.

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: Són preguntes molt senzilles. També vull que quedi clar que sinó vols respondre no cal que ho facis. Dius: "mira, Sandra no vull respondre" i passem a la següent, que estiguis còmode.

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: La primera pregunta com la que començo sempre és...

N.P. Docent 1 : ... vinga!

Sandra: ... és com vas arribar aquí N.P. Docent 1 , aquesta escola?

N.P. Docent 1 : A veure, com vaig arribar? Molt fàcil, aquí necessitaven un conserge, jo treballava de jardineria per l'ajuntament, sóc de l'ajuntament. Vaig estar de jardineria 17 anys i vaig passar això que... un dia... a jardineria eren 6 persones, però clar com que hi havia una empresa privada al poble, pues podien treure jardineria en general i... Ara per exemple, un company meu el van posar al Taché, a mi em van ficar aquí i a la meua companya la posaren a l'altra banda, o sigui, ens van ficar de conserge en un col·legi. Jo vaig arribar pues així, em van proposar si volia venir de conserge; en principi, no lo tenia molt clar no lo tenia molt clar, perquè hi havia estat substituint a un altre conserge a una altra escola i no m'agradava gens. I vaig dir a l'ajuntament que em deixés provar 2 mesos, me'ls van donar per a que provés, i al cabo de

dos mesos vaig trucar i vaig dir: “que sí, que m’interessava quedar-me aquí, que m’agradava el col·legi”, i així vaig començar. Des de que vaig començar a treballar és el segon semestre que estic al col·legi.

Sandra: Molt bé! O sigui, t’agrada.

N.P. Docent 1 : M’agrada el col·legi. Em fa gràcia. No tinc temps per avorrir-me.

Sandra: Llavors, com és aquesta escola? Perquè clar, com has dit, la teva trajectòria és que has estat substituïnt, no?

N.P. Docent 1 : Sí. És una mica fora de lo corrent a altres escoles. Aquí es preocupen molt per el nen, aquí no tenim... A altra escola per exemple en una classe hi ha nens que són llestos i nens que són tontos, i si tu no aprens et vas cap al final de la classe i no et fan ni cas. En canvi aquí, tots els nens són iguals, no? Aquí no tenim nens tontos, aquí nens, són nens, simplement són nens. I les professores es preocupen molt dels problemes dels nens i de tots en general. Per elles, tots els nens són el mateix. No hi ha diferència amb un i amb altre.

Sandra: I això t’agrada?

N.P. Docent 1 : I això m’agrada molt. I després les activitats que fan, la manera d’educar, educació que tenen. Em fa gràcia.

Sandra: I quina manera d’educació i activitats tenen aquí? Des de la teva percepció?

N.P. Docent 1 : Els ambients, això dels ambients de les disfresses, de l’aigua, de la farina, de la construcció, del fang que també fan i... jardineria, l’ambient de jardineria o de l’ambient dels invents, de la fusteria. Això no lo havia vist mai en la meua vida, en ningú col·legi. I em fa gràcia quan veus al nen allí intentant fer alguna cosa i que posen tot el cor en intentar fer-ho bé. Em fa gràcia. (Riem).

Sandra: Et crida l’atenció també, no?

N.P. Docent 1 : Sí. Me crida molt l’atenció.

Sandra: Ah, molt bé. I bueno tenim també, tu com a persona partim d’aquesta idea, que tens una trajectòria, que tens unes experiències... i tot això. Què és per tu l’escola Clàudia ? Com definiries que és l’escola?

N.P. Docent 1 : L’escola? L’escola, aquesta en particular és una escola familiar, se mira molt a les famílies. Les mateixes professores... és com si fossin una família molt gran, no? Molt agradable, s’intenta estar un amb l’altre i ajudar-se entre nosaltres mateixos, no? I ens involucrem tots: pares, mestres, jo mateixa... És una mica tot.

Sandra: Això en particular, i en general?

N.P. Docent 1 : En general? O sea, em fa gràcia. (Riem). Em fa gràcia quan arribem els nens: “Clàudia..”, lo que diu algun nen, jo sóc la que mana en el col·legi,

perquè sóc la que obre i tanca portes, no? Que el col·legi és meu, perquè porto totes les claus, no? I em fa gràcia això. Com avui, arriba un nen que ha estat malalt i portava dies sense venir al col·legi i lo primer que ha fet abans d'entrar a classe és venir corrent a buscar-me i donar-me un petó.

Sandra: Ohhh!!

N.P. Docent 1 : I això també em fa gràcia perquè mira... No és això. És una mica tot, que si ho ajuntem en particular i en general aniria junt tot. En una paraula: familiar. Seria la paraula dCEIP Ripollet, familiar.

Sandra: I si sortim d'aquesta escola, de familiar, o sigui, dCEIP Ripollet, que és per tu algo significatiu; però fora, què serien les altres escoles? Com definiries les altres escoles?

N.P. Docent 1 : A veure, en general cadascú la forma d'ensenyar que té. Això està clar. Que a mi m'agradi la forma d'ensenyar que té CEIP Ripollet, no té res que a veure que no respecti l'ensenyament de les altres escoles. Jo he anat a altra escola que no era CEIP Ripollet.

Sandra: Exacte.

N.P. Docent 1 : I no era... i era privada. O sigui, anava a una escola privada. La meva filla, que tinc una filla de 22 anys, també va anar al Taché, no té res que veure. El respecto molt la manera d'ensenyar, l'únic que ara m'he trobat amb una escola diferent. I és lo que vaig dir: "ni jo sóc petita, ni la meva filla és petita, no puc ficar a ningú aquí".

Sandra: Perquè, t'hagués agradat, no?

N.P. Docent 1 : Jo crec que la meva filla amb aquesta escola tindria un altre caràcter. Per això dic que respecto molt lo que estan fent en altres escoles, perquè és lo que jo sempre he conegut. La manera de fer de les altres escoles és lo que jo sempre he conegut. Quan m'he trobat amb CEIP Ripollet, m'ha fet gràcia perquè era totalment diferent a lo que jo estava acostumada a veure. Respecto molt lo que estan fent, no tinc res en contra.

Sandra: No, clar! I els objectius de l'escola quins serien més o menys, que tu puguis percebre.

N.P. Docent 1 : Els objectius de l'escola. **L'objectiu de l'escola és que no hagi tant fracàs escolar.** Crec que estan intentant això. Jo crec que és lo que estant intentant. Posar una mica el tema... del nen... que no com a altres que... Jo per exemple, jo t'ho exposo particularment, jo recordo una escola, quan jo era molt petita, una escola que anava a Barcelona, em recorda a aquesta escola.

Sandra: A aquesta?

N.P. Docent 1 : Sí. Però quan vaig canviar de poble, que vam venir aquí, a Ripollet, i la meva mare em va canviar d'escola, em va canviar tot. I vaig començar a... Allà jo em trobava molt bé, i quan vaig arribar aquí el fet de que venia de Barcelona, d'altra escola, d'una manera distinta d'estudiar, em van dir que era tonta, em van posar l'últim pupitre i allí em vaig quedar fins que vaig sortir de l'escola. A veure, moltes vegades quan a mi em castigaven, em deien: "o còpies 50 vegades la lliçó o te l'aprens de memòria". Jo me l'aprenia de memòria. A mi em deia que tenia la malaltia de la gandulitis. O sigui, lo que jo crec que està intentant aquesta escola és que no passi això, que ningú nen ni del país, ni de la llengua, ni del color, ni res... No se senti discriminat. Jo crec que l'objectiu una mica és que no hagi tant fracàs escolar, com hi ha amb altres escoles; jo crec que és aquest l'objectiu. Per lo que jo particularment crec.

Sandra: Aquí parlem com a tu, com a N.P. Claudia .

N.P. Docent 1 : Sí, sí.

Sandra: Indistintament de lo que diu l'escola, sinó de lo que tu perceps. Hem parlat d'escola, però hi ha altra vessant que m'interessa, la família. Què és per tu la família, Claudia ?

N.P. Docent 1 : La gent que... són gent que estan unides passi el que passi, es recolzen entre elles, col·laboren uns amb els altres, s'estimen tots, no? Una mica això.

Sandra: Ah! Molt bé. Aquesta és una pregunta una mica més personal, si la vols respondre ho fas. Quants sou a casa?

N.P. Docent 1 : Nosaltres són... el gos compta o no compta? (Riem).

Sandra: Si el vols comptar com a família ho pots fer, hi ha gent que ha ficat el gos com un més. O sigui com tu vulguis...

N.P. Docent 1 : A veure. Nosaltres som tres i el gos quatre.

Sandra: O sigui, el teu marit, tu...

N.P. Docent 1 : ... la meva filla...

Sandra: ... i el gos.

N.P. Docent 1 : I el gos.

Sandra: Molt bé. Mira. Hi ha gent que fica el gos, és que és un membre...

N.P. Docent 1 : ... és que ja són 2 anys que està amb nosaltres, ja forma part de la família.

Sandra: Dic que sí.

N.P. Docent 1 : També l'estimen.

Sandra: Ja està clar, se l'agafa carinyo.

N.P. Docent 1 : Clar, després de dos anys és com per no tenir-li carinyo. (Riem).

Sandra: Qualsevol el deixa marxar...

N.P. Docent 1 : ... a veure.

Sandra: I tornant a la família, a aquesta escola quin tipus de família arriba?

N.P. Docent 1 : De tota mena. Tenim de tota mena. Totes són diferents, totes... tenim de totes les maneres. Aquí tenim de tot. I aquí en el centre es respecten i lo que passi fora del centre són coses d'ells. Però dintre del centre són gent molt maca, molta gent disposada a col·laborar en el col·legi. I a donar un cop de mà, que això ja val la pena. Molts papes que estan disposats a fer alguna cosa per... a mi mateixa donar-me un cop de mà, a jardineria, que també porto el jardí pues em donen un cop de mà allà. O si tinc que arreglar alguna cosa i jo no puc sola, també em donen un cop de mà. I són papes i mames de l'escola. Sí, molt bé.

Sandra: Sí, molt bé en aquest sentit.

N.P. Docent 1 : Per dintre el col·legi el trobo bé, fora del col·legi ja em dóna el mateix. Ja no sé tant.

Sandra: Clar, normal. Llavors, podem dir que hi ha famílies de classe social baixa – mitja per dir-ho així. Després suposo que hi ha famílies separades, divorciades, monoparenals... famílies immigrants. Però bueno, com dius tu...

N.P. Docent 1 : ... totes són iguals.

Sandra: Totes són iguals, cadascú és un món diferent. Ja que has tret el tema Claudia, què és per tu col·laborar i participar?

N.P. Docent 1 : Col·laborar i participar en activitats... A veure, aquí no es com altres escoles que celebren el Nadal... Aquí tenim els dies especials dCEIP Ripollet...

Sandra: ... molt bé. I això, em què consisteix? Queda maco.

N.P. Docent 1 : A que sí, és que queda molt maco i a part és molt maco. Perquè trobo que és molt artístic, no? Perquè són verdaderes obres d'art lo que fan. Aquesta última de ressonància va ser... va quedar molt maca... però els camins de l'any passat també. Per mi són escultures que fan, participatives abans de tot, no són d'aquestes que les poses i dius: "no la toqui!". No, aquestes es poden tocar i vas experimentant la que fan una estructura que munten o la que fa l'altra. I això ho veus i dius: "són idees dels nens juntament amb les professores; això és imaginació". Perquè a mi no se me passaria pel cap, no creguis. Però et tornen la volta i participativa pel tema aquest, han sigut les professores, però també pares que han estat ajudant i muntant. I jo he pogut fer lo que he pogut. O sigui, una col·laboració entre tots que en

aquestes festes es poden fer perquè estem tots involucrats. Perquè sinó, elles solen no podrien, tenen molta feina. Jo també tinc feina. O sigui, amb una mica d'ajuda, s'aconsegueixen aquests dies especials, que serien dos vegades a l'any.

Sandra: Es fan dues vegades a l'any? Una quan seria, ara per exemple cap a el Març...

N.P. Docent 1 : ... eh... altra abans de que els nens es vagin del col·legi, que es vagin de vacances...

Sandra: ... a l'estiu.

N.P. Docent 1 : Sí.

Sandra: Bueno, i a part. El teu paper dintre de l'escola és de conserge, entre cometes. Però jo crec que fas més papers dintre de l'escola.

N.P. Docent 1 : ... el que faig és voluntari també. Perquè clar, he de dir que aquí ningú m'obliga a fer res. Ho faig perquè jo vull fer-ho, i perquè m'agrada donar un cop de mà, perquè elles sempre van de bòlit i jo també vaig de bòlit... però m'agrada fer lo que faig i bueno, donar un cop de mà. El que jo faig és una cosa que elles no tenen que fer i es poden dedicar més a lo seu, a lo que és l'educació realment dels nens. Lo que si és cert que tenim molta gent que vénen a mirar l'escola, i elles entre que tenen que organitzar aquestes visites i una cosa i altra... pues lo que jo pugui treure del mig ho quito, ho trec, això... És que estic estudiant el català també.

Sandra: Ah, molt bé! A veure, aquí es pot fer en català o en castellà, com estiguis més a gust.

N.P. Docent 1 : No, és que tinc que practicar, tinc que practicar. No et preocupis.

Sandra: Val! A mi em dóna igual fer-ho com tu et sentis bé. Quina relació has establert entre les mestres i la gent de l'escola?

N.P. Docent 1 : Jo crec que bona.

Sandra: T'has sentit acollida, bé?

N.P. Docent 1 : Sí, m'he sentit acollida, bé. Elles són agraïdes també, moltes coses que jo he fet perquè he volgut, diuen: "Claudia , moltes gràcies". Els nens també són una passada, són molts simpàtics, sempre m'estan buscant, perquè també jugo amb ells quan tinc una mica de temps. Bueno, em sento bé, bé. A la gent, tant com a papes, professores, com a nens, jo em sento bé dintre del col·legi.

Sandra: O sigui amb tothom. No només hi ha bona relació amb les mestres, sinó també amb els pares, amb les famílies i amb els propis nens.

N.P. Docent 1 : Sí, sí. No tinc cap problema amb ningú.

Sandra: Ah, molt bé. I després unes de les preguntes que volia fer-te Claudia és: quins tipus de relacions se n'adonen en aquesta escola entre l'escola i les famílies? Com es relacionen els mestres amb les famílies i les famílies amb els mestres?

N.P. Docent 1 : A veure, normalment tampoc em fixo molt en aquest tema. Elles ja ho saben. I lo que són coses de les mestres ho deixo per elles, a no ser que elles m'encomanin alguna cosa, però jo no me fico em això. **El tema pares – mestres o mestres – pares i nens és un tema que no m'agrada ficar-me perquè és una cosa d'elles. En aquest tema no et puc respondre molt.**

Sandra: Bueno, no passa res. I dintre de les teves possibilitats i fins on pots arribar, quins mecanismes, tècniques o estratègies fan servir les mestres per posar-se en contacte amb les famílies? I les famílies per posar-se en contacte amb les mestres.

N.P. Docent 1 : El telèfon.

Sandra: El telèfon, si?

N.P. Docent 1 : El telèfon sona...

Sandra: ... tot el dia. (Riem).

N.P. Docent 1 : **Tot el dia està el telèfon. O quan alguna mare vol parlar amb alguna mestra ja queden prèviament. O les mateixes mestres tenen uns dies, que són setmanes senceres que queden amb les famílies, amb els pares i mantenen una xerrada molt llarga, molt llarga.**

Sandra: Sí?

N.P. Docent 1 : Són molt llarga les xerrades.

Sandra: I saps més o menys de es parlen en aquestes xerrades o...

N.P. Docent 1 : A veure, no em quedo a escoltar, però suposo que serà generalment del nen i tota la història o tot lo que envolta al nen. Però normalment no em quedo al mig. Tanco portes i me'n vaig corrent. (Riem).

Sandra: Per si de cas et fiquen dintre, no?

N.P. Docent 1 : Jo surto corrent, no.

Sandra: I a part del telèfon Claudia, fan servir un altra tipus de tècnica per informar o... per exemple, van de colònies o fan una sortida o algo, com els pares s'assabenten d'això?

N.P. Docent 1 : D'això? Perquè **em passo el dia repartint papers.**

Sandra: O sigui, circulars.

N.P. Docent 1 : **Sí. Circulars, papers... i entre els papers que reparteixo i algun que penjo per alguna paret, trobo que la gent s'assabenta.** L'únic que hi ha algun pare que no vol llegir i ve a preguntar-me, no? **El boca a boca.** El fet de dir:

“pues sí tal dia, a tal hora...”, sí, és una mica el boca a boca. El repartir i fem el que podem.

Sandra: Moltes famílies recorren a tu per a que les informis de...

N.P. Docent 1 : ... sí, o molta gent que no entén el català o les famílies estrangeres em porten el paper i em diuen: “Claudia, què posa aquí”: I jo s’ho tradueixo. Per a que s’informen una mica. Si algú vol assabentar-se de lo que posa al paper, ja ve directament a preguntar-me lo que posa, i jo se lo tradueixo sense cap problema. Bueno per informar-hi una mica: “Claudia, què posa aquí”, “pues mira posa això”. I es van assabentar una mica. El boca a boca, alguna mare despistada que ja coneix: “t’has enterat que farem això o farem lo altre?”. Ja vaig informant una mica així.

Sandra: Bueno, perdona. A part d’això, del boca – boca, de repartir els papers i tot allò. Què penses de quan els pares i les mares entren a l’aula?

N.P. Docent 1 : Bé, estan participant en l’educació dels seus fills. Per què no?

Sandra: O sigui, ho veus bé. Ho veus perfecta que puguin acompanyar al seu fill, que hagin famílies que participin, que estiguin dintre de l’aula i tot això,

N.P. Docent 1 : Sí. Ho trobo molt bé.

Sandra: Ho fomentaries?

N.P. Docent 1 : Sí, jo ho trobo molt bé. Ojala m’ho haguessin deixat a mi amb la meva filla, no? Jo ho trobo perfectament. Jo veig que el nen es troba còmode. O sigui, no trobo cap problema en això. Inclòs els pares també es troben còmodes, ell amb el seu fill i els altres nens es seuen allà com un més i comencen a ajudar als nens. Estan còmodes. Tant el fill com pares estan còmodes.

Sandra: està bé que se sentin a gust les dues bandes, això és important.

N.P. Docent 1 : Jo trobo que hi ha coses importants i aquesta és una. No tinc cap problema, i que estiguin per aquí per a donar un cop de mà tampoc tinc cap problema. L’únic és obrir i tancar portes, però no hi ha problema, si m’agafen bé, sinó tindran que buscar-me per tot el col·legi.

Sandra: És l’únic. (Riem).

N.P. Docent 1 : És l’únic inconvenient que hi ha. Però no tenim ningú més.

Sandra: Molt bé. Una altra de les preguntes seria, aquí al col·legi, bueno a tots els col·legis hi ha l’AMPA , l’Associació de Mares i Pares de l’Alumnat. **L’AMPA** d’aquest col·legi què és lo que fa?

N.P. Docent 1 : Són molt macos tots. Què fan? **Organitzen una mica tot**
S’encarreguen de buscar a gent per a que col·labori una mica, recullen els
diners de les excursions, estan pendent una mica del funcionament del

col·legi, si hi ha algun problema pues intentar-ho solucionar, parlar amb l'ajuntament si s'ha de demanar qualsevol cosa... O sigui, es mouen molt. Jo crec que l'AMPA s'està movent molt en aquest col·legi.

Sandra: Fan també, sinó ho he sentit malament, fan el taller de cuina per a mares, no? Són elles el que l'organitzen?

N.P. Docent 1 : Sí. I ara estan també... tenen una organització... a veure com es diu: "ioga per embarassades".

Sandra: Ah, sí?

N.P. Docent 1 : Sí, també tenim això.

Sandra: Ah, no ho sabia...

N.P. Docent 1 : Sí, també...

Sandra: Per les mares embarassades dCEIP Ripollet?

N.P. Docent 1 : Sí.

Sandra: Ah! Molt bé.

N.P. Docent 1 : O sigui, també tenim això. Aquí tenim de tot.

Sandra: I després, no sé si són els dimarts o els dilluns,estic una mica perduda, també hi ha un seminari per les famílies o algo.

N.P. Docent 1 : A, sí, que es fa en aquesta sala. És una... com es diu... una xerrada d'aquestes... no me recordo com es diu la xerrada aquesta... Un col·loqui! **Fan un col·loqui i són els dijous.**

Sandra: En horari escolar o fora de l'horari escolar?

N.P. Docent 1 : En horari escolar.

Sandra: O sigui...

N.P. Docent 1 : ... **comencen a les 3, fins les 4 i mitja o les 5.**

Sandra: Que és quan surten ja els nens.

N.P. Docent 1 : Quan surten els nens. I els pares, més que res són mares, es fiquen en aquesta sala (es refereix a l'espai familiar) i fan aquí una xerradeta, i es prenen cafè... I molt bé.

Sandra: Has entrat alguna vegada? T'han convidat? O no saps ben bé de que va.

N.P. Docent 1 : És que no tinc temps.

Sandra: No tens temps.

N.P. Docent 1 : A vegades em fico en alguna, però clar he de tenir una mica de temps i aquell que passo una mica de passada. Que em veuen de refilón. Ah de ser això.

Mira, me tinc que anar.

Sandra: Val! Una coseta sol, buscar un dia que et vagi bé. Sinó m'ho dius ara ja li diràs a la Lúcia o el proper dia que em vegis per aquí, d'acord?

N.P. Docent 1 : Vall!

Sandra: Gràcies.

(Continuació de l'entrevista, segon dia).

Sandra: Faré una miqueta de repàs de lo que vam estar parlant per a que ens situessin. No sé si et recordes Claudia que vam estar parlant una mica de què era per tu l'escola, com vas arribar a aquesta escola, què era per tu la família. Vas donar idees, definicions... Bueno, lo que per tu era, no? Després et vaig preguntar també una mica la funció de l'AMPA, com veies l'AMPA, què era l'AMPA, com et relacionaves amb les famílies, com veies les relacions família – escola. Te recordes de tot això?

N.P. Docent 1 : Sí, sí que me recordo.

Sandra: Llavors vam parlar de com veies tu la relació entre la família i l'escola, en principi en vas dir que era bona, que estava bé, que tu també com a conserge tampoc es que estiguessis vinculat amb lo que és pròpiament la relació, però bueno... Torno a dir, des de la teva experiència, de la teva trajectòria de lo que tu pots veure aquí. Sempre parlem des de tu, val? M'agradaria saber, quins creus que podrien ser els punts febles i els punts forts de lo que tu veus de les relacions entre les mestres dCEIP Ripollet i les famílies dCEIP Ripollet?

N.P. Docent 1 : Punt feble... A veure, aquí punt feble tenim... Tenim una mica de tot. **Tenim un molt fort de pares que col·laboren amb professors, contínuament; i pares que no volen involucrar-se en res.** O sigui tenim una mica de les dues bandes. Les que estan i són fortes són sempre els mateixos, i estan allà per a lo que sigui. Les que no, no es comprometen i estan allà. Bueno i suposo que és com tot. O tot o res. És una mica tot. Intentar ajudar lo màxim possible.. Jo crec que és un col·legi que es treballa molt. Aquí sí, aquí veiem a tots córrer, quan comencen, comencen a córrer tots. Comencen a córrer els professors, corro jo, corren els pares que estan col·laborant; o sigui, comencen a córrer per a que tot surti bé. Quan fan les festes especials, quan tenim que fer alguna cosa important... A veure, s'està i es fa. Jo encara no he vist que es quedi a mitja de res, malgrat que sigui corrent, però la fem.

Sandra: Llavors, com a punt fort destacaríem això, no? **Que aquells pares o aquelles famílies que col·laboren i estan sempre present, els poden cridar i saben que poden comptar amb ells.** I m'has dit que col·laboren per exemple en les festes especials, en què més col·laborarien Claudia segur el teu pare?

N.P. Docent 1 : A veure. Per exemple en jardineria. L'altre dia van convocar a gent, el dia 21 era dissabte, un dia de festa, dissabte no tenim a ningú al col·legi i van venir a donar un cop de mà a jardineria, a donar un cop de mà a mi, també. O sigui, un dia de festa que no tenim nens, que... el col·legi necessitava això i van venir, això és d'agrair. "Claudia, que hem de fer, i com ho fem". I vam cobrir tot, tot lo que teníem pensat per cobrir aquell dia ho vam fer, ho vam poder acabar. Vam dir que... vam posar un horari, de 10 a 13h, i a veure, jo vaig venir abans, a les 9 ja estava al col·legi i a les 10 van començar a venir els pares; però a les 13 no estàvem. Jo vaig marxar del col·legi a les dues i mitja i encara hi havia pares treballant. El de jardineria estava completa, però s'havia de fer un treball extra i estaven intentant acabar-ho. És una mica això, dóna igual que sigui un dissabte o... Ja em veus a mi. Quan veus aquest entusiasme, dius: "que bo".

Sandra: Perdona, tanco la porta perquè estan aquí els nens i estan cridant. (Estem a l'AMPA, hem deixat la porta oberta, però cada vegada hi ha més gent, la Claudia puja el to i jo no la sento massa bé). Perdona, gràcies. Claudia, també has dit lo del punt feble que són aquells pares que en principi no s'apropen, entre cometes, a l'escola. Per què penses, o perquè has sentit algo, perquè ells t'hagin pogut dir alguna cosa... Per què creus que no s'apropen a l'escola?

N.P. Docent 1 : No. Home, suposo que és... a veure, perquè tenen molta feina, tindran un fill més petit i tindran que estar per ell. No ho sé. Jo suposo que cadascú tindrà el seu motiu. A mi si em comenten alguna cosa, jo sóc una dona que normalment compren que també tenim unes altres coses: un nen petit, un treball o altres compromisos. Suposo que serà tot això... no... home, vertaderament el motiu ho sabrà ell no jo. Jo no em fico en això. Ells mateixos.

Sandra: Respectes tant a los que col·laboren com que no.

N.P. Docent 1 : Sí, cadascú sap lo que té que fet o com ho pot fer. No ho sé. Ells mateixos, jo sé lo que faig jo.

Sandra: Que això és important, no?

N.P. Docent 1 : Lo que faig jo... mira...

Sandra: ... intento complir i..

N.P. Docent 1 : .. fer-ho lo millor que puc i... mira, cadascú que sàpiga lo que té que fer. A ningú pots obligar a fer res que no vulgui fer. O sigui, és això cadascú... Si ho vols fer, pues lo fas... Però quan facis una cosa que ho facis a gust. Que estiguis bé. No pots obligar a una persona que vingui a fer una cosa que després, no te la fa veure, perquè no la volia fer. Millor que cadascú col·labori

com pugui, o quan tingui ganes de fer-ho. No obligar a ningú a fer-ho. Suposo que és això.

Sandra: Pues molt bé, ja està bé. A veure... què mecanismes, estratègies, o com vulguis dir-ho, podríem fer servir Claudia per dur a terme una relació positiva entre l'escola i les famílies? Ja saben que CEIP Ripollet fa moltes coses, que les famílies i les mestres, tota la comunitat en sí, treballen molt conjuntament, etcètera. Però, què creus tu des del teu paret o com a mare o com a conserge que tu puguis veure, perquè tens una altra visió diferent a la de les mestres, què es podria fer per exemple aquests pares que per "X" motius no poden participar en l'escola o col·laborar, què podríem fer?

N.P. Docent 1 : Què podríem fer? Pues no ho sé, no ho sé. A veure (comença a riure), l'altre dia bromejant una mica amb els pares que van venir a fer lo de jardineria o jo vaig comentar: "a veure, si la propera vegada s'apunta més gent i fem aquí una barbacoa", per exemple, no? A veure si barrejant una mica l'oci amb el treball podem fer que vinguin més pares a col·laborar. Vam riure d'això. Podem fer... Jo crec que facis lo que facis, si ja en principi hi ha pares que no volen, no aconseguixes res. Jo crec que l'escola està fent moltes coses, jo crec que ho estan fent bé, bé. Ja te dic, el que vol venir ve i el que no, no ve. Com l'altre dia, va venir un papà de fora per veure el col·legi, abans d'apuntar el nen i m'estava dient: "i jo si vull, puc col·laborar aquí, estar aquí amb el nen i fer coses en l'escola i lo que sigui". I dic: "aquí no desitgem que marxis, aquí si vols quedar-te, et quedes". "És que jo tinc al nen a la guarderia i li vaig dir, i al primer mes em van dir que sí; però l'altre dia que tenia una mica de temps, que no tenia que treballar i volia quedar-me, em van dir que no em podia quedar". I li vaig dir: "Aquí és tot lo contrari, si tens una mica de temps i et veus amb l'ànim de fer alguna cosa, aquí sempre tenim feina. Aquí si que et deixem que donis un cop de mà, perquè sempre tenim feina". És una mica, de la gent que ve disposada o té una mica de temps i el vol aprofitar per estar aquí i fer coses per l'escola. Perquè en principi, no és l'escola, seria un bé per a tots: per nosaltres, per al nen... per a tots els que som de la comunitat d'CEIP Ripollet. Perquè seriem beneficiaris tots. Tota la gent que entra en el col·legi i inclòs la gent que ve de fora a fer visita, això també és un bé per ella, perquè ho veu i l'agrada, no li agrada, pot opinar. Per tant és una mica això.

Sandra: Acabes de dir Claudia que l'escola fa molt per les famílies. Per exemple? Em pots posar algun exemple de lo que pot fer l'escola per les famílies?

N.P. Docent 1 : L'escola lo que jo veig moltes vegades és animar a la gent, pares que moltes vegades no deixen anar al nen d'excursió o de colònies per "X" motius, per la seva manera de pensar, de que li pot passar qualsevol cosa. Intenten parlar amb ells, acaben convencent a la gent. A part, fan coses al barri, també altres escoles no surten fora, a fer exposicions, a fer coses com fan ells. **Que al dia especial tot el barri està involucrat**, no estan mirant lo que està fent CEIP Ripollet: "A veure lo que se li ha ocorregut alguna". L'altre dia la festa del 6 de març, que vam fer el primer tema, aquí al costat. En principi era sol una entrega de premis per a nens de dibuix. Però CEIP Ripollet estava allà, jugant una mica amb els nens del barri, perquè no eren només nens d'CEIP Ripollet, eren de tot el barri el que volia es podia afegir i fer joguines amb coses reciclades: amb cartró, ampolles d'aigua, lo que reciclem convertir-lo en joguines, que ells mateixos podrien estar allà, estaven totes les professores, s'havien muntat unes taules a propòsit, unes carpes per a que ells nens ho poguessin fer. No era una festa que havia fet l'Associació Can Mas, sinó que CEIP Ripollet estava ficat dintre i acollint a tots els nens del barri. I animava al nen a fer la seva joguina amb coses de reciclatges.

O sigui, són coses que veus que a altres col·legis no s'han fet. I està molt bé. Jo crec que és una manera de que ens coneixen, i moltes vegades hem estat molt criticats, però a la vegada la gent té molta curiositat. Perquè es fan coses que dius: "a veure per on me sortirà CEIP Ripollet". No, el barri està pensant en això, quan ja veuen al nen al pati i tot això... Quan va ser la festa aquesta dels verds, de tots els col·legis, no he vist lo que han fet per altres col·legis; però aquí tota la gent es va assabentar que era la festa dels verds, perquè els nens nostres anaven tots de blanc, eren per veure, tots anàvem de blanc i els grans anaven de blanc però amb tambors i soltant confitis per tot arreu, fer molt soroll. La gent sortia del bar, perquè jo no vaig poder anar, però quan van passar per aquí (es refereix pel carrer de l'escola) la gent sortia del bar, de les botigues per veure lo que estava passant. I era els nens d'CEIP Ripollet que estaven passant i era la setmana de la poesia. Va ser molt divertit, perquè jo estava aquí a la porta i quan van passar per aquí, la gent que estava als comerços va sortir per veure que estava passant. I després, en les mostres, els petits que estaven al parc anaven també molt blanc, però la majoria quan van tornar venien negres.

Sandra: Clar! (Riem).

N.P. Docent 1 : I era molt divertit, perquè es veu que algú havia llençat pintura negra i havien fet alguna cosa allà, i algú es veu que s'havia rebotat i venia que no

sabies per on agafar-los. És una cosa que veus que surten i no passen inadvertits, no?: “Mira, CEIP Ripollet, a veure que és lo que han fet ara”.

Sandra: Acabes de dir ara mateix una cosa que m’ha agradat molt, m’ha cridat l’atenció, el fet de que el barri surti, la curiositat, de veure què ha fet CEIP Ripollet. I has dit, tant tenen curiositat com que es critiquen. Com us critiquen?

N.P. Docent 1 : A veure, tenim de tot. Tenim gent que li agrada molt lo que fem i hi ha gent que no li agrada. Hi ha gent que pensen que són un col·legi molt raro. No tenim un termini mig: gent que li agrada molt lo que fem o li fa gràcia, i a gent que no li agraden gens això, no veuen el significat de lo que estan fent, no? O sigui, hi ha una mica de tot. I quan vas pel carrer: “Ah, tu ets la conserge d’CEIP Ripollet, vagi col·legi no sé què”, escoltes coses bones i escoltes coses dolentes. Et quedes una mica imparcial, no dius res i jo pensar, dir: “respecto lo que estàs dient, malgrat que no estigui d’acord, no començo a discutir amb ningú”. Cadascú té la seva manera de pensar i que pensi com vulgui, però vas pel carrer i vas escoltant de tot, hi ha gent que li agrada molt i gent que no li agrada gens el col·legi.

Sandra: A lo millor aquesta gent que no li agrada és perquè no saben la filosofia que hi ha, no?

N.P. Docent 1 : O que no l’entenen.

Sandra: O que no deixa de ser, en principi, una escola alternativa al model tradicional d’ensenyança.

N.P. Docent 1 : Jo suposo que la gent tradicional, la gent que ja està acostumada a seure a un nen davant d’un pupitre, davant d’una pissarra i vinga: avui matemàtiques, avui llengua i demà farem naturals. Jo crec que aquesta gent és la que no s’acostuma a aquest col·legi, no? Aquella que ha viscut sempre amb aquesta teoria de formació i considera que està bé i no vol canviar, o troba això molt innovador per ell. Perquè sempre hi ha gent que diu: “jo ordinador o un telèfon mòbil no perquè es massa per mi, no?” O sigui, jo suposo que CEIP Ripollet és com un ordinador, la gent que no vol reciclar-se diu no i la gent que sempre va buscant coses noves és la que diu que sí, és una mica això. Jo crec que funciona una mica així.

Sandra: I per curiositat, la gent que diu això: “no, no vull CEIP Ripollet”, perquè siguin més tradicional o no l’entenen, són gent gran, són joves o hi ha de tot?

N.P. Docent 1 : Et trobes una mica de tot. En nens no, normalment en nens no. Ells són els que més li atrau la manera de... perquè quan ve algun noi de fora a buscar algun germà o algú amic o lo que sigui es queda una mica així mirant:

“i, jo no podria quedar-me aquí?” Perquè més d’alguna vegada ha vingut el germà gran que aquí no tenim el curs, que va a tercer o quart i... “mama, aquí no tenen tercer o quart, a mi m’agrada molt lo que estan fent aquí”. Clar, és una mica... el nen, no. Aleshores, la gent gran, gent que no és tan gran, a més jo sé que aquí trauran al nen d’aquest col·legi perquè no li agrada, se’l porten a un altre, jo respecto molt això.

Sandra: És molt respectable. I a lo millor, una altra família fa al revés, portava al nen, entre cometes, tradicional, van conèixer CEIP Ripollet...

N.P. Docent 1 : ... i el porten aquí. I gent que ha tingut aquí al nen des del principi, ara el nen està a P4 i com que no m’agrada me’l porto. No és per res, no critica res, simplement no li agrada. La qüestió és que no li agrada. I com que no li agrada se’n porta al seu fill. I jo li dic: “l’educació del teu fill l’has de decidir tu no jo, o sigui, tu mateixa. Jo no puc dir o no te’l portis o en porta’l, tu mateixa, decideix tu que és el teu fill, no?” Jo decideixo o decidia, perquè ara la meva filla amb 22 anys no decideixo...

Sandra: ... la pots aconsellar.

N.P. Docent 1 : La puc aconsellar com a molt, perquè vulgui o no vulgui és cosa d’ella.

Sandra: Perquè les filles diem: “mama, molt bé, gràcies per lo que dius però faré lo que em doni la gana”.

N.P. Docent 1 : Això, no en principi, quan era petita pues pensava en lo millor per a ella, no? Que li agradés o no ja era un altra tema, però les mares sempre fem això: mirar que és lo millor que tu penses que és per a ell o ella. Cadascú pot pensar lo que vulgui.

Sandra: Molt bé. Els nens al Martinet, m’has comentat que els nens al Martinet es troben a gust, no? Vénen contents, i per què vénen contents? Com veus tu que l’escola és seva pràcticament, perquè diu: “vull anar a l’escola d’CEIP Ripollet”.

N.P. Docent 1 : A veure, clar, no t’obliguen a quedar-te a la classe. **Els matins quan arriben, arriben a la classe i després comencen anar cadascú al seu ambient** i s’ho passen bé, perquè treballen en diferents ambients, el que no està en les nines, està el de l’aigua i estan ficant aigua per tot arreu, el que no està en les disfresses i es disfressa de lo que vol, es pinta com vol i s’ho passen pipa. Veus que riuen, si alguna vegada hi ha algun que s’enfada, perquè és normal, vol fer alguna cosa que no li han deixat i bueno, ja s’ha enfadat, però 5 minuts, només. I se li passa l’enfado aquest, però és això, jo veig que vénen content. Inclòs mames i avies comenten que nens que venien d’altres col·legis, elles mateixes m’ho han dit, no?: “mira, abans em costava molt

portar-lo cap a el col·legi, me costava molt llevar-lo del llit i portar-ho a l'escola. I des de que està aquí, dóna un salt i ja està aquí, no em costa res portar-lo, perquè ve a gust al col·legi". I a mi això em fa gràcia i elles mateixes t'ho diuen. Nens que venien d'altre col·legi i les mames i les avies t'ho diuen: "abans no anaven contents al col·legi, i des de que estan al Martinet el mateix diuen d'anar-hi, anem, anem a l'escola". La mama el porta conten i el nen es queda content al col·legi, no plora. I que entra tot content: "bon dia Claudia", i ruummm va corrent cap a dintre. Ja veus.

Sandra: Què bé! Què maco!

N.P. Docent 1 : Això és viure-ho cada dia i estar allà. Una anècdota darrera una altra, ho vas veure i te van passant coses, no? I vas mirant com funciona una mica tot, no?

Sandra: I ja per acabar que em sap greu...

N.P. Docent 1 : ... vinga...

Sandra: Quina seria la teva escola ideal? I dintre d'aquesta escola ideal com seria les relacions entre l'escola i les famílies per a que fossin fructíferes, positives i fluides?

N.P. Docent 1 : A veure, la meva escola ideal, ara que conec CEIP Ripollet seria CEIP Ripollet, no sé, m'agrada el que fan, m'agrada molt lo que estan fent i he de reconèixer que treballen molt, s'ha de treballar molt per aconseguir lo que s'està aconseguint. Però he estat en altres escoles fent substitucions o quan jo era petita o... això, i he trobat CEIP Ripollet innovador, diferent... No és entrar en una rutina, no és a dir que tots els dies es fan el mateix, no. arribes i dius: "a veure, què passarà avui. A veure per on em sortirà avui CEIP Ripollet". Si que hi ha feines que són concloents, que l'has de fer cada dia perquè és lo mateix cada dia, però sempre hi ha algo que canvia, sempre tenim alguna cosa distinta. Si tingués que dir algun col·legi: CEIP Ripollet.

Sandra: I el tema de les famílies també?

N.P. Docent 1 : I el tema de les famílies... ja t'he dit que cadascú... i suposo que si estigués a un altre col·legi seria lo mateix. O sigui que suposo que també. **Aquí es col·labora molt amb les famílies**, en altres col·legis no volen als pares a dintre. A l'AMPA i com a molt i ja és molt.

Sandra: I ja demanes molt.

N.P. Docent 1 : I ja demanes molt. En aquest col·legi la col·laboració dels pares a part de l'AMPA, que ja ajuda bastant a l'escola, i a part de l'AMPA gent que no són de l'AMPA o s'apunten voluntària per fer alguna cosa, ja val. Altre col·legi? Sí, es poden fer més col·legis que es semblessin a aquest. Però de moment és el

primer aquí a Ripollet, i he tingut la sort de venir a parar aquí, no sé com, però ho he fet.

Sandra: Ha sigut una bona idea.

N.P. Docent 1 : Diguem que sí, malgrat que algun company pensa que no. Però lo que pensí ell... ell mateix. O sigui, he tingut sort, m'agrada viure lo que estic vivint aquí, suposo que serà una experiència positiva per al dia que me jubili. I ja veurem com sortirà. Jo ara si segueixo sovint en aquest col·legi, aniré creixent amb el col·legi, aniré tenim més experiència i tindrè... aniré vivint coses noves, perquè els nens van creixent i els cursos també. Perquè ara arribem fins segon o sigui, que suposo que tots els nens que tinc a segon arribaran a sisè, ja veurem lo que ha passat. Entre tots anirem vivint i anirem experimentant. I a veure per on sortim.

Sandra: Pues bé, segur!

N.P. Docent 1 : Bé, segur. Sempre surto bé, o sigui, no em preocupo per això. Alguna cosa més?

Sandra: No. Si tu vols afegir alguna cosa més...

N.P. Docent 1 : ... jo crec que...

Sandra: ... ja ho has dit tot.

N.P. Docent 1 : Jo crec que... no es pugui parlar més, més o menys t'he resumit la meva experiència, des de que vaig arribar.

Sandra: D'això es tracta. De parlar de tu, no del que diguin els demés. Sinó com ho vius tu, com ho pots veure...

N.P. Docent 1 : A veure, és això. Algunes vegades es sent una mica incòmode perquè ve alguna família amb molts problemes i estàs allà, i no em vull ficar. Jo tinc el meu treball i suposo que elles són psicòlogues i tenen... han fet una carrera per això, no?

Sandra: Bueno, però a vegades... No es tant com la disposició de l'altra persona, perquè a lo millor... Aquí perquè hi ha una proximitat mestre i família, perquè, no sé, a una altre escola a lo millor ho has viscut així, que la conserge t'ha escoltat més que la pròpia mestra. O qualsevol persona que hagi tingut una llicenciatura, una carrera o...

N.P. Docent 1 : ... és això. Alguna família amb algun problema o que s'acaba de separar i veus al nen que està una mica... i et sap mal. Et sap mal no pel pare, sinó pel nen que el veig mal. I això, d'alguna manera t'afecta una mica.

Sandra: Clar!

N.P. Docent 1 : Veus al nen que normalment no està com tu realment ho veus. Has vist un canvi de dir: "bueno, algo li passa; o està passant alguna cosa i el nen

està reservat". Bueno em sap mal. I sempre vas amb l'alegria per davant i dir: "vinga!", jugar una mica amb ell. Intentes treure una mica el malestar aquell que trobes una mica en l'ambient. I és lo que em dedico també, a part de treballar pues a donar una mica de canya. (Riem).

Sandra: Pues molt bé. Si et sembla ho deixem aquí.

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: Sí. Moltes gràcies Clàudia.

Tesis doctoral: "***La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido***".

Escola: **CEIP Ripollet**

Persona entrevistada: **N.P. Docent 1 (Conserge)**

Lloc de l'entrevista: **A l'escola**

Entrevista: **1era entrevista**

Data: **14 de Març 2007, 16h i 10 de Maig 2007, 11'30h.**

Investigadora: **Sandra Martínez.**

(Primer dia de l'entrevista)

Sandra: Comencem! No sé si presentar-me, perquè no sé si t'han dit lo que estic fent aquí.

N.P. Docent 1 : Sí, més o menys m'han dit que et dius Sandra i estan fent entrevistes al qui vas agafant. (Riem).

Sandra: Bueno, sí, la meva idea és que estic fent una tesi doctoral sobre la relació família i escola, i llavors li vaig plantejar a l'equip directiu: la Lúdia, la Docent 3, la Meritxell de poder realitzar entrevistes no només a docents, o sigui al mestres i a les famílies; sinó al personal no docent com és el teu cas, no? Perquè crec que vosaltres també sou part important dintre de la comunitat. Per aquest és el motiu de la meva insistència en fer-te l'entrevista. Val?

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: Et sembla bé?

N.P. Docent 1 : Sí!

Sandra: Lo que faig és normalment recullo l'entrevista gravada, quan tinc temps faig la transcripció i llavors te la torno a passar. Per si lo que has dit no estàs conforme, vols modificar, vols afegir coses... I això pot donar pas a una segona entrevista per poder d'aclarir algunes cosetes o modificar unes altres. O a lo millor dius, mira Sandra, no vull fer una segona entrevista, sinó que et faig un petit escrit. Això és elecció de la persona.

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: La idea és aquesta de tornar-la per a que vosaltres no tingueu aquesta sensació de que m'emporto la informació, sinó que la comparteixo.

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: Són preguntes molt senzilles. També vull que quedi clar que sinó vols respondre no cal que ho facis. Dius: "mira, Sandra no vull respondre" i passem a la següent, que estiguis còmode.

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: La primera pregunta com la que començo sempre és...

N.P. Docent 1 : ... vinga!

Sandra: ... és com vas arribar aquí N.P. Docent 1 , aquesta escola?

N.P. Docent 1 : A veure, com vaig arribar? **Molt fàcil, aquí necessitaven un conserge, jo treballava de jardinera per l'ajuntament, sóc de l'ajuntament.** Vaig estar de jardinera 17 anys i vaig passar això que... un dia... a jardineria eren 6 persones, però clar com que hi havia una empresa privada al poble, pues podien treure jardineria en general i... Ara per exemple, un company meu el van posar al Taché, a mi em van ficar aquí i a la meva companya la posaren a l'altra banda, o sigui, ens van ficar de conserge en un col·legi. **Jo vaig arribar pues així, em van proposar si volia venir de conserge, en principi, no lo tenia molt clar** no lo tenia molt clar, **perquè hi havia estat substituint a un altre conserge a una altra escola i no m'agradava gens.** I vaig dir a l'ajuntament que em deixés provar 2 mesos, me'ls van donar per a que provés, i al cabo de dos mesos vaig trucar i vaig dir: "que sí, que m'interessava quedar-me aquí, que m'agradava el col·legi", i així vaig començar. Des de que vaig començar a treballar és el segon semestre que estic al col·legi.

Sandra: Molt bé! O sigui, t'agrada.

N.P. Docent 1 : M'agrada el col·legi. Em fa gràcia. No tinc temps per avorrir-me.

Sandra: Llavors, com és aquesta escola? Perquè clar, com has dit, la teva trajectòria és que has estat substituint, no?

N.P. Docent 1 : Sí. **És una mica fora de lo corrent a altres escoles. Aquí es preocupen molt per el nen,** aquí no tenim... A altra escola per exemple en una classe hi

ha nens que són llestos i nens que són tontos, i si tu no aprens et vas cap al final de la classe i no et fan ni cas. En canvi aquí, tots els nens són iguals, no? Aquí no tenim nens tontos, aquí nens, són nens, simplement són nens. I les professores es preocupen molt dels problemes dels nens i de tots en general. Per elles, tots els nens són el mateix. No hi ha diferència amb un i amb altre.

Sandra: I això t'agrada?

N.P. Docent 1 : I això m'agrada molt. I després les activitats que fan, la manera d'educar, educació que tenen. Em fa gràcia.

Sandra: I quina manera d'educació i activitats tenen aquí? Des de la teva percepció?

N.P. Docent 1 : Els ambients, això dels ambients de les disfresses, de l'aigua, de la farina, de la construcció, del fang que també fan i... jardineria, l'ambient de jardineria o de l'ambient dels invents, de la fusteria. Això no lo havia vist mai en la meua vida, en ningú col·legi. I em fa gràcia quan veus al nen allí intentant fer alguna cosa i que posen tot el cor en intentar fer-ho bé. Em fa gràcia. (Riem).

Sandra: Et crida l'atenció també, no?

N.P. Docent 1 : Sí. Me crida molt l'atenció.

Sandra: Ah, molt bé. I bueno tenim també, tu com a persona partim d'aquesta idea, que tens una trajectòria, que tens unes experiències... i tot això. Què és per tu l'escola N.P. Docent 1 ? Com definiries que és l'escola?

N.P. Docent 1 : L'escola? L'escola, aquesta en particular és una escola familiar, se mira molt a les famílies. Les mateixes professores... és com si fossin una família molt gran, no? Molt agradable, s'intenta estar un amb l'altre i ajudar-se entre nosaltres mateixos, no? I ens involucrem tots: pares, mestres, jo mateixa... És una mica tot.

Sandra: Això en particular, i en general?

N.P. Docent 1 : En general? O sea, em fa gràcia. (Riem). Em fa gràcia quan arribem els nens: "N.P. Docent 1 ..", lo que diu algun nen, jo sóc la que mana en el col·legi, perquè sóc la que obre i tanca portes, no? Que el col·legi és meu, perquè porto totes les claus, no? I em fa gràcia això. Com avui, arriba un nen que ha estat malalt i portava dies sense venir al col·legi i lo primer que ha fet abans d'entrar a classe és venir corrent a buscar-me i donar-me un petó.

Sandra: Ohhh!!

N.P. Docent 1 : I això també em fa gràcia perquè mira... No és això. És una mica tot, que si ho ajuntem en particular i en general aniria junt tot. En una paraula: familiar. Seria la paraula dCEIP Ripollet, familiar.

Sandra: I si sortim d'aquesta escola, de familiar, o sigui, dCEIP Ripollet, que és per tu algo significatiu; però fora, què serien les altres escoles? Com definiries les altres escoles?

N.P. Docent 1 : A veure, en general cadascú la forma d'ensenyar que té. Això està clar. Que a mi m'agradi la forma d'ensenyar que té CEIP Ripollet, no té res que a veure que no respecti l'ensenyament de les altres escoles. Jo he anat a altra escola que no era CEIP Ripollet.

Sandra: Exacte.

N.P. Docent 1 : I no era... i era privada. O sigui, anava a una escola privada. La meva filla, que tinc una filla de 22 anys, també va anar al Taché, no té res que veure. El respecto molt la manera d'ensenyar, l'únic que ara m'he trobat amb una escola diferent. I és lo que vaig dir: "ni jo sóc petita, ni la meva filla és petita, no puc ficar a ningú aquí".

Sandra: Perquè, t'hagués agradat, no?

N.P. Docent 1 : Jo crec que la meva filla amb aquesta escola tindria un altre caràcter. Per això dic que respecto molt lo que estan fent en altres escoles, perquè és lo que jo sempre he conegut. La manera de fer de les altres escoles és lo que jo sempre he conegut. Quan m'he trobat amb CEIP Ripollet, m'ha fet gràcia perquè era totalment diferent a lo que jo estava acostumada a veure. Respecto molt lo que estan fent, no tinc res en contra.

Sandra: No, clar! I els objectius de l'escola quins serien més o menys, que tu puguis percebre.

N.P. Docent 1 : Els objectius de l'escola. **L'objectiu de l'escola és que no hagi tant fracàs escolar.** Crec que estan intentant això. Jo crec que és lo que estant intentant. Posar una mica el tema... del nen... que no com a altres que... Jo per exemple, jo t'ho exposo particularment, jo recordo una escola, quan jo era molt petita, una escola que anava a Barcelona, em recorda a aquesta escola.

Sandra: A aquesta?

N.P. Docent 1 : Sí. Però quan vaig canviar de poble, que vam venir aquí, a Ripollet, i la meva mare em va canviar d'escola, em va canviar tot. I vaig començar a... Allà jo em trobava molt bé, i quan vaig arribar aquí el fet de que venia de Barcelona, d'altra escola, d'una manera distinta d'estudiar, em van dir que era tonta, em van posar l'últim pupitre i allí em vaig quedar fins que vaig sortir de l'escola. A veure, moltes vegades quan a mi em castigaven, em deien: "o còpies 50 vegades la lliçó o te l'aprens de memòria". Jo me l'aprenia de memòria. A mi em deia que tenia la malaltia de la gandulitis. O sigui, lo que jo crec que està intentant aquesta escola és que no passi això, que ningú nen ni

del país, ni de la llengua, ni del color, ni res... No se senti discriminat. Jo crec que l'objectiu una mica és que no hagi tant fracàs escolar, com hi ha amb altres escoles; jo crec que és aquest l'objectiu. Per lo que jo particularment crec.

Sandra: Aquí parlem com a tu, com a N.P. Docent 1 .

N.P. Docent 1 : Sí, sí.

Sandra: Indistintament de lo que diu l'escola, sinó de lo que tu perceps. Hem parlat d'escola, però hi ha altra vessant que m'interessa, la família. Què és per tu la família, N.P. Docent 1 ?

N.P. Docent 1 : La gent que... són gent que estan unides passi el que passi, es recolzen entre elles, col·laboren uns amb els altres, s'estimen tots, no? Una mica això.

Sandra: Ah! Molt bé. Aquesta és una pregunta una mica més personal, si la vols respondre ho fas. Quants sou a casa?

N.P. Docent 1 : Nosaltres són... el gos compta o no compta? (Riem).

Sandra: Si el vols comptar com a família ho pots fer, hi ha gent que ha ficat el gos com un més. O sigui com tu vulguis...

N.P. Docent 1 : A veure. Nosaltres som tres i el gos quatre.

Sandra: O sigui, el teu N.P. Docent 1 t, tu...

N.P. Docent 1 : ... la meva filla...

Sandra: ... i el gos.

N.P. Docent 1 : I el gos.

Sandra: Molt bé. Mira. Hi ha gent que fica el gos, és que és un membre...

N.P. Docent 1 : ... és que ja són 2 anys que està amb nosaltres, ja forma part de la família.

Sandra: Dic que sí.

N.P. Docent 1 : També l'estimen.

Sandra: Ja està clar, se l'agafa carinyo.

N.P. Docent 1 : Clar, després de dos anys és com per no tenir-li carinyo. (Riem).

Sandra: Qualsevol el deixa marxar...

N.P. Docent 1 : ... a veure.

Sandra: I tornant a la família, a aquesta escola quin tipus de família arriba?

N.P. Docent 1 : De tota mena. Tenim de tota mena. Totes són diferents, totes... tenim de totes les maneres. Aquí tenim de tot. I aquí en el centre es respecten i lo que passi fora del centre són coses d'ells. Però dintre del centre són gent molt maca, molta gent disposada a col·laborar en el col·legi. I a donar un cop de mà, que això ja val la pena. Molts papes que estan disposats a fer alguna

cosa per... a mi mateixa donar-me un cop de mà, a jardineria, que també porto el jardí pues em donen un cop de mà allà. O si tinc que arreglar alguna cosa i jo no puc sola, també em donen un cop de mà. I són papes i mames de l'escola. Sí, molt bé.

Sandra: Sí, molt bé en aquest sentit.

N.P. Docent 1 : Per dintre el col·legi el trobo bé, fora del col·legi ja em dóna el mateix. Ja no sé tant.

Sandra: Clar, normal. Llavors, podem dir que hi ha famílies de classe social baixa – mitja per dir-ho així. Després suposo que hi ha famílies separades, divorciades, monoparenals... famílies immigrants. Però bueno, com dius tu...

N.P. Docent 1 : ... totes són iguals.

Sandra: Totes són iguals, cadascú és un món diferent. Ja que has tret el tema N.P. Docent 1 , què és per tu col·laborar i participar?

N.P. Docent 1 : Col·laborar i participar en activitats... A veure, **aquí no es com altres escoles que celebren el Nadal...** Aquí tenim els dies especials dCEIP Ripollet...

Sandra: ... molt bé. I això, em què consisteix? Queda maco.

N.P. Docent 1 : A que sí, és que queda molt maco i a part és molt maco. Perquè trobo que és molt artístic, no? Perquè són verdaderes obres d'art lo que fan. Aquesta última de ressonància va ser... va quedar molt maca... però els camins de l'any passat també. Per mi són escultures que fan, participatives abans de tot, no són d'aquestes que les poses i dius: "no la toqui!". No, aquestes es poden tocar i vas experimentant la que fan una estructura que munten o la que fa l'altra. I això ho veus i dius: "són idees dels nens juntament amb les professores; això és imaginació". Perquè a mi no se me passaria pel cap, no creguis. Però et tornen la volta i participativa pel tema aquest, han sigut les professores, però també pares que han estat ajudant i muntant. I jo he pogut fer lo que he pogut. O sigui, una col·laboració entre tots que en aquestes festes es poden fer perquè estem tots involucrats. Perquè sinó, elles solen no podrien, tenen molta feina. Jo també tinc feina. O sigui, amb una mica d'ajuda, s'aconsegueixen aquests dies especials, que serien dos vegades a l'any.

Sandra: Es fan dues vegades a l'any? Una quan seria, ara per exemple cap a el Març...

N.P. Docent 1 : ... eh... altra abans de que els nens es vagin del col·legi, que es vagin de vacances...

Sandra: ... a l'estiu.

N.P. Docent 1 : Sí.

Sandra: Bueno, i a part. El teu paper dintre de l'escola és de conserge, entre cometes. Però jo crec que fas més papers dintre de l'escola.

N.P. Docent 1 : ... el que faig és voluntari també. Perquè clar, he de dir que aquí ningú m'obliga a fer res. Ho faig perquè jo vull fer-ho, i perquè m'agrada donar un cop de mà, perquè elles sempre van de bòlit i jo també vaig de bòlit... però m'agrada fer lo que faig i bueno, donar un cop de mà. El que jo faig és una cosa que elles no tenen que fer i es poden dedicar més a lo seu, a lo que és l'educació realment dels nens. Lo que si és cert que tenim molta gent que vénen a mirar l'escola, i elles entre que tenen que organitzar aquestes visites i una cosa i altra... pues lo que jo pugui treure del mig ho quito, ho trec, això... És que estic estudiant el català també.

Sandra: Ah, molt bé! A veure, aquí es pot fer en català o en castellà, com estiguis més a gust.

N.P. Docent 1 : No, és que tinc que practicar, tinc que practicar. No et preocupis.

Sandra: Val! A mi em dóna igual fer-ho com tu et sentis bé. Quina relació has establert entre les mestres i la gent de l'escola?

N.P. Docent 1 : Jo crec que bona.

Sandra: T'has sentit acollida, bé?

N.P. Docent 1 : Sí, m'he sentit acollida, bé. Elles són agraïdes també, moltes coses que jo he fet perquè he volgut, diuen: "N.P. Docent 1 , moltes gràcies". Els nens també són una passada, són molts simpàtics, sempre m'estan buscant, perquè també jugo amb ells quan tinc una mica de temps. Bueno, em sento bé, bé. A la gent, tant com a papes, professores, com a nens, jo em sento bé dintre del col·legi.

Sandra: O sigui amb tothom. No només hi ha bona relació amb les mestres, sinó també amb els pares, amb les famílies i amb els propis nens.

N.P. Docent 1 : Sí, sí. No tinc cap problema amb ningú.

Sandra: Ah, molt bé. I després unes de les preguntes que volia fer-te N.P. Docent 1 és: quins tipus de relacions se n'adonen en aquesta escola entre l'escola i les famílies? Com es relacionen els mestres amb les famílies i les famílies amb els mestres?

N.P. Docent 1 : A veure, normalment tampoc em fixo molt en aquest tema. Elles ja ho saben. I lo que són coses de les mestres ho deixo per elles, a no ser que elles m'encomanin alguna cosa, però jo no me fico em això. **El tema pares – mestres o mestres – pares i nens és un tema que no m'agrada ficar-me perquè és una cosa d'elles. En aquest tema no et puc respondre molt.**

Sandra: Bueno, no passa res. I dintre de les teves possibilitats i fins on pots arribar, quins mecanismes, tècniques o estratègies fan servir les mestres per posar-se en contacte amb les famílies? I les famílies per posar-se en contacte amb les mestres.

N.P. Docent 1 : El telèfon.

Sandra: El telèfon, sí?

N.P. Docent 1 : El telèfon sona...

Sandra: ... tot el dia. (Riem).

N.P. Docent 1 : Tot el dia està el telèfon. O quan alguna mare vol parlar amb alguna mestra ja queden prèviament. O les mateixes mestres tenen uns dies, que són setmanes senceres que queden amb les famílies, amb els pares i mantenen una xerrada molt llarga, molt llarga.

Sandra: Sí?

N.P. Docent 1 : Són molt llarga les xerrades.

Sandra: I saps més o menys de es parlen en aquestes xerrades o...

N.P. Docent 1 : A veure, no em quedo a escoltar, però suposo que serà generalment del nen i tota la història o tot lo que envolta al nen. Però normalment no em quedo al mig. Tanco portes i me'n vaig corrent. (Riem).

Sandra: Per si de cas et fiquen dintre, no?

N.P. Docent 1 : Jo surto corrent, no.

Sandra: I a part del telèfon N.P. Docent 1 , fan servir un altra tipus de tècnica per informar o... per exemple, van de colònies o fan una sortida o algo, com els pares s'assabenten d'això?

N.P. Docent 1 : D'això? Perquè em passo el dia repartint papers.

Sandra: O sigui, circulars.

N.P. Docent 1 : Sí. Circulars, papers... i entre els papers que reparteixo i algun que penjo per alguna paret, trobo que la gent s'assabenta. L'únic que hi ha algun pare que no vol llegir i ve a preguntar-me, no? El boca a boca. El fet de dir: "pues sí tal dia, a tal hora...", sí, és una mica el boca a boca. El repartir i fem el que podem.

Sandra: Moltes famílies recorren a tu per a que les informis de...

N.P. Docent 1 : ... sí, o molta gent que no entén el català o les famílies estrangeres em porten el paper i em diuen: "N.P. Docent 1 , què posa aquí": I jo s'ho tradueixo. Per a que s'informen una mica. Si algú vol assabentar-se de lo que posa al paper, ja ve directament a preguntar-me lo que posa, i jo se lo tradueixo sense cap problema. Bueno per informar-hi una mica: "N.P. Docent 1 , què posa aquí", "pues mira posa això". I es van assabentar una mica. El

boca a boca, alguna mare despistada que ja coneix: “t’has enterat que farem això o farem lo altre?”. Ja vaig informant una mica així.

Sandra: Bueno, perdona. A part d’això, del boca – boca, de repartir els papers i tot allò.

Què penses de quan els pares i les mares entren a l’aula?

N.P. Docent 1 : Bé, estan participant en l’educació dels seus fills. Per què no?

Sandra: O sigui, ho veus bé. Ho veus perfecta que puguin acompanyar al seu fill, que hagin famílies que participin, que estiguin dintre de l’aula i tot això,

N.P. Docent 1 : Sí. Ho trobo molt bé.

Sandra: Ho fomentaries?

N.P. Docent 1 : Sí, jo ho trobo molt bé. Ojala m’ho haguessin deixat a mi amb la meva filla, no? Jo ho trobo perfectament. Jo veig que el nen es troba còmode. O sigui, no trobo cap problema en això. Inclòs els pares també es troben còmodes, ell amb el seu fill i els altres nens es seuen allà com un més i comencen a ajudar als nens. Estan còmodes. Tant el fill com pares estan còmodes.

Sandra: està bé que se sentin a gust les dues bandes, això és important.

N.P. Docent 1 : Jo trobo que hi ha coses importants i aquesta és una. No tinc cap problema, i que estiguin per aquí per a donar un cop de mà tampoc tinc cap problema. L’únic és obrir i tancar portes, però no hi ha problema, si m’agafen bé, sinó tindran que buscar-me per tot el col·legi.

Sandra: És l’únic. (Riem).

N.P. Docent 1 : És l’únic inconvenient que hi ha. Però no tenim ningú més.

Sandra: Molt bé. Una altra de les preguntes seria, aquí al col·legi, bueno a tots els col·legis hi ha l’AMPA , l’Associació de Mares i Pares de l’Alumnat. **L’AMPA** d’aquest col·legi què és lo que fa?

N.P. Docent 1 : Són molt macos tots. Què fan? **Organitzen una mica tot. S’encarreguen de buscar a gent per a que col·labori una mica, recullen els diners de les excursions, estan pendent una mica del funcionament del col·legi, si hi ha algun problema pues intentar-ho solucionar, parlar amb l’ajuntament si s’ha de demanar qualsevol cosa...** O sigui, es mouen molt. Jo crec que l’AMPA s’està movent molt en aquest col·legi.

Sandra: Fan també, sinó ho he sentit malament, fan el taller de cuina per a mares, no? Són elles el que l’organitzen?

N.P. Docent 1 : Sí. I ara estan també... tenen una organització... a veure com es diu: “ioga per embarassades”.

Sandra: Ah, sí?

N.P. Docent 1 : Sí, també tenim això.

Sandra: Ah, no ho sabia...

N.P. Docent 1 : Sí, també...

Sandra: Per les mares embarassades dCEIP Ripollet?

N.P. Docent 1 : Sí.

Sandra: Ah! Molt bé.

N.P. Docent 1 : O sigui, també tenim això. Aquí tenim de tot.

Sandra: I després, no sé si són els dimarts o els dilluns, estic una mica perduda, també hi ha un seminari per les famílies o algo.

N.P. Docent 1 : A, sí, que es fa en aquesta sala. És una... com es diu... una xerrada d'aquestes... no me recordo com es diu la xerrada aquesta... Un col·loqui! **Fan un col·loqui i són els dijous.**

Sandra: En horari escolar o fora de l'horari escolar?

N.P. Docent 1 : En horari escolar.

Sandra: O sigui...

N.P. Docent 1 : ... **comencen a les 3, fins les 4 i mitja o les 5.**

Sandra: Que és quan surten ja els nens.

N.P. Docent 1 : Quan surten els nens. I els pares, més que res són mares, es fiquen en aquesta sala (es refereix a l'espai familiar) i fan aquí una xerradeta, i es prenen cafè... I molt bé.

Sandra: Has entrat alguna vegada? T'han convidat? O no saps ben bé de que va.

N.P. Docent 1 : És que no tinc temps.

Sandra: No tens temps.

N.P. Docent 1 : A vegades em fico en alguna, però clar he de tenir una mica de temps i aquell que passo una mica de passada. Que em veuen de refilón. Ah de ser això.

Mira, me tinc que anar.

Sandra: Val! Una coseta sol, buscar un dia que et vagi bé. Sinó m'ho dius ara ja li diràs a la Lúcia o el proper dia que em vegis per aquí, d'acord?

N.P. Docent 1 : Val!

Sandra: Gràcies.

(Continuació de l'entrevista, segon dia).

Sandra: Faré una miqueta de repàs de lo que vam estar parlant per a que ens situessin. No sé si et recordes N.P. Docent 1 que vam estar parlant una mica de què era per tu l'escola, com vas arribar a aquesta escola, què era per tu la família. Vas donar idees, definicions... Bueno, lo que per tu era, no? Després

et vaig preguntar també una mica la funció de l'AMPA, com veies l'AMPA, què era l'AMPA, com et relacionaves amb les famílies, com veies les relacions família – escola. Te recordes de tot això?

N.P. Docent 1 : Sí, sí que me recordo.

Sandra: Llavors vam parlar de com veies tu la relació entre la família i l'escola, en principi en vas dir que era bona, que estava bé, que tu també com a conserge tampoc es que estiguessis vinculat amb lo que és pròpiament la relació, però bueno... Torno a dir, des de la teva experiència, de la teva trajectòria de lo que tu pots veure aquí. Sempre parlem des de tu, val? M'agradaria saber, quins creus que podrien ser els punts febles i els punts forts de lo que tu veus de les relacions entre les mestres dCEIP Ripollet i les famílies dCEIP Ripollet?

N.P. Docent 1 : Punt feble... A veure, aquí punt feble tenim... Tenim una mica de tot.

Tenim un molt fort de pares que col·laboren amb professors, contínuament; i pares que no volen involucrar-se en res. O sigui tenim una mica de les dues bandes. Les que estan i són fortes són sempre els mateixos, i estan allà per a lo que sigui. Les que no, no es comprometen i estan allà. Bueno i suposo que és com tot. O tot o res. És una mica tot. Intentar ajudar lo màxim possible..

Jo crec que és un col·legi que es treballa molt. Aquí sí, aquí veiem a tots córrer, quan comencen, comencen a córrer tots. Comencen a córrer els professors, corro jo, corren els pares que estan col·laborant; o sigui, comencen a córrer per a que tot surti bé. Quan fan les festes especials, quan tenim que fer alguna cosa important... A veure, s'està i es fa. Jo encara no he vist que es quedi a mitja de res, malgrat que sigui corrent, però la fem.

Sandra: Llavors, com a punt fort destacaríem això, no? Que aquells pares o aquelles famílies que col·laboren i estan sempre present, els poden cridar i saben que poden comptar amb ells. I m'has dit que col·laboren per exemple en les festes especials, en què més col·laborarien N.P. Docent 1 segur el teu pare?

N.P. Docent 1 : A veure. Per exemple en jardineria. L'altre dia van convocar a gent, el dia 21 era dissabte, un dia de festa, dissabte no tenim a ningú al col·legi i van venir a donar un cop de mà a jardineria, a donar un cop de mà a mi, també. O sigui, un dia de festa que no tenim nens, que... el col·legi necessitava això i van venir, això és d'agrair. "N.P. Docent 1 que hem de fer, i com ho fem". I vam cobrir tot, tot lo que teníem pensat per cobrir aquell dia ho vam fer, ho vam poder acabar. Vam dir que... vam posar un horari, de 10 a 13h, i a veure, jo vaig venir abans, a les 9 ja estava al col·legi i a les 10 van començar a venir els pares; però a les 13 no estàvem. Jo vaig marxar del col·legi a les dues i

mitja i encara hi havia pares treballant. El de jardineria estava completa, però s'havia de fer un treball extra i estaven intentant acabar-ho. És una mica això, dóna igual que sigui un dissabte o... Ja em veus a mi. Quan veus aquest entusiasme, dius: "que bo".

Sandra: Perdona, tanco la porta perquè estan aquí els nens i estan cridant. (Estem a l'AMPA, hem deixat la porta oberta, però cada vegada hi ha més gent, la N.P. Docent 1 puja el to i jo no la sento massa bé). Perdona, gràcies. N.P. Docent 1, també has dit lo del punt **feble que són aquells pares que en principi no s'apropen, entre cometes, a l'escola**. Per què penses, o perquè has sentit algo, perquè ells t'hagin pogut dir alguna cosa... Per què creus que no s'apropen a l'escola?

N.P. Docent 1: No. Home, suposo que és... a veure, perquè tenen molta feina, tindran un fill més petit i tindran que estar per ell. **No ho sé. Jo suposo que cadascú tindrà el seu motiu.** A mi si em comenten alguna cosa, jo sóc una dona que normalment compren que també tenim unes altres coses: un nen petit, un treball o altres compromisos. Suposo que serà tot això... no... home, vertaderament el motiu ho sabrà ell no jo. Jo no em fico en això. Ells mateixos.

Sandra: Respectes tant a los que col·laboren com que no.

N.P. Docent 1: Sí, cadascú sap lo que té que fet o com ho pot fer. No ho sé. Ells mateixos, jo sé lo que faig jo.

Sandra: Que això és important, no?

N.P. Docent 1: Lo que faig jo... mira...

Sandra: ... intento complir i..

N.P. Docent 1: .. fer-ho lo millor que puc i... mira, cadascú que sàpiga lo que té que fer. A ningú pots obligar a fer res que no vulgui fer. O sigui, és això cadascú... Si ho vols fer, pues lo fas... Però quan facis una cosa que ho facis a gust. Que estiguis bé. No pots obligar a una persona que vingui a fer una cosa que després, no te la fa veure, perquè no la volia fer. Millor que cadascú col·labori com pugui, o quan tingui ganes de fer-ho. No obligar a ningú a fer-ho. Suposo que és això.

Sandra: Pues molt bé, ja està bé. A veure... què mecanismes, estratègies, o com vulguis dir-ho, podríem fer servir N.P. Docent 1 per dur a terme una relació positiva entre l'escola i les famílies? Ja saben que CEIP Ripollet fa moltes coses, que les famílies i les mestres, tota la comunitat en sí, treballen molt conjuntament, etcètera. Però, què creus tu des del teu paret o com a mare o com a conserge que tu puguis veure, perquè tens una altra visió diferent a la

de les mestres, què es podria fer per exemple aquests pares que per "X" motius no poden participar en l'escola o col·laborar, què podríem fer?

N.P. Docent 1 : Què podríem fer? Pues no ho sé, no ho sé. A veure (comença a riure), l'altre dia bromejant una mica amb els pares que van venir a fer lo de jardineria o jo vaig comentar: "a veure, si la propera vegada s'apunta més gent i fem aquí una barbacoa", per exemple, no? A veure si barrejant una mica l'oci amb el treball podem fer que vinguin més pares a col·laborar. Vam riure d'això. Podem fer... Jo crec que facis lo que facis, si ja en principi hi ha pares que no volen, no aconseguixes res. Jo crec que l'escola està fent moltes coses, jo crec que ho estan fent bé, bé. Ja te dic, el que vol venir ve i el que no, no ve. Com l'altre dia, va venir un papà de fora per veure el col·legi, abans d'apuntar el nen i m'estava dient: "i jo si vull, puc col·laborar aquí, estar aquí amb el nen i fer coses en l'escola i lo que sigui". I dic: "aquí no desitgem que marxis, aquí si vols quedar-te, et quedes". "És que jo tinc al nen a la guarderia i li vaig dir, i al primer mes em van dir que sí; però l'altre dia que tenia una mica de temps, que no tenia que treballar i volia quedar-me, em van dir que no em podia quedar". I li vaig dir: "Aquí és tot lo contrari, si tens una mica de temps i et veus amb l'ànim de fer alguna cosa, aquí sempre tenim feina. Aquí si que et deixem que donis un cop de mà, perquè sempre tenim feina". És una mica, de la gent que ve disposada o té una mica de temps i el vol aprofitar per estar aquí i fer coses per l'escola. Perquè en principi, no és l'escola, seria un bé per a tots: per nosaltres, per al nen... per a tots els que som de la comunitat dCEIP Ripollet. Perquè seriem beneficiaris tots. Tota la gent que entra en el col·legi i inclòs la gent que ve de fora a fer visita, això també és un bé per ella, perquè ho veu i l'agrada, no li agrada, pot opinar. Per tant és una mica això.

Sandra: Acabes de dir N.P. Docent 1 que l'escola fa molt per les famílies. Per exemple? Em pots posar algun exemple de lo que pot fer l'escola per les famílies?

N.P. Docent 1 : L'escola lo que jo veig moltes vegades és animar a la gent, pares que moltes vegades no deixen anar al nen d'excursió o de colònies per "X" motius, per la seva manera de pensar, de que li pot passar qualsevol cosa. Intenten parlar amb ells, acaben convencent a la gent. A part, fan coses al barri, també altres escoles no surten fora, a fer exposicions, a fer coses com fan ells. Que al dia especial tot el barri està involucrat, no estan mirant lo que està fent CEIP Ripollet: "A veure lo que se li ha ocorregut alguna". L'altre dia la festa del 6 de març, que vam fer el primer tema, aquí al costat. En principi era sol

una entrega de premis per a nens de dibuix. Però CEIP Ripollet estava allà, jugant una mica amb els nens del barri, perquè no eren només nens d'CEIP Ripollet, eren de tot el barri el que volia es podia afegir i fer joguines amb coses reciclades: amb cartró, ampolles d'aigua, lo que reciclem convertir-lo en joguines, que ells mateixos podrien estar allà, estaven totes les professores, s'havien muntat unes taules a propòsit, unes carpes per a que ells nens ho poguessin fer. No era una festa que havia fet l'Associació Can Mas, sinó que CEIP Ripollet estava ficat dintre i acollint a tots els nens del barri. I animava al nen a fer la seva joguina amb coses de reciclatges.

O sigui, són coses que veus que a altres col·legis no s'han fet. I està molt bé. Jo crec que és una manera de que ens coneixen, i moltes vegades hem estat molt criticats, però a la vegada la gent té molta curiositat. Perquè es fan coses que dius: "a veure per on me sortirà CEIP Ripollet". No, el barri està pensant en això, quan ja veuen al nen al pati i tot això... Quan va ser la festa aquesta dels verds, de tots els col·legis, no he vist lo que han fet per altres col·legis; però aquí tota la gent es va assabentar que era la festa dels verds, perquè els nens nostres anaven tots de blanc, eren per veure, tots anàvem de blanc i els grans anaven de blanc però amb tambors i soltant confitis per tot arreu, fer molt soroll. La gent sortia del bar, perquè jo no vaig poder anar, però quan van passar per aquí (es refereix pel carrer de l'escola) la gent sortia del bar, de les botigues per veure lo que estava passant. I era els nens d'CEIP Ripollet que estaven passant i era la setmana de la poesia. Va ser molt divertit, perquè jo estava aquí a la porta i quan van passar per aquí, la gent que estava als comerços va sortir per veure que estava passant. I després, en les mostres, els petits que estaven al parc anaven també molt blanc, però la majoria quan van tornar venien negres.

Sandra: Clar! (Riem).

N.P. Docent 1 : I era molt divertit, perquè es veu que algú havia llençat pintura negra i havien fet alguna cosa allà, i algú es veu que s'havia rebotat i venia que no sabies per on agafar-los. És una cosa que veus que surten i no passen inadvertits, no?: "Mira, CEIP Ripollet, a veure que és lo que han fet ara".

Sandra: Acabes de dir ara mateix una cosa que m'ha agradat molt, m'ha cridat l'atenció, el fet de que el barri surti, la curiositat, de veure què ha fet CEIP Ripollet. I has dit, tant tenen curiositat com que es critiquen. Com us critiquen?

N.P. Docent 1 : A veure, tenim de tot. Tenim gent que li agrada molt lo que fem i hi ha gent que no li agrada. Hi ha gent que pensen que són un col·legi molt raro. No

tenim un termini mig: gent que li agrada molt lo que fem o li fa gràcia, i a gent que no li agraden gens això, no veuen el significat de lo que estan fent, no? O sigui, hi ha una mica de tot. I quan vas pel carrer: "Ah, tu ets la conserge d'CEIP Ripollet, vagi col·legi no sé què", escoltes coses bones i escoltes coses dolentes. Et quedes una mica imparcial, no dius res i jo pensar, dir: "respecto lo que estàs dient, malgrat que no estigui d'acord, no començo a discutir amb ningú". Cadascú té la seva manera de pensar i que pensi com vulgui, però vas pel carrer i vas escoltant de tot, hi ha gent que li agrada molt i gent que no li agrada gens el col·legi.

Sandra: A lo millor aquesta gent que no li agrada és perquè no saben la filosofia que hi ha, no?

N.P. Docent 1 : O que no l'entenen.

Sandra: O que no deixa de ser, en principi, una escola alternativa al model tradicional d'ensenyança.

N.P. Docent 1 : Jo suposo que la gent tradicional, la gent que ja està acostumada a seure a un nen davant d'un pupitre, davant d'una pissarra i vinga: avui matemàtiques, avui llengua i demà farem naturals. Jo crec que aquesta gent és la que no s'acostuma a aquest col·legi, no? Aquella que ha viscut sempre amb aquesta teoria de formació i considera que està bé i no vol canviar, o troba això molt innovador per ell. Perquè sempre hi ha gent que diu: "jo ordinador o un telèfon mòbil no perquè es massa per mi, no?" O sigui, jo suposo que CEIP Ripollet és com un ordinador, la gent que no vol reciclar-se diu no i la gent que sempre va buscant coses noves és la que diu que sí, és una mica això. Jo crec que funciona una mica així.

Sandra: I per curiositat, la gent que diu això: "no, no vull CEIP Ripollet", perquè siguin més tradicional o no l'entenen, són gent gran, són joves o hi ha de tot?

N.P. Docent 1 : Et trobes una mica de tot. En nens no, normalment en nens no. Ells són els que més li atrau la manera de... perquè quan ve algun noi de fora a buscar algun germà o algú amic o lo que sigui es queda una mica així mirant: "i, jo no podria quedar-me aquí?" Perquè més d'alguna vegada ha vingut el germà gran que aquí no tenim el curs, que va a tercer o quart i... "mama, aquí no tenen tercer o quart, a mi m'agrada molt lo que estan fent aquí". Clar, és una mica... el nen, no. Aleshores, la gent gran, gent que no és tan gran, a més jo sé que aquí trauran al nen d'aquest col·legi perquè no li agrada, se'l porten a un altre, jo respecto molt això.

Sandra: És molt respectable. I a lo millor, una altra família fa al revés, portava al nen, entre cometes, tradicional, van conèixer CEIP Ripollet...

N.P. Docent 1 : ... i el porten aquí. I gent que ha tingut aquí al nen des del principi, ara el nen està a P4 i com que no m'agrada me'l porto. No és per res, no critica res, simplement no li agrada. La qüestió és que no li agrada. I com que no li agrada se'n porta al seu fill. I jo li dic: "l'educació del teu fill l'has de decidir tu no jo, o sigui, tu mateixa. Jo no puc dir o no te'l portis o en porta'l, tu mateixa, decideix tu que és el teu fill, no?" Jo decideixo o decidia, perquè ara la meva filla amb 22 anys no decideixo...

Sandra: ... la pots aconsellar.

N.P. Docent 1 : La puc aconsellar com a molt, perquè vulgui o no vulgui és cosa d'ella.

Sandra: Perquè les filles diem: "mama, molt bé, gràcies per lo que dius però faré lo que em doni la gana".

N.P. Docent 1 : Això, no en principi, quan era petita pues pensava en lo millor per a ella, no? Que li agradés o no ja era un altra tema, però les mares sempre fem això: mirar que és lo millor que tu penses que és per a ell o ella. Cadascú pot pensar lo que vulgui.

Sandra: Molt bé. Els nens al Martinet, m'has comentat que els nens al Martinet es troben a gust, no? Vénen contents, i per què vénen contents? Com veus tu que l'escola és seva pràcticament, perquè diu: "vull anar a l'escola dCEIP Ripollet".

N.P. Docent 1 : A veure, clar, no t'obliguen a quedar-te a la classe. **Els matins quan arriben, arriben a la classe i després comencen anar cadascú al seu ambient** i s'ho passen bé, perquè treballen en diferents ambients, el que no està en les nines, està el de l'aigua i estan ficant aigua per tot arreu, el que no està en les disfresses i es disfressa de lo que vol, es pinta com vol i s'ho passen pipa. Veus que riuen, si alguna vegada hi ha algun que s'enfada, perquè és normal, vol fer alguna cosa que no li han deixat i bueno, ja s'ha enfadat, però 5 minuts, només. I se li passa l'enfado aquest, però és això, jo veig que vénen content. Inclòs mames i avies comenten que nens que venien d'altres col·legis, elles mateixes m'ho han dit, no?: "mira, abans em costava molt portar-lo cap a el col·legi, me costava molt llevar-lo del llit i portar-ho a l'escola. I des de que està aquí, dona un salt i ja està aquí, no em costa res portar-lo, perquè ve a gust al col·legi". I a mi això em fa gràcia i elles mateixes t'ho diuen. Nens que venien d'altre col·legi i les mames i les avies t'ho diuen: "abans no anaven contents al col·legi, i des de que estan al Martinet el mateix diuen d'anar-hi, anem, anem a l'escola". La mama el porta conten i el nen es queda content al col·legi, no plora. I que entra tot content: "bon dia N.P. Docent 1 ", i ruummm va corrent cap a dintre. Ja veus.

Sandra: Què bé! Què maco!

N.P. Docent 1 : Això és viure-ho cada dia i estar allà. Una anècdota darrera una altra, ho vas veure i te van passant coses, no? I vas mirant com funciona una mica tot, no?

Sandra: I ja per acabar que em sap greu...

N.P. Docent 1 : ... vinga...

Sandra: Quina seria la teva escola ideal? I dintre d'aquesta escola ideal com seria les relacions entre l'escola i les famílies per a que fossin fructíferes, positives i fluides?

N.P. Docent 1 : A veure, la meva escola ideal, ara que conec CEIP Ripollet seria CEIP Ripollet, no sé, m'agrada el que fan, m'agrada molt lo que estan fent i he de reconèixer que treballen molt, s'ha de treballar molt per aconseguir lo que s'està aconseguint. Però he estat en altres escoles fent substitucions o quan jo era petita o... això, i he trobat CEIP Ripollet innovador, diferent... No és entrar en una rutina, no és a dir que tots els dies es fan el mateix, no. arribes i dius: "a veure, què passarà avui. A veure per on em sortirà avui CEIP Ripollet". Si que hi ha feines que són concloents, que l'has de fer cada dia perquè és lo mateix cada dia, però sempre hi ha algo que canvia, sempre tenim alguna cosa distinta. Si tingués que dir algun col·legi: CEIP Ripollet.

Sandra: I el tema de les famílies també?

N.P. Docent 1 : I el tema de les famílies... ja t'he dit que cadascú... i suposo que si estigués a un altre col·legi seria lo mateix. O sigui que suposo que també. **Aquí es col·labora molt amb les famílies**, en altres col·legis no volen als pares a dintre. A l'AMPA i com a molt i ja és molt.

Sandra: I ja demanes molt.

N.P. Docent 1 : I ja demanes molt. En aquest col·legi la col·laboració dels pares a part de l'AMPA, que ja ajuda bastant a l'escola, i a part de l'AMPA gent que no són de l'AMPA o s'apunten voluntària per fer alguna cosa, ja val. Altre col·legi? Sí, es poden fer més col·legis que es semblessin a aquest. Però de moment és el primer aquí a Ripollet, i he tingut la sort de venir a parar aquí, no sé com, però ho he fet.

Sandra: Ha sigut una bona idea.

N.P. Docent 1 : Diguem que sí, malgrat que algun company pensa que no. Però lo que pensi ell... ell mateix. O sigui, he tingut sort, m'agrada viure lo que estic vivint aquí, suposo que serà una experiència positiva per al dia que me jubili. I ja veurem com sortirà. Jo ara si segueixo sovint en aquest col·legi, aniré creixent amb el col·legi, aniré tenim més experiència i tindrè... aniré vivint coses noves,

perquè els nens van creixent i els cursos també. Perquè ara arribem fins segon o sigui, que suposo que tots els nens que tinc a segon arribaran a sisè, ja veurem lo que ha passat. Entre tots anirem vivint i anirem experimentant. I a veure per on sortim.

Sandra: Pues bé, segur!

N.P. Docent 1 : Bé, segur. Sempre surto bé, o sigui, no em preocupo per això. Alguna cosa més?

Sandra: No. Si tu vols afegir alguna cosa més...

N.P. Docent 1 : ... jo crec que...

Sandra: ... ja ho has dit tot.

N.P. Docent 1 : Jo crec que... no es pugui parlar més, més o menys t'he resumit la meva experiència, des de que vaig arribar.

Sandra: D'això es tracta. De parlar de tu, no del que diguin els demés. Sinó com ho vius tu, com ho pots veure...

N.P. Docent 1 : A veure, és això. Algunes vegades es sent una mica incòmode perquè ve alguna família amb molts problemes i estàs allà, i no em vull ficar. Jo tinc el meu treball i suposo que elles són psicòlogues i tenen... han fet una carrera per això, no?

Sandra: Bueno, però a vegades... No es tant com la disposició de l'altra persona, perquè a lo millor... Aquí perquè hi ha una proximitat mestre i família, perquè, no sé, a una altre escola a lo millor ho has viscut així, que la conserge t'ha escoltat més que la pròpia mestra. O qualsevol persona que hagi tingut una llicenciatura, una carrera o...

N.P. Docent 1 : ... és això. Alguna família amb algun problema o que s'acaba de separar i veus al nen que està una mica... i et sap mal. Et sap mal no pel pare, sinó pel nen que el veig mal. I això, d'alguna manera t'afecta una mica.

Sandra: Clar!

N.P. Docent 1 : Veus al nen que normalment no està com tu realment ho veus. Has vist un canvi de dir: "bueno, algo li passa; o està passant alguna cosa i el nen està reservat". Bueno em sap mal. I sempre vas amb l'alegria per davant i dir: "vinga!", jugar una mica amb ell. Intentes treure una mica el malestar aquell que trobes una mica en l'ambient. I és lo que em dedico també, a part de treballar pues a donar una mica de canya. (Riem).

Sandra: Pues molt bé. Si et sembla ho deixem aquí.

N.P. Docent 1 : D'acord!

Sandra: Sí. Moltes gràcies N.P. Docent 1 .

Tesis doctoral: **“La relación familia – escuela. La representación de la escuela hacia las familias y de las familias hacia la escuela: un contexto compartido”.**

Escola: **CEIP Ripollet**

Persona entrevistada: **Docent 3 (directora del centre)**

Lloc de l'entrevista: **A l'escola**

Entrevista: **1er entrevista**

Data: **23 de Maig 2006, 13h.**

Investigadora: **Sandra Martínez**

Sandra: Abans de tot Carme, donar-te les gràcies, agrair-te el fet de poder col·laborar amb això, en el meu projecte de tesi. Vull que quedi constància i que ho sàpigues, no vinc aquí ni assessorar, ni avaluar... O sigui, vinc aquí per a investigar i conèixer com és la vostra escola, principalment la relació entre la família i l'escola, no?

Docent 3: D'acord!

Sandra: Que quedi clar que no vinc aquí a jutjar, perquè no és la meva intenció. Això a la negociació ja sortia. Avui he estat llegint una sèrie de documents, o al menys intentar-ho, perquè ja tinc un poti, poti al cap.

Docent 3: I són molts per ser el primer dia, no?

Sandra: Sí.

Docent 3: I a més sinó estant contextualitzats a més a més costa.

Sandra: Sí. Em costa. La Lúcia em va fer una primera aproximació, però clar, quan comences et surten molts dubtes. Però abans de preguntar-te tots els dubtes que m'han sortit dels documents, pues m'agradaria saber: com va començar aquesta escola? I com vas arribar aquí, principalment, no?

Docent 3: Com va començar l'escola? **Dons aquesta escola va començar al curs 2003 – 2004.** I va començar... doncs en aquells moments, jo estava treballant a una escola d'aquí de Ripollet, i l'inspector ens va fer saber que es construïa una nova escola, i totes aquelles persones que volguessin presentar-se per la direcció doncs ell les entrevistava. Aleshores, jo havia treballat durant molts anys a una escola de Montcada amb algunes de les mestres que estan aquí. I un bon dia, quan em vaig anar, ens havíem de trobar en un projecte nou. Perquè a l'escola on estava anteriorment ja hi havia un projecte engrescador, i en el seu temps, doncs força innovador, no? Pel que sigui, per el personal,

per les circumstàncies, algunes de les persones vam obrir camí i triar altres opcions. Però sí que això va ser con un acord mig en serio, mig en broma que ens hauríem de trobar, la que volgués, en un altre projecte. Aleshores amb aquesta idea jo em vaig presentar per agafar la direcció, perquè era la que ho tenia més bé. Jo treballava en aquest poble, sóc de Ripollet i la meva situació, estava a una comissió de serveis, podria agafar la direcció. Em vaig presentar i sí que se me va escollit. La idea sempre va ser presentar-me no com a directora, no estava motivada pel càrrec en sí, sinó que estava molt motivada per tirar un projecte. Va ser la porta amb veu d'un projecte. Dons darrere meu hi havia 9 persones més. d'acord? 9 persones més que durant l'any 2003 – 2004, estaven treballant en escoles diferents totes...

Sandra: ... aquí també a Ripollet?

Docent 3: No. Aquí a Ripollet només treballaven dues persones. La Neus i jo. Les altres persones no estaven treballant aquí a Ripollet. I vam anar sortint aquest primer any per anar fent trobades i definir el projecte. És a dir, quan vaig acceptar la direcció en aquest temps vam fer un avantprojecte per presentar al director de serveis territorials, una línia com a condició de dir: "si em poso davant, vol dir que aquest avantprojecte es pugui portat a la pràctica". Els hi va semblar bé en aquells moments i vaig acceptar la direcció. Llavors, jo aquell any estava en 2 grups de 3 anys. Era jo la directora amb 2 mestres interines que teníem els 2 grups de 3 anys, amb tant mala fortuna que estàvem a dues escoles diferents a Ripollet. És a dir, una en una escola i l'altra a altra. Va ser un any bastant difícil, t'ho marco perquè després t'explico el per què. Però, el grup se va anar constituint, el que vam anar fent és que cada mes vam anar fent trobades i aquest avantprojecte el vam convertir en un projecte. De manera que el curs passat, 2004 – 2005, quan vam poder començar aquí, aquelles aules de 3 anys van venir aquí, que van ser les 2 de P4 i vam agafar 2 de P3 i 2 de P5, ja teníem les coses bastant clares, no? Hi havia molta feina de muntar els espais, però hi havia molta feina pedagògica avançada, no? Molt diàleg, molt debat i molta discussió. Això va ajudar, perquè sinó no estaríem on estem. Va ser bàsic, i a més a més, va ser un punt de partida molt fort. Aquest compromís que tots assolíem de tirar aquest projecte, que si una particularitat té aquest projecte és que ens hem constituït com a comunitat, no? Amb el que implica, en quant a compromís, en quant a responsabilitat i en a quant també a maneres d'estar a aquesta escola. És a dir, les tasques són de tots, es reparteixen, i els espais també. Tots som responsables. I així va néixer l'escola. Llavors aquelles dues

mestres que van començar, aquelles dues interines, no van continuar, no formaven part d'aquest equip. I el que vam fer va ser, bueno, quan el departament crea una escola durant 3 cursos dóna la possibilitat de que es pugui escollir un mínim d'equip, és a dir, que hagin 3 comissions de serveis; nosaltres lo primer que vam fer és concursar per adquirir la plaça aquí, per tenir la plaça definitiva. De manera que era molt important una estabilitat en l'equip, perquè sinó no podríem assegurar el projecte. I ara aquest és el tercer curs, que podem fer això d'anar-se'ns consolidant. Llavors, de les 10 persones que estan ara aquí al Martinet, 8 són d'aquest grup de 10 ja que ens hem anat incorporant i 5 tenim la plaça definitiva a l'escola. Aquest no hem agafat a més gent, perquè no hi ha hagut concurs. Però la idea és de donar aquesta estabilitat i aquesta continuïtat. Dons aquell any va ser un any molt difícil, retorno a l'any 2003 – 2004, perquè el tema que ens ocupa de les relacions amb les famílies va ser molt important. Per què? **Perquè així com ara t'he explicat l'inici nostre, que va ser l'inici d'un somni, amb les famílies va ser l'inici d'un mal somni. Perquè eren famílies, la majoria provinents d'uns altres barris de Ripollet, en les que es van sentir obligades, li van adjudicar una escola que no existia. Una escola virtual. Per això vam estar un curs instal·lats en dues escoles diferents. Això era un aparcament de cotxes, aquestes famílies es van sentir molt desateses, ningú es va fer càrrec d'ells, és a dir, en quant a les administracions, ni una carta personal presentant la direcció.** Nosaltres, per voluntat pròpia, a l'estiu, al Juny els vam convocar per a presentar-s'hi a les persones de l'equip directiu i presentar-s'hi el projecte abans de venir aquí; perquè la veritat és que hi havia tants interrogants i tants dubtes que a més a més no es coneixien de res. Perquè uns estaven a una escola i altres a una altra. Llavors, aquest any vam plantejar de que era un bon any a treballar amb les famílies. I va ser quan vam constituir l'AMPA i el Consell Escolar. I això va ser el que va donar molta força, molta esperança, per dir: "està tot per fer, ho podem fer a la nostra mida, tots som participants d'aquest projecte, no?", i això va anar molt bé. Perquè vam buscar un lloc, un centre cultural d'aquí de Ripollet, vam demanar una sala i ens reuníem. **Jo sí que això ho tenia clar, i a través també del grup que ho anàvem treballant, d'acollir a les famílies, de que poguessin expressar els seus neguits i havien coses que no es podia donar resposta perquè no les teníem. Però sí la presentació del projecte, la intuïció de l'equip, recollir els seus dubtes, veure què passaria si havia transport o no escolar; perquè les famílies... teníem una classe de 5 anys que venen de l'altra punta del poble** i més a més es

quedaren, perquè ara passarà una situació similar a una altra escola que comença. Els tindrem nosaltres aquí, però ells tornaran al seu lloc. O sigui, ells estaran un any aquí perquè és una escola que té espais buits, però que després són gent d'aquest barri, i tornarà al seu barri. Però la situació d'aquí és definitiva, no tenen escoles al seu barri, sinó que és aquesta. **Llavors és molt important això, perquè es va crear aquell caliu amb les famílies, van constituir-se les comissions del Consell, també una comissió mixta, mixta vol dir: pares – mestres del seguiment de les obres. Que les vam seguir durant els dos anys que ha durat l'obra, estiu i tot, ens hem anat trobant. Comissions per preparar els dies especials, comissions d'informació als pares nous... La gent s'ha vincular moltíssim, es fa sentir molt vinculada**, no? Es va triar el nom definitiu de l'escola, perquè hi havia un nom que l'Ajuntament havia posat...

Sandra: ... al principi...

Docent 3: A principi. Teníem 3 noms, és a dir, el que el departament et dóna, per defecte, si estàs a Ripollet, pues Ripollet; un que les diferents escoles del poble havien buscat; i el que democràticament i perquè dons a la normativa ens acull vam proposar de dir 4 noms perquè les famílies poguessin escollir. Aquest va ser el primer pas per tenir un sentiment de pertinença de l'escola i el nom va ser la zona de CEIP Ripollet. Aquest van ser els inicis. Fins ara.

Sandra: I els objectius de l'escola, quins serien?

Docent 3: **A veure, e l'avantprojecte té 4 eixos bàsics, d'acord? Un és el d'escola i entorn, el diàleg de l'escola amb l'entorn. És a dir, el concepte d'escola és un concepte d'escola obert, és una escola que té un projecte específic per on està situada, no? pel barri també. Llavors, pensem que l'escola i l'entorn sempre han de dialogar, nosaltres projectem cap a fora, i el que el de fora entra cap a dintre per a que nosaltres puguem després re-elaborar-ho.** Pensa que a més a més és un barri que no té cap altre tipus de servei, com a equipament té un parc i nosaltres com a servei, no té res més. Dons clar, pensem que va ser una bona decisió el fet de que es va decidir fer aquí una escola, però que a també s'ha d'esperar molt de l'escola. Nosaltres ho veiem així, ho vivim així; per tant, un eix és aquest: el diàleg d'escola i de l'entorn. A part dels coneixements, quins vincles podem establir? I què pot oferir l'escola? La idea és que l'escola es devingui un centre obert del barri. De mica en mica que nosaltres ens anem creixent, que també siguem més persones, dons fer això, un centre obert amb la pròpia cultura tingui cabuda a dins i a fora. **Un altre eix és escola i comunitat, aquest és un eix que mira més cap a dintre. La comunitat que està formada per les famílies, pels nens i per**

Comentari [Sandra77]: Llavors, són 4 ó 5 eixos bàsics? Perquè surten 5: 1. Escola i comunitat; 2. Escola i entorn; 3. Benestar; 4. Espai com a generador d'aprenentatge, i 5. Nou sentit de coneixement. O és perquè el benestar és un eix transversal al llarg dels altres 4 eixos?

les mestres i, també, pels voluntaris del barri. És a dir, en aquests moments tenim dues persones voluntàries que venen ajudar cada dia a preparar els esmorzars pels nens, no tenen cap tipus de vinculació perquè no són ni avies, ni tietes. Però elles, són persones jubilades i volen destinar aquest temps aquí a l'escola. Això ens satisfà molt, no? de que elles també trobin el seu espai. Quan és un barri que quant a les característiques que té és un barri de molt trànsit, també ens hem adonat amb el poc temps que porten aquí, que són un referent molt fort per moltes famílies. És un barri que es va construir als 50 ó 60 i que es va omplir amb la immigració que venia del sud de la península: Andalusia – Múrcia, i d'algunes persones d'aquí, de Ripollet, pagès. Perquè tot això era camp, com aquesta Masia que tenim aquí, que tenien les seves cases i al voltant tenien els seus horts i les seves vinyes. Llavors es va acollir aquestes persones, perquè aquestes persones en la mesura que el seu nivell social i econòmic ha pogut millorar, la gent jove sobre tot, pues s'han anat a l'altra punta del poble que és per on està creixent. Vull dir, què ha passat, ha quedat la gent gran: els avis, i la nova gent immigrant que va arribant, perquè és el barri que és més econòmic, hi ha moltes vivendes de lloguer i són més econòmiques, no? Llavors, clar, per aquestes persones noves quan vénen, l'escola també té un plantejament obert d'acollir. Un eix bàsic també és el benestar de les persones que formen la comunitat. La gent se sent acollida, i això ens complau molt que siguéssim un referent, que a partir d'aquí poden informar. Donar informació i acollir. Com a eix hem dit: l'escola i l'entorn, l'escola i la comunitat, un altre seria l'espai com a generador d'aprenentatge. És a dir, en el nostre projecte el concepte d'espai va ser un pilar bàsic, i les coses no estan decidides perquè sí, és a dir, l'espai no és neutre. Aleshores hem buscat criteris que agrupessin arquitectura i pedagogia, per això va ser tan important d'entrada formar aquesta comissió i seguir el projecte des del primer dia. Un projecte en el qual nosaltres vam fer al·legacions, és a dir, millores justament per aquest apropament, perquè ens semblava que tot i que la normativa és una, que pugui haver la possibilitat d'adaptar aquests espais a projecte escolar. Així ho vam estar treballant, per això, per exemple els colors són uns colors clars, podíem dir neutres, contra la tendència a les escoles sobre tot les escoles d'educació infantil de posar-hi tants colors que sembla un catàleg de pintures. Hi ha una infantilització, s'associa els colors a l'edat i a les coses boniques. Llavors, hi ha una saturació que crec que dificulta aquest benestar que volem, perquè quan parlem de benestar parlem de benestar psíquic i personal; primer està el físic al menys ja hi posen els colors, no cal.

Per tant, molt important tot l'aspecte cromàtic i també la transparència. No sé si saps però és una escola que té moltes finestres, les portes són de vidres perquè ens sembla que la comunitat ho ha de viure així. Tot el que passa en aquesta escola es pot fer públic i té una explicació; per tant, no hi ha res que hagi de ser...

Sandra: ... amagat.

Docent 3: Llavors, la idea de la transparència de mirar tant de dins cap a fora com de forma cap a dins. Va ser una posta molt clara, espais oberts. Pues també, portes corredores per a que d'un espai gran poder fer un petit, però que hagi aquesta comunicació. Convidar a la relació. I després, una línia molt funcional de no entrebancs, cuidar l'espai en el sentit de no posar res que sigui supèrfluo¹⁶. Potser encara no has pogut passejar per les aules, però veuràs que hi ha molt poc material, hi ha només els materials essencials. Perquè aquí els nens disposen de tot l'espai escolar, per les seves accions i les seves relacions pel seu aprenentatge, d'acord? És a dir que ells tenen una aula de referència on als matins es troben, tenen un espai de referència, hi ha un punt de trobada, de diàleg, de conversa i, després els distribueixen per tota l'escola depèn de la proposta que ells fan. De la tria que fan ells durant una setmana estan en un ambient. L'ambient és un espai de relació i d'aprenentatge, i llavors, el nen té tot l'espai a la seva disposició, per tant ha de ser funcional i haver un nivell necessari per a que pugui haver aquell benestar. Perquè pensem que només a través d'aquesta tranquil·litat, de la serenitat, els nens es poden obrir a les relacions i als coneixements. I això ho cuidem. També fem una posta pels materials naturals, quan és possible, no ens podem deslliurar del plàstic. Però sí que podem treballar materials naturals, per exemple, de fusta, amb llavors, amb vegetals, amb arbres, amb pedres... dons també. Estan inclosos dintre de l'escola perquè pensem que tenen per nosaltres qualitat i porten als nens a fer altres processos. També passa igual a les mides, a les dimensions de les coses, per exemple, a l'ambient de la cuina i les nines. Aquestes cuines de fusta que són tan mones, que són més apropiades per un pis, per espai, difícilment 12 nens podrien estar per moure's'n. Per tant, vam fer una posta per a que fos una mida més apropiada pels nens. El que pensem nosaltres que ells necessiten per indagar els processos que fan. Aquestes aules van ser molt important, perquè per exemple, l'espai ja dóna molta informació sobre el que s'ha de fer i les possibilitats que hi ha. Per tant, aquest eix és un altre, l'espai com a generador d'aprenentatge.

L'espai ha de parlar per ell sol, l'espai i el material que hi poses, no? I l'altre eix és donar un nou sentit al coneixement. O sigui, n'hi ha 4. Donar un nou sentit al coneixement és a dir, que ens plantejàvem que potser era més l'aprendre que l'ensenyar, que ens plantejàvem fins a què punt té sentit continuar amb la fragmentació dels sabers, continuar pensant amb una única línia quan sabem que el coneixement té moltes dimensions a través també dels seus llenguatges; i que cada nen també té els seus propis canals de percepció. Llavors, ens semblava que era molt limitant fer una opció que anés només en una direcció, que ens baséssim en llibres de texts, quan teníem molts interrogants sobre què s'aprèn quan omplim totes aquelles fitxes de punts textualitzades. I llavors, ens semblava que havíem de fer unes propostes més complexes, perquè la realitat és complexa i també volia trencar una mica, el que deia abans, amb els colors la tendència aquella... parlem més educació infantil que és el que tenim més consolidat en simplificar tant els continguts expressament, que es perd el sentit. Es perd el significat, no? Els nens també han descobert que tenen moltes inquietuds innates, tenen molta curiositat. Llavors, correm un perill i és que l'escola els hi batem, per a que els nens es puguin avorrir en l'escola. I aquest potser l'aspecte que més por hi faria, no? caure en això. Vam tenir un índex l'any passat important que va ser: que molt aviat els nens no volien marxar de l'escola, estaven contents. Per nosaltres potser va ser un indicador per dir: "bé, potser els escenaris són forçats encertats, el que nosaltres hem proposat". Els nens se sentien acollits, se sentien a gust i trobaven interessant les propostes que hi havia. Nosaltres fugim d'aquesta simplificació, fugim de programes tancats de 4 anys fins aquí perquè no és veritat que els infants evolucionen així. Llavors nosaltres vam agafar per donar sentit a aquest coneixement com un estri de treball fonamental l'observació i la documentació. És a dir, el nostre paper bàsicament quan estem amb els nens es d'acompanyants, acompanyem el seu creixement, contemplem un itinerari únic i singular per a cada nen i nena, perquè ell també és únic i singular; però també un itinerari social i compartit perquè l'aprenentatge també és un fet social a compartir. Aleshores, contemplem que això pugui casar amb aquest paper nostre d'acompanyant i d'observació. Per què d'observació? Per poder ajustar les intervencions que s'hagin de fer en un moment adequat i també per anar una mica revalidant la proposta que hem fet. És a dir, si un espai no és adequat quan tu ets i has fet l'observació i canviem cada mestre, per exemple, a l'estructura d'ambients els

¹⁶ Dubto en la paraula.

nens estan una setmana i els mestres un mes, i després canviem, és a dir, que passem per tots i tenim a tots els nens, podem donar moltes mirades diferents. T'enriqueixen i t'asseguren una mica de dir: "això potser no està anant com hauria d'anar", o al contrari, o alguna cosa més ximple de dir: "potser faltaria material o aquest material s'ha d'ajustar més", tenim aquesta tranquil·litat com a mètode de treball. Llavors, documentem, és a dir, a través de la pràctica dels processos, de la seva seqüència, intentem connectar amb les teories, el temps ens porta amb lo que està fora. I de moment, això ens està ajudant a fer créixer el projecte.

Sandra: I des de l'Administració o els inspectors? Perquè clar, normalment a les escoles sempre han sigut els llibres de textos i han molt poques que treballin semblat a vosaltres o per treballs. I llavors, des de l'Administració i l'inspector què opinen? Perquè vosaltres vau plantejar un projecte, perquè una cosa és la teoria i una altra cosa és la pràctica.

Docent 3: Mira a nosaltres ens ha vingut en aquest curs 2 inspectors diferents, perquè l'any passat tocava canvi de zona i van canviar. El primer que vam tenir era una persona molt exigent, molt; ell és mestre de la Universitat de Pedagogia i llavors ell, per una banda disfrutava molt; però per altra banda era molt exigent. Primer es va mostrar una mica escèptic però després jo crec que ens adorava, està mal que ho digui jo, però li va entusiasmar molt; és a dir, va connectar-ho amb moviments pedagògics europeus. I va donar moltes possibilitats. Jo crec que en el fons hem sorgit en un moment en el que s'esperava algun canvi. Nosaltres sense voler-ho explícitament hem encarnat una mica el canvi. Ho veiem inclòs per la demanda que tenim per visitar l'escola, ens han omplert d'històries, però tampoc són tan especials; però sí que hem notat que hem sorgit en un moment oportú, que s'esperava alguna cosa diferent. I llavors, la inspectora que ha entrat aquest any, bueno l'inspector que teníem va fer el traspàs, és una persona que potser no estava tan propera a nivell teòric. Ella provenia d'un EAP, o sigui, que ella veu molt a nens amb dificultats, però és una persona que amb un tarannà molt proper i li va interessar molt. I és una de les persones que creu que: "malgrat que pot hi haver-hi un currículum prescriptiu que pot donar el departament si pot arribar de moltes maneres". I ella creu que aquesta és una bona manera, està convençuda i ens ha recolzat i ens està recolzant. L'any passat l'inspector que teníem va recolzar introduir-nos més; és a dir, va fer una bona difusió dintre del departament. Aquest any ja som coneguts dintre del departament, i ella ens està recolzant més una mica lo que és cara a l'entorn, perquè sí que

tenim moltes reticències per part d'altres escoles de l'entorn. L'any passat l'inspector ens va ajudar perquè se'ns tiràvem molt a damunt, el va frenar i va procurar que dins del poble tinguéssim un espai; i la d'ara es dona un tractament molt obert, molt de normalitat lo qual també ens està ajudant. No estic convençuda si ens estens en el fons de tot, però sí que ha fet una posta per aquesta escola, que ja és molt. I en el departament, en altres seccions que tenim relació, també som ben rebudes, eh? D'alguna manera nosaltres també ens hem comprometre amb l'inspector que teníem l'any passat a fer difusió, se'ns va demanar que féssim difusió de dir: "escolta, ara és el moment a Catalunya i particularment en el Vallès, s'estan fent moltes escoles, s'està creant noves escoles", no sé si hi ha 29, moltes, "llavors, interessa, és un moment de renovació". Més que res més que un moment de renovació o innovació, jo crec que l'esforç que hem de fer és oferir un model contemporani, del segle XXI; perquè si ens fixem, les estructures de les escoles encara són del segle XIX, en quant a calendari, a quant a horari, no? en quant al tractament dels sabers, de les àrees. Jo crec que tenim el compromís amb la societat de fer un pas més i de fer una escola contemporània. Més innovadora, més renovadora, però sobre tot que jo diria que contemporània.

Sandra: Adaptar-se més als canvis, no?

Docent 3: Clar, estar oberts. Per això és important que se n'adoni aquest diàleg entre escola i entorn. Te parlo d'aquest entorn ara més proper, però no es tracta només d'aquest entorn més proper...

Sandra: ... qualsevol.

Docent 3: Qualsevol entorn, no? No reduir, al contrari. **Tenim a més a més un component de famílies molt diverses,** del qual estem molt contentes, **tenim un 60% més o menys del barri, un 30% de la resta de barris de Ripollet i un 10% de famílies que vénen d'altres poblacions. Que vénen simplement perquè han conegut el projecte i volen portar als seus fills aquí,** que vénen del Maresme, del Barcelonès; o sigui, d'altres punts del Vallès. Vull dir, que vénen de fora, i això també ens complau, perquè hi ha molta riquesa, hi ha molta gent molt diferent amb models molt diferents: amb models familiars, bueno, de creences, de pensaments... I crec que això facilita a les persones que acabem d'arribar de que puguin trobar el seu espai, perquè no és uniforme. (Petita pausa, truquem a la Carme d'inspecció).

Sandra: Estaves en...

Docent 3: ... en lo de les famílies, pot ser?

Sandra: Sí. Estàvem parlant de l'escola, de la necessitat d'establir el contacte amb l'exterior, però no només l'exterior del barri; sinó...

Docent 3: ... sí un estil més ampli a nivell de poble, perquè també hi ha alguna aportació el curs de l'any passat al centre cultural que no està al nostre barri; a unes instal·lacions, a partir d'una exposició que van anar a veure del Joan Brosa, i han fet 3 instal·lacions: una que es va fer a l'institut del barri, que em va semblar molt interessant que els petits aportessin alguna cosa als grans quan normalment és al revés.

Sandra: Què van fer?

Docent 3: En el seu vestíbul vam portar instal·lacions a través del Joan Brosa. Una que la vam fer aquí, a la façana de l'escola i l'altra que la vam fer al hall del centre cultural. Va ser molt interessant perquè els nens d'educació infantil, nens de 3 – 5 anys van poder projectar les seves idees. Nosaltres tenim el compromís de fer visible totes les idees i els coneixements dels nens, no? Això ens comprometem. I és a dir, també quan a través de les regidories d'educació i cultura es fan propostes, pues també les considerem dons per participar. Però avui en dia les distàncies amb tot lo de Internet està molt entredit, és a dir, ens plantejem aquest entorn no limitar-ho.

Sandra: Havies parlat Carme que hi havia un 60% de famílies més properes...

Docent 3: ... sí, del barri...

Sandra: ... i llavors, parlant de les famílies, quin tipologia de famílies teniu?

Docent 3: A veure, **la tipologia de família és bastant diferent.** El barri, **les famílies del barri, ja t'he dit abans que és un barri de bastant d'immigrants amb bastants dificultats d'infraestructures, però també de dificultats econòmiques. Tenim un tant per cent alt de famílies que només treballen només un membre,** que acostuma a ser el pare, la mare és la que té el càrrec dels fills, no? També tenim famílies en atur, per exemple, ara notem que estan demanant les beques hi ha moltíssimes famílies que necessiten beques. Per tant, **famílies amb pocs recursos. Dintre d'aquest 60% serien famílies amb pocs recursos. Tenim força gent jove, és a dir, els pares són joves; aquestes serien el componen d'aquest 60%. El 30% és diferent, són famílies que ja treballen els dos membres i gent que són del poble, no són immigrants,** és a dir, que les arrels són d'aquí. **De la resta de famílies d'aquest 30% són famílies del poble, potser algunes tenen els pares immigrants, segur que són famílies d'una classe mitja, mitja – baixa, però amb estabilitat en el treball.** Llavors, aquest **10% són una tipologia de famílies molt diferent. Són famílies que tenen una filosofia d'escola bastant peculiar, molt respectuosos amb els ritmes dels seus**

fills, no vol dir que els demés no ho tinguin, però sí que tenen un projecte de vida molt més definit, molt més clar, que es diferencien una mica d'on van la majoria de la societat, dels canons que es dicten i que, fins i tot, volen participar molt d'aquesta vivència de l'escola. Per exemple, són famílies que fan dietes vegetarianes, s'han plantejat tot el tema de l'alimentació i que han buscat moltíssim una escola on el projecte pogués casar amb les seves creences i les seves maneres de pensar. I s'han de desplaçar molts quilòmetres alguns per venir aquí. Són nens que la majoria no han fet educació infantil dintre d'una escola reglada, formal; sinó que aquests mateixos pares han buscat una alternativa, de buscar unes mestres, una escola que fos a l'aire lliure. No sé si les coneixes.

Sandra: Sí.

Docent 3: Que provenen de la xarxa d'escoles lliures. Aquests nens comencen a primària, i han buscat una cosa que dins del sistema pogués encaixar...

Sandra: ... amb la seva ideologia...

Docent 3: ... amb la seva ideologia de vida, d'acord? O sigui, aquest seria una miqueta el 10%. De l'any passat a aquest ha hagut un canvi. És a dir, suposo que és perquè ja som més coneguts, l'any passat teníem uns 30 – 33 nens per dues aules de 3 anys, de famílies, la majoria havien escollit l'escola, però algunes per la zona sense coneixem van venir. Però aquest any, han vingut 45 famílies, 45 alumnes que entraran a 3 anys d'haver fer l'opció dCEIP Ripollet molt clarament; és a dir, sabent molt bé on venien. Això ens satisfà perquè això és qualitat. Qualitat per ells i qualitat per la comunitat. I els 5 restants, són persones que havien escollit en segona opció l'escola, lo qual està bé. Perquè l'experiència de primer any de fer una esforçada per venir a l'escola, sabem que això no és positiu. Que després s'ha pogut reconvertir, les persones han establert vincles i han donat confiança en el projecte, però és dur i és difícil. També cada any hi ha un marge de famílies que aquest no és el projecte que ells buscaven i s'han anat a altres centres, això és normal i s'ha de respectar. Potser una mica el que sorprèn és que en poc temps... que aquests processos es facin tan ràpid, pues a nosaltres des de dins lo que ens sorprèn molt és això. Una mica aquesta seria la tipologia de les famílies, no?

Sandra: Hem parlat de gent immigrant del sud, d'Andalusia i de Múrcia, però i d'immigrants de fora?

Docent 3: Sí, no. Sí, sí els d'Andalusia i Múrcia van ser els primers que van arribar, pels quals es van construir aquestes vivendes. Ara tenim immigrants de tot arreu: de Sud Amèrica, d'Àfrica, de Països de l'Est, de la Xina (per una sèrie

Comentario [Sandra78]: I famílies reconstituïdes, monoparentals, divorciades... n'hi ha a l'escola?

d'adopcions; però que tenim nens... Mira, l'any passat teníem a l'aula dels grans, de nens de 5 anys 14 nens, 12 dels quals eren de fora; només hi havia 2 d'aquí. De Salvador, de Xile, del Marroc, de Gàmbia, d'Ucraïna, és a dir, que teníem un ventall molt ampli.

Sandra: Una coseta Carme?

Docent 3: Sí.

Sandra: Abans parlàvem d'una escola. O sigui, fa 2 anys vosaltres va començar el vostre projecte, però no estava físicament l'edifici. No sé, és l'escola Diana de Reggio Emilia o no té res que veure? És que ho he llegit al document i l'escola Reggio Emilia, què és d'aquí o és italiana, o d'on és?

Docent 3: No, no. En el llibre que has llegit que és aquest que es titula: "De la mà", aquest representa que **nosaltres vam agafar la idea de l'escola Diana de Reggio Emilia d'Itàlia, que es diu "consells" que és una idea que ens va agradar, i diguéssim ens la hem feta nostre. És a dir, de manera que els nens de 5 anys preparen un llibre on ens explica com és aquí l'escola i passa pels nens que han de venir, com que els nens de 5 anys són els que marxaren d'aquesta comunitat.** Perquè no ho hem comentat això. **Dintre d'aquesta gran comunitat que és l'escola que la formen: famílies, nens, pares, voluntaris i personal de serveis... dintre d'aquesta gran comunitat hi ha 3 comunitats més petites, d'acord? Algunes encara no estan creades perquè l'escola té un creixement progressiu. Ara tenim consolidada la primera comunitat que és la d'educació infantil, que és la de 3 – 4 i 5 anys.** Aquest curs hem iniciat la següent, que és la de primer, segon i tercer de primària, perquè tenim un grup de primer. I després, quart, cinquè i sisè...

Sandra: ... per això diu que esteu en la segona fase.

Docent 3: Exacte! **L'escola està construïda en dues fases. La primera que és la d'educació infantil que es va fer l'any passat. I aquest any que s'ha fet la primària en quant a construcció. Però nosaltres també anem una miqueta al mateix ritme. Ara el que tenim consolidada són aquestes. El que passa és que els nens de 5 anys, com que el curs vinent marxaren a la següent comunitat, preparen per aquests nens que entraren de 3 anys quina és la seva vivència de l'escola, com veuen l'escola i llavors li expliquen.** I a mida de que quan aquests nens vénen al setembre, abans de començar les classes amb els seus pares a fer l'entrevista amb la mestra i a conèixer l'escola, se'ls hi regala aquest llibre, per a que els pares se'ls hi pugui llegir. Així el nen quan s'incorpora a l'escola és com ja sapigués el què. **Aquest llibre que fan els nens de 5 anys cada any l'actualitzen amb les coses que passen. És una idea**

que la vam conèixer a Reggio Emilia i que la hem fet nostre per aquest sentit, d'acollir, que és diferent explicar de nen a nen, que no els adults que ho hagin d'explicar. O sigui, la idea aquesta ve per aquí, perquè per nosaltres l'acolliment també ha de ser general, ha de ser per tothom. No pensem que el sistema sigui: els immigrants que vagin a una aula d'acollida, perquè ja és una segregació dintre de la mateixa escola. Llavors, aollits hem d'estar tots, d'on vinguem, grans, petits, i entrem a l'escola el dia que entrem. Per tant, hem de preveure per a que es pugui donar aquest benestar de totes les persones, el grau d'acolliment que necessitem tots i hem d'estar disposats i ho hem de fer des dels petits. Per això, els nens de 5 anys acullen d'alguna manera als nens que vénen de 3. I ara per exemple, abans d'acabar el curs, li convidarem a que vinguin un de matí a jugar, a fer uns tallers i esmorzar amb nosaltres. Per a que vegin alguna cosa d'aquesta escola que l'any que ve ells formaran part.

Sandra: Has parlat de dues comunitat, la comunitat, per dir-ho així, d'educació infantil i la comunitat de primària que s'està construint.

Docent 3: Sí.

Sandra: Hi ha una relació? Hi ha una continuïtat entre les comunitats?

Docent 3: Sí. És a dir, aquests 4 eixos que t'he dit abans que són bàsics en el projecte, hi seran a totes les comunitats. El que passa és que es concreten de maneres diferents. Totes estan dintre d'una mateixa columna vertebral, és a dir, dintre d'aquesta macrocomunitat, perquè pensem que les comunitats han de tenir i han de crear el seu propi idioma, ha de tenir els seus propis rituals i ha de tenir els seus trets identificatius, no? És a dir, hem de crear identitat. Però que no seria lògic, per dir-ho d'alguna manera, que s'anessin repetint, perquè l'escola també té com a objectiu el creixement personal, no el creixement social sí, sí tenim ganes de créixer. Llavors, en la reiteració es creix poc; per tant, hem buscat una estructura per a cada comunitat dins d'aquests 4 eixos que serien una mateixa... Segons les necessitats d'aquests nens, per exemple, hi ha uns rituals en aquesta comunitat que no continuen en la següent que ja hem començat. Les comunitats: una és la comunitat dels petits, que és aquesta; l'altra serà la dels mitjans i l'altra dels grans. Però cada comunitat té tres edats: la dels petits, mitjans i grans; perquè ens sembla molt interessant per a cadascú de nosaltres, per a cada nen pugui assumir els tres rols diferents, que tingui la possibilitat de ser petit amb el que suposa de ser el mitjà i de ser el gran. I quan canvien... ara per exemple els d'aquí de 5 anys són els grans, però el curs vinent seran els petits i seran aollits ja pels grups

que hi ha als mitjans, d'acord? I això és interessant. I és interessant doncs que les persones que formen CEIP Ripollet tinguem un idioma propi, l'idioma propi no només són les paraules, sinó que són els espais, les creacions que fem, el triar una cosa i no triar una altra, un ritual. Certa comunitat necessita un ritual, pues nosaltres hem creat els nostres, que potser no tenen sentit per una altra escola, però per a nosaltres sí. I fem uns dies especials durant l'any, que no són les festes populars...

Sandra: ... això és lo que et volia preguntar.

Docent 3: Sí. Les festes populars no les fem.

Sandra: No?

Docent 3: No, perquè pensem que és un respecte a cada persona i a cada família. És a dir, cada família ha de decidir segons la seva creença, la seva ideologia, el seu pensament i la seva pròpia cultura si vol participar d'aquestes festes o no. Llavors, va arribar un moment en el que l'escola va tenir un paper social de reivindicació quan van estar prohibides després del franquisme; que les escoles van ser el moviment, el motor que va tornar a reivindicar aquestes coses, per tant, està més que reivindicat. I a més a més, l'Ajuntament tenen la seves pròpies regidories i les seves entitats autòctones que ja conviden a aquestes festes i que les porten a nivell popular. Llavors el que fem nosaltres és dir: "animar a les persones a que participin com a ciutadans si li vénen de gust", però no pensem que s'hagi de fer càrrec l'escola perquè a més a més és una decisió molt personal. I aquí la festa de Nadal és un show comercial, no té perquè vincular-se si no vols.

En canvi, hi ha unes festes per comunitats, festes per nosaltres per a que es diferenciïn diem: "dies especials", que per a la comunitat sí que tenen sentit. Per exemple, l'any passat quan portàvem 4 ó 5 mesos d'haver començat l'escola, un diumenge pel matí vam parar i vam fer un dia especial que es deia: "el sentit dCEIP Ripollet". Vam anar tots a la recerca del sentit dCEIP Ripollet. Per nosaltres, CEIP Ripollet, què representava? Quins desitjos? Quins pensaments? De què fa olor CEIP Ripollet? Una olor metafòrica, no? Fa olor de: humanitat, de benestar, natura, de què fa olor? Quines cares? El reconeixement de les persones, perquè amb la idea de comunitat també està fer petites comunitats per a que ningú passi de manera anònima. És a dir, que podem saber el nom de tothom. Perquè tothom té un espai dintre d'aquesta comunitat, i que assoleix el seu grau de participació que decideix. Per tant, una comunitat que com a màxim potser de 150, ja és molt; sempre és més propera que no pas una comunitat de 450 que seria tot. Per tant, això ho

cuidem, fins i tot a nivell d'organització. Lo ideal seria que hi hagués un AMPA per cada comunitat, i estem treballant per a que hagi un grup de pares per a cada comunitat. Per tant, quan un canvia de comunitat, passa el seu testimoni i ho agafen uns altres. Que es pugui centrar només en aquelles tres edats, perquè això és òptim. Perquè ho ajustes, i és lo que dèiem: ens coneixem per la cara i ens coneixem pel nom. Llavors, aquell dia vam fer això. Vam fer una parada i vam veure quin eren, i de què tenia gust CEIP Ripollet; vam fer uns tallers i un dinar comunitari tota la comunitat aquí. Aquest any hem fet també un parell. Una que vam fer últimament va ser un diumenge pel matí, el 12 de Març que arrel d'un projecte d'escola sobre les textures urbanes, textures físiques que va fer la comunitat dels petits i textures socials sobre les persones del barri que van fer els nens de primer; vam fer unes instal·lacions, vam muntar una sala d'exposicions, on vam convidar a la gent del barri i a les pròpies famílies a participar en això que havien fet els nens, aquesta visita. I també va acabar en un dinar. És a dir, que cuidem molt aquests dies especials, i després lo altre cadascú voluntàriament amb les propostes culturalment del poble lliurement decideix si vol participar.

Un altre ritual, per exemple, l'entrada i la sortida en aquesta comunitat es posa una música.

Sandra: Sí, aquesta és una altra pregunta.

Docent 3: Sí, m'ho anaves a preguntar. Dons per què? Perquè aquests rituals que dèiem, per a aquests trets identitaris de les persones. Podríem tenir una sirena, podríem obrir les portes i fer files, però no ens sembla que... per nosaltres cada dia que s'obre la porta de l'escola és un dia nou, és una estrena, passarà alguna cosa interessant. Llavors volem que aquesta entrada estigui acompanyada d'algun element, d'algun llenguatge, i en aquest cas és el llenguatge de la música. És una música que no és per a escoltar, sinó que és una música per a sentir, d'acord? És una música que ens acompanya en aquesta entrada, i unes persones són les encarregades de posar aquesta música, ens repartim dins del grup. Llavors, què intentem? Posar estils diferents, i buscar que dins de cada gènere musical, aquella persona que busquem hagi fet algun tipus d'aportació, o en el seu instrument. Vull dir, que sigui molt virtuós en aquest instrument o dintre del seu gènere va ser molt avantguardista, vas descobrir o potenciar nous ritmes, noves cultures... Busquem i sí que fugim de l'accés comercial.

Sandra: Això també és important.

Docent 3: Que és important perquè això els nens ja ho tenen: al carrer, a casa seva...

No podem perdre mai de vista que estem a un centre educatiu, a una escola. Amb lo qual no tot és vàlid. Hi ha uns criteris, no podem obrir la porta a tot. Llavors això representa un ritual, que a la comunitat dels mitjans, ara a aquest curs ho estem acabant de posar a... encara entren de moment per aquí, serà una projecció d'imatges: d'algun fotògraf, d'algun artista que també hagi està rellevant. I potser la comunitat dels grans seran textos, seran textos que cada dia ens regalaran, no? Podrem llegir, podrem sentir. És una manera diferent de començar el dia amb algo que ens enriqueix. Llavors, quan s'acaba el trimestre els hi graven una peça de cada setmana en un CD que els nens se'ls porten, i aquí sí que poden recrear i escoltar, no sentir; sinó escoltar aquestes peces.

Un altre ritual que té aquesta comunitat és acabar la setmana d'una manera lúdica i diferents. I els divendres fem la trobada conjunta, ¡sé que m'ho preguntaries! (Riem). La trobada conjunta on els mestres fem representacions. Hi ha la possibilitat de veure-la d'una altra manera i de fet tothom ho espera. I que els nens que durant tot aquest mes han fet el seu aniversari, dons també són protagonistes, també són actors i surten. A vegades són contes populars, fan nombres xinesos o a vegades projecten imatges. Però gairebé el que demanen molt és aquest teatre, aquests personatges: el joc de les bruixes on ells ha d'ajudar a superar, dons bueno, les seves petites pors i fantasmes que tenen. Això també és un ritual. Un altre, el llibre que hi ha damunt de la taula (es refereix a la taula de l'entrada a l'escola). Aquest espai d'aquí d'entrada a l'escola està pensat per a que les persones puguin estar, no només perquè han de venir a fer alguna gestió al despatx; sinó perquè poden venir abans a esperar al seu fill, o tens un germà petit, hi ha unes cistelles que tenen joguines per a que es puguin entretenir. Hi ha un llibre on es convida cada setmana a les famílies que els interessin a fullejar-lo, llegir-lo, a prendre la referència per si se'l volen comprar i que també ho trobaren a disposició a la mediateca de l'escola. A la mediateca es pot venir per les tardes, dues tardes a la setmana; perquè a la mediateca hi ha un espai pensat per petits i per grans. Està pensat per això, les famílies que vulguin venir a consultar internet, llegir llibres o llegir dossiers d'aquests de recull de l'escola puguin estar-hi. D'acord? És un llibre que podran trobar. I també quan acaba el trimestre li fem la llista de tots els que hem proposat. No sempre són llibres de pedagogia o de psicologia; sinó que obren altres finestres, altres camps que

¹⁷ Dubto de la paraula.

també són interessants no com a mares, com a pares o com a mestres, sinó com a persones. L'àmbit ha de ser una miqueta més gran.

És una escola, dons que, és possible estar dins de l'escola en qualsevol moment del dia; per tant, a les famílies. I a més a més, lluny de pensar de que això és una distorsió, que és un motiu pels quals moltes escoles fan files a fora i no deixen entrar a les famílies, nosaltres el que hem trobat és que és una satisfacció i és un bon camí per a que **els pares** puguin comprometen encara més a l'escola perquè veuen el que fa i entenen el que es fa, el que els seus fills després a casa els hi expliquen, no? **a més a més hem notat que són molt respectuosos, perquè no indaveixen l'espai ni del mestre, ni dels nens i que es poden quedar allà, però al marge en un paper discret acompanyant al seu fill o a la seva filla, si és que el seu fill ho demana.** Jo avui he sentit a una nena que cridava a la seva mare: "mare avui podràs quedar-te una estona" i la mare li diu: "d'acord". Jo no la he vist, però segur que s'ha quedat l'estona que ha volgut un quart hora, mitja hora... Llavors, és el nen el que diu: "ja te'n pots anar". Així, tal qual, la companya cap a la porta quan la mare pensa que és el moment de acomiadar-se pues se'n va, i gairebé ni te n'adones perquè és fa d'una manera respectuosa. Jo crec que això és interessant. Més que tancar, obrir. Aquesta és la posta de l'escola.

Sandra: Obrir cap a les famílies i que entrin.

Docent 3: I que entrin.

Sandra: A mi em va cridar l'atenció que l'altre dia, mentre estava esperant per poder fer el primer contacte, això, no? l'escola no surt; sinó que és la família la que entra. (Petita interrupció). Pues això, a mi em va cridar perquè des de petita i lo que he vist sempre és que és la senyoreta la que porta al nen o la nena cap a fora. A mi em va cridar: que vau obrir les portes, i tots apa a l'aula, no aquí a...

Docent 3: ... a l'entrada...

Sandra: ... sinó que cadascú va entrar: cada avi, cada mare, cada pare o el qui sigui van entrar.

Docent 3: Sí. Els nens estan més o menys, diguéssim, a punt allà al coixí xerrant; però no estan allà amb la jaqueta posada amb la motxilla preparat per sortir corren. Sinó que **el pare o la mare entra, veu el que està fent o li ensenya alguna cosa, surten al passadís, van al penjador, agafen lo que s'han de portar i tranquil·lament surten, se van.**

Sandra: Sí, perquè alguns es paren aquí a jugar a l'entrada. Ensenyen als pares lo que hi ha de nou...

Docent 3: ... o surten aquí fora i es queden com si fos el parc una estona més.

Sandra: És lo que em va cridar a mi també l'atenció.

Docent 3: Sí.

Sandra: I després amb això de les famílies, has dit que entren al aula, però que a vegades es queden...

Docent 3: ... algunes es queden al passadís, mirant des de la finestra del passadís.

Sandra: Unes altres estan dintre, però no diuen res.

Docent 3: No!

Sandra: Vosaltres doneu la cabuda de... o sigui, tenen cabuda de poder parlar de poder participar, de portar alguna sessió, entre cometes, o lo que sigui, o...

Docent 3: Hi ha moments de participació de les famílies, hi ha moments de que sí, de que ajuden. En els projectes d'aula, quan es fan projectes d'aula, que sempre estan pensats per a que siguin una estructura on el nano es descobreixi ell mateix, i també que cregui vincles entre el grup, que en aquest grup seguirà durant nous cursos el vagin coneixent i vagi creant i establir relacions. Conèixer-se entre ells també sempre hi ha un lligams amb les famílies, sempre són temes que proposem que tenen que veure amb les famílies. Les famílies fan les seves aportacions. De vegada de manera indirecte, d'algun llibre, el nen el porta a casa o ells preparen alguna cosa per porta; o a vegades, de manera directe, és a dir, que venen les famílies a explicar alguna cosa a classe el tema que es treballa, per exemple de vegades s'ha treballat l'amistat, les emocions, el fer de mitjà, la maternitat... O sigui, aquests temes que són temes que s'estructuren interiorment, sobre tot, són temes que escollim les mestres i que anem variant, per això que et deia del currículum espiral que tindran, no? Per exemple, els nens de 4 anys han treballar les emocions, i aquests nens d'aquest any no han treballar les emocions. S'ha vist pertinent fer un altre treball. Potser que ho faran més endavant, per allò que et deia de que el programa no està tancat; sinó que mirem al grup el que necessiten a l'hora de fer la proposta. Aquesta és una vinculació molt directe amb les famílies, que per exemple, quan s'acaba el projecte també se les convida a la presentació i que elles puguin dir allò com s'ha viscut. Participen també, pues quan van a la piscina acompanyant a les mestres, ajudant-les al vestuari, donar un cop de mà amb els nanos, participen, si volen, pelant la fruita al matí per esmorzar; perquè ells no la poden tallar, i llavors s'ha de preparar per esmorzar tothom. Aquests són els punts bàsics de participació, molts directes quan hi han els nens. I altra cosa seria, els moments que ells estan a l'escola però estan fent coses per a ells. Per ells mateixos, per als pares mateixos. D'acord? Però sí que no estan,

diguéssim, limitats. Un altre moment on també vénen és el taller, com que els tallers que fem sempre són tallers col·lectius, on es fan creacions, produccions de gran magnitud, per exemple, una cabana per al pati, dons algun dia vénen els pares i ajuden a acabar-ho de muntar. Els pares que els seus fills estan en aquell taller determinat vénen un dia, i a vegades és un dissabte a la tarda que el munten i a més a més es fa un berenar, o es pinta el que s'hagi de pintar. Ells també tenen aquesta participació, perquè sempre fan una aportació a la comunitat. No és mai una producció individual, algo que m'emporto jo, sinó: "què necessitem a l'escola: una cabana, pues fem cabanes; necessitem uns instruments musicals, pues fem uns instruments musicals; necessitem titelles, pues fem titelles." Sempre és un servei o, el servei de jardineria o bricolatge, una aportació a la comunitat. Per tant, són tallers que duren molt, els pares van seguint el procés; i llavors, s'acaba en aquesta participació que també és molt maco. I que de tot això sortirà una cosa que poden disfrutar tots.

Sandra: I amb tot això, hi ha punts febles, o sigui dèbils, i uns altres que siguin forts? Perquè clar, la implicació de les famílies, a vegades, no sé fins a què punt a vosaltres...

Docent 3: Home, hem vist famílies, la implicació ha estat molt ràpida, i famílies que potser ha costat una mica més. També ens plantejem que sobre paper, el que teníem clar, era obrir molt el ventall de participació; perquè som conscients de que hi ha famílies que pels seus horaris no poden, no poden venir a les hores que ens proposem. El que passa és, que com deia abans, anem obrint en la mesura de les seves possibilitats, són sets o són 10. És a dir, que no volem fer pas en fals perquè després hagi com una mala experiència que després i que allò no continuï; sinó que realment el que es tiri cap davant sigui una cosa que pugui quedar fonamentada i que tingui una dinàmica de que assegurí de que les persones que es vulguin implicar hi siguin. També és veritat, que en les famílies hi ha un gran gruix d'elles que treballen per torns, és a dir, que un mes treballen de matí, un mes a la tarda i l'altre mes per la nit. Canvien molt d'horaris. Llavors, hi ha gent que diu: "ui...", per exemple tenim una comissió de bricolatge, "... ara no podré venir perquè estic treballant de tarda". O sigui que ens hi trobem, i llavors, la nostra idea és oferir molts moments, molts moments dintre d'aquests horaris perquè per a que no li vagi venir al matí, vingui al migdia i el que no pugui venir a la tarda. O sigui, aquest seria un punt, no sé si dir-li feble, però que encara no hem aconseguir el que deia. Hi ha tallers, hi ha un taller de comprensió corporal,

del matí, que porta una mare, i hi ha un altre a la tarda. Llavors, aleshores, això està bé. Són diferents tallers que poden satisfer a bastant famílies si els interessa. S'ha de trobar una mica. El que els hi va molt bé, molt bé, i elles per exemple, així ens ho diuen és fer-ho mentre els nens estan a la classe. Poder venir a l'escola a poder fer, per exemple, el taller de cuina a les tres de la tarda quan saben que no s'han de preocupar pels nens. Perquè si ho fas després a les 16'30 de la tarda, hi ha tot un sector d'aquestes famílies que no es poden permetre posar-se cangurs, i no vindria, en canvi, a les tres de la tarda vénen. És a dir, que **tenim una participació molt variada** i molt bé; perquè clar, qui no treballa pot venir a lo millor al matí a ajudar al fill, però qui treballa i acaba a les tres, pues a les tres es pot incorporar. Per exemple, un **altre grup molt interessant és el de les tertúlies, són un grup de mares portades per un dinamitzador, fan unes tertúlies cada 15 dies durant tot el curs.** Pues bueno, hi ha persones que acaben a les tres i vénen amb un entrepà i s'incorpora a la tertúlia. Sinó no podrien, no? En canvi, pensàvem que només podrien venir les famílies que no treballaven, però també s'ha pogut agafar a les persones que tenen un horari fins la meitat del dia. En canvi, quins treballen fins a les 5 o les 6 de la tarda dons no poden. És a dir, jo crec que hem d'afiançar més aquesta participació en el sentit de donar altres horaris...

Sandra: ... vosaltres sou flexibles en això?

Docent 3: ... nosaltres...

Sandra: ... o sigui, si una mare a les 9 no pot venir, intenteu donar-li...

Docent 3: Intenten donar aquests marges, a veure, de dir, hi ha reunions que es fan a la 7 de la tarda, **es busquen els moments més idonis.** Ara, després si ens anem convertit, en realitat, aquest servei obert, de centre obert cara el barri; després es va contemplar el de les 5 fins a les 9 del vespre, quines altres coses podrien haver? Aquí penso que hi ha un compromís més fort del barri, no per fer-se càrrec, perquè **crec que no som les mestres que hem d'estar de les 9 del matí fins les 9 de la nit.** Però que podríem establir uns torns, podríem veure a què es podem comprometre uns i altres per a que es pugui treure el màxim de rendiment de l'escola, perquè més a més és absurd tenir tots aquests edificis, aquestes instal·lacions, i de 9 a 5. **Crec que podien haver moltes propostes, sobre tot culturals. Interessa molt les propostes culturals, per exemple no tant esportives.** Perquè pensem que en el municipi hi ha els propis clubs, hi ha les instal·lacions municipals. Però pot ser de la que hi ha més mancances és tot el tema cultural. I per una banda, potenciar la cultura

Comentari [Sandra79]: Això seria un punt feble? Els tallers serien punts forts? Quins altres punts febles i forts trobes en les relacions famílies – escoles, Montse?

de la infància, dels nens, com allò que es diu: “els nens com a futurs ciutadans”, els nens també són ciutadans ara. En el futur seran adults, però ara ja són ciutadans, tenen uns drets i uns deures. Hem de comprovar una mica en que es conegui la cultura, potenciar artistes locals, persones d'aquí del barri, que són molt hàbils en un llenguatge; per què no es pot oferir l'espai de l'escola. O sigui, que estem treballant en aquesta línia, que de fet és l'aplicació del projecte; perquè el projecte aquest d'innovació que vam presentar... Vam presentar el avantprojecte al 2003 – 2004, i vaig obtenir un reconeixement públic a través de la convocatòria de programes d'innovació. Nosaltres vam presentar el propi projecte de l'escola com a projecte d'innovació i el ens van aprovar. Llavors, són tres anys d'aplicació. Estem en el primer any d'aplicació, d'acord? Vol dir que això que t'estic explicant de ser un centre obert i de comprometre'ns a fer una labor de transformació social i cultural, perquè pensem que ens sentim compromesos, dons que no seria en aquest primer moment. Encara queden per consolidar altres coses, conèixer més l'entorn, crear aquest sentiment de pertinença i anar fent arrels per després poder-te llançar i dinamitzar més, no? Però, estem, diguéssim, en aquesta primera fase d'aplicació del projecte. Encara queden dues més. per tant, coincideixen amb el creixement intern de l'escola, no gradual, que nens més grans també poden donar sortides a... no sé. També ens plantejàvem: “els petits es poden fer càrrec de la jardineria de tota l'escola, els mitjans es poden fer càrrec de la bugaderia, de rentar les tovalles, els tovallons”; per què, perquè cada comunitat estigui connectada d'alguna manera. I pot ser els grans podrien portar la copisteria dintre de l'escola, però pot ser podrien fer un servei de voluntariat de la gent gran: d'anar-hi a comprar... Clar, ara tenen els nens petits, però sí que tenim ja projectada una línia d'accions, d'actuacions.

Sandra: Està molt bé. Amb això que estàs dient, apart dels projectes que hi ha de: maternitat, d'emocions... també feu com uns entramats...

Docent 3: ... els entramats. **Els entramats va ser una tria que vam fer.** A veure, nosaltres a les famílies ens plantegem que els hi hem de passat alguna informació, que li passem en el dia a dia a través d'aquest estar a l'escola, dels que ells veuen, de la comunicació que hi ha entre les persones, així més de tu a tu, més informal. **Fem entrevistes amb les famílies una per trimestre. Però hi ha setmanes que al migdia també fem entrevistes. També una vegada per trimestre fem reunions, o de classes, o de pares per tractar temes. I a més a més, li donen un material al final de trimestre com aquell que has estat mirant, que parlar del que passa dintre de l'escola, el que esdevé dintre de**

Comentario [Sandra80]: I ara amb el nou pla d'autonomia?
Qui implica? I quin paper té la família?
Queda recollida dintre de la nova proposta?

l'escola. El creixement individual del seu fill i també de grup, no? Llavors ens ho plantegem com un cicle de tres anys, com que un nen romandrà en una comunitat durant 3 cursos. Està la petita, està la mitjana i està la gran, pues que no sigui reiteratiu. Allò que t'he dit abans, al primer curs vam donar una mica toca la estructura bàsica de l'escola aplicada, als ambients, als tallers, als projectes... com que els pares sabessin com de 9 a 17h què fem, què està passant aquí, no? I després hem anat evolucionat, hem anat dient: "pues, ara hem donat una mostra del projecte d'aula o un recull que parla més del punts forts". Es va tancar el curs passat com un crònica dels punts claus de l'escola. De manera que els pares durant aquest transcurs sap una mica tot el que passa, i llavors comença un altre cicle. Els entramats va ser lo que aquell primer trimestre d'aquest mateix curs vam focalitzar, vam voler focalitzar el tema de les relacions a l'escola. Perquè en una comunitat aquest tema de les relacions són bàsiques. I també, en moments que no eren aquests moments formals, perquè en moments formals tothom sap que preguntes que fa el mestre, resposta del nen, aquesta comunicació ja ve molt donada. Sinó, moments que ens poden passar desapercebuts o que podem pensar que no tenen importància, però que tenen molta, que hi ha darrera d'aquestes relacions més espontànies, no preparades. I què hi ha d'important que un nen de 3 es relacioni amb un nen de 5, no? O un de 4 amb un de 3 o... És a dir, aquesta idea de comunitat que dediquem moltes hores a que els nens estiguin junts, perquè realment viure-ho com comunitat. Dons, vam focalitzar, i el vam dir **entramats perquè es una trama, una xarxa de relacions entre pares i nens, pares i mestres, mestres i pares, mestres i voluntaris que vénen...** Vull dir, el què passa durant el dia, i què té d'interessant: primer això, que no són moments buscats, són moments espontanis, no sempre allò formal. Què té d'interessant? Que es focalitzar un aspecte que és present sempre, a totes les hores del dia. I que cada mestra va agafar un aspecte, és a dir, cada mestra té la seva veu allà; per tant, en això hi ha un creixement com a tu individualment perquè has de reflexionar. És a dir, a partir de la pràctica buscar qui marc teòric hi ha, i a part de que ho hem d'hagut de compartir entre tots, el grup, l'equip de mestres també creix en aquestes accions, d'acord? I aquesta va ser una mica la idea aquesta dels entramats. Aquest segon trimestre hem engegat els **projectes d'aula, dons per exemple fer de mitjans els mitjans, l'amistat en els grans, els més grans de primer van fer els drets d'ells, dels nens i nenes; els més petits van fer sobre mirades que va ser la primera descoberta d'ells.** I això se'ls hi va explicar als pares a partir

Comentario [Sandra81]: Quins altres mecanismes, recursos, estratègies o tècniques feu servir per establir relacions amb les famílies?

d'una reunió que vam muntar. I aquesta reunió en comptes de ser una reunió de tota l'escola, va ser una reunió de cada aula. Es va poder presentar el material, es va poder compartir l'experiència, la vivència que hi havia tingut els nens a casa, els nens a l'escola, els pares...I els pares allò que es van poder portar ho van poder comprendre, no? Van poder-ho contextualitzar bé. Ara possiblement, aquest tercer trimestre tancarem i farem el projecte d'escola. **El projecte d'escola el fan tots els nens de 3, 4 i 5 anys barrejats, diguéssim repartits entre les diferents mestres.** Que es aquell que vam fer aquest dia especial de les textures del barri, conèixer quines textures hi ha. Aquesta és una mica... el sentit que té tota aquesta informació que arriba i que i en aquest cas, els entramats van ser això: focalitzar un aspecte. Que ens sembla capdal del nostre projecte, no? aquest de les relacions perquè és això, que és un marc obert que s'expanda i que es poden fer moltíssimes coses.

Sandra: L'altre dubte que tenia de tot lo que he anat llegint era que es fa un llibre blanc de l'escola.

Docent 3: Sí.

Sandra: Però aquest **llibre blanc**, qui ho fa?

Docent 3: **Els pares. És un grup de pares, que igual que et deia doncs que hi ha un grup de taller de cuina que vénen un dia a les 3 de la tarda, pues aquest és un grup de pares...** Clar, **a través de les notícies que surten a la premsa local i del moment clau de l'escola: de quan va començar, de la primera visita a l'escola, dels moments així més decisius... van fer una crònica de l'escola. Com la història de l'escola. El llibre blanc és l'escola, de lo que serà una herència que hi anirà passant dels uns als altres, que ens semblava que era una oportunitat única, que no passa, no? de crear un centre educatiu i de fer-ho créixer. I de com els pares, ells sobre tot...podrien fer-ho els mestres, però interessava molt, jo penso, que fossin els pares.** I a més a més, com que ells havien tingut aquest principi tant difícil, tan dur... També era una mica, no ser, com un homenatge de dir: "tot això ho hem aconseguit", però a la premsa local sortien notícies fortes, d'oposició i de dir: "bueno, tot allò ha anat passant i mira on estem ara, no?". Ens semblava que també era una manera de visualitzar un principi que afortunadament no ha marcat la dinàmica posterior, no? I que va estar molt bé, valia la pena aguantar-ho aquests moments difícils, perquè ara mira on estem, de poder estar. La visió aquesta dels pares era molt interessant, encara que a nosaltres per exemple, ni que a l'hora de compaginar-ho i d'editar-ho podem dir la nostra, i que també sempre que

podem incloure la veu dels nens. Va ser un treball de llarg recorregut que el van fer ells, que estava bé. Igual que el taller de cuina, que és una oportunitat molt sana de que les famílies s'integrin a l'escola. Dir sana perquè, qui no fa menjar a casa seva? Qui no sap fer menjar, no? Alguna cosa, del seu propi país. A vegades, plantejem el tema de la immigració, de que vagin ja d'entrada a classes de català, el tema de l'idioma... i ens podem entendre més enllà de l'idioma. **I que el taller de cuina va estar com un centre d'acollida sense plantejar-nos'ho.** Perquè al taller de cuina hi ha persones de tot el món. I que cada setmana fa el plat una. I per exemple, avui a la tarda doncs... hi ets a la tarda, no? Hi ets?

Sandra: Sí.

Docent 3: Dons veuràs, no? **Cada setmana se carrega una de fer un plat, d'explicar-ho a les altres, de xerrar. I és més enllà de la cuina. Es parla de la vida, es parla dels fills, es parla de moltes coses,** no? I **véuen fins i tot persones que no estan aquí a l'escola, però que són veïnes o amigues i que també han vingut,** no? I una porta a l'altra. **És un centre d'acollida, jo diria natural.** Perquè tothom és igual. Quan algú de la classe no sap escriure, no sap llegir és un inconvenient, has de tenir molta voluntat per superar aquesta dificultat. En canvi, a la cuina jo crec que tots hi passem un moment a la teva vida, ni que sigui per fer un pa amb tomàquet (riem), no? Dons està obert, amb la idea de que quan s'acabi fer un receptari, un receptari de cuina, de les receptes de: CEIP Ripollet, respectar les llengües originals i després en català, no? Aquestes propostes són unes propostes que sorgeixen d'una forma mixta, és a dir, entre la gent de l'AMPA quan es trobem i el Consell Escolar, les mares que recullen demandes de dir: "pues hi ha pares que han preguntat que si podíem fer això o allò", i nosaltres, per exemple l'equip de mestres que apareixem pues ens podrien oferir, pues doncs perquè veiem els espais... de dir: "aquest espai que fan servir els nanos, per què no podem fer servir els pares"... També fem propostes, no? Que no surten, doncs no surten; però si surten doncs endavant, per nosaltres cap inconvenient. La majoria, a més a més, estan gestionades per ells, és a dir, és fantàstic, jo vaig començar en el de cuina, vaig estar un trimestre o així i a veure que anava bé sol, vaig desaparèixer. Perquè me semblava més interessant, que hi hauria més confiança, que no fos tan formal perquè hi havia la directora allà endavant. I de tant en tant vaig i bé. Ara tenim una dinamitzadora perquè ha vingut a través del pla d'entorn...

Sandra: Per què funciona com a pla d'entorn?

Docent 3: Sí, aquí a Ripollet hi ha un pla d'entorn per aquest any. Una de les coses que s'ha portat a les escoles és dinamitzar aquí al migdia, perquè el servei de catering hi ha monitores, hi ha moltes dificultats. És un servei que... volen uniformitzar molt, totes les escoles avancen de la mateixa manera, nosaltres també pensem que en les franges del migdia i de les hores extraescolars també són moments educatius i que han d'estar en sintonia, en coherència amb el projecte de l'escola. No ens agrada que facin una cosa totalment diferent o sentit contrari i vam veure que això era un problema general de totes les escoles. Vull dir, que les monitores eren molt poc actives, no deixaven fer jocs, i als nans se'ls hi feia eterns els migdies. Aquesta persona havia vingut amb la visió a part de la llengua del català, a ensenyar jocs provisionals i motivar a les mateixes monitores perquè estiguessin amb una actitud més activa amb els nans. Llavors, participant en aquest taller de pares, de cuina, nosaltres ja el teníem creat i vam dir: "que volíem aquest, que no volíem canviar-ho perquè la gent estava satisfeta". I després, en algunes escoles, a nosaltres no, perquè no ens va semblar oportú fan classes de repàs de català quan s'acaba l'escola. Com aquí hi havia nens petit, vam dir que ja hi havia prou. És una de les coses que oferta el pla d'entorn pels centres de moment per aquest any.

Sandra: I ja per acaba, tinc dues preguntetes. Una seria: on queda els límits entre els docents o no docents, o sigui les persones de l'escola (mestre, equip directiu, conserges) i les famílies? Ha hagut en algú moment, per exemple, que les famílies ha adoptat el rol del mestre i el mestre s'ha sentit...?

Docent 3: ... no. És que no s'ha donat, eh?

Sandra: Vall!

Docent 3: No s'ha donat. És una cosa, és a dir, si una cosa va costar com a regular i jo recordo molt del curs passat, però era fruit de l'inici... era el saber cada cosa en que moment s'havien de com fer servir. És a dir, que això ens ha passat una mica a tots. Els nens estaven tan entusiasmats, tan motivats i excitats jo diria perquè tot era nou i era molt diferent de que coneixien, que totes hores estaven a l'ambient remenant ho tot. Nosaltres volien marcar molts les pautes, d'acord? Els ambients són a primera hora del matí i quan no hi ha ambients, els ambients no es toquen perquè estem fent una altra cosa, no? Això va ser un punt que es notava d'això que estaves dient dels límits. Es volien quedar als ambients, els de maquillatge a maquillatge i els pares ho rebien amb tanta il·lusió que els nens no volien que marxessin i s'estaven una hora més aquí. I no és per aquesta hora que es quedaven, sinó que quan marxaven quedava

tot pates arribes. No se n'adonaven. Nosaltres trobàvem la contradicció de dir: "si nosaltres volem establir aquesta seqüència amb els nens, ara és el moment d'ambients i ara és el moment de tallers. Els nens han d'aprendre que ara no és el moment, que ara és el moment de sortir a jugar, de fer una altra cosa, no?" Aquesta va ser la cosa que ens va portar una mica més de cap, per aquesta qüestió dels límits, no? De veure d'explicar a les famílies de dir: "era important d'entendre això de la millor manera, no els feien pas fora, però que els nens podrien estar sols, mentre els pares estan aquí xerrant, passant-s'ho bé, que remenant tot per totes les classes, perquè aquest tampoc era l'actitud que tenien la resta del dia". I no ens semblava bo, perquè això creava confusió en els nanos. Amb el temps es va entendre, però aquesta va ser l'única cosa. Clar, a què responia? A que els nens tenien ja un escenari que era inescapable de possibilitats, a que els pares estaven tan contents de que els nens no volien marxar i que estaven tan posats: "mira mama, això..", pues clar, ells estaven bé. I nosaltres mentre esperàvem i diem: "la feina que estem fent de pautar, pel bon funcionament, per respecte de tot... els nens marxen i no han recollit res, i això no és possible". Perquè com a comunitat tenim el compromís de deixar-lo tot com l'hem trobat. Perquè allò no és meu, és de tot. Això va ser l'únic moment... Dons, allò que m'has dit de quan ells estan a la classe s'hi queden, no hi ha cap problema de límits, hi ha uns entesos; o sigui, no hi ha invasió de cap terreny. No s'ha de dir res. Potser lo interessant d'aquesta escola és que no hi ha unes normes escrites perquè no fan falta. Perquè s'intueixen i perquè se saben. Perquè el mateix espai, com deia abans, l'espai com a font d'aprenentatge, el mateix espai ja porta, ja fa un requeriment sobre l'actitud que has de tenir. Aquell dia que ens trobem tota la comunitat, que són aquests dies especials i que són 300 i picos, no fa falta la guàrdia urbana, no fa falta: "no passeu per aquí, no feu allò". Tothom sap com ha d'estar. I ha un respecte per aquell lloc que també és teu, no? Jo crec, recordo que només en aquell moment que ens vam desesperar una mica i vam dir: "ui, ui, ui... aquí què passa". Però, jo crec que també nosaltres posàvem l'exigència, volíem una autorregulació abans de que hagués una autoorganització. Això no és possible. Per tant, seria de l'esforç que ens havia costat, dels diners que ens havia costat tot, que no podíem tornar-ho a comprar, és a dir, ho volíem... bueno, al màxim de bé, perquè després els nens poguessin fer l'ús que calia. No era per nosaltres. I veiem que allò, possiblement, ens escapava de les mans, que no sabíem transmetre allò. Llavors, també una mica explicar-ho, però després es va

resoldre. Potser que hagués algun nen que haguessis de dir: “eh, que ara no toca... Què podem fer això? No”. Però és molt, és alguna família molt...

Sandra: ... esporàdica...

Docent 3: ... esporàdica.

Sandra: Val! L'última pregunta per tancar seria, en tot lo que m'has dit, en el vostre projecte, quina seria la teva escola ideal, entre cometes? I el tipus de relació o relacions que s'haurien de mantenir amb les famílies?

Docent 3: La meva escola ideal passa molt per aquesta escola. És a dir, perquè és una escola que hem tingut la possibilitat de pensar-la, tota, de nou, en un moment personal meu en el que ja portava molts anys d'experiència, havia passat per altres escoles, tenia clar el que no volia com a escola, i que m'ha revitalitzat moltíssim. És a dir, m'ha donat també la possibilitat de posar-ho tot damunt de la taula i de qüestionar-ho, no? De dir, no únicament jo sola, sinó amb l'equip directiu, però de dir: “bata sí o no, per què; festa sí o no, per què; portes obertes sí o no, per què”, tot ens ho hem fet qüestionar i ens ha fet partir també una mica de l'anàlisi del moment, de la societat, de... qüestionar el nostre paper, perquè com tot, suposo que en totes les professions, te'n vas, te'n vas del teu camí, de vegada degut a la implicació que tens. Perds una mica el nord i agafes inèrcies. Com això, vam agafar la inèrcia de reivindicar les festes, i ens hem quedat amb la inèrcia, majoritàriament en aquestes rutines. I per exemple, cap mestra... té clar les festes, però com que hem adoptat aquesta inèrcia, ningú fa el trencament. Ara, també hem donat la possibilitat de dir: “ei, abans de començar”, si ja ho veiem quan estàvem a l'altra escola, no anem a perpetuar una cosa a la que no li veiem el sentit, no? És a dir, que això ha estat important; per tant, **és una escola molt desitjada, molt somiada, molt ideal en el sentit que estem a l'inici del camí, que queda molt recorregut per fer.** I llavors, va donar, pues això que et deia abans, a qüestionar. A vegades els mestres tenim tendència a envair espais que no són propis nostres, no? Per exemple, el de les famílies. Llavors, **també ha estat una bona oportunitat de plantejar-nos què esperem de les famílies. Les famílies que esperen de l'escola. I a què estem obligats uns i altres. Sobre tot, respectar molt, respectar molt.** Ens ha portat també a investigar, a llegir, a fer molta informació, d'autoformació, és a dir, de plantejar-nos la nostra feina com un espai de creixement, de debat, de reflexió i d'anar a buscar també... de beure d'altres fonts. És una escola com ideal, perquè també no ens hem volgut basar en un model: ni Reggio Emilia, ni d'aquí, ni d'allà; sinó que és una miqueta de lo que deia de les fonts, no? De la nostra experiència, que

Comentari [Sandra82]: A què esteu obligades les mestres? I les famílies?

d'algunes ja tenim molts anys, grups de treballs que els tenim a fora, o al ICE o així, estem vinculades a altres persones d'altres centres. Vas també nodrint, alimentant. Formació, conèixer unes altres realitats, val? I també, l'actitud i la voluntat de no donar res per tancat, res per decidit del tot. Una idea s'ha d'anar consolidant, però de dir... de viure amb el dubte, de saber que quan pres decisions tens un risc, a la que agafes una cosa i deixes una altra és un risc. De viure en la incertesa. Em sembla que és l'única manera d'avançar i de tirar endavant. I aquesta escola lo permet, i la veritat és que això és emocionant per un costat; i es compromès per un altre. És molt compromès. I és un repte. I serà perquè s'espera molt de nosaltres, potser més del que voldríem. De vegades, sentim una mica la pressió perquè el temps passa volant i l'hauríem d'aturar. Això que et deia, aquestes visites que et vénen a veure l'escola i que tu públicament et compromès i dius: "això, l'hem pogut digerit, paït... de tot encara no". Per altra banda, és un motor que no et deixa que... bueno, que t'utilitzin i que t'agafis les coses amb distància, no?

Però, jo crec que aquesta escola té molt d'ideal. Com et dic, no hi ha res tancat encara amb les famílies, amb el barri... tot són vies obertes, no? Per tant, jo crec que, pot sonar una mica pretensió, però crec és una escola que hem aconseguit aquesta contemporaneïtat per un costat; i aquesta idea de servei que volem tenir. Però, no només de definició per què serveix, és una escola pública, és un servei, no. Realment de servei en la pràctica, en el dia a dia, de respectar totes les institucions que hi ha, les associacions. Perquè tenim molt bona relació amb l'associació de veïns, d'aquí del barri; participen en les seves festes, ells participen en les nostres. Hi ha que reconeixement i aquest aspecte mutu, no? De dir: "és l'única cosa per la qual pensem que es poden fer les transformacions socials i culturals". Sinó hi ha aquest vincle, aquests lligams, aquest coneixement, aquest respecte és impossible. Per tant, a mi em sembla molt que és la meva escola ideal. Una escola amb un equip, clar, el tant per cent de les persones que hi ha aquí són persones perquè...

Sandra: ... perquè volen estar...

Docent 3: ... perquè volen. Perquè creuen en el projecte, perquè se vinculen, perquè elles mateixes s'ajuden lo primero. Què m'agradaria molt per a que encara fos més ideal? Incloure les noves generacions. És a dir, pensar que l'escola també ha de tenir cabuda la gent jove, gent que potser no té l'experiència que tenim nosaltres, però gent que es pugui encomanar de la il·lusió i del compromís de tirar un projecte tant lluny com sigui possible. Perquè bueno, haurà d'haver un relleu, perquè ens haurem de jubilar d'aquí a uns anys i aquí

és on hi ha un daltabaix. Sinó que la gent que possiblement ens jubilarem abans, jo com a cosa ideal que tinc és poder fer una participació voluntària en l'escola. Què podria fer des d'aquest centre obert? De manera desinteressada, què podria fer? M'ho plantejo. Però ha d'haver consolidat un equip de gent jove que acaba de sortir de formació inicial, però que té ganes de... Abans m'ha trucat una noia que va venir a veure l'escola tota il·lusionada, si podia venir aquí. Si pogués posar el teu nom... perquè és veritat, sembla fàcil, però no ho és. Hi ha persones que són joves però que no tenen aquesta inquietud d'estar en una escola, pel que sigui, pels motius que siguin, per inseguretat, per lo que sigui, perquè no coneixen aquest model o... no tenen a ningú aquí a l'escola, algunes les hem treballat, i no tenen aquesta inquietud. En canvi, hi ha persones que haurien el que fos, que farien quilometres per poder venir aquí perquè li semblen interessant. El poder participar i dir coses sobre un projecte que no està, ni molt més, tancat. Per mi, encara seria ideal si aconseguíssim això: un equilibri entre les persones que tenim molta experiència i que haurem de deixar el relleu per les altres, i les persones que es van incorporant. I sobre tot també, és un punt de referència per les famílies; és a dir, que les famílies es sentin bé, se sentin acollides, se sentin que formen part d'aquesta comunitat i que els hi és útil. Que si ho desitgen, és un espai d'intercanvi, perquè creuen molt en l'intercanvi, lo que poden aportar uns i uns altres. Com es poden sorprendre, no? I també és la manera de tancar esquemes i fer judicis de valor abans d'hora i de dir: "aquest, o aquesta família...", cosa que a vegades moltes mestres fem molt; i de dir: "ens podríem sorprendre si visquéssim unes hores junts". A més a més, tenir en compte que una comunitat és quelcom molt difícil, molt difícil de portar a la pràctica, perquè no venim d'una societat comunitària. Venim de petits nuclis, individuals, de famílies petites, poc extenses. Això s'ha perdut molt, perquè abans a les cases hi havia: l'àvia, la tieta soltera... eren famílies...

Sandra: ... extenses...

Docent 3: ... extenses. I ara són petits nuclis, molts tancats i crec que ho hem de tenir en compte. En canvi, aquí podem ser una família, una família molt, molt extensa. Això, a grans trets seria una mica la meva escola ideal.

Sandra: Està molt bé! Pues molta gràcies per tot. Jo em comprometo fer la transcripció, passar-te-la per a que te la puguis llegir amb calma...

Docent 3: ... sí. Per si hi ha alguna cosa que digui: "ui, d'aquí podria haver dit això que..."

Sandra: Sí, més que res per si vols modificar o afegir...

Docent 3: ... sí, ampliar.

Sandra: Perquè clar, una cosa és el llenguatge oral, i una altra cosa el llenguatge escrit. I també, si queden interrogants oberts, poder fer una segona entrevista o també a un escrit, o una reflexió escrita, no ha de ser verbal sinó volem

Docent 3: Sí, val.

Sandra: Moltes gràcies per tot.

ANEXO 3: PARRILLA DE LOS TRES ESCENARIOS – CATEGORÍAS Y EJES TEMÁTICOS

ESCENARIO 1: CEIP A – TENERIFE

Parrilla 1 – Categoría 1

Familia	Categoría: Conceptualización Familia
F1	<i>(...) La familia es una institución fundamental. Algo importantísimo, necesarios como seres humanos, porque somos seres sociales; pero además, necesitamos un círculo afectivo y un lugar también de: compartir, de encuentro, de intercambio, de transmisión de sentimientos, de educación en el sentido más amplio.(...) que sea un lugar donde hayan una relación, una comunicación, una afectividad que no sea sólo vivir bajo un mismo techo, compartir como un inquilino el mismo lugar. Sino que, en la medida de lo posible, aunque los tiempos modernos no son fáciles para estas cosas, pero en principio es una institución esencial. (...)Porque la sociedad actual ya no le da la misma importancia y valoración que en tiempos precedentes. Las formas y estilos de vida que priman actualmente (hedonismo, materialismo desmedido, primacía de la individualidad, etc.) no ayudan a ello. (pp. 4 – 5).</i>
F2	<i>La familia también es muy importante. (...) la familia sí que educa, sí que tiene valores, tiene algo más profundo (p. 2). Es el primer ámbito de socialización de niños y niñas, donde por primera vez toman contacto con la cultura a la que pertenecen. La familia es el máximo responsable en la educación de niños y niñas, en un momento dado somos quienes elegimos el centro en el que queremos que pasen unas horas al día para que reciban una educación que consideramos imprescindible y de calidad. (p. 1bis)</i>
F3	<i>La familia es lo primero (p. 8). El padre, la madre, el abuelo... familia en sí. Todos los miembros de la familia, tanto maternal como paternal. (p. 3bis).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Conceptualización Familia
ND1	<i>Para mí la familia es lo más importante. Aunque yo tenga mi trabajo, lo primero está mi familia. Y nada, intentar que estemos todos de acuerdo en lo que intentamos hacer, ponernos en un punto concreto de funcionamiento y llevarlo a su fin. O sea, es una labor que intentamos entre mi marido y yo pues llevar más o menos acorde. (p. 5).</i>
D1	<i>Para mí es el principal vínculo de las personas, donde se debe educar, pues en este caso, a los niños, donde se debe educar la persona, donde se debe intentar preparar para vivir en la sociedad que tiene que vivir y, donde tiene que haber una convivencia bastante unida, bastante centrada. (pp. 2 – 3).</i>
D2	<i>Yo creo que la familia no debe ser... O sea, que familia no es tío, primo, cuñado... bueno si llevan bien muy bien. Pero para mí la familia es lo que vive dentro de un edificio. Tenemos que ser un conjunto de miembros tolerantes. (p. 9).</i>
D3	<i>La institución familiar para mí sería lo fundamental si para que la sociedad evolucione de una forma, entiendo yo, adecuada. Si dentro de la familia se funciona bien, yo creo que eso se proyecta después y a largo plazo funciona bien una sociedad. (...) que tenga unas normas, que hayan personas que... digamos, ejerzan, no voy a decir de jefe de la familia, pero sí al que se le deba</i>

	<i>respetar y al que se le deba tener en cuenta cuando dice algo. (pp. 4 - 5). La casa tiene que organizarles: tardes, fines de semana, actividades extraescolares por ejemplo, horarios de televisión, actividades físicas, que en Primaria es fundamental que los fines de semana hagan actividades físicas. (p. 6bis).</i>
D4	<i>La familia es un grupo de personas que conviven, que tienen sus problemitas y no problemitas, por la convivencia en común; pero que es, como uno dijera, el paño de lágrimas cuando uno termina el trabajo, y de la vida en general donde uno acude y que está ahí. (p. 4).</i>

Parrilla 1 – Subcategoría 1

Familia	Subcategoría: Funciones de la Familia
F1	<i>Las funciones de la familia respecto a la educación de sus hijos, sentirse y saberse el primer y principal pilar para su consecución. El papel del colegio es, y debe ser, incuestionable, pero no debería ser considerado el “único” responsable de la educación. (p. 6).</i>
F2	<i>Cuidar, educar, ayudar a tu hijo a que se ubique en el entorno en el que está. (p. 2).</i>
F3	<i>(...) la unión, una convivencia, una educación... Todo. (p. 3bis).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Funciones de la Familia
ND1	No hace mención a las funciones de la familia como tal pero sí que las incluye en la definición de familia.
D1	No hace mención a las funciones de la familia como tal pero sí que las incluye en la definición de familia.
D2	No hace mención a las funciones de la familia como tal.
D3	Las menciona dentro de la conceptualización de la familia: <i>educar, organizar, respetar...</i>
D4	<i>Dar valores, eso desde luego. Dar educación y dar valores, dar buen ejemplo y acoger a todos los miembros de sus familias bien. Con cariño, por supuesto; y con educación. (p. 4).</i>

Parrilla 1 – Subcategoría 2

Familia	Subcategoría: Tipología Familiar
F1	<i>(...), hay de todo. De todos modos, te dije que era una zona media – alta, pero no significa que por cercanía haya algunos barrios, que tienen cierta fama de un poquito más conflictivos (...) quizás por su nivel adquisitivo más bajo. (...) Digamos que encuentras un poquito de todo. Al mismo tiempo, como comentaba antes es una zona donde viven un nivel un medio un poco más alto, y sobre todo también hay muchas oficinas y todo este tipo de cosas. Entonces, para los que entran vía el trabajo de sus padres, pues también estamos hablando de un sector de población un poco liberal y de status medio –alto. (...) se ha notado toda la influencia de inmigrantes en los últimos años, (...) sobre todo población fundamentalmente sudamericana. (p. 6).</i>
F2	<i>Hay de todo. Son familias acomodadas. (...) Hay mucha gente de fuera de Santa Cruz. (...). Hay familias separadas, es lo normal.</i>

	<i>(...) Niños adoptados hay seguro, y también familias reconstituidas. (pp. 9 – 10).</i>
F3	<i>Clase media normal. (...)hay niños inmigrantes. (...) monoparentales, divorciadas, reconstituidas a punta pala. (p. 9).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Tipología Familiar
ND1	Reconoce que hay diferentes tipologías de familias, pero no hace mención directa o explicativa de éstas.
D1	<i>Hay un poco de todo, familias en cuanto a lo que es la estructura familiar, hay familias que viven y que están separados los padres ... tenemos niños que viven una semana con su padre y la nueva familia creada por su padre, y otra semana con su madre y la nueva familia creada por su madre. Luego tenemos las familias normales, que son la de toda la vida. Luego están las familias de madre soltera, que muchas veces viven con los novios de la madre; (...). También tenemos una alumna, era hija adoptada por madre soltera, no que fuera hija de madre soltera; sino adoptada por madre soltera. Después tenemos el caso de familias separadas bien avenidas, familias separadas mal avenidas. (p. 3). En cuanto a condición económica, hay niños de toda condición. Es decir, hay niños que su nivel económico es bastante bajo; y luego hay niños que tienen un nivel económico bastante alto. (p. 4). También tenemos familias inmigrantes: tenemos inmigrantes árabes y tenemos inmigrantes suramericanos. (p. 4).</i>
D2	<i>(...) la mayoría de los padres, de los alumnos que asisten a este centro tienen... son un nivel cultural alto y económico alto y social alto. (...) predomina un nivel socioeconómico alto y cultural también (p. 10). Tenemos una comunidad variopinta. (...)Muchas adopciones, hay algunas monoparentales y hay también muchas familias, como digo yo, de muchos hermanos de otra familia. A mi me preguntaba un día un niño: “señorita yo tengo una familia muy rara, yo no la comprendo, ¿tú me la explicas?”, y le digo: “a ver, ¿por qué?” Y me dice: “No, es porque yo tengo hermanos que son de mi padre y de mi madre, pero después tengo hermanos que son de mi padre con la otra mujer que tiene; pero después tengo otros hermanos, que dicen que son hermanos, que son hijos de la mujer de mi padre”. (p. 11).</i>
D3	<i>A nivel social y económico son familias que, yo entiendo, te hablo del porcentaje del 85% más o menos, son de una clase media, media – alta; clase media, media – alta. (p. 5).</i>
D4	<i>Aquí hay niños de familias económicamente alta, mediana y baja, aquí hay mucha mezcla en el colegio porque está en una buena zona, pero también vienen niños de otras zonas, algunos inmigrantes. (p. 4). Mejor económicamente hablando. Y también se ve otro tipo de estrato inferior socialmente o económicamente hablando, de personas inmigrantes, de personas que van a trabajar a las casas. También monoparentales, divorciadas... Hay alumnos inmigrantes... (p. 5).</i>

Parrilla 1 – Categoría 2

Familia	Categoría: Conceptualización Escuela
F1	<i>(...) un lugar de... donde se respire la educación en el sentido más amplio, donde se vivencie cultura, conocimiento... pero también en un ambiente lo más sano, constructivo, colaborativo... maestro como “alma de la escuela”, como persona comprometida y plenamente implicada en la educación de sus alumnos. (...) que el colegio sea un centro donde los niños se eduquen, se desarrollen, etcétera. Me parece que la escuela es un lugar de... eso, de intercambio, de aprendizaje; pero de</i>

	<i>enriquecimiento personal en todas las dimensiones (...) ha de ser un centro que ha de estar integrado con su sociedad, más allá del horario lectivo, la escuela ha de ser un lugar de referencia e incluso de los vecinos que viven cerca y de los que no vivimos tan cerca. (p. 4).</i>
F2	<i>Independientemente del espacio físico, es el ámbito en el los niños y niñas, desde la etapa infantil establecen una serie de relaciones distintas a las que tienen en las familias, pero representa una continuación en la cultura de la que forman parte. El espacio complementario a la familia en la socialización, educación y continuación de la cultura, con todo lo que implica (normas, costumbres, relaciones...) (p. 1bis) Es una escuela muy tradicional. Es tradicional, por que no está abierto al cambio. Los cambios en el centro son constantes, diarios diría yo. Te pongo ejemplos, todos los años se van niños y niñas y entra alumnado diferente al anterior y entre sí. Lo mismo ocurre con el profesorado, unos y otras con ideas nuevas, maneras de trabajar, experiencias. (p. 2bis) Aportación de la escuela: Es todo un medio de relaciones, padres, madres, alumnado, profesores, profesionales que intervienen. Es mucho más que el espacio organizativo donde se dan procesos de enseñanza-aprendizaje entre profesorado y alumnado. (p. 5bis).</i>
F3	<i>La escuela, pues un centro donde los niños vienen a estudiar después de haber recibido una mínima educación en su casa. Creo que los que tenemos que educar son los padres. (p. 5).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Conceptualización Escuela
ND1	<i>Un medio de aprendizaje de los alumnos, nunca educación. O sea, nunca... educación sí, pero nada más que a nivel de lo que puedes aprender, pero educar lo que es la casa (...) Los niños vienen a coger unos conocimientos, la educación la reciben en la casa. Entonces para mí es un medio de coger conocimiento para poder llegar a algo en el futuro. (p. 3). La escuela te enseña, te enseña a educarte, pero no es la única, porque el niño también requiere que la familia esté con él. (p. 15).</i>
D1	<i>Como centro pedagógico cuenta con un nivel de alumnos que sube un poquito de la media, por lo tanto tenemos ya el beneficio de tener más posibilidades de acercarse a la cultura y por lo tanto el rendimiento un poquito superior a otros lugares, (...) tiene algunas deficiencias para estar dedicado a niños pequeños, sobre todo en la parte infantil puesto que tienen las ventanas que les faltan un poquito de protección para los niños pequeños. (p. 2).</i>
D2	<i>Como una unidad de padres, profesores y alumnos, bueno, y asociaciones que pertenezcan. Para mí es eso. (p. 9).</i>
D3	<i>Lo principal de la escuela sería: enseñar los contenidos a los alumnos. (p. 2). La escuela tiene que ser eso: formar alumnos y prepararlos lo mejor posible para que sean buenos ciudadanos en todos los sentidos. (p. 3). (...) lo básico es enseñar. Enseñar a aprender, enseñarles a aprender a estudiar a ellos y a educarles. En la escuela, la instrucción nuestra es mantener las normas, mantener la disciplina... (p. 4).</i>
D4	<i>La escuela es un lugar donde se agrupan niños y niñas por edades y se les imparten <u>conocimientos y pautas de conductas</u>, ayudándoles a compartir profesores, horarios, recreos, materiales, etc. (p. 3).</i>

Familia	Subcategoría: Funciones – Objetivos de la Escuela
F1	<i>Describiendo su escuela “ideal” con sus objetivos: un lugar de encuentro, de educación en el sentido pleno de la palabra, no sólo intelectual, sino en todas las dimensiones de la persona: sentimientos, eh... todo, todo lo que abarca la inteligencia en sus múltiples facetas. Un lugar de... soy demócrata convencido de... intercambio democrático en el sentido más pleno y donde ese sentido crítico nos haga responsable, donde de alguna manera se eduque a los niños a ser críticos... (p. 18).</i>
F2	<i>Sobre todo prepararla para el mundo en la que vive. Está de acorde con su entorno, de socializarla, de educarla también. (...) esa función de la escuela funcionalista pues no me la planteo como está el mundo del trabajo, me planteo su entorno. (p. 2).</i>
F3	<i>Enseñar. Enseñar en todos los sentidos: en educación, en formas de estudio, en... todo. (p. 5).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Funciones – Objetivos de la Escuela
ND1	<i>Los objetivos pues son sacar personas capaces, intentar que los alumnos que están aquí sean capaces de desenvolverse en el mundo cuando salgan de aquí. (...) que puedan ser personas el día de mañana. A parte de los conocimientos, también se le intenta enseñar cómo comportarse y cómo salir delante de muchas situaciones. (pp. 3 – 4).</i>
D1	<i>Es formar al alumno como persona. Tratándole de vincularle al respeto de los mayores, de sus iguales y... tratando de esforzarse por conseguir los objetivos que nos hemos propuesto... respecto a los compañeros, respeto a las personas. (p. 2).</i>
D2	<i>El principal objetivo es hacer personas. Ese es mi objetivo principal. Conocimientos, creo que los conocimientos siempre se pueden adquirir en un tiempo pues más o menos corto, o más o menos mediano, no largo. Todo el que tenga capacidad de estudio puede conseguir los conocimientos cuando se lo proponga. (...) mi objetivo principal: ser persona. Tener un respeto, que está incluido dentro de ser persona, por su semejante; aceptar a todo el mundo con todos los defectos, virtudes e ideología, color, raza, etcétera. Eso creo que es mi objetivo. (p. 8).</i>
D3	<i>La escuela tiene esa dos funciones: la función de la sociabilidad, ahí tendría que colaborar mucho las familias. (...) Esas dos funciones, para mí, son lo que tiene que ser la escuela. Transmitir contenidos y, la otra, crear al alumno, que se incorpore y que sea sociable, que sepa vivir en una sociedad. (pp. 7 – 8).</i>
D4	<i>Enseñar en valores, integrar porque eso no es sólo. (p. 4).</i>

Parrilla 1 – Categoría 3

Familia	Categoría: Relaciones F – E: Tipologías, mecanismos, estrategias y políticas
F1	<i>Su relación con la escuela: la verdad es que soy muy pasivo. (...) Siempre hemos estado asociados a las AMPAS y demás, pero no he tenido una implicación activa. (...) porque cuando uno piensa en el AMPA, o lo que sea, piensa que los padres hablan con más libertad si no están tan “íntimamente” vinculado al centro. (...) Sí que en ocasiones han salido temas que me han implicado más directamente y hemos tenido que involucrarnos.(p. 7). (...) Más bien como “pagano” [= el que paga]. (...) no me he presentado nunca para ser parte del AMPA. (p. 8). hay una relación fluida en el sentido de que tienen bastante bien montado todo lo que son reuniones iniciales informativas de curso por niveles... (...)... se presentan los tutores a los padres un poco para explicarles lo que pretenden, suelen ser también una</i>

	<p><i>petición de ayuda a la familia para que se impliquen en todo, desde la puntualidad, la limpieza del niño, la higiene... (...)la relación más usual es vía circulares, (...) nunca ha faltado información. Luego están los actos típicos en las fechas señaladas de Navidad, etcétera, cara al público. (...) luego está la obligación de las reuniones de tutoría mensuales. (p. 8).</i></p> <p><i>(...)AMPAS tienen además todo un programa de actividades complementarias que van desde la permanencia (antes de que comience el colegio por la mañana y cuando se acaba por la tarde), luego vía comedor, actividades complementarias, (...) hay una serie de padres involucrados que son los que llevan todo eso, que dan cara a todo esta... la relación con la junta directiva y con el resto tiene que ser continua, si no, no funcionaría. (p. 9).</i></p> <p><u>En cuanto a la entrada al aula:</u> <i>Que yo sepa nunca se ha hecho. (...)Más que pensar en ir allí presencialmente, lo que se puede entender como ir a fiscalizar o juzgar, no lo sé.. (...)no creo que esté escrito en ningún lado, pero sería muy difícil. (p. 9).</i></p> <p><u>Técnicas e instrumentos:</u> <i>Fundamentalmente la escuela con los padres lo que comentaba antes, más allá de las citas concretas que tienen su periodicidad y el hecho de que te llega al principio en esa reunión te la dan una circular abundantes con todos los teléfonos, llamadas, profesores del centro, horario a lo largo de todo el año que vas a disponer. (...) la libre disposición de los cargos directivos, en cualquier momento que los veas, siempre han sido muy accesibles; fundamentalmente funcionan a través de las circulares escritas que tienen a través de los hijos. (...) lo que generalmente implica las circulares es una firma y tal vez pagar una cuota de algo para una excursión o lo que fuera. (...) Llamar por teléfono, yo he tenido que llamar a veces por cuestiones más urgentes que me han surgido para que me hagan un certificado de algo y funcionan muy bien también, me ponen con la directora si necesito cualquier cosa y tampoco hay problema. (...) Hay una agenda, que es bidireccional, el maestro anota cualquier observación que tenga que hacer del niño en concreto y se lo pone en la agenda. Entonces, los padres se supone que tienen que estar atentos a esa agenda y le puede contestar en la misma agenda al requerimiento suponiendo que es una pregunta que se puede contestar por escrito. (p. 10).</i></p> <p><u>Relaciones:</u> <i>buena, no constante porque tal vez uno sabe como va el asunto y por el momento no ha habido grandes problemas, claro depende de cómo vayan los chavales (...)hemos asistido a las reuniones informativas para ver cómo iban, siempre hemos querido conocer al maestro, saludarlo, decir quién es uno y que está aquí al lado para apoyarlo, que entienda que uno como padre quiere colaborar con ellos.(p. 12).</i></p>
F2	<p><i>La escuela y la familia tienen que ser un trabajo... o sea más que compartido, tiene que ser el mismo.(p. 2). Complemento entre escuela y familia. Escuela y casa han de trabajar en la misma línea, y no mostrar actitudes contrarias. Para eso es fundamental que haya comunicación entre la escuela y la familia (p. 1bis).</i></p> <p><i>Tanto en la escuela, como en casa el niño y la niña, deben aprender los mismos valores y las aptitudes que le permitan vivir en un futuro de manera autónoma en la misma sociedad. (p. 1bis)</i></p> <p><u>Su relación con la escuela:</u> <i>a parte de estar en el AMPA, (...) se hacían talleres de padres.(...) Igual que lo de la escuela de padres, se hizo una vez y ya no se ha vuelto a hacer. (...) Luego la aportación a la profesora, yo por ejemplo coso y me dice: “mira, que quiero decorar la biblioteca y quiero que haga esto, esto y lo otro”, pues yo se lo hago, no hay ningún problema. (p. 3).</i></p>

Hay padres y madres con trabajos a los que dedican mucho tiempo, con turnos, o cualquier otra ocupación, esto les impide ir reuniones de padres y madres dentro o fuera del colegio (...) tampoco pueden asistir a los talleres, atender a los llamamientos de la profesora para colaborar en las fiestas o actividades que ella organiza. (p. 1bis).

El primer taller que hicimos fue por el día del libro (...) tuvimos que ir las madres, madres, a pintar los decorados del pasillo. Las madres íbamos a pintar los murales, bien, estuvo muy bien. (...) otro, fue el día de Canarias que se celebra el 30 de Mayo, pues hicimos lo mismo: las banderas, preparamos, es típico las cestas de fruta en la cabeza, la cesta con el pan, las varas de flores... (p. 4).

Los padres cuando recogemos a nuestros hijos, nunca, ni al dejarlos ni al recogerlos, nunca podemos entrar en el centro, (p. 7).

Si un padre quiere visitar el comedor: tiene que llamar, pedir cita y normalmente le dan largas, nunca va (p. 7). Porque los niños y niñas se alborotan mucho cuando ven a una madre o padre en el centro (eso es cierto, yo lo he visto), pero es normal que ocurra, puesto que no es habitual que entremos en las aulas, comedor... para el alumnado es algo muy raro. (p. 3bis).

AMPA: *El AMPA no atiende peticiones particulares a nivel de aula; a mi parecer, la Asociación está al servicio del centro en todos los niveles, incluso cuando debe atender una petición particular de una familia. Aunque somos muy pocos en la directiva del AMPA, hay un sector mayoritario, que entiende que favorecer a unos niños o niñas, discrimina al resto; yo creo que se debe tener en cuenta las situaciones personales de cada niño o niña, para que puedan aprovechar del mismo modo los servicios que ofrece la Asociación, (como entenderás esto me ha traído más de un problema). (p. 1 bis).*

El AMPA es el espacio, por el que de manera organizada y colectiva, las familias pueden verse representadas en el centro, también sus aportaciones, sus experiencias, particularidades, de igual modo que sucede con el profesorado y el alumnado. El AMPA debe ser un nexo de unión, pero no intermediario. (p. 3bis).

Funciones del AMPA: *Las funciones que debería de tener yo creo que estarían más centradas a los niños, a cuidarles, el bienestar de los niños: que estén a gusto, que tengan unas buenas clases extraescolares. (p. 7).*

AMPA y Colegio afines en política: *Ninguno de los dos (Centro y AMPA) se toman muchas molestias en temas que vayan más allá de financiar proyectos o material del Centro, las peticiones de los socios y socias no se atienden demasiado. Ninguno de los dos toma mucha molestias en los intereses de las familias Por otra parte entiendo que muchos socios y socias sólo acuden al AMPA con intereses particulares y no van a reuniones, participan en la fiesta de actividades extraescolares del AMPA o en la misma junta directiva. Es complicado de explicar, pero si el Centro no abre las puertas a las familias (y esto forma parte de la política) en sus proyectos, los padres y madres tampoco acudirán cuando el AMPA les reclame, puesto que es fácil asociar AMPA y Centro como algo indivisible (debería ser así). Esta conclusión la he sacado después de 3 años colaborando con el AMPA. (p. 2bis).*

Espacios formales en la escuela: *Informa vía circulares (p. 11). Las visitas de padres durante este curso son los primeros y terceros martes de cada mes; hay una reunión para padres a principio de curso; las fiestas de fin de curso y navidad en el salón de actos del colegio; Reuniones del Consejo Escolar (4ó 5 durante el curso) a las que asisten los representantes de padres y madres del centro; entrega de notas a final del curso, creo que no hay nada mas. (p. 4bis). la visita de padres es realmente para tratar cuestiones sobre: cómo van los niños, qué están haciendo, esto no me gusta... (p. 13).*

	<p><u>Espacios informales de participación maestros</u>: Que yo conozca no hay. (p. 4bis).</p>
F3	<p><u>Su función y AMPA</u>: <i>mi función dentro del AMPA, empecé por vocal, después cogieron a gente para trabajar y tal, y hoy en día soy la coordinadora del APA, la que organiza todas las actividades extraescolares, la que distribuye a los niños cuando llegan los monitores, la que cobra el mes, la que presenta las facturas al administrador de la junta(...) Tenemos un montón de actividades: inglés, apoyo, música, baloncesto, actividades de juego, taekwondo, (...) El APA está muy unida al colegio, que nunca tenemos problemas. Siempre tenemos una buena colaboración ellos con nosotros y nosotros con ellos. (pp. 1 – 2).</i></p> <p><i>AMPA es una representación para poder estar más vinculado al colegio y para tener un seguimiento más cerca, con el Consejo Escolar, con la directiva y así poder ayudar a los niños cuando tengan problemas y a sus padres también, tanto en el comedor, como en las actividades del colegio.(...) pedimos subvenciones al Gobierno, a la Consejería de Cultura y al Ayuntamiento y al Cabildo que nos suelen dar. (p. 2).</i></p> <p><u>Las funciones del AMPA</u> son: <i>las funciones: ayudar a los padres y en estas actividades. Porque por ejemplo, los padres que trabajan tienen sus niños desde las siete y media de la mañana hasta las 6 de la tarde el que quiera. (...) nosotros abrimos a las siete y media de la mañana que hay una permanencia hasta las 9. (...)4 a 6 estamos hablando de las actividades extraescolares. Y las funciones pues esas, cuidar de los niños, procurar que tengan buenas clases y escuchar a los padres que vienen con quejas. (pp. 3 – 4).</i></p> <p><i>El APA se reúne una vez al mes, y entonces, o bien traemos o bien llevamos noticias: como va el comedor, como va las excursiones, etcétera. Por ejemplo, los niños que son socios se les paga las excursiones cuando se sale fuera; (...) el APA colabora en... hace una fiesta en Navidad y colabora también para traer a Papa Noel, (...) al final de curso se realiza un fin de curso muy bonito con todo... los padres colaboran mucho y hacemos una fiesta aquí en el comedor para todos los niños del APA, ellos hacen su gran espectáculo en el teatro del colegio y luego ya pasamos aquí a merendar y vienen los padres. (p. 15).</i></p> <p><u>Su relación con la escuela</u>: <i>tienen 2 horas de visitas cada mes que puedes pedir hora, solicitarla y hablar con ellos para ver cómo va el niño en clase y tal y cual. Y yo siempre soy de las perennes. (p. 11).</i></p> <p><i>La relación entre la familia y la escuela normalmente los niños, entre comillas, que son buenos siempre son los padres que están pendientes del colegio. Y los niños que suelen ser mal educados, agresivos, malas notas y tal son los padres que no tienen ningún vínculo con el colegio. (p. 12).</i></p> <p><i>Darte la facilidad de 2 días al mes para poder venir. (...) Pasan circulares... cuando van a excursiones o van a todos, pues pasan circulares y ya... por escrito. (p. 13).</i></p> <p><i>Por teléfono si surge algo lo primero que se hace es llamar al padre, para cualquier cosa... Te llaman por ejemplo para que vengas mañana, porque ha pasado algo en el aula del niño y tienes que venir por h o por b. Según el problema que sea, llaman al padre o a los padres, según el problema que surja. (p. 4bis).</i></p> <p><i>Se hacen talleres, se ponen a pintar. Por ejemplo, estos días atrás hicimos el árbol de Navidad, lo dijimos y vinieron a colaborar (p. 14).</i></p> <p><i>En el colegio para acudir al aula tienes que pedir un permiso antes, que lo veo normal. Porque no todo el mundo que quiere,</i></p>

	<p><i>entra ahí para dentro y entro porque está mi niño dentro, no. Hay que pedir una... (p. 14).</i> <i>En este colegio hay buena relación. Cuando ha habido actividades, cursos y cosas, siempre ha habido buen rollo. Pero hay poca unión en el sentido de que yo pienso que el profesorado va a su función nada más, y no se preocupa nada más de dar su clase y san se acabó. (p. 16).</i> <i>La buena relación es que no hayan problemas gordos en el colegio. Que los problemas que puedan surgir se puedan arreglar entre los padres, el profesorado y los alumnos. (p. 6bis).</i></p> <p><u>Relaciones formales e informales:</u> <i>Las formales son más o menos las que te obliga la Consejería, ¿no? Las que tienes que marcar unas pautas y hacer una estructura del curso. Y las informales son las que, por ejemplo, se preocupa el APA o el colegio de buscar algo para que surja. (p. 20).</i> <i>La Consejería marca los horarios, marca los temas de educación tanto en matemáticas como en lengua o cualquier asignatura. Las otras son las normas que marca el colegio. (p. 9).</i></p>
<p>Escuela: Docentes – No docentes</p>	<p>Categoría: Relaciones F – E: Tipologías, mecanismos, estrategias y políticas</p>
<p>ND1</p>	<p><u>Su función en la escuela:</u> <i>soy la que siempre estoy aquí para coger el teléfono, para recibir a los padres, a los alumnos, en el momento que llega alguien que quiere hablar con la directora soy yo la que le doy la cita, o la que intenta solucionar el problema sin que llegue al director, si son cosas muy extremas sí; pero si lo puedo solucionar yo porque es a nivel de matrícula, a nivel de alumno y eso lo podemos solucionar aquí... (p. 3).</i></p> <p><u>Su relación con las familias:</u> <i>Tenemos contacto porque claro, ellos vienen aquí y a la primera persona que ven cuando entran es a mí. Porque, claro, para pedir cualquier cosa en el colegio: certificados, pedir citas, etcétera, pues entonces yo ya los conozco y me hablan por teléfono. (p. 6).</i></p> <p><u>Su relación con la maestra:</u> <i>Los cojo a golpe de pasillo. (...)al estar aquí dentro pues es más fácil. Porque estar aquí toda la mañana y venir después por la tarde, con el montón de actividades que tienen los niños y demás; me es mucho más difícil tener una cita para venir hablar con ellos.(...) Hablo del comportamiento. En el nivel académico, la profesora viene y me dice: “se porta, está muy bien, no tiene problema y tal”. Si hay algún problema de comportamiento entonces viene y me dice: “oye, mira que está haciendo esto, que está haciendo lo otro”. (pp. 8 – 9).</i></p> <p><u>Su relación con el AMPA:</u> <i>Con el AMPA tengo relación porque ellos hacen las actividades extraescolares y tienen la permanencia en el centro y demás; y vienen a mí a pedirme listas, a pedirme... Yo no soy socia del AMPA porque tampoco la utilizo en sí. (p. 12).</i></p> <p><u>Relación f – e:</u> <i>Son buenas. Son buenas relaciones, se quejan cuando les interesa y cuando no les interesa dejan pasar el asunto. (...) hay gente que llegan aquí y piensa que esto es dejar al niño como si fuera la guardería, desde por la mañana tempranito, desde las siete y media hasta las seis de la tarde, vienen y lo recogen. Y todo el trabajo lo tienen casi bien en el colegio, ellos traen al niño para que lo eduquen en el colegio. No son todos los casos, son casos muy puntuales. (...). Muy buena relación. (p. 7).</i></p>

	<p><i>Los padres tienen, el colegio tiene un día de visita, un día por la tarde tiene un día de visita establecida. Entonces, cada 15 días hay visita de padres, todos los padres que quieran pueden venir, pueden pedir cita, piden cita por teléfono (...). si en cualquier momento tienen algo más urgente pueden venir, se les llama por teléfono y se le da cita antes. Después tienen los festivales, fiestas en las que los padres vienen y se relacionan con un profesorado. Más o menos hay un contacto siempre continuo. (...) si nosotros queremos comunicar algo a los padres por medio de circular es la única forma porque mediante correo electrónico serían demasiado, y por teléfono a golpe de teléfono pues son muchos alumnos. Entonces, normalmente por medio de circulares, siempre se les comunica sobre cualquier asunto y responden porque cuando hay reuniones o festivales o cuando hay, por ejemplo, visitas fuera del centro que se les manda pedir autorización responden bien (pp.7 - 8).</i></p> <p><i>(...) hay una rampa y de ahí para arriba no se puede pasar. Se puede pasar, cuándo: cuando hay reuniones de padres, cuando el profesor le dice que pase que no hay problema o a principio de curso cuando vienen todos los materiales y aquí no hay una persona de carga y descarga. Entonces este año se le ha invitado a recoger todo el material de los niños, porque claro, en ese momento vienen un montón de libros y no pueden con ese material. Y para no estar nosotros, pues intentamos que los padres colaboren.(...) Tenemos una norma de que cuando venga un niño tarde, viene el padre con el niño para firmar el papel y trae el justificante del médico. (pp. 14 - 15).</i></p> <p><i>Aquí hay una escuela de padres. El año pasado estuvo funcionando, no sé si este año funcionará. (p. 20)</i></p>
D1	<p><u>Su papel en la escuela:</u> <i>jefa de estudio aquí y mi papel realmente es: mi relación con los profesores, informar a los profesores, tener en cuenta las incidencias que surjan con los profesores y también con los alumnos. Mi relación es con profesores y con alumnos. Pues intentar que haya una buena convivencia entre los profesores, una buena convivencia entre los alumnos y en eso está basada mi función. (p. 6).</i></p> <p><u>Relación con las familias:</u> <i>se establece bastante relación, los padres suelen venir hablar con los profesores, suelen colaborar cuando se les pide colaboración en algún concurso de postres, sobre todo de la fiesta de Canarias, de venir a las celebraciones que hacen en el teatro, en las que participan sus hijos. Suelen venir bastante. En la romería que hacemos en la fiesta de Canarias (...) un 70 ó 80% de padres participan en relación con las fiestas, con las actividades que se realizan en el colegio. Luego, muchos padres ofrecen colaboración por si los necesitamos para algo. (p. 6).</i></p> <p><i>Tengo buena relación con las familias. Mi relación es de cordialidad. (p. 9).</i></p> <p><i>Hay algún padre que no tiene claro el límite respecto al colegio, es decir que entrar por ahí para dentro, pero me imagino que esos padres serán iguales a cualquier sitio donde vayan. No piden permiso para entrar: “¡Ah! Que voy a llevar a mi niño”, “no mire usted ha entrado a un sitio y tiene que pedir permiso para entrar”. (p. 10).</i></p> <p><u>Mecanismos E – F:</u> <i>el principal medio es el escrito. ... circulares. En la parte de infantil la relación es directa, puesto que los padres vienen a traer a los niños hasta la entrada. (...).la mayoría es escrito por circulares, pero también la Educación Infantil es mucho de oral. Ellos lo devuelven por escrito o si son ya niños grandes pues se lo dicen, y los niños ya nos lo dicen (p. 6).</i></p> <p><i>Hace dos años hicimos una asamblea en general en la que era todos los padres con todos los profesores. (...) a partir del año pasado se decidió que era mejor hacerla cada curso con sus padres. Este año lo hemos hecho al principio de curso, convocamos a los padres a una reunión vienen bastante padres, suelen venir más del 50% de padres, (...) se les informan de los objetivos que tiene en la clase, cómo se va a trabajar más o menos por encima, qué contenidos se van a trabajar, se les pide colaboración, que</i></p>

	<p>los niños van a llevar tareas, sobre todo los grandes; que colaboren en las casas. Se le informa de que ellos tienen una agenda, que esa agenda la facilita la Consejería de Educación para todos los alumnos, a través de esa agenda es donde nosotros le ponemos a ellos las notas para que los padres diariamente, el que tenga algo diario a mandar, la leen y hay una zona donde te devuelven los padres: “enterado o esto fue por tal cosa, sino hizo la tarea justifican el porqué no la hizo”. Se hace todo a través de una agenda que nos la proporciona la Consejería de Educación y se reparte a todos los alumnos de primaria. Y la de infantil, ya te digo, se hace más que nada oral, comunicando cuando vienen a buscar a los niños. (...) Cada 15 días tenemos visitas de padres, donde los padres vienen por si tienen ellos algún problema que plantearnos en relación con sus hijos; o los podemos también... ellos llaman por teléfono para pedir cita, o los podemos llamar nosotros puesto que el niño ha tenido algún problema: bien de comportamiento, o bien que nosotros notemos algo en el niño y sea necesario aclararlo con los padres. si es una cosa urgente pues también estamos abiertos a que vengan en cualquier momento, siempre y cuando nosotros tengamos un momentito. (p. 7).</p> <p>No. No, los padres no pueden entrar al aula si te refiere a las horas de clase, no pueden entrar al aula. Pueden entrar al aula cuando no estén sus hijos, porque es para la visita de padres es cuando lo único. Y pueden entrar al centro a participar aquellas actividades que organiza el centro, que son actividades complementarias, que son fiestas, obras de teatro o cualquier otra actividad pero que no sea en el aula. A no ser que en el aula se organice, por ejemplo, por un día de fiesta. (p. 10).</p> <p>A la hora de entrar suelen pedir permiso para... ellos no acceden nunca, excepto algún caso, que va, incluso está despistado porque entra para dentro: “¡Ah! Llevo a la niña para clase”, “Mire no perdone, la niña la llevo yo, usted tiene que firmar un papel en secretaria”. (...) tienen que firmar una autorización en secretaria de que se los llevan o los traen tarde. (p. 11).</p> <p><u>AMPA:</u> El AMPA participa bastante con el colegio, colabora bastante con el colegio. Tienen actividades extraescolares que... son por las tardes de 4 a 6, pero además tienen otro servicio que lo están llevando ellos, que es el servicio de permanencia. Lo llamamos el servicio de permanencia, y es que tienen un personal que desde la siete y media de la mañana hasta las nueve recogen a aquellos niños... Colaboran también en las fiestas que hacemos en el colegio, por ejemplo, ahora en la de Navidad colaboran ellos haciendo el árbol. El AMPA colabora pagando las guaguas de las excursiones de los niños.. (pp. 11 - 12).</p>
<p>D2</p>	<p><u>Relación f – e: mecanismos – estrategias:</u> Tenemos la diaria que nos vemos todos los días. Después cada 15 días tenemos la visita de padres, de 4 a 6 de la tarde. Hay padres que vienen cada 15 días, o mejor dicho todas las visitas. Y hay padres que no vienen nunca. A veces vienen cuando se les dan las notas, porque si tienen malas notas y los mandamos a buscar y tal, vienen. (...) hacemos siempre festivos para Navidad, (...)el día de Canarias, que hacemos una romería alrededor del colegio, donde participan niños, padres, profesores, abuelos y todos los que quieran venir. (...) teníamos la escuela de padres. tenemos el festival de fin de curso. Y la entrega de orlas también que siempre entregamos una orla a los de 5 años, por el paso a Primaria; y después tenemos a los de 6º que se van al instituto. (...)más que nada la convocatoria, la circular de principio de curso que les mandamos. Les mandamos el calendario, las necesidades, la relación que tiene que tener con los tutores. (pp. 11 – 12).</p> <p>El colegio lo tengo abierto al pueblo, es del pueblo, no es mío. (p. 13).</p> <p>A principio de curso se hace también la reunión con todos los padres, que consiste en informar a los padres de los contenidos, objetivos y de las normas de las clases. Porque yo mando las normas generales del centro. (p. 14).</p> <p><u>AMPA:</u> actividades extraescolares (...) ayudan a pagar las salidas, el transporte de las salidas. (p. 14). Con el AMPA pues no hay</p>

	<i>problema ninguno. Las relaciones son buenas.(p. 15).</i>
D3	<p><u>Mecanismos:</u> <i>tenemos normalmente unas horas fijas para recibir a los padres; pero yo, normalmente, si algún padre también tiene interés de hablar conmigo, fuera de las horas de visita y tal y, normalmente, por el interés de ellos y de los alumnos siempre suelo buscarle un huequito para poder hablar. (p. 3).</i></p> <p><i>A nivel general de colegio tienen la escuela de padres. Hay una escuela de padres, se reúnen, no sé si una vez, la verdad es que el tiempo, una vez cada 15 días o... Cuentan con la colaboración del orientador, los padres que quieren a través del AMPA, se ponen en contacto y tal y vienen a la reunión. (...) está la relación individual que tenemos nosotros con los padres de nuestros alumnos. Que puede ser de dos maneras: o yo los llamo por teléfono y yo le digo: “mire, que tengo interés de hablar con usted por motivos de educación de su hijo, a ver qué día puede usted venir”, le apunto. 5 ó 6, cada mes tenemos el primer y tercer martes de 4 a 6 de la tarde. (p. 8).</i></p> <p><i>Vienen para ver en qué ha fallado, en lo que no ha fallado, para ver cómo va el comportamiento, también interesa cómo se comporta en clase. Más que para otra cosa, es para eso, simplemente. (p. 11).</i></p> <p><u>Relación f – e:</u> <i>con los padres cuando tengo la reunión de principio de curso siempre se lo digo: “miren ustedes, esto es función de los dos: de la familia y del colegio”, (p. 3).</i></p> <p><i>(...) la norma es que los padres entreguen los niños a los profesores a la entrada del colegio y después los recojan a la salida. Pero no tienen la posibilidad de entrar por las clases y ver lo que hacen sus hijos y tal. (p. 13).</i></p> <p><i>Bastante comprometida digamos por su propio interés y por el de sus hijos. Pero en visitas al colegio los días que le corresponden... digamos que recibo muchas más visitas en proporción a lo esperado. Se interesa: cómo va el hijo, en asuntos respecto a una disciplina; me permiten o me dicen incluso que si le tengo que castigar, que le castigue, que le llame para cualquier problema que tenga. (p. 2bis).</i></p> <p><u>Relaciones formales – informales:</u> <i>Las relaciones con las familias digamos que ni una cosa ni la otra (...) Creo que es una cuestión de confianza al venir, igual que yo en llamarlos y tal.(p. 10).</i></p> <p><u>Formales:</u> <i>Las formales son las que mantenemos en cumplimiento de la normativa que te dice que tienes que proponer o tener tantas horas a la semana para reunirte con los padres. Los padres piden cita, se miran tu libro de visitas ese día. (p. 8bis).</i></p> <p><u>Informales:</u> <i>informales el encuentro por la mañana tomando café y estamos en el bar y se sienta el padre al lado... y hablamos y tal, eso sería informal. (p. 8bis).</i></p>
D4	<p><u>Relación con las familias:</u> <i>Algunos padres estupendos. Algunos colaboran, vienen, la Consejería nos manda una agenda escolar, y le mandamos cualquier cosa y enseguida contestan. (p. 6).</i></p> <p><u>AMPA:</u> <i>es la asociación de padres y están en el Consejo Escolar y es una cosa legal. (p. 6).</i></p> <p><u>Mecanismos:</u> <i>también tenemos una escuela de padres que hicimos el año pasado (p. 6). Tenemos una agenda escolar. Cada niño tiene su agenda, el tutor u otro profesor, cualquier incidencia la manda en la parte de debajo de la agenda para que lo vea. El niño debe llevarlo para su casa y el papá o la madre lo mira y contesta si tienen que contestar o si es que el niño no trae... O</i></p>

	<p><i>sea, esa es la relación. (p. 7). Cada 15 días tenemos una reunión con los padres. Los martes por la tarde tenemos reunión, todo padre que quiera llama por teléfono y se le escribe aquí una notita que tiene la administrativa, y vienen hablar con los profesores. De vez en cuando tenemos una reunión, a principio de curso si se quiere más global. Hay una circular que se mandan con los niños. (p. 7).</i></p> <p><i>En plan de circular pues mira: los asuntos del comedor, los asuntos de, la disciplina, las normas de entrada, de salida, de ropa, todo eso al principio de curso. (p. 8).</i></p> <p><i>Al aula en los días normales no pueden ir, pues imagínate el jaleo de entrar los padres en cualquier sitio. Los padres si quieren saber algo van a secretaria, en secretaria se les informa y si quieren hablar tienen los días determinados. (p. 11).</i></p> <p><i>La agenda escolar es una forma de contactar con los padres, y que sepan algún detalle significativo de sus hijos. (p. 11).</i></p> <p><u>Relaciones formales – informales:</u> <i>según los padres, a veces hemos hecho fiestas aquí en el colegio: en Navidad, en la entrega de orla, ahora hacemos el día de Santa Cecilia; pero por ahora no traemos a los padres porque lleva mucho lío, lo hacemos a nivel colegio sólo. En el Día de Canarias; entonces los padres pueden venir. (p. 7).</i></p> <p><u>Formales:</u> <i>circulares para anunciar algo: reuniones, vacaciones, etcétera. (p. 7).</i></p> <p><u>Informales:</u> <i>Comunicados a través de la agenda escolar o notas particulares. (p. 7).</i></p>
E1	<p><i>(...) hay como varias tipologías, no podemos decir que sea una sola. Yo creo que la principal, desgraciadamente, que se está hablando es la que te hablé le otro día la negativa. Es la relación en base a problemas. (...) no estamos entendiendo ninguno qué es eso de la participación y para qué sirve pues lo único es acudir cuando el problema se da. (...) relaciones en base a problemas, en base a bajos rendimientos académicos o en base a problemas de conductas, de comportamientos... (p. 11).</i></p> <p><u>El papel de los tutores – tutoras:</u> <i>que han asumido su función como tutores, como tutoras y entonces establecen una relación en positivo con la familia. Una relación abierta ejemplo, (...) nos reunimos todos, de vez en cuando, con ella y lo llamamos encuentro formativo.. Es simplemente un intercambio de experiencias, (...) ponernos hablar de nuestras dudas, de nuestras dificultades, de nuestros aciertos, de nuestras experiencias y entre todas y todas buscar salidas y buscar el ayudarnos (p. 12).</i></p> <p><u>La buena relación:</u> <i>Está más que comprobado que las buenas relaciones entre unos y otros en positivo, compartiendo equívocos, compartiendo dificultades, compartiendo obstáculos, nadie se cree con la posesión de la verdad; sino que es algo que hay que construir, que hay que construir en base a lo que estamos viviendo... Todo lo demás, casualmente, parece magia, empieza a mejorarse; y sólo ha sido un cambio de actitud que se ha tenido. (p. 14).</i></p>

Parrilla 1 – Subcategoría 1

Familia	Subcategoría: Participación – colaboración – implicación
F1	<p><i>El nivel de participación de los padres es mucho más baja de lo que debería. porque aparte hay circulares de la Junta del AMPA y también observaciones de la Directiva del Centro en que se comenta el hecho y se insta a una mayor participación.(...) la participación más allá que hayan momentos donde se impliquen más porque han surgido algún conflicto o posibles conflictos o supuestos conflictos, es un poco más bajo. (pp. 10 – 11).</i></p> <p><u>Participar en la escuela (documento que lo recoja):</u> <i>Yo espero que en el Proyecto Educativo de Centro y todo eso debe haber</i></p>

	<p><i>algún tipo de epígrafes y de apartados como las propias circulares de comienzo de curso que hace la Consejería y que vienen un poco las obligaciones, deberes de cada cual; y también les estipulan a ellos sus normas respecto a los padres.(...) Las puertas se cierran en horarios muy precisos, hay que ser muy puntual porque las verjas de afuera que rodea al recinto se cierran, no puede ser aquello una rambla de paseo donde se entra permanente, yo entiendo que tiene que ser así. Entonces, cuando un padre entra tiene que decirle a seguritas: “vengo al centro para recogerlo bien porque tengo una consulta médica o lo que fuera, o bien, vengo a secretaria para hacer algo”. (p. 15).</i></p> <p><i>Colaborar – participar: colaboración, pero colaboración participativa, es implicación de la buena marcha del centro, pero se trata de que un interés sincero por lo que pasa en el Centro, se traduzca en una colaboración y disposición a participar. (...) colaboración en el sentido de disposición favorable hacia... Yo creo que lo contrario de colaboración es estar torpeando o no estar ni siquiera predispuesto, a todo le pone pegas a todo... bueno. Yo creo que la colaboración fundamental. Y esa colaboración se plasma de manera inmediata creo en participación activa, que siempre ha de ser constructiva y que no debe dejar de ser crítica. La participación es Implicación interesada en la buena marcha del centro. (...)Crítico es que uno pueda dar su opinión de aquellas cosas que no les parece bien, que no está funcionando algo y lo contrario. Porque la crítica yo también la entiendo desde un espacio de-constructivo (p. 16).</i></p>
F2	<p><i>La participación no es tan en el colegio, es sólo a nivel clase. (p. 3).</i></p> <p><i>La participación en el AMPA es mínima, mínima por no decir ninguna. (p. 4).</i></p> <p><i>Participar: Hay muchas maneras de participar, puede ser de manera individual, como he colaborado yo con mi profesora o con otras madres; o colectiva, a través del AMPA. De manera institucionalizada, como son las 2 reuniones mensuales en la tutorías; o de manera voluntaria, cuando hablo con la profesora fuera del centro o incluso dentro del centro, sin que esté normalizada la reunión y en algún caso de cosas que no tienen que ver con los avances de mi hija en clase. Participar en la organización del centro, aula; en el aprendizaje de los niños y niñas, por ejemplo en casa haciendo la tarea o en actividades complementarias del centro o del aula. Independientemente de como sea la participación, requiere de la implicación y el compromiso de las partes. Toda la participación es positiva porque será el medio por el que se establezca la coherencia de la que he hablado, entre la educación de familia y escuela. La participación es el compromiso de varias partes por un objetivo común. En este caso las partes, sería la comunidad y el objetivo: educar a niños y niñas para la vida autónoma, en la sociedad. (p. 3bis).</i></p>
F3	<p><i>Colaborar: Colaborar pues eso, pues cuando haya talleres, cuando haya trabajo, cuando haya excursiones. Yo que sé, colaborar, dar ideas, crear cosas tanto en actividades extraescolares como en clase en sí. (p. 14). ¡Trabajar! Venir al colegio a trabajar, a realizar los proyectos que tienen el colegio. (p. 5bis).</i></p> <p><i>Participar: Sí, participar, trabajar. Es lo mismo. Participas y trabajas. Aunque hay veces que participas no trabajando, sino mentalmente, con un proyecto de ideas, que también es trabajo. Pero no es lo mismo. No es trabajo manual es trabajo mental, psíquico.(p. 5bis).</i></p>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Participación – colaboración – implicación
ND1	<p><i>Participar y/o colaborar: Ayudar en lo que se pueda. He intentado colaborar siempre que ha habido elecciones en el Consejo Escolar, cuando ha habido festivales o... siempre intento colaborar como madre y como personal de aquí. Cuando hacemos la romería, yo intento colaborar, hacemos carrozas, hacemos todo. Colaboran más bien los que están dentro del AMPA. Cuando hay que decorar el centro y demás en Navidades, son las personas que están en el AMPA las que se encargan de decorar y de</i></p>

	<i>participar. (...)En Infantil sí que colaboran bastante, se les piden que traigan cosas para cualquier fiesta o para cualquier cosa, sí. Pero ya en Primaria, bueno, colaboran, sí, pero como un poquito más relajados. (p. 14).</i>
D1	Habla de participación – colaboración pero no especifica qué quiere decir colaborar y/o participar.
D2	Habla de participación – colaboración pero no especifica qué quiere decir colaborar y/o participar.
D3	<u>Participar</u> : <i>Para mí la participación de los padres tiene que ser... la función propia de la familia es una cosa. Y después, el proceso educativo es otra. (p. 11).</i> <u>Colaborar</u> : <i>la familia su colaboración es: si hay problemas disciplinarios; llamo o vienen (...) que en casa tengan horarios de tareas, que ustedes lo controlen, que vean lo que ha hecho, que mire la agenda, y si un día no ha podido hacer la tarea que ustedes me digan el porqué no la ha hecho”, Eso es lo que yo entiendo que tiene que ser colaborar aquí, ayudarnos. (...)la colaboración de la familia es esa, venir a hablar conmigo cuando yo los llamo, cuando yo lo considere y apoyar en su casa. (p. 12).</i> <i>La participación de la escuela, yo creo, que es lo que es así a nivel institucional está encauzada por el AMPA. Después aquí en el colegio hay actividades que son: Navidad, día de Canarias y muchos padres vienen, colaboran, participan en concursos, participan en la elaboración de los trajes de sus hijos... Son actividades extraescolares en las que yo entiendo que los padres podrían participar y de hecho participan. (p. 12).</i>
D4	<u>Participar</u> : <i>es hacer en común una actividad propuesta. (p. 9).</i> <u>Colaborar</u> : <i>colaborar es sinónimo de participar, quizás con un grado menor de obligación. (p. 9).</i>
E1	<i>(...) la verdadera participación pasa porque profesorado, padres y alumnado, porque yo creo que el alumnado tiene que intervenir en este proceso, asuman, asuman que los proyectos educativos no es de nadie: no es del profesorado, ni tal. Históricamente, está esta idea aquí metida. (...) cuando yo te estoy hablando del proyecto educativo no te estoy hablando del papel; sino de la filosofía educativa, de los fines que persigue ese centro. En ese proyecto asuma, que para que ese proyecto se lleve a cabo asuman todas las partes en que tienen que colaborar con las tareas para realizar ese proyecto. (pp. 13 - 14).</i>

Parrilla 1 – Categoría 4

Familia	Categoría: Fortalezas en las relaciones
F1	<i>(...) creo que el colegio en general tiene un buen ambiente y yo diría que eso es uno de los puntos fuertes. (y único punto fuerte que él recuerde) (p. 14).</i>
F2	<i>Puntos fuertes está muy organizado(...) Muy ordenado, organizado, para mi gusto a lo mejor es demasiado estricto. (p. 14). Fomentar en el alumnado el interés por las actividades culturales; las actividades complementarias, excursiones en la etapa de infantil, que además las comentan en el aula posteriormente y están relacionadas con contenidos del curso, suelen ser al teatro, la montaña, exposiciones, en primaria se que han hecho alguna visita a museos. (...) Los servicios del centro, comedor, actividades extraescolares son variadas y con un amplio horario (p. 4 bis)</i>
F3	<i>El punto fuerte la educación. Punto fuerte, porque en la educación, el respeto y la disciplina está la base de la vida. Si tú eres</i>

	<i>humilde, respetuosa, educada y no sé que más adjetivos te puede decir, sino partes de esa base no puedes hacer nada en esta vida. (...). Yo creo que la educación lo encierra todo. (p. 15). La educación es una pauta, una disciplina, un respeto, unas normas que tienes tú en tu casa para que tu niño venga al colegio y tengas esas normas que cumplir, que no sea desobediente y que atienda a lo que se le dice. Unas normas... no sé, yo para mí, eso. No te lo puedo definir de otra forma porque es lo que se me ocurre. O lo que creo. (p. 5bis).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Fortalezas en las relaciones
ND1	No hace mención a este punto. Y en la devolución de la misma no añadió comentario – reflexión.
D1	<i>Puntos fuertes es la buena disposición de muchos padres. (...)Pues en todo, ayudar a los niños en casa a hacer las tareas, a revisarle, a poner empeño en que las hagan. (...) Entonces, están dispuestos a eso a colaborar en el control, a colaborar si es necesario ponerle un castigo de no ver la televisión, también colaboran en eso. (p. 8).</i>
D2	<i>(...) mano izquierda es el punto fuerte (...) tienes que tener un poquito de mano izquierda. Si tú sales con una sonrisa y dice: “mire, lo siento pero no se puede entrar. ¿Sabe por qué? Por esto, por esto y por esto”. Lo llevas ganado. Pero si tú dices: “fuera, no se puede entrar”, lo tienes perdido. Entonces creo que el poder tener una relación con los padres, una buena relación con los padres, con el AMPA, con todos, con el Consejo Escolar es siempre respetando. (p. 16).</i>
D3	<i>Y los puntos fuertes, al menos la colaboración que tienen ellos en su casa, que pueden hacer un seguimiento perfecto de nuestra labor aquí dentro y de cómo va su hijo. (p. 15). (...) de que los padres dispongan de tiempo suficiente para venir hablar con los profesores es fundamental. (p. 10bis).</i>
D4	<i>Punto fuerte, hay unos cuantos (padres) que a cualquier cosa que se les diga enseguida vienen y están atentos. (p. 8).</i>

Parrilla 1 – Categoría 5

Familia	Categoría: Debilidades en las relaciones
F1	<i>El punto más débil, (...) es el hecho de que alguna manera tengo la impresión de que para muchos niños colegio y padres no están en sintonía. Hoy prima más los derechos que tenemos que los deberes. Se viene normalmente con un clima de desconfianza hacia el colegio: “qué es lo que va a hacer con mi hijo”, como muy celosos, no le digo ya: “no le toques”. (p.13). La falta de participación en los órganos de gestión y demás, pues al final: “mientras no ocurra nada y mi hijo vaya más o menos bien y va escapando a las cosas no nos implicamos”, eso es otro punto débil.(p. 14).</i>
F2	<i>El hecho de que tú entras con tu hijo hasta la puerta. (...)Yo tengo el proyecto curricular de centro porque me lo han pasado por correo electrónico un padre, será leérselo, a lo mejor no lo sé. Pero ya te digo, no es muy visible, el centro no es visible. (p. 14). La participación tiene muchos puntos débiles. Muchos puntos débiles, empezando por eso, que si tú no llamas a los padres, no significa llamarles, llamarles; sino decirles: “mira, vamos hacer tal cosa, participa... (p. 15).</i>
F3	<i>El punto débil sería la educación. La educación lo englobaba todo, que podía ser tanto un punto débil. (p. 16).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Debilidades en las relaciones
ND1	No hace mención a este punto. Y en la devolución de la misma no añadió comentario – reflexión.
D1	<i>Y los puntos débiles es aquellos padres que vienen pues a la defensiva (p. 8).</i>

D2	<i>Pero lo que no puedes tú en ningún sitio de que estén entrando las personas y saliendo libremente. En todos sitios hay unas normas que hay que cumplirlas. (...) Hay normas en todos los sitios y hay que cumplirlas. Entonces a los padres les explica, es por eso, para el bien de sus hijos, es para bien de todos. En el comedor, ¿se puede entrar? Claro que se puede, pero me avisan y ustedes entran tranquilamente. (pp. 16 – 17).</i>
D3	<i>Yo creo que el punto débil es la falta de tiempo de los padres para venir a reunirse con nosotros. (p. 15).</i>
D4	<i>Débil pienso que deberían participar más, más mayoría de padres. (p. 8).</i>

Parrilla 1 – Categoría 6

Familia	Categoría: Mejora – nuevos mecanismos – estrategias - políticas en las relaciones
F1	<p><i>Trabajando en la misma línea Ante todo, y dando por hecho que ningún centro educativo va a dejar de promover valores tales como el respeto, la cooperación, la buena educación, etc., que el ambiente familiar también promocionara todo eso activamente, sin contradicciones. (p. 14).</i></p> <p><i>Me da la impresión de que se trataría más bien de sacarle más provecho a lo que ya hay. Quiero decir que, a veces, los cauces de relación o de participación o de implicación con los padres... (...) si un poco funcionamos como mínimos o en mínimos, difícilmente se va a dar el siguiente paso. (...) sacarle partido a lo que ya hay. Creo que la normativa y reglamentación acerca de la participación de los padres el un punto de partida suficientemente amplio para hacer las cosas. Y yo creo que si se hiciera, a partir de ahí, de manera natural saldría nuevos retos, nuevas necesidades y nuevos proyectos. que los maestros se sientan el alma de la escuela y que los padres sientan también que la escuela les “pertenece” en cuanto a que es algo en lo que pueden y deben intervenir. (...) Mientras toda la relación sea un poco más fría (...) romper el hielo y para llegar a las cosas tiene que haber mayor confianza, mayor nivel de intercambio. Apuntalar lo que se tiene y fijarse mucho más, y a partir de ahí yo creo que las demandas irían surgiendo. (pp. 19 – 20).</i></p> <p><i>Se trataría de aprovechar mejor lo que ya se tiene. (p. 21).</i></p>
F2	<p><i>Intercambiar algo con la profesora, que vaya más allá de lo que hacen nuestros hijos en clase. (p. 13).</i></p> <p><i>Espacios formales, podemos decir formales aparte de las reuniones... pues eso, talleres de padres, escuela de padres... hacer reuniones con la orientadora. (...) Dentro de lo informal se pueden hacer... uffff: en carnavales se pueden hacer disfraces, se pueden hacer talleres de todo fuera del colegio, dentro del colegio. Es un colegio que tiene canchas, perfectamente se pueden hacer los torneos dentro, los padres están allí. excursiones, un mercadillo, tú coges y yo que sé, el día del libro haces un intercambio de libros en el patio del colegio. cada fecha hacer... pues eso, el día de la música hacer un concierto o poner música, hacer talleres de música: muchas cosas. (...) por ejemplo, tú dices: “los viernes tal madre va a traer un cuento para leerlo, o cada padre”, “o cada jueves... o este mes toca que los padres vengan a contarnos de qué van su profesión (pp. 16 - 17).</i></p> <p><i>En el colegio del que viene la profesora de infantil de mi hija, hacían jornadas de bienvenida para los padres de primer curso de infantil, durante dos o tres tardes informaban a los padres y les daban pautas sobre la organización, lo que el centro pedía de ellos, contenidos....., puede ser un buen ejemplo. Orientar a las familias, crear buenas relaciones, motivar en la participación. (p. 4bis).</i></p>

F3	<p><i>El colegio creando más actividades. Más unión entre la familia y el colegio. Por ejemplo en este colegio no pasa, pero sí sé de otros colegios que los padres son punto y aparte y los profesores también. (...) Sí crear algo aunque sea en sus horas laborales, por ejemplo, una mañana de clase, hacer una clase con diferentes padres; porque tampoco es normal de que metan 25 padres en una clase. O de crear una comisión pequeñita, que vaya a clase, que vea que sus hijos...para que el padre se integre más; se integre más en el aula. Ya no sólo en el colegio, sino en el aula de su hijo que sepa lo que hace, lo que no hace y después de ahí pues hacer otras ramificaciones; ya bien en excursiones, en actividades extraescolares, en visita a museos, a tal y a cual. O sea, que se impliquen más un poquito los padres. (p. 16).</i></p> <p><i>Crear talleres. Por ejemplo, un taller de cocina, un taller de artesanía. Crear talleres o crear comisiones donde puedan haber más charlas, donde puedan haber más vínculo entre la familia y el colegio. Deben de vincularse más y estar más en sociedad, más relación... pues eso, a nivel taller, reunión; llámalo como quieras. Que haya más actividad, más estímulo hacia los padres para venir al colegio; porque ellos van también a terminar su horario y no quieren más. Yo pienso que una vez o dos meses al mes, o 4 días un taller de lunes a jueves para no estropearles el viernes, pues crear un taller de manualidades, un taller de cerámica o un taller de cocina; algo donde haya un vínculo. (p. 19).</i></p> <p><i>Hacer una convivencia con los niños, padres, profesores. Hacer una convivencia no en el colegio, sino fuera del colegio, como una excursión. Cosas así donde se vinculen más las familias con el profesorado y con la dirección del colegio. (p. 8bis).</i></p>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Mejora – nuevos mecanismos – estrategias - políticas en las relaciones
ND1	<p><i>Más flexibilidad. Tanto por los profesores un poco, pero mucho, mucho por los padres. (p. 18).</i></p> <p><i>Debería de haber más relación (...)Se buscaría estrategias, no lo sé. Eso más a nivel de centro. No sé buscar estrategias por parte del centro, por parte de los padres. (p. 20).</i></p>
D1	<p><i>Yo pienso que se debería de mejorar la parte de la familia. Es decir, aquellas familias que no pueden porque según ellos dicen, trabajan, pues buscar huecos porque es muy importante la relación con la escuela. (p. 15).</i></p>
D2	<p>No expone qué mecanismos – estrategias serían necesarios para una mejora en las relaciones f – e. Sino que habla de la Administración y del respeto hacia el maestro.</p>
D3	<p>Creo que se debería a los padres, en el trabajo, facilitarles el que vengán a hablar con un profesor y se relacionen más. Y que le dieran un justificante igual que cuando vas al médico, que pidas un justificante a secretaria; que eso no existe en los colegios. Jamás ha solicitado un padre un justificante para presentarlo en su empresa; sino que si la reunión es a tal hora y el padre está trabajando, no te vendrá nunca. Creo que eso es muy importante para que se diera más fluidez y haya más confianza, hacer algún tipo, al año, de alguna actividad lúdica en las que vengán padres y profesores, en las que podamos comer juntos. También sería importante, todo eso. (...) Se podría empezar a establecer ese tipo de cena con el profesor si quieren o el grupo, si son los profesores y los padres que quieran venir. Hacemos la cena en algún sitio, se organiza y eso quieras o no es importante. (pp. 14 – 15).</p> <p><i>La participación de los padres, como ya te he dicho, que los padres puedan pedir permisos en sus trabajos para justificar que se va a hablar con el profesor y que se le diera su justificante sin cuestionarse igual que cuando se va al médico. (p. 16).</i></p> <p><i>Y hombre, otras informales podrían ser, no sé si en este colegio se dan otra vez o si se dan este año o no se dan, hacer alguna salida con alumnos, padres todo juntos, por ejemplo, al monte. Una chuletada, vamos todos juntos y ese sitio también es más informal. (p. 8bis).</i></p> <p><i>Y de programar, dentro de lo que es la Programación General Anual, pues tipos de actividades conjuntas. A lo mejor e incluso a</i></p>

	<i>través de las instituciones se podrían fomentar actividades culturales: de música, de teatro... de que vayamos conjunto, invitar a los padres, a los profesores, alumnos, que vayamos todos. Y es eso que dará pie a hacer las salidas, a tomar un café... y todo eso hace que haya una relación más fluida y creo que más informal. (...)Y después, desde la escuela se programara, también, un par de salidas al año o algo así en conjunto con los padres. (p. 11bis).</i>
D4	<i>Trabajar conjuntamente. En cuanto a conocimiento sí, pero sobre todo en cuanto educación. En cuanto a valores, eso es desde luego súper importante que estén tanto la familia como la escuela al unísono. La escuela de padres era muy buena idea... Quizás algún programa en la TV que de manera amena haga ver ejemplos positivos de esa relación. (p. 14).</i>
E1	<i>(...) vivimos en una sociedad muy estresante, muy loca, estamos todos corre, corre, no tenemos tiempo para nada. Entonces, de alguna manera, tenemos que intentar hacer que las escuelas se adapten a los tiempos de los padres, y que los padres se adapten a los tiempos de las escuelas. Yo creo que el tema de conciliación horarios laborales – familiares, yo creo que es una tarea que hay que... que se tiene que hacer ya; porque sino está fallando todo. (pp. 10 – 11). No sólo que estén informadas, sino que se le hagan propuestas, que se les deleguen tareas concretas, que se les permita que las lleven a cabo con total autonomía, de que todas las decisiones se intenten compartir, se intenten tomar decisiones conjuntas, etcétera. (p. 15).</i>

Parrilla 1 – Categoría 7

Familia	Categoría: valoración – percepciones - opiniones de las relaciones
F1	<i>... creo que la familia no está al lado de la escuela como debiera, y que de alguna manera en muchas familias no se refuerza y se avala lo que se trabaja en la escuela. (...) muchas veces da la impresión como... de que hay una mala conciencia, tal vez por familias que puedan ser desestructuradas o que no se les da el suficiente cuidado, apoyo a los chavales. (...) no digo que tengan que pensar siempre que los culpables sean los hijos y los buenos sean los profesores (...); pero al mismo tiempo que no sea lo contrario, creerse sólo una versión y ya venir acusando antes de saber las dos versiones. (p. 5). (...) la falta de implicación familiar se evidencia, entre otras cosas, en el escaso seguimiento de las tareas de sus hijos y también en el hecho de que en vez de interesarse por la marcha de sus hijos a lo largo del curso (lo antes posible), muchas veces lo hacen al final, cuando ya no se puede hacer nada ante los resultados negativos. (pp. 5 – 6). Tengo la sensación de que hay un poco de divorcio entre la familia y la escuela. Porque creo que los aspectos mencionados en esta respuesta son reflejo de una falta de implicación y de valoración de la propia escuela y su papel. (p. 6). <u>Familia – Escuela:</u> mí lo que me da la impresión eso, que llega un chaval y lo primero que oyen de ellos es despotricar antes de que sepan nada. (...) noto una falta de sintonía. Con lo cual, se une a la suma de uno de las percepciones que uno tiene por la profesión que ejerce. Los padres antes teníamos por un lado, éramos los primeros que nos encargábamos de la educación, no dejábamos toda la educación en el colegio; en el colegio era una formación pero no una educación en el sentido más amplio. (...)tal vez no creemos toda la importancia que tiene la participación en los órganos de gestión escolar y demás (...) Yo creo que debería haber una relación numérica de cantidad y de calidad mayor. (pp. 13 - 14). <u>Delegación de responsabilidades de la familia a la escuela:</u> : Yo creo que la sociedad ha cambiado demasiado rápido, nos ha cogido a todos con el pie cambiado. Todos tenemos una cierta sensación de vértigo. Todo está cambiando muy rápido. No sólo</i>

	<i>tecnológicamente, sino que nos vemos desbordados. El propio comportamiento de los chavales; antes, la relación familiar era más fácil. Si era más fácil en la escuela, también era más fácil en la familia. En cambio ahora es sumamente complicado muchas veces, la salida, me refiero a salida en cómo te contestan, lo que te contestan, lo que les preocupa, lo que no les preocupa... (p. 17).</i>
F2	<i>(...) las propuestas de los padres nunca... se tienen en cuenta... No se han llevado, o por lo menos que yo lo haya visto, no se han llevado. Y yo creo que las reuniones de los martes deberían ser... interesarse por su hijo, sí claro, evidentemente; pero también conocer cosas del centro. (pp. 13 – 14).</i>
F3	<i>Pero sí pienso yo que los niños mal educados, los padres se preocupan poco. No hay ninguna relación entre padres y colegio (p. 12). Creo que los padres no vienen a la escuela por problemas laborales. Otros que les importe un pepino, también los hay, de que esto es una guardería, que sueltan a su hijo a las siete y media de la mañana y lo recoge a las seis de la tarde y ellos están enfrente tomándose un café. (...) hay muchos tipos de padres. Hay padres que se preocupan y padres que les importa un pepino. Y claro, no puedes hacer nada contra eso. Hay padres que se preocupan y padres que no. (p. 17).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: valoración – percepciones - opiniones de las relaciones
ND1	<i>Yo creo que se pasó de un papel en el que todo era norma, todo era estricto; a un papel donde, ahora mismo, se deja hacer todo lo que quiera y eso no se puede hacer. (p. 18).</i>
D1	<i>La predisposición yo pienso que es de colaboración total. (p. 8). Hemos llegado a la conclusión de que si es la cosa muy urgente, tenemos que dejar que alguien vaya a sustituirte a la clase. Pienso que la disposición por parte del centro es total. (p. 15).</i>
D2	<i>Yo considero que hay gente, por lo menos en mi colegio, padres que podían tener unas ideas buenísimas para el colegio; pero hay que darlas de forma constructivas. Decir: “pues mira, yo creo que si el colegio tuviera tal horario... pues vamos a estudiarlo. (p. 20).</i>
D3	<i>El hecho de que las familias no tenga tanta relación con la escuela es porque quieras o no, yo creo que, hay un recelo. (p. 14). La educación no se puede dar sólo en la escuela. (p. 4bis). Pues cuando vienes a hablar con el tutor de tu hijo una vez al mes, debería de no tener ningún problema, ni en la empresa pública ni en la privada de poder venir. Y eso debería estar recogido en la legislación. (p. 10bis).</i>
D4	<i>Algunos padres delegan demasiado en la escuela. Unos por falta de tiempo, por estar trabajando muchas horas. Otros por egoísmo y comodidad. Algunos están muy preocupados, otros excesivamente preocupados, (p. 4). Pero que delegan bastante en la escuela, sí. Y no deben hacerlo. (...) que delega, pues dejando aquí al niño muchísimas horas y si el niño le va con un problema o con una tarea no se le hace apenas caso. (p. 11).</i>
E1	<i>¿tú crees que realmente los padres no participan porque abandonan a sus hijos, porque nos les preocupan? Yo creo que no. Porque ha habido una disociación tan enorme entre la escuela y la familia, entre lo que se hace en la escuela y lo que se hace fuera de la escuela que la familia cada vez se ha ido dando cuenta cómo que ahí no cabe, que eso es una cuestión de especialistas que han estudiado una serie de carreras y que como mucho tienen que estar pendientes para si necesitan ayuda los maestros pues ahí estar, ¿no? Cuando la cuestión es al revés, quiénes nos están ayudando son los maestros; nosotros somos quienes estamos llevando la labor educativa, la responsabilidad educativa de nuestros hijos principalmente es nuestra. (pp. 9 – 10).</i>

	<p>(...)las familias tienen que estar ahí para ayudar. Y la familia también asume que tiene que estar ahí para ayudar. Y entonces por eso cuando ayudamos ya nos sentimos que estamos participando, (...) entender la educación como un todo, como un escenario que es uno más en la vida del niño. Y si tenemos que estar en todos los escenarios, (p. 10).</p> <p>(...)pero yo creo que una buena forma es la relación, profesorado – padres, basada en la búsqueda de soluciones conjuntas. (p. 13).</p>
--	---

Parrilla 1 – Categoría 8

Familia	Categoría: Llegada a la escuela
F1	<p>(...) En principio fue por cercanía al centro de trabajo.(p. 2).</p> <p>(...) si no llega a ser porque el baremo de admisión de alumnos contemplaba una puntuación específica para el caso de los padres que trabajaban en la zona de influencia del colegio, como quiera que nosotros no vivimos dentro de esa zona difícilmente la niña hubiera podido entrar en él. Con sus hermanos más pequeños ya no hubo duda ninguna por cuanto también se añadía una puntuación derivada del hecho de ya tener un hermano matriculado en el centro. (p.3).</p>
F2	Llegó al porque... bueno, yo vivo cerca, aunque no es un colegio que me corresponde por zona, pero es el colegio que está por la zona del trabajo de su padre.(p.1.)
F3	Porque me quedaba a cero segundos de mi casa. (...) Es por zona. Porque me quedaba cerca. (p. 4).
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Llegada a la escuela
ND1	<p>Estuve primero sustituyendo. Yo estaba en unas listas en la Consejería de Educación. Empecé a sustituir y a sustituir y cuando quedó esta plaza libre me la ofertaron y vine aquí. (p. 2).</p> <p>Porque yo empecé a trabajar aquí, y entonces el mayor estaba en preescolar, realizó preescolar en otro colegio; y ya aquí empezó primero y de aquí terminó todo, este año está en la universidad y terminó el año pasado el instituto. Me era más fácil traerlos yo y llevarlos yo que tener a alguien. (p. 4).</p>
D1	Llegué por concurso de traslado, por ser el centro más próximo a mi casa y porque tenía a mi hija aquí. (p. 1).
D2	Yo llegué por concurso de traslado, porque estaba en otro centro (p. 1).
D3	Yo llegué a El CEIP Tenerife el año pasado por comisión. Pedí comisión por motivos de salud. No míos sino de otro familiar. (p. 2).
D4	Me quería acercar a mi domicilio; quería acercarme, lo que siempre pasa, lo más posible a la vivienda. (p. 2).

Parrilla 1 – Categoría 9

Especialista	Categoría: Trayectoria por el tema en cuestión
E1 (Rosi)	Me preocupaba mucho eso... Ver al alumnado como, que son las personas, las futuras personas ciudadanas que van a formar

	<p><i>parte de un país, no se les estaba educando en el tema de la participación y en los valores democráticos... Empecé por ahí, y entonces, en un momento dado, pensé que el tema de la participación de la familia era igual de importante. (pp. 1 - 2)</i></p> <p><i>(...) Pues en el 1990 yo comencé con la Federación de APA's, FITAPA como se llama esta Federación en Tenerife, en la provincia de Santa Cruz de Tenerife. Y ahí comencé mis andaduras. (p. 2)</i></p> <p><i>Y de ahí nació mi tesis, que quería un poco responder cuál era la opinión que tenía tanto el profesorado como la familia de que qué era lo que creían que estaba, qué puede mediatizar el que el proceso participativo tenga éxito o no. (p. 3).</i></p> <p><i>(...) yo agrupé, no sé si viste mi tesis, en categorías (...) Sociales, educativas, interpersonales y tal. (...) como soy psicóloga y mi tesis era de psicología, darle mayor peso a todos los aspectos que creía yo que podrían estar relacionados con los aspectos más psicológicos, más personales, más afectivos. (...) entonces fue más... todo el tema de las creencias, de las teorías sobre educación, de las actitudes, de los roles que juegan cuando se están relacionando unos con otros, de las expectativas que se tienen, de las atribuciones causales que se hacen... (p. 4).</i></p> <p><i>(...) yo he intentado meterme en todas las estructuras de las APA's, soy madre y pertenezco a la directiva del APA de mi colegio, soy la representante de las madres y de los padres en el Consejo Escolar. Estoy metida en una coordinadora educativa. (pp. 4 – 5).</i></p> <p><i>cuando nos sentamos a hablar de nuestros hijos no hablamos sino del puro rendimiento académico, y de notas, y de cómo le va y le deja de ir. Y si se está portando mal y le está dando muchos quebraderos de cabeza, también hablaremos de conductas, de comportamientos de otras cosas más. Pero no hablamos de educación, no hablamos de lo que realmente importa de: qué estamos haciendo para ponernos de acuerdo, para ir en la misma línea, para... Todo el tema de comunidades de aprendizaje. (p. 5).</i></p> <p><i>(...)un grupo de profesorado o todo el profesorado asuma la importancia y la necesidad y que las familias es imprescindible que estén, porque sino están no se está educando, se está haciendo otra cosa. (...)Porque simplemente es cuestión de coger y decir: "este proyecto nos lo creemos, pero para que este proyecto se haga realidad tiene que ser algo que todos compartamos, que todos hagamos algo. Entonces, el alumnado, las familias, el profesorado, el pueblo, los vecinos... todos tenemos que poner alguna parte en este trabajo para que este proyecto se haga realidad". (...)Cada trimestre tienen un centro de interés, procura n que éste esté bastante relacionado con la vida del pueblo y de Canarias, ¿no? Y ves tú a los padres y a las madres ahí metidas, trabajando (pp. 7 – 8).</i></p> <p><i>La escuela Waldoff (...) se trabaja muy bien el tema de las familias, de cómo las familias están en todo el proceso, como una obligación. (p. 9).</i></p>
--	---

ESCENARIO 2: CEIP B - BARCELONA

Parrilla 1 – Categoría 1

Família	Categoría: Conceptualización Familia
F1	No realiza una definición propiamente de familia. Habla de que se considera una persona muy familiar y de la composición de la misma.
F2	No realiza una definición o aproximación a familia; pero sí que describe cuál es su familia.
F3	<i>és lo més important de tot. Jo penso en una família una mica estructurada, amb una relació normal, (...) si ho vas fent amb naturalitat, els sentiments estan, i tu vas transmetin això vull dir, la teva parella, els teus fills i tal, (...)L'escola educa, però jo penso que el nucli familiar és essencial, és el primer, vull dir quan falla veus que lo demás també va fallant; perquè és lo més important, i també els avis. (p. 3).</i>
F4	<i>La família és el pilar de tot per mi, m'entens? Per mi és el conjunt de persones... clar, en aquest cas dons... clar, en relació de qui ho miris, no? Si ho miro en relació dons a les meves filles, dons clar, per mi la família és que les puguis acompanyar en el seu procés de maduració. És a dir, aquelles persones, aquells referents d'entrada lo més saludables possibles sans emocionalment, dons per poder acompanyar pues a la seva etapa de maduració. I bueno, de fet la seva transició a l'edat adulta. (...) és lo que et dóna seguretat, és lo que et dóna estabilitat. És a dir, és qui d'alguna manera vella per a que tu estiguis bé, per a que no et falti de res". (...) la família és un pilar base de la societat amb totes les modalitats que hi ha. Aquí no mi poso. Si han de ser monoparentals, reconstituïdes, m'és igual. ... han de fer els esforços necessaris, transmetre valors... A veure, no tan la qüestió material, que també lo necessari, però a nivell de transmissió de valors. Han de ser referents que ajudin. (p. 16).</i>
F5	<i>home, a nivell social és la unitat bàsica de convivència, no, també. Ah... i com a tal és això, és la cèl·lula. És una cèl·lula que serveix per fer després un cos, que és la societat, no? I a nivell personal, particular, la família és un... el lloc on més relaciona, a qui li tens més estimació, més protecció, i pots trobar més al teu gust, més còmode, cadascú pot ser el qui ets... El que passi allà és lo que seràs i faràs al resta de la teva vida, no? (p. 5).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Conceptualización Familia
ND1	<i>Jo penso que la família és on veritablement els nens es fan persones. A veure, lo més important és la família. I la família ha d'estar d'acord amb l'escola. Quan família i escola estan d'acord és quan el nen funciona bé. La família és acollidora, la família és seguretat. Vull dir, quan tu tens un problema greu o lo que sigui, sempre on trobes la solució és a la família. (pp. 7 – 8).</i>
ND2	<i>Família seria... en principi clar, des de l'escola parlem de família de l'alumne. Però, per família de l'alumne entenem la gent que conviu amb aquest alumne i que ha decidit fer-se càrrec de les seves necessitats. Potser situacions de pare – mare o potser casos d'avis o d'altres persones. (p. 5)</i>
ND3	<i>Per mi la família és tothom que estigui a prop ... del nen, evidentment pare i mare són els que... són els pilars, no? Però bueno, trobo que també és molt important que hagi, si hi ha la possibilitat evidentment, pues uns avis, uns germans, cosins, etc. Això depèn de cada família, és un model diferent, no? (p. 17).</i>

D1	<i>La família també penso que és un com tot. Un concepte, una manera d'organitzar-nos que també ha canviat molt amb el temps. És a dir, abans parlaves de família i potser acabaves amb el pare, la mare, el fill o els fills i màxim hi havia els avis i això. De fet, amb el temps ha canviat molt això, l'escola és un reflex. Hi ha des d'opcions des de pare i mare, des de dos pares o dues mares, per tant hi ha relacions diverses, hi ha famílies monoparentals, hi ha famílies separades, hi ha famílies que s'han tornat a emparejar amb nanos, hi ha nanos que realment els cuiden els avis. Per tant, la qüestió família potser seria l'entorn immediat on el nano viu una mica tots aquests aspectes que surten quan està fora de l'escola. Aquests llocs on realment haurien d'acompanyar al nano en tot el que és el procés de creixement també. (p. 7).</i>
D2	<i>La família és el nucli bàsic d'educació, de construcció dels valors. I a més a més és el suport afectiu més immediat que pugui tenir cadascú per créixer. (Silenci, reflexió). És un referent on es pot anar a parar a qualsevol moment, a nivell emocional, si la família funciona. I des de tots els punts de vista: pare, mare, fill... en principi és un referent. De totes maneres cal veure que aquest referent va canviant a mesura que van passant els anys. (p. 4).</i>
D3	<i>Per mi família és un grup de gent, de persones que acullen, que normalment comparteixen un espai, eh? Que hi ha uns vincles sanguinis o no, i que penso que hi ha d'haver-hi també una estimació entre aquestes persones, i uns compromisos, i unes il·lusions per tirar endavant. A partir d'aquí, que sigui el matrimoni amb el fill o fills estàndards, a que siguin parelles fetes de segona núpcies, a que siguis pares o matrimonis amb fills adoptats o, parelles que no estan casades i que acullen a fills, o una parella del mateix sexe... A partir d'aquí, jo penso que la família és això, un volum també, tu com a persones ets on te sent més acollir, és el teu cau, és on baixes la guàrdia i saps que no passa res si tu baixes la guàrdia, arribes a casa, estàs al sofà, et pots permetre lo d'allò, coses que a fora de casa no et pots permetre; potser caminar descalç o de dir: "escolta, no m'emprenyis molt avui que vinc molt cansada". (pp. 6 – 7).</i>
D4	<i>La família és el primer nucli social. (Riu). Aleshores, a la família hi ha uns vincles que de vegades no et deixen veure dons... els arbres. Vull dir, perquè la família de vegades es pot sentir com possessiva, que tu posseeixes la família. Jo no l'entenc així, eh? Però la família seria allà on el nen pugui tenir uns valors, unes actituds, una ètica... que la família serà un lloc on el nen aprendrà a mentir o ser noble, aprendrà a ser generós, no?, aprendrà a compartir, a parlar, a dialogar; vull dir, jo penso que la família hauria de donar tot això. (p. 5).</i>
D5	No realiza una definición sobre qué es para ella la familia
D6	<i>La família és el nucli que dona seguretat al nen, perquè en primer lloc encara són animals, sobre tot, des del primer moment de la vida. Hem d'estar protegits i no ens podem valer per nosaltres mateixos; per tant, tenir la seguretat, l'alimentació, el vestit... a més a més és un lloc afectiu, l'home sense aquesta cosa de l'afecte són bastant desgraciadets. I ja està... Això, un lloc d'afecte i un lloc de seguretat física, nutricional, etcètera. (p. 3)</i>
D7	<i>La família, per mi la família és un conjunt de persones bastant ampli que m'estimen, que me protegeixen, que me valoren, que em puc refugiar sempre, que en la majoria de les vegades també ells troben refugi en mi. Vull dir, que exerceixo de germana gran i de mare a vegades, encara que tinc la meva. I representa pues això, un espai d'estimació molt important, molt important a la meva vida. Perquè tinc la sort de sentir-me així, no? Vull dir, amb el meu home vaig fer una posta molt important, un projecte de vida que estava molt convençuda, vaig canviar de parella de fet, en el sentit de parelles més estable, eh? I bueno, per mi és fonamental. Però sobre tot, és un conjunt de persones amb el que sobre tot hi ha molt afecte i que jo em sento molt segura, molt còmoda, molt bé. La veritat és que molt bé. (p. 8).</i>

D8	<i>Per mi la família és una part molt important del nen (p. 4). per una part la família per mi és molt important perquè és el lloc d'on ve el nen, el que el cuida, el que el mima, és el seu fill. I per una altra, hem d'escoltar aquesta família, de veure on arriben ells i on arribem nosaltres (p. 5).</i>
D9	No hace una definición propiamente dicha. Sino que recalca mucho la importancia de la buena relación y contacto con las mimas. <i>Per mi és molt important ja de SEMPRE. (p. 5).</i>

Parrilla 1 – Subcategoría 1

Familia	Subcategoría: Funciones de la Familia
F1	No menciona las funciones de la familia.
F2	No las menciona concretamente: <i>per mi la família és primordial. Per mi és l'eix central de moltes coses. (...) per mi la família és el pa de pagès. (p. 3).</i>
F3	No hace mención a las funciones de la familia.
F4	Las funciones sobre familia salen en la definición que realiza previamente.
F5	No las menciona directamente.
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Funciones de la Familia
ND1	<i>El paper de la família és estimar, educar... A veure, estimar no és mimar. Mimar és una cosa i estimar és molt diferent. Algun dia pots caure i pots mimar i pots donar sorpreses als teus fills, a la teva parella o a tots. Però jo penso que és sobre tot educar, parlar, consens, arribar a acords.(...) Per mi la família és molt important, si tu tens un problema greu qui veritablement t'entenc, t'ajuda és la família. La família sempre t'estimarà, facis el que facis, sigui el que sigui. Encara que un dia t'equivoquis molt, com tots ens hem equivocat, que pot ser un error molt gran, la família sempre intentarà ajudar-te, solucionar-te, fer-te entendre. Perquè jo tampoc crec que la família hagi sempre de solucionar els problemes, eh? La família t'ajudarà en lo que pugui. (p. 8). La família també ha de dir que en el món no tot és maco, que ens poden passar coses: es poden quedar els pares sense feina (la mare o el pare), podem tenir problemes de diners, els avis es moren, es pot posar malalt... Tan important és lo dolent com lo bo. (p. 9).</i>
ND2	No las menciona
ND3	No las menciona
D1	<i>Jo crec que la família hauria de tenir ganes de compartir amb els fills també aquelles coses que defineixen el seu model de família. Sense ser una cosa tancada, també oberta; però que hi hagués potser la responsabilitat de maneres molt diferents, perquè hi ha moltes maneres d'acompanyar el creixement o la comunicació o el compartir aquesta cultura familiar. Però que els nanos no se sentin desatesos o abandonats. (p. 7).</i>

D2	<i>Ajudar a créixer, donar-se suport tothom per conèixer com a persones. (p. 5).</i>
D3	No puntualiza en las funciones de la familia. En la definición se deja entrever cuales podrían ser.
D4	No puntualiza en las funciones de la familia. En la definición se deja entrever cuales podrían ser.
D5	No menciona las funciones que pueden realizar las familias.
D6	No las menciona, pero sí que aparecen en la definición – conceptualización.
D7	<i>Jo penso que la família lo que ha de fer és protegir. Una de les primeres coses. I dintre de la protecció hi ha l'estimació. Però jo penso que és molt important que un nen o una nena que està a cas a la seva família es pugui sentir protegit. I quan dir protegir vol dir: pues acompanyat, estimat, escoltat... Vull dir, no és de cap agressió o de cap qüestió externa, no. sinó em un marc en el que se sentit feliç, se senti còmode... Però també que els hi ajudin a tenir recursos per enfrontar les dificultats perquè se trobaren. I llavors jo, visto lo visto i tenint en compte com arriben molts nanos, que a lo millor no han tingut models de referència a quan pautes de respecte o de pautes que els hi ensenyin a triar lo que veritablement val la pena triar a la vida... Perquè a vegades posem en una tessitura als nanos una mica perversa de triar coses que jo crec que no haurien de triar. En aquest sentit, jo crec que la família ha de posar límits, però també ha de donar models de referència positius i discriminant que és anecdòtic que aprenguin a triar... Després hi ha una altra cosa que jo tinc la sensació de que s'ha perdut... No podem confondre la idea de que el respecte ha d'implicar submissió. Jo no estic parlant d'això. Però sí que estic parlant d'afavorir el respecte entre la gent, d'afavorir unes bones mínimes, un abona manera de dirigir-te a la gent, no? De no ser tirà en segons que aspectes. Llavors, jo crec que unes de les coses que també ha de fer la família hauria de ser això, intentar que els nanos tinguin uns comportaments és equilibrats a nivell emocional. (pp. 3 – 4 bis).</i>
D8	<i>Transmetre, quan dic transmetre és educar. Transmetre uns valors. (...) per mi l'educació és tot això: transmissió de coneixement, de valors, d'estimació, d'afectes, d'ajudar al nen, d'educar-lo. (p. 5).</i>
D9	No menciona las funciones que pueden realizar las familias.

Parrilla 1 – Subcategoría 2

Familia	Subcategoría: Tipología Familiar
F1	<i>Diversidad familiar (p. 3). Sin especificar nada más.</i>
F2	<i>... cada dia hi ha més famílies monoparentals... pares separats (...) Cada família és com és i les dificultats que hagin passat, superades tornen a ser una altra família, siguin monoparentals o tornar-se ajuntar. Això no trenca tampoc... bueno, ensenya aquesta diversitat que hi ha en la família. (p. 4).</i>
F3	<i>cada vegada hi ha més diversitat. Dins de tot, a veure, quan la Laia va venir dons havia una línia més homogènia de tipus de família o lo que a mi em sembla, eh? I que a vegades això va canviant, però és que va canviant la societat, el barri i tot. Vull dir, hi ha més diversitat... (p. 4).</i>

	<i>En la reunión del principio de curso (...) hay mucha gente de fuera. (...) Mi hija es adoptada, es de la China (p. 4).</i>
F4	<i>és una escola on hi ve unes famílies del barri, que amb tota l'evolució de la mobilitat, pues se nota cada vegada més, dons que hi ha més famílies nouvingudes, d'altres països. I ho saps perquè saps que hi ha nens que han marxat de l'escola, dons perquè no han estat d'acord amb el projecte pedagògic o perquè hi ha hagut un canvi de domicili. (...) pues suposo mitjana, sí que hi ha famílies que tenen dificultats econòmiques, a nivell de recursos. Però jo parlaria d'una classe de família mitjana, treballadora. (pp. 18 – 19). hi ha moltes parelles separades (...) amb les noves incorporacions diversitat cada vegada més (p. 21).</i>
F5	<i>Diverses tipologies. Famílies nuclears això sí, vull dir, perquè tothom és de pares i fills amb alguns avis que a vegades porulen, no? Però hi ha una diversitat tot i que en aquest col·legi hi ha poques famílies de classe mitja, depèn del cursos també, perquè hi ha cursos que en els quals hi ha una mica més de presència, no? Però lo que predominaria seria famílies treballadores, estic dient això, com de classe social, eh? Famílies treballadores, famílies immigrant que acaben d'arribar fa poc i alguna mica de... d'això de famílies de classe mitja. Per exemple, jo crec que la classe mitja ha fugit de l'escola pública i cada vegada hi ha menys, no? Llavors, l'arribada de la immigració ha fet que moltes famílies s'hagin d'anar a les escoles concertades, i a les públiques han quedat això, un aglomerat de grups formats per aquesta població que t'estic dient. Home, també les famílies són un reflex bastant de la gent del barri... (p. 6).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Tipología Familiar
ND1	<i>A aquesta escola vénen de tots. (p. 9). Tenim famílies sud-americanes. (p. 10). Les famílies separades mira... les monoparentals si són decisions pròpies i així... Fa molts anys que tenim de famílies de mares soles sobre tot. (...) Les famílies separades mira... les monoparentals si són decisions pròpies i així... Fa molts anys que tenim de famílies de mares soles sobre tot. (p. 10). A l'escola hi ha de tot una mica: separats, monoparentals, famílies que un dels pares viuen amb la nova parella i amb els fills d'aquesta o que els veuen cada 15 dies. Hi ha de tot. Jo penso que és una escola una mica especial, perquè penso que la gent que ve aquí ja s'hi troba bé i són gent que donen un certs valors a unes coses. (p. 10).</i>
ND2	<i>Hi ha la família tradicional: pare – mare – fills, però també hi ha combinacions que tenen que veure amb gent que s'ha separat, que és bastant freqüent, per lo tant, viuen: mare – avis materns i fills. O també hi ha moltes famílies que provenen del fenomen de la immigració; amb lo qual poden fer-se moltes combinacions: mare – fills aquí visquent amb germanes de la mare o que el pare a l'igual està al país d'origen esperant per venir; o convivint amb un mateix pis varia gent. (pp. 5 – 6). la gent que demana venir a aquesta escola, en general, és perquè té algun fill que ha estat aquí, i llavors vol que l'altra fill vingui; o perquè li han dit o perquè bueno com porta anys al barri té una certa fama. (p. 7).</i>
ND3	<i>Hi ha gent que perquè li toca per la zona. I després hi ha un grup de gent bastant nombrós que ha sentit parlar bé de l'escola, i després hi ha un grup que és una mica més minoritari, però bueno que ni u ni dos, que ha sentit parlar de l'escola bé però a part sap del projecte de l'escola. Pues a través d'amics, a través d'altres mestres o de gent que treballa a l'ensenyament. (pp. 7 – 8). hi ha moltes... no sé, sobre tot en els últims anys que ha hagut més immigració i són cultures diferents... són maneres de pensar diferents i maneres de fer les coses diferents, també. (...)hi ha família de tota mena. Hi ha gent que es preocupa molt pels seus fills en tots els sentits, hi ha gent que passa bastant, hi ha gent que es preocupa a la seva manera... eh... és que no sé, no. Hi ha gent de tot. (pp. 10 – 11).</i>

D1	<i>Algunes famílies que vénen de fora d'altres països, potser sud-americans (...) per exemple algun pare, mare amb criatures i una mare també amb criatures o tietes. (...) hi ha com un nucli obert, un nucli més com de tribu, més com a clan, que actuen acollint als nanos per a que no estiguin desatesos. (...) També tenim alguna família que els avis es fan càrrec, alguna intervenció d'institució... hi ha algun nano d'acollida, hi ha alguns nanos en adopció. (...) Hi ha casos de famílies, de pares separats també i que no han refet, per tant continua més vivint la guàrdia custòdia, o la tenen compartida o viu més amb un que amb l'altre. (pp. 8 – 9).</i>
D2	<i>Hi ha de tot, eh! Hi ha de tot. Hi ha la gent que ve perquè vol la Escola Barcelona, ho creu i la coneix. I llavors, són gent molt col·laboradora, i es nota que quan tu llances una idea, la parlen a casa. (...) Durant molt de temps jo penso que hem tingut molta gent o molts nens que han vingut rebotats d'altres escoles que aquí figuren que són millor. (...) que han haguts casos d'aquests que realment si haguessin estat en una altra escola haguessin anat malament. ". I després ve gent perquè li toca, més o menys bona. I per tant, vénen un petit nucli, perquè són pocs d'immigració: alguns xinesos, (...) vénen d'Ucraïna o Rússia. Mitjana - alta, alguns mitjana - baixa i alguns baixa – baixa. Hem tingut alguna vegada famílies desestructurades o monoparentals però amb casuístiques conflictives o d'abandonament o coses d'aquestes. Per exemple, una nena que ha viscut abusos sexuals, nosaltres no hem parat, ens hem posat en contacte amb els serveis socials, amb l'EAIA... Són situacions que nosaltres no podem obviar, ni oblidar; per tant, apremem molt per a que aquestes es solucionin. Pot ser que cada any hi hagin dos o tres casos d'aquests que has d'hagut d'insistir i es van solucionant poc a poc. (pp. 9 - 10).</i>
D3	No fa menció directa de la tipologia familiar.
D4	<i>Hi ha gent que ve perquè li toca, perquè li ha tocat; i llavors, normalment si pensen que el nen ha de treballar d'una altra manera no duren gaire. Hi ha famílies que vénen perquè s'ho han cregut i vénen convençudes. I... bueno, hi ha famílies que vénen convençudes; però que després els hi agafa les cuques. (...) jo diria que vénen des d'aquell que no pot pagar un ral, a gent de classe mitja (pp. 11 - 12).</i>
D5	<i>pues la tenim bastant tradicional, en aquest moment tenim alguns avis que s'encarreguen dels nens, tenim algunes mares soles, algú pare sol hem tingut, algú pare o mare de nova parella... (p. 12). aquí tenim tres nens que viuen a la mateixa casa que diuen que són primes les mames, però jo em sembla que no són primes elles, però ho tenen molt bé muntat. Aquestes tres són tres mares, solteres o separades o com sigui, que llavors elles sempre hi ha una, treballant moltes hores, però sempre hi ha una; per tant, no necessiten, no tenen problemes de cangur. (...)sí són sud-americans. O sigui, ens trobem a famílies d'aquest tipus. També ens trobem amb nens que tenen responsabilitats diferents a les que tenen els nens d'aquí. Per exemple, ahir ho estàvem discutint dinant o abans d'ahir que sempre tenim una nena que quan la seva germana petita està malalta la fan quedar-se a casa a cuidar de la germaneta. Tenim nens nouvinguts de diferents cultures, però la majoria els tenim que són sud-americans, tenim molts sud-americans, alguns xinesos i després alguna cosa esporàdica, algú d'Àfrica, algú de l'Europa de l'Est. Però molts sud-americans (pp. 12 – 13).</i>
D6	<i>És una tipologia mitjana en aquesta escola, pel que jo conec. No hi ha gent gaire rica, i en canvi hi ha molta gent que té diferents nivells de vida. Hi ha molta gent treballadora que es guanya la vida més o menys bé, hi ha alguns nens que encara ho passen molt malament. (...) hi ha un percentatge notable però encara seria... no arriba a la meitat en cap classe, és a dir, hi ha una quarta part i d'aquesta alguns porten molts anys aquí; per tant, seria una immigració bastant acceptada al país. Per tant, una immigració poc conflictiva (p. 3).</i>

D7	<i>jo crec que són gent que estan bastant preocupada, en general, per l'educació dels seus fills i per el benestar emocionals i les qüestions afectives... Que li donen un bon suport, no? Després, per una altra banda penso que, al menys la majoria que hi ha aquí, han fet una posta important per un model d'escola diferent. I, jo penso que en aquest sentit vol dir coses al seu favor, de voler un aprenentatge diferent per les seves criatures i de pensar que tenen possibilitats d'aprendre coses que ells no van poder aprendre. També jo crec que en algunes ocasions, home tampoc he fet un estudi, però pels comentaris que et fan en algun moment, o al menys el grup que jo conec ho comenten, no? "Que els hi hagués agradat donar l'oportunitat que tenen ara als seus fills, aprendre de la manera que aprenen aquí". Per això, han fet aquesta opció. Llavors, per una altra banda, són gent que col·labora, són gent que aporten coses, el que passa és que a vegades... a veure, tampoc com nosaltres mateixos que hem anat aprenent a buscar les informacions i a construir les idees d'una manera diferent. (p. 9).</i>
D8	<i>ara estan entrant bastant nens d'una economia més baixa. Hi ha bastant nens que vénen de fora. Famílies monoparentals, per exemple, a la meua classe hi ha dos nens que viuen... tres crios en una mateixa casa... són tres dones que tiren endavant als seus fills... Hi ha que són parelles, (...) També tenim molts nens que són germans de germans, i aquests nens quan vénen aquí ja saben quin tipus d'escola és, els pares la han triada, els hi agrada. (pp. 5 – 6).</i>
D9	<i>jo no tinc en aquests moments masses famílies que a mi em sembli que tenen malestar, eh? Són famílies més o menys que entren dintre dels canons que podíem dir de la normalitat a on hi ha un pare i una mare a vegades amb avis o no, i en alguns casos puntuals. (...) Socialment, molts problemes econòmics, molta diferència d'edats entre germans, tres pares, dels germans tres pares, per tant, tres separacions; ara canvi de casa. Tinc un tant per cent molt elevat de molts pares molt preocupats per l'educació dels fills, per fills que intervenen, que pregunten, que fan... estan, que és important. (p. 8).</i>

Parrilla 1 – Categoría 2

Familia	Categoría: Conceptualización Escuela
F1	<i>No realiza exactamente una definición de escuela... es un centro donde los niños aprenden, pero bueno considero que no es sólo tarea de los profesores, es tarea de los padres también. (p. 2)</i>
F2	<i>és un lloc on vénen a educar, però... l'educació la donen els pares i aquí vénen a formar-se culturalment. (p. 1).</i>
F3	<i>que l'escola ha de ser per la meua filla lo que era per mi abans, vull dir, era el lloc on estava moltes hores, on tenia els amics, apart d'aprendre coses tenies una relació amb gent adulta diferent a lo que és el lligam familiar i el nostre. (...) com un pilar més de la nostra vida. (pp. 2 – 3).</i>
F4	<i>L'escola per mi és un espai de formació, a veure, d'aprenentatge també. D'acord? Perquè sinó mal aniríem. Però de formació i sobre tot de valors i aquesta escola per sort ho té molt clar i ho treballen. Un espai on les meves filles vinguin i surtin contentes. Penso que en això hem connectat. Perquè, bueno, l'escola tot el tema dels valors humans, de la cohesió de grup... és una cosa que fomenten des de molt petit. I tot el tema de compartir espais amb altre grup – classe, de treballar les dificultats a nivell de... conflictes. Un espai que formi persones, a part de que els hi dongui les eines, perquè clar, al treballar en projectes estem treballant d'eines per l'aprenentatge, per poder-se en sortir el dia de demà. (p. 15).</i>

F5	<i>Home, és un lloc on, no sé, se va suposo a aprendre, a viure i a conuiu. Realment això. Un lloc on se va també a jugar, a estar a gust.(...). Bueno, dons això, i també aprendre continguts, però bueno, els continguts la veritat és que... l'escola és un lloc on après continguts, però també al carrer, mira molts diaris, l'ordinador. Llavors arriba un moment a l'escola i dius si aquests han d'aprendre les normes ortogràfiques, multiplicar, escriure, llegir, dividir. Són 4 coses, perquè tot lo altre és més metodologies, més que continguts. Vull dir, el que està bé és això, que ells aprenguin a quant s'enfronten a algun tema com a tractar-lo, per on enfocar-lo, etcètera, etcètera, no? Tot i que a vegades, el tema dels projectes clar hi ha grups en els quals els hi funciona més bé, però són grups més estructurats, més organitzats, etc. Hi ha grups en els quals costa molt d'engegar, vull dir, que també és veritat que dintre de l'escola, cada classe és un món. Llavors, hi ha classes que arrenquen el projecte i classes que com el fet d'arrencar el projecte ha de ser un fer autònom del mateix grup, vull dir que no és lo ha dit el profe o lo que digui la profe: "bueno, ara feu-me aquest projecte"; sinó que es busca que ells li identifiquin, li es polsin, etc. (p. 4).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Conceptualización Escuela
ND1	No hace una definición general de escuela; sino que define su escuela.
ND2	<i>Objectius, jo per lo que entès, és una mica un compromís entre lo que demana potser la legislació, en els sentit d'una sèrie d'objectius que has d'assolir i, coses que tenen que veure amb intentar posar l'accent en això. Jo diria que bàsicament intentar aconseguir que l'escola sigui un lloc on els alumnes es puguin trobar, com ho diria..., lo més acollits possible. On s'intenta que l'alumne no sigui, ara que parlàvem de pedagogia activa, un subjecte passiu; sinó que participi en la seva educació, que intenti adonar-se de les possibilitats que té de buscar informació, de la informació que ja porta sense haver-s'ho proposat, de les capacitats que tenen de preguntar, d'averiguar coses, de les capacitats que tenen de poder parlar de les seves coses i, diguéssim, que això; potser intentar compaginar els aprenentatges més estrictes del currículum amb un aprenentatge potser de convivència, de la capacitat que té un per anar fent front com ho diria..., a les preguntes que es poden fer al llarg de la seva estada a l'escola i dels conflictes que poden sorgir de la convivència o de la seva pròpia situació de cadascú. I que l'escola també pugui ser un lloc on això tingui lloc també. (p. 4)</i>
ND3	No realizar una conceptualización propiamente dicha sobre escuela.
D1	<i>l'escola seria un espai de trobada, de trobada de diferents identitats, de diferents persones que porten les emocions, les idees, la història, la biografia que anem a fer emergir una realitat compartida, ja sigui en format taula, format taller, format comissions, trobades amb les famílies; i que això ens permetrà anar creixent. I creixent vol dir anar treballar la informació, això que et deia abans. Intentar que els nostres dubtes, els nostres reptes també els vivim des de la singularitat, però dins d'un projecte compartit, amb aquesta idea de cooperació. No només de cooperació de l'aula, de l'espai – escola; sinó amb el lligam, amb altres persones que s'estan repensant o que estan abordant o apropant-se a la realitat com a nosaltres. (p. 6)</i>
D2	<i>Que l'escola és una, no parcel·la, perquè precisament una de les funcions de l'escola seria obrir-se. En tot cas seria un nucli que hauria de ser transparent, transpirable... com les membranes... que es poden passar des de fora, semipermeable. Un nucli de membranes semipermeable que fa una certa funció instructiva i educativa a la vegada. (...), han d'entrar les coses de fora a dins i les de dins cap a fora. I en principi hi hauria de ser trencadora i revolucionària, que pogués ser un lloc de transformacions. (...) Que sigui motor de canvis, sense tenir la responsabilitat de motor de canvi. (p. 3)</i>
D3	<i>és un lloc on treballa, però també un lloc on tinc amistats, un lloc on em sento molt bé, que treballa molt a gust, que a vegades em sento reconeguda i la meva feina, un lloc on... hi aboques molt, no? Hi aboques molt esforç, però que també hi ha moltes</i>

	<i>vegades molts sentiments, jo penso que pot ocupar moltes hores més que les que debería. (p. 2). Lo que no podem estar amb una escola de repetició, de memorística, tot i que és important la memòria, però podem estar a una escola en que un nen no se sàpiga unes taules de multiplicar, dons bueno, a base de repetir-les o perquè un nen no sap sumar dons fer-li fer 40 sumes, penso que així no n'aprendrà a sumar. Que la veu de l'altre company també és important, i que el paper del mestre penso que és un moment en el que se resitua, (...) el paper del mestre es redibuixa, és un mestre que acompanya, és un mestre que acompanya amb exigències i amb rigor, però que no vol imposar només la seva manera de fer divisions; sinó que contempla com aquell nano o aquells nens resolen també un problema de repartició a parts iguals d'una altra manera. I aquell mestre és capaç de respectar això (p. 3).</i>
D4	<i>El concepte escola és un grup on... és el primer nucli social que et pots trobar, que els infants es troben a fora de la família, que s'han de relacionar entre ells i s'han de relacionar amb un adult. Això seria diguéssim les premisses, no? (...) Aleshores, penso que podem ensenyar moltes matemàtiques o podem ensenyar molta geografia o podem ensenyar molta llengua; però penso que el que cal aprendre és saber-nos relacionar. I tot el que puguin aprendre els nens ho podem aprendre junts. (...) Jo penso que l'escola ha de ser oberta, a més ha d'estar oberta al món i ha de tenir la capacitat per a que el món entri a dins de l'escola. No podem fer una escola... Tancada i aïllada amb uns llibres, com deia l'any passat una nena: "els llibres comencen i s'acaben" i treballar d'aquesta manera no s'acaba mai. Una mica és això. (p. 4)</i>
D5	No realizar una definición propiamente dicha sobre escuela.
D6	<i>És un lloc on es ve a aprendre i suportar-nos uns als altres, tant grans com petits. Amb totes les coses que portem de casa, de la mateixa bèstia, diguem. I, a més a més d'això, dons fer una sèrie de feines que poden ser molt útils per a moltes coses. Aprenem una sèrie de destreses que són molt importants per després. I a més a més, ho fem junts, que vol dir que moltes vegades aprenem lo del costat, del tutor – mestre, de la seva experiència. (p. 3).</i>
D7	<i>l'escola per mi és un espai amb tot el simbolisme que representa això, en el que dedico molts esforços, molt de temps, que forma una part molt important de la meua vida, i que és molt important en la meua vida. I també és un espai d'algun moment de sacrifici, de dificultats perquè bueno, està en un procés de canvi, en un procés d'autoavaluar-te i d'anar aprenent, i a vegades no és fàcil. (p. 4).</i>
D8	<i>tenir molt present lo que passa en el món, que entri a les aules. Tractar als nens amb respecte, amb estimació, com a persones, escoltar-los molt. I també la nostra feina és alhora que acollint als nens i anem interpretar el món, el que va passant (...)és donar importància a les famílies, a l'educació dels nens, orientar-los i també és escoltar les seves demandes, no? Per a mi això és aquesta escola (...)l'escola com a institució és molt diferent, perquè és el concepte que tenen els mestres que formen aquella escola, com la fan, com la viuen. (p. 4).</i>
D9	<i>l'escola és un pla actiu, (reflexió), de persones de diferents edats a on s'interrelacionen per fer diferents activitats i diferents... i tenir diferents... bueno, establir diferents relacions entre ells, (...) és important que l'escola tingui un projecte. (p. 3).</i>

Parrilla 1 – Subcategoría 1

Familia	Subcategoría: Funciones – Objetivos de la Escuela
----------------	--

F1	No menciona las funciones de la escuela.
F2	<i>és que els nens vinguin contents i que aprenguin a fer les coses amb esforç. (p. 2).</i>
F3	<i>han d'aprendre, han de tirar endavant, han de tenir coneixements, han de saber dons comunicar-se amb la gent. (p. 3). En relación niños y proyecto educativo de la escuela: han d'aprendre, tenir un enteniment amb els companys, respectar als demés, saber compartir, saber escoltar. (pp. 2 – 3 bis).</i>
F4	<i>que formessin persones, que vinguin a l'escola aprendre a ser, que sortissin contentes i que tinguessin ganes de venir i ganes d'aprendre (p. 15).</i>
F5	<i>L'escola infantil ha de fer és una formació humanística. Ha de formar personetes. Sentar les bases per a lo que després seran les persones grans. (...) la base és educar en la convivència, despertar algun interès per aprendre, per conèixer coses, saber respectar als altres, saber també bellugar-se un mateix en un grup. (...) l'escola ha de despertar això, les connexions mentals, la memòria, etcètera, etcètera. Aprenentatges per després, posar-li aquestes coses, no? Que és: que no els hi faci mandra aprendre, estudiar... (p. 2 bis).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Funciones – Objetivos de la Escuela
ND1	<i>(...) als nens els hi ensenyem a ser, sobre tot, persones. No és tan important ser un gran triomfador en la vida, sinó ser una bona persona i tingui uns valors molt més humans, més de respecte als altres. I jo crec que ensenyem als nens a respectar. (...) És educar per viure en societat, per un futur. (...) que sàpiguen escoltar el problema de l'altre. (p. 6).</i>
ND2	<i>és una mica un compromís entre lo que demana potser la legislació, en els sentit d'una sèrie d'objectius que has d'assolir i, coses que tenen que veure amb intentar posar l'accent en això. Jo diria que bàsicament intentar aconseguir que l'escola sigui un lloc on els alumnes es puguin trobar, com ho diria..., lo més acollits possible. On s'intenta que l'alumne no sigui, ara que parlàvem de pedagogia activa, un subjecte passiu; sinó que participi en la seva educació, que intenti adonar-se de les possibilitats que té de buscar informació, de la informació que ja porta sense haver-s'ho proposat, de les capacitats que tenen de preguntar, d'averiguar coses, de les capacitats que tenen de poder parlar de les seves coses i, diguéssim, que això; potser intentar compaginar els aprenentatges més estrictes del currículum amb un aprenentatge potser de convivència, de la capacitat que té un per anar fent front com ho diria..., a les preguntes que es poden fer al llarg de la seva estada a l'escola i dels conflictes que poden sorgir de la convivència o de la seva pròpia situació de cadascú. I que l'escola també pugui ser un lloc on això tingui lloc també. (p. 4).</i>
ND3	<i>Objetivos de su escuela: és la formació de persones en un nivell de... amb uns valors, no? concrets, com... la solidaritat, el respecte sobre tot, és una educació diferent a la que vam tenir nosaltres. U(...)és la manera de fer, la manera de... intentar ensenyar als nanos un camí que pot ser de vegades... cara fora a mi molts pares m'ho pregunten: "escolta i el meu nano quan acabi aquí vol dir que estarà preparat realment per la vida normal, per l'institut, per això i tal". (...)És intentar inculcar una sèrie de valors... a les persones, als nanos, uns valors que siguin evidentment dintre d'uns paràmetres de bé, èticament, bé és justícia, etc. (p. 4).</i>
D1	<i>Utilitzant també diferents llenguatges, jo penso que això també seria un objectiu molt clar, diferents maneres de representar lo que estem aprenent... (p. 6). En la definició aparecen más objetivos.</i>
D2	<i>Objectius, preparar als nanos per a un món canviant, transformant. (...) ensenyar per aprendre i ensenyar per adaptar-se.</i>

	<i>Ensenyar, per exemple, a gestionar el fracàs o gestionar els errors. Ensenyar anar més enllà de l'èxit puntual i immediat. (p. 4)</i>
D3	<i>Jo penso que uns dels objectius, que a vegades concorda amb els que com a claustre discutim, penso que hi ha dos de molt importants: l'escola ha d'ajudar i ha d'acompanyar a fer créixer persones. Això abans de tot. I persones que viuran al segle XXI, (silenci), ha de ser per tant una escola del segle XXI, no podem estar amb mètodes com al segle XIX. I ha de treballar aspectes que fins ara l'escola no s'havia plantejat mai. Aspectes com per exemple: com assumir canvis, aspectes de responsabilitat, aspectes de... no omplir de coneixements als nens, que és el que jo penso que històricament pretenia sempre l'escola, no? Sinó que l'escola ha de fer, sobre tot, a fer aprendre a aprendre, saber posar-se per exemple hi ha nanos que es puguin posar en lloc de l'altre; el respecte, el pensar que jo puc dir la meva opinió, com a persona que sóc, però que aquesta opinió pot estar arravatada, potser aplaudida, potser compartida per altres; però que altres persones opinen diferent i de diferent manera. (p. 2).</i>
D4	No menciona las funciones que realiza la escuela.
D5	No menciona las funciones que realiza la escuela.
D6	<i>En primer lloc, pues això, la socialització. Està en grup sense haver de donar un cop de puny a un altre de l'exterior i, després, adquirir uns coneixements, de tenir unes destreses i tenir unes habilitats per poder bellugar-nos pel món. (p. 3).</i>
D7	No menciona, explícitamente, las funciones que realiza la escuela.
D8	Los objetivos y funciones de la escuela se entrelazan con el concepto – definición de la misma.
D9	No menciona, explícitamente, las funciones que realiza la escuela.

Parrilla 1 – Categoría 3

Familia	Categoría: Relaciones F – E: Tipologías, mecanismos, estrategias y políticas
F1	<p><u>En relación a los docentes y situaciones de conflictos:</u> <i>yo si alguna ve he tenido algún problema pues he venido y lo he dicho... se ha hablado y se ha solucionado. (p. 4).</i></p> <p><u>AMPA:</u> <i>estoy en el AMPA, pero a las reuniones no vengo. Pero es por el hecho de que claro, se hacen muy tarde y entonces yo no tengo con quien dejar a la niña. (p. 4).</i></p> <p><i>AMPA, el que se encarga de las actividades extraescolares. (p. 8).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias:</u> <i>Al principio de curso siempre hay una reunión con la profesora, con la tutora, entonces bueno ella te explica lo que van hacer durante el curso. (...) hay un día de puertas abiertas. Y luego pues mira, no hace mucho han hecho una exposición de las tortugas (p. 5).</i></p>
F2	<u>AMPA:</u> <i>A l'hora de muntar les activitats extraescolars, les pre-inscripcions, les inscripcions és una feina no remunerada, (...)</i>

	<p><i>Muntar excursions esporàdiques així durant el curs, també hem muntat varies, vam fer una sortida al Montseny, vam fer una sortida a Collserola. Jo recordo haver muntat 3 excursions amb gent de l'escola i amb un èxit total, eh. Recordo que anàvem entre 100 participants entre mares i fills.... solventar casos problemàtics o comentar-los, si hi ha hagut algun problema en alguna classe d'un nen conflictiu. (pp. 4 – 5).</i></p> <p><u>Relación familia – escuela:</u> <i>A vegades costa, des de que tu portes el nen a l'escola, fins que saps la mestra que et toca, fins que... El primer trimestre és molt fred. (...)falta més comunicació entre mestres i pares a nivell de donar-nos coses, no diria per escrit, tipus informe, això ja rebem un cada trimestre. Sinó de les activitats que fan. (p. 5).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias – recursos:</u> <i>hi ha dos tipus d'àlbums que ens arriben a casa. Un àlbum de tot el final del trimestre on veus totes les fitxes o totes les coses que han fet els teus fills durant aquell trimestre. I després hi ha un altre àlbum que també molt bé, que és com un àlbum de converses a la classe sobre algun tema que hagin estat parlant. (...) Reunions: És fa una a final del primer trimestre, per explicar què es farà durant el curs. I no sempre en tots els cursos, tret algun curs que sí, que es reuneixen esporàdicament, no és allò que estigui concretat. Depèn del projecte que han fet o de la cosa que hagin fet, dons si s'ha fet una exposició a la classe i ho tenen tot penjat diuen: "aquest dia farem una jornada de portes obertes de la classe per exposar lo que hem estat treballant". (p. 6).</i></p> <p><i>Entrada aula: a vegades és difícil. No sé, jo crec que això d'aportar experiències o coneixements, no sé si alguna vegada, bueno si estudien el cos humà si algun pare de la classe és metge o infermer i ell hi pugui explicar pues això estaria bé. (p. 7).</i></p> <p><i>Aquesta escola informa molt per les circulars, i aquestes arriben a casa. També els nens no porten una agenda, però sí que porten una llibreta i en aquesta llibreta sí que s'apunten feines que han de fer o els "deures". Comentarís dels mestres realment no ens arriben en aquestes llibretes, no és una agenda amb un comentari d'un mestre (p. 7).</i></p> <p><i>Entrevistas – reuniones: t'explica una mica com va el teu fill a la classe: "és un nen que podria fer una mica més de lo que fa", si és molt despistat, sinó està atent... o t'explica amb qui es belluga, si és molt amic de tota la classe o si va més a la seva. (...) Estan bastant establerts (horaris), però en algun cas nosaltres hem demanat alguna hora que no era de les establertes i ens ho han concedit. (p. 8).</i></p>
F3	<p><u>Relación familia – escuela:</u> <i>relació, que hi ha un caliu que... (silenci) jo vinc a l'escola vull dir qualsevol cosa i la puc dir, no hi ha jerarquies. (...) jo vull comunicar qualsevol cosa i vinc i estan accessibles i són. Pot dir que hi ha relació, bueno hi ha la típica entrevista conjunta, la típica entrevista tutoria (...) és una escola petita, això també facilita molt les coses, (...) Aquesta és molt més personal. (...) coneixen a tota l'escola. I això fa un lligam i una comunicació molt més fàcil. (...) Jo a veure, tampoc he necessitat parlar de coses importants, però quan he parlat coses puntuals dons se m'ha escoltat i s'ha fet lo que s'ha arribat a fer. (p. 7).</i></p> <p><i>A les reunions per exemple del Consell Escolar sempre demanen l'opinió dels pares, es respecte i s'escolta. (p. 7).</i></p> <p><i>És una relació molt humana. I molt propera, i després amb l'Àlex, lo que dius, amb el personal no docent, amb la Xesca, amb el Carles amb tots, vull dir, tenen una relació molt bona aquí, molt cordial. Qualsevol coses que li demanes sempre estan disposats i també fa que tot... que la relació sigui fluida, i que sigui bona, i clara, vull dir, que si demanes algo pues: "mira si potser, pues no potser", o el que sigui. (p. 12).</i></p> <p><i>relació normal. I sortim de l'escola anem pel carrer i ens veiem, ens parem, parlem una mica i ja està. Vull dir, una relació bona, i</i></p>

	<p><i>les nenes sempre surten corrent darrera dels mestres. Jo crec que la veu bé. (p. 12).</i> <i>Quan em refereixo a una relació normal amb la família, que hagi una família estructurada amb una relació normal... Clar, jo penso que em referia a una relació d'avis, pares, fills cadascú té... la relació de cabuda, no? Sense exagerar papers tampoc perquè tampoc és bo que hagi sobreprotecció. Per exemple, si un nen a casa dons tot escoltar al nen, no; sinó que cadascú ha de tenir el seu espai, les seves relacions entre ells i no ser el nen l'únic punt d'atenció. (p. 3 bis).</i></p> <p><u>AMPA:</u> <i>les reunions de l'AMPA es fan a la nit a dos quart de deu comença. (...), activitats que es fan extraescolars, activitats que es fan, que es preparen... (pp. 8 – 9).</i> <i>És el butlletí que fa l'AMPA, però intentem que cara a les famílies els temes siguin importants per als pares i als nens també. Donar coneixements de lo que es fa dintre de l'escola. Penso que és un medi interessant per fer arribar als pares: feines que es fan, projectes, inquietuds que hi ha a l'escola. A lo millor es fan treballs molt interessants en cursos que no tens fill o filla i no t'enteres i d'aquesta manera és una manera de que tothom estigui una mica assabentat de tot. (p. 2 bis).</i> <i>Des de l'AMPA es feien xerrades sobre l'educació dels fills. (...)Es procura fer molt a nivell pedagògic. Així fent memòria s'ha fet una dels càstigs. Es parlava del càstigs. Després unes xerrades on no ve cap conferenciant a parlar sobre el tema, sinó que és una posada en comú, les angoixes que pots tenir tu a casa o els dubtes que tinguis (p. 4 bis).</i></p> <p><u>Mecanismes – estratègies:</u> <i>l'arbre genològic cadascú i van venir dons avis a explicar les seves vivències i tot això. Avis de nanos de l'edat de la Laia. Eh, no sé, després també una cosa que havien fet de la sang o no sé que, sé que va venir el pare d'un nano a ensenyar-hi que era, a treure una mostra i perquè treballa amb això. I sempre dic, de buscar una mica aquest lligam. (...)van fer un projecte l'any passat va ser que feia els 100 anys d'escola i l'exposició era que la feina que es feia aquí al barri i com estaven participant i ens van cridar per veure si fer-ho conjunt entre mestres i pares i es va fer, es va madurar la idea, es va tirar endavant i tot això ho vam fer juntament. (p. 9).</i></p>
<p>F4</p>	<p>Vinculada al AMPA. Fue miembro de ella y realizó una serie de funciones – actividades...</p> <p><u>AMPA:</u> <i>en el període que jo he estat no hem tingut que batallar allò en contra de l'escola, sinó que hem anat bastant plegats. (p. 1).</i> <i>jo m'he trobat un col·lectiu de pares i mares no gaire nombrós però que d'alguna manera hem estat i continuem estant amb ganes de fer coses i d'acompanyar tot el procés dels fills (p. 2).</i> <i>com Associació pues bueno, està, per això, per donar suport a les propostes de l'escola i per a poder organitzar els espais o les activitats. Un pes important... tot el tema d'activitats extraescolars que sí que recau en nosaltres. (p. 2).</i> <i>Es realitzen reunions: són trobades d'un cop al mes, i clar des de les 9 i podem estar fins les 12... De la nit decidim coses i... bueno... Intentem pues això, estem dintre de la Federació d'Entitats del Barri, participem en lo que és la cavalcada de reis o carnestoltes. Qüestions més de caire així més comunitària amb el barri són aquestes dues activitats. Després clar, tot lo que et deia d'extraescolars que també ho hem d'anar gestionant. Tota la qüestió pues bueno, ara des de fa 2 ó 3 anys tenim també lo de la primera acollida matinal, una subvenció. (...) l'escola cada vegada més vol que ens incorporem més. I a més ja em sembla bé, i en aquests moments s'estan buscant formules de participar, de mirar com les famílies podem participar més des de diferents plantejaments. (p. 3).</i></p>

	<p><i>les reunions es tracten qüestions de les activitats extraescolars (...)Nosaltres en aquestes reunions tothom pot venir, si hi ha algun tema a tractar hi ha famílies que demanen poder ser-hi, i elles exposen les seves dificultats, (...) fem una mica de mediadors, quan hi ha algun conflicte dons a nivell d'escola, dons poder-ho parlar i intervenir (p. 6).</i></p> <p><i>Una part de la quota va destinada a lo que diríem material fungible, i una altra part a la gestió que es fa a nivell de CEIP Barcelona Serveis de tota la gestió dels rebuts: del menjador, d'extraescolars... I una altra part va a cobrir la despesa d'un psicòleg que es complementa amb el professional de l'EAP que ve aquí a l'escola. (p. 4).</i></p> <p><u>Mecanismes – estratègies:</u> <i>Sortides familiars... fer una petita excursió i dinar tots plegats, (no participa l'escola). (...) Sí escola: xerrades adreçades a les famílies. (p. 7).</i></p> <p><i>l'escola va fer una proposta, bueno va plantejar les reunions d'aula, d'inici de curs amb una xerrada comuna per tothom. És a dir, primer fer la xerrada comuna i després cada grup se n'anava a la seva aula a la presentació del tutor o la tutora i era una mica explicar els objectius del curs. (p. 8).</i></p> <p><i>Després estan tot el que són els informes escolars que també és una manera de comunicar-te amb ells. L'accessibilitat jo penso que hi és, vull dir; hi ha diferents maneres de... des de les reunions de classe que també es fan a principi de curs d'on el tutor o la tutora s'aplega amb el grup de pares i mares. Després els contactes que... fins a segon dons d'acollida i acompanyament, a més tutories. I ara, clar, des de que s'estan fent projectes, l'escola intenta obrir-se a les famílies. I llavors, clar, el fet de poder venir, d'entrar en l'escola, veure que s'està treballant a l'aula és important. (...). Per exemple, a final de trimestre dons conviden a venir a les 4, i llavors tu pots passejar-te per tota l'escola i veure tot lo que s'està treballant. Sí, sí i indiferentment pots entrar a qualsevol aula. (pp. 21 – 22).</i></p> <p><u>Família – AMPA:</u> <i>com una relació... seria una mica com una unitat familiar.(...)volem estar informats al màxim de quins són els projectes o el tarannà de l'escola de cara com s'organitza tota la qüestió dels aprenentatges, (...) nosaltres demanem explicacions a ells de com estan fent la seva feina, d'alguna manera; i ells ens explica també, pues bueno... (...) nosaltres ja te dic, escoltem, plantegem dubtes. I de cara a ells, a ells els interessa que nosaltres estiguem també d'acord. Perquè un desacord sempre podria generar més malestar. Jo penso que hi ha un respecte mútuo, la relació que tenim amb l'escola és de respecte. (p. 10).</i></p> <p><u>Relació família – escola:</u> <i>la relació per exemple quan són més petits, la relació la tens quan els vas a buscar i a recollir. Perquè bueno, és el contacte. Després, dons clar, és amb les tutories, a veure a principi hi ha una marcada a l'any, però estan oberts a qualsevol... (p. 21).</i></p>
<p>F5</p>	<p><u>Relación familia – escuela:</u> <i>no és que hagi una relació molt estreta; o sigui, diguem que en general, les famílies no es senten participes de l'escola,(...) la situació de les famílies és de no passar, de no entrar-hi, en general, eh? Home, s'ha anat establint o limitant, diria, molt. Les AMPAS aquí antigament, em sembla, eren molt més fortes, molt més participatives, (p. 7).</i></p> <p><i>Hi ha una diversitat de relacions, hi ha afinitats, igual que hi ha entre amics, pues hi ha entre pares i professors. Si els pares es semblen més als professors pues s'entendran més. (p. 4 bis).</i></p>

	<p><u>AMPA</u>: l'AMPA es dedica a realitzar, organitzar les activitats extraescolars. (p. 8). <i>Antigament era fonamentalment masculina, eren pares curiosament. I ara són totes dones. O sigui, que hi ha hagut un canvi de gènere molt significatiu en això... les AMPAS també ha passat: anem tots més de bòlid, hi ha menys interès i lo que se demana, en general jo crec que és un servei molt més professional a les famílies. (...) les activitats que fan són molt limitades també, les extraescolars, que si un sopar, una assemblea... (...) L'AMPA fa molta feina gairebé administrativa, i molt poc involucrada en coses del centre: en com podem millorar algunes coses. Després hi ha també la diferència de que a l'AMPA hi ha més participació quan els nens són més petits. És a dir, quan tens un nen petit o una nena petita quan comença l'escola estàs més interessat o interessada en allò que passa a l'escola, vols ajudar perquè pateixes per la criatura i tal. (p. 4 bis).</i></p> <p><u>Estratègies – mecanismes</u>: es fa una entrevista a l'any per parlar de la teva criatura, no? A bueno no, es fa una reunió de curs, després una entrevista per parlar específicament de la teva criatura... bueno, a l'entrevista aquesta de grup van la meitat de les famílies, bueno també depèn hi ha uns cursos que més o que menys, però no es que sigui total l'assistència. I després lo que sí que hi ha és que a qualsevol moment que vulguis algo sempre tens una entrevista, en general qui vulgui. Home, després hi ha gent molt pesada que suposo que els mestres ja intenten de posar una mica de barrera. I a nivell de papers, ara..., van fer una cosa que aquí hi havia un butlletí de l'AMPA trimestral o algo així amb 4 coses, no? I els mestres, l'escola en sí, la direcció havien fet un petit butlletí, no de l'AMPA, sinó de l'escola que repartien, una cosa molt senzilla, però que permetia estar informats o estar en situació, no? I llavors, jo crec que és això, perquè les altres coses són puntuals, són mecanismes... Jo el que trobo és que donades les característiques de la població, clar l'escola té comunicació amb un número determinat de famílies. Bueno, hi ha una comunicació, que és que clar, has de pagar les quotes de l'AMPA, has de pagar les vacances, les colònies dels teus fills i això sí que el 97% de les famílies s'enteren i ho paguen, no? I després hi ha una connexió, una comunicació o una col·laboració més estreta, (pp. 10 – 11). Entrevistes personalitzades. (p. 12),</p> <p><u>Entrada aula</u>: per exemple van treballar la guerra de Bòsnia em sembla, o algo així, una guerra d'aquestes i llavors van fer venir avis que havien viscut la guerra civil i els van explicar (...) algú que és arquitecte pues ve i explica com això.. (p. 12).</p>
<p>Escuela: Docentes – No docentes</p>	<p>Categoría: Relaciones F – E: Tipologías, mecanismos, estrategias y políticas</p>
<p>ND1</p>	<p><u>Su papel en la escuela</u>: Sóc l'encarregada de les activitats extraescolars, del menjador i de la guarderia de les 8 del matí. Llavors, cobrem els rebuts als pares i els hi fem una mica d'enllaç amb totes les coses extraescolars. (p. 1).</p> <p><u>Ante los problemas</u>: quan tenen un problema ho intenten solucionar; (...) l'escola SEMPRE intenta solucionar tots els problemes de tothom. (p. 9). La solució pot ser més bona o no, però ho farem amb un to natural; sense renyar-te i sense dir-te: "va, no passa res". És com si fóssim una família molt gran. (...) Jo penso que les famílies es troben acollides a l'escola. Per exemple: "oi, no tinc borsa de piscina", "no et preocupis li deixem una nosaltres". Intentem solucionar una miques les coses a les famílies. Jo crec que és en general, tan per part de l'equip directiu, per l'Àlex, per nosaltres. És com si tots forméssim part de la mateixa casa. Bueno, de fet formem part de la mateixa casa. (p. 11).</p>

	<p><u>Escuela – familia:</u> <i>Obrir l'escola en aquestes coses [mostrar els projectes que fan com a aula]. De vegades, l'escola patim una mica d'això, de que fem coses molt maques o que fem coses molt d'això i que sempre ho tenim molt tancat als pares. O fem, no sé, el carnestoltes que és a lo gran, no; i clar, els pares es queden com molt al marge, però ja està bé. (...) Però a vegades, fem altres coses de projectes o quan fan conferències o coses de classe que són molt maques i als pares no li acaben d'arribar; i això em sembla bé, obrir-se. Veus, un grup reduït, amb la mestra, ells ho veuen i tu els hi explica. A mi sí em sembla molt bé obrir i ensenyar aquesta forma de treballar més especial que tenim a dintre de l'escola. (p. 14).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias:</u> <i>Jo sobre tot penso que és escoltar-les. Escoltar els problemes que tenen. A llavors, treure-li aquesta angoixa de dir: "a veure, és veritat que és molt gros, però això té solució". Jo crec que lo més important de l'escola és això: saber acollir a les famílies quan té un problema, i llavors a partir d'aquí ajudar-la a canalitzar i buscar els camins bons per a que això tingui una solució o entre tots, trobar una solució. El fet de trobar-se acollida davant dels seus problemes. Jo crec que és lo més important que tenim a l'escola. Ajudar a les famílies a que solucionin els petits problemes que poden tenir del dia a dia o aquestes angoixes que tenen, jo crec que és lo millor. (...) Jo crec que lo més important que fem és acollir a les famílies. Jo crec que les famílies aquí a l'escola estan molt acollides, molt acollides. (pp. 14 – 15).</i></p> <p><i>Tot és per circular. Tota la informació que se l'envia als pares es per circular o a la porta un cartell i ja està. Les sortides es donen a començament de curs i llavors ja es fa tot, ells ja saben el dia que es fa la sortida i ja està. Tot s'informa via paper. De vegades, els nens quan són més gran, a 4rt ja ho escriuen a la seva agenda, escriuen les seves coses per a que es facin responsables d'aquestes coses. (...) Hi ha una entrevista personal per a cada família a l'escola, el tutor s'entrevista amb la família, amb una família pot tenir una entrevista i amb una família pot tenir més d'una, més de dues o més de tres. Les que calguin i les que les famílies necessitin. Partim de la base de que no tothom som iguals. Tothom és diferent i tothom necessita el seu temps. I després fan la reunió de classe a començament de curs i després no sé si fan una altra de valoració cap al final. (...) Es fan un comentaris de final de trimestre, nosaltres al menjador també fem uns comentaris, no sol si mengem o no mengem; sinó també una mica la relació personal. I a la piscina, fan un comentari del nen personalitzat de com està el nen a la piscina, de la relació que té el nen amb els altres nens (p. 16).</i></p>
ND2	<p><i>si hi ha més sintonia amb els pares la cosa funciona més bé. (p. 8).</i></p> <p><i>hi ha diverses relacions. Des de la família que diposita al nano com si fos una mena de guarderia, i que no participen; fins a famílies que creuen que portar als seus fills a aquesta escola és com un benefici pel seu fill, intenten implicar-se en activitats extraescolars o en l'associació de pares donant algun tipus d'ajuda o inclòs involucrar-se en alguna feina que estigui fent el seu fill. Perquè es demana a més això, que les famílies puguin, més o menys, connectar lo que s'està treballant o que puguin aportar alguna mena de material o lo que creguin que pugui ajudar en el desenvolupament de l'activitat que s'està fent a l'escola. Hi ha gent que està molt en sintonia i gent que, bueno, que se limita a això a portar i recollir al fill, jo diria que és un grup menor, però amb una certa disconformitat en com funcionen les coses amb lo qual entorpeix; perquè els nanos ho capten si tu confies o no confies en l'escola a la que van. (...) en general, és una relació de cooperació. No he fet una estadística, però per lo que percebo al menys a les entrevistes que jo faig a famílies o mestres en general, jo diria que hi ha una certa sintonia escola – família. (pp. 8 – 9).</i></p> <p><i>S'han fet experiències per exemple d'alumnes que expliquen com si fos una exposició o una conferència una feina que han fet als</i></p>

	<p><i>pares que vulguin venir. O també, s'intenta posar als passadissos o dintre de l'escola en general exposar feines i que els pares... no sé exactament qual, però sé que hi ha dies o moments que poden entrar a l'escola acompanyar als seus fills i que els ensenyin el resultat de la feina que s'ha estat fent mitjançant: murals, maquetes, fotos, power points, CDs de fotos, etcètera. Vull dir que hi ha una intenció de que puguin comprovar el resultat de lo que s'està fent dintre de l'escola. I una altra via és això, que entrin a les aules a veure una sèrie de maquetes o de manualitats o de feines o que escoltin una explicació; o inclòs que els pares puguin fer una explicació. (p. 9).</i></p>
<p>ND3</p>	<p><i>Su papel en la escuela: Jo faig absolutament de tot. O sigui... no sé, he arribat a fer alguna classe, eh... de tot, o sigui des d'obrir la porta i atendre el telèfon en tot lo que és atenció al públic, vale? Fins a fer coses pues de... reprografia, fins arreglar endolls o coses o magatzemar coses o distribuir coses o encarregar-me de logístiques de coses fins a el tracte amb els nanos, que jo crec que és super important, sobre tot a aquesta escola. Tots els nanos em coneixen, evidentment. Ve un el cures, ara aquell la ferida com aquest que estava aquí ara (es refereix a un nen que s'havia fet mal, i l'Àlex li estava curant), molts profes m'envien als nanos quan estan castigats per a que parlin amb mi, pues parlem una estona de lo que havia passat, es calmen i pugem a dalt i ho parlem tos una mica, saps? És que és una mica de tot. Escoltes una mica als pares, els seus problemes. Ni un ni dos, tens moltíssimes coses, res concret, però pots abarcar qualsevol cosa. Pots fer cosa fora de l'escola, no sé... tot lo que és el tema de papers de l'escola, entregar-los, anar aquí, al registre, a ensenyament... fas mil coses. D'això a comprar jo que sé, un equip de so que van anar a comprar l'altre dia. Fas moltíssimes coses. I a la par per un costat de relació amb la gent, i per altre costat relació amb els nanos i amb els mestres evidentment; i per altre costat tot el tema més logístic. S'espantilla algo pues jo, tu has de mirar de poder-lo arreglar, o que vinguin de tal lloc i... mil coses. (pp. 3 – 4).</i></p> <p><i>(...) sóc el filtre de l'escola. Els pares quan arriben, primer parlen amb mi i depèn del problema, depèn la cosa els delego cap a un lloc o cap a un altre. Això requereix primer, psicologia una miqueta de dir: "a veure qui és aquest pare, de qui pal va i a veure si realment té raó o no i què vol i cap a on el puc dirigir". El tema, per exemple, amb els pares nous que vénen a l'escola, jo faig el tema de les pre-inscripcions, llavors tots els dubtes que tenen de si tal, de l'escola, de no sé què... pues sempre em pregunten mil coses, no? i clar, has de saber una miqueta de que va l'escola, no? Del projecte educatiu, de les comunitats d'aprenentatge... (p. 7).</i></p> <p><i>Escuela – Familia: Mestres i famílies. Això és molt més complicat. Això és molt més complicat perquè aquí entra molts factors. Molts factors, perquè hi ha gent... Jo penso que hi ha gent que sap clarament la funció de l'escola, la té clara i bueno és un gran percentatge la veritat, i cap problema. Però hi ha gent que confon moltes coses, confon l'escola amb tu has d'educar el meu nano. (...) És una feina de tothom: escola, carrer, gent, amics, família evidentment. I bueno, hi ha gent que de vegades pensa també que el seu fill és l'únic de la classe, l'únic de l'escola, l'únic del món, pràcticament; llavors demana coses que hauria de veure que no són possibles, no? (pp. 8 – 9).</i></p> <p><i>Relació família – escola. Eh... jo crec que hi ha una relació molt de tu a tu. O sigui, les famílies es poden sentir molt acollides. (p. 1 bis).</i></p> <p><i>I potser aquest tipus d'escola requereix no només de les persones que treballem aquí; sinó de les famílies. Requereix una implicació. (...) És una implicació en tot, dons de fer activitats... no sé, qualsevol cosa. Si et demanen alguna cosa pues fer-la o coses així. D'estar una mica al loro de tot. (p. 2 bis).</i></p>

	<p><u>Ante los problemas:</u> aquí en el moment que hi ha un problema, s'espera, se parla, se dedica temps. Jo he vist pares que han estat aquí parlant 3hores sense cap visita prèvia. (...)S'escolta a la gent i s'intenta posar no només a la seva pell, sinó a la pell del nano que és súper important, que realment és el nexa d'unió entre les dues parts. I intentar que tinguin, que li quedi clar que el que menys es preocupa la gent que treballem aquí, i de l'educació dels nanos. (...). I això, lo important és que els pares sentin que aquí tenen un lloc de diàleg, saps? Que si tenen algú problema vinguin aquí a veure que fem. L'escola es preocupa. Hem tingut algú cas, fins i tot fora de l'escola i fora de l'horari. No sé tenien un nano que tenia uns problemes que a través de tots una mica el van apuntar a futbol, anar a buscar a casa, fora de l'escola, saps? Era una cosa voluntària nostre, va sortir de nosaltres... (pp. 15 – 16).</p> <p><u>Mecanismo – estrategias:</u> [entrada al aula] A mi em sembla súper positiu, és que no li veig res negatiu. Tot lo contrari, ho veig tot positiu perquè, jo pensava quan era petit... penso, no? (...)O sigui, que hagi la possibilitat aquesta de compartir projectes, treballs, de que els pares entrin a l'escola, a la classe, acompanyant als nanos o no, i als mestres i vegin: "pues mira ara estem fent això de les plantes i tal i...", això crea unes... no sé, jo crec que crea unes ganes de conèixer, no? Per totes les parts, des dels nanos que es motiven més, perquè clar són els seus pares i que entrin clar fa il·lusió, a qui no li fa il·lusió... i es motiva a que, pues aprendre més, no? I els pares saben lo que fan els seus fills, no? (pp. 9 . 10).</p> <p>Suposo que des de compartir que els nanos estan fent a l'escola: els treballs, feines i tal, pues venir a veure el que fan. Hi ha com una mostra de lo que estan fent els nanos, perquè a vegades aquest tipus d'escola lo que pot suscitar és un dubte intrínsec de dir: "ostres, realment el meu fill o la meva filla està aprenent o fent coses així". Clar, com és tot més abstracte, no? Dons en aquest sentit hi ha cada X temps o quan muntant algun treball o algo pues els pares puguen i ho veuen, els nens els hi ensenyen, els mestres també. Aquest és una banda. Després a través de papers escrits que enviem a les famílies quan necessiten alguna cosa, quan hi ha alguna xerrada, quan hi ha alguna història. Ara han muntat el mercat sostenible. Directament els mestres trien alguns pares que estiguin més predisposats a cooperar, a fer coses, per exemple el mercat sostenible està amb la Dolors i a la classe de la Dolors vam dir: "Ah, pues mira, la mare de tal està una mica més lliure i col·labora i tal, pues li podem dir a veure si li va bé fer això i l'altra mare i tal". És una mica... s'improvisa bastant però amb una mica de sentit. Bàsicament seria això. (...)Hi ha entrevistes amb pares i mares, això ja és cosa de cada tutor. Trimestralment posa unes dates i unes hores per fer unes entrevistes, les hores que tingui lliure per fer un seguiment del nano. De vegades, fora d'aquestes entrevistes si hi ha un cas excepcional pues es pot parlar fora d'aquestes hores; o quan vénen a buscar als nanos es queden aquí una estona. Són estones que poden sorgir un problema, per exemple lo que comentàvem abans: "escolta, mira, joestic emmoinada perquè la meva filla no llegeix gaire bé i tal", "pues mira, li estem fent aquest seguiment", quan ve a buscar el nano o la nana pues li pot plantejar ara, o queden demà o se li pot comentar al psicòleg. Ells mateixos als claustres o a les reunions de cicles treuen casos. I això es fa continuament, des de que comença el curs, fins a final. (p. 4 bis).</p> <p><u>AMPA:</u> Tot funciona a través de l'AMPA: rebuts i tot lo que és així més econòmic i tots aquests temes. Però l'AMPA qui la mou acaben sent les mateixes famílies de sempre. (p. 9 bis).</p>
D1	<p><u>Estrategies - mecanismes – tècniques – entrada a l'aula:</u> Les famílies l'entrada que tenen a l'escola bàsicament és a través de les reunions, dic així una mica més l'oficial, eh? A pares nous, dons l'entrevista que fem als pares nous, una reunió de pares nous per explicar-s'hi una mica: organització i com manegar tot això; després hi ha les reunions de classe, les entrevistes normalment</p>

amb la tutora o el tutor, alguna potser amb algun psicòleg o algun servei d'aquest que col·labora també en tutoria. I lo que sí que ens hem plantejat es puguin les famílies, d'alguna manera entrar en les aules. (...) A vegades també, mig procés d'alguna activitat que estan tirant endavant... els nanos conviden a les famílies i ells mateixos sense fer seure i el mestre ho explica; els nanos mateixos ho explica a les famílies el que està passant en aquella aula. Això per lo que és l'entrada a les aules. Entre el mig del procés que es necessita, dons a vegades de tenir informació, tenir això... intentem que el tipus de deure que enviem a casa, per dir-ho d'alguna manera, siguin deures, a vegades, mecànics, de fer multiplicacions i practicar o de lectura. Però de vegades també, explicar a les famílies què estem fent, si necessitem algunes opinions, si tenim un dubte a la classe: "ens estem plantejant això i volíem saber la vostra opinió". És a dir, incorporar a través d'aquest model de deures, l'entrada també de les famílies, les opinions de les famílies i que els hi permetin en tot reflexionar compartidament el que s'està fent. També hem fet algunes sessions de portes obertes, és a dir, algun final de trimestre o per Nadal o en algun moment més rellevant, hem obert portes i llavors els nanos han explicat a les famílies: el treball per taller, el que estan fent a les aules... (...) Hem fet també de vegades, amb els de sisè alguna representació de teatre i convidem a totes les famílies i també els de sisè també ho veuen. En la part de música, dons alguna vegada, per Nadal hem organitzat la cançó que canta cada grup, pues que les famílies ho puguin venir a escoltar tot alhora. I hem intentat o estem intentat muntat algunes comissions de treball on hagin mestres, nanos i famílies que puguem anar una miqueta més allà d'alguns aspectes. Hi ha la comissió de la gent de 21, que organitzaran tot un mercadillo de roba de reciclatge que ho portin a veure com va aquest intercanvi. Tenim la comissió de la revista, perquè ho estan fent ara unes famílies, de veure si es pot fer com un consell de redacció. (pp. 9 - 10).

en el grup hem parlat molt del sentit que li donàvem als jocs matemàtics. Dons amb els pares vàrem jugar amb els jocs matemàtics i després vam intentar rescatar-los per veure què pensaven ells que s'havia de treballar en tot allò; per ajudar amb la vivència a donar una explicació de com estan treballant els nanos. Això per lo que seria les reunions de classe. (p. 12).

I després hi ha les entrevistes que al menys fem una de fixa amb el tutor i les famílies, que tan hi pot demanar un com l'altre per situar-se una mica. És a dir: com està el nano, com es veu a casa, com està a l'escola. Intentem que en els informes, que també reben les famílies, apareixi tot això i la veu del nano també. (...) D'informes a infantil hi ha un parell d'informes i a primària hi ha tres, que coincideixen més o menys amb el final de cada trimestre. Intentem que en aquest informe també hi hagi algun full o alguna imatge o lo que sigui, o bé el mestre acompanyat del grup defineixin una mica lo que han estat treballant i com; o a vegades, juntament amb això, el mestre fa la seva interpretació i també ho afegeix. De manera que els pares també es puguin fer una mica la idea de lo que hem anat treballant i posar-ho en un full a part... I els informes intentem que tinguin una part de component més: emocional, d'estat d'ànim, de relació; i una part més: de lligams, tot i que va tot junt, amb lo que són el projecte, les matèries (p. 13).

Avisos, notes i tot això depèn. Normalment si és per quedar amb una família en concret, a vegades fem servir la nota, la telefonada o lo que sigui més ràpid, tant amb el nano, si és més gran fa d'intermediari o no. Les notes les donem en format paper, molt format paper. (p. 15).

En algun cas es fa servir la llibreta amb nanos, per exemple sobre tot, jo diria en un cas o dos, en algun cas d'algun nano amb alguna dificultat afegida que ens interessa molt d'estar molt al dia en lo que passa a casa, amb lo que passa a escola. I llavors, a través de l'entrevista que es fa amb la família, dons es diu: "mira, farem servir la llibreta". L'agenda Se la compren cada nano. El que sí que es demana és que a l'obrir l'agenda surti tota la setmana... que no sigui una agenda del dia a dia, el dilluns i dia a dia, perquè sinó és un jaleo. Dons que ells tinguin al menys la planificació de la setmana organitzada. (p. 16).

	<p><u>Acollida i atenció a les famílies:</u> <i>Amb els pares nous hi ha primer la reunió que tu ja vas assistir de portes obertes, que això són per pares que encara no estan incorporats en el projecte d'escola, no? Que estem intentant explicar-hi el projecte per si el sedueix o els hi ve de gust dons que ells puguin incorporar-se. Això seria una qüestió. Que també és un tipus de reunió que hem d'acabar d'afinar i hem d'acabar de veure quin contingut, com la plantegen i quin escenari muntem. Un cop els pares estan a dins de l'escola, pels pares nous es fa una trobada; bàsicament són la majoria de P3, perquè els altres són pares sueltos. I per a P3 s'ha fet de diferents maneres. (...). I a la resta de famílies normalment l'equip directiu les reunim i els intentem explicar una mica tot això. I després ja els posem en contacte amb els tutors per a que els tingui en compta i puguin anar-los respescant en les qüestions que es va plantejant. Això seria una qüestió. (p. 11).</i></p> <p><u>Abans d'un conflicte:</u> <i>intentem sempre que la via sigui el tutor en primera instància i; sinó hi ha res pues que no el faci aconsellable, si són coses administratives, sí que els acotem: si han de portar papers o necessiten un rebut i tot això intentem ajustar-los a un horari. Si és una cosa que ens plantegen o fem: aquí arriba i aquí els atenem; o sinó és possible perquè hi ha una altra cosa en marxa, busquem el moment més immediat on podem trobar-nos. Per part de la família i per part nostra. Normalment si són qüestions d'aquestes la solucionem o intentem seure, buscar què és lo que ens preocupa, quines alternatives hi ha i què proposen i què proposem i com ho negociem. (...) Jo penso que sí que és veritat que qualsevol cosa d'aquestes és important de... a la que detectes situacions de conflictes, de problemes o no saber que passa, d'abordar-lo ja. (pp. 14 - 15).</i></p> <p><u>AMPA:</u> <i>la relació és a partir de l'equip directiu. Perquè fins ara les relacions les tens més amb les famílies (...) és una mica de complicitat. Jo penso que hem de viure com de complicitat, que a vegades tens la sensació de que afines, però que també has de deixar de dir, que també és bo que tinguin idees i ganes i trampa, (p. 20).</i></p>
<p>D2</p>	<p><i>Hi hauria d'haver una relació de complicitat, (...) En principi s'hauria de tendir a la complicitat. A més a més, sembla que els factors que sembla únic, bueno, un dels factors no l'únic que funcionen en els casos que diuen que hi ha èxit, dels informes PISA, és la implicació de la família i de la comunitat en el funcionament de l'escola. La relació d'entrada és complicitat i donar valor a lo que s'està fent a cada lloc... la nostra escola, que a no funcionar amb llibres i estar en projectes i tot plegat crea una certa desorientació a la família de coneixement: "què fan a l'escola?". Perquè de vegades els hi arriba poca cosa o molts converses interessant que es tenen als projectes, no es arriba res. Llavors, jo crec que estem en un procés en el que intentem que la complicitat es vagi creant i tendir llaços per la complicitat. (...) els papers han de ser molt diferenciats. Això està claríssim. Uns són els pares i els altres l'escola. (p. 6)</i></p> <p><i>(...)general les famílies quan si posen i realment entenen una mica funciona molt bé. I quan hi ha hagut algunes trobades amb les famílies i ens posem d'acord, es nota de seguida els efectes en els nanos (p. 7).</i></p> <p><u>Mecanismos – estratègies:</u> <i>el que seria d'entrada a l'escola quan vénen a matricular si es durant el període normal és quan expliquem com funciona l'escola, fem una presentació dels objectius d'escola, tota aquesta filosofia, expliquem una mica., fem una atenció directa, expliquem tot. Un cop funciona, és el tutor el que crea els lligams i és el tutor en principi qui fa l'enllaç escola i família. (p. 11)</i></p> <p><i>(...) intentem que cada cop hi hagin més situacions en que les famílies s'impliquen més directament en l'escola. Per exemple,</i></p>

	<p><i>participar en la construcció dels jocs matemàtics, ara intentem que en la revista de l'AMPA hi participin els alumnes mig el seu consell de redacció. És a dir, estem intentant crear una sèrie de comissions... hi ha una comissió de consell que és el de participació, que intenta fer que la distància entre la família i l'escola sigui el mínim possible per poder establir complicitats. Fer cada cop més portes obertes i cada cop trobar més maneres per explicar-nos. (p. 11)</i></p> <p><i>les sortides i tot això que estan programades des de principi de curs, cada tutor explica el tros que vol. I jo diria que en general, tot i que es comenti amb els nens, l'elaboració de la documentació, de les colònies al principi la fa el tutor, però cada cop es dóna més protagonisme al nen a l'elaboració de lo que és el contingut. (...)estem intentant crear un fitxer de pares, mares, ex-alumnes, etcètera que estiguessin disposats a parlar-nos d'alguna cosa que els hi agradés (...), l'entrevista... tenim pautat que hi ha una entrevista mínim a l'any, en la que hi ha un intercanvi d'opinions de lo que està passant en el nano. (...) a vegades va bé fer-les després d'un informe, podem parlar que els s'ho hagin mirat, parlar... i en els informes també intentem que els nanos hagi expressat la seva opinió. (...) sempre diem que els pares, els que vulguin, truquin un moment i parlin amb el tutor a unes hores determinades, que estan obertes per a que es facin. (pp. 12 - 13)</i></p> <p><i>Som conscients de que és important tenir el contacte, i llavors intentem ser el màxim inflexibles possibles. no farem una entrevista a la 7 de la tarda, perquè aquest és el meu horari". El que passa sí és que hi ha un moment, percebem quina és la situació... i percebre, clar quan és important flexibilitzar aquesta situació per poder solucionar alguna cosa. Perquè sinó si te poses molt inflexible en segons que o a una família o pares que ja veus que els hi costa molt; si un dia dius: "escolta podeu venir...", "és que podem venir a les 8 del matí"; dons vens a les 8 del matí i els enganxes. (p. 14).</i></p> <p><i>AMPA: l'AMPA? Home, jo concretament tinc bastant... tinc relació via consell i les diferents comissions de consells. Joestic a la comissió econòmica. En aquesta comissió hi ha un punt en el que ens de trobar pares del consell, pares de l'AMPA per veure com va tota l'economia. L'AMPA fa una aportació econòmica important a l'escola; per tant, hem d'hagut d'explicar allò com es fa, per què és... (p. 15).</i></p>
D3	<p><i>Relació família – escola: Jo penso que ho cuidem i que hi ha una intenció cada vegada més ferma, i que cada vegada es dibuixa, és a dir, la intenció potser sobre el paper: "intentarem treballar molt la relacions amb les famílies", i aquí es queda. (...) Des de parvulari on potser, perquè jo tinc més història, es fa dia a dia, és a dir, dia a dia, sense caure en la llar d'infants, però sí que s'intenta tenir un contacte inclòs més de tu a tu, molt més directe a la família, i des de problemes de: alimentació, d'alguna malaltia, d'algú mal humor o d'alguna alegria, per part del nano o per part de la mestra. I a primària, jo trobo a faltar aquest contacte, és a dir, és una de les coses que com a història meva,(...) a primària el contacte és potser més l'entrevista, tot i que hi ha moments que es manté, jo he buscat aquest contacte més informal. A vegades, dons sortir al carrer jo i de dir: "oi, no... escolta que..." amb qualsevol excusa surto jo al carrer. Les mares, per organització de l'escola, les mares de parvulari ja no entren a recollir als seus fills quan surten a les 5. però si que trobar-se'ns pel carrer, saludar-se'ns, algun moment puntual, inclòs, jo tocar per telèfon a casa seva perquè ha passat alguna cosa grossa o perquè hi ha alguna cosa que em preocupa, o perquè el veig malament o perquè està malalt i fa molts dies que no ve (...) contacte més formal i institucionalitzat d'entrevistes, d'informes, de documents que es donen a les famílies, que aquest suposo que són com més com totes les escoles (pp. 7 – 8).</i></p> <p><i>El primer que hem de fer amb els nostres alumnes és respectar als seus pares. Respectar molt als seus pares (p. 3 bis).</i></p> <p><i>Estratègies – mecanismes – tècniques: portar com una llibreta on els nanos van apuntant allà coses o al final de trimestre fer</i></p>

	<p><i>algun document de: “hem treballar això, això, allò”, de convidar-los a l’aula en un moment determinat del procés del projecte (...) sinó els hi involucrem molt a les famílies en el procés d’aprenentatge dels seus fills, penso que els seus fills queden coixos. (p. 8).</i></p> <p><i>els informes de final de trimestre també es posa, hi ha un tros que intentem que surti la veu del nen, que moltes vegades és el que ell ha escrit aquí. O alguna opinió, per exemple en la primera que era “malgrat que ella pensa que ha de millorar molt la lectura i jo penso que llegeix prou bé; o malgrat ell diu que llegeix molt bé i que no cal llegir molt més o que no li fa falta practicar gaire, jo penso que és molt optimista” (riu). Vull dir, que a vegades pot coincidir l’opinió de la mestra amb l’informe i a vegades no. però sí que intentem també, posar la veu del nano dins de l’informe. (p. 11).</i></p> <p><i>els informes han d’informar, és a dir, l’informe és un document que no podem anar posant trossos iguals per tots els nens, que ja està bé un tros com a valoració de grup, però després al informar s’ha de dir als pares lo que aquell nen sap fer, si aquest nen mesura amb precisió, si aquest nen sap utilitzar unitats de mesura, si aquest nen domina la resolució de problemes, si aquest nen sap detectar lo que se li ha estat demanant en un moment determinat, si aquest nen s’expressa en diferents tipologies de text i sap expressar-se amb cada una d’elles. (p. 12).</i></p> <p><i>intentem acomodar-nos molt als horaris dels pares. És a dir, o bé es fa dos torns, jo sé que per exemple la mestra de primer, la lta ha fet que un dia els pares poguessin venir a la tarda a partir de la 6 ó de la 5 i un altre dia va obrir-ho al migdia, m’entens? Perquè hi ha gent amb diferents horaris. (p. 12)</i></p> <p><i>som bastant flexibles per permetre l’entrada... si és important pel nen és important per nosaltres. (p. 13).</i></p> <p><i>obrir l’aula als pares és molt important. I obrir l’escola als pares és molt important. (...) una de les coses que ajuda molt és l’entrevista amb les famílies, a poder ser fer-la en la classe. Que és l’espai que el seu fill comparteix durant 9 mesos a l’any. I el pare pot veure, pot dir: “ah, això o allò”. (p. 3 bis).</i></p> <p><i>(...) hi ha comissions. A part del consell escolar, sé que hi ha comissions. La comissió permanent del consell escolar que és quan hi ha un tema immediat. Hi ha la revista. I jo penso que lo més important, i que és una cosa que no està institucionalitzada però que és molt important, és que els pares en qualsevol moment: en un moment d’emergència, en un moment de molta necessitat, podem picar a la porta del despatx; i sinó en aquell moment, si al llarg del dia se l’atén. I quan dic al despatx és perquè el despatx està aquí, a peu del carrer. Però si volen parlar amb un mestre, jo sé que ho faran arribar al mestre. Penso que la immediatesa i l’eficàcia són coses important i que és un gran valor. I que el cultivem. A part, hi ha la revista, les entrevistes... per exemple si una família vol parlar amb tu quan els nens surten dons parlem. I busquem un raconer, no parlem allà davant de tothom. Penso que això és una manera de ser accessibles. Hem de ser conseqüents amb lo que diem i amb lo que estem construint. En aquesta entrevista està la mestra que és la que llegeix els informes o fa una mica de esbós dels punts que vol tractar. (pp. 6 – 7 bis).</i></p> <p><i>Tenim la llibreta personal dels nanos. Ells apunten coses, des de les excursions, el recordatori de l’aniversari d’un company, un deure que han de fer. Però jo al menys no la faig servir com a llibreta xivata. (p. 9 bis).</i></p> <p><i>Ens basem molt en el diàleg, ens basem molt en que ells expressin els que es hi passa, el que els preocupa realment. (p. 10 bis).</i></p>
D4	<p><u>Su papel en la escuela:</u> <i>Jo penso que el meu paper dintre de l’escola cada moment ha estat una mica... al llarg del temps ha estat diferent, (...) la implicació que jo he tingut amb l’escola... per mi l’escola ha estat un lloc de treball. Jo tampoc m’he vist mai com per estar en una direcció, per estar... Bueno, he estat en la meva classe... implicacions en coses generals potser sí; però massa implicació potser no n’he tingut. I en aquells moments, jo penso que estic molt més implicada, potser com que aviat em</i></p>

	<p><i>jubilare penso: "ja me queda poco". (Riem). Estic molt més implicada, em sento implicada, em sento amb ganes de tirar l'escola cap a endavant i... no sé. Per exemple, penso que amb totes les relacions humanes que ha pogut haver-hi al llarg de tota la meva vida a l'escola, dons quan han hagut conflictes potser de tipus relacional jo sempre m'havia quedat al marge, no m'havia implicat mai en cap conflicte perquè no tenia necessitat o la meva vida anava per altre costat. No era tot escola. I actualment, jo penso que estic implicada i penso que estem tirant l'escola endavant, una mica perquè també es creiem aquest tipus d'escola i tirar-la endavant.(p. 2).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias:</u> <i>actualment s'està organitzant una comissió de pares, mestres i alumnes per fer una comissió compartida de gent de 21 per sostenibilitat. ... d'intercanvi o de venda de roba, més que venda serà simbòlic suposo (...) Després hi ha el claustre, no el Consell Escolar que també els pares hi participen. I després coses així puntuals, com per exemple pot venir un pare a fer una xerrada dins de la classe perquè ens explica alguna cosa que ell sap. O jo per exemple a primer vam fer una activitat que era Morses, i llavors els pares, alguns pares ens van ajudar, van venir a l'escola amb els nens i van ajudar a muntar el circuit i després ens vam comunicar i els pares també hi era. (...)quan alguna família o tu et vols comunicar amb alguna família ho feu mitjançant: agendas, circulars, truqueu... (...)Home, ells quan estan contents és per exemple, quan han realitzat algun treball, aquests són molt maquetistes, hem fet una exposició i han vingut els pares. (p. 8).</i></p> <p><i>veure, nosaltres som flexibles des de les 9 del matí fins a les 5 de la tarda. En aquesta franja d'horari jo sóc flexible. (p. 10).</i></p>
D5	<p><u>Su papel en la escuela:</u> <i>D'entrada els pares la comunicació l'haurien de ser sempre amb el tutor a no ser que siguin coses que ja marxïn del que es la classe o que tinguin algun conflicte no resolt amb el tutor. A vegades també cal fer veure a alguns pares que potser si no veuen gens bé l'escola i no hi veuen solucions potser els aniria bé un canvi d'escola. Aquesta manera de fer està recollida en el projecte educatiu i en en les funcions de les tutories. Després hi ha una segona part de feina que es la relacionada amb les famílies com a grup, AMPA o Consell Escolar. En aquestes casos es la cara visible de l'escola i també la última responsable que les coses vagin bé. El director es el president del Consell escolar, que els convoca, fa les ordres del dia i els dirigeix. Això està recollit en la normativa de consells escolars en la funció dels directors. (p. 28).</i></p> <p><u>Relación familia – escuela:</u> <i>Em sembla que ja ho he comentat una mica abans però jo diria respecte mutu, transparència en les nostres actuacions, potenciar que formin part de l comunitat d'escola, donar valor les seves aportacions ,sobretot ara que vivim un mon amb moltes maners de pensar de viure i de creure diferents. Això no vol dir que tot es bo, però tampoc nosaltres sempre tenim la raó, o la raó és única. (p. 28).</i></p> <p><u>Política de escuela:</u> <i>Jo penso que explicar-nos i escoltar. Per això podem utilitzar a part de la veu diferents documents, com feines dels nens, fotos. Vídeos, la veu dels propis nens, dels experts, de les mateixes famílies, les enquestes, les avaluacions més figuro-anlògiques.... (p. 28).</i></p> <p><u>Antes conflictos:</u> <i>Jo crec que també es de la majoria de l'escola, però per si de cas es la meva: Potenciar el respecte mutu. D'entrada jo crec que escoltar i respectar qualsevol creença i opinió sempre que sigui dita des del respecte i d'una manera correcta. Això no vol dir que s'hagi de fer el que aquella persona proposa si implica altres persones.</i></p> <p><i>Si la persona està molt enfadada el que primer s'ha de fer es deixar un espai i temps perquè es calmi. Penso que no ens hem de</i></p>

	<p><i>precipitar en les respostes, ens hem de donar temps per pensar en el problema. Afavorir la comunicació de la família amb el tutor si el problema es de classe i van directament a direcció. Explicar les vegades que calgui que perquè els nens se sentin millor i ens respectin a tots pares/mestres necessitem mostrar-nos respecte mutu. Això no vol dir pensar el mateix sinó permetre i acceptar que els altres pensin diferent sense fer-ne un conflicte no controlable. (pp. 27 – 28).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias:</u> <i>Les reunions de pares a vegades ha canviat la manera, la manera que fem informes procurem que hagi opinions de pares, preguntar-s'hi opinions d'altres maneres, també, eh... demanar que els pares puguin, de fer sempre hem demanar que vinguéssim a la classe a explicar-nos alguna cosa, però pot ser una altra vegada... ja va haver un moment que això es va donar, després que hi havíem d'haver fer... (p. 4).</i></p> <p><i>intentem molt fomentar que els pares vagin directament cap a els tutors, i que no sigui el director; de totes maneres sí que jo he après amb el temps, no fa gaire que faig de directora, però tot i així he après amb el temps tant de fer de director com fer de tutora que quan ve algú enfadat el primer que pots fer és escoltar-lo, perquè si t'enfades tu amb ell aquí no hi ha possibles solucions. O sigui, com que la meva idea sempre és que hem de construir conjuntament, no demostrar qui té raó, doncs d'entrada la meva idea és sempre de... d'intentar que expliquin el què i pensar que ells han de tenir els seus motius per estar de la manera que estan. (p. 4).</i></p> <p><i>Les entrevistes intetem que siguin de 9 – 17h., ha passat tres vegades al llarg de no sé quants anys que s'hagi fet una entrevista fora d'aquest horari, sempre en casos molt, molt especials; perquè de fet, sempre hi ha una possibilitat, una hora o altra, sempre hi ha una possibilitat. (...) com fem l'entrevista? Eh, a parvulari els hi donen abans una cosa que volem també a primària, però que encara no ho hem fet, els hi donen abans un qüestionari respecte a que ells es plantegin coses; o sigui, que no vinguin a l'entrevista per a veure que m'han de venir a dir, i que pare i mare parlin, entre altres coses perquè si un dels dos no pot venir, com a mínim han pogut parlar abans. Un qüestionari sobre com menja, com viu, com viu l'escola, que explica, a quina hora s'aixeca, o sigui una mica de tot. (...)a primària es fa més o menys igual, però sense qüestionari. I sí, depèn una mica, això, de l'estil de cada mestre. (pp. 11 – 12).</i></p> <p><i>Reunions generals amb especialistes o experts , reunions de classe, entrevistes personals, la web, que els pares vagin a les classes i els fills els expliquin el que fan, demanar la col·laboració de pares i mares per diferents tasques i en diferents moment, potenciar un consell escolar mes participatiu.... (p. 28).</i></p>
<p>D6</p>	<p><u>Su papel en la escuela:</u> <i>Sóc el professor de música (...) sóc el animador - coordinador de festes que va molt lligat al meu càrrec de músic (p. 1).</i></p> <p><u>La entrada de las familias:</u> <i>al Nadal vam convidat ... el 0 – 5 va convidar a les famílies a veure el concert de Nadal. Havia una altra activitat de Dansa que fem, els de segon, que anem al polisportiu juntament amb altres escoles, i aquí també convidem als pares. (p. 2).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias:</u> <i>Hi ha una reunió general al principi de curs, on s'explica el plantejament, el que es pretén, l'edat en la que està els nens, s'explica els conflictes que poden haver en aquestes edats, el tipus de treball que s'endegarà. Aquest seria el primer contacte fort. Després hi ha les reunions particulars del mestre – tutor amb els pares, la mare, el pare... això que dèiem de les famílies monoparentals. A cada família una reunió a l'any, després altres reunions que poden sorgir al llarg del curs, sobre</i></p>

	<p><i>tot, entrevistes amb els pares, perquè en el cas de seguiment d'un nen, que té una problemàtica específica, dons anar seguint uns protocols d'actuacions, que de vegades tenen a veure amb els serveis socials. (p. 4)</i></p> <p><i>Respecte a les reunions: Tant de com es troba el nano en el grup, si el nen o la nena està bé amb els seus companys, si hi ha relacions positives, si treballa bé, si la feina els interessa, si fa la feina encara de que no els interessi. Com es situa aquell nen en aquella aula, fins com va la feina, etcètera. (p. 8).</i></p> <p><i>Un puntualment, de tant en tant, això que es fa de les portes obertes o en el cas de la música, els concerts, danses que es vegi treball, hauria d'estar bé. És a dir, els nens en la majoria de matèries ja porten una carpeta que van treballant i els pares poden anar veient la feina que es fa. La música com que és mitja matèria¹, amb lo qual si canta el nen bé, sinó canta malament. Per tant, de tant en tant poder fer un tipus de concert, poder fer un tipus de dansa o poder fer alguna activitat. (p. 8).</i></p>
<p>D7</p>	<p><u>Relació amb les famílies:</u> <i>vam començar molt a veure quines expectatives teníem mútuament. Que jo per exemple venia d'una escola on la relació amb les famílies jo l'havia tingut d'una manera fantàstica, vull dir, en general, amb tots els anys que he estat allà, penso que hem tingut una molt bona relació, de cooperació en la mida que elles podien. I les tutories amb la gent... amb les famílies que venien a les meves tutories jo m'he sentit molt còmoda sempre, molt acollida, també és veritat que he acollit a la gent. Vull dir, que ha estat un acolliment mutu. (...) vaig fer una entrevista que em va durar 4 hores. En tandes de dues hores i dues hores en dos dies diferents, perquè ell plantejava qüestions i necessitàvem aclarir i necessitàvem reconduir coses (...)jo amb la gent me la trobo pel carrer i parlem tranquil·lament, no sé, tampoc és que ens expliquem la vida ni molt menys, però sí que a vegades et fan confidències i, en general, jo crec que ha millorar molt. De fet, jo ara em trobo molt còmoda amb la gent, amb les famílies que jo tinc un contacte més directe. (p. 12).</i></p> <p><i>Al llarg de tota la meva història de relacions amb les famílies, jo he tingut molta complicitat i jo m'he sentit a gust amb la gent; vull dir, no són amigues meves, sí que m'han fet confidències i sí que m'han explicat coses que moltes vegades m'han dit que no ho han explicat gairebé a ningú. Hem pogut tenir parcel·les. El que passa és que no establint relacions d'amistat. Però sí que establint relacions en les que: "bueno, les criatures estan allà i en algun moment m'he sentit una mica ofesa per segons quines coses m'han dit en un moment determinat", perquè en un moment determinat m'he sentit ofesa perquè una persona m'hagi dit una cosa concreta que a ella li dona la impressió de que és ella la que ensenya a la seva filla. (pp. 17 – 18).</i></p> <p><i>Jo em sento be, jo em sento còmoda. La paraula seria que jo estic còmoda amb les famílies. (p. 18).</i></p>
<p>D8</p>	<p><u>Mecanismes – estregies:</u> <i>a principi de curs quan ens trobem amb les famílies noves, fas unes pinzellades de quins són els teus propòsits per aquest curs (...) els explico de manera de treballar per projectes, i que en cada projecte no han de patir, perquè en un projecte surt tot (p. 6).</i></p> <p><i>Hi ha aquesta primera reunió, l'entrevista de curs... a partir de gener, que és quan hem donar els informes. Llavors jo, més que parlar de com va el nen, que també els hi dic, jo el que faig és explicar-li tot el que fem a classe. I el per què ho fan i com ho fem... primer els pares omplen una fitxa personal. (p. 7).</i></p> <p><i>els mestres de parvulari endrecen als nens a la tarda, i si ha sortit algo puntual els hi diu al moment (...) el primer trimestre el dedico a nens que veig que tenen una altra tipus de necessitat. (p. 9).</i></p> <p><u>AMPA:</u> <i>És important les persones que formen l'AMPA, perquè depèn de la tipologia de persona que t'entri sap d'anar d'una</i></p>

¹ No entenc bé allò que has dit. No sé si vols dir mitra o una altra paraula.

	<p><i>manera o d'una altra, de col·laborador o d'esquena. (p. 12).</i></p> <p><i>Entrada al aula: cada final de trimestre entren, veuen els passadissos, lo que han fet els nens. Sí, home, podrien entrar més, entrar i mirar que estan fent els nens. (p. 13).</i></p>
D9	<p><i>Relación familia – escuela: A veure, per mi és molt important ja de sempre (ressalta molt aquest adverbi) tenir molt bona relació i bon contacte amb les famílies. (...) En aquesta escola, tot i que l'edifici no comporta les millors condicions, és bastant fàcil arribar a les famílies. Jo en altres escoles, vull dir, sé que no és lo que pertoca, però s'ha hagut de fer esforços per aconseguir una participació i una bona relació amb les famílies, no? Aquí a mi em costa menys. (p. 5).</i></p> <p><i>la relació amb els pares, perquè tot això afavoreix a l'alumne, però a més a més és una bona relació. Per tant, s'ha d'intentar una bona relació, i si tu veus coses a darrera que no surten, has de donar temps, confiança perquè arriba un moment que pot sortir. (p. 7).</i></p> <p><i>és important que hagi una bona relació per a que aquest nen pugui créixer globalment com a persona. (...) Els mecanismes de bona relació s'han d'establir i s'han d'aconseguir. (pp. 9 – 10).</i></p> <p><i>Una bona relació seria ser capaços d'acceptar les crítiques, intentar posar-nos en el lloc de l'altre i escoltar. Aquesta paraula que la he repetida tant, escoltar als que tenim aprop i entendre les diferents maneres de veure les coses o les situacions que es donen tant a l'escola com amb els nens com amb els adults. (p. 3 bis).</i></p> <p><i>Tu com a professional tens molt de guanyar si ets capaç de tenir bona relació amb les famílies. I les bones relacions amb les famílies passa per lo mateix: escoltar-se, orientar si els pots orientar, explicar sense deixar malament al fill; explicant no només les dificultats, sinó les parts positives que té el nen, no? Sobre tot en les entrevistes, jo penso que s'ha de començar sempre per la part positiva. Per animar, per tranquil·litzar a les famílies, per després dir-li el que hi ha. (...). Per tant, les bones relacions amb les famílies també comporta l'entrada de les famílies a l'escola, amb els pros i contres que hi hagin. (p. 4).</i></p> <p><i>Mecanismos – estrategias – recursos: nosaltres les d'infantils les veiem cada dia a la tarda, a les famílies. (...) , les coses imprescindibles o puntuals o necessàries és un tu a tu directe, eh? Després nosaltres utilitzem un contacte familiar que és un àlbum que tenim, que fem entre tots i que col·laboren les famílies també, ens van portar més coses. I després hi ha alguna cosa més... (...)hi ha la trucada o hi ha la nota. També les deixem pujar a les classes de tant en tant. (...)també hi ha les reunions d'aula, que també és un bon moment per trobar-se, encara que siguin coses més generals, jo demano una reunió al final de curs. (p. 5).</i></p> <p><i>ha d'haver un acord d'escola, en el claustre d'escola ha d'haver-hi uns acords de quins mecanismes s'utilitzen i després intentar que funcionin al màxim possible. Tan per part de les famílies com per part de l'escola. A partir de reunions, de notes a casa, de fer-li entendre que és important pels seus fills. I ja està, dependrà dels canals que... dependrà de moltes coses (del barri, del poble, de la ciutat, de... moltes coses), però bueno, l'escola ha de tenir primer uns mecanismes establerts, modificables o no. (p. 10).</i></p> <p><i>fem un àlbum de lo que passa a la classe amb fotos i documentat una miqueta, no? Llavors, aquest àlbum va a casa cada dia i cada dia s'ha de tornar. Nosaltres a la reunió de pares ja els hi diem, no? Que la manera d'ajudar als seus fill és fer-se observadors de lo que veuen al carrer. (p. 4).</i></p>

	<p><i>Referent a la relació família a l'escola majoritàriament es fa el que marca la normativa: 1 reunió d'aula a l'any. 1 entrevista individual a cada família a l'any. 2 informes a les famílies a Infantil i 3 a Primària. També es parla amb les famílies sempre que els mestres ho creguin convenien i/o a petició de les famílies. A Infantil facilita el contacte amb les famílies a les hores de recollides d'alumnes, encara que no sigui un bon moment sempre es pot comentar algun tema puntual d'algun alumne. (p. 2 d).</i></p> <p><u>Mecanismos formales:</u> <i>I després hi ha la relació típica que demana el departament, no? Que són els informes, les entrevistes i tot això. Les entrevistes en principi hi ha una al començament de curs que és normativa, no és l'única i exclusiva, tant la poden demanar els pares com nosaltres que també la podem demanar. (p. 5).</i></p> <p><i>passem primer una fitxa als pares que ens contestin algunes preguntes, que ens interessa saber: com és relacionades amb els hàbits dels nens a casa, menjats, dormir... (p. 7).</i></p> <p><i>I les entrevistes les fem després d'hagués entregat el primer trimestre que els pares ja tenen una referència de quina opinió o què pensem nosaltres del seu fill. (...) , ja tenen l'informe que ja s'han llegit, aquesta fitxa que ja ens han portat i a partir d'aquí, comencen una entrevista... Jo començo demanar l'opinió de l'informe, si ells veuen al seu fill igual i llavors, demano explicacions o que m'aclareixin alguna cosa sobre l'alimentació i de les malalties, per puntualitzar més, saps? I si tinc algun dubte intento fer-lo sortir a la conversa, si jo noto algo en el nen o la nena i no veig ho intento. (p. 7).</i></p> <p><u>AMPA:</u> <i>és una cosa diferenciada, per exemple: colònies, activitats extraescolars, sortides els caps de setmana i tot això va per una banda, no? La revista, perquè fan una revista i llavors tot lo que és la relació amb l'escola és més a partir del consell escolar, i a partir, doncs, de les relacions individuals de grups i de nen – nena. (p. 13).</i></p> <p><u>Ante el conflicto:</u> <i>Primer tranquil·litzar les parts, després que s'expliquin (...) intentar que les dues parts vegin lo que ha passat, i buscar els punts positius per a que es puguin trobar. (...) escoltar l'explicació, veure quins són els punts d'afinitat (...) També se n'aprèn dels conflictes, no? Nosaltres diem que tenim conflictes de sabers... (p. 6 bis).</i></p>
--	---

Parrilla 1 – Subcategoría 1

Familia	Subcategoría: Participación – colaboración – implicación
F1	<p><u>Ejemplos de participación:</u> (...) <i>en actividades como los juegos estos que se han hecho para los críos y todo eso, pues siempre que puedo participo. Quiero decir que procuro integrarme y estar. (p. 4).</i></p> <p><i>Por ejemplo, en los juegos matemáticos estos pues no..., pero bueno, claro, también es por tiempo, por falta de tiempo. (...) Mucha gente no podía porque estaba trabajando. (pp. 10 - 11).</i></p> <p><u>Participación:</u> <i>Pues hay de todo. A ver, los hay que sí, y los hay que no; que no participan tanto. (p. 10).</i></p>
F2	<p><u>Participación:</u> <i>participem en la manera aquesta de quan et demanen informació o et demanen que els nens han de buscar... (...) Participar en aquestes jornades de portes obertes doncs fa allò que pots per a que al menys un dels dos pugui estar i vindre a</i></p>

	<p>veure. (p. 8).</p> <p><u>Participar i col·laborar</u>: Participar i col·laborar per mi podria ser un sol concepte. (p. 9).</p> <p><u>Ejemplo</u>: Tu li portes algun exemple o li has fet algun experiment a casa per a que ho puguin demostrar aquella informació que han viscut, i li dones tot el material per a que pugui fer l'experiment davant de tota la classe. Això són participacions directes de casa cap a l'escola. (p. 9).</p>
F3	<p><u>Participación</u>: jo en concret, nosaltres en concret fem el butlletí de lo que és l'escola, amb lo qual a veure, pues demano per part del professorat: "vinga què treballs s'estan fent a classe, quins podem publicar". (p. 9).</p> <p>Vull dir, comuniquem a través del butlletí de l'AMPA el que... pues clar, això fa particip de moltes coses, no? i de treballs que es fan a l'aula i tal que si estàs fora pues no, no participes tant. (p. 9).</p>
F4	<p><u>Participación</u>: Bueno, no tothom participa i cada vegades s'estan pensant fórmules, no? Per exemple, aquest any s'estan pensant fórmules de fer xerrades per interessos; és a dir, a lo millor una xerrada que pot interessar més al cycle infantil, una altra al cycle inicial sense tancar la possibilitat de que vinguin famílies d'altres cycles. (p. 22).</p> <p><u>Implicación</u>: I cada vegada implicar més als tres estaments: pares, escola i alumnes. Llavors, pues bueno, buscar maneres d'engrescar. (p. 23).</p>
F5	<p><u>Participación</u>: la participació de les famílies, la veritat és que clar, quan les famílies estan molt participatives, organitzades, vulgui o no, l'escola està o s'ha d'obrir per força, els mecanismes de participació de l'escola també són una mica limitats, perquè clar, tu no pots, les famílies no poden entrar en els que són els temes curriculars, els que són els temes d'estudis. (p. 8).</p>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Participación – colaboración – implicación
ND1	<p>Jo crec que sí són participatives, i també te diria la veritat, si les deixéssim ens organitzarien l'escola. (p. 11).</p> <p><u>Ejemplos de participación</u>: sobre tot en les activitats extraescolars (...) quan se'ls hi demana algo sempre participen. A la nostra part del menjador els pares no participen i a demás no entren mai i res. Vull dir, vénen, valoren... Si tenen alguna opinió la diuen en el consell escolar i si es pot fer es fa i sinó pot no es fa. (...) Amb nosaltres no participen massa, i a nivell d'escola jo no te puc dir en què participen i tampoc al claustre, perquè jo tampoc vaig al claustre. (p. 12).</p> <p><u>Participar – colaborar</u>: Per mi participar i col·laborar és bastant lo mateix. Els pares quan tenen un dubte, venen, expliquen... Quan tenen una idea: "escolta, que us sembla?", això ja és participar i col·laborar. Lo mateix que abans, poden participar i col·laborar amb les opinions, però no amb un físic a dins de l'horari escolar. (p. 19).</p>
ND2	<p>La participació estaria interessant que es pogués fomentar més; però clar, els horaris també condicionen molt aquestes coses. (p. 14).</p>
ND3	<p><u>Implicación</u>: Evidentment no tothom té la mateixa implicació, hi ha moltes famílies que s'impliquen molt; però n'hi ha d'altres que no s'impliquen gens, perquè ja tenen prou amb els seus problemes, les seves coses o per lo que sigui, o perquè no volen. (...) Jo crec que hi ha un part percent per la deixadesa. I un tant percent més petit està fent la seva feina, van a tope. (pp. 2 - 3 bis).</p>
D1	No hace ninguna definición de participación – implicación – colaboración. De alguna manera aparece en la categoría anterior.
D2	No hace ninguna definición de participación – implicación – colaboración. De alguna manera aparece en la categoría anterior.
D3	<u>Ejemplos de participación – colaboración</u> : Aquí els pares o grups de pares són persones molt col·laboradores, molt! Ajuden molt,

	<p>molts interessats. (...)famílies que tenen uns horaris que no lliguem gaire amb els seus, “és que la meua mare treballa fora de Barcelona, em deixa aquí a la guarderia a les 8 del matí” i dic: “escolta’m, dic a les 8 del matí quan et deixi parlo jo a les persones que s’encarreguen de la guarderia, pugeu a dalt i li expliques tu”. Pels nanos és molt important que vinguin els seus papes a classe, o que vinguin els seus papes a l’escola, és molt important, els arrosseguen: “mama vine, mama vine”. Em sembla que llevat de 2 ó 3 que va ser quasi impossible... (p. 14).</p> <p>Llavors, d’alguna manera vam demanar ajuda als pares i va haver-hi aquí un equip, sobre tot de mares, que durant més d’un trimestre van confeccionar, encara hi ha alguna resta aquí (mira al seu voltant), aquests jocs. És a dir, imprimint taulers, buscant fitxes, daus, si el joc havia de portar dons llapis i paper, dons llapis i paper. Si vols podem, igual està buida (vol ensenyar-me una capsa de joc matemàtic), aquesta està buida, però hi ha per dalt (es refereix a les classes) amb les instruccions, plastificades fins i tot. Aquestes mares es van passar aquí, deien: “va tercer i quart trieu un joc que voleu”, perquè hi havia un fotiment, tots registrats amb un CD. “Tercer i quart, què us agradaria?”, tu li baixaves la llista i de mica en mica elles se n’anaven fent, em sembla que allà encara hi ha. Va ser una situació molt maca, però clar era abans de Nadal i elles sentien, just aquí (assenyala el lloc de la sala), aquesta paret la sala de música que continua, sentien cantar nades. I una de les mares que és molt trempada diu, així andalusa: “que pena, que pena me da que eso no lo puedan oír todos los padres”, pues elles van gestionar: “que et sembla...” se van anar a parlar amb la direcció i van dir: “escolta, sense ànim de que sigui això el festival últim de nadal, podríem organitzar l’últim dia o el penúltim dia o en dos sessions que els nens poguessin cantar davant dels pares?”. (pp. 16 – 17).</p> <p>I quan col·laboren ho fan amb ganes i saben exactament on arriba el seu territori o el seu paper. I on comença el nostre. Per exemple, una exposició que va haver l’any passat o l’altre de l’escola d’ahir, de l’escola d’avui i l’escola de demà que es va fer amb col·laboració dels pares. Un pare que és publicista ens va fer unes coses precioses. D’oportunitats n’hi han. (p. 12).</p> <p><u>Implicació:</u> Implicar-los vol dir: escoltar-los, i com diu Palou: “intentar gosar que pot tenir raó”. Escoltar a una persona no és: “no, no jo t’escolto però jo tinc el que jo vull i això no m’ho variaries”. Jo penso que l’escolta, quan tu escoltes a un nen, a una persona gran, a un professional, sempre s’ha de pensar que pot tenir raó. (...) implicar no és manar, no es demanar. Sinó que implicar vol dir escoltar i escoltar vol dir: pensar gosar que l’altre pot tenir raó. Escoltant a l’altre pots aprendre alguna cosa, descobrir alguna cosa... (p. 6 bis).</p>
<p>D4</p>	<p><u>Ejemplos de participación – colaboración:</u> Llavors per Nadal als nens com a deures li vaig dir que s’inventessin un joc matemàtic. Aleshores, com els pares ja ho havien treballat, ja no era allò de dir: “ara aquesta mestra, aquesta boja què ens demana” (Riem). “Inventar un joc matemàtic, amb totes les regles, amb el material”, o sigui, havien de construir, inventar i construir un joc matemàtic. Aleshores, es va veure molt la col·laboració; i d’haver gent que els papes el van realitzar ells, es van sentir realitzats perquè ho van fer ells; però hi van haver que veies allà al darrera la mà del papa però que ho havia fet el nen. Que el papa havia ajudat pues a pensar, veies aquesta complicitat en els pares. Jo sempre he dit que pares i mestres hem de ser còmplices de l’educació, ens hem de sentir còmplices. No enemics, sinó còmplices; que si hi ha una complicitat el nen pot tirar molt més endavant. (p. 6).</p>
<p>D5</p>	<p>No habla en concreto de estos puntos.</p>
<p>D6</p>	<p>No habla en concreto de estos puntos.</p>

<p>D7</p>	<p><u>Colaboración – participación – implicación:</u> Per mi tota la col·laboració és bona i tota la implicació de les famílies és bona. Jo no tinc cap problema, els menys valoro, valoro d'una manera molt clara a la gent que diu: "pues mira, jo estic fent aquest quadernet o aquest estic fent això o estic fent...", pues molt bé. (p. 16).</p> <p>Col·laborar. Una família col·labora quan munten les coses que hi ha aquí. Però, és lo que et deia, en el model d'escola que et plantejges pot haver diferents models d'horitzó. Si lo que tu te plantejges és important o no. I després hi ha una altra qüestió, de dir: "a veure, tot això necessita unes estructures molt diferents". I necessiten temps, temps de gestionar, temps de buscar els espais i modificar moltes coses. Jo per exemple dedico moltes, moltíssimes hores a l'escola. (...) Llavors, a mi em dona la impressió de que tot i que les famílies d'aquesta escola estan molt implicades. Per mi el model de participació, d'implicació i de compartir les coses anirien amb la possibilitat de crear espais de debats i espais de poder compartir les idees sobre què veuen ells i elles, les famílies, com a necessari que els seus nanos i les seves nenes hagin d'aprendre per la vida, per la casa i per tot. Per tant, hi ha maneres de pensar, maneres de fer que et poden donar un cop de mà, que et poden ajudar a gestionar tot això. (4 – 5 bis).</p> <p>El poder compartir, col·laborar, participar, implicar-se comporta que a nivell d'horaris i espais canviïn a nivell familiar i de tot. Que es pugui conjugar no només els horaris laborals que favoreixen a l'empresa; sinó als horaris que favoreixen una millora de la vida quotidiana. Això pot ser una utopia, però les utopies estan per a plantejar-se-les i per arribar.</p> <p>Llavors, jo no crec que sigui lo mateix participar, que comprometre, que compartir, que col·laborar. Llavors jo penso que la gent aquí és molt col·laboradora, que algunes persones són molt participatives, altres no tant. Que en un moment determinat jo no tindria cap problema en muntar activitats que estiguessin gestionades de forma compartida per totes les persones que ens preocupa aquests nanos. (p. 5).</p>
<p>D8</p>	<p>Hi ha una col·laboració molt gran entre escola i famílies (p. 6).</p> <p><u>Ejemplos:</u> El curs passat molts pares van ajudar a preparar material matemàtic per fer jocs. Poden dedicar a fer un esforç. Tenim alguns pares que estan molt entregats. Hi ha un col·lectiu que funciona una mica així, a tropicons. Hi ha poca resposta quan es fa per exemple un acte que considerem nosaltres que és important: una pel·lícula, una xerrada... (p. 13).</p> <p>per exemple quan tu te has pensat una xerrada, que penses que és important... Què podem fer per a que vinguin? Perquè si faig una xerrada, penso que és important, ja no és una xerrada que fas tu; sinó que fos una persona especialitzada sobre aquest tema (p. 15).</p> <p>Vam fer com una autoavaluació de lo que eren les entrevistes de... les reunions de pares. (...) jo donava unes imatges i ells havien de dir com t'has sentit, la participació, l'has entès, ha sigut un rotllo. I llavors hi havia unes imatges que eren la figura analògica que és per dir com una imatge la teva resposta. Pues va haver poca participació (p. 16).</p> <p><u>Participació – col·laboració:</u> Pots participar aportant coses, llavors estàs col·laborant i pots participar des d'una manera més des de la barrera, sense aportar coses teves. Col·laborar és posar un granell més de sorra aquí. Participar poden participar molt i amb altres hem de veure com posem el granell de sorra. (p. 16).</p>
<p>D9</p>	<p><u>Ejemplos de participación:</u> Ells haurien de poder entrar a l'escola. Des de venir a explicar alguna experiència o venir a ajudar-nos en el projecte que estem fent en aquest moment o jo que sé, ensenyar-li a pintar o vídeo o no sé. Hi ha bastants possibilitats d'ensenyar-nos coses. (...) Ells haurien de tenir un paper més actiu, però la realitat ens demostra que sí que volen, però no tenen</p>

	<p><i>les facilitats per poder-ho fer; o sinó volen tots una gran part voldria, però segurament que no tenen les facilitats, inclòs per organitzar una entrevista han de fer miracles, perquè aquí tenim uns horaris bastant establerts. (p. 12).</i></p> <p><i>Participació – col·laboració: La necessitat de col·laboració conjunta família-escola per millorar l'educació dels nens/es. La participació activa de les famílies en el procés educatiu dels seus fills. (p. 2 d).</i></p>
--	--

Parrilla 1 – Categoría 4

Familia	Categoría: Fortalezas en las relaciones
F1	<i>Mantener una relación de que no estés cohibida, de que cualquier problema que tengas con libertad vayas, lo comentas con la profesora, con la directora o con quien haga falta. (p. 6).</i>
F2	<i>Punts forts... és una escola propera. Mai hem tingut cap problema, però de seguida vas a buscar al mestre i te'l trobes. No és allò que ningú s'amagui o hagi de demanar una audiència per trobar al mestre, no (p. 9). és la confiança que hi ha. Portes els teus fills a aquesta escola amb confiança, perquè saps que aquí es fan les coses amb cara i ulls. (p. 10).</i>
F3	<i>la relació personal és un punt fort. (p. 10). és que t'escolta i... Clar, si una persona t'escolta o un equip et fan sentir particip també, vull dir, que està tot lligat. Que tinguin en compte la teva opinió. Saps que sempre que tinguis un problema pots venir, pots exposar, t'han escoltat i es busquen solucions. (p. 5 bis).</i>
F4	No menciona las fortalezas de las relaciones.
F5	<i>Jo diria que en general hi ha una relació bastant propera del professorat amb les famílies. Sempre hi ha una atenció i una referència, és a dir, es creu molt en el tracte personalitzat; vull dir, amb això ja té molt de guanyar l'escola, perquè és lo que diem això de l'atenció personificada s'ha donat sempre, i això és un actiu ja que té l'escola. Després bueno, tot aquest sistema d'aprenentatge, de coneixement de les criatures individualment, que sempre hi ha una reflexió individual entorn a les avaluacions que fan. A les avaluacions sempre hi ha una valoració de grup i una avaluació individual. (p. 9).</i> <i>Hi ha un professorat amb un bagatge molt important. (...) el recurs humà, la persona. (.,.) La sortida és molt informal, a la sortida pots parlar, però potser facilitar-ho una mica més en alguns casos. I no sé. Home, jo crec que en aquesta escola en general el professorat està molt obert, dona unes respostes bastant immediates, quan hi ha conflictes, també. Vull dir, home, en general aquest són els punts forts de l'escola. (p. 7 bis).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Fortalezas en las relaciones
ND1	<i>Jo penso que és el mateix de sempre. El fet de que quan vénen aquí es troben com si fossin a casa seva, com si fossin un grup de gent que convivim molts anys junts i que ens anem coneixem i establim les nostres relacions personals. Amb els anys, quan una família a P3 i se va a 6è, a cada família s'ha establert una relació diferent. (...) jo penso que això és lo més important, que ells</i>

	<i>ens veien com a persones i que ens trobin oberts a escoltar sempre, i que nosaltres també els veiem a ells oberts a escoltar-nos en qualsevol moment. (p. 17).</i>
ND2	<i>Em sembla que s'intenta incloure a la família dintre de lo que està passant dintre de l'escola, tant per les coses positives com per les que no van bé. I s'intenta això, incloure des d'una mirada, això, analítica, d'intentar veure de com es pot fer per millorar. No només per discutir o discriminar o per exigir. També trobo un punt fort que les famílies cada vegada més reclamen xerrar amb els mestres, inclòs per demanar aclariment o per criticar; però vull dir, en general, dintre d'un cert respecte. I també em sembla positiu que cada vegada més els pares consideren que fer una consulta amb el psicòleg és una cosa més rutinària i més normal, o no tant dramàtica o vergonyosa. (p. 10).</i>
ND3	<i>La gent es preocupa. La gent que treballa a l'escola es preocupa molt per les famílies. Si et vénen amb un problema, no et diran: "escolta, no, jo no puc fer res". No, intentaran de buscar un temps per arreglar si hi ha algun problema, saps? I aquest és el punt més fort. (p. 2 bis).</i>
D1	<i>Jo crec que el punt fort és les ganes de que això millori. I això penso que és un punt fort que anem intentant... que no estem aturats en aquest sentit. Penso que, per exemple, la idea de participació també és diferent segons si el tutor és una persona que està mes adreçada a treballar d'aquesta manera o no, per tant anem donant diferents opcions. Que les famílies puguin entrar a l'aula crec que és important, la manera que hi entren, també. (...). Les reunions amb les famílies són uns bons moments (...) intentem que hi hagin dinàmiques (p. 17).</i>
D2	<i>Com a lligam que les famílies acaben veient que tractem als nanos com a persones i que són importants siguin com siguin i que els acollim. (...) Tota aquesta línia que estem enganxat d'implicació de famílies, a veure com acaba quadrant. (p. 15).</i>
D3	No los indica directamente pero sale a lo largo de su relato...
D4	No hace mención.
D5	No hace mención.
D6	<i>Que hi ha una bona part dels pares, de les famílies, que respecten força la manera de treballar de l'escola. (...) una bona part molt positiva de un grup de pares que dirien: "podem comptar amb ells", no demanant col·laboració: "ara vénen i ara se'n van", sinó que notes que més o menys recolzen la feina que fem. Per tant, aquest grup de pares que es recolzem és molt d'agrar. (p. 6).</i>
D7	Sabe que hay fortalezas, se deja entre ver en la conversación mantenida, pero no las menciona exactamente.
D8	<i>Una ajuda molt gran de les famílies. Les famílies col·laboren moltíssim. Sempre, qualsevol coses que demanes tu porten, tenen ganes d'ajudar. Jo penso que en això tenim molta sort. I també, hi ha pares que han triat aquesta escola per la manera de treballar. (...) entre nosaltres creurem el projecte que estem fent. (...)el punt fort la unió que hi ha entre nosaltres, la il·lusió amb la que fem les coses (p. 11).</i>
D9	<i>I com a positius, dons bueno seria imprescindible que pogués treballar conjuntament amb les famílies. (p. 14). Es va aconseguir aquesta participació de les famílies, segurament que a diferents nivells, per diferents circumstàncies; però que sí es va aconseguint que l'escola cada vegada està més oberta. Que és important que l'escola estigui oberta no només a les famílies, sinó al barri, al poble, a la ciutat a on sigui. (p. 15). la facilitat de trobar-nos com a equips, que això abans no hi era i ara sí. Hi ha uns espais on es facilita la trobada, l'intercanvi</i>

	<p><i>d'experiències, els plans de formació que pot ser no són tot lo adequats que es voldria, però sí que donen un ventall de possibilitats, de formació que ajuden als mestres (...) afavoreix a l'educació i en les relacions amb les famílies, perquè normalment tots aquests projectes demanen implicació d'alguna manera de les famílies. (p. 15).</i></p> <p><i>Punts Forts: 1) La bona disposició tant dels professionals com de les famílies en participar activament i conjuntament en el procés educatiu dels nens i les nenes. (p. 1 d).</i></p> <p><i>Punts forts: ara estem en un moment en el que sí la majoria de les escoles deixen entrar a les famílies (...) una relació més directa.(...) estem a la cultura de la por, tothom és cada vegada més individualista... la col·laboració família – escola és imprescindible per poder portar endavant una bona educació pels nanos. (...) S'ha de fer entendre a les famílies que no fem treballar a les famílies, sinó que intentem que hagi una coordinació. (pp. 2 – 3 bis).</i></p>
--	--

Parrilla 1 – Categoría 5

Familia	Categoría: Debilidades en las relaciones
F1	<p><i>(...) la gente normalmente a veces le cuesta no, dar ese paso... yo creo que es importante. Te sirve a ti y le sirve a ellos también claro, porque de los niños aprendemos todos. Yo creo que bueno, que cualquier incidente que haya pues es bueno comentarlo. (p. 6).</i></p>
F2	<p><i>Punts febles... ...seria aquell, que a vegades la informació al voldries abans, no a posteriori quan ja ho han treballat, ja ho han fet. I un altre punt feble seria... no sé, des de l'AMPA, a vegades, quan hem fet algun suggeriment o així al Consell Escolar, els mestres s'ho agafen una mica com si els ataquessis, no?. Lo que volem és una col·laboració. A vegades, dóna aquesta sensació. (p. 9).</i></p>
F3	<p><i>no t'enteres de les coses, aquí no hi ha agenda i el nano no porta agenda i a vegades dons trobes una circular: "sortiren d'excursió el divendres", si la meva filla perd la circular jo no m'he enterat que el divendres van d'excursió... està bé que l'agenda no la volen, perquè així els nanos són més responsables, perquè clar si li dones un paper, ho han de saber guardar, donar a casa i explicar i tal. (p. 10).</i></p> <p><i>Lo de l'agenda per exemple dels nanos que en aquest sentit: "el nano és responsable de la seva feina, el nano ha de saber portar a casa els papers...", jo crec que això és un punt feble. (p. 5 bis).</i></p>
F4	<p><i>Hi ha un punt feble que és el tema de la puntualitat en les entrades i en les sortides. (p. 19).</i></p> <p><i>t'agradaria tenir més informació, no sé, si tens canalla que es queda al menjador dons poder parlar més amb aquest sector. (p. 23).</i></p> <p><i>n'hi ha hagut canvis, renovacions de càrrecs i canvis de mestres, he pogut posar cara i ulls a més dons que no coneixia. Però ara també de dir que amb la sisena hora hi ha mestres que jo no conec en aquests moments. I penso que això sí que és un punt feble. (p. 23).</i></p>
F5	<p><i>que costa una mica d'entrar-hi, que potser una mica la funció del professorat és que estigui situats en unes caselles, en unes</i></p>

	<p><i>maneres de fer o en una manera de pensar i que... com que la societat va canviant molt, moltes vegades les famílies demanen una cosa a l'escola que no és possible. (p. 9).</i></p> <p><i>Com a punts febles una cosa seria tot el tema de la fluctuació del personal que hi ha a les escoles, a les escoles públiques especialment. Vull dir, s'hauria d'establir uns mecanismes per a que hagi una estabilitat tan a nivell d'equips directius com de professorat (...) avui dia està molt clar que els recursos humans, les persones són la base de les organitzacions. (...). Jo crec que en l'educació va disminuint el tema vocacional. Abans una part de l'educació havia sigut molt vocacional, no? I llavors, avui en dia l'educació és una manera de trobar feina ràpida, no has d'estudiar gaire perquè estudies tres anys, és una carrera fàcil i quan acabes tens feina. (p. 6 bis).</i></p> <p><i>Potser més punts de trobada o de contacte entre escola i família. Potser un cert treball més proper... De reunions conjuntes jo potser diria que no; però d'entrevistes personals amb les famílies... (p. 7 bis).</i></p>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Debilidades en las relaciones
ND1	<i>Els punts febles potser foren això que et dic, a vegades fem coses molt maques i que porta moltíssima feina i que els nens han treballar molt, i als pares no els hi arriba prou bé. (p. 17).</i>
ND2	<i>El punt feble és que a vegades, em sembla que els mestres esperen fins que la cosa està una mica difícil per consultar a mi, a vegades són molt optimistes a l'hora de dir: "bueno, és que és petit ja...". I jo penso que haurien de tenir en compte que hi ha coses que encara que semblin que no són preocupants, sempre va bé consultar-les. A vegades jo els hi dic: "són petits, però no vols dir que aquest nano no fa..."; perquè el criteri és seu, són ells els que han de fer la demanda, no sóc jo qui decideix quin cas s'ha de tractar. Jo puc suggerir: "escolta, no vols dir que no caldria parlar amb la família, no caldria..." I penso que a vegades pequen una mica d'optimistes. Les famílies, pues això, penso que s'han animat cada vegada més a fer consultes; que això hauria d'animar més encara. Hauria de ser més rutinari, més quotidià de dir: "pues mira, estic preocupat, això no acabo d'entendre ben bé que està passant, tu què opines?". (p. 11),</i>
ND3	<i>(...) hi ha famílies que són molt més... diguéssim... passen més desapercebudes. Al passar desapercebut, a vegades poden tenir algun tipus de problema i no et podes enterar. Però jo crec que això passa en totes les escoles del món. De totes maneres, jo crec que és un punt feble, però no d'aquesta escola; sinó de totes. Evidentment no pots arribar a tot arreu, la perfecció no existeix. I aquest seria el punt una mica feble. (p. 1 bis).</i>
D1	<i>I el punt feble, i un punt que continuem tenint a la taula és: primer, millorar tot el punt fort, continuant donar-li contingut. I l'altra, acabar d'incorporar famílies que els hi costa molt apropar-se per aquest mitjans a l'escola. (...)I dins de la manera d'incorporar aquest treball per projectes, com a les famílies les anem recol·locant i ubicant en aquest plantejament també (...)però com incorporem també la seva veu i els seus dubtes i les seves opinions. I com d'això fem un treball que serveixi també. (pp. 17 – 18).</i>
D2	<i>Punts febles d'entrada és el temps. Perquè no pocs dedicar-li tant temps com seria necessari. Del nostre muntatge actualment jo diria que és explicar els conceptes de "deures", que seria en una altra escola és molt fàcil: "pàgina 10 exercicis del 6 al 15", això és molt fàcil. Entendre el que serien deures, i més que deures ara els diem: "continuitats de treball d'escola a casa" és molt més complex. (p. 14)</i>
D3	<i>per exemple te sents incòmoda com a mestra quan veus que hi ha un nen que està molt desatès, i que parles amb els pares i que</i>

	<i>els pares dons no se n'adonen o posen moltes barreres per justificar, a vegades, coses que jo penso o pensem com a mestres que no estan tan justificades. (...) El temps per un nano és important, que tu passis temps per a ell o que passeu temps amb ell. Això són situacions molt incòmodes, situacions de... no escolta, de que a vegades ens hem trobat com a escola, on es mal interpreta aquesta... obrir portes i escoltar a tothom a que aquí es pot venir a dir tot i de qualsevol manera.(...) Jo penso que un dels punts febles pot ser els informes, mira el que et dic, a lo millor lo que et deia de que potser tendíem temps enrere a fer un bloc molt comú per tots els nens i no informàvem gaire, aquesta és una de les coses que penso que hem de millorar, perquè cada nen és diferent. (pp. 14 – 16).</i>
D4	<i>Els febles jo penso que seria poder incorporar aquestes parts que de vegades, potser, s'estan com per incorporar-les. Per exemple, algun conflicte de tipus així. Jo penso que els punts febles serien aquells que ve i t'agafa desprevingut i que tu no has previst. I llavors, potser que tinguis una resposta, tan verbal com d'acció, distorsionant pel bon funcionament. Podria ser un d'aquest. Jo penso això. I un punt feble pot ser és que a vegades ens pensem, no tenim en compta la situació social del moment. I nosaltres volen una escola per un tipus de societat que no casa amb la realitat. (p. 9).</i>
D5	No hace mención.
D6	<i>El punt feble de les famílies és que moltes vegades no respecten als mestres. (p. 4). tothom viu molt histèrics, i deu tenir molt poc temps per trobar-se un moment i parlar sobre el nen, i comentar coses quotidianes que de vegades donarien més lloc, donarien més coneixement de les famílies a l'escola, i de l'escola cap a les famílies. (p. 5).</i>
D7	<i>els punts febles van una mica en la línia aquesta que et comentava abans, és a dir, de poder fer-nos entendre mútuament i de que... les pressions per models més acumulatius d'aprenentatge o d'aprendre més per acumulació, d'aprendre més des del punt de vista dels continguts, quan més coses se sàpiguen millor i no des de les estratègies de crítiques, de contrast i d'una mica de compartir des d'un aprenentatge més social. Jo crec que van una miqueta en aquesta línia, de que els punts febles estan en que és una miqueta difícil poder anar lligant o poder anar coordinant o poder compartint aquestes dos vessants una mica diferent del que és el model que la societat demana. Encara que ara ens podem plantejar a nivell general que el model que s'està fent en aquesta escola és bastant positiu, perquè ajuda a que els nanos aprenguin coses que les servirà per la vida. Però que una mica va en aquesta línia. Jo penso que el punt feble està aquí. D'alguna manera, que les pressions socials i del model actual per anar acumulant més que fer un aprenentatge més solidari, més comprensiu i més crític també, dons fa que algun moment pugui haver-hi mal entesos importants (pp. 13 – 14). Després hi ha un altre punt feble que això ja te que veure amb la idea de projectes, i és que de vegades hem anat construint, i en algun moment ho hem sentit així, que les famílies havien de col·laborar fent el projecte; és a dir, en el procés del projecte. I, jo penso que de vegades, i no solament jo, sinó que hi ha gent que ho pensa que s'ha convertit en considerar a les famílies com un centre de recursos per l'escola o pels projectes que fem a l'escola. I llavors, jo crec que això s'ha d'afinar. (p. 14). un altre dels punts febles que jo penso és que des de la manca de temps i des de la bogeria que a vegades representa treballar així, perquè la veritat és que dóna molta feina no estàs a l'aguait de coses que teòricament tu pots tenir incorporades, però que a l'hora de posar-les en la pràctica costa, costa organitzar-les, costa incorporar-les. Vull dir, d'alguna manera les parets exteriors de l'escola encara estan ben posades, és a dir, que no són murs que hagin moltes portes o molts forats per entrar i per sortir. (p. 14).</i>

<p>D8</p>	<p><i>punt feble potser, per exemple, els pares sinó hi ha una comunicació de lo que es fa a l'aula,... a lo millor falta una mica més d'intercanvi. Penso que aquest és un dels punts febles... a vegades el no tenir un llibre (...) els pares no saben com ajudar als fills... no saben lo que estan fent. Potser això és un dels punts febles que tenim (p. 10).</i></p> <p><i>El moviment de les plantilles, també. El canvi. Un punt feble nostre és tot aquest canvi de mestres que entren i surten provisional, no provisional, gent ara amb la sisena hora (p. 10).</i></p> <p><i>Hi ha poca participació. (p. 13).</i></p>
<p>D9</p>	<p><i>hi ha uns tòpics típics que ajuden que les famílies d'entrada no tinguin massa confiança en els mestres. Per a que la família tingui confiança en l'escola, és un esforç que ha de fer cada mestre, l'escola primer i després els mestres per aconseguir que el nivell de confiança. En el moment en el que la relació entre escola, escola – mestre o equip o el que sigui i família hi ha una confiança. (p. 13).</i></p> <p><i>Punts Febles: 1) El desprestigi social que tenen els educadors. 2) La inseguretat de la majoria de mestres sobre la feina que fan. Així comporta por davant les famílies. 3)El no saber on començar i on acaba l'espai que correspon als mestres i el de les famílies. 4) Utilitzar un llenguatge poc entenedor (massa tècnic) per a la majoria de les famílies. 5) Els horaris. (p. 1 d).</i></p> <p><i>El desprestigi social que tenen els educadors ha passat per diferents moments... abans el mestre era el que ho sabia tot, era com l'autoritat; de mica en mica s'ha anat perdent això. (...) si donessin més entrada a les famílies, reconeixerien més la feina que fem. (...) Els mestres sempre tenim por de que no fem les coses bé.. (...)A l'hora de fer els informes a les famílies hauria de ser un informe entenedor, senzill i clar. (pp. 1 – 2 bis).</i></p>

Parrilla 1 – Categoría 6

<p>Família</p>	<p>Categoría: Mejora – nuevos mecanismos – estrategias - políticas en las relaciones</p>
<p>F1</p>	<p>Le parece todo correcto. Y no sugiere nuevos mecanismos - estrategias</p>
<p>F2</p>	<p><i>quan des dels pares hem muntat aquesta sortida per tota l'escola, hem trobat que no hi ha una participació de mestres. Quan es fa el sopar de final de curs tampoc hi ha cap participació de mestres. És una cosa que muntem les famílies i els alumnes encara que està oberta a tothom, però no trobes aquesta participació de mestres. Ja sé que no és dintre dels seus horaris i no és dintre de... Però aleshores, notes a faltar aquesta relació més fora de lo professional. (...) jo crec que també haurien de participar per gaudir d'aquella jornada. (p. 11).</i></p> <p><i>Sí que es podria fer una invitació més explícita per ells: "ens agradaria que vinguéssiu a...", els que fan aquesta activitat o els que fan dansa o els que fan... És igual l'activitat. Convidar-los explícitament a ells, però també trobaria lleig que els hi fessin una invitació i que després no vinguessin. Jo trobo més que és obert i que vingui el qui vulgui. Moltes vegades és fora dels seus horaris, és fora dels seus dies. En l'horari ja vénen a l'escola, no podem fer una altra cosa. (p. 12).</i></p>
<p>F3</p>	<p><i>Que s'ha de treballar més i tal ja t'ho he dit abans, que penso que sí. Falta una mica això, fer arribar a casa allò que s'està fent aquí. Que hi ha famílies que ens involucrem una mica més i tenim una relació. (p. 13).</i></p>

	<i>nivell de butlletí, de la revista que t'he comentat...era una manera d'informar a les famílies de lo que es fa aquí; dons implicar més a la gent de dins. (...) fer una comissió entre els pares, la Teresa i els mestres de l'escola. Per tractar temes propis de dintre de l'escola. (p. 8 bis).</i>
F4	<i>Al ser una escuela que trabaja por proyectos, donde la lecto escritura se trabaja de manera natural pues: estratègies de com donar aquesta seguretat a les famílies (...)l'escola ha de pensar estratègies de que les famílies tinguin aquesta confiança en el que ells estan construint (...) Sí, per exemple el tema de quan és el moment de la lectura és un tema que neguiteja molt a les famílies, i aquí també suposo que han de poder buscar mecanismes per a que no es neguitegin tant. (p. 25). <i>d'un mètode d'estudi, un mètode de poder recollir la informació. Saber-la anar a buscar-la ja saben on han d'anar a buscar-la, però un cop la tenen... sàpigui gestionar aquesta informació, que la sàpigui treballar, comprendre-la ella i poder tenir in resultat d'allò.</i> (p. 26).</i>
F5	<i>Les instal·lacions són molt convenients, no? però que el pati es pugui utilitzar durant els caps de setmana, que haguessin unes aules d'estudis pels crius es poguessin quedar. Coses així, que es podrien bellugar una mica més de coses, que estan més d'acord amb els interessos actuals de les famílies, no? I que potser, aquestes coses sempre demanen, sempre tenen punts de conflictes, de que es poden malmetre coses si s'obren les classes, llavors, etc. Però a part d'això, es podrien fer una miqueta més de coses. Diguem que la tendència, en aquesta i en totes, hi ha una barrera, que aquí hi ha unes hores de treball que quan s'acaben fora.</i> (p. 9). <i>El correu electrònic, moltes famílies el tenen, es podrien fer comunicats a partir d'aquí, que serien... que és una cosa molt senzilla, no cal gastar paper ni distribuir-ho, seria escriure i enviar-ho.</i> (p. 11). <i>Escola de mares i de pares, això es podria fer... a vegades es diu molt escola de pares i lo que es fa és una escola de mares; perquè són les mares les que hi van, (...) Es podria fer una escola de pares, no de mares, és a dir, una escola de pares, papes. Vull dir, ensenyar als pares homes dons a apropar-se més a l'escola, què és una escola, etcètera. Potser es podria fer des de les AMPA's o des de la mateixa escola alguns petits tallers a famílies, a les famílies acabades d'arribar o famílies immigrades que venen de llocs on el valor de l'escola és un altre, o organització; consta molt de veure.</i> (p. 15). <i>Fer una reunió on anessin les criatures i les famílies, m'entens? I el mestre i la direcció, o sigui, tots junts en algun moment, perquè sinó sembla la impressió que clar tu fas l'entrevista sense la criatura, fas la reunió sense la criatura... veure en algun moment que... es fa. O sigui, una reunió conjunta, a lo millor és molt arriscat això, però podria ser una idea.</i> (p. 16). <i>Obrir l'escola al barri és difícil i al final l'escola acaba de sent una cosa tancada amb horari lectiu.</i> (p. 9 bis). <i>el correu electrònic, la pàgina web; o sigui, activar la pàgina web, tenir-la ben activa això estaria bé (...)</i> filmar alguna sessió dels crius, filmar alguna classe i penjar-la a la web. (...) s'hauria de poder contractar a un monitor o alguna persona que conegui la societat de la informació i de tecnologies d'aquestes. (...)podria crear fins i tot una cosa tipus campus virtual que hi ha a les universitats. Es podria obrir dintre de la web: fòrums, que els mestres puguin penjar material per a que els nens ho puguin fer servir, o coses per l'estiu. O més enllaços. (p. 9 bis).

	<p><i>Que les classes surtin. Jo crec que els nens haurien de sortir més de l'escola, en horari lectiu... que els nens vagin a pintar a la plaça. Aquí hi ha residències de gent gran, jo crec que hauria de ser obligatori portar als nens i casals de dia de gent gran. (...) Es poden anar a comerços, a botigues a que els hi expliquin coses. Vull dir, que es poden fer moltes coses entrant aquí i d'aquí cap a fora. (p. 11 bis).</i></p> <p><i>Favorocer las relaciones: Sí que s'hauria de fer algo per intentar millorar el valor social de l'escola. (...) Que l'escola s'obri més. Tot això són coses molt difícils, però que s'obris més al barri, estès més present en el barri fent alguna activitat o festa major. Obrir portes. (p. 10 bis).</i></p> <p><i>Les relacions famílies i escola han de ser més cara a cara, no han de ser telemàtiques, sinó que ha de ser un lloc on ha d'haver un contacte directe. (p. 11 bis).</i></p>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Mejora – nuevos mecanismos – estrategias - políticas en las relaciones
ND1	<p><i>Jo crec que en els pares joves que vénen ara, molts no, però molt sí, crec que està bé que es facin conferències o trobades, per exemple fora d'hora. És una mica complicat pels nens, però bueno, si trobes hores per anar al teatre o per anar al cinema o anar a sopar; també trobes hores per anar un cop cada mes o cada dos mesos a l'escola a una xerrada. Que vinguin els experts, però que la gent també pugui dir una mica la seva: "pues escolta, a mi això no em funciona", "i a tu què et funciona?", "pues a mi em funciona això". Una mica això penso que estaria bé. Cada X temps pues trobar-se tothom a l'escola, dic tothom perquè quan s'han fet conferències jo he vingut a totes perquè a mi m'agrada molt; però gent del meu equip que no ve i que li aniria bé. (...) Jo crec que vingui aquests savis estaria bé, fer-lo més com una tertúlia, no caldria fer-ho amb tota l'escola; sinó per grups: parvulari per una banda, cicle inicial per altra. I que participessin també gent de l'escola. Jo crec que hauria de participar tothom de l'escola: des del conserge, a nosaltres que som la gent del menjador i les extraescolars. Jo crec que seria molt interessant. La gent que ve sap molt, i tu com a pare tens dubtes; estaria bé això, però més a nivell de tu a tu. O malgrat que no sigui gent de fora, a l'escola hi ha gent que és capaç de fer-ho. (p. 18).</i></p>
ND2	<p><i>Fet escoles més obertes amb més activitats com si fos una mena de centre cívic. S'hauria de provar a veure que tal funciona. (p. 14).</i></p>
ND3	<p><i>Suposo que intentaria interrelacionar més als pares entre ells.(...) Buscaria una manera d'apropar-los a tots. No sé, fent activitats, no sé, és que no se m'acut res concret ara mateix. Jo penso que seria una bona idea, intentar apropar-los a tot. Que no fossin els 6 ó 7 de sempre; sinó que tu sàpigues que aquell és el pare d'aquell nano. No sé, són nanos que els petits ara comencen i estan aquí. Però si es queden els 9 anys a l'escola, són 9 anys que són súper importants en la vida del nano. I en la vida de qualsevol persona. (p. 8 bis).</i></p>
D1	<p><i>(...) pares que ja tenen l'experiència d'escola de com ho han viscut i com ho poden compartir. Això ho vam dir a la reunió de famílies noves. Com en una reunió d'aula de primer, com uns pares que han viscut ja tota la primària, que tenen als nanos a sisè, com han viscut tot aquest trajecte. (...) Com es podrien muntar trobades diferents amb les famílies? Pues és igual, una cosa més informal, de fer un cafetonet aquí i parlar una mica de com veiem l'escola. Dons podria ser també una manera, no? Que ens preocupa, o com ho incorporariem. (p. 18).</i></p> <p><i>La pàgina web que ara ens funcionarà, espero perquè està aturada i ens van dient que sí, que sí aviat, d'intentar obrir un fòrum. Obrir algun lloc que també el poguéssim aprofitar, ja veuríem com: si d'agafar un tema que ens preocupi més, si posar un tema i</i></p>

	<i>que cadascú opini sobre allò, si posar algun text, alguna imatge treta d'alguna pel·lícula, treta d'on sigui que ens pot donar llum de lo que pensem d'allò. També podria fer feta en fòrum però que sigui en directa, si algú l'interessa pues muntar, allò que et deia, unes trobades que pot ser tipus cafè, però amb alguna intenció, no? De dir: "escolta el fragment d'una pel·lícula", és igual, que l'haguim vist a la tele o d'un documental o lo que sigui, però: "què ens fa pensar això, què té que veure amb l'escola o en el que ens plantejem". Poder tenir trobades en aquest sentit més informals entre cometes, però que potser també serien un bon motor de trobada, un punt de trobada.(...) Trencar això i muntar unes dinàmiques on els nanos poguessin triar una mica l'activitat a fer, la proposta, per tant, que fossin espais oberts on hi haguessin mestres que no caldria que fos només el meu mestre, que poguessi veure un de referència perquè penso que és important, però potser amb la idea que tenim ara ens podria suposar un desatendre en aquest sentit. (pp. 22 – 24).</i>
D2	<i>Fer portes obertes, més xerrades, més col·loquis. (...) Una de les maneres que a mi em sembla que aniria molt bé és que sempre que hagi un projecte és que de tant en tant sistemàticament féssim varies parades a l'aula i els nanos explicar-ho, o els pares participar-hi. O fer lo que et deia de la xarxa de pares, famílies i ex-alumnes per poder participar. Penso que s'ha d'anar provant. Potser fer classes, entre cometes, a pares. (p. 18).</i>
D3	<i>Jo penso que la podem obrir encara una miqueta més l'escola. (p. 18). les coses necessiten temps. No podem córrer per a que un nen aprengui, però tampoc podem córrer per a que un pare ens entengui, i a vegades les preses ens mata, ens treu riquesa, eh? Si volem que la gent ens escolti i també pugui dir la seva necessitem temps. Jo penso que el temps és important i que a vegades penses: "és que invertim molt de temps i les coses podrien ser més ràpides", pot ser sí, però hi ha coses que necessiten temps, (p. 19).</i>
D4	<i>que hauria de ser una escola compartida. La feina que es fes a l'escola arribés a les famílies i que... A veure, la feina que es fa l'escola és la feina per entendre el món. (p. 13).</i>
D5	<i>Tots el que potenciïn el fet de pensar que qualsevol persona de l'escola, pares, mestres, nens i altres pensi jo també tinc alguna cosa a dir i el que dic es important per la resta. Cal però trobar les millors maneres de fer-ho, segurament que unes funcionen millor que altres i que en algunes ens podem equivocar però si hi ha aquest sentiment a l'ambient i no el de superioritat d'uns sobre els altres es poden anar trobant maneres de potenciar-ho. Ara no n'hi ha prou amb dir-ho s'ha de viure. I d'això ningú en tenim gaire pràctica. (p. 29).</i>
D6	
D7	<i>per millorar les relacions entre les famílies. Jo crec que hi ha un element i és que ja tenen l'oportunitat de fer-ho, que potser que a vegades nosaltres no tenim temps per gestionar-ho, i això ja és una autocrítica que me faig a mi mateixa. Vull dir, que no pots amb tot. I segurament, per exemple a mi m'agrada molt treballar a la classe amb més gent, que estigui amb mi. Vull dir, a mi no m'agrada treballar sola i ho faig i durant molts anys ho he fet, ho faig i el continuo fent perquè estic moltes hores sola a la classe amb el meu grup, no? Però a mi m'agrada molt tenir gent amb la que pugui cooperar i que puguem compartir les coses, i que em pugui donar un cop de mà i que em pugui donar la seva visió de l'escola. (...) a mi no m'importaria en absolut que persones que són famílies dels nens i nenes de la meua classe, sempre i quan pactéssim una miqueta en quina línia haurien d'anar, és a dir, que d'alguna manera compartíssim el que havien de fer i els objectius de la col·laboració, estiguessin en la classe amb mi en moments. Després hi hauria una altra parcel·la que m'agradaria que tinguessin... que ells vinguessin a la classe a veure que fan els seus fills. Sobre tot, crec que en aquest tipus d'escola i amb aquest model que tenim és imprescindible, perquè quan entren a</i>

	<p><i>les aules és quan es queden meravellats i quan veuen el que hi ha, a part de lo que els fills li conten a casa. (...) . Llavors jo crec que aquesta vessant seria interessant, que poguessin entrar a les aules i poguessin veure el que es fa quan s'està fent, i després ser una mica més conscient del procés i compartir més els processos d'aprenentatge. (pp. 19 – 20).</i></p> <p><i>Buscar també, suposo, recursos i espais d'intercanvi. Però que també pogués ser en horari lectiu. Perquè jo estic cansada de dedicar hores i hores i hores a l'escola. Vull dir que tampoc estic ja molt disposada a dedicar-hi moltes hores, però tampoc vull que sigui un compromís més; sinó que formés part d'una manera detonar dins de lo que és l'àmbit d'intercanvi amb la gent. També hauríem de parlar entre tots i deixar molt clar les facetes en les que volem aquestes intervencions, perquè tampoc podem parlar de tot i tampoc se poden gestionar quaranta mil visites i quaranta mil hores d'intercanvi., perquè tampoc són productives. Lo millor és buscar un llenguatge comú que ells també es poguessin organitzar des d'altres perspectives. (pp. 20 – 21).</i></p>
<p>D8</p>	<p><i>Potser si s'obressin més les portes per a que els pares vegin con es treballa potser es consideren ells més importants, o consideren més important l'educació dels fills. No sé. Potser a vegades també el poder de convocatòria el tenim més nosaltres que quan es diu: "fora de l'horari escolar es farà això". Potser nosaltres podríem aprofitar aquest poder de convocatòria que tenim. (...) a l'acabar el curs fer una cosa que no hi havia fet fins ara, hi és explicar com està el nen en el procés de lectoescriptura perquè quan arriben a primers als pares se'ls hi trenquen els esquemes (p. 14).</i></p>
<p>D9</p>	<p><i>La formació inicial és bàsica (p. 14).</i></p> <p><i>La implicació dels polítics (p. 14).</i></p> <p><i>Hauria d'haver més contacte amb les famílies... personal mestre – famílies, hauria d'haver-hi més contacte, o sigui, més trobades. (...)normalment a les famílies les preocupen molt el seu nen, i es preocupen molt menys quines relacions estableix amb el grup i com és el grup. Molt poques famílies et demanen això. Per tant, el fer entendre que és important l'individu, però l'individu dins d'un grup. I això són hores de treballar i de parlar. Que hagi una continuïtat d'aquests mecanismes a tots els cicles de l'educació. (...)Que si haguessin uns mecanismes més concrets i establerts no com a normativa, sinó com a normalitat, o sigui, no com a ordre, sinó com a normalitat a tots els nivells s'evitaria... bueno... facilitaria que els nens pugessin arribar a ser adults amb la majoria de les... seves necessitats cobertes. Això vol dir que també, que la part del treball dels pares hauria d'entendre: les empreses, els treballs, tot tipus de treballs haurien d'entendre la necessitat d'aquestes relacions i facilitar-les. (pp. 16 – 17).</i></p> <p><i>1) Escoltar els neguits dels pares. 2) Utilitzar un llenguatge entenedor. 3) No culpabilitzar als pares i intentar donar sugerències per millora la seva l'actuació. Els mecanismes no haurien de ser només els prescriptius, sinó adequats a cada centre segons les necessitats. Més entrevistes amb les famílies. Més reunions d'aula. És necessari que les famílies tinguin més confiança amb la feina que fan els mestres i també de part dels mestres cap a les famílies ja que tots tenim el mateix objectiu que és el d'ajudar als nens i nenes a esdevenir ciutadans responsables, autònoms i amb criteri. (pp. 2 – 3 d).</i></p> <p><i>Proposta de fer una entrevista cada trimestre. Pues per tancar una mica el trimestre, per parlar del grup. Aquestes reunions d'aula ajuden més a veure la dinàmica general del grup, com s'organitzen, quina relació hi ha. Fer una despedida de curs (p. 5 bis).</i></p>

	<p><i>I l'última escola lo que vam fer és la figura de representació d'aula de pares (...) a principi de curs es triaven a dos pares i cada any canviava un. Llavors, les dificultats, les crítiques, les coses que sorgissin d'aula es canalitzava per aquesta persona i així no havíem de parlar nosaltres amb 25, i aquesta persona era la que ens explicava les coses. (...)Era una mica el pont entre la resta de pares i la tutora. (p. 9 bis).</i></p> <p><i>a mi m'agradaria que a principi de curs al setembre poguessin venir els pares a deixar als nens a l'aula. Sí que es podria, però entrar més tard, (...) A mi m'agradaria més això, que poguessin entrar, que poguessin marxar quan volguessin., l'any passat i aquest el primer dia de curs, vénen els nens amb un adult, estan tota l'estona que ells vulguin rondant per la classe, parlant amb nosaltres i ensenyant les coses als nens i els nens a nosaltres. De fet és un dia d'acolliment a famílies i nens. És l'únic dia, després ja no puguen més. Puguen el dia de la reunió o quan s'ha acabat un projecte o alguna cosa que vols ensenyar a les famílies. (pp. 8 – 9).</i></p>
--	---

Parrilla 1 – Categoría 7

Familia	Categoría: valoración – percepciones - opiniones de las relaciones
F1	Aunque se posiciona, no se percibe o las deja explícita.
F2	<i>A mi m'agradaria que entre l'escola i la família hagués més relació. A vegades, venim i per implicar-se estem a l'AMPA de l'escola; però l'AMPA de l'escola no té una relació directa amb les activitats que fan els nanos. (p. 2).</i>
F3	Aunque se posiciona, no se percibe o las deja explícita.
F4	Aunque se posiciona, no se percibe o las deja explícita.
F5	<p><i>Llavors, jo crec que està en una situació una mica crítica. El tema de participació hi ha moltes famílies que simplement l'escola la veuen com que vas a un colmado hi ha uns que treballen allà i si tens algun problema protesta i ho fan a l'escola. Llavors, la relació amb l'escola és de protestar si hi ha algun problema, ni se t'ocorreixi que tu pots aportar alguna cosa; sinó que simplement has de complir i ells et donen un servei. (p. 8).</i></p> <p><i>Abans segurament hi havia una relació molt més estreta i ara jo crec que hi ha una relació més professional. (...) De la relació més propera es va passar a la relació més professional, potser una mica més distant. (...) per part dels pares les coses han canviat molt, la participació de les famílies ha anat baixant amb els anys. (p. 3 bis).</i></p>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: valoración – percepciones - opiniones de las relaciones
ND1	<i>(...) jo crec que es troben acollides com a persones (p. 9). Esta afirmación sale a lo largo de la entrevista.</i>
ND2	Aunque se posiciona, no se percibe o las deja explícita.
ND3	Aunque se posiciona, no se percibe o las deja explícita.

D1	Aunque se posiciona, no se percibe o las deja explícita.
D2	<i>Jo penso que ara les relacions són bones, sobre tot perquè un cop les coses s'estableixen i es veuen que no són problemàtiques ja funciones. (p. 15)</i>
D3	<i>Jo penso que encara posem masses barreres. I crec que hauríem d'anar trencant-les d'alguna manera o les institucionalitzem aquestes barreres. (pp. 3 – 4 bis). ... El pare sempre té ganes d'entrar. Jo penso que hem de ser molt sensibles com a mestres a dos coses: a les ganes que té el nen d'ensenyar al seu pare que durant tota la primària és ell a qui s'estima, i no diguem a Educació Infantil. El nen ja té ganes d'ensenyar el que fa, per tant... El pare també te ganes de venir i de veure (p. 4 bis). Jo penso que hem de tenir els sensors lo suficientment afinats per a que qualsevol cosa d'aquestes, que a vegades a nosaltres com a mestres ens carrega molta feina i ells estan molt gustosos i gustoses de fer-ho, de no dubtar-ho. (p. 11 bis).</i>
D4	<i>Jo penso que es donen unes relacions bones i bastant obertes. S'intenta d'anar bastant a la par famílies i escola, vull dir, de dir: "a veure, davant de qualsevol dificultat dels nens o de qualsevol problema: vosaltres què feu, nosaltres què fem? Hem fet això, com ho podem abordar d'una altra manera, de quina manera ho podem abordar per a que ens ajudi a tots". Una mica treballem així. (p. 6).</i>
D5	Aunque se posiciona, no se percibe o las deja explícita.
D6	<i>Hi hauria d'haver una d'estreta relació de col·laboració, (...) aquesta mena de respecte que ha de tenir la família envers a la feina de l'escola seria molt important. I també, evidentment, el respecte dels mestres per les diferents cultures, diferents formes de fer de cada casa. (p. 4).</i>
D7	Aunque se posiciona, no se percibe o las deja explícita.
D8	<i>és un lloc... on s'acull molt bé als nens i a les famílies. Hi ha unes relacions molt fortes famílies – escola (p. 4). Jo crec que el nen, quan tu aculls així a la família, també ho viu d'una altra manera, perquè sap que el nen estarà acollit, estarà escoltat, estarà respectat, serà tingut en compte; per mi això. (p. 5).</i>
D9	<i>Una bona relació seria ser capaços d'acceptar les crítiques, intentar posar-nos en llocs de l'altre i escoltar. (p. 3 bis).</i>

Parrilla 1 – Categoría 8

Familia	Categoría: Llegada a la escuela
F1	<i>[No fue por elección; sino por asignación] Mi hija llegó a esta escuela porque fue un cambio de domicilio. Vivíamos en Hospitalet. Y entonces, nos trasladamos aquí a Barcelona otra vez y claro me pilló en el mes de Julio, que las matriculas ya estaban. Entonces me fui a Educación (...) puse los tres que tengo más cerquita. Éste ni lo puse. Y me tocó en éste, y así fue. (p. 1).</i>
F2	<i>Llegada escuela y pequeña descripción: Perquè ens agrada el projecte aquest de l'escola és una escola d'alguna manera activa. És una sola línia, que ens agrada, que tots els nens de la mateixa escola es coneguin entre ells, entre diferents cursos. S'ajuden, els de tercer fan d'equip lector dels cursos inferiors. (...) per aquestes edats creiem que era més adient una escola més així,</i>

	<i>familiar. Una escola on tothom es coneix, tothom sap qui és un i quin és l'altre i quin peu calça. (p. 1)</i>
F3	<i>nosaltres teníem bastant clar que volíem una escola pública, en principi la nostra opció era tirar cap a una escola pública. I aquí, al barri vam sentir parlar molt bé d'aquesta escola. A part d'això la meva germana ja portava al seu fill gran, perquè té dos anys més que la meva filla, i clar ella va començar a baix, va optar per aquí, va entrar, estava contenta. I nosaltres pues vam anar a varies escoles del barri, vam anar a les entrevistes i tal, però bueno quan vam venir aquí l'entrevista que ens van fer dons ens va agradar força i ja teníem la referència. (p. 1).</i>
F4	<i>Nosaltres vam arribar aquí perquè vivim al barri, tampoc feia... la nena té 10 anys, pues fa 10 anys que vivim al barri. Va néixer la nena i ens vam traslladat a viure aquí a Barcelona per circumstàncies personals i familiars. I llavors, pues bueno, quan va ser l'hora d'escolaritzar-la a P3 lo que ens corresponia per escola (...) El que sí teníem clar el meu marit i jo es que volíem que fos una escola pública. (p. 13).</i>
F5	<i>en principi, cap relació amb l'escola. Però era dintre de la proximitat, de les que estiguessin aprop de casa, pues deien que tenia bona reputació(...) era la més propera que hi havia. Però bueno, no era tant el tema de la proximitat, sinó: "ostres que està bé aquesta escola, que si té tota una història i tal" Vull dir, bueno, jo sí que sóc del barri, jo sí que la coneixia, però passen els dies, si era religiosa o no, la veritat és que jo abans sabia que hi havia unes monges i a mi encara em sonava que havia unes monges. Però no sabia que era pública. I després això, el prestigi de l'escola, no? (pp. 1 – 2).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Llegada a la escuela
ND1	<i>(...) era una escola que començava, jo volia anar al barri, coneixia a una persona que treballava i buscava a algú així per fer unes horettes de menjador. Vaig començar fer unes horettes al menjador, després vaig fer la secretaria dels pares i llavors els pares amb el temps van voler deixar el menjador i amb la gent que hi érem, vàrem formar una empresa de serveis que és lo que estic fent ara. (p. 1).</i>
ND2	<i>jo estava treballant pel barri en un despatx privat, i no sé ben bé com va passar; però quan va passar a ser pública el psicòleg que estava, havia marxat i buscaven a una altra persona. (...) l'equip directiu va sol·licitar a la gent que estava treballant pel barri com una proposta de com gestionaria la funció del psicòleg a l'escola. Jo vaig fer la meua i sembla ser que va interessar bastant com a proposar-me de que ho fes jo. Llavors, la proposta va ser justament repartir el temps a estar l'escola i poder atendre a tots els mestres, poder atendre també preocupacions de les famílies i poder fer observacions dels alumnes. (p. 2).</i>
ND3	<i>Doncs una mica per casualitat de la vida. (...)un dia, un dissabte em sembla que era, pues llegint el diari pues havia una espècie de convocatòria, d'oposicions. (...)Em van fer una entrevista i tal, i bé. La veritat és que molt bé. I un dia estava treballant i em van trucar: "escolta, mira podries passar-te per aquí, portar uns papers i no sé què", i em van dir: "si t'interessa a partir de tal dia de la setmana que ve ja comences". I sí em va interessar. Vaig tenir molta sort perquè jo vivia fora de Barcelona, sóc de fora de Barcelona... i vaig trobar un pis aquí al costat, a res a 5 minuts caminant.. (pp. 1 – 2).</i>
D1	<i>Jo només sé que ha de fer gairebé 27 – 28 anys, jo que sé, un mogollón ja. Tota una vida quasi, professional... jo ja volia anar a parar a l'Escola Barcelona perquè era una cooperativa de mestres. I en aquell moment era un tipus d'escola arrelada al barri, amb la moguda política que hi havia i tot això. I era un model d'escola que jo tenia moltes ganes de participar. I per casualitat va ser dons que me vaig assabentar que buscaven a gent i vaig venir aquí ràpida. I sí. I mira, ja està, i així va començar tot. (p. 3).</i>
D2	<i>A l'any 84 em sembla. (...) Coneixia a una mestra de música i em va cridar... I sempre he estat aquí i cada cop més implicat (p. 1),</i>

D3	<i>Pues per una cosa molt tonta, però molt pràctica, arribaven dos línies de metro (...) els funcionaris ens movíem perquè teníem bona referència d'aquella escola o perquè et quedava prop de casa o perquè d'això. L'escola on jo havia treballat fins ara l'havien tancat per manca d'alumnat, per tant, em veia forçada al següent curs d'haver de concursar, que es diu, i de triar una escola. (p. 1).</i>
D4	<i>Ai! Vaig arribar a aquesta escola, mira jo treballava a un parvulari, en aquell moment no era mestre, però sempre hi havia fet de mestre. Havia estat treballant 8 anys a un parvulari i abans d'aquest parvulari, hi havia fet de secretària a una escola. A les hores, a l'any 74 al juny, la directora de l'escola va venir a casa meva a preguntar-me si volia venir a treballar a aquesta escola. jo vivia aquí al costat de l'escola, feia 6 mesos que m'havia casat i així és com vaig aterrat a l'escola Barcelona. Bueno, jo era amiga de la directora, era una escola que començava, necessitaven a una mestra per a P3 i llavors aquell any jo començava magisteri a l'Autònoma. I bueno, aquesta és la història. (pp. 1 – 2).</i>
D5	<i>No explica propiamente su llegada a la escuela: Jo és que he estat molts anys en aquesta escola. Si he fet algunes altres coses en altres escoles ha sigut molt esporàdic, de fet, la meua vida professional, de fa molt temps, és en aquesta escola. Però també l'escola al llarg del temps no és la mateixa escola, perquè l'escola s'ha anat transformant i va tenint canvis, malgrat que sigui la mateixa escola.(p. 2).</i>
D6	<i>No hace mención directa de su llegada</i>
D7	<i>Uiii!!! És que és una experiència molt llarga, bueno és una trajectòria molt llarga. A veure, sobre tot l'objectiu bàsicament va ser que van anar confluint una sèrie d'aspectes. Un d'ells la possibilitat de fer aquí lo que no havia pogut fer durant molt de temps a l'altre escola on estava, que era sentir-me una mica més acompanyada en aquest camí de canvi, en aquest camí tan complicat que és això de treballar per projectes. I és no només treballar, sinó pensar, amb la filosofia de vida, amb el plantejament com a persona en un projecte de vida. Que és lo que jo tinc en compte a l'hora de plantejar-me tots aquests aspectes, que no és el fet de treballar simplement; sinó que no pot haver-hi una esquizofrènia entre la teua vida i la teua professió perquè pots tenir diferents maneres de posar-te davant de les coses, no? Però, hi ha qüestions que evidentment estan impregnant aquests dos espais diferenciats en els que pots intervenir. Llavors, va ser sobre tot una necessitat d'acompanyament, després que va venir en un bon moment perquè jo a l'altra escola durant molt de temps he estat molt implicada en projectes de molt de compromís respecte a les famílies o bé per la direcció, o bé perquè se tenien que tirar coses endavant. I en aquells moments ja havien coses que ja estaven consolidades segons el model pedagògic de l'escola en la que estava, i era un moment en el que el fet de que marxés tampoc deixava res empantanat, no? que era una de les coses que m'havia motivat. Després, també, sobre tot tota la qüestió de l'acompanyament, de pensar que d'alguna manera hi havia camins d'aprenentatges oberts i, com que vaig conèixer gent d'aquí a arrels de les jornades de projectes que vam fer, pues vaig pensar que segurament podia compartir coses i podien parlar de referents molt comuns amb la gent d'aquí. (p. 2).</i>
D8	<i>Vaig arribar aquí perquè a l'escola que estava no estava gaire bé. Era una escola que quan va començar estava molt bé, però l'escola també la fan les persones. I les persones que jo mantenia i que creia van anar marxant perquè tenien places provisionals, li donaven les definitives (...) vaig venir aquí perquè a aquesta escola la manera de treballar m'agradava. També era una escola propera a casa (p. 2).</i>
D9	<i>Vaig arribar a aquesta escola dons... perquè després d'estar... a veure com t'ho explico. Jo he estat molts anys treballant a la</i>

	<i>privada, el que abans es deien escoles actives, i va arribar un moment en el que vaig fer oposicions, era un moment on hi havia una defensa molt ferma de l'escola pública i catalana i em va tocar la meua plaça a Mollet del Vallès. Va arribar un moment que veient pues dons, les caravanes, el trànsit d'entrada i sortida de Barcelona i els anys que tinc, que vaig decidir dons per fer una opció per una escola que estigués més a prop de casa meua. (pp. 1 – 2).</i>
--	--

Parrilla 1 – Categoría 9

Familia	Trayectoria por el tema en cuestión
F5	<i>Això abans era una cooperativa de mestres, clar ha hagut uns canvis molt forts, llavors clar, què ha passat, pues que s'ha anat convertint en una escola pública normal i corrent, i és un procés que venia de molta més relació, perquè era els mateixos, famílies que portaven les criatures i els mestres, estava tot molt junt, clar que amb els anys ha hagut un procés de distanciament, que jo ja l'he viscut així, no he viscut l'altre fase. (p. 10).</i>
Docente – No docente	Trayectoria por el tema en cuestión
D1	<i>La incorporació de les famílies, no només que vinguin a fer una entrevista o que portin informació; sinó de quines maneres la família pot estar implicada en tot aquest projecte, no? Per tant, a grans trets, jo diria que és treballar des de la cooperació, (p. 5).</i>
D5	<i>Nosaltres, des de sempre, des del començament la relació amb la família la hem tingut, i parlo de fa més de 30 anys; o sigui, pensar que els pares tenen alguna cosa a dir, l'educació del fill. Sempre. Lo que passa és que les maneres pot ser no han sigut diferents i fins i tot, creure com ho poden dir. De fa molt temps que l'escola tenia... abans de que es creessin els consells escolars, tenien una mena de lloc de reunions i de decisió que es deia comissió mixta. Comissió mixta estava formada per 3 pares i 3 mestres i s'havia de decidir tot per consells (...) des de sempre hem cregut que s'havien de fer entrevistes, que havíem de parlar amb els pares, que els pares tenen coses a dir (pp. 2 - 3).</i>

Parrilla 1 – Categoría 10

Familia	Proyecto Educativo – Social de la escuela
F2	<i>Aquesta escola la considero una escola de barri, és una escola planera, accessible i de la gent del barri. (p. 3).</i>
F3	<i>I treballen molts valors, que penso que no a totes les escoles es treballen. Treballen conjuntament, de compartir, de saber parlar, de saber expressar-se, vull dir que treballen uns valors que potser altres grups no treballen tant. I a nivell, pues això, acadèmic, entre cometes, pues a vegades això que comentes amb altres pares diuen: "pues la meua no sap tant", (riem). Quan comencen a saber les lletres, quan comencen a llegir, quant comencen les taules de multiplicar, etcètera. A veure, lo que tenim clar es que és així perquè bueno, és lo que nosaltres recordem de quan érem anàvem al cole. És lo que jo he viscut i pot ser és el teu punt de referència, i costa molt canviar això. I dius: "pues bueno, no sap llegir, però sap altres coses". Ja aprendrà, però sempre em diuen: "als 6 anys han de saber llegir". I veus que altres nens ja saben i la meua no sap. (p. 11)</i>

F4	<p><i>A nivell pedagògic no es regeixen pel funcionament de llibres de texts, sinó que funcionen per comunitats d'aprenentatge, (p. 2). Integra el currículum i integra la part aquesta de valors. El disseny curricular base parla de la part de continguts, de la part de valors i de la part de procediments. Penso que això ho aconsegueixen, no? (...) És a dir, de la seguretat d'ell mateix, a l'hora d'expressar-se... Aquí treballen molt l'expressió davant dels altres, el poder compartir idees, de poder donar la seva opinió... (...) En definitiva com no funcionen com per grup – classe de forma única, sinó que entre els projectes i tot van compartint diferents docents, la filosofia es va mantenint. (p. 15).</i></p>
F5	<p><i>És una escola petita, molt familiar i molt assequible. (p. 2)</i></p> <p><i>Té un aprenentatge, bueno, treballar els temes d'aprenentatge i no tant d'estudi així curricular. La qüestió aquesta de no treballar molt matèries, sinó treballar per projectes. Una altra cosa que a mi m'agrada molt és que fa molta relació entre nens de diferents edats, sempre hi ha algú que s'intercanvien, les criatures de les mateixes edats que es coneixen tots. No hi ha una jerarquia molt clara, per exemple, en altres escoles entre els grans i els petits. Per això, per exemple el projecte aquest big tractor² que és molt històric i emblemàtic. El que aprenen a llegir una mica pues es van amb altres petits i tenen un contacte, no? I bueno, després això, treballar en grup, vull dir estan molt habituats a treballar en grup i tal. Llavors, tots aquests aspectes més de... lligats allò a un aprenentatge més actiu, i no tant un aprenentatge tradicional o clàssic. (...) és una ensenyament global, que es fa, fa poc perquè es va entrar com una esponja... (pp. 2 – 3).</i></p> <p><i>... L'escola havia estat una cooperativa, fins a poc anys encara hi havia famílies que venien del període de cooperativa, no? Això va dir que era una escola privada, prole i tal però privada; amb la qual cosa eren uns tipus de famílies concrets, no? Clar, l'escola ha anat fent el pas d'una escola així a una escola estrictament pública, ara és una escola igual que les altres i cada vegada es va semblant més amb les altres escoles. (p. 3 bis).</i></p>
Docente – No docente	Proyecto Educativo – Social de la escuela
ND1	<p><i>Abans era una cooperativa (...) A ser una escola petita, som com una família. El que passa és que abans hi havia molta gent que feia molts anys que hi eren, ara la gent ha anat canviant, ha anat arribant gent més nova. I amb la gent nova també costa una mica més, però tu formes part de l'escola i lo que dius té un valor o té un pes perquè fa molts anys que estàs a l'escola i coneixes moltes coses. (p. 5).</i></p>
ND2	<p><i>aquesta escola, no sé si ho saps, però fins a l'any 80 era una cooperativa, funcionava com a escola privada. Llavors, ells tenien una sèrie de serveis entre els que hi havia a més a més: secretaria, bibliotecària, mestre de música, d'educació física. Després, quan van passar a pública van decidir mantenir alguns dels serveis, (p. 2).</i></p> <p><i>la descriuria com una escola peculiar, en el sentit de que el nucli de gent que treballa aquí ja s'havia format en un projecte privat, la cooperativa comú. Vull dir, això li dona com una certa avantatge en el sentit de que era gent que tenien unes idees semblats i que es van associar per tirar endavant un projecte, per l'època, que deu ser els 70. Un projecte progressista, amb intenció de recuperar la cultura catalana, de poder posar en pràctica una pedagogia, que es deia en aquella època pedagogia activa i intentar transformar la relació mestre alumne i potser escola – família, fer-la més propera, més dialogant, més tenint en compte necessitats dels nanos; no només necessitats... com diria... de l'escola més tradicional, d'ensenyar un programa que era més basat, potser, en la disciplina o en els continguts determinats; sinó intentar crear un vincle en el que es tingués en compte</i></p>

	<p><i>unes altres necessitats, entre altres, unes necessitats d'una comprensió psicològica. És a dir, unes necessitats personals, intentem entendre els conflictes, de creixement, intentem crear relacions entre mestre – alumne, des d'una òptica més humana o més humanística. (p. 3).</i></p>
<p>D1</p>	<p><i>És una escola que camina intentant buscar el sentit que pot tenir en cada moment aquesta escola. Comptant que el que volem és treballar, perquè les persones estem compartint siguin ciutadans responsables, compromesos, respectuosos, que interroguin la realitat, que puguin viure les relacions d'una manera positiva. És a dir, això seria una mica el gran eix. (p. 5).</i></p> <p><i>(...) no és tan important tenir una llista de continguts posats en primer nivell de concreció, segon, tercer, avaluacions, fitxes, llibres... això fa temps que ho tenim repensat d'una altra manera. Sinó lo que volem és que els nanos sàpiguen posicionar-se, que sàpiguen donar valor a lo que ells pensen, que senten, que puguin aprendre a pensar per ells mateixos, a compartir amb els altres. (p. 6).</i></p> <p><i>A veure, a l'hora que ens hem plantejat nosaltres aquesta manera de treballar per projectes, d'incorporar veus externes, també ens hem reqüestionat una mica la intervenció de la família. (p. 9).</i></p> <p><i>Llavors hi ha nanos que tenen molt clar que a les famílies lo que més les importa és que llegeixin bé, escriguin bé i es sàpiguen les taules de multiplicar i això ja els hi dóna. En canvi hi ha altres que a les famílies els hi preocupa com ells es comporten en aquí, si són esverats, si són tranquils, si tenen pocs deures a casa. És a dir, que a vegades els nanos perceben una realitat un pèl diferent, on alguns models diferents d'escola entren en joc. (...) la veu del nano i que el nano també pugui dir em fa patir això o no m'agrada allò o tot això. (...) I nanos que tens la impressió que els pares no valoren en absolut, bueno no li donen valor perquè ni poden participar a les reunions, ni volen, ni els vénen a buscar, ni ara què m'expliques, (pp. 18 - 19).</i></p>
<p>D2</p>	<p><i>La filosofia de l'escola o que anem construint jo diria que realment... seria intentar millorar... i intentar a acostar-se a lo que creiem que hauria de ser l'escola del segle XXI. (...) Escola integradora, escola inclusiva, escola del segle XXI. (p. 2)</i></p> <p><i>el treball per projectes, que per una banda podria ser molt potent perquè podria incloure totes les experiències externes que han hagut; a vegades costa, costa perquè no acaben d'entendre que aquest problema es fa en un lloc d'una manera, va molt bé solucionar-lo de diferents maneres (p. 15).</i></p> <p><i>. La dinàmica del claustre ha anat canviant. Això sempre són situacions on les amistats, les sintonies... hi ha moments que dius: "ai, què està passant". I ha passat algo que... per decidir qualsevol cosa. No és fàcil ni és complex. I últimament poc a poc han anat marxant gent, i això sempre que ha marxat algú les coses s'ha de tornar a resituar. Ha anat marxant gent i cadascú per raons diferents. I les coses es tornen a desencaijar i no és senzill, no és senzill. Això a part. Jo penso que hem arribat a una situació que professionalment hem fet molts esforços d'unificar els objectius. Ja pots està treballant amb algú que... fa deu anys diries: "jo mai treballaria amb ell". (p. 16).</i></p> <p><i>els assessoraments externs van molt bé, (...) Dons els assessoraments, al menys a nivell teòrics i per tirar endavant feines concretes a nivell pedagògic, sempre podríem introduir una falta, a la que es podia modificar... (...) Sí, perquè quan començàvem a treballar per projectes, jo me recordo que hi havia gent que presentaven els projectes i jo no me'ls creia gens. No m'ho creia, o sigui, no m'ho creia bàsicament perquè tenia molts imputs d'altres maneres que no em convenia. Fins que no va haver un moment que això vaig anar veient per altres vies, no vaig poder refer el camí. Clar fins que no vaig anar a: "les jornades d'educació visual i plàstica del Parc de les Hores" o no sé què. Fins que no vaig entrar en el projecte de filosofia 3 i 8, no em vaig poder creure segons quines coses em deia algú altre. I sempre hi ha un punt en que hi ha coses que segons qui te les dius es qüestionen. (p. 17).</i></p>

D3	<p><i>Penso que ha estat un claustre on sempre s'han parlat molt les coses, molt discutidor, molt guerrer en alguns moments; però també que hem estat capaços d'entre nosaltres d'arribar acords, de buscar punts en comú per poder tirar endavant. (p. 4).</i></p> <p><i>Jo penso que és difícil per un mestre que no ha seguit tot el procés de com es va generar el treballar per projectes, lo de llançar els llibres per la finestra, tot això és molt difícil. I són molts canvis. Jo a vegades he pensat posar-me en la pell d'aquesta persona que arriba l'un de setembre i que bueno, resulta que li diuen que no tindrà llibre, el llibre dóna molta seguretat i que bueno, que anirà fent i que pot crear moltes angoixes. Clar que no els deixem abandonats a la seva sort, però que tampoc és fàcil acollir a tota aquesta càrrega lo que comporta (p. 5).</i></p>
D4	<p><i>Penso que és una escola viva, amb ganes de tirar endavant, penso que conforme hem anat avançant, hem sigut més capaços de controlar les nostres emocions aquestes primeres, com si diguéssim el primitiu que porten a dintre. (p. 3).</i></p> <p><i>és una escola que entra molta gent nova cada curs, el que sí ens vam plantejar és con acollit a tota aquesta gent, perquè va haver-hi fa uns tres anys que eren els nous i ells vells. (...) l'escola juntament amb l'equip directiu hi havia la voluntat d'integrar a tothom que vingues. Integrar-ho d'una manera tranquil·la, és una escola que és bastant complexa; aleshores donar-li suport suficient perquè si estem treballant conjuntament, hem de tirar l'escola endavant (p. 13).</i></p>
D5	<p><i>Per nosaltres els nens han estat importants, també hem anat canviant les maneres de veure'ls. En aquest moment com a escola una de les coses que ens qüestionem és el benestar de les persones. Llavors, si ens qüestionem el benestar de les persones, els nens sobre tot són els més importants, per tant, aquí hi ha una cosa que per sí has de fer. El que passa que benestar no vol dir passar-nos... sí que vol dir passar-nos-lo bé, però vol dir passar-nos-lo bé seriosament, treballant seriosament amb una ciència important, amb alguna matemàtiques important, amb una llengua important, amb alguna, vale? No, no vol dir que els nens no tinguin ganes de aprendre, eh? Ells tenen ganes d'aprendre sempre que se'ls hi ensenyin coses importants o se'ls hi deixi descobrir coses importants, i de... no sé, i se'ls tingui en compte el seu respecte. Pels nosaltres... com a escola després falta que tornin a sortir prou bé. Tots. Pels nosaltres el respecte és molt important, els valors s'han de viure, els valors no s'ensenyen, es viuen. Jo no puc dir respecte... és important el respecte i no respecti a ningú. Per tant, aquesta coses sí. Llavors els nens tenen veu a l'escola, els nens a la seva veu surt als informes, hi ha coses que pengem, de treballs que han fet els nens per a que es vegi; per tant, als informes intenten que sortin. (p. 7).</i></p> <p><i>no tenim llibres de text, aquí tot és projecte, tota l'escola. Llavors, per exemple (...) els nens de tercer, els nens de tercer una de les coses que hem fet és representat els seus canvis des de que van néixer fins ara. Han deixat en dos o tres dies venir als pares, i els anant explicant el que hem fet, com hem fet, i tot això. (pp. 9 – 10).</i></p>
D8	<p><i>Treballem tots els aspectes que van expressant com calaixos: llengua, matemàtiques, plàstica... entra tot. Llavors, el currículum que han de fer els nens està integrat en aquest projecte (pp. 6 – 7).</i></p>
D9	<p><i>és una escola que com som pocs,(...) a ser una escola petita, i l'edifici com està construït, també influeix, aquests petits espais més de... no de relacions professionals, sinó més personals i individuals és més difícils de tenir-les. (p. 3)</i></p>

ESCENARIO 3: CEIP C – RIPOLLET

Parrilla 1 – Categoría 1

Familia	Categoría: Conceptualización Familia
F1	<i>La familia és el lloc on realment el nen està. Jo penso que els pares durant els primers anys, després sempre són importants perquè ma mare segueix sent important per mi. Però... sobre tot, els primers anys hi ha aquest acolliment en el nen. És on el nen realment ha de créixer, ha de sentir-se segur, ha d'aprendre, ha d'anar formant-se com... per habitat aquí al planeta. (...)la família bàsicament és aquest recolzament. Les famílies és un dels llocs més important i on els nens més hores hi haurien de passar, (pp. 2 – 3).</i>
F2	En sí no hace ninguna definición de familia, sino que habla de las funciones de la misma.
F3	<i>La familia yo creo que es casi todo. Para mí el vínculo familiar es casi todo. (...) yo con la familia siento protección. O sea, proteger tanto en la familia nuestra, madres y... como nosotros como familia para mi hija somos muy protectores pero también los que le tenemos que dar, para que suba ella con un carácter seguro, le tenemos que dar seguridad. Lo que más le tenemos que dar es cariño y seguridad. (...)yo creo que la familia tenemos que tratar a los hijos de darles seguridad, cariño sobre todo... (p. 7).</i>
F4	<i>Lo més important. Ara mateix és lo més important, sí, la família, sí. Lo més important de tot. (...) És un cúmul de vincles, de... no sé. Com si diguéssim... la família que tu muntés amb la teva parella, tu escullís a la teva parella, tu decideixes tenir uns fills (...)És tot, és amor, és carinyo, és respecte i a vegades també és un allò de dir rebeldia, i... Vull dir, hi ha moments de tot dintre de la família, hi ha moments bons, no tan bons i bueno, tot intentar-ho portar de la manera més còmode per tots i més fàcil i... (p. 3).</i>
F5	<i>Para mí es muy importante la familia, y no solamente abarca a mi marido y a mi hija, abarca a mis hermanos, pues a mis primos, mis padres, la familia de él también; porque también es importante. Muchos más amplio... (p. 6).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Conceptualización Familia
ND1	<i>(...) són gent que estan unides passi el que passi, es recolzen entre elles, col·laboren uns amb els altres, s'estimen tots. (p. 4).</i>
ND 2	<i>(...) una unitat familiar: pare, mare, avis, tiets, germans... que tenen un vincle una mica més afectiu. (p. 5)</i>
D1	<i>(...) actualment definir un model familiar únic m'és impossible. Evidentment m'ha ajudat molt treballar a les escoles i veure, sobre tot, ser sensible a diferents models familiars. definir actualment a la família, jo l'entendria com que és una unió de persones diferents, més o menys persones, amb diferents, també, tipologies de persones que es fan càrrec en aquest cas d'un infant. I clar, la funció que té la família és aquell tema com de dir: "bueno, sempre". Jo penso que té una funció fortíssima, vull dir, encara que l'escola també té una, però la família clarament és un referent fortíssim i tindria a veure, jo per mi, amb oferir un context o oferir una relació molt seguritzant en aquella criatura o en aquell nen que neix o que ha viscut en una família; i per tant, penso que necessita com un coixí afectiu per poder tirar endavant la seva vida. Jo vindria a dir això. (pp-. 10 – 11).</i>

D2	<i>És l'estructura que els nens comparteixen amb el seu entorn... utilitzo la paraula maternal... l'entorn que els cuida, no? L'entorn que li han donat la vida. Quina funció hauria de tenir la família? La que pot, la funció que pot, és que em resulta molt difícil de generalitzar perquè hi ha estructures i famílies tan diferents... Jo crec que la família és un referent important pels nens, el més important, molt més que l'escola . (p. 5).</i>
D3	No hace definición de familia, habla de la tipología familiar en su escuela.
E1	<p><i>(...) no hi ha una uniformitat de models educatius familiars en la comunitat escolar. (p. 6).</i></p> <p><i>(...) l'infant creix primer en un àmbit familiar, primer en un àmbit familiar, perquè és el primer escenari on l'infant és protagonista. (p. 7).</i></p> <p><i>“La família és el grup humà integrat per membres relacionats per vincles d'afecte, de sang, d'adopció, de contracte social, de contracte administratiu, en el que es fa possible la socialització, l'autonomia, l'equilibri emocional, la subsistència i la reproducció de les persones. A través de trobades efectives, contactes continus, interaccions comunicatives, rituals, tabús, prohibicions, secrets i silencis que fan possible l'adquisició d'una estabilitat personal, una cohesió interna i unes possibilitats de progrés evolutiu segons les necessitats profundes de cadascú dels seus membres en funció de: el cicle històric, socioeconòmic del context, el cicle evolutiu individual i el cicle vital del propi sistema familiar que és el grup”. (pp. 9 – 10) (VVAA, 2005).</i></p> <p><i>(...) 3 factors... 3 fenòmens que en aquell moment a Catalunya estan fent que aquesta definició de família tingui que ser tan explicada com la que nosaltres expliquen aquí. (...) Un és tot el tema que té que veure amb l'adopció. (...) El tema de l'adopció és un tema que està reconfigurant les pràctiques socials – familiars, i les pràctiques socials en general. (...9 l'assistència a la maternitat biològica. Tot els processos i la recerca mèdica que s'estan fent per tant de poder assistir a una maternitat – paternitat biològica (...) tercer té que veure amb determinada regulació de la vida social a través de la modificació del dret aquí a Espanya i a Catalunya, les normes de competències locals i regionals del que fa al matrimoni, a la convivència... (pp. 10 – 11). és un grup humà, que hi ha diferents tipus de vincles. (p. 11).</i></p>

Parrilla 1 – Subcategoría 1

Familia	Subcategoría: Funciones de la Familia
F1	No especifica las funciones de la familia, pero de alguna manera las menciona en la definición.
F2	<i>la función de la familia creo que es muy parecida a la de la escuela o la de la escuela a la de la familia, pero con un plus afectivo en la familia. (...)La familia, la función sería esa acompañar con respeto el proceso que el ser humano tiene y en un inicio cuando es más bebé, a parte de cubrir necesidades. Otra función es el disfrute, el disfrutarse mutuamente. (pp. 7 - 8).</i>
F3	No menciona las funciones de la familia, aunque de alguna manera se puede vislumbrar en la definición.
F4	De alguna manera aparecen en la definición de familia.
F5	No menciona las funciones de la familia.
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Funciones de la Familia

ND1	No menciona los objetivos y/o funciones de las familias.
ND 2	<i>Encarregar-se de les criatures, dels seus fills. En el sentit de donar-s'hi una educació, una estabilitat emocional, bàsicament. Donar de menjar, clar. (p. 5).</i>
D1	<i>La família fa el que pot o el que li sembla millor. (p. 12).</i>
D2	No hace mención específicamente.
D3	No hace mención.
E1	<i>Després, a què contribueix la família? A la socialització, a l'autonomia, la subsistència, la reproducció... (p. 11) és que la família està en funció... tot aquest desenvolupament familiar està en funció de: un sistema socioeconòmic, històric general; està en funció del sistema individual, de cadascuna de les persones que estan i en el propi sistema familiar. Tots aquests 3 sistemes estan entre ells relacionats i fan que la família tingui un recorregut o tingui un altre. (...) Des de la meua perspectiva educativa, jo què faig? És procurar recursos educatius en un sentit ampli per a que la família pugui fer lo que ha de fer, que és créixer i viure bé. Tothom, infants, adults... (p. 12).</i>

Parrilla 1 – Subcategoría 2

Familia	Subcategoría: Tipología Familiar
F1	<i>Tipologia de famílies? Molt diversa. Tenim des de la gent que ve bàsicament pel projecte (...) són generalment famílies que es preocupen per l'educació dels seus fills, que no els importen fer uns quilometres per tal de que els seus fills tinguin l'educació que ells volen. Aquesta seria una tipologia de família. Després hi ha una altra tipologia, simplement s'ho han trobat, no coneixíem aquest tipus d'educació, pot haver-hi xocat. (...) I hi ha una tercera tipologia de famílies dintre de l'escola que no li agrada el projecte. Llavors, com que aquesta escola és pública, a vegades et toca perquè et toca. (p. 3). Tenim de tot. De tot i sortit. La veritat és que té una diversitat cultural, econòmica i social de les majors. Perquè hi ha des de famílies immigrants, famílies amb un nivell cultural mig, baix, alt... O sigui, és que tenim una miqueta de tot. Hi ha moltes famílies també separades, d'altres famílies que no que continuen sent un nucli unit. És que tenim un surtit... (p. 4).</i>
F2	<i>Yo creo que variado, como tipos de familia hay en la ciudad. (...) Yo creo que la mayoría es un tipo de familia de padre, madre e hijos que viven todos juntos. (...) Pero creo que hay todo tipo de familia. Yo estoy separada, vivo con Alba y creo que hay bastantes, pero también hay entre las amigas. Yo creo que no hay un tipo de familia específico. (p. 8).</i>
F3	<i>Claro venimos muchos tipos de familias, porque venimos lo que veníamos antes, la familia muy moderna de estilo vegetariano que le gusta una enseñanza más libre, digo yo; y luego vienen también los que no les gusta este tipo de... de enseñanza. Yo creo que de enseñanza. O sea venimos tres tipos: 1. Los que veníamos que no queríamos venir por la situación, pero que nos hemos adaptado e incluso nos ha gustado. 2. El tipo... que lo van buscando, que son algo así más modernos, que saben de lo que van. Porque yo sí que llevaba a mi hija, pero no sabía de lo que iba. No tenía idea de que había este tipo de enseñanza. Entonces, hay quien lo busca porque saben de lo que va y están documentados. 3. Y están los que por mucho que se les explique no llegan a coger la idea, ¿no? (p. 9).</i>

	<i>También monoparentales, reconstituidas... (p. 10). Inmigrantes: Hasta ahora habían pocos, pero ahora ya van viniendo, menos mal, menos mal. Porque yo creo que así los niños aprenden a respetar todas las razas y todas las culturas. (p. 10).</i>
F4	<i>Pues hi ha una mica de tot. Potser al principi, el curs de la meua filla van ser famílies que van venir com jo, de forma accidental. Vull dir, perquè no són d'aquest barri, són d'un altre (...)Hi ha gent que ve de fora, Gent que els hi suposa un trastorn molt gran haver de portar els nens aquí, (...) també hi ha bastant gent que són nouvinguts, que també hi ha bastant. És una escola molt variada. (pp. 3 – 4). [Famílies monoparentals, divorciades, reconstituïdes...] Sí! Sí, sí. Moltes, moltes, moltes... Sí, l'any passat a la classe de la meua filla... dons sí, hi ha varis fills de pares separats, de pares divorciats... Sí, que n'hi ha. Bastants. A la classe de la meua filla n'hi ha uns 6 em sembla que n'hi ha. (p. 4).</i>
F5	<i>Básicamente viene gente de aquí. También viene gente de fuera, viene gente que vive en Hospitalet, en Barcelona, en Arco de Triunfo, cerca de Caldetes... (p. 14).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Tipología Familiar
ND1	<i>De tota mena. Tenim de tota mena. Totes són diferents, totes... tenim de totes les maneres. (p. 5).</i>
ND 2	<i>Hi ha una mica de tot. Com a tot arreu. Hi ha la típica família del papa, la mama i els nens. Com l'altra que està separat el pare, l'altra que s'ha tornat a ajuntar, que té un germà d'una altra família... En fin.(...) Famílies immigrants Sí, clar! Bastants. Pues hi ha, ho vaig mirar l'altra vegada en el llistat, hi ha de tot arreu, del planeta em refereixo. Americans no tenim cap. (...)la majoria són africans. Són els que són més nombrosos. (p. 6).</i>
D1	<i>Gent molt diversa. Et puc parlar de diferents... Mira hi ha primer un sector de gent que ha triat amb molta, jo penso, des d'una opció molt profunda, molt pensada, molt estimada aquesta escola. (...) són una tipologia de famílies que han pres una determinada decisió sobre com la manera de criar com el seu fill i la manera com d'acompanyar-lo en la seva infància. Són famílies que han fet realment esforços forts per estar aquí a l'escola o perquè viuen lluny i cada matí viatgen per venir aquí. O perquè realment han tingut que treballar molt per poder estar aquí: desplaçament, de places que s'omplen o no... (...) També tenim un altre tipus de família que tenen a veure amb tot un sector de persones que viuen en aquest barri d'aquí, algunes d'elles, força, que no són nascudes aquí; sinó que són immigrants o ve d'immigrants dels 60, fills d'aquells immigrants dels anys 60, de que venien d'altres llocs d'Espanya. Per tant, els nens que tenim serien la tercera o ja quarta generació. I també immigrants com acabats d'arribar aquí. Després, penso que moltes d'aquestes famílies es mouen davant d'una necessitat, de trobar una plaça escolar a una escola que els hi permetin facilitar que a l'hora de fer aquest trasllat, perquè quan els nens són molts petits els acompanyen, però quan siguin més gran puguin venir... Realment són famílies que viuen en situació de lloguer o de pagar una hipoteca o de tenir que tirar endavant (...)hi ha una altra gent que viu aquí al poble, que potser viu aquí al barri o de barris més llunyans i així, que han començat a interessar-se per l'escola perquè buscaven un projecte d'escola diferent. (...)I després hi ha tot un sector de gent que s'ha trobat per casualitats de la vida en El CEIP Ripollet. Per casualitats o perquè van venir a viure aquí i a mig curs els hi van assignar aquesta escola, o perquè es van quedar el primer any i van haver 50 nens que es van quedar sense places escolars a Ripollet i per això va néixer El CEIP Ripollet, que són els nens que ara tenen 6 anys, els de primer. (...) no van triar. (...)Després hi ha algunes famílies que han optat per marxar, i per tant buscar altres projectes que tinguin a veure amb uns valors o una determinada orientació que volen que tingui la formació dels seus fills. (pp. 13 – 16).</i>

<p>D2</p>	<p><i>Hi ha diferents famílies i diferents motius que porten a les famílies a arribar a l'escola. Hi ha la família que escull aquesta perquè aquesta és l'escola del barri i està a prop de casa. En el barri hi ha moltes famílies o persones que han vingut d'altres llocs del món, perquè ha quedat aquesta zona com una zona una mica perifèrica del poble on és fàcil trobar vivendes més econòmiques. I quan algú immigrat d'un lloc pues té segurament pocs diners per sobre viure i busca lo més econòmic. Per tant, hi ha una tipologia de famílies que són immigrants: africans, sud-americans, hi ha algú del Pakistan i algú de... bueno com dels Països de l'Est. Després hi ha altres famílies que vénen d'altres punts de la ciutat i a lo millor ho fan pensant que els hi agrada l'escola per tant, l'ambient que respira aquí, que genera l'escola els hi desperta si més no una certa curiositat i un cert interès. I després hi ha altres famílies que fan uns quants quilometres per venir a l'escola, i vénen clarament pel projecte. (p. 6).</i></p> <p><i>Hi ha monoparentals, reconstituïdes, divorciades... Sí, hi ha totes les famílies immigrants que hi ha aquí la mare, però el pare està en el seu país d'origen, famílies que han estat molt anys sense veure als fills... (...) Sé que de famílies d'altres països, un dia que ho vam estar contant n'hi havia 16 nacionalitats diferents. (p. 7).</i></p>
<p>D3</p>	<p><i>Tenim a més a més un component de famílies molt diverses, tenim un 60% més o menys del barri, un 30% de la resta de barris de Ripollet i un 10% de famílies que vénen d'altres poblacions. Que vénen simplement perquè han conegut el projecte i volen portar als seus fills aquí, (...)la tipologia de família és bastant diferent. El barri, les famílies del barri, ja t'he dit abans que és un barri de bastant d'immigrants amb bastants dificultats d'infraestructures, però també de dificultats econòmiques. Tenim un tant per cent alt de famílies que només treballen només un membre (...) famílies amb pocs recursos. Dintre d'aquest 60% serien famílies amb pocs recursos. Tenim força gent jove, és a dir, els pares són joves; aquestes serien el componen d'aquest 60%. El 30% és diferent, són famílies que ja treballen els dos membres i gent que són del poble, no són immigrants. De la resta de famílies d'aquest 30% són famílies del poble, potser algunes tenen els pares immigrants, segur que són famílies d'una classe mitja, mitja – baixa, però amb estabilitat en el treball.10 % són una tipologia de famílies molt diferent. Són famílies que tenen una filosofia d'escola bastant peculiar, molt respectuosos amb els ritmes dels seus fills, no vol dir que els demés no ho tinguin, però si que tenen un projecte de vida molt més definit, molt més clar, que es diferencien una mica d'on van la majoria de la societat, dels canons (pp. 9 - 11)</i></p> <p><i>Ara tenim immigrants de tot arreu: de Sud Amèrica, d'Àfrica, de Països de l'Est, de la Xina (per una sèrie d'adopcions). (p. 12).</i></p>
<p>E1</p>	<p><i>Jo parlo de les famílies, prefereixo parlar de les famílies perquè cada cop més hi ha una diversificació de pràctiques familiars, que esdevenen després per els que volen taxonomitzar: monoparentals, homoparental, pluri no sé què, reconstituïda, reconfigurada... Bueno, això són etiquetes que nosaltres posem. Però l'experiència vital d'aquest infant, d'aquest adolescent, d'aquesta dona, d'aquest home... això és únic i singular. (p. 8).</i></p>

Parrilla 1 – Categoría 2

<p>Familia</p>	<p>Categoría: Conceptualización Escuela</p>
<p>F1</p>	<p><i>Quasi bé és la segona vivenda avui en dia (riem), perquè passem un tou d'hores aquí.(...) penso que és un lloc molt important per ells, on ells realment se sentin a gust i puguin créixer com a persones. No només adquirir coneixement, perquè els coneixements amb els anys se t'esborren, però quan estàs formant la teva personalitat, això et queda. (p. 2).</i></p>

F2	<i>Sería el lugar donde los niños viven una etapa de la vida y hacen un proceso de crecimiento madurativo a todos los niveles, o sea: físico, afectivo, emocional, de conocimiento... y con unos adultos que acompañan esos procesos. Para mí la escuela no ha de ser de repetición de modelos, ¿no? Sino de posibilidad de crear... De respetar procesos, de escuchar, sobre todo de respeto. (p. 4).</i>
F3	<i>(...) la escuela es muy importante porque es donde nuestros hijos pasan el mayor tiempo. (...) Porque el colegio es un sitio donde tiene que aprender muchas cosas. (...) Yo lo que quiero es que ella aprenda, pero que venga feliz. Que sea feliz y que esté motivada porque si pierde toda la motivación... pues entonces no tienen interés. (...)Y para mí es un sitio de enseñanza que tiene que aprender muchas cosas. Pero de una manera que ella venga motivada y venga contenta. (p. 5).</i>
F4	<i>És un lloc on els nens i nenes van a aprendre, formar-se, a créixer, a viure i a moltes coses, no sé. És un conjunt de coses. Perquè a part de que vénen aprendre coneixements, entre cometes, també aprenen a formar-se com a persona, no solament aprendre coneixements, sinó es formen també com a persones. És un lloc molt important on els nens passen moltes hores. (p. 2).</i>
F5	<i>(...) un lugar muy importante (...)Para mí esta escuela es muy importante porque yo estoy muy convencida de cómo... del proyecto. (p. 5).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Conceptualización Escuela
ND1	<i>L'escola, aquesta en particular és una escola familiar, se mira molt a les famílies. Les mateixes professors... és com si fossin una família molt gran, (p. 3).</i>
ND 2	<i>(...) l'escola per mi és per educar als nens. Bueno, més que per educar, per ensenyar. Per educar seria en tot cas els pares. (p. 3).</i>
D1	<i>Què és escola per mi? ... que fos un lloc de creixement bàsicament. I per tal, quan a creixement, un espai de creixement, amb persones de diferents generacions, siguis infants de diferents edats (...)per mi també és un espai com molt vinculat a la vida. Com un espai com molt vital. (p. 10).</i>
D2	<i>L'escola és un lloc de relació. Podria dir que també és un lloc d'aprenentatge, el que passa és que cada vegada més aquesta possibilitat es donen també en altres contextos. I em sembla que el que manté com element diferenciador és el que és social, (...) l'escola és sobre tot un exercici d'alteritat, de considerar lo propi i lo del altre. Aquest dualisme que és difícil de portar a la pràctica. I entenent que l'escola la formen els nens, però també els adults que acompanyen als nens, vull dir: els mestres, els pares, les mares, les famílies. (pp. 2 – 3). Una altra idea important és que l'escola per si sola no pot existir i l'escola necessita interaccionar amb l'exterior. (p. 4).</i>
D3	<i>Define escuela a partir de su escuela, de su proyecto.</i>
E1	<i>Tampoc hi ha un model educatiu escolar homogeni des de les pràctiques que els ensenyants porten a terme a l'aula i fora de l'aula. (p. 6). Per mi l'escola és un altre escenari on créixer. (...) per mi l'escola és un espai vital. Però, un espai vital per infants, professionals i famílies. (...) l'escola és un escenari per viure, pensat per viure d'una determinada manera. Per tant, penso que l'escola té una intenció educativa, perquè sinó no seria educació. (...) L'escola, per tant, seria un escenari a on aprendre a viure amb una intenció educativa. I aquesta intenció educativa per mi ha de ser definida en base a les necessitats, a les característiques a com la comunitat és. (p. 12). L'escola és un escenari per aprendre a viure, un escenari vital amb una intenció que tenen els professionals que allà treballen. És</i>

	<i>a dir, apresada en el sentit d'aprendre, feta seva des de la detenció de les necessitats. De les necessitats del context comunitari. (p. 14).</i>
--	--

Parrilla 1 – Subcategoría 1

Familia	Subcategoría: Funciones – Objetivos de la Escuela
F1	<i>Acompanyar-los en el creixement. Penso que és acompanyar-los en el creixement. Està bé adquirir uns coneixements perquè un bon dia voldran fer l'ESO o qualsevol cosa per l'estil que hagi en el seu moment, o sigui també han d'adquirir uns coneixements. (p. 2).</i>
F2	<i>De alguna manera las funciones – objetivos aparecen en la definición que hace de la misma. (...) respeto al proceso de la persona, a la persona pequeña. (p. 6).</i>
F3	<i>(...) respetar el ritmo de aprendizaje, respetar a las personas con sus cualidades, habilidades... (p. 6).</i>
F4	<i>Ha de tenir la funció de formar als nens, formar-los al nivell intel·lectual, però no solament a nivell intel·lectual també una miqueta com a persona, que bueno, a veure, que com a persones també estan els pares. (p. 2).</i>
F5	<i>No menciona cuáles son los objetivos de la familia.</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Funciones – Objetivos de la Escuela
ND1	<i>L'objectiu de l'escola és que no hagi tant fracàs escolar. (p. 4).</i>
ND 2	<i>(...) els coneixements que marca el Departament o que marca el Ministeri d'Ensenyament i tot això (p. 3)..</i>
D1	<i>(...) lo que vindria a demanar-li jo a l'escola com a institució és, no en aquesta, sinó en totes, que pogués aproximar, és a dir, que pogués permetre que l'infant es pugui construir una idea creativa o una comprensió del món des d'un punt de vista creatiu. En un sentit de que penso que el món no és una cosa estàtica, que un aconsegueix arribar a la seva comprensió algun dia; sinó que és alguna cosa que sempre esdevindrà una pregunta, jo penso. I per tant, un gran... no sé com dir-ho, un gran objectiu... (...) seria fer que els nens i nenes que passen uns quants anys a l'escola poguessin contínuament plantejar-se aquesta pregunta o aquestes preguntes sobre el món. (...) fer de persones que d'alguna manera puguin saber o puguin tenir interès o desig per conèixer i per tant, crear iniciatives noves, per prendre decisions que els hi porti a una determinada direcció de la vida, una determinada manera de viure o una determinada manera de treballar", no sé. Però una mica per mi vendria a ser aquesta, una gran cosa, la idea de dir: "fer que sigui l'infant el que tingui com a mecanismes, estratègies com de recerca". (...) És algo com bastant, bueno, que em fa pensar en qui grau això l'escola ho està permetent. O que encara continua sent com un constructe com molt tancat, a una determinada idea de lo que és el saber o de lo que és conèixer el món, i que s'intenta com omplir als nens d'això. respecte també per la vida, per la relació amb l'altre, per el medi natural; (...) un repte de l'escola és crear persones actives que puguin, d'alguna manera, tirar projectes diferents; i per tant, responsabilitzar-se i comprometre també amb les seves accions. Un altre objectiu. Permetre que l'infant pugui tenir accés a la cultura, i per tan que pugui tenir accés no només allò que té que veure amb el món natural o amb el món tal i com s'ha configurat; sinó amb el món que anem configurant les</i>

	<i>persones que l'habiten, tant actuals com d'un altre moment, com aquesta idea com de patrimoni. (...)aquesta idea de culturalització té que veure amb això, de dotar també a l'infant de recursos i mecanismes culturals que li permeten entendre i respectar a les altres persones en fet; i també que li permetin a ell tenir elements com: la lectura, l'escriptura per accedir a projectes diversos sobre el món (pp. 7 – 9).</i>
D2	No especifica los objetivos y/o funciones de la escuela, a pesar de que define qué es escuela.
D3	Menciona las funciones de su escuela cuando la describe, pero no de manera genérica.
E1	Las funciones y/u objetivos de la escuela ya sale en la definición que realiza sobre la institución educativa.

Parrilla 1 – Categoría 3

Familia	Categoría: Relaciones F – E: Tipologías, mecanismos, estrategias y políticas
F1	<p><u>Su papel en la escuela:</u> <i>Jo estic a l'AMPA. Col·laboro en les tasques de l'AMPA i així, i a part, pues estic portant tot el tema del menjador. (p. 4).</i></p> <p><u>AMPA:</u> <i>No sé molt bé què és l'AMPA, (...) és l'Associació de Pares i Mares, però lo que és aquí tothom acaba treballant i fent lo que es necessita. (...) de fet l'AMPA agrupa a totes les famílies, però a vegades no queda molt clar aquí. Però sí que bàsicament és recolzar la tasca de l'escola. Aquesta escola té molta feina, perquè no és una escola tradicional i llavors hi ha molta, molta, molta feina. I bàsicament és ajudar a que el projecte es pugui portar a terme. A vegades et toca a fer unes coses, a vegades et toca tallar unes fustes o a vegades et toca portar una subvenció, no? Però bàsicament és ajudar a que el projecte tiri endavant. I la relació amb l'equip directiu és perfecte, treballes junts, hi ha una relació boníssima. (p. 5).</i></p> <p><u>Relación familia – escuela:</u> <i>és molt estreta. És molt cordial. Sí, és que parlem dia a dia. (...) És una relació súper estreta. Però tinc entens, a veure, tinc entens... sé que no totes les famílies són així. Les que estem a l'AMPA, al Consell Escolar sí que és així. Si la junta directiva de l'AMPA o el Consell Escolar, sí que és així. Perquè hi ha molta feina i és el dia a dia que portes. (...) a tots nivells són molt cordial, no tan sol amb l'equip directiu; sinó amb les mestres. (p. 6).</i></p> <p><i>Aquí els pares poden venir quan vulguem. I pots quedar-te fins i tot, no et diran res si tu decideixis quedar-te un dia a classe... tots els pares que vulguin poden apuntar-se a les excursions. Si vols venir aquí a fer feina, sempre hi ha feina per fer. (pp. 7 – 8).</i></p> <p><u>Ejemplo relación maestra – alumno:</u> <i>“ah, pues jo me'n vaig avui a la piscina amb els meus fills, me l'en porto si em sembla”. Llavors, això és una relació fora de l'escola. I veure aquesta relació amb ella fora de lo que és estrictament de l'escola, (...) això és molt maco i que a moltes escoles això no es donen (pp. 6 – 7).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias – espacios:</u> <i>Jo penso que el millor recurs que tenen és el dia a dia. Després també ho fan a través dels</i></p>

	<p><i>reculls que entreguen cada trimestre. Una altra forma a través de les reunions. I després, pues clar, quan vas a les excursions, quan estàs per aquí. Però bàsicament aquests serien... També després hi ha la comunicació a través de la llibreta amb els crios. (p. 8).</i></p> <p><i>La llibreta de comunicació bàsicament serveix per aquelles famílies que el pare o la mare no porten directament el nen a l'escola, perquè el porta un cangur, o un avi. Llavors, amb aquesta llibreta tu escrius a la mestra (...) cosa tu l'escriu en aquesta llibreta i si la mestra durant el dia també ha hagut alguna cosa que creu que ho ha de comunicar als pares, també ho escriu a la zona. (p. 9).</i></p> <p><i>La mediateca, la gent pot vindre, consultar els llibres, hi ha un serveix també de préstec, utilitzar els ordinadors, fer reunions... O sigui, que es pot utilitzar aquest espai. I després, l'AMPA, hi ha l'espai familiar o es fa reunions de grup. Hi ha un grup de famílies que fan trobades i que també es pot utilitzar. (p. 12).</i></p> <p><u>Posicionamiento ante conflictos:</u> <i>és parlant-t'ho. davant dels conflictes jo penso que hi ha sobre tot... a veure, es parlar amb les famílies amb molt de diàleg i sobre tot, amb molt de respecte amb les famílies i amb els nens. (p. 11).</i></p>
<p>F2</p>	<p><u>Relaciones familias – escuelas:</u> <i>Pues linda, sí, directamente. En un adjetivo, lindas. (...)En el proceso de adaptación los padres están dentro. O sea, me parece increíble, es decir, la accesibilidad de la profesora hacia los padres me parece genial. Es alguien que se me hace accesible, que me la puedo encontrar cada día, que le puedo preguntar, que le puedo comentar, (...) Y también la veo así de estrecha porque ellos tienen ese estilo o esa capacidad de observar. (p. 8).</i></p> <p><i>Y otra cosa muy importante es que para mí hay una relación de confianza con las profesoras. (p. 10).</i></p> <p><i>Veo que la relación es muy afectiva. (p. 12).</i></p> <p><u>Ante situación de conflicto:</u> <i>siempre hay escucha, siempre hay proximidad; o sea... proximidad con los niños y proximidad con los padres. No son distantes, la directora es súper próxima también. (p. 12).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias – espacios:</u> <i>y si te hace falta el ordenador porque tienes que enviar un correo tuyo del trabajo te prestan el de la biblioteca (...) curso de cocina, tertulias, habían dos días a la semana, martes y jueves, se podían utilizar los ordenadores de la mediateca. (p. 12).</i></p> <p><i>Lo más directo es la relación diaria de disponibilidad a la entrada y a la salida. Están ahí disponibles por si les quieres comentar: “oye que se ha hecho daño, o fíjate si esto le duele o no sé”. Eso da mucha tranquilidad, Y lo más importante pues la cotidianidad. Luego en las reuniones utilizan cosas muy diferentes. En la última reunión que hicimos, se hizo trabajo por grupos y luego se haría una exposición y se realizaría una recogida del momento, lo iban transcribiendo. (p. 13).</i></p> <p><i>Reuniones: puede ser cada trimestre una casi seguro. Porque se recoge el material del trimestre. Hay algunas de todos los padres y otras de aula (p. 14).</i></p> <p><i>Los informes son descriptivos, ¿no? describen a la persona y a la persona en diferentes entornos, a persona al niño o la niña me estoy refiriendo. (p. 16).</i></p>
<p>F3</p>	<p><u>Su papel en la escuela:</u> <i>yo al principio, pues venía a ayudar, como yo no trabajo. (...) entonces del AMPA, que yo no estaba en el AMPA me dijeron: “hay que venir a pelar fruta algunas madres para el almuerzo de los niños”, y yo dije: “qué bien, qué suerte, ah, pues apúntame”. Empecé a apuntarme a lo mejor para venir dos veces a la semana o así. (...)yo sobre todo llevaba la</i></p>

comisión del comedor (...) dentro del AMPA hay unas comisiones para ayudar un poco, para descargar un poco... hay de días especiales, que son las fiestas; hay extraescolares, hay de la comisión de comedor... (...). Yo estaba en la del comedor, bueno estoy; la misión que tengo es de venir de vez en cuando, de ver como comen los niños, de ver como están e ir a las reuniones del ayuntamiento. El ayuntamiento es el que lleva la empresa, es el que ha contratado para todos los colegios el catering, pues entonces vas allí, si tiene cualquier cosa lo presentas allí. (...)ya hemos ido añadiendo reuniones; al no trabajar pues tienes más tiempo. He ido a bastantes reuniones, que te vas enterando de muchas cosas, del pla d'entorn que es dinero que da el ayuntamiento para hacer los talleres de padres. (pp. 10 – 12).

AMPA: *Estar en el AMPA es ayuda, es lo que haga falta. Más que nada lo que haga falta. (p. 13).*

Familia – escuela: *estamos muy vinculados, tenemos mucha vinculación. (...)... muy cordial. Muy bien, (...) la conserje de maravilla, con las profesoras muy bien, con la señora de la limpieza de maravilla. (p. 14).*

Es una relación normal, se trata de que sea normal. (p. 16).

Espacios formales – informales: *Nosotros tenemos la de finestres obertes i el taller de cuina. Finestres obertes viene Xavier Gimeno que es profesor de Universidad, bueno que tiene tantos títulos que no te los puedo decir, y hacemos tertulias, somos unas doce y él saca un tema y luego hacemos un trabajo. Lo que pasa es que no podemos contar fuera, (...) son cosas nuestras, pero no podemos porque son cosas personales de cada una y no se puede decir fuera, cada 15 días, preparamos café, té, lo preparamos todo muy cómodo, se pone la vela y allí hablamos como... estamos cómodas allí. (...) Luego hay un taller de cuina, que el taller está subvencionado por el ayuntamiento, por el pla d'entorn, entonces vienen madres (...)Tenemos nuestra cocina allí, hacen una comida, se les hacen fotos, se copia la receta para hacer un libro. (p. 12).*

Incluso tenemos cine en familia, (...) lo hacía cada 15 días o cada mes. Y era, venir, coger un DVD, trataba el tema del Almodóvar, y luego comentarlo con los padres. El que pasa es que el horario, claro es tarde, ya acabas cansado y bueno. Vinieron algunos padres a comentar la película. (p. 19).

Mecanismos – estrategias: *dan unos informes, que en vez de notas digamos como bien y tal en matemáticas. Es un informe donde te explican del niño, el carácter, todo, lo que va evolucionando y lo que va haciendo. Y las entrevistas... Se habla de todo. Tanto de ella en casa, como de lo académico digamos. Bueno, lo que van aprendiendo, como nosotros hablamos de cómo se comporta en casa, nos comenta sobre el carácter y todo (...)aquí, nos dicen como se comporta aquí, los amigos, la relación de ella con los amigos. Y por lo que tiene interés, va aprendiendo... Los recursos... pues van habiendo fotografías y las cosas que van haciendo los niños. Y a lo mejor si han hecho un trabajo con un niño y el niño dice unas frases... Fotos de los trabajos que hacen, de los talleres, de los ambientes, porque hay ambientes, hay talleres. (...) Los talleres suelen durar tres meses y lo hacen por las tardes y lo hacen en grupo. Y luego los ambientes los hacen por la mañana y ellos eligen cada semana el ambiente al que quieren ir. Van mezclados, primero y segundo. Eligen el ambiente y tienen el compromiso de estar una semana y a la semana siguiente cambian si quieren. En cada ambiente ya está preparado para que aprendan alguna cosa, cosas diversas. (...)Sí que tienen una agenda que es una libreta. En este curso por ejemplo al nuestro le han puesto una foto, ellos han elegido lo que querían ponerse, elección de ellos, como si van de amarillo y rojo o verde. (pp. 16 – 17).*

F4	<p><u>Relaciones familia – escuela:</u> <i>Una relació molt estreta, bueno, també depenen de les famílies. Per exemple, n’hi ha famílies que... Aquesta escola dóna la possibilitat de que si la família vol integrar-se a l’escola o vol col·laborar amb l’escola, dóna un ventall molt gran de possibilitat per a que ho faci. Una altra cosa és que la família o no pugui fer-ho per qüestió d’horaris, de feina o del que sigui; o no vulgui fer-ho perquè es negui a fer-ho. (p. 4).</i></p> <p><i>El tracte és amb les mestres molt de tu a tu, és molt de tu a tu. Vull dir, molt personal i molt directe. I per això és una relació estreta. (...) És això, molt directa, el tracte és molt de tu a tu i no és una relació freda com potser o pot haver-hi en altres escoles. Si tu vols implicar-te, pots implicar-te. Tens les portes obertes per fer-ho, potser a altres llocs tot és molt més tancat i tot és més... (p. 6).</i></p> <p><u>Su papel en el AMPA y funciones:</u> <i>l’AMPA fem tot el que podem. A veure, de l’AMPA fem moltes coses: mirar de gestionar lo dels rebuts per exemple, els rebuts de la piscina, si n’hi ha rebuts de la piscina o alguna cosa d’aquestes. Si s’ha de parlar amb algun pare perquè té una situació més especial i s’ha de mirar de com arreglar-ho per mala situació econòmica. Mirar de parlar amb l’assistenta social o lo que sigui. Si les mestres necessiten alguna col·laboració física per fer algun tipus d’activitat aquí a l’escola, dons de mirar de col·laborar. Si s’ha d’anar a comprar alguna cosa. (p. 7).</i></p> <p><u>Espacios informales – formales:</u> <i>Per exemple, n’hi ha les tertúlies. Les tertúlies que les porta un psicòleg i són com un grup de mares que han fet durant tot el curs, durant dos dijous al mes parlant i tenen una tertúlia amb aquest psicòleg que la coordina. Després hi ha un altre ambient que és el de la cuina. Que hi ha un grup de mares que cada dimecres s’ajunten de 3 a 5 i tenen el taller de cuina. I preparen... hi ha mares que vénen del Marroc o de sud-americanes o vénen d’altres punts i mares d’aquí, i entre totes un dia preparant un menjar típic d’un lloc, un altre dia un menjar típic d’un altre lloc. Després també n’hi ha unes tertúlies que es van fer durant un temps,(...) que són les pel·lícules d’Almodóvar (...) miraven la pel·lícula a casa i venien un dia i feien això, parlar de les pel·lícules de l’Almodóvar i bueno, parlar una miqueta. Iels pares poden participar dintre de l’escola per exemple, hi ha moltes comissions: hi ha la comissió dels dies especials (que organitzen totes les festes que es fan aquí a l’escola), hi ha la comissió de jardineria (tenim un pati molt gran, pues mirar si s’ha de podar, si s’ha de regar, fer torns), també hi ha la comissió econòmica (que simplement és porta la qüestió econòmica una mica de l’AMPA, gestionem una miqueta els recursos), la comissió del menjador (per mirar de que funcioni el menjador aquí a l’escola tant a nivell de la qualitat dels menús, com de l’atenció dels monitors cap als nens, que tinguin cura d’ells i tal). està la comissió d’informació. (pp- 6 – 7).</i></p> <p><u>Estrategias – mecanismos:</u> <i>Sí, es fa una entrevista o dues entrevistes amb el mestre durant el curs, i a part d’això, a principi de curs, fan un power point i t’expliquen més o menys que es farà en aquella comunitat durant el curs. Això és a principi de curs, a mitjans de curs abans de Nadal tens una xerrada conjunta amb els mestres i amb els pares d’aquella comunitat. T’expliquen més o menys què és lo que han fet els nens durant aquest temps, a part, tu temps una entrevista personal amb el mestre que t’explica, no? Això per Nadal, per Setmana Santa i a l’estiu abans d’acabar el curs. Sí. Els informes abans de Nadal o per Nadal, per Setmana Santa i a l’estiu.... en els informes és un informe totalment, vull dir, tot, analitzen tot, a nivell acadèmic i a nivell com a persona. I quan et donen el recull, el recull ja pues a part de lo que cada comunitat... és que és com una miqueta... és que és diferent potser amb lo que tu has vist a altres escoles. A veure, per Nadal, per Setmana Santa i estiu un recull, un recull que és un recull de tot el que ha fet la comunitat o la classe o els de 3 anys o els de 4 anys o els de 5 anys a nivell global, vull dir, de tots</i></p>
----	---

	<p><i>els nens. Per exemple, l'últim de setmana santa era... els pares van venir un dia a compartir amb el nen i amb els altres companys una estoneta, i vam estar parlant de coses que al meu fill li agraden, coses que fem en comú, especials amb el nen. (pp. 8 – 9).</i></p> <p><i>Aquí s'utilitza molt el mitjà del tu a tu, és un missatge molt directe. (...) Hi ha alguns papers per quan hi ha algun dia especial, o alguna sortida o alguna cosa que surten més de lo normal, sí que busquen a través de les agendas, que cada nen té una agenda; pues fer-li arribar el paperet aquest. (p. 12).</i></p> <p><u>Ante posibles conflictos:</u> <i>D'una manera molt correcta, molt respectuosa, molt, molt. Uns dels trets que jo penso que importants d'aquesta escola és perquè són molt respectuosos, molt respectuosos amb les famílies, amb les famílies vol dir tant amb els pares com amb els nens. Hi ha molt respecte, hi ha un tracte molt cordial, molt estret... (p. 11).</i></p>
F5	<p><u>Papel que juega en la escuela:</u> <i>en el Consejo Escolar, bueno, se necesitaba formar el Consejo Escolar para tomar decisiones que afectan también a la escuela. Y entonces, otra madre y yo somos del Consejo Escolar y cuando se hacen reuniones estamos todos. Y en el AMPA, bueno, yo participo en el AMPA y tampoco es que sea una persona... pero participo, no sé. He hecho desde visitas de obras hasta llevar temas de recibos del colegio a no yo que sé, es que son muchísimas cosas. (...) está el ambiente de la fruta, que vienen muchas madres voluntarias a pelar fruta, luego los niños la cortan. Antes hacíamos visitas de obra, cada semana veníamos la directora y yo a este colegio y luego al otro. (p. 3).</i></p> <p><u>Espacios:</u> <i>Poder estar aquí un día leyendo si quiero un libro en la mediateca, estar una tarde. Tener siempre libertad de poder hacerlo si quiero, como si me quiero quedar aquí sentada. (p. 3).</i></p> <p><u>Relación familia – escuela:</u> <i>me llevo muy bien con todos. No sé, si de aquí nos llevamos todos muy bien, primero porque yo creo que lo hablamos todo y lo razonamos todo. (...) es muy buena la relación, no solamente, pienso yo, conmigo sino con los padres del AMPA y con todos en general, no tenemos problemas. Se habla todo mucho. (p. 7).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias:</u> <i>hacemos una entrevista, hacen reuniones, y luego hacen entrevista personales también. Nos dan un informe. Y lo bueno que aquí tenemos es que yo si a veces tengo algún problema, como entramos a la clase todos (...) Pues un poco cómo va la niña, y no solamente en el tema educativo, sino si está más contenta, si está menos contenta, si está más motivada, si puede tener algo. (...) O sea que no es solamente educativo, sino también temas de carácter, qué problemas pueden tener. (p. 13).</i></p> <p><i>Tiene que ser fuera del horario escolar, tanto que ellas puedan y horarios en los que los padres puedan venir a las reuniones. Buscamos varios horarios, en que la mayoría pueda venir. (p. 16).</i></p> <p><i>(...) las visitas estas de profesores que tenemos se les ofrece unas brochetas de fruta, para que vean lo que desayunan los niños, y para esto necesitamos que vengan madres voluntarias y lo preparen. Siempre, siempre hay madres y madres. (p. 16).</i></p>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Relaciones F – E: Tipologías, mecanismos, estrategias y políticas
ND1	<i>El tema pares – mestres o mestres – pares i nens és un tema que no m'agrada ficar-me perquè és una cosa d'elles. En aquest tema no et puc respondre molt. (p.7).</i>

	<p><u>Mecanismos – estrategias:</u> <i>Tot el dia està el telèfon. O quan alguna mare vol parlar amb alguna mestra ja queden prèviament. O les mateixes mestres tenen uns dies, que són setmanes senceres que queden amb les famílies, amb els pares i mantenen una xerrada molt llarga, molt llarga. (p. 7).</i> <i>Sí. Circulars, papers... i entre els papers que reparteixo i algun que penjo per alguna paret, trobo que la gent s'assabenta. (...) El boca a boca. (p. 8).</i> <i>Fan un col·loqui i són els dijous... comencen a les 3, fins les 4 i mitja o les 5. (p. 9).</i></p> <p><u>AMPA:</u> <i>Organitzen una mica tot. S'encarreguen de buscar a gent per a que col·labori una mica, recullen els diners de les excursions, estan pendent una mica del funcionament del col·legi, si hi ha algun problema pues intentar-ho solucionar, parlar amb l'ajuntament si s'ha de demanar qualsevol cosa... (p. 9).</i></p>
ND 2	<p><u>Relación maestras – familias:</u> <i>No les hi he vist quant són als... quan elles entren a buscar als nens i parlen amb les professores. Joestic sempre aquí ficada a secretaria, i allà està la sala de mestres i no els veig. (p. 6).</i></p> <p><u>Mecanismos – estrategias:</u> <i>aquí, també fan de reunions aquestes informatives amb els pares de caràcter personal i general,. (p. 7).</i> <i>Jo crec que lo que és l'escola tradicional es relacionant poc. El dia de la castanyada, el dia d'allò, el dia d'això, veniu un rato i vingi marxeu que hem de tancar. Val! Això és una escola tradicional. En canvi aquí jo trobo que és massa la relació, la relació perquè, a veure, el contacte d'entrada i sortida és lo que no...(p. 9).</i> <i>Hi ha el tema dels esmorzars on els pares i les mares ajuden a tallar, pelar la fruita, i també vénen a estar amb els nens. (p. 11).</i> <i>I després hi havia aquest taller de Taichi pels pares, el taller de cuina que també és pels pares. Hi ha un al vespre que és a les 10 de la nit, que veuen pel·lícules i després les comenten, que també són cara als pares. (p. 13).</i></p> <p><u>Ella y AMPA:</u> <i>com tampoc tinc temps lliure. Si tingués temps lliure, pogués sí que m'apuntaria a l'AMPA, al Consell Escolar i faria més activitats enllà per tenir més... per veure com funciona l'escola i com ho fan tot. Però com que ja no tinc temps, partint que no tinc temps pues ni trepitjo l'escola, tampoc t'ho plantejges (p. 10).</i></p> <p><u>El papel del AMPA:</u> <i>Jo veig que molt. Perquè les mares que estan aquí a l'AMPA, jo la veritat em fan enveja, perquè es passen el dia aquí, i clar fan... Jo veig que tenen molta, molta activitat. Hi ha 3 ó 4 que no paren d'organitzar coses (...) El tema comptable, de les factures, de... La comptabilitat de l'escola la porta l'AMPA. Jo porto lo que diguéssim els ingressos oficials. Lo que fa l'Ajuntament, lo de la Generalitat... El tema quotes dels pares, la sortida d'excursions, la piscina. Tota aquesta altra comptabilitat pues la porta ells. Controlen els pagos, els ingressos... (p. 11).</i> <i>Fan els canguratges també de l'entrada i la sortida. (p. 12).</i></p>
D1	<p><u>Su papel en la escuela:</u> <i>En aquests moments és com molt complicat o el més complicat perquè hi ha com una part formal i una part com... que no és tan formal però crec que hi és. Ara, formalment sóc la cap d'estudis de l'escola, un càrrec que bueno, té una formalitat que és assumir una responsabilitat de gestió, uns compromisos també amb les altres dues persones també de l'equip, de pensar algunes qüestions que afecten: dinàmiques, funcionament, organització de l'escola. També faig de mestra,</i></p>

	<p>vull dir, estic vinculada a la comunitat dels mitjans, per tant amb els nens de 6 – 7 i alguns que ja tenen 8 anys, i amb aquell equip especialment. (p. 4).</p> <p><u>Tipos de relación:</u> hi ha molta diversitat de... jo penso que hi ha molta relació, que realment hi ha com un apropament. Aquesta relació la vam pensar des del principi; és a dir, que tampoc s'han donat totes d'una manera espontània, vam pensar com ens imaginàvem que podrien ser aquestes relacions o aquests espais de relacions o les diferents propostes que es tirarien endavant al voltant d'això. (...) hi ha una relació estreta en un sentit de que també, moltes de les famílies que estan aquí, han volgut estar aquí a l'escola i moltes d'elles estan com molt implicades també en el creixement de l'escola, no? Se la senten, se sent molt seu aquest creixement perquè de fet veuen que anys darreres anys, dons això, es va construint i va com creant projectes amb ells. I després clar, la possibilitat de que tenen: de que acompanyen cada dia al seu fills a l'escola, de que poden estar aquí fent accions varies com: ajudar en l'esmorzar, com als tallers familiars, com estan en diferents espais llegint, treballant... mentre els seus fills també estan a l'escola. Dons jo penso que això ha donat com molta confiança mútua, (pp. 16 – 17).</p> <p><u>Estrategias – mecanismos – espacios:</u> són els tallers pels adults o els tallers per les famílies que hi ha aquí a l'escola. Hi ha tota una oferta de tallers familiars que ara s'han oberts alguns d'ells cap al barri, que persones adultes del barri es poden apuntar i que molts d'ells també es va primar que fossin en horari escolar. És a dir, que fossin en un horari en el que els nens estiguessin en l'escola, i que en aquells moments els adults estiguessin a l'escola i que a més a més que quan els nens pleguessin, pues poguessin estar amb els seus pares o amb les seves mares. I per tant, estan pensats fins un taller de cuina que es fa cada setmana, un taller de tertúlies que ho dinamitza el Xavier Gimeno que ve de fora, també hi ha un taller de treball corporal que ara ha derivat cap a ioga per embarassades, la mediateca també està oberta unes tardes a la setmana per a que l'utilitzi els pares que vulguin llegir, per venir a treballar, per venir a consultar els dossiers de l'escola i tot això. Es va organitzar també un cicle de cinema familiar aquest any. Sí, hem pensat com diferents accions que tinguin a veure com també a crear uns vincles entre les famílies. (p. 19).</p> <p>En quant a les tertúlies: No són tertúlies estipulades, és a dir, no hi ha uns temes que es parlin. Sinó que el que es fa és com un treball com més personal, com a dones, perquè totes són dones, les que s'apunten aquí, no només com a mares; sinó que és un treball personal que deriva en diferents temàtiques. Però que deriva en funció dels seus desitjos. (p. 20).</p> <p>(...) qualsevol família pot entrar a l'aula. D'alguna manera és algo obert, no? És a dir, en el moment d'acompanyar i així, és algo que hi és. Llavors el que s'ha creat és algo molt curiós que sense gaire instruccions i sense gaire normes, tothom ha trobat el seu lloc. Hi ha famílies que s'estan a l'aula primer temps o molt temps perquè el seu fill o la seva filla ho necessita, i estan a l'aula però tenen una presència molt respectuosa, que no interfereixen en lo que allà pugui succeir. O estan en un ambient i el seu fill o la seva filla necessita sentir la seva presència al mateix espai però no interfereixen. (...) hi ha famílies que s'han quedat a l'escola i potser ja no és la presència tant directa en l'aula, sinó que estan al menjador ajudant amb la fruita o fer una altra ajuda per aquí en l'escola o estan llegint tranquil·lament en un banc i el seu fill o la seva filla saben que estan en allà. (p. 22).</p> <p>tallers sí que molts d'ells en el període final, d'alguna manera es convida a les famílies a que també formin part; sobre tot amb lo que té que veure amb la materialització d'aquest projecte. És a dir, amb lo que té que veure amb el muntatge final, on sovint els infants no ho podrien resoldre. Però sí que per exemple l'enclavat definitivament la cabana llavors és un matí o una tarda que vénen les famílies d'aquell taller i amb els seus fills comparteixen aquesta estona junt amb aquella mestra. I en aquest</p>
--	---

tallers jo penso que s'ho senten també seus, no? Perquè els pares d'alguna manera saber que el seu fill és del taller de la cabana i també un altre que és d'una altra classe i d'una altra edat també és d'aquest taller fa això que et deia: el fa ajuntar-se en determinats dies i conèixer famílies d'altres grups d'edats. I llavors, sí que participen d'aquest muntatge final. Després tenen un llibre com un diari que et pot veure tot el procés que ha hagut en el taller que ha participat el seu fill; però participen en aquests moments, sí.

I llavors, en la comunitat dels mitjans hi ha una proposta setmanal que es diu les passejades, que aquesta proposta sí que sempre anem acompanyades per famílies. (...)Hi ha unes que són al poble, una que anem a una piscina, una que anem a la muntanya de Collserola i unes que anem en bici. Llavors aquestes són unes propostes que anem acompanyats de famílies. (p. 24).

Hi ha molt el tu a tu, perquè clar jo cada dia per exemple veig com a mínim dos cops al dia a totes les famílies dels nens dels que em faig càrrec, perquè vénen a classe. Hi ha molt el tu a tu. També hi ha tot lo que ha de veure amb la informació escrita, no? Que tindria a veure més amb temes més informatius: circulars o lo que sigui. Però també hi ha tot el tema dels dossiers, dels reculls, que és lo que et deia. Aquests dossiers tenen a veure amb un dossier que s'entrega cada trimestre que estan elaborats pels adults que estan en aquella comunitat i que parla i aprofundeix en algun aspecte pedagògic o de treball d'aquella comunitat. Per tant, estan pensats directament per les famílies, és a dir, per establir un diàleg amb les famílies. També hi ha reunions de pares cada trimestre, no es fa una al principi de curs i ja està; sinó que cada trimestre hi ha una reunió de pares com per concloure el trimestre. I són reunions que intentem fer sobre temàtiques a nivell pedagògic, temàtiques concretes, no? Des de l'abordatge de les relacions, perquè el dossier que s'entrega a final de tot té una part de les relacions i llavors s'aborda aquest tema. O per exemple, l'última que vam fer al comunitat dels petits sobre l'aprenentatge: què vol dir aprendre en 3 – 4 i 5 anys; el dossier anava sobre l'aprenentatge, però la reunió... Després intentem fer reunions que no tinguin a veure amb una classe magistral d'aquella temàtica; sinó en crear debat, diàlegs o grup de treballs entre les famílies. I això ho estem fent últimament i funciona molt bé. És a dir, reunions més de treball, més interactives entre ells; que no pas grans explicacions nostres, que algunes hi són quan s'ha de presentar un determinat projecte com alguna novetat o alguna cosa així. (...)també hi ha entrevistes que es fan bastant. Algunes a petició nostra i també algunes a petició d'ells. Si es fan entrevistes, aquestes entrevistes es treballen en parella, és a dir, intentem ser dos persones que fem l'entrevista, dos persones que estiguin vinculades amb aquells nens. (...)al principi de la comunitat dels petits es fa una entrevista abans de que els nens comencin, i aquella es fa amb els nens allà presents, per conèixer-ls, per ubicar-se a l'espai on els rebran cada dia i llavors també s'entrega com un petit dossier que és un dossier que es diu: "De la mà" que és l'escola explicada en veus dels nens de 4 – 5 anys. Com una mica per ubicar-se. I aquesta també és una entrevista com bastant especial, com d'inici (...) també s'entreguen com uns informes escrits. És un informe molt global, és un redactat de cada infant que a la comunitat dels petits són dos i a la dels mitjans són tres. Per tant, són redactats que fa cada adult de referència, fa un escrit sobre cada nen intentant com agafar l'opinió i la visió dels altres adults d'aquella comunitat. (pp. 25 – 26).

Hi ha una entrada, s'entra d'una manera molt fàcil en aquesta escola. No és de dir: "A les 9 tothom està assentat"; sinó que tothom va entrant, hi ha una estona ben bé un quart d'hora que hi ha nens i famílies, i tothom va com fluïnt molt (...) Els dies especials també són moments com d'una relació molt forta, perquè bueno, hi ha tot aquest tema com lo de lo festiu, aquests dies especials acaben amb un dinar o un sopar; i fa molt caliu.

(...) hi ha una llibreta de comunicacions que nosaltres en diem tan en els petits com en els mitjans. L'únic que té formats

	<p><i>diferents. Les dels petits és un format més senzill, és una llibreta que el nen ha personalitzat a la portada i que llavors també els adults tenen referència d'aquella edat, i personalitzen d'alguna manera la primera pàgina o així. Hi ha alguna cosa diferent dels 3 – 4 o 5 anys. No m'ho sé ben bé tot, però sé que fan coses diferents. (...) aquesta llibreta també va recollint com anècdotes que van succeint tant aquí a l'escola, com a casa. Les famílies t'enganxen coses que han fet el cap de setmanes explicant amb alguna foto o explicació d'on han anat o coses així; alguna anècdota divertida que els hi ha passat amb els fills,. (...) En els mitjans es va fer com un treball per implicar més al nens en la construcció d'aquesta llibreta, i se'ls hi va demanar tan als dels 6 anys com als dels 7 anys que decidissin quina estructura volien tenir en les llibretes. I llavors, aquesta llibreta té com uns apartats que un és per escriure des d'aquí l'escola, un és per escriure a casa, després hi ha un apartat que hi ha les direccions, telèfons de tots els nens. Hi ha un altre apartat que expliquen tots els espais que tenen, que es presenten com a comunitat i expliquen tots els espais que hi ha. Després hi ha com un calendari d'aniversaris que s'han escrit ells... (...) hi ha com una implicació en la construcció. Així com els petits es personalitzen en la primera pàgina o potser la segona o a l'inici, els grans com que el format l'han decidit ells. I seria que aquesta llibreta cada dia se la porten a casa i cada matí torna. (pp. 26 – 28).</i></p> <p><u>AMPA</u>: <i>I després tot el que tindria a veure amb tota aquesta part més de gestió, no? que té que veure amb l'AMPA, amb les comissions de treball que hi ha a l'escola. (p. 19).</i></p> <p><i>Com l'AMPA va néixer igual que va néixer l'escola. Per tant, era una gent que mai havia estat a una escola, ni a una AMPA, totalment inexperta, vull dir que... res això es va apropar molt. És un AMPA que treballem molt, molt units amb l'equip directiu moltíssim. L'AMPA lo que sí que d'alguna manera és gestionar determinats aspectes així concrets, gestionen tot el que té que veure amb serveis que es deriven de l'escola com són els canguratsges de les estones del matí (a les 8 del matí, al migdia (els petits han d'esperar al grans perquè pleguen mig hora després) i a la tarda que també hi ha un canguratge. És a dir, tot el que té que veure amb aquests serveis i també el servei del menjador, que també d'alguna manera és una altra gran temàtica. També treballen el casal d'estiu, totes aquestes coses, bàsicament tenen molta feina en quan això. També un altre tema que gestionen i que d'alguna manera i a nosaltres es facilita molt, i alhora pues també està bé perquè ens implica d'una altra manera és tota la gestió econòmica. És a dir, tot el que té que veure amb pagaments que fan les famílies, de materials, de piscina, de sortida i això... hi ha una comissió econòmica dintre de l'AMPA que gestiona aquesta part. I va molt bé, perquè és una gestió que facilita moltes coses també a nosaltres. I després... gestionen tota la part de servei, gestionen la qüestió econòmica... també fan com una feina que és la que menys es veu però que hi és que és donar suport a les diferents iniciatives que l'escola tira endavant.(...), hi ha molta relació, hi ha unes reunions establertes, però alhora també hi ha una relació molt del dia a dia perquè estan aquí sempre (p. 21).</i></p>
D2	<p><u>Relaciones F – E</u>: <i>Molt diferents, clar és que... depèn molt de la situació de les persones. Hi ha famílies que porten els seus fills aquí i es van, no? O sigui, els vénen a portar al matí, els vénen a recollir a la tarda i no participen de res més que d'això, de fer de portar i emportar-se els fills. (...)Hi ha famílies que hi ha més diferències i estan més disponibles o estem més disponibles. I hi ha famílies que hi ha diferències i estem menys disponibles o estan menys disponibles. No totes les famílies es permeten quedar-se a l'escola quan porten al seus fills. Hi ha algunes que es queden un quart d'hora, 20 minuts o el temps que necessiten. (...) Hi ha famílies que constantment pregunten, esgarrapa qualsevol minut per parlar amb la mestra de referència sobre tot, perquè és la que està més propera. Hi ha famílies que inclòs regalen part del seu temps personal per l'escola i col·laboren d'una manera sistemàtica en el Consell Escolar o en alguna comissió; o de maneres puntuals quan ho demanen. Hi ha famílies que participen</i></p>

	<p><i>en tallers, en tallers que estan, tallers familiars. Hi ha totes les possibilitats. Hi ha famílies que estan enamorades del projecte, hi ha famílies que no entenen res del projecte tot i així decideixen mantenir els seus fills a l'escola. (pp. 7 – 8).</i></p> <p><i>És sobre tot una relació transparent. En el sentit de que es poden veure i compartir situacions sense la necessitat de posar-hi paraules, i aquesta és una ocasió interessant, no? Perquè permeten a les persones que es queden veure alguna cosa per la qual senten curiositat. I és poder observar al seu fill i la relació amb l'entorn sense haver d'incidir excessivament o poder veure d'una manera molt discreta, o percebre amb una certa distància. (p. 8).</i></p> <p><u>Mecanismes, estratègies, espais:</u> <i>Poden estar a la mediateca, a l'espai familiar... Tenen llocs que els hi són propis. Poden estar aquí a l'entrada, al passadís, mirant per la finestra, dins de l'aula, és un estat molt depenen del fill o de la filla,, poden estar llegint a la mediateca, poden estar consultar l'ordinador si a casa no tenen i volen fer servir el de l'escola, poden estar a l'espai familiar, poden compartir una celebració amb nosaltres. Poden estar col·laborant i ajudant en algun servei de l'escola: pelant la fruita, ajudar als nens quan van a la natació, ajudar el dia que van amb les bicicletes pel carrer i per tant s'ha de garantir una certa seguretat i no són prou adults. (p. 9).</i></p> <p><i>Entrevistes: depèn del curs. Igual en algun curs i amb alguna família només se'n fa una, perquè en realitat no es veu la necessitat de fer més. a mi em sembla que això pot passar més a Primària que a Educació Infantil. És una manera també d'establir una certa confiança de començar a coneixem, d'establir alguna connexió, algun contacte, no sé. Tenir alguna referència uns dels altres. (...) Això és al mes de setembre. Després, cap al gener o el desembre o febrer se'n fa una altra... La segona ja no és igual amb tota la família, sinó que és amb el pare o la mare o amb els adults que estan al càrrec dels nens. I depèn dels casos es fan més (pp. 9 - 10).</i></p> <p><i>En principi tenim un horari establert que és un dia a la setmana, al mig dia. Però si la família no es pot adaptar... També li diem a les famílies que si han de sortir de la feina per venir a fer l'entrevista, els hi poden fer un certificat per la feina per justificar l'absència; però també, a vegades es busquen horaris alternatius, això sí, quan ho veiem molt clar. (p. 10).</i></p> <p><i>Hi ha una llibreta que va de casa a l'escola on s'apunta comentaris i avisos, impressions, notícies d'un espai, de l'altre. Tan potser que ho apunti la família com que ho apunti l'escola. I normalment aquestes anotacions es contesten per una part o per una altra. També és una eina de comunicació. I que a més a més, aquesta llibreta o aquesta agenda es comparteix molt amb els nens. Perquè quan porten alguna cosa escrita des de casa,. (p. 11).</i></p> <p><i>Informes podríem dir que és una narrativa, sobre el nen o la nena en qüestió de com nosaltres el veiem o la veiem aquí a l'escola, intenta ser lo més constructiva possible. És un escrit que sí que té un esquema, perquè hem parlat d'aquests aspectes, però res més, perquè després el redactat és diferent per cada nen i també cada mestre tenim el nostre estil, no? Es fan dos durant el curs en el cas d'Educació Infantil, i tres a Primària, una mica com prescriu al Departament (p. 11).</i></p> <p><u>Su relación con AMPA:</u> <i>Treballa amb nosaltres a portar a terme el projecte del CEIP Ripollet. Vull dir que és com una relació molt permeable. Quan hi ha alguna família que no acaba de veure alguna cosa i lo comenta a l'AMPA, pues l'AMPA sempre està disponible per explicar-nos al nosaltres i nosaltres ens hem assabentat per demanar-li l'opinió i poder dialogar amb aquesta família. L'AMPA tirarà endavant tot el que són els serveis de l'escola, quant a l'atenció dels nens i de les famílies al migdia, el servei d'acollida, en aquest tipus de serveis que necessiten. Col·laboren amb la gestió econòmica, a la seva comissió i el seguiment i portar al dia tota aquesta qüestió de números. En les comissions que fan possible que l'exterior de l'escola no es</i></p>
--	--

	<p><i>malmetí, que el dia d'una celebració pugui tirar endavant... (...) Es mouen per aquí dintre amb tota, em sembla, amb tota la comunitat i nosaltres també li demanem ajuda quan els hi necessitem. (p. 13).</i></p>
D3	<p><i>Jo sí que això ho tenia clar, i a través també del grup que ho anàvem treballant, d'acollir a les famílies, de que poguessin expressar els seus neguits i havien coses que no es podia donar resposta perquè no les teníem. Però sí la presentació del projecte, la intuïció de l'equip, recollir els seus dubtes, veure què passaria si havia transport o no escolar; perquè les famílies... teníem una classe de 5 anys que venen de l'altra punta del poble. (p. 3).</i></p> <p><i>Llavors és molt important això, perquè es va crear aquell caliu amb les famílies, van constituir-se les comissions del Consell, també una comissió mixta, mixta vol dir: pares – mestres del seguiment de les obres. Que les vam seguir durant els dos anys que ha durat l'obra, estiu i tot, ens hem anat trobant. Comissions per preparar els dies especials, comissions d'informació als pares nous... La gent s'ha vincular moltíssim, es fa sentir molt vinculada, (p. 4).</i></p> <p><i>A la mediateca es pot venir per les tardes, dues tardes a la setmana; perquè a la mediateca hi ha un espai pensat per petits i per grans. Està pensant per això, les famílies que vulguin venir a consultar internet, llegir llibres o llegir dossiers d'aquests de recull de l'escola puguin estar-hi.. (p. 16).</i></p> <p><i>Els pares i a més a més hem notat que són molt respectuosos, perquè no indaveixen l'espai ni del mestre, ni dels nens i que es poden quedar allà, però al marge en un paper discret acompanyant al seu fill o a la seva filla, si és que el seu fill ho demana. El pare o la mare entra, veu el que està fent o li ensenya alguna cosa, surten al passadís, van al penjador, agafen lo que s'han de portar i tranquil·lament surten, se van. (p. 17).</i></p> <p><i>Un altre moment on també vénen és el taller, com que els tallers que fem sempre són tallers col·lectius, on es fan creacions, produccions de gran magnitud, per exemple, una cabana per al pati, dons algun dia vénen els pares i ajuden a acabar-ho de muntar. Els pares que els seus fills estan en aquell taller determinat vénen un dia, i a vegades és un dissabte a la tarda que el munten i a més a més es fa un berenar, o es pinta el que s'hagi de pintar.. (p. 19).</i></p> <p><i>(...) hi ha un taller de comprensió corporal, del matí, que porta una mare, i hi ha un altre a la tarda.. (...) altre grup molt interessant és el de les tertúlies, són un grup de mares, portades per un dinamitzador, fan unes tertúlies cada 15 dies durant tot el curs. (p. 20).</i></p> <p><i>Fem entrevistes amb les famílies una per trimestre. Però hi ha setmanes que al migdia també fem entrevistes. També una vegada per trimestre fem reunions, o de classes, o de pares per tractar temes. I a més a més, li donen un material al final de trimestre com aquell que has estat mirant, que parlar del que passa dintre de l'escola, el que esdevé dintre de l'escola. (p. 21).</i></p> <p><i>El llibre blanc: Els pares. És un grup de pares, que igual que et deia dons que hi ha un grup de taller de cuina que vénen un dia a les 3 de la tarda, pues aquest és un grup de pares... Clar, a través de les notícies que surten a la premsa local i del moment clau de l'escola: de quan va començar, de la primera visita a l'escola, dels moments així més decisius... van fer una crònica de l'escola. Com la història de l'escola. El llibre blanc és l'escola, de lo que serà una herència que hi anirà passant dels uns als altres, que ens semblava que era una oportunitat única, que no passa, no? de crear un centre educatiu i de fer-ho créixer. I de com els pares, ells sobre tot...podrien fer-ho els mestres, però interessava molt, jo penso, que fossin els pares (p. 23).</i></p> <p><i>. I que el taller de cuina va estar com un centre d'acollida sense plantejar-nos'ho. (...) Cada setmana se carrega una de fer un plat, d'explicar-ho a les altres, de xerrar. I és més enllà de la cuina. Es parla de la vida, es parla dels fills, es parla de moltes coses, no? I vénen fins i tot persones que no estan aquí a l'escola, però que són veïnes o amigues i que també han vingut. És un centre d'acollida, jo diria natural. (p. 24).</i></p>

<p>E1</p>	<p><i>Per mi hi ha una relació evident. Em sembla que ja ho he explicat. Que una escola d'esquena a la família no pot fer mai l'encàrrec adequadament. I llavors, jo diria ara en aquest moment que en aquest ordre del sistema la primera és la família. La primera és la família, després ve l'escola. Per tant, la família ha de ser molt respectuosa en el moment en el que decideix, la família, que el seu fill estarà educat en un context escolar. (p. 17).</i></p> <p><i>Como dinamizador del taller de familia en la escuela: Pues trabajo con 12 madres, que estaría bueno que vinieran también padres, pero no sólo vienen madres, que vienen cada 15 días a hacer un espacio de reflexión sobre... bueno, aquello que decimos: apoyo a la parentalidad. Pensemos sobre la condición de madre, como a personas que tienen el suyo cargo con los niños que están creciendo. (...)El meu paper és més aviat dinamitzar l'espai, obrir-lo i tancar-lo, posar límits. Comencen encenent una espelma i l'apaguen quan acaba. Donem forma... és un espai que també fem cafès, prenem galetes... És a dir, és una hora i mitja després d'encendre l'espelma i llegim lo que una mare ha escrit de lo que va passar en la sessió anterior. Ho escriu cada vegada una mare diferent, però sempre ho llegeixo jo . (...) important que les famílies puguin posar, veure formes... Això també és una idea del CEIP Ripollet, de documentar el treball que fem. Dons també documentar el treball que fem amb les famílies. (pp. 19 - 20). El meu treball amb les famílies és aquest, la meua funció és aquesta: escoltar, recollir, retornar, donar forma, documentar, donar valor al que fa... (p. 21).</i></p> <p><i>Per la gent del projecte de la escola, la família era algo inqüestionable... (p. 23).</i></p>
------------------	--

Parrilla 1 – Subcategoría 1

Familia	Subcategoría: Participación – colaboración – implicación
<p>F1</p>	<p><i>Colaboración – implicación: la familia que no li agrada portar al seu fill aquí pues ja no s'impliquen, simplement, no els interessa. Hi ha altres famílies que dintre dels esforços que arriba a fer l'escola, d'implicar a les famílies, perquè l'escola en moltes coses intenten que les famílies col·laborin. Però els que segueixen veient una visió més tradicional de l'escola, bueno: "porto el meu fill perquè toca, allà es queda i el recullo", i no hi ha més implicació. I d'altres famílies que sí, cada una col·labora en la mida del temps que té, de lo que disposa i dels coneixements. (...)Hi ha pares que el qui li agrada és el bricolatge pues és genial, no els hi farà una altra cosa. Però sí que vindran el dia que hagi bricolatge. I cadascú s'implica en el nivell que pot i que li és correcta. I per sort, aquí hi ha aquesta llibertat, que pots tindre el grau d'implicació que vulguis. (p. 7).</i></p> <p><i>Definición implicación – participar: Està una miqueta per lo que es necessiti (...)Una miqueta és això, cobrir facetes o per lo menys és lo que jo intento, cobrir facetes que a l'igual les mestres no poden arribar-hi perquè. Jo em centro en lo que jo faig. (p. 9).</i></p>
<p>F2</p>	<p>No define participación – colaboración – implicación. No hace mención.</p>
<p>F3</p>	<p><i>Participación familias: Todas las familias no. Hay muchas que sí, sobre todo los que vienen convencidos del proyecto de la escuela. Pero los que no están convencidos es de entender que no participan. (p. 15).</i></p>

	<u>Participar – implicarse</u> : Para mí participar o implicarse, primero es una motivación que yo tengo. Para mí es yo participo y para mí es un orgullo de participar, pero no un orgullo de estar orgullosa... de estar satisfecha de hacer algo, por el colegio, por hacer algo por la niña. (p. 15).
F4	<u>Participación</u> : participació parlant amb altres escoles és bastant alta. Però tot i sent bastant alta, manca participació. Jo crec que manca bastant. (...) Tot depèn de l'elecció, si la família ha fet l'elecció d'aquesta escola, l'han escollida, la participació és alta. (p. 5). <u>Colaborar</u> : Dons col·laborar, ajudar en el que es pugui, en el que es necessitin les mestres, sí, sí, ajudar, col·laborar. En lo que es pugui, amb temps... Sobre tot és dedicar-hi temps, per exemple, col·laborar en tot, si s'ha d'arreglar el jardí, el pati pues venir a col·laborar; si s'ha d'ajudar als esmorzars, pues ajudar a preparar els esmorzars. Pues això és col·laborar, en lo que es necessiti aquí a l'escola. (p. 5).
F5	No define ningún concepto.
Escuela: Docentes – No docentes	Subcategoría: Participación – colaboración – implicación
ND1	No define participación – colaboración – implicación.
ND 2	No hace mención, ya que es el primer año que está en la escuela.
D1	<u>Ejemplos de colaboración</u> : També hi ha com molta col·laboració en tot el que són muntatges de, per exemple, tirar endavant tota la comissió de jardineria i quedar els dissabtes i venir a plantar, a podar, bregar i no sé què i vénen un grup de famílies amb els nens, a passar un dissabte al matí aquí. Hi ha molta implicació aquí quan hi ha algun d'aquests dies festius on també genera com molt rebombori i també hi ha com molt... com molta unió en aquest sentit. (p. 17).
D2	<u>Colaborar</u> : col·laborar conjuntament seria alguna cosa similar a cooperar. Per tant, un dona l'altre rep, l'altre dona i l'altre rep. Vull dir, alguna cosa que es fa conjuntament. (Silenci). No necessàriament és una aportació igualitària, sinó que segurament també cadascú dona en la mida que pot donar i poden haver realitats diferents en aquest sentit. (pp. 13 – 14).
D3	No hace una definición de cada concepto. Pero sí que ve que hay colaboración a partir de ejemplos: Hi ha moments de participació de les famílies, hi ha moments de que sí, de que ajuden. En els projectes d'aula, quan es fan projectes d'aula, que sempre estan pensats per a que siguin una estructura on el nano es descobreixi ell mateix, i també que cregui vincles entre el grup, que en aquest grup seguirà durant nous cursos el vagin coneixent i vagi creant i establir relacions. Conèixer-se entre ells també sempre hi ha un lligams amb les famílies, sempre són temes que proposem que tenen que veure amb les famílies. Les famílies fan les seves aportacions. (...) Participen també, pues quan van a la piscina acompanyant a les mestres, ajudant-les al vestuari, donar un cop de mà amb els nanos, participen, si volen, pelant la fruita al matí per esmorzar; perquè ells no la poden tallar, i llavors s'ha de preparar per esmorzar tothom. Aquests són els punts bàsics de participació, molts directes quan hi han els nens. I altra cosa seria, els moments que ells estan a l'escola però estan fent coses per a ells. (p. 18). (...) la implicació ha estat molt ràpida, i famílies que potser ha costat una mica més. També ens plantegem que sobre paper, el que teníem clar, era obrir molt el ventall de participació. (p. 19). (...) tenim una participació molt variada. (p. 20).
E1	No define participación – colaboración – implicación.

Parrilla 1 – Categoría 4

Familia	Categoría: Fortalezas en las relaciones
F1	<i>Jo penso el fet de que som molt assequibles, penso que és el punt més fort que hi ha. (p. 10).</i>
F2	<i>Lo que dicho hasta ahora casi todos son buenos, son fuertes. (p. 20).</i>
F3	<i>Hombre, puntos positivos, bueno, que tienes una confianza, claro está mucho y tienen confianza para preguntar mucho, para (...) Yo tengo confianza para hablar con ellas. (...) Positivos sí, porque tienes confianza y haces reuniones y hablas y tal. (p. 16).</i>
F4	No hace mención directa al tema.
F5	<i>Los puntos fuertes la relación con el colegio, supongo que la buena relación que tenemos y el entendimiento. Y que todos desde un principio, todos hemos peleado para que este colegio salga adelante. (...) Pienso que todo es positivo porque también puedes ver lo que tu hijo hace, la relación que tiene tu hijo con el profesor y... pienso que todo es positivo. (p. 8).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Fortalezas en las relaciones
ND1	<i>Tenim un molt fort de pares que col·laboren amb professors, contínuament (p. 10). Que aquells pares o aquelles famílies que col·laboren i estan sempre present, els poden cridar i saben que poden comptar amb ells. (p. 11).</i>
ND 2	No hace mención, ya que es el primer año que está en la escuela.
D1	<i>Hi ha un que jo penso que és fort però alhora també es fa pensar que a vegades és feble, que és la... és a dir, hi ha tanta diversitat de famílies que per mi és un punt fort. (...) La mateixa relació és un punt fort. És a dir, quan parlem de fortalises en el projecte, un punt que destaquem és les relacions que hi ha. Quan es pregunten, quins són els punts forts del CEIP Ripollet? Un punt fort és la relació que hi ha amb les famílies, (p. 28).</i>
D2	<i>I el punt fort o els punts forts... Un punt fort és la transparència. (...) que tot el que es fa aquí pot ser vist, opinat, compartit per les famílies, no? Això les posicionen molt al costat o les pot posicionar molt al costat. Un altre punt fort és el fet de com a equip volem ser el màxim de coherents possibles. O sigui que busquem possibilitats compartides, busquem acords, tot i que a nivell personal podem opinar diferent. (p. 12).</i>
D3	No hace mención de las fortalezas de las relaciones, pero sí del proyecto de la escuela.
E1	<i>Jo crec que això és característic de l'escola, que la família forma part del projecte com a tret d'identitat. I això ho compartim. (...) un punt fort és que les famílies són considerades en l'atenció que els professionals fan als infants. Quan pensen en atendre als infants, pensen en atendre a les famílies. I per això li dediquen temps a les entrevistes, a les reunions, a les presentacions, posen cura en l'espai, en els materials. En tota la relació comunicativa a través dels documents, a través dels llibres que elaboren per les famílies. Tot això és d'una pulcritud estètica que és bueno... digne de... és una fortalesa per mi d'aquesta relació família – escola. (...) és important per mi és que no tenen tot tancat en sí; sinó que és un projecte en procés. (pp. 23 – 24)</i>

Parrilla 1 – Categoría 5

Familia	Categoría: Debilidades en las relaciones
F1	<i>El punt feble, jo penso que s'haurien de fer més reunions, més trobades... entre famílies i mestres. Jo estic molt implicada en l'escola, m'assabento de com funciona, perquè estic molt ficada aquí dintre. El que passa és que hi ha altres famílies que no estan en aquesta situació. I llavors estaria. El que passa és que hi ha un problema important de temps. Perquè treballa més hores que el rellotge. (p. 10).</i>
F2	<i>Sí, pero viene, me repito un poco con la respuesta de antes, viene determinado lo que lo hace débil a poca disponibilidad mía en este caso. (p. 20).</i>
F3	<i>De puntos negativos no sé que decirte, porque yo negativo, negativo realmente no encuentro nada negativo. En mi caso no llevo a encontrar nada. (p. 16).</i>
F4	<i>Jo en el meu cas no tinc punts febles. (...) La meva relació, ja et dic, és una relació molt bona, molt cordial, molt estreta, molt de tu a tu, molt directa i jo no trobo... jo no tinc punts febles ara mateix en aquesta relació.(p. 9).</i>
F5	<i>Puntos flojos, pues no lo sé, no te puedo decir. (p. 8).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Debilidades en las relaciones
ND1	<i>(...) pares que no volen involucrar-se en res.. (p. 10). (...) feble que són aquells pares que en principi no s'apropen, entre cometes, a l'escola. (p. 11).</i>
ND 2	<i>No hace mención, ya que es el primer año que está en la escuela.</i>
D1	<i>hi ha famílies que per temes de valors i creences no acabin de poder lligar. Per sort són pocs, però clar, també se'ls hi ha de tenir en compte em dóna la sensació. (...) Però no sé una feblesa... Bueno, sí, una per exemple que m'he plantejat és el tema dels idiomes. És un tema que a mi també em va preocupant i que potser algun dia hauriem de parlar, que és que... per sort aquí no tot passa per l'oralitat, no? (...) algunes vegades es demana traductor però llavors també perd bastant intimitat l'entrevista, perquè ve una persona de fora a traduir. (...) les circulars hi ha moltes famílies que d'alguna manera el contingut escrit dons tampoc els hi serveix això és un tema que s'haurà anat veient. Perquè clar, és una dificultat per algunes famílies, els dossiers mateixos, hi ha famílies que no els entenen. Per tant, aquí ens haurem de barrejar estratègies (p. 29).</i>
D2	<i>Els punts febles jo crec que són les divergències, com gestionar les divergències, compartir-les, parlar-les, arribar a una situació còmode per uns i pels altres. (silenci). I clar, dintre de les divergències... o sigui, podem discrepar per motius diferents. Per exemple, en alguna família li por sorprendre que aquí no es celebri les festes populars. I pensar que el seu fill es perd alguna cosa que podria gaudir-ne a una altra escola. O per alguna família o per nosaltres també la confrontació podria ser en com s'aborda l'aprenentatge aquí, de l'escola.(...) Un punt feble encara per l'escola és el fet de que no n'hi hagi cap promoció que hagi acabat l'escolaritat. (pp. 11- 12).</i>
D3	<i>No hace mención de las debilidades de las relaciones, pero sí del proyecto de la escuela.</i>
E1	<i>Diria que un punt feble és que moltes vegades l'autoexigència professional de les mestres és tan elevada que han de prioritzar. I de vegades, tot i que en l'imaginari, en el desig... les famílies són prioritàries, importants... Després de com això es concreta</i>

	<p><i>pues fa de més i de menys.(...) per exemple, per posar un exemple, per posar una evidència; perquè no vull parlar tampoc d'impressions; sinó... A veure, des de Nadal de l'any passat les mares van obrir l'espai a les mestres. Convidant a una mestra cada vegada que volgués venir a participar de l'espai de les mares, de les finestres obertes. Perquè l'espai va néixer també amb la idea de que hauríem de pensar en qui moment nosaltres com a grup estàvem madurs, per permetre que algú ens vingués a visitar. I no va ser fins a finals de Nadal o de Setmana Santa, potser.... potser Setmana Santa que les mares van dir: "ai, pues podríem convidar algú a venir, ara que confiem en aquest espai, que ja sabem de què va, per què no convidem algú?" I des de llavors, hi ha una cadira per la mestra que vulgui venir. L'any passat tothom volia venir, totes les mestres volien venir. Van d'haver de fer una llista per ordre perquè tothom no podria venir. (...) Però han deixat de venir. Les mares continuen tenint aquesta cadira per a que les mestres vinguin. (...) no vénen. Perquè tenen molta feina, perquè tenen mobilitat de plantilla... Això més aviat és un desig que una realitat. (...) Un altre punt feble que jo trobo és aquesta feminització extrema de l'espai familiar, (...) De l'escola. I fa temps que ja estic dient que hauríem de fer un plantejament ferm d'espais de masculinitat a l'escola pel que fa famílies, pel que fa als professionals que ja s'incorporin a la nova... (pp. 24 – 25).</i></p>
--	---

Parrilla 1 – Categoría 6

Familia	Categoría: Mejora – nuevos mecanismos – estrategias - políticas en las relaciones
F1	<p><i>el que proposaria seria que a nivell de reunions que s'expliqués, que s'entengués com és el projecte. Ja ho fan, però a vegades sento que poden haver-hi famílies que no acabem d'entendre. (p. 12).</i></p> <p><i>Que les famílies vagin entenen una miqueta més tot el projecte, com funciona... I sí que les inquietuds que es van desenvolupant, perquè hi ha famílies que tenen inquietuds de quan els seus fills aprendran a llegir o quan aprendran anglès. (p. 12).</i></p> <p><i>(...) m'agradaria que hagués una implicació com més directa de les famílies. (p. 14).</i></p>
F2	<p><i>Me gustaría proponer cosas. Taller de fabricación de velas. Saber o proponer talleres o cosas. (...)incluso participar en las horas de clase, pero poniendo cosas. (p. 17).</i></p> <p><i>Yo si tuviera más tiempo un poco lo que he dicho antes: propondría poder hacer cosas dentro, compartiendo horas de aula. Me gustaría. Pero la verdad es que no propondría nada más a la escuela porque no es tanto la escuela lo que me lo limita, porque yo siento que si propusiera cosas al CEIP Ripollet podrían ser acogidas. (p. 19).</i></p>
F3	No sugiere otros espacios y mecanismos – estrategias de mejora.
F4	No hace mención a la cuestión, aunque deja ver todo el tema de creación de Internet.
F5	No menciona ninguno, no hace referencia.
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Mejora – nuevos mecanismos – estrategias - políticas en las relaciones
ND1	<i>A veure si barrejant una mica l'oci amb el treball podem fer que vinguin més pares a col·laborar.(p. 12).</i>
ND 2	No hace mención, ya que es el primer año que está en la escuela.

D1	<i>El que faltaria veure és com podem per fer la cosetes, lo de tallers; per exemple aquesta idea que t'he dit ara aquesta última de dir: "bueno..." En general, hi ha un tant per cent de famílies elevadíssim que hi és, que les sentim properes, que hi ha una relació molt fluida amb elles. Però aquestes altres persones o que bé no ens poden entendre per idioma o que bé hi ha determinats aspectes que les cuideixen acabar de fer una passa, o d'acabar d'estar més en aquí, com més compromesos en implicar-se en aquí, (...) perquè jo una acció de com fer que les famílies participin o així no perquè ja existeix això, ja ho tenim; però sí que anar veiem com aquesta idea: com farem comprensible allò que succeeix en aquí o com anirem explicant el creixement d'aquest projecte. (p. 30).</i>
D2	<i>I que igual ens hauriem de plantejar possibilitats de participació o de poder estar els pares homes, al marge de l'acció; perquè quan demanem col·laboració per muntar no sé què pels nens, per l'aula, per l'ambient o pel taller de seguida vénen... (...) Vénen més homes que dones. Però en canvi, quan es fan les convocatòries de poder participar o estar a un taller familiar hi ha més presència femenina que masculina. I veure que podríem fer perquè els pares, homes, també estiguessin a l'escola. Inclòs a l'AMPA. Les persones compromeses de l'AMPA són mares, no pares. (...) Igual també ens haurien de plantejar algun tipus d'acompanyament (...) També es podríem plantejar algun tipus de plantejament més directa amb les famílies que s'incorporen. Jo que sé. Hi ha el taller de cuina, pues igual alguna mestra podria estar i participar en aquell diàleg amb les mares que estan al taller de cuina. No només l'espai i la infraestructura que això és important; sinó l'acompanyament. Segurament sí que hi ha possibilitats, o igual també es podria fer algun tipus d'acompanyament amb les famílies que vénen d'altres llocs del món i que és difícil el diàleg perquè no es entenen amb la llengua. Podria haver aquí algun espai per poder estar juntes o junts un temps i podem anar compartint petits significats o significats molt senzills. (p. 14).</i>
D3	<i>Que l'escola sigui un punt de referència per les famílies; és a dir, que les famílies es sentin bé, se sentin acollides, se sentin que formen part d'aquesta comunitat i que els hi és útil. Que si ho desitgen, és un espai d'intercanvi, perquè creuen molt en l'intercanvi, lo que poden aportar uns i uns altres. (p. 29).</i>
E1	<i>(...) buscar espais on els homes en general puguin tenir el seu espai dintre de l'escola; ja sigui a finestres obertes o a un altre espai. (p. 25).</i>

Parrilla 1 – Categoría 7

Familia	Categoría: valoración – percepciones - opiniones de las relaciones
F1	<i>Jo penso que els nens els han d'educar bàsicament els pares, però certament tal i com està muntat el sistema educatiu els crios es passen moltes hores a l'escola. (p. 2). (...) però bueno, suposo que s'impliquen les famílies que volen. (p. 14).</i>
F2	<i>La cuestión es que lo complejo es como casar, lo que decíamos antes, la vida laboral con los niños, la vida laboral con la escuela, o una calidad relacional con el equipo educativo. (p. 19).</i>
F3	<i>En cuanto su estancia en la escuela: Porque estoy como en mi casa, yo para mi es como mi casa; o sea, estoy como en mi casa: yo entro, salgo y me siento como en casa. (p. 2).</i>
F4	<i>Que treballin molt en conjunt. Penso que és important la relació, que sigui una relació bona, perquè d'això surt guanyant el nen,</i>

	<i>surt guanyant els pares i surt guanyant l'escola en general, el grup, tot el grup. Tota la comunitat. (p. 3).</i>
F5	Ella se muestra contenta, entusiasmada con la escuela.
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: valoración – percepciones - opiniones de las relaciones
ND1	<i>Jo crec que l'escola està fent moltes coses, jo crec que ho estan fent bé, bé. (p. 12).</i>
ND 2	No hace mención, ya que es el primer año que está en la escuela.
D1	<i>Jo penso que hi ha molt apropament perquè cada dia els veus, per tant, les preocupacions més immediates o els neguits aquells que es solventen en 5 minuts són escoltats. (p. 26). (...) jo penso que de fet de relacions fluides i positives hi són (p. 30). Aquest tema de les relacions família – escola en el moment que s'ha convertit com un tema. És a dir, a mi em preocupa... que encara les escoles es tracti aquest tema com algo molt aïllat a elles, com un altre aspecte, no com algo molt integrat en la dinàmica. (...) És un tema que es pregunten molt sobre ell, i això, per mi, no sé fins a què punt hauria aquesta temàtica estar molt més vinculada en el dia a dia i amb la dinàmica. No ser algo tan especial, perquè en el moment que és tan especial penso que perd també com molta calidesa la relació. En el moment que es tracta com algo molt específic, molt d'alguna manera llunyat a lo que potser el projecte pedagògic o el que potser el fer de l'escola... no sé, és com si fos algun aspecte que queda com un gran eix posar sobre paper, però que no s'acaba de confluïr unes relacions més naturals. jo penso que tot lo que té que veure amb lo relacional, no amb les famílies; sinó entre les persones té que veure amb una confluència molt natural. És a dir, les relacions que establim tenen a veure amb situacions de contacte, amb situacions de proximitat, amb situacions... i se m'ocurriria pot plantejar-me com fer artificioses les meves relacions, no sé, amb els meus amics o amb els nens que estic cada dia. Em dóna la sensació que a vegades amb aquesta temàtica de les relacions famílies – escoles se centra com un artifici. La paraula relació per mi perd molta calidesa en quant es deixen de tenir en compta des de lo que flueix d'una altra manera. (p. 32)</i>
D2	Aunque no se posiciona en primera personal, su valoración es muy positiva.
D3	<i>Crec que no som les mestres que hem d'estar de les 9 del matí fins les 9 de la nit. Però que podríem establir uns torns, podríem veure a què es podem comprometre uns i altres per a que es pugui treure el màxim de rendiment de l'escola, perquè més a més és absurd tenir tots aquests edificis, aquestes instal·lacions, i de 9 a 5. Crec que podien haver moltes propostes, sobre tot culturals. Interessa molt les propostes culturals, per exemple no tant esportives. (p. 20).</i>
E1	<i>A mi em semblava molt important atendre a les famílies en el context escolar, però en un espai propi per les famílies, on poder parlar aspectes (p. 3) Jo crec que en aquest sentit col·laboro amb el projecte del CEIP Ripollet és perquè hi ha aquesta sintonia de concepció, de relació sumativa, copulativa entre família i escola. (p. 23).</i>

Familia	Categoría: Llegada a la escuela
F1	<i>Vaig decidir no escolaritzar-lo fins que trobés una escola. Però clar, se m'estaven acosten els 6 anys, bueno vaig matricular-lo aquí als 5, i no trobava cap escola. Llavors a través d'una de les monitores de Bosaina que, perquè ell anava allà, ens va parlar del CEIP Ripollet. Vaig vindre a veure l'escola i em va agradar el projecte, em va agradar l'escola i el vaig matricular. (p. 1).</i>
F2	<i>A partir de un malestar. (p. 1). (...) tuve que pedí, porque estaba fuera del plazo, la inscripción ya estaba hecha, pero me dijo: "ves a Enseñamiento y hablas con no se quien". Dije sí, sí, no tengo problema, hablo con quien sea... (...)Entré, entré. En la época de Alba todavía se entraba sin ningún punto, porque no tenía puntos. Cuando fui al CEIP Ripollet yo me quedé prendada de la escuela. Me quedé prendada como diciendo sí, quiero traer aquí a Alba. (p. 3).</i>
F3	<i>Esto es difícil de explicar. En mi caso, como el caso de muchas, yo la había apuntado a un colegio que tenía cerca de casa (...) porque un colegio nuevo lo podemos subir entre todos los que estamos. (p. 1).</i>
F4	<i>Va anar a una escola durant un curs, durant el curs de P3 a P4, que ja sabíem que seria provisional i que després d'aquest curs es construiria la nova escola (...) de manera com diguéssim accidental totalment. (p. 1).</i>
F5	<i>Esta escuela cuando hice la preinscripción de mi hija, ni siquiera estaba, sabía que iban a hacer una escuela nueva, pero no sabían y tal.(...) ... no sabíamos como iba a ser la escuela, no conocíamos a nadie, al principio fue muy... un poco difícil para todos. cuando nos presentaron el proyecto que fue en verano, yo sabía que iba a ser una educación distinta. Yo nunca me había planteado de que había educaciones diferentes. Yo era lo que había en los colegios y ya está. (...) cuando nos presentaron el proyecto en Junio a mí me encantó. A mi me encantó porque yo pensaba que a mí me hubiera gustado estudiar así, ¿no? No estar sentados todo el rato en las sillas, sino trabajar en ambientes, lo veía mucho más motivado para aprender. Y cuando presentaron el proyecto a mí me gustó mucho. (p. 2).</i>
Escuela: Docentes – No docentes	Categoría: Llegada a la escuela
ND1	<i>Molt fàcil, aquí necessitaven un conserge, jo treballava de jardinera per l'ajuntament, sóc de l'ajuntament. (...) Jo vaig arribar pues així, em van proposar si volia venir de conserge; en principi, no lo tenia molt clar, perquè hi havia estat substituïnt a un altre conserge a una altra escola i no m'agradava gens. (p. 2).</i>
ND 2	<i>De rebot. A mi em van trucar del Departament i em van dir que si volia començar a treballar, perquè estava a l'atur, estava cobrant l'atur. Em van dir: "Aquí tens el llistat d'escoles on pots anar, tria".. (...) Però realment no sabia on anar, on parar. Jo sabia que era una escola, no sabia res més. No havia treballar mai en escoles.. (p. 2).</i>
D1	<i>Vaig arribar somiant... El tema és que jo treballava a una escola, una escola interessant... vaig descobrir pues això, un determinat tipus de pràctica que m'interessava, que bueno que me sentia com molt estreta, (...) van fer una revolució forta per entendre l'escola activa, enganxar-se a totes aquestes mogudes que van haver. I per tant, jo penso que vaig rebre aquesta herència. (p. 2). un dia es va començar com a somiar en una cafeteria: "imagineu-vos que poguéssim coincidir de nou en una escola i tirar endavant un projecte que tingués que veure amb això, això i això", coses que pensàvem i de dir: "imagineu que poguéssim fer l'escola d'aquesta manera o d'aquesta altra". Bueno, que va començar com mig somiant, mig en broma, mig imaginar si pogués ser. Que de cap i volta un dia arriba la Montserrat i em diu seriosament: "mira, a Ripollet hi ha el projecte de construir una escola nova i s'està buscant un grup de persones, primer una persona que assumeixi la direcció, i llavors un grupet que pugui</i>

	<i>començar de zero aquesta escola". (...)ens vam com trobar de nou persones que hi havíem treballar juntes i també poc a poc anar incorporant persones que havíem coneguts en altres contextos com l'ICE o coincidint en algun grup de formació o el que sigui, també van anar, es van interessar pel projecte. (pp. 3 – 4).</i>
D2	<i>Vaig conèixer El CEIP Ripollet perquè coneixia a la Montse, a la Meritxell... i un dia em van convidar a veure l'escola, em va sorprendre gratament, tal que em vaig plantejar deixar l'escola on treballava i venir aquí. Donava la casualitat que jo també tancava com un cicle en l'altra escola on estava, perquè es tancava el període on jo tenia la responsabilitat de la direcció i podria tornar... havia hagués pogut tornar un altre cicle, però vaig estimar més com obrir una altra possibilitat, no? (p. 1). Vaig venir aquesta escola perquè pensava que el fer de començar un projecte té avantatges (p. 2).</i>
D3	<i>jo em vaig presentar per agafar la direcció, perquè era la que ho tenia més bé. Jo treballava en aquest poble, sóc de Ripollet i la meva situació, estava a una comissió de serveis, podria agafar la direcció. Em vaig presentar i sí que se me va escollit. La idea sempre va ser presentar-me no com a directora, no estava motivada pel càrrec en sí, sinó que estava molt motivada per tirar un projecte. Va ser la porta amb veu d'un projecte. Dons darrere meu hi havia 9 persones més (...) És a dir, quan vaig acceptar la direcció en aquest temps vam fer un avantprojecte per presentar al director de serveis territorials, una línia com a condició de dir: "si em poso davant, vol dir que aquest avantprojecte es pugui portat a la pràctica". Els hi va semblar bé en aquells moments i vaig acceptar la direcció. (...) Hi havia molta feina de muntar els espais, però hi havia molta feina pedagògica avançada, no? Molt diàleg, molt debat i molta discussió. Això va ajudar, perquè sinó no estariem on estem. Va ser bàsic, i a més a més, va ser un punt de partida molt fort. (p. 2).</i>
E1	De voluntario para dinamizar los talleres de familias y trabajar con ellas.

Parrilla 1 – Categoría 9

Especialista	Categoría: Trayectoria por el tema en cuestión
E1	<i>El por qué trabaja con familias: Una primera raó és perquè jo tinc una família, si? Jo tinc una família d'origen i la reconec aquesta família d'origen. I penso que probablement jo me dedico a treballar amb famílies perquè la meva família d'origen per raons històriques, raons individuals i també per raons socio-col·lectives havia sigut una família desordenada: la postguerra, la guerra, de relacions entre homes i dones, famílies de nivell socioeconòmic diferents. (p. 1) Llavors, quan jo me dedico a fer de mestre durant 12 anys en una etapa tan important com la de 3 – 6... Per mi la família, bueno no puc concebre la meva atenció als nens i nenes de 3 – 6 anys com a mestre d'Educació Infantil sinó incorporo a les famílies. No sinó incorporo, és que no és que sinó incorporo; sinó veig que les famílies estan allà. (p. 2).</i>

Parrilla 1 – Categoría 10

Familia	Proyecto Educativo – Social de la escuela
F4	<i>Aquí, primer que als nens no els deixes en la porta, sinó que els acompanyes fins a dintre de la classe i els reculls dintre de la</i>

	<i>classe. (p. 6).</i>
F5	<i>(...) los ambientes es todo tan... es que abarca tantas cosas: tema juguetes, tema disfraces, tema comedor, el cortar la fruta para que otros niños... (p. 5)</i>
Docente	Proyecto Educativo – Social de la escuela
ND1	<i>Els ambients, això dels ambients de les disfresses, de l'aigua, de la farina, de la construcció, del fang que també fan i... jardineria, l'ambient de jardineria o de l'ambient dels invents, de la fusteria. (p. 3). (...) Els matins quan arriben, arriben a la classe i després comencen anar cadascú al seu ambient. (p. 15).</i>
D1	<i>Acciones de la escuela: Una d'ella era la possibilitat de que l'escola fos un espai obert i disponible també per les famílies. És a dir, que no fos una escola només configurada per infants i mestres; sinó que fos configurada sobre aquesta idea tan de comunitat que parlem tant. I per tant, en el moment que es configurava com a comunitat, es configurava també pensant en les famílies d'aquells infants. Per tant, una decisió que vam prendre és que l'escola estaria oberta a que les famílies no només acompanyessin als seus fills fins a les aules cada dia; sinó que fos un espai prou obert i que estigués a disposició de ser ocupat diàriament per les famílies.. (...) formar part d'una comunitat. I per tant, té que veure amb uns determinats compromisos que aquestes famílies assumeixen envers a la comunitat del seu fill o de la seva filla. (pp. 18 – 19). Talleres y ambientes: De fet té és un espai com que té veure molt amb el protagonisme de l'acció dels infants. I de fet, nosaltres d'alguna manera tenim una acció concreta, sinó que estem des d'una altra intervenció. És a dir, no intervenim directament en fet que succeïssin determinades coses. Els tallers que sí que tenen un objectiu més de dir: "bueno, a un grup d'infants els proposo un projecte, el tirant en davant i es resolt" així comparteixen una cabana o es converteix en un canal d'aigua amb alguna estructura, objecte o servei que té que veure amb atendre alguna necessitat o procurar una novetat a l'escola, no? (p. 24).</i>
D2	<i>La nostra escola és això, és la possibilitat de preguntar-te constantment: "això, per què?" i buscar respostes que siguin coherents a les idees que es van compartint i es van desenvolupant. És també, per tant, una possibilitat de diàleg amb les companyes, però també amb les famílies. (p. 3) (...) és la idea comunitària, també entendre la idea comunitària com a col·lectiu de persones que coincidim en un lloc i en un temps, i tenir la possibilitat de decidir què volem fer durant aquest temps en aquell lloc. També entendre-la com un espai, com un lloc de construcció cultural, coincidim diferents persones amb diferents experiències vitals que d'alguna manera conflueixen. I que podíem pensar que ningú s'acomoda a l'experiència de l'altre, sinó que podem construir tal com diferent alguna manera d'estar diferent. Seria aquesta cultura. (p. 3). Un eix molt important de l'escola és el diàleg amb l'entorn. Un entorn proper, però un entorn que pot ser universal, per tant, aquesta porositat per poder confluïr un cert moviment entre l'exterior i l'interior. (p. 4).</i>
D3	<i>2003 – 2004, Perquè així com ara t'he explicat l'inici nostre, que va ser l'inici d'un somni, amb les famílies va ser l'inici d'un mal somni. Perquè eren famílies, la majoria provinents d'uns altres barris de Ripollet, en les que es van sentir obligades, li van adjudicar una escola que no existia. Una escola virtual. Per això vam estar un curs instal·lats en dues escoles diferents. Això era un aparcament de cotxes, aquestes famílies es van sentir molt desateses, ningú es va fer càrrec d'ells, és a dir, en quant a les administracions, ni una carta personal presentant la direcció. (p. 3). A veure, e l'avantprojecte té 4 eixos bàsics, d'acord? Un és el d'<u>escola i entorn</u>, el diàleg de l'escola amb l'entorn. És a dir, el concepte d'escola és un concepte d'escola obert, és una escola que té un projecte específic per on està situada, no? pel barri</i>

també. Llavors, pensem que l'escola i l'entorn sempre han de dialogar, nosaltres projectem cap a fora, i el que el de fora entra cap a dintre per a que nosaltres puguem després re-elaborar-ho. Un altre eix és escola i comunitat, aquest és un eix que mira més cap a dintre. La comunitat que està formada per les famílies, pels nens i per les mestres i, també, pels voluntaris del barri. Un eix bàsic també és el benestar de les persones que formen la comunitat. La gent se sent acollida, i això ens complau molt que siguéssim un referent, que a partir d'aquí poden informar. Donar informació i acollir. Com a eix hem dit:: l'escola i l'entorn, l'escola i la comunitat, un altre seria l'espai com a generador d'aprenentatge. És a dir, en el nostre projecte el concepte d'espai va ser un pilar bàsic, i les coses no estan decidides perquè sí, és a dir, l'espai no és neutre (...)els colors són uns colors clars, podíem dir neutres, contra la tendència a les escoles sobre tot les escoles d'educació infantil de posar-hi tants colors que sembla un catàleg de pintures. Hi ha una infantilització, s'associa els colors a l'edat i a les coses boniques. és una escola que té moltes finestres, les portes són de vidres perquè ens sembla que la comunitat ho ha de viure així. Tot el que passa en aquesta escola es pot fer públic i té una explicació; per tant, no hi ha res que hagi de ser... (...) la idea de la transparència de mirar tant de dins cap a fora com de forma cap a dins. Va ser una posta molt clara, espais oberts... portes corredores per a que d'un espai gran poder fer un petit, però que hagi aquesta comunicació. Convidar a la relació. I després, una línia molt funcional de no entrebancs, cuidar l'espai en el sentit de no posar res que sigui supèrfio. (...) hi ha molt poc material, hi ha només els materials essencials. Perquè aquí els nens disposen de tot l'espai escolar, per les seves accions i les seves relacions pel seu aprenentatge, d'acord? És a dir que ells tenen una aula de referència on als matins es troben, tenen un espai de referència, hi ha un punt de trobada, de diàleg, de conversa i, després els distribueixen per tota l'escola depèn de la proposta que ells fan. De la tria que fan ells durant una setmana estan en un ambient. L'ambient és un espai de relació i d'aprenentatge, i llavors, el nen té tot l'espai a la seva disposició, per tant ha de ser funcional i haver un nivell necessari per a que pugui haver aquell benestar. Perquè pensem que només a través d'aquesta tranquil·litat, de la serenitat, els nens es poden obrir a les relacions i als coneixements. I això ho cuidem. (...) passa igual a les mides, a les dimensions de les coses, per exemple, a l'ambient de la cuina i les nines. Aquestes cuines de fusta que són tan mones, que són més apropiades per un pis, per espai, difícilment 12 nens podrien estar per moure's'n. Per tant, vam fer una posta per a que fos una mida més apropiada pels nens. El que pensem nosaltres que ells necessiten per indagar els processos que fan. Altre eix és donar un nou sentit al coneixement. Donar un nou sentit al coneixement és a dir, que ens plantejàvem que potser era més l'aprendre que l'ensenyar, que ens plantejàvem fins a què punt té sentit continuar amb la fragmentació dels sabers, continuar pensant amb una única línia quan sabem que el coneixement té moltes dimensions a través també dels seus llenguatges; i que cada nen també té els seus propis canals de percepció. (...)Llavors nosaltres vam agafar per donar sentit a aquest coneixement com un estri de treball fonamental l'observació i la documentació. És a dir, el nostre paper bàsicament quan estem amb els nens es d'acompanyants, acompanyem el seu creixement, contemplem un itinerari únic i singular per a cada nen i nena, perquè ell també és únic i singular; però també un itinerari social i compartit perquè l'aprenentatge també és un fet social a compartir. (...)a l'estructura d'ambients els nens estan una setmana i els mestres un mes, i després canviem, és a dir, que passem per tots i tenim a tots els nens, podem donar moltes mirades diferents. T'enriqueixen (pp. 4 - 8).

(...) nosaltres vam agafar la idea de l'escola Diana de Reggio Emilia d'Itàlia, que es diu "consells" que és una idea que ens va agradar, i diguéssim ens la hem feta nostre. És a dir, de manera que els nens de 5 anys preparen un llibre on ens explica com és aquí l'escola i passa pels nens que han de venir, com que els nens de 5 anys són els que marxaren d'aquesta comunitat. Dintre d'aquesta gran comunitat que és l'escola que la formen: famílies, nens, pares, voluntaris i personal de serveis... dintre d'aquesta

gran comunitat hi ha 3 comunitats més petites, d'acord? Algunes encara no estan creades perquè l'escola té un creixement progressiu. Ara tenim consolidada la primera comunitat que és la d'educació infantil, que és la de 3 – 4 i 5 anys. (...) L'escola està construïda en dues fases. La primera que és la d'educació infantil que es va fer l'any passat. I aquest any que s'ha fet la primària en quant a construcció. Però nosaltres també anem una miqueta al mateix ritme. Ara el que tenim consolidada són aquestes. El que passa és que els nens de 5 anys, com que el curs vinent marxaren a la següent comunitat, preparen per aquests nens que entraren de 3 anys quina és la seva vivència de l'escola, com veuen l'escola i llavors li expliquen. (...9 Aquest llibre que fan els nens de 5 anys cada any l'actualitzen amb les coses que passen. És una idea que la vam conèixer a Reggio Emilia i que la hem fet nostre per aquest sentit, d'acollir, que és diferent explicar de nen a nen, que no els adults que ho hagin d'explicar. (pp. 12 – 13).

Hi ha la comunitat d'infantil i la de primària. Sí. És a dir, aquests 4 eixos que t'he dit abans que són bàsics en el projecte, hi seran a totes les comunitats. El que passa és que es concreten de maneres diferents. Totes estan dintre d'una mateixa columna vertebral, és a dir, dintre d'aquesta macrocomunitat, perquè pensem que les comunitats han de tenir i han de crear el seu propi idioma, ha de tenir els seus propis rituals i ha de tenir els seus trets identificatius, no? És a dir, hem de crear identitat. (...) l'escola també té com a objectiu el creixement personal, hem buscat una estructura per a cada comunitat dins d'aquests 4 eixos que serien una mateixa... Les comunitats: una és la comunitat dels petits, que és aquesta; l'altra serà la dels mitjans i l'altra dels grans. Però cada comunitat té tres edats: la dels petits, mitjans i grans; perquè ens sembla molt interessant per a cadascú de nosaltres, per a cada nen pugui assumir els tres rols diferents, que tingui la possibilitat de ser petit amb el que suposa de ser el mitjà i de ser el gran. I quan canvien... ara per exemple els d'aquí de 5 anys són els grans, però el curs vinent seran els petits i seran acollits ja pels grups que hi ha als mitjans, d'acord? I això és interessant. I és interessant doncs que les persones que formen El CEIP Ripollet tinguem un idioma propi, l'idioma propi no només són les paraules, sinó que són els espais, les creacions que fem, el triar una cosa i no triar una altra, un ritual. Certa comunitat necessita un ritual, pues nosaltres hem creat els nostres, que potser no tenen sentit per una altra escola, però per a nosaltres sí. I fem uns dies especials durant l'any, que no són les festes populars... hi ha unes festes per comunitats, festes per nosaltres per a que es diferenciïn diem: "dies especials", que per a la comunitat sí que tenen sentit. Per exemple, l'any passat quan portàvem 4 ó 5 mesos d'haver començar l'escola, un diumenge pel matí vam parar i vam fer un dia especial que es deia: "el sentit del CEIP Ripollet". Vam anar tots a la recerca del sentit del CEIP Ripollet. Per nosaltres, El CEIP Ripollet, què representava? Quins desitjos? Quins pensaments? De què fa olor El CEIP Ripollet? Una olor metafòrica, no? Fa olor de: humanitat, de benestar, natura, de què fa olor? Quines cares? El reconeixement de les persones, perquè amb la idea de comunitat també està fer petites comunitats per a que ningú passi de manera anònima. (pp. 13 – 14).

Un altre ritual, per exemple, l'entrada i la sortida en aquesta comunitat es posa una música. Perquè aquests rituals que dèiem, per a aquests trets identitaris de les persones. Podríem tenir una sirena, podríem obrir les portes i fer files, però no ens sembla que... per nosaltres cada dia que s'obre la porta de l'escola és un dia nou, és una estrena, passarà alguna cosa interessant. Llavors volem que aquesta entrada estigui acompanyada d'algun element, d'algun llenguatge, i en aquest cas és el llenguatge de la música. És una música que no és per a escoltar, sinó que és una música per a sentir, d'acord? És una música que ens acompanya en aquesta entrada, i unes persones són les encarregades de posar aquesta música. Posar estils diferents, i buscar que dins de cada gènere musical, aquella persona que busquem hagi fet algun tipus d'aportació, o en el seu instrument. Vull dir, que sigui molt virtuós en aquest instrument o dintre del seu gènere va ser molt avantguardista, vas descobrir o potenciar nous

	<p><i>ritmes, noves cultures... (p. 15).</i></p> <p><i>No podem perdre mai de vista que estem a un centre educatiu, a una escola. Amb lo qual no tot és vàlid. Hi ha uns criteris, no podem obrir la porta a tot. Llavors això representa un ritual, que a la comunitat dels mitjans, ara a aquest curs ho estem acabant de posar a... encara entren de moment per aquí, serà una projecció d'imatges: d'algun fotògraf, d'algun artista que també hagi està rellevant. I potser la comunitat dels grans seran textos, seran textos que cada dia ens regalaran. És una manera diferent de començar el dia amb algo que ens enriqueix. Llavors, quan s'acaba el trimestre els hi graven una peça de cada setmana en un CD que els nens se'ls porten, i aquí sí que poden recrear i escoltar, no sentir; sinó escoltar aquestes peces.</i></p> <p><i>Un altre ritual que té aquesta comunitat és acabar la setmana d'una manera lúdica i diferents. I els divendres fem la trobada conjunta. La trobada conjunta on els mestres fem representacions. Hi ha la possibilitat de veure-la d'una altra manera i de fet tothom ho espera. I que els nens que durant tot aquest mes han fet el seu aniversari, dons també són protagonistes, també són actors i surten. A vegades són contes populars, fan nombres xinesos o a vegades projecten imatges. Però gairebé el que demanen molt és aquest teatre, aquests personatges: el joc de les bruixes on ells ha d'ajudar a superar, dons bueno, les seves petites pors i fantasmes que tenen. Això també és un ritual. Un altre, el llibre que hi ha damunt de la taula, espai d'aquí d'entrada a l'escola està pensat per a que les persones puguin estar, no només perquè han de venir a fer alguna gestió al despatx; sinó perquè poden venir abans a esperar al seu fill, o tens un germà petit, hi ha unes cistelles que tenen joguines per a que es puguin entretenir. Hi ha un llibre on es convida cada setmana a les famílies que els interessin a fullejar-lo, llegir-lo, a prendre la referència per si se'l volen comprar i que també ho trobaren a disposició a la mediateca de l'escola. (...)És un llibre que podran trobar. I també quan acaba el trimestre li fem la llista de tots els que hem proposat. No sempre són llibres de pedagogia o de psicologia; sinó que obren altres finestres, altres camps que també són interessants no com a mares, com a pares o com a mestres, sinó com a persones. L'àmbit ha de ser una miqueta més gran. (pp. 16 – 17).</i></p> <p><i>(...) entramats perquè es una trama, una xarxa de relacions entre pares i nens, pares i mestres, mestres i pares, mestres i voluntaris que vénen... Vull dir, el què passa durant el dia, i què té d'interessant: primer això, que no són moments buscats, són moments espontanis, no sempre allò formal. Què té d'interessant? Que es focalitzar un aspecte que és present sempre, a totes les hores del dia. I que cada mestra va agafar un aspecte, és a dir, cada mestra té la seva veu allà; per tant, en això hi ha un creixement com a tu individualment perquè has de reflexionar. És a dir, a partir de la pràctica buscar qui marc teòric hi ha, i a part de que ho hem d'hagut de compartir entre tots, el grup, l'equip de mestres també creix en aquestes accions, (...) projectes d'aula, dons per exemple fer de mitjans els mitjans, l'amistat en els grans, els més grans de primer van fer els drets d'ells, dels nens i nenes; els més petits van fer sobre mirades que va ser la primera descoberta d'ells. (p. 22).</i></p> <p><i>(...) és una escola molt desitjada, molt somiada, molt ideal en el sentit que estem a l'inici del camí, que queda molt recorregut per fer. (p. 27).</i></p>
--	--

Parrilla 1 – Categoría 11

Docente	Contexto socio – histórico
D1	<i>Va haver un moment a la història de les escoles catalanes que va ser pues fort, van ser als anys 70 i 80. Jo penso que els anys 90 han sigut durs per l'escola i han sigut durs perquè jo penso que s'ha distanciat molt les necessitats segurament socials, o les</i>

	<i>necessitats dels propis infants per varis motius que suposo que seria molt llarg parlar-ne per motius molts diferents, penso: des del professorat, els diferents canvis socials, algunes coses segurament aquí. (p. 4).</i>
--	--

ANEXO 4: MIRADAS – VIVENCIAS Y EXPERIENCIAS EN LAS RELACIONES FAMILIA – ESCUELA: MANERAS DE ENTENDERLAS, DE ENTRETEJERLAS Y ESTABLECERLAS.

1. CEIP A – TENERIFE

1.1. LA MIRADA DE LOS PROTAGONISTAS

1.1.1. Los mecanismos, las estrategias y los recursos formales e informales en las relaciones familias – escuela:

“Llamar por teléfono, yo he tenido que llamar a veces por cuestiones más urgentes que me han surgido para que me hagan un certificado de algo y funcionan muy bien también, me ponen con la directora si necesito cualquier cosa y tampoco hay problema”. (...) (F1: CEIP A, p. 10).

“Si es algo más urgente pueden venir, se les llama por teléfono y se le da cita antes. Después tienen los festivales, fiestas en las que los padres vienen y se relacionan con un profesorado. Más o menos hay un contacto siempre continuo. (...) si nosotros queremos comunicar algo a los padres por medio de circular es la única forma porque mediante correo electrónico serían demasiado, y por teléfono a golpe de teléfono pues son muchos alumnos”. (ND1: CEIP A, pp. 7 – 8).

“Pasan circulares... cuando van a excursiones o van a todos, pues pasan circulares y ya... por escrito”. (F3: CEIP A, p. 13).

“(...) la mayoría por circulares. Ellos lo devuelven por escrito o si son ya niños grande s pues se lo dicen, y los niños ya nos lo dicen (...) a principio de curso, convocamos a los padres a una reunión vienen bastante padres, suelen venir más del 50% de padres, (...)Se le informa de que ellos tienen una agenda (...). Se hace todo a través de una agenda que nos la proporciona la Consejería de Educación y se reparte a todos los alumnos de primaria. (...) o los podemos llamar nosotros puesto

que el niño ha tenido algún problema: bien de comportamiento, o bien que nosotros notemos algo en el niño y sea necesario aclararlo con los padres". (D1: CEIP A, pp. 6 – 7).

"(...) La circular de principio de curso que les mandamos. Les mandamos el calendario, las necesidades, la relación que tiene que tener con los tutores". (D2: CEIP A, pp. 11 – 12).

"Con los padres cuando tengo la reunión de principio de curso siempre se lo digo: "miren ustedes, esto es función de los dos: de la familia y del colegio", (p. 3). Está la relación individual que tenemos nosotros con los padres de nuestros alumnos (...) cada mes tenemos el primer y tercer martes de 4 a 6 de la tarde". (p. 8).

"(...) Vienen para ver en qué ha fallado, en lo que no ha fallado, para ver cómo va el comportamiento, también interesa cómo se comporta en clase. Más que para otra cosa, es para eso, simplemente". (D3: CEIP A, p. 11).

"Bastante comprometida digamos por su propio interés y por el de sus hijos. Pero en visitas al colegio los días que le corresponden... digamos que recibo muchas más visitas en proporción a lo esperado". (D3: CEIP A, p. 2bis)

"Se interesa: cómo va el hijo, en asuntos respecto a una disciplina; me permiten o me dicen incluso que si le tengo que castigar, que le castigue, que les llame para cualquier problema que tenga". (D3: CEIP A, p. 2bis).

"Cada niño tiene su agenda, el tutor u otro profesor, cualquier incidencia la manda en la parte de debajo de la agenda para que lo vea. El niño debe llevarlo para su casa y el papá o la madre lo mira y contesta si tienen que contestar o si es que el niño no trae... O sea, esa es la relación. (...) Cada 15 días, los martes por la tarde tenemos reunión, todo padre que quiera llama por teléfono y se le escribe aquí una notita que

tiene la administrativa, y vienen hablar con los profesores. De vez en cuando tenemos una reunión, a principio de curso si se quiere más global. Hay una circular que se mandan con los niños. (...) En plan de circular pues mira: los asuntos del comedor, los asuntos de, la disciplina, las normas de entrada, de salida, de ropa, todo eso al principio de curso". (D4: CEIP A, pp. 7 - 8).

1.2. ESPACIOS DE RELACIÓN

"fundamentalmente funcionan a través de las circulares escritas que tienen a través de los hijos. (...) lo que generalmente implica las circulares es una firma y tal vez pagar una cuota de algo para una excursión o lo que fuera. , yo he tenido que llamar a veces por cuestiones más urgentes que me han surgido para que me hagan un certificado de algo y funcionan muy bien también, me ponen con la directora si necesito cualquier cosa y tampoco hay problema". (F1: CEIP A, p. 10).

1.3. PARTICIPACIÓN – COLABORACIÓN – IMPLICACIÓN

"Hay muchas maneras de participar, puede ser de manera individual, como he colaborado yo con mi profesora o con otras madres; o colectiva, a través del AMPA. De manera institucionalizada, como son las 2 reuniones mensuales en la tutorías; o de manera voluntaria, cuando hablo con la profesora fuera del centro o incluso dentro del centro, sin que esté normalizada la reunión y en algún caso de cosas que no tienen que ver con los avances de mi hija en clase. Participar en la organización del centro, aula; en el aprendizaje de los niños y niñas, por ejemplo en casa haciendo la tarea o en actividades complementarias del centro o del aula. Independientemente de como sea la participación, requiere de la implicación y el compromiso de las partes. Toda la participación es positiva porque será el medio por el que se establezca la coherencia de

la que he hablado, entre la educación de familia y escuela. La participación es el compromiso de varias partes por un objetivo común. En este caso las partes, sería la comunidad y el objetivo: educar a niños y niñas para la vida autónoma, en la sociedad. (F2: CEIP A, p. 3bis)¹".

"En Infantil sí que colaboran bastante, se les piden que traigan cosas para cualquier fiesta o para cualquier cosa, sí. Pero ya en Primaria, bueno, colaboran, sí, pero como un poquito más relajados". (ND1: CEIP A, p. 14).

"En la romería que hacemos en la fiesta de Canarias (...) un 70 ó 80% de padres participan en relación con las fiestas, con las actividades que se realizan en el colegio. Luego, muchos padres ofrecen colaboración por si los necesitamos para algo". (D1: CEIP A, p. 6).

"La familia su colaboración es: si hay problemas disciplinarios; llamo o vienen (...) que en casa tengan horarios de tareas, que ustedes lo controlen, que vean lo que ha hecho, que mire la agenda, y si un día no ha podido hacer la tarea que ustedes me digan el porqué no la ha hecho", Eso es lo que yo entiendo que tiene que ser colaborar aquí, ayudarnos. (...)la colaboración de la familia es esa, venir a hablar conmigo cuando yo los llamo, cuando yo lo considere y apoyar en su casa". (D3: CEIP A, p. 12).

1.4. NJUEVAS MIRADAS Y PROPUESTAS

Fomentar los espacios informales a partir de talleres, excursiones, salidas, encuentros:

¹ Voz recuperada en el capítulo 3: relaciones familia – escuela, para argumentar el sentido de la AMPA como mecanismo legalizado dentro de esas relaciones.

“Y hombre, otras informales podrían ser, no sé si en este colegio se dan o no se dan, hacer alguna salida con alumnos, padres todo juntos, por ejemplo, al monte. Una chuletada, vamos todos juntos y ese sitio también es más informal. (D3: CEIP A, p. 8bis).

2. CEIP B – BARCELONA

2.1. LA ELECCIÓN DEL CENTRO:

2.1.1. Los comienzos de la escuela: dando respuestas a las necesidades del centro.

“(…) era una escola que començava, jo volia anar al barri, coneixia a una persona que treballava i buscava a algú així per fer unes horettes de menjador. Vaig començar fer unes horettes al menjador, després vaig fer la secretaria dels pares i llavors els pares amb el temps van voler deixar el menjador i amb la gent que hi érem, vàrem formar una empresa de serveis que és lo que estic fent ara.” (ND1: CEIP B, p. 1).

2.1.2. Por conocimientos: por la red de relaciones.

“A l’any 84 em sembla. (...) Coneixia a una mestra de música i em va cridar... I sempre he estat aquí i cada cop més implicat.” (D2: CEIP B, p. 1),

“Ai! Vaig arribar a aquesta escola, mira jo treballava a un parvulari, en aquell moment no era mestre, però sempre hi havia fer de mestre. Havia estat treballant 8 anys a un parvulari i abans d’aquest parvulari, hi havia fet de secretària a una escola. A les hores, a l’any 74 al juny, la directora de l’escola va venir a casa meva a preguntar-me si volia venir a treballar a aquesta escola. jo vivia aquí al costat de l’escola, feia 6 mesos que m’havia casat i així és com vaig aterrat a l’escola Barcelona. Bueno, jo

era amiga de la directora, era una escola que començava, necessitaven a una mestra per a P3 i llavors aquell any jo començava magisteri a l'Autònoma. I bueno, aquesta és la història". (D4: CEIP B, pp. 1 – 2).

"Vaig arribar aquí perquè a l'escola que estava no estava gaire bé. Era una escola que quan va començar estava molt bé, però l'escola també la fan les persones. I les persones que jo mantenia i que creia van anar marxant perquè tenien places provisionals, li donaven les definitives (...) vaig venir aquí perquè a aquesta escola la manera de treballar m'agradava. També era una escola propera a casa" (D8: CEIP B,p. 2).

2.1.3. Por el tiempo, por ser una escuela escogida – asignada:

[No explica propiamente su llegada a la escuela]: Jo és que he estat molts anys en aquesta escola. Si he fet algunes altres coses en altres escoles ha sigut molt esporàdic, de fet, la meua vida professional, de fa molt temps, és en aquesta escola. Però també l'escola al llarg del temps no és la mateixa escola, perquè l'escola s'ha anat transformant i va tenint canvis, malgrat que sigui la mateixa escola.(D5: CEIP B, p. 2).

2.2. LA MIRADA DE LOS PROTAGONISTAS

2.2.1. Los docentes ante situaciones de conflictos:

"Yo si alguna ve he tenido algún problema pues he venido y lo he dicho... se ha hablado y se ha solucionado. (F1: CEIP B, p. 4).

"quan tenen un problemes ho intentes solucionar; (...) l'escola SEMPRE intenta solucionar tots els problemes de tothom". (ND1: CEIP B, p. 9).

"La solució pot ser més bona o no, però ho farem amb un to natural; sense renyar-te i sense dir-te: "va, no passa res". És com si fóssim una

família molt gran. (...) Jo penso que les famílies es troben acollides a l'escola. Per exemple: "oi, no tinc borsa de piscina", "no et preocupis li deixem una nosaltres". Intentem solucionar una miques les coses a les famílies. Jo crec que és en general, tan per part de l'equip directiu, per l'Àlex, per nosaltres. És com si tots forméssim part de la mateixa casa. Bueno, de fet formem part de la mateixa casa". (ND1: CEIP B, p. 11).

"Aquí en el moment que hi ha un problema, s'espera, se parla, se dedica temps. Jo he vist pares que han estat aquí parlant 3hores sense cap visita prèvia. (...)S'escolta a la gent i s'intenta posar no només a la seva pell, sinó a la pell del nano que és súper important, que realment és el nexa d'unió entre les dues parts. I intentar que tinguin, que li quedi clar que el que menys es preocupa la gent que treballem aquí, i de l'educació dels nanos. (...)". I això, lo important és que els pares sentin que aquí tenen un lloc de diàleg, saps? Que si tenen algú problema vinguin aquí a veure que fem. L'escola es preocupa. Hem tingut algú cas, fins i tot fora de l'escola i fora de l'horari. No sé tenien un nano que tenia uns problemes que a través de tots una mica el van apuntar a futbol, anar a buscar a casa, fora de l'escola, saps? Era una cosa voluntària nostre, va sortir de nosaltres..." (ND3: CEIP B, pp. 15 – 16).

"Primer tranquil·litzar les parts, després que s'expliquin (...) intentar que les dues parts vegin lo que ha passat, i buscar els punts positius per a que es puguin trobar. (...) escoltar l'explicació, veure quins són els punts d'afinitat (...) També se n'aprèn dels conflictes, no? Nosaltres diem que tenim conflictes de sabers..." (D9: CEIP B, p. 6 bis).

2.2.2. La AMPA:

“Estoy en el AMPA, pero a las reuniones no vengo. Pero es por el hecho de que claro, se hacen muy tarde y entonces yo no tengo con quien dejar a la niña. (F1: CEIP B, p. 4).

“AMPA, el que se encarga de las actividades extraescolares”. (F1: CEIP B, p. 8).

“Les reunions de l’AMPA es fan a la nit a dos quart de deu comença. (...), activitats que es fan extraescolars, activitats que es fan, que es preparen...” (F3: CEIP B, pp. 8 – 9).

“És el butlletí que fa l’AMPA, però intentem que cara a les famílies els temes siguin importants per als pares i als nens també. Donar coneixements de lo que es fa dintre de l’escola. Penso que és un medi interessant per fer arribar als pares: feines que es fan, projectes, inquietuds que hi ha a l’escola. A lo millor es fan treballs molt interessants en cursos que no tens fill o filla i no t’enteres i d’aquesta manera és una manera de que tothom estigui una mica assabentat de tot”. (F3: CEIP B, p. 2 bis).

“Jo m’he trobat un col·lectiu de pares i mares no gaire nombrós però que d’alguna manera hem estat i continuem estant amb ganes de fer coses i d’acompanyar tot el procés dels fills (...) com Associació pues bueno, està, per això, per donar suport a les propostes de l’escola i per a poder organitzar els espais o les activitats. Un pes important... tot el tema d’activitats extraescolars que sí que recau en nosaltres. (...) Es realitzen reunions: són trobades d’un cop al mes, i clar des de les 9 i podem estar fins les 12... De la nit decidim coses i... bueno... Intentem pues això, estem dintre de la Federació d’Entitats del Barri, participem en lo que és la cavalcada de reis o carnestoltes. Qüestions més de caire així més comunitària amb el barri són aquestes dues activitats. Després clar, tot lo que et deia d’extraescolars que també ho hem d’anar gestionant. Tota la

qüestió pues bueno, ara des de fa 2 ó 3 anys tenim també lo de la primera aollida matinal, una subvenció. (...) l'escola cada vegada més vol que ens incorporem més. I a més ja em sembla bé, i en aquests moments s'estan buscant formules de participar, de mirar com les famílies podem participar més des de diferents plantejaments. (F4: CEIP B, pp. 2 - 3).

"Les reunions es tracten qüestions de les activitats extraescolars (...) Nosaltres en aquestes reunions tothom pot venir, si hi ha algun tema a tractar hi ha famílies que demanen poder ser-hi, i elles exposen les seves dificultats, (...) fem una mica de mediadors, quan hi ha algun conflicte dons a nivell d'escola, dons poder-ho parlar i intervenir" (F4: CEIP B, p. 6).

"Antigament era fonamentalment masculina, eren pares curiosament. I ara són totes dones. O sigui, que hi ha hagut un canvi de gènere molt significatiu en això... les AMPAS també ha passat: anem tots més de bòlid, hi ha menys interès i lo que se demana, en general jo crec que és un servei molt més professional a les famílies. (...) les activitats que fan són molt limitades també, les extraescolars, que si un sopar, una assemblea... (...) L'AMPA fa molta feina gairebé administrativa, i molt poc involucrada en coses del centre: en com podem millorar algunes coses. Després hi ha també la diferència de que a l'AMPA hi ha més participació quan els nens són més petits. És a dir, quan tens un nen petit o una nena petita quan comença l'escola estàs més interessat o interessada en allò què passa a l'escola, vols ajudar perquè pateixes per la criatura i tal". (F5: CEIP B, p. 4 bis).

"Tot funciona a través de l'AMPA: rebuts i tot lo que és així més econòmic i tots aquests temes. Però l'AMPA qui la mou acaben sent les mateixes famílies de sempre". (ND3: CEIP B, p. 9 bis).

“l’AMPA? Home, jo concretament tinc bastant... tinc relació via consell i les diferents comissions de consells. Joestic a la comissió econòmica. En aquesta comissió hi ha un punt en el que ens de trobar pares del consell, pares de l’AMPA per veure com va tota l’economia. L’AMPA fa una aportació econòmica important a l’escola; per tant, hem d’hagut d’explicar allò com es fa, per què és..”. (D2: CEIP B, p. 15).

“És una cosa diferenciada, per exemple: colònies, activitats extraescolars, sortides els caps de setmana i tot això va per una banda, no? La revista, perquè fan una revista i llavors tot lo que és la relació amb l’escola és més a partir del consell escolar, i a partir, dons, de les relacions individuals de grups i de nen – nena”. (D9: CEIP B, p. 13).

“La relació Mestres – AMPA: la relació és a partir de l’equip directiu. Perquè fins ara les relacions les tens més amb les famílies (...) és una mica de complicitat. Jo penso que hem de viure com de complicitat, que a vegades tens la sensació de que afines, però que també has de deixar de dir, que també és bo que tinguin idees i ganes i trampa”, (D1: CEIP B, p. 20).

“És important les persones que formen l’AMPA, perquè depèn de la tipologia de persona que t’entri sap d’anar d’una manera o d’una altra, de col·laborador o d’esquena. (D8: CEIP B, p. 12).

2.2.3. Las entradas al aula, al centro, a la comunidad educativa:

“A vegades és difícil. No sé, jo crec que això d’aportar experiències o coneixements, no sé si alguna vegada, bueno si estudien el cos humà si algun pare de la classe és metge o infermer i ell hi pugui explicar pues això estaria bé”. (F2: CEIP B, p. 7).

“Obrir l’escola en aquestes coses [mostrar els projectes que fan com a aula]. De vegades, l’escola patim una mica d’això, de que fem coses molt maques o que fem coses molt d’això i que sempre ho tenim molt tancat als pares. O fem, no sé, el carnestoltes que és a lo gran, no; i clar, els pares es queden com molt al marge, però ja està bé. (...) Però a vegades, fem altres coses de projectes o quan fan conferències o coses de classe que són molt maques i als pares no li acaben d’arribar; i això em sembla bé, obrir-se. Veus, un grup reduït, amb la mestra, ells ho veuen i tu els hi explica. A mi sí em sembla molt bé obrir i ensenyar aquesta forma de treballar més especial que tenim a dintre de l’escola. (ND1: CEIP B, p. 14).

“A mi em sembla súper positiu, és que no li veig res negatiu. Tot lo contrari, ho veig tot positiu perquè, jo pensava quan era petit... penso, no? (...) O sigui, que hagi la possibilitat aquesta de compartir projectes, treballs, de que els pares entrin a l’escola, a la classe, acompanyant als nanos o no, i als mestres i vegin: “pues mira ara estem fent això de les plantes i tal i...”, això crea unes... no sé, jo crec que crea unes ganes de conèixer, no? Per totes les parts, des dels nanos que es motiven més, perquè clar són els seus pares i que entrin clar fa il·lusió, a qui no li fa il·lusió... i es motiva a que, pues aprendre més, no? I els pares saben lo que fan els seus fills, no?” (ND3: CEIP B, pp. 9 . 10).

“...al Nadal vam convidat ... el 0 – 5 va convidar a les famílies a veure el concert de Nadal. Havia una altra activitat de Dansa que fem, els de segon, que anem al polisportiu juntament amb altres escoles, i aquí també convidem als pares”. (D6: CEIP B, p. 2).

2.2.4. Los mecanismos, las estrategias y los recursos formales e informales en las relaciones familias – escuela:

“Reunions; És fa una a final del primer trimestre, per explicar què es farà durant el curs. I no sempre en tots els cursos, tret algun curs que sí, que es reuneixen esporàdicament, no és allò que estigui concretat. Depèn del projecte que han fet o de la cosa que hagin fet, dons si s'ha fet una exposició a la classe i ho tenen tot penjat diuen: “aquest dia farem una jornada de portes obertes de la classe per exposar lo que hem estat treballant”. (F2: CEIP B, p. 6).

“Aquesta escola informa molt per les circulars, i aquestes arriben a casa. També els nens no porten una agenda, però sí que porten una llibreta i en aquesta llibreta sí que s'apunten feines que han de fer o els “deures”. Comentaris dels mestres realment no ens arriben en aquestes llibretes, no és una agenda amb un comentari d'un mestre”. (F2: CEIP B, p. 7).

“T'explica una mica com va el teu fill a la classe: “és un nen que podria fer una mica més de lo que fa”, si és molt despistat, sinó està atent... o t'explica amb qui es belluga, si és molt amic de tota la classe o si va més a la seva. (...) Estan bastant establerts (horaris), però en algun cas nosaltres hem demanat alguna hora que no era de les establertes i ens ho han concedit”. (F2: CEIP B, p. 8).

“ (...) l'escola va fer una proposta, bueno va plantejar les reunions d'aula, d'inici de curs amb una xerrada comuna per tothom. És a dir, primer fer la xerrada comuna i després cada grup se n'anava a la seva aula a la presentació del tutor o la tutora i era una mica explicar els objectius del curs”. (F4: CEIP B, p. 8).

“Es fa una entrevista a l'any per parlar de la teva criatura, no? Es fa una reunió de curs, després una entrevista per parlar específicament de la teva criatura... bueno, a l'entrevista aquesta de grup van la meitat de les famílies, també depèn hi ha uns cursos que més o que menys, però no es que sigui total l'assistència. I després lo que sí que hi ha és que a

qualsevol moment que vulguis algo sempre tens una entrevista, en general qui vulgui. Home, després hi ha gent molt pesada que suposo que els mestres ja intenten de posar una mica de barrera. I a nivell de papers, ara..., van fer una cosa que aquí hi havia un butlletí de l'AMPA trimestral o algo així amb 4 coses, no? I els mestres, l'escola en sí, la direcció havien fet un petit butlletí, no de l'AMPA, sinó de l'escola que repartien, una cosa molt senzilla, però que permetia estar informats o estar en situació, no? I llavors, jo crec que és això, perquè les altres coses són puntuals, són mecanismes... Jo el que trobo és que donades les característiques de la població, clar l'escola té comunicació amb un número determinat de famílies. Bueno, hi ha una comunicació, que és que clar, has de pagar les quotes de l'AMPA, has de pagar les vacances, les colònies dels teus fills i això sí que el 97% de les famílies s'enteren i ho paguen, no? I després hi ha una connexió, una comunicació o una col·laboració més estreta. (...) Entrevistes personalitzades". (F5: CEIP B, pp. 10 - 12),

"A vegades també, mig procés d'alguna activitat que estan tirant endavant... els nanos conviden a les famílies i ells mateixos sense fer seure i el mestre ho explica; els nanos mateixos ho explica a les famílies el que està passant en aquella aula. Això per lo que és l'entrada a les aules. Entre el mig del procés que es necessita, dons a vegades de tenir informació, tenir això... intentem que el tipus de deure que enviem a casa, per dir-ho d'alguna manera, siguin deures, a vegades, mecànics, de fer multiplicacions i practicar o de lectura. Però de vegades també, explicar a les famílies què estem fent, si necessitem algunes opinions, si tenim un dubte a la classe: "ens estem plantejant això i volíem saber la vostra opinió". És a dir, incorporar a través d'aquest model de deures, l'entrada també de les famílies, les opinions de les famílies i que els hi permetin en tot reflexionar compartidament el que s'està fent". (D1: CEIP B, pp. 9 – 10).

“En el grup hem parlat molt del sentit que li donàvem als jocs matemàtics. Dons amb els pares vàrem jugar amb els jocs matemàtics i després vam intentar rescatar-los per veure què pensaven ells que s’havia de treballar en tot allò; per ajudar amb la vivència a donar una explicació de com estan treballant els nanos. Això per lo que seria les reunions de classe”.
(D1: CEIP B, p. 12).

“Les reunions de pares a vegades ha canviat la manera, la manera que fem informes procurem que hagi opinions de pares, preguntar-s’hi opinions d’altres maneres, també, eh... demanar que els pares puguin, de fer sempre hem demanar que vinguéssim a la classe a explicar-nos alguna cosa, però pot ser una altra vegada... ja va haver un moment que això es va donar, després que hi havíem d’haver fer... (...) intentem molt fomentar que els pares vagin directament cap a els tutors, i que no sigui el director; de totes maneres sí que jo he après amb el temps, no fa gaire que faig de directora, però tot i així he après amb el temps tant de fer de director com fer de tutora que quan ve algú enfadat el primer que pots fer és escoltar-lo, perquè si t’enfades tu amb ell aquí no hi ha possibles solucions. O sigui, com que la meva idea sempre és que hem de construir conjuntament, no demostrar qui té raó, doncs d’entrada la meva idea és sempre de... d’intentar que expliquin el què i pensar que ells han de tenir els seus motius per estar de la manera que estan”. (D5: CEIP B, p. 4).

“Respecte a les reunions: Tant de com es troba el nano en el grup, si el nen o la nena està bé amb els seus companys, si hi ha relacions positives, si treballa bé, si la feina els interessa, si fa la feina encara de que no els interessi. Com es situa aquell nen en aquella aula, fins com va la feina, etcètera. (...) Un puntualment, de tant en tant, això que es fa de les portes obertes o en el cas de la música, els concerts, danses que es vegi treball, hauria d’estar bé. És a dir, els nens en la majoria de matèries ja porten una carpeta que van treballant i els pares poden anar veient la feina que es fa. La música com que és mitja matèria, amb lo qual si canta

el nen bé, sinó canta malament. Per tant, de tant en tant poder fer un tipus de concert, poder fer un tipus de dansa o poder fer alguna activitat". (D6: CEIP B, p. 8).

"A principi de curs quan ens trobem amb les famílies noves, fas unes pinzellades de quins són els teus propòsits per aquest curs (...) els explico de manera de treballar per projectes, i que en cada projecte no han de patir, perquè en un projecte surt tot (...) Hi ha aquesta primera reunió, l'entrevista de curs... a partir de gener, que és quan hem donar els informes. Llavors jo, més que parlar de com va el nen, que també els hi dic, jo el que faig és explicar-li tot el que fem a classe. I el per què ho fan i com ho fem... primer els pares omplen una fitxa personal". (D8: CEIP B, pp.6 - 7).

"Suposo que des de compartir que els nanos estan fent a l'escola: els treballs, feines i tal, pues venir a veure el que fan. Hi ha com una mostra de lo que estan fent els nanos, perquè a vegades aquest tipus d'escola lo que pot suscitar és un dubte intrínsic de dir: "ostres, realment el meu fill o la meva filla està aprenent o fent coses així". Clar, com és tot més abstracte, no? Dons en aquest sentit hi ha cada X temps o quan muntant algun treball o algo pues els pares puguen i ho veuen, els nens els hi ensenyen, els mestres també. Aquest és una banda. Després a través de papers escrits que enviem a les famílies quan necessiten alguna cosa, quan hi ha alguna xerrada, quan hi ha alguna història. Ara han muntat el mercat sostenible. Directament els mestres trien alguns pares que estiguin més predisposats a cooperar, a fer coses, per exemple el mercat sostenible està amb la Dolors i a la classe de la Dolors vam dir: "Ah, pues mira, la mare de tal està una mica més lliure i col·labora i tal, pues li podem dir a veure si li va bé fer això i l'altra mare i tal". És una mica... s'improvisa bastant però amb una mica de sentit. Bàsicament seria això. (...) Hi ha entrevistes amb pares i mares, això ja és cosa de cada tutor. Trimestralment posa unes dates i unes hores per fer unes entrevistes, les

hores que tingui lliure per fer un seguiment del nano. De vegades, fora d'aquestes entrevistes si hi ha un cas excepcional pues es pot parlar fora d'aquestes hores; o quan vénen a buscar als nanos es queden aquí una estona. Són estones que poden sorgir un problema, per exemple lo que comentàvem abans: "escolta, mira, joestic emmoinada perquè la meva filla no llegeix gaire bé i tal", "pues mira, li estem fent aquest seguiment", quan ve a buscar el nano o la nana pues li pot plantejar ara, o queden demà o se li pot comentar al psicòleg. Ells mateixos als claustres o a les reunions de cicles treuen casos. I això es fa contínuament, des de que comença el curs, fins a final". (ND3: CEIP B, p. 4 bis).

"(...) Hi ha la comissió de la gent de 21, que organitzaran tot un mercadillo de roba de reciclatge que ho portin a veure com va aquest intercanvi. Tenim la comissió de la revista, perquè ho estan fent ara unes famílies, de veure si es pot fer com un consell de redacció". (D1: CEIP B, pp. 9 - 10).

"I després hi ha les entrevistes que al menys fem una de fixa amb el tutor i les famílies, que tan hi pot demanar un com l'altre per situar-se una mica. És a dir: com està el nano, com es veu a casa, com està a l'escola. Intentem que en els informes, que també reben les famílies, apareixi tot això i la veu del nano també. (...) D'informes a infantil hi ha un parell d'informes i a primària hi ha tres, que coincideixen més o menys amb el final de cada trimestre. Intentem que en aquest informe també hi hagi algun full o alguna imatge o lo que sigui, o bé el mestre acompanyat del grup defineixin una mica lo que han estat treballant i com; o a vegades, juntament amb això, el mestre fa la seva interpretació i també ho afegeix. De manera que els pares també es puguin fer una mica la idea de lo que hem anat treballant i posar-ho en un full a part... I els informes intentem que tinguin una part de component més: emocional, d'estat d'ànim, de relació; i una part més: de lligams, tot i que va tot junt, amb lo que són el projecte, les matèries". (D1: CEIP B, p. 13).

“Avisos, notes i tot això depèn. Normalment si és per quedar amb una família en concret, a vegades fem servir la nota, la telefonada o lo que sigui més ràpid, tant amb el nano, si és més gran fa d’intermediari o no. Les notes les donem en format paper, molt format paper”. (D1: CEIP B, p. 15).

“Les sortides i tot això que estan programades des de principi de curs, cada tutor explica el tros que vol. I jo diria que en general, tot i que es comentí amb els nens, l’elaboració de la documentació, de les colònies al principi la fa el tutor, però cada cop es dóna més protagonisme al nen a l’elaboració de lo que és el contingut. (...)estem intentant crear un fitxer de pares, mares, ex-alumnes, etcètera que estiguessin disposats a parlar-nos d’alguna cosa que els hi agradés (...), l’entrevista... tenim pautat que hi ha una entrevista mínim a l’any, en la que hi ha un intercanvi d’opinions de lo que està passant en el nano. (...) a vegades va bé fer-les després d’un informe, podem parlar que els s’ho hagin mirat, parlar... i en els informes també intentem que els nanos hagi expressat la seva opinió. (...) sempre diem que els pares, els que vulguin, truquin un moment i parlin amb el tutor a unes hores determinades, que estan obertes per a que es facin”. (D2: CEIP B, pp. 12 - 13)

“Som conscients de que és important tenir el contacte, i llavors intentem ser el màxim inflexibles possibles. no farem una entrevista a la 7 de la tarda, perquè aquest és el meu horari”. El que passa sí és que hi ha un moment, percebem quina és la situació... i percebre, clar quan és important flexibilitzar aquesta situació per poder solucionar alguna cosa. Perquè sinó si te poses molt inflexible en segons que o a una família o pares que ja veus que els hi costa molt; si un dia dius: “escolta podeu venir...”, “és que podem venir a les 8 del matí”; dons vens a les 8 del matí i els enganxes”. (D2: CEIP B, p. 14).

“Obrir l’aula als pares és molt important. I obrir l’escola als pares és molt important. (...) una de les coses que ajuda molt és l’entrevista amb les famílies, a poder ser fer-la en la classe. Que és l’espai que el seu fill comparteix durant 9 mesos a l’any. I el pare pot veure, pot dir: “ah, això o allò”. (D3, CEIP B, p. 3 bis).

“Intentem acomodar-nos molt als horaris dels pares. És a dir, o bé es fa dos torns, jo sé que per exemple la mestra de primer, la Ita ha fet que un dia els pares poguessin venir a la tarda a partir de la 6 ó de la 5 i un altre dia va obrir-ho al migdia, m’entens? Perquè hi ha gent amb diferents horaris. (...) som bastant flexibles per permetre l’entrada... si és important pel nen és important per nosaltres”. (D3: CEIP B, pp. 12 - 13)

“Tenim la llibreta personal dels nanos. Ells apunten coses, des de les excursions, el recordatori de l’aniversari d’un company, un deure que han de fer. Però jo al menys no la faig servir com a llibreta xivata”. (D3: CEIP B, p. 9 bis).

“Ens basem molt en el diàleg, ens basem molt en que ells expressin els que es hi passa, el que els preocupa realment”. (D3: CEIP B, p. 10 bis).

“Les entrevistes intetem que siguin de 9 – 17h., ha passat tres vegades al llarg de no sé quants anys que s’hagi fet una entrevista fora d’aquest horari, sempre en casos molt, molt especials; perquè de fet, sempre hi ha una possibilitat, una hora o altra, sempre hi ha una possibilitat. (...) com fem l’entrevista? Eh, a parvulari els hi donen abans una cosa que volem també a primària, però que encara no ho hem fet, els hi donen abans un qüestionari respecte a que ells es plantegin coses; o sigui, que no vinguin a l’entrevista per a veure que m’han de venir a dir, i que pare i mare parlin, entre altres coses perquè si un dels dos no pot venir, com a mínim han pogut parlar abans. Un qüestionari sobre com menja, com viu, com viu l’escola, que explica, a quina hora s’aixeca, o sigui una mica de tot. (...)a primària es fa més o menys igual, però sense qüestionari. I sí,

depèn una mica, això, de l'estil de cada mestre". (D5: CEIP B, pp. 11 – 12).

"Reunions generals amb especialistes o experts , reunions de classe, entrevistes personals, la web, que els pares vagin a les classes i els fills els expliquin el que fan, demanar la col·laboració de pares i mares per diferents tasques i en diferents moment, potenciar un consell escolar mes participatiu..." (D5: CEIP B, p. 28).

"Nosaltres les d'infants les veiem cada dia a la tarda, a les famílies. (...) , les coses imprescindibles o puntuals o necessàries és un tu a tu directe, eh? Després nosaltres utilitzem un contacte familiar que és un àlbum que tenim, que fem entre tots i que col·laboren les famílies també, ens van portar més coses. I després hi ha alguna cosa més... (...)hi ha la trucada o hi ha la nota. També les deixem pujar a les classes de tant en tant. (...)també hi ha les reunions d'aula, que també és un bon moment per trobar-se, encara que siguin coses més generals, jo demano una reunió al final de curs". (D9: CEIP B, p. 5).

"Fem un àlbum de lo que passa a la classe amb fotos i documentat una miqueta, no? Llavors, aquest àlbum va a casa cada dia i cada dia s'ha de tornar. Nosaltres a la reunió de pares ja els hi diem, no? Que la manera d'ajudar als seus fill és fer-se observadors de lo que veuen al carrer". (D9: CEIP B, p. 4).

"I després hi ha la relació típica que demana el departament, no? Que són els informes, les entrevistes i tot això. Les entrevistes en principi hi ha una al començament de curs que és normativa, no és l'única i exclusiva, tant la poden demanar els pares com nosaltres que també la podem demanar". (D9: CEIP B, p. 5).

“Passem primer una fitxa als pares que ens contestin algunes preguntes, que ens interessa saber: com és relacionades amb els hàbits dels nens a casa, menjats, dormir...” (D9: CEIP B, p. 7).

“I les entrevistes les fem després d'hagués entregat el primer trimestre que els pares ja tenen una referència de quina opinió o què pensem nosaltres del seu fill. (...) , ja tenen l'informe que ja s'han llegit, aquesta fitxa que ja ens han portat i a partir d'aquí, comencen una entrevista... Jo començo demanar l'opinió de l'informe, si ells veuen al seu fill igual i llavors, demano explicacions o que m'aclareixin alguna cosa sobre l'alimentació i de les malalties, per puntualitzar més, saps? I si tinc algun dubte intento fer-lo sortir a la conversa, si jo noto algo en el nen o la nena i no veig ho intento”. (D9: CEIP B, p. 7).

2.2.5. Las relaciones entre la escuela y la familia:

“A vegades costa, des de que tu portes el nen a l'escola, fins que saps la mestra que et toca, fins que... El primer trimestre és molt fred. (...)falta més comunicació entre mestres i pares a nivell de donar-nos coses, no diria per escrit, tipus informe, això ja rebem un cada trimestre. Sinó de les activitats que fan”. (F2: CEIP B, p. 5).

“Relació normal. I sortim de l'escola anem pel carrer i ens veiem, ens parem, parlem una mica i ja està. Vull dir, una relació bona, i les nenes sempre surten corrent darrera dels mestres. Jo crec que la veu bé”. (F3: CEIP B, p. 12).

“Quan em refereixo a una relació normal amb la família, que hagi una família estructurada amb una relació normal... Clar, jo penso que em referia a una relació d'avis, pares, fills cadascú té... la relació de cabuda, no? Sense exagerar papers tampoc perquè tampoc és bo que hagi sobreprotecció. Per exemple, si un nen a casa dons tot escoltar al nen,

no; sinó que cadascú ha de tenir el seu espai, les seves relacions entre ells i no ser el nen l'únic punt d'atenció". (F3: CEIP B, p. 3 bis).

"La relació per exemple quan són més petits, la relació la tens quan els vas a buscar i a recollir. Perquè bueno, és el contacte. Després, dons clar, és amb les tutories, a veure a principi hi ha una marcada a l'any, però estan oberts a qualsevol..." (F4: CEIP B, p. 21).

"Com una relació... seria una mica com una unitat familiar.(...)volem estar informats al màxim de quins són els projectes o el tarannà de l'escola de cara com s'organitza tota la qüestió dels aprenentatges, (...) nosaltres demanem explicacions a ells de com estan fent la seva feina, d'alguna manera; i ells ens explica també, pues bueno... (...) nosaltres ja te dic, escoltem, plantegem dubtes. I de cara a ells, a ells els interessa que nosaltres estiguem també d'acord. Perquè un desacord sempre podria generar més malestar. Jo penso que hi ha un respecte mútu, la relació que tenim amb l'escola és de respecte". (F4: CEIP B, p. 10).

"Mestres i famílies. Això és molt més complicat. Això és molt més complicat perquè aquí entra molts factors. Molts factors, perquè hi ha gent... Jo penso que hi ha gent que sap clarament la funció de l'escola, la té clara i bueno és un gran percentatge la veritat, i cap problema. Però hi ha gent que confon moltes coses, confon l'escola amb tu has d'educar el meu nano. (...)És una feina de tothom: escola, carrer, gent, amics, família evidentment. I bueno, hi ha gent que de vegades pensa també que el seu fill és l'únic de la classe, l'únic de l'escola, l'únic del món, pràcticament; llavors demana coses que hauria de veure que no són possibles, no?" (ND3: CEIP B, pp. 8 – 9).

"Relació família – escola. Eh... jo crec que hi ha una relació molt de tu a tu. O sigui, les famílies es poden sentir molt acollides". (ND3: CEIP B, p. 1 bis).

“I potser aquest tipus d'escola requereix no només de les persones que treballem aquí; sinó de les famílies. Requereix una implicació. (...) És una implicació en tot, dons de fer activitats... no sé, qualsevol cosa. Si et demanen alguna cosa pues fer-la o coses així. D'estar una mica al loro de tot”. (ND3: CEIP B, p. 2 bis).

“Hi hauria d'haver una relació de complicitat, (...) En principi s'hauria de tendir a la complicitat. A més a més, sembla que els factors que sembla únic, bueno, un dels factors no l'únic que funcionen en els casos que diuen que hi ha èxit, dels informes PISA, és la implicació de la família i de la comunitat en el funcionament de l'escola. La relació d'entrada és complicitat i donar valor a lo que s'està fent a cada lloc... la nostra escola, que a no funcionar amb llibres i estar en projectes i tot plegat crea una certa desorientació a la família de coneixement: “què fan a l'escola?”. Perquè de vegades els hi arriba poca cosa o molts converses interessant que es tenen als projectes, no es arriba res. Llavors, jo crec que estem en un procés en el que intentem que la complicitat es vagi creant i tendir llaços per la complicitat. (...) els papers han de ser molt diferenciats. Això està claríssim. Uns són els pares i els altres l'escola. (...)general les famílies quan si posen i realment entenen una mica funciona molt bé. I quan hi ha hagut algunes trobades amb les famílies i ens posem d'acord, es nota de seguida els efectes en els nanos”. (D2: CEIP B, pp. 6 - 7).

“Aveure, nosaltres som flexibles des de les 9 del matí fins a les 5 de la tarda. En aquesta franja d'horari jo sóc flexible”. (D4: CEIP B, p. 10).

“Vam començar molt a veure quines expectatives teníem mútuament. Que jo per exemple venia d'una escola on la relació amb les famílies jo l'havia tingut d'una manera fantàstica, vull dir, en general, amb tots els anys que he estat allà, penso que hem tingut una molt bona relació, de cooperació en la mida que elles podien. I les tutories amb la gent... amb les famílies que venien a les meves tutories jo m'he sentit molt còmoda

sempre, molt acollida, també és veritat que he acollit a la gent. Vull dir, que ha estat un acolliment mutu. (...) vaig fer una entrevista que em va durar 4 hores. En tandes de dues hores i dues hores en dos dies diferents, perquè ell plantejava qüestions i necessitàvem aclarir i necessitàvem reconduir coses (...)jo amb la gent me la trobo pel carrer i parlem tranquil·lament, no sé, tampoc és que ens expliquem la vida ni molt menys, però sí que a vegades et fan confidències i, en general, jo crec que ha millorat molt. De fet, jo ara em trobo molt còmoda amb la gent, amb les famílies que jo tinc un contacte més directe". (D7: CEIP B, p. 12).

"Al llarg de tota la meva història de relacions amb les famílies, jo he tingut molta complicitat i jo m'he sentit a gust amb la gent; vull dir, no són amigues meves, sí que m'han fet confidències i sí que m'han explicat coses que moltes vegades m'han dit que no ho han explicat gairebé a ningú. Hem pogut tenir parcel·les. El que passa és que no establint relacions d'amistat. Però sí que establint relacions en les que: "bueno, les criatures estan allà i en algun moment m'he sentit una mica ofesa per segons quines coses m'han dit en un moment determinat", perquè en un moment determinat m'he sentit ofesa perquè una persona m'hagi dit una cosa concreta que a ella li dóna la impressió de que és ella la que ensenya a la seva filla. (...) Jo em sento bé, jo em sento còmoda. La paraula seria que joestic còmoda amb les famílies". (D7: CEIP B, pp. 17 – 18).

"A veure, per mi és molt important ja de sempre (ressalta molt aquest adverbi) tenir molt bona relació i bon contacte amb les famílies. (...) En aquesta escola, tot i que l'edifici no comporta les millors condicions, és bastant fàcil arribar a les famílies. Jo en altres escoles, vull dir, sé que no és lo que pertoca, però s'ha hagut de fer esforços per aconseguir una participació i una bona relació amb les famílies, no? Aquí a mi em costa menys". (D9: CEIP B, p. 5).

“La relació amb els pares, perquè tot això afavoreix a l'alumne, però a més a més és una bona relació. Per tant, s'ha d'intentar una bona relació, i si tu veus coses a darrera que no surten, has de donar temps, confiança perquè arriba un moment que pot sortir”. (D9: CEIP B, p. 7).

“És important que hagi una bona relació per a que aquest nen pugui créixer globalment com a persona. (...) Els mecanismes de bona relació s'han d'establir i s'han d'aconseguir”. (D9: CEIP B, pp. 9 – 10).

“Una bona relació seria ser capaços d'acceptar les crítiques, intentar posar-nos en el lloc de l'altre i escoltar. Aquesta paraula que la he repetida tant, escoltar als que tenim aprop i entendre les diferents maneres de veure les coses o les situacions que es donen tant a l'escola com amb els nens com amb els adults”. (D9: CEIP B, p. 3 bis).

2.2.6. El papel que juegan en la escuela:

“Sóc l'encarregada de les activitats extraescolars, del menjador i de la guarderia de les 8 del matí. Llavors, cobrem els rebuts als pares i els hi fem una mica d'enllaç amb totes les coses extraescolars”. (ND1: CEIP B, p. 1).

“Jo faig absolutament de tot. O sigui... no sé, he arribat a fer alguna classe, eh... de tot, o sigui des d'obrir la porta i atendre el telèfon en tot lo que és atenció al públic, vale? Fins a fer coses pues de... reprografia, fins arreglar endolls o coses o magatzemar coses o distribuir coses o encarregar-me de logístiques de coses fins a el tracte amb els nanos, que jo crec que és super important, sobre tot a aquesta escola. Tots els nanos em coneixen, evidentment. Ve un el cures, ara aquell la ferida com aquest que estava aquí ara (es refereix a un nen que s'havia fet mal, i l'Àlex li estava curant), molts profes m'envien als nanos quan estan castigats per a que parlin amb mi, pues parlem una estona de lo que havia passat, es

calmen i pugen a dalt i ho parlem tos una mica, saps? És que és una mica de tot. Escoltes una mica als pares, els seus problemes. Ni un ni dos, tens moltíssimes coses, res concret, però pots abarcar qualsevol cosa. Pots fer cosa fora de l'escola, no sé... tot lo que és el tema de papers de l'escola, entregar-los, anar aquí, al registre, a ensenyament... fas mil coses. D'això a comprar jo que sé, un equip de so que van anar a comprar l'altre dia. Fas moltíssimes coses. I a la par per un costat de relació amb la gent, i per altre costat relació amb els nanos i amb els mestres evidentment; i per altre costat tot el tema més logístic. S'espantlla algo pues jo, tu has de mirar de poder-lo arreglar, o que vinguin de tal lloc i... mil coses". (ND3: CEIP B, pp. 3 – 4).

"(...) sóc el filtre de l'escola. Els pares quan arriben, primer parlen amb mi i depèn del problema, depèn la cosa els delego cap a un lloc o cap a un altre. Això requereix primer, psicologia una miqueta de dir: "a veure qui és aquest pare, de qui pal va i a veure si realment té raó o no i què vol i cap a on el puc dirigir". El tema, per exemple, amb els pares nous que vénen a l'escola, jo faig el tema de les pre-inscripcions, llavors tots els dubtes que tenen de si tal, de l'escola, de no sé què... pues sempre em pregunten mil coses, no? i clar, has de saber una miqueta de que va l'escola, no? Del projecte educatiu, de les comunitats d'aprenentatge..." (ND3: CEIP B, p. 7).

"Jo penso que el meu paper dintre de l'escola cada moment ha estat una mica... al llarg del temps ha estat diferent, (...) la implicació que jo he tingut amb l'escola... per mi l'escola ha estat un lloc de treball. Jo tampoc m'he vist mai com per estar en una direcció, per estar... Bueno, he estat en la meva classe... implicacions en coses generals potser sí; però massa implicació potser no n'he tingut. I en aquells moments, jo penso que estic molt més implicada, potser com que aviat em jubilaré penso: "ja me queda poco". (Riem). Estic molt més implicada, em sento implicada, em sento amb ganes de tirar l'escola cap a endavant i... no sé. Per exemple,

penso que amb totes les relacions humanes que ha pogut haver-hi al llarg de tota la meua vida a l'escola, dons quan han hagut conflictes potser de tipus relacional jo sempre m'havia quedat al marge, no m'havia implicat mai en cap conflicte perquè no tenia necessitat o la meua vida anava per altre costat. No era tot escola. I actualment, jo penso que estic implicada i penso que estem tirant l'escola endavant, una mica perquè també es creiem aquest tipus d'escola i tirar-la endavant". (D4: CEIP B, p. 2).

"Sóc el professor de música (...) sóc el animador - coordinador de festes que va molt lligat al meu càrrec de músic". (D6: CEIP B, p. 1).

"D'entrada els pares la comunicació l'haurien de ser sempre amb el tutor a no ser que siguin coses que ja marxïn del que es la classe o que tinguin algun conflicte no resolt amb el tutor. A vegades també cal fer veure a alguns pares que potser si no veuen gens bé l'escola i no hi veuen solucions potser els aniria bé un canvi d'escola. Aquesta manera de fer està recollida en el projecte educatiu i en les funcions de les tutories. Després hi ha una segona part de feina que es la relacionada amb les famílies com a grup, AMPA o Consell Escolar. En aquestes casos es la cara visible de l'escola i també la última responsable que les coses vagin bé. El director es el president del Consell escolar, que els convoca, fa les ordres del dia i els dirigeix. Això està recollit en la normativa de consells escolars en la funció dels directores". (D5: CEIP B, p. 28).

2.2.7. Experiencias y formación de las familias en la escuela, en el aula:

"S'han fet experiències per exemple d'alumnes que expliquen com si fos una exposició o una conferència una feina que han fet als pares que vulguin venir. O també, s'intenta posar als passadissos o dintre de l'escola en general exposar feines i que els pares... no sé exactament qual, però sé que hi ha dies o moments que poden entrar a l'escola

acompanyar als seus fills i que els ensenyin el resultat de la feina que s'ha estat fent mitjançant: murals, maquetes, fotos, power points, CDs de fotos, etcètera. Vull dir que hi ha una intenció de que puguin comprovar el resultat de lo que s'està fent dintre de l'escola. I una altra via és això, que entrin a les aules a veure una sèrie de maquetes o de manualitats o de feines o que escoltin una explicació; o inclòs que els pares puguin fer una explicació". (ND2: CEIP B, p. 9).

2.2.8. Acogida y atención hacia las familias

"Amb els pares nous hi ha primer la reunió que tu ja vas assistir de portes obertes, que això són per pares que encara no estan incorporats en el projecte d'escola, no? Que estem intentant explicar-hi el projecte per si el sedueix o els hi ve de gust dons que ells puguin incorporar-se. Això seria una qüestió. Que també és un tipus de reunió que hem d'acabar d'afinar i hem d'acabar de veure quin contingut, com la plantegen i quin escenari muntem. Un cop els pares estan a dins de l'escola, pels pares nous es fa una trobada; bàsicament són la majoria de P3, perquè els altres són pares sueltos. I per a P3 s'ha fet de diferents maneres. (...). I a la resta de famílies normalment l'equip directiu les reunim i els intentem explicar una mica tot això. I després ja els posem en contacte amb els tutors per a que els tingui en compta i puguin anar-los respescant en les qüestions que es va plantejant. Això seria una qüestió". (D1: CEIP B, p. 11).

2.3. COLABORACIÓN , PARTICIPACIÓN E IMPLICACIÓN

2.3.1. Participación

"Pues hay de todo. A ver, los hay que sí, y los hay que no; que no participan tanto". (F1: CEIP B, p. 10).

“la participació de les famílies, la veritat és que clar, quan les famílies estan molt participatives, organitzades, vulgui o no, l'escola està o s'ha d'obrir per força, els mecanismes de participació de l'escola també són una mica limitats, perquè clar, tu no pots, les famílies no poden entrar en els que són els temes curriculars, els que són els temes d'estudis”. (F5: CEIP B, p. 8).

“Aquí los padres o grupos de padres son personas muy colaboradoras. Ayudan mucho, muy interesados. (...) Para los niños es muy importante que vean a sus padres en clase, o que vengan a la escuela: “mama ven, mama ven...”. (D3: CEIP B, p. 14).

“Llavors, d'alguna manera vam demanar ajuda als pares i va haver-hi aquí un equip, sobre tot de mares, que durant més d'un trimestre van confeccionar, encara hi ha alguna resta aquí (mira al seu voltant), aquests jocs. És a dir, imprimint taulers, buscant fitxes, daus, si el joc havia de portar dons llapis i paper, dons llapis i paper. Si vols podem, igual està buida (vol ensenyar-me una capsa de joc matemàtic), aquesta està buida, però hi ha per dalt (es refereix a les classes) amb les instruccions, plastificades fins i tot. Aquestes mares es van passar aquí, deien: “va tercer i quart trieu un joc que voleu”, perquè hi havia un fotiment, tots registrats amb un CD. “Tercer i quart, què us agradaria?”, tu li baixaves la llista i de mica en mica elles se n'anaven fent, em sembla que allà encara hi ha. Va ser una situació molt maca, però clar era abans de Nadal i elles sentien, just aquí (assenyala el lloc de la sala), aquesta paret la sala de música que continua, sentien cantar nadales. I una de les mares que és molt trempada diu, així andalusa: “que pena, que pena me da que eso no lo puedan oír todos los padres”, pues elles van gestionar: “que et sembla...” se van anar a parlar amb la direcció i van dir: “escolta, sense ànim de que sigui això el festival últim de nadal, podríem organitzar l'últim

dia o el penúltim dia o en dos sessions que els nens poguessin cantar davant dels pares?”. (D3: VCEIP B, pp. 16 – 17).

“El curs passat molts pares van ajudar a preparar material matemàtic per fer jocs. Poden dedicar a fer un esforç. Tenim alguns pares que estan molt entregats. Hi ha un col·lectiu que funciona una mica així, a tropicons. Hi ha poca resposta quan es fa per exemple un acte que considerem nosaltres que és important: una pel·lícula, una xerrada...” (D8: CEIP B, p. 13).

“Per exemple quan tu te has pensat una xerrada, que penses que és important... Què podem fer per a que vinguin? Perquè si faig una xerrada, penso que és important, ja no és una xerrada que fas tu; sinó que fos una persona especialitzada sobre aquest tema”. (D8: CERIP B, p. 15).

“Por ejemplo, en los juegos matemáticos estos pues no..., pero bueno, claro, también es por tiempo, por falta de tiempo. (...) Mucha gente no podía porque estaba trabajando”. (F1: CEIP B, pp. 10 - 11).

“Puedes participar aportando cosas, entonces estás colaborando y puedes participar desde una manera más desde la barrera, sin aportar cosas”. (D8: CEIP B, p. 16).

Pero, si las familias quieren participar y no se les deja, ¿no nos lleva esto a establecer poca participación en la escuela? O, ¿cómo hacer atractiva y entendible una de las actividades donde se requiere la colaboración de las familias? Esto es lo que ocurrió en una de las actividades presentadas por la siguiente docente, la cual calificó de poca participación:

“Hicimos una autoevaluación de lo que eran las entrevistas... de las reuniones de padres (...) Yo dí una imágenes y ellos tenía que decir como se había sentido, cómo lo habían entendido... su participación. Se

les presentaba una imagen y ellos tenían que responder... Pues hubo poca participación". (D8: CEIP B, p. 16).

"El poder compartir, colaborar, participar, implicarse comporta que a nivel de horarios y espacios convivan a nivel familiar. Es decir, que se pueda conjugar no sólo los horarios laborales que favorecen a la empresa; sino los horarios que favorecen a una mejora de la vida cotidiana. Puede ser una utopía, están para planteárselas y por llegar". (D7: CEIP B, p. 5).

2.3.2. Colaboración

"Llavors per Nadal als nens com a deures li vaig dir que s'inventessin un joc matemàtic. Aleshores, com els pares ja ho havien treballat, ja no era allò de dir: "ara aquesta mestra, aquesta boja què ens demana" (Riem). "Inventar un joc matemàtic, amb totes les regles, amb el material", o sigui, havien de construir, inventar i construir un joc matemàtic. Aleshores, es va veure molt la col·laboració; i d'haver gent que els papes el van realitzar ells, es van sentir realitzats perquè ho van fer ells; però hi van haver que veies allà al darrera la mà del papa però que ho havia fet el nen. Que el papa havia ajudat pues a pensar, veies aquesta complicitat en els pares. Jo sempre he dit que pares i mestres hem de ser còmplices de l'educació, ens hem de sentir còmplices. No enemics, sinó còmplices; que si hi ha una complicitat el nen pot tirar molt més endavant". (D4: CEIP B, p. 6).

"Per mi tota la col·laboració és bona i tota la implicació de les famílies és bona. Jo no tinc cap problema, els menys valoro, valoro d'una manera molt clara a la gent que diu: "pues mira, jo estic fent aquest quadernet o aquest estic fent això o estic fent...", pues molt bé". (D7: CEIP B, p. 16).

"Jo per exemple dedico moltes, moltíssimes hores a l'escola. (...) Llavors, a mi em dona la impressió de que tot i que les famílies d'aquesta escola estan molt implicades. Per mi el model de participació, d'implicació i de

compartir les coses anirien amb la possibilitat de crear espais de debats i espais de poder compartir les idees sobre què veuen ells i elles, les famílies, com a necessari que els seus nanos i les seves nenes hagin d'aprendre per la vida, per la casa i per tot. Per tant, hi ha maneres de pensar, maneres de fer que et poden donar un cop de mà, que et poden ajudar a gestionar tot això". (D7: CEIP B, 4 – 5 bis).

2.4. LAS FORTALEZAS DE LAS RELACIONES

2.4.1. La disponibilidad y la humanización del profesorado:

"Jo penso que és el mateix de sempre. El fet de que quan vénen aquí es troben com si fossin a casa seva, com si fossin un grup de gent que convivim molts anys junts i que ens anem coneixem i establim les nostres relacions personals. Amb els anys, quan una família a P3 i se va a 6è, a cada família s'ha establert una relació diferent. (...) jo penso que això és lo més important, que ells ens veien com a persones i que ens trobin oberts a escoltar sempre, i que nosaltres també els veiem a ells oberts a escoltar-nos en qualsevol moment". (ND1: CEIP B, p. 17).

2.4.2. La implicación de las familias:

"Jo crec que el punt fort és les ganes de que això millori. I això penso que és un punt fort que anem intentant... que no estem aturats en aquest sentit. Penso que, per exemple, la idea de participació també és diferent segons si el tutor és una persona que està mes adreçada a treballar d'aquesta manera o no, per tant anem donant diferents opcions. Que les famílies puguin entrar a l'aula crec que és important, la manera que hi entren, també. (...). Les reunions amb les famílies són uns bons moments (...) intentem que hi hagin dinàmiques" (D1: CEIP B, p. 17).

"Que hi ha una bona part dels pares, de les famílies, que respecten força la manera de treballar de l'escola. (...) una bona part molt positiva de un grup de pares que dirien: "podem comptar amb ells", no demanant

col·laboració: “ara vénen i ara se’n van”, sinó que notes que més o menys recolzen la feina que fem. Per tant, aquest grup de pares que es recolzem és molt d’agrair”. (D8: CEIP B, p. 6).

2.4.3. La colaboración y la ayuda de las familias en las tareas y actividades de la escuela:

“La facilitat de trobar-nos com a equips, que això abans no hi era i ara sí. Hi ha uns espais on es facilita la trobada, l’intercanvi d’experiències, els plans de formació que pot ser no són tot lo adequats que es voldria, però sí que donen un ventall de possibilitats, de formació que ajuden als mestres (...) afavoreix a l’educació i en les relacions amb les famílies, perquè normalment tots aquests projectes demanen implicació d’alguna manera de les famílies. (D9: CEIP B, p. 15).

Punts Forts: 1) La bona disposició tant dels professionals com de les famílies en participar activament i conjuntament en el procés educatiu dels nens i les nenes. (D9, p. 1 d).

Punts forts: ara estem en un moment en el que sí la majoria de les escoles deixen entrar a les famílies (...) una relació més directa.(...) estem a la cultura de la por, tothom és cada vegada més individualista... la col·laboració família – escola és imprescindible per poder portar endavant una bona educació pels nans. (...) S’ha de fer entendre a les famílies que no fem treballar a les famílies, sinó que intentem que hagi una coordinació”. (D9: CEIP B, pp. 2 – 3 bis).

2.5. LAS DEBILIDADES DE LAS RELACIONES

2.5.1. El cambio constante de plantilla y la poca estabilidad del profesorado:

“(...) hi ha famílies que són molt més... diguéssim... passen més desapercebudes. Al passar desapercebut, a vegades poden tenir algun tipus de problema i no et podes enterar. Però jo crec que això passa en

totes les escoles del món. De totes maneres, jo crec que és un punt feble, però no d'aquesta escola; sinó de totes. Evidentment no pots arribar a tot arreu, la perfecció no existeix. I aquest seria el punt una mica feble".
(ND3: CEIP B, p. 1 bis).

2.5.2. La percepció que tienen las familias en relación a los docentes:

"Els punts febles van una mica en la línia aquesta que et comentava abans, és a dir, de poder fer-nos entendre mútuament i de que... les pressions per models més acumulatius d'aprenentatge o d'aprendre més per acumulació, d'aprendre més des del punt de vista dels continguts, quan més coses se sàpiguen millor i no des de les estratègies de crítiques, de contrast i d'una mica de compartir des d'un aprenentatge més social. Jo crec que van una miqueta en aquesta línia, de que els punts febles estan en que és una miqueta difícil poder anar lligant o poder anar coordinant o poder compartint aquestes dos vessants una mica diferent del que és el model que la societat demana. Encara que ara ens podem plantejar a nivell general que el model que s'està fent en aquesta escola és bastant positiu, perquè ajuda a que els nanos aprenguin coses que les servirà per la vida. Però que una mica va en aquesta línia. Jo penso que el punt feble està aquí. D'alguna manera, que les pressions socials i del model actual per anar acumulant més que fer un aprenentatge més solidari, més comprensiu i més crític també, dons fa que algun moment pugui haver-hi mal entesos importants (D7: CEIP B, pp. 13 – 14).

2.5.3. La falta de confianza: un tópico que va más allá.

"hi ha uns tòpics típics que ajuden que les famílies d'entrada no tinguin massa confiança en els mestres. Per a que la família tingui confiança en

l'escola, és un esforç que ha de fer cada mestre, l'escola primer i després els mestres per aconseguir que el nivell de confiança. En el moment en el que la relació entre escola, escola – mestre o equip o el que sigui i família hi ha una confiança. (D9, p. 13).

2.6. UNA NUEVA MIRADAS EN LAS RELACIONES

2.6.1. La participación de los maestros en actividades familiares o extraescolares y viceversa:

“Suposo que intentaria interrelacionar més als pares entre ells.(...) Buscaria una manera d'apropar-los a tots. No sé, fent activitats, no sé, és que no se m'acut res concret ara mateix. Jo penso que seria una bona idea, intentar apropar-los a tot. Que no fossin els 6 ó 7 de sempre; sinó que tu sàpigues que aquell és el pare d'aquell nano. No sé, són nanos que els petits ara comencen i estan aquí. Però si es queden els 9 anys a l'escola, són 9 anys que són súper importants en la vida del nano. I en la vida de qualsevol persona”. (ND3: CEIP B, p. 8 bis).

2.6.2. Más comunicación y un trabajo conjunto familia – escuela: que todo llegue a casa:

*“Al ser una escuela que trabaja por proyectos, donde la lecto escritura se trabaja de manera natural pues: *estratègies de com donar aquesta seguretat a les famílies (...)*l'escola ha de pensar *estratègies de que les famílies tinguin aquesta confiança en el que ells estan construint (...)* Sí, per exemple el tema de quan és el moment de la lectura és un tema que *neguiteja molt a les famílies, i aquí també suposo que han de poder buscar mecanismes per a que no es neguitegin tant.**

(...) d'un mètode d'estudi, un mètode de poder recollir la informació. Saber-la anar a buscar-la ja saben on han d'anar a buscar-la, però un cop

la tenen... sàpigui gestionar aquesta informació, que la sàpigui treballar, comprendre-la ella i poder tenir in resultat d'allò". (F4: CEIP B, pp. 25 - 26).

2.6.3. Abrirse a la comunidad: utilizar los espacios más allá del horario escolar

"Que les classes surtin. Jo crec que els nens haurien de sortir més de l'escola, en horari lectiu... que els nens vagin a pintar a la plaça. Aquí hi ha residències de gent gran, jo crec que hauria de ser obligatori portar als nens i casals de dia de gent gran. (...) Es poden anar a comerços, a botigues a que els hi expliquin coses. Vull dir, que es poden fer moltes coses entrant aquí i d'aquí cap a fora". (F5: CEIP B, p. 11 bis).

"Favorocer las relaciones: Sí que s'hauria de fer algo per intentar millorar el valor social de l'escola. (...) Que l'escola s'obri més. Tot això són coses molt difícils, però que s'obris més al barri, estès més present en el barri fent alguna activitat o festa major. Obrir portes. (F5: CEIP B, p. 10 bis).

"Les relacions famílies i escola han de ser més cara a cara, no han de ser telemàtiques, sinó que ha de ser un lloc on ha d'haver un contacte directe. (F5: CEIP B, p. 11 bis).

2.6.4. Otras propuestas para mejorar las relaciones entre familias y escuela:

"La formació inicial és bàsica" (D9, p. 14).

"La implicació dels polítics" (D9, p. 14).

"Proposta de fer una entrevista cada trimestre. Pues per tancar una mica el trimestre, per parlar del grup. Aquestes reunions d'aula ajuden més a

veure la dinàmica general del grup, com s'organitzen, quina relació hi ha. Fer una despedida de curs". (D9, p. 5 bis).

"I l'última escola lo que vam fer és la figura de representació d'aula de pares (...) a principi de curs es triaven a dos pares i cada any canviava un. Llavors, les dificultats, les crítiques, les coses que sorgissin d'aula es canalitzava per aquesta persona i així no havíem de parlar nosaltres amb 25, i aquesta persona era la que ens explicava les coses. (...)Era una mica el pont entre la resta de pares i la tutora". (D9, p. 9 bis).

3. CEIP C – RIPOLLET

3.1. ESTRATEGIAS Y MECANISMOS DE RELACIÓN

3.1.1. Espacios informales:

"Se hacen talleres, se ponen a pintar. Por ejemplo, estos días atrás hicimos el árbol de Navidad, lo dijimos y vinieron a colaborar (p. 14).

*"Yo pienso que el mejor recurso que tienen es el **día a día**. También la **documentación** que se entrega cada trimestre. Las **reuniones, las comunicaciones a través de la libreta**, donde tú escribes a la maestra y la ella te escribe a ti; la **mediateca** donde puedes consultar libros, utilizar los ordenadores, hacer reuniones; el **espacio familiar** donde se hacen reuniones de grupo... (F1: CEIP C; pp. 8 – 12).*

3.2. LA RELACIÓN FAMILIA – ESCUELA

"Yo si tuviera más tiempo un poco lo que he dicho antes: propondría poder hacer cosas dentro, compartiendo horas de aula. Me gustaría. Pero la verdad es que no propondría nada más a la escuela porque no es tanto la escuela lo que me lo limita, porque yo siento que si propusiera cosas, podrían ser acogidas". (F2: CEIP C, p. 19).

3.2.1. AMPA

“Otro tema que también gestionan y nos facilitan mucho es la gestión económica. Todo lo que tiene que ver con pagos que hacen las familias: materiales, piscina, salidas... Hay una comisión económica dentro de la AMPA que gestiona toda esta parte. (...) Hay mucha relación, hay reuniones establecidas; a la vez que hay una relación del día a día porque siempre están aquí”. (D1: CEIP C, p. 21).

“No sé muy bien qué es la AMPA... Es la Asociación de Padres y madres, pero lo que es aquí todo el mundo acaba trabajando y haciendo lo que se necesita. (...) De hecho, la AMPA agrupa a todas las familias. Sí que respalda la tarea de la escuela. Esta escuela tiene mucho trabajo, y ayudamos a que el proyecto se lleve a cabo. A veces nos toca hacer unas cosas, otras a cortar madera o llevar subvenciones. Pero básicamente es ayudar a que el proyecto salga hacia delante. (F1: CEIP C, p. 5).

“La AMPA. Estar en la AMPA es ayuda, es lo que haga falta”. (F3: CEIP C, p. 13).

“La AMPA aquí tiene mucha actividad, las madres pasan el día aquí. Hay 3 – 4 que no paran de organizar cosas. Llevan las facturas, las cuotas de los padres, las excursiones, la piscina, hacen de canguros a la entrada y salida...” (ND2: CEIP C, pp. 11 – 12).

3.3. COLABORACIÓN – PARTICIPACIÓN – IMPLICACIÓN

Para mí participar o implicarse, primero es una motivación que yo tengo. Para mí es yo participo y para mí es un orgullo de participar, pero no un

orgullo de estar orgullosa... de estar satisfecha de hacer algo, por el colegio, por hacer algo por la niña". (F3: CEIP C, p. 15).

ANEXO 5: TOMA DE CONTACTO, PRIMERAS IMPRESIONES, INQUIETUDES Y DECEPCIONES (Reflexiones y primeros escritos).

1. ESCENARIO 1: CEIP A – TENERIFE

1.1. EN BUSCA DE UNA BUENA AVENTURA: LOS INICIOS, UN TANTO DESOLADOR

Llegué a las 9'15 a la escuela, después de la entrada a las aulas de los alumnos y las alumnas. Me acerqué a secretaría y no había nadie. Paseándome por el pasillo de la escuela, vi a una señora en un despacho y le pregunté por la jefa de estudio, quien era la que me había citado y con quien tenía la reunión. Me hicieron esperar un rato, de mientras iba leyendo las notas informativas y los documentos oficiales (PEC) que se hallaban en un tablón. Después de un tiempo prudencial, llegó la jefa de estudio y me hizo pasar a su despacho. Me comentó que la semana anterior se había reunido con el profesor Souto y le había hablado de mi situación. Conmigo llevaba el documento de la negociación, dónde especificaba quién era, cuáles eran mis objetivos, tema de estudio, mi compromiso con el centro y demás. Estuvimos leyéndolo y hablando con detenimiento de aquellos aspectos que más le inquietaba o le llamaba la atención. Antes de dejarle el escrito, para que lo pudiera estudiar y exponer al resto de la comunidad educativa de ese centro, lo firmé y le di mi teléfono de contacto.

Tres días después del encuentro con la escuela, recibí una llamada de la jefa de estudio diciéndome: “No nos interesa tu investigación, lo siento mi niña”. En ese mismo momento me derrumbé porque los días iban pasando y todavía no tenía un lugar donde poder llevar a cabo mi estudio. La verdad es que no sabía el porqué de esa respuesta, ya que, en un primer momento, parecía que mi trabajo les atraía,

podría ayudar a ver que se cocía en su escuela; pero tampoco quise indagar acerca de la negación tan rotunda que obtuve. Esta contestación me llevó a pensar: 1) El equipo directivo acababa de entrar, buscaba una cierta estabilidad y en estos momentos no estaba preparado para asumir tal desafío, o 2) El centro ha aceptado otras investigaciones y una mala experiencia le ha llevado a cerrarse en banda y no abrirse a nuevas indagaciones. Una vez que recuperé el sentido y analicé la situación llamé al Dr. Area y al profesor Souto y ambos se quedaron de “piedra”, no se esperaban esa actitud de dicha escuela, ya que se trataba de una institución abierta a la sociedad, a la escuela de magisterio y con una gran reputación.

Dada la nueva situación, el profesor Souto hizo un par de llamadas y se puso en contacto conmigo para decirme: “ya te he buscado otra escuela, y ésta está dispuesta a participar en tu investigación”. Se trataba de un complejo educativo público que abarcaba la Educación Primaria y la Educación Secundaria, muy bien situado en Santa Cruz de Tenerife y bien comunicado con La Laguna.

1.2. ABRIENDO CAMINO: LA APROXIMACIÓN A UNA REALIDAD (Negociación y entrada en el centro)

Después de la experiencia vivida y de la negación del primer centro, iba con pie de plomo. Sabía que me hallaba en una situación delicada: la aceptación de la escuela en participar en mi proyecto suponía la continuación de mi estudio de campo, paralelamente a mi formación como investigadora en la temática familia y escuela.

Pero, la negación de la misma suponía un “fracaso” en el avance de mi tesis y en mi decisión de tener mi tercer caso como objeto de estudio.

Llegó el gran día, cogí mi “guagua¹” y me dirigí hacia el centro, previamente me había estudiado como llegar para no hacer tarde. Eran las 9’10 cuando llamaba a la puerta, entré y en la ventanilla del centro me atendió la misma directora. Me pidió que me esperara un momento. A continuación entramos en su despacho, tomé asiento y de seguida me dijo que el profesor Souto le había comentado de qué trataba mi trabajo: la relación familia – escuela. Inmediatamente y con el fin de ofrecerme su ayuda me mostró el PGA (Programación General Anual), me leyó la importancia que tenía participar en la escuela por parte de la familia y los docentes, además de la organización de la misma, los objetivos, actividades y reuniones que se realizan a lo largo del curso. Una vez que la directora me había proyectado una primera visión del centro, le enseñé el documento de negociación² y le expliqué detalladamente en qué consistía mi trabajo y cuál sería el papel que realizaría en la escuela. Aparentemente había una buena predisposición por parte de ella, sólo me sugirió una cosa: “¿Qué me puedes dar a cambio? ¿Me puedes proporcionar unas pautas en cuanto a la relación familia – escuela? ¿Qué le puedo ofrecer a la escuela y a la familia?”. Mi función no era juzgar, valorar si las relaciones eran positivas, fluidas, ni corregir aquello que hacían mal o bien; sino más bien conocer cuál era la realidad educativa que tenía delante: comprender, describir e interpretar una realidad de la cual sería participe de ella. La directora estaba dispuesta a participar en mi investigación, a nivel personal se

¹ Guagua en Tenerife (Islas Canarias) es autobús.

² Recogida en el anexo y explicada en el capítulo de metodología.

mostraba encantada, consideraba que el tema era de interés y de actualidad. Se acordó que a lo largo de esa misma semana ella me llamaría, que le dejara tiempo para comentárselo a sus compañeros y compañeras y a las familias que podrían participar en mi investigación.

Como investigadora y persona externa a la escuela, desde el principio y en ese mismo encuentro, insistí en dejar claro mi máxima flexibilidad y adaptación a los tiempos y necesidades de familias, docentes y alumnado. Las entrevistas se llevarían a cabo en períodos, momentos y espacios que mejor les fueran a cada una de las personas que me iban a acompañar en mi investigación.

Al cabo de una semana no tenía respuesta del centro, pregunté al profesor Souto si él tenía alguna respuesta por parte de la escuela. Me comentó que no y que esperase un par de días, si después de ese tiempo no tenía noticias de la directora llamase sin ningún problema. Siguiendo los consejos del profesor esperé y en vista de lo ocurrido, telefoneé. La directora me comentó que había hecho el contacto con una madre y que me esperaba. Acordamos el número de personas que serían partícipes de mi investigación y los documentos que consideraba necesarios para el análisis. A partir de ahí empezó mi “peregrinaje” por el centro educativo.

Me sentí como una más en el centro, me brindaron su confianza, me proporcionaron el material necesario para mi estudio, me propusieron el despacho de dirección para las entrevistas y para mis anotaciones, me enseñaron las instalaciones del centro... En definitiva, me pude “empapar” de la cultura del centro en el cual me hallaba.

2. ESCENARIO 2: CEIP B – BARCELONA

2.1. EN BUSCA DE UNA BUENA MIRADA: UNA ESCUELA ACOGEDORA

Mi deseo por comenzar mi estancia en el campo me llevó a ponerme en contacto con Fernando Hernández³, profesor de la Universidad de Barcelona y asesor de trabajos por proyectos de escuelas de Primaria, con el fin de poder obtener una red de centros educativos que me abrieran camino y estuvieran dispuestos en colaborar en mi investigación. Tomé contacto con él para exponerle mi tesis doctoral, el propósito de la misma y la necesidad de adentrarme en una escuela para llevar a cabo mi estudio de caso. Tras mi puesta en escena, me recomendó ponerme en contacto con una profesora del ICE - UB⁴, ya que ella me podría ofrecer un amplio abanico de posibilidades y reconducirme en mi andadura. Me facilitó su correo electrónico y la extensión telefónica de Maite Mases. Tras varias llamadas telefónicas, acordamos hacer un primer encuentro en su despacho para que le diera a conocer los objetivos y finalidad de la investigación. En ese encuentro, aparte de presentarnos y expresarle mi necesidad, surgieron nuevos interrogantes y nuevas miradas de plantearme mi estudio: ¿Por qué “conformarme” con una única escuela si tengo la oportunidad de poder indagar, conocer, comprender y describir realidades diferentes? Y fue en ese preciso instante cuando me di cuenta que era toda una privilegiada, podría gozar de nuevas experiencias, de diferentes planteamientos pedagógicos y de un

³ Fernando Hernández, Catedrático de Dibujo de la Facultad de Bellas Artes de la Universidad de Barcelona, a él me une no sólo una relación de colegas de trabajo (por formar parte de una misma institución); sino una relación profesional, de compartir experiencias y vivencias en diferentes proyectos de investigación y ser ambos miembros del grupo consolidado Esbrina.

⁴ ICE: Instituto de Ciencias de la Educación de la Universidad de Barcelona, Campus Mundet.

enriquecimiento personal y profesional. Así pues, la profesora Maite me facilitó dos primeros contactos, convencida de que no tendría problemas para acceder a ellos y poder asistir a sus escuelas. Efectivamente, Maite estaba en lo cierto, tras diversos correos electrónicos y conversaciones telefónicas ambas docentes me invitaron a visitar sus centros educativos y mantener una primera toma de contacto de manera presencial. Es por ello, que una vez más, agradezco los esfuerzos y las escuchas de la profesora Maite Mases, ya que me brindó nuevas oportunidades y maneras de relacionarme con las diferentes personas que conforman los tres estudios de casos.

Una vez que se me abrió el camino, era el momento de iniciarme en la nueva y desconocida aventura. Marqué el número de teléfono que se me facilitó en su momento, al otro lado de la línea me respondió un chico, por aquellos entonces el conserje de la escuela, que tan amablemente me informó de quién era y que me buscaría a la maestra, por quien yo preguntaba. Tras unos minutos de silencio, obtuve respuesta, se me presentó la maestra y no dudó ni un instante en agendar día y hora de encuentro para explicarme la peculiaridad de su escuela y brindarme todo lo necesario para llevar a cabo mi investigación. Me quedé exhausta y sorprendida, no sólo por su amabilidad, sino por su rápida actuación. Y enseguida me dijo: “¿sabes donde queda la escuela? Debes tomar la línea X, bajarte en la estación Y, salir por la salida Z, cruzar la gran avenida y girar la calle C; allí encontrarás nuestra escuela. Si tienes algún problema para localizarla, no dudes en llamarnos, ¿de acuerdo?” Tras sus indicaciones nos despedimos hasta el día de la cita. Estaba maravillada por como había transcurrido nuestra conversación telefónica.

Antes del encuentro, busqué por Internet el plano de Barcelona para situarme, aunque un par de días previos a mi cita visité la escuela por motivos del proyecto de investigación que estaba realizando con el grupo consolidado Esbrina. Fue allí, cuando conocí un poco la escuela e hice mi primera toma de contacto. Llegó el gran día, salí de casa con la carta de negociación, mi planing y mi cuaderno de notas, tomé la línea de metro indicada y me bajé en la parada correspondiente. Una vez en la puerta de la escuela, me paré y esperé unos minutos ya que llegaba antes de la hora prevista. Tras un breve parón y de revisión de mi material, llamé a la puerta y el conserje me abrió, nos presentamos y me condujo al despacho de dirección donde esperaba a la maestra. Su cara me era familiar, gracias al proyecto de investigación que estábamos realizando en la misma escuela. Me comentó brevemente la filosofía de la escuela, el planteamiento pedagógico y me cedió la palabra. Le hice un breve resumen de mi proyecto de tesis, le presenté la carta de negociación y hablamos de los compromisos a asumir por ambas partes. Tras una primera lectura, me dijo que se lo comentaría a la directora del centro y al resto del equipo docente y que me avisaría de cuando podría comenzar mi estudio en su escuela. Que breve me llamaría para ofrecerme un primer planing de encuentros, entrevistas y consulta de materiales. De esta manera, y tras unos minutos de charla más informal, dimos por finalizado la primera reunión y toma de contacto.

2.2. HACIENDO CAMINO: DESCUBRIENDO UNA REALIDAD (Negociación y entrada en el centro)

Una vez presentada la finalidad de la investigación y tras mis primeras impresiones de la escuela, esperé con nerviosismo, como si de una resolución se tratase, la llamada de la docente. Por fin sonó el teléfono, era ella diciéndome que había muchas personas que querían participar en mi estudio y que me esperaba impacientemente la siguiente semana en la escuela para acabar de acordar mi entrada en el centro, el material que iba a necesitar y las entrevistas que iba a realizar.

Durante esa semana manifesté síntomas de inquietudes, nerviosismo, alegrías... se mezclaban varias sensaciones. Por un lado, me adentraba en una nueva aventura, yo sola, con lo que supone realizar tu propia investigación, sin tener a nadie, a tu compañero, físicamente a tu lado para compartir vivencias, inquietudes, interrogantes, avances y retrocesos... Y por otro, tenía ante mí un nuevo reto, una nueva realidad educativa e investigadora para descubrir, para indagar, para comprender, describir e interpretar.

Llegó el día y la hora marcada, cogí mi grabadora (contaba con el consentimiento del centro para hacer uso de ella), mi cuaderno, la carta de negociación y mi guión orientativo de preguntas. Me dirigí a la escuela, cuando llegué, el conserje me abrió la puerta del centro, era casi la hora de entrada de los alumnos, y me acompañó al despacho de dirección. Allí me encontré con el jefe de estudio y docente del centro, con quien hablé durante unos minutos. Y observé el ir y venir de las personas, el

ambiente que se respiraba a comenzar un nuevo día... A continuación nos pusimos manos a la obra:

“Él es el encargado de hacerme llegar un sobre que la maestra me había preparado. Mi curiosidad me lleva a abrirlo delante de él, y observo que hay un documento que consta con el nombre de mi tesis, el interés de la escuela y un tiempo aproximado de la realización de las entrevistas. A continuación, otro documento que recoge un calendario aproximado del presente mes. Tras estudiar minuciosamente el contenido de ese sobre, el jefe de estudio me presenta a la directora, con quien ya tenía marcada mi primera entrevista en ese mismo día. Encuentro que se realizó 15 minutos después, ya que ella estaba esperando a unos compañeros que venían de las Islas Baleares. De mientras, el jefe de estudio se mostraba preocupado por el calendario que se había esbozado, ya que habían dos familias interesadas en participar y que solamente podrían hacerlo a las 9 de la mañana y que se podría en contacto con ellas para conocer qué días les sería posible...” (Sandra, Diario de investigación).

En breve volvió el silencio, la paz, después de las carreras del alumnado por subir las escaleras y llegar a sus aulas, despedirse de sus familiares, de dar los buenos días a sus docentes, de compartir sus primeras impresiones... Y tras esa paz, llegó mi primera entrevista, entrevista que me serviría para romper el hielo, para posicionarme, cuestionarme, para conocer los entresijos de la vida de la escuela: interrupciones, avances, reflexiones, necesidades... Y la voz en off de la misma, manifestándome de este modo que:

“Hemos de intentar escribir no sólo sobre la incomprensión entre escuela – familia; sino la comprensión de las dos. Romper con los tópicos que hay. Con lo prejuicios sobre ambas”. (Directora del centro).

Con esta entrada de pleno al estudio de campo y tras mis primeras impresiones, el diseño de los primeros encuentros y mi primera entrevista ya marcada por la maestra, llegó mi segunda entrevista. Una entrevista dotada de encanto, de proximidad, de compartir, quizás por la edad de la persona, por su manera de ser, de expresarse que me relajé e hizo fluir la conversación en un ambiente más cómodo, e incluso informal.

Momentos antes de finalizar esta primera estancia en el campo, me encontré con una compañera de la carrera, hecho que me ayudó y me motivó a seguir hacia delante. Puesto que me hallaba en un lugar ya no desconocido por mí: entre la investigación del proyecto del grupo Esbrina, y reencontrarme con personas conocidas, me daba seguridad para seguir con “valentía” en este nuevo camino... Finalizado ese encuentro inesperado y de grata sorpresa, miramos el calendario que me había diseñado la maestra, con el propósito de saber cuál sería mi siguiente día a estar en el centro y las tareas y responsabilidades marcadas. Tras acordar el segundo encuentro, visité la escuela, me invitaron a quedarme y finalmente marché.

Cuando salí del centro, valoré mi primer día de extrañas sensaciones, de buen sabor de boca, de avance y analicé el enorme trabajo que me quedaba por delante (observaciones, entrevistas, encuentros, análisis de documentos...), y las tareas que

tenía que desempeñar a continuación: transcripciones de las entrevistas, anotaciones en el diario de investigación, posibles interpretaciones... Así pues, lo que parecía un primer encuentro, negociación y entrada en el campo; se había convertido de lleno en compromisos y responsabilidades por ambas partes: la escuela y la investigadora.

3. ESCENARIO 3: CEIP C - RIPOLLET

3.1. UNA NUEVA ESCUELA: UNA EXPERIENCIA ENRIQUECEDORA Y FORMATIVA

Tras la recopilación y análisis de la bibliografía consultada, llegó el momento de iniciar mi estancia en el campo, como ya he argumentado anteriormente en el capítulo 6. La elección de esta escuela no fue casual; sino que fue gracias, una vez más, a la profesora Maite Mases quien me abrió la puerta a una nueva manera de saber hacer, saber ser y saber estar. El estudio de la misma se daba paralelamente al de la escuela de Barcelona. Hecho que me llevó a enriquecerme y formarme no sólo como investigadora, sino como profesional de la educación. Se me brindaba la ocasión de conocer y aprender una nueva realidad que hasta ahora desconocía. Y que a su vez me ayudó a abrir miradas pedagógicas.

La profesora Maite me facilitó el nombre y el teléfono de la persona de contacto. Desde el primer momento pensó en esta maestra por su trayectoria y por su implicación en escuelas activas y proyectos más allá de la “escuela tradicional”.

Marqué el número y pregunté por ella. Una voz dulce y amable respondió, me presenté y le argumenté mi interés por conocer su escuela. Esta persona había cambiado de escuela, pero me ofreció su nuevo espacio para visitarlo, observarlo y decidir si se adecuaba o no a las características de mi investigación. Así pues, marcamos un día y una hora para nuestro encuentro. Y me señaló cómo poder llegar hasta ella: “toma el metro hasta Fabra i Puig y allí toma el bus de la línea V20 que te dejará casi en la misma puerta del centro”. Y así lo hice. Antes de visitar el centro y hacer la primera toma de contacto de manera física, estuve buscando por internet referencias sobre el centro (proyecto educativo, ubicación, equipo directivo, etc.).

Llegó el día del encuentro. Nerviosa por no conocer la zona y la manera de llegar, salí con mucho tiempo de antelación. Tomé el metro y el autobús tal y como me había aconsejado. Una vez en el bus pregunté al conductor cuál sería la parada donde me tenía que bajar, él me dijo que ya me avisaría y que era relativamente fácil porque se trataba de una escuela de nueva creación. En el “largo” trayecto iba revisando la carta de negociación⁵, pensando en las primeras preguntas, en aquello que debería de observar y demás. Cuando me quise dar cuenta ya había llegado a mi parada. Me sentía extraña y a la vez fascinada por la nueva experiencia. Puse atención al nuevo entorno, observando cada calle, tienda, servicios, etc., que rodeaban la escuela a través de un paseo y de camino de la parada al centro educativo. La primera impresión fue buena: ¿cuántos niños y niñas soñarían con tener tanto espacio para jugar, aprender y relacionarse?

⁵ Ver anexo 1: Carta de negociación – entrada al escenario.

Llegó el momento de llamar al timbre, me abrieron la verja y posteriormente la puerta del centro. Me hicieron entrar y sentarme en los bancos de la entrada, como si de una recepción se tratara. Quedé impresionada de lo que veía: paredes adornadas con una persiana que representaba un trabajo elaborado por los alumnos, con CDs colgando de un hilo, bajo los bancos cestitas con juguetes, encima de la mesa información para leer o un libro que te invita a la lectura, las puertas de las aulas con vidrio con el propósito de observar y ver lo que se está realizando en cada momento, etc.

De repente llegó la maestra, nos presentamos y pasamos a la sala de profesores. Me hizo un breve resumen de la escuela, le expuse mi proyecto de tesis a través de la carta de negociación: compromisos y responsabilidades por ambas partes. Y posteriormente me enseñó la escuela. Acordamos que le enseñaría el documento a la directora y jefa de estudio y que marcarían un calendario orientativo para mi estancia en el centro, siempre y cuando obtuviera la conformidad del resto del equipo directivo y de la comunidad educativa. Le proporcioné mis datos y esperaría una llamada o e-mail por su parte.

3.2. LABRANDO EL CAMINO: ACERCÁNDOME A LA REALIDAD (Negociación y entrada en el centro)

Tras presentar y explicar la finalidad de la investigación, y después de mis primeras impresiones sobre la escuela, esperé con mucho entusiasmo la llamada de la docente. Tras varios días, recibí noticias del centro, la comunidad educativa estaba interesada

en participar en mi proyecto de tesis y colaborar en todo lo que hiciera falta. Así pues, entre e-mails y llamadas telefónicas acordamos mi inicio y entrada en el campo.

Llegó el deseado día, y como me considero una persona puntual a la que no le gusta que le hagan esperar y hacer esperar. Tomé con tiempo suficiente el metro, el bus y llegué a Ripollet con bastante tiempo de antelación. Mientras tanto, decidí timarme un café, a la vez que volvía a revisar una y otra vez todo el material que llevaba encima, y que parte de él, como la carta de presentación y negociación, ya había entregado en el primer encuentro.

A las 8'50 de la mañana me presenté en la puerta, llamé al timbre y amablemente me invitaron a entrar, me acompañaron a la sala de profesores, allí me esperaba la docente, que me invitó a tomar asiento, a observar el espacio a medida que ella me iba explicando el sentido del mismo. Justamente, a las 8'55h., se abren las puertas, los niños entran en la escuela junto a sus familias, siendo acompañados de esta manera a sus respectivas aulas, abriéndose de esta manera, y bajo mi punto de vista, un espacio informal donde el intercambio de información entre la maestra y la familia se da de manera natural y espontánea.

Con la apertura de las puertas, la puesta en marcha de la música, las maestras se dirigen a sus aulas, quedándome de esta manera sola en la sala y observando cada momento, cada instante, cada acción que posteriormente doto de sentido y significado. Tras la entrada y paso de unos minutos, se presentan en la sala la docente junto a la directora para preocuparse por mí, por mis necesidades ofreciéndome en todo momento un seguimiento y apoyo. A continuación me conducen a la mediateca, donde

podré consultar, durante varias horas, los primeros materiales y así poder entender el nacimiento, la filosofía y los objetivos de dicha escuela. A las 13h., la directora se ofrece a mantener una primera conversación para poder comprender y atender a mis interrogantes, ya que tras la primera lectura de los documentos facilitados aparecieron las primeras preguntas, dudas e inquietudes. Al finalizar esta puesta en común, ella me enseña la escuela y sus diferentes espacios.

Al finalizar esta primera estancia en el campo, acordamos una especie de primer calendario, para que pudiera asistir, observar, consultar, analizar y entrevistar a diferentes miembros de la comunidad educativa, sin tener esa preocupación y sensación de poder molestar e interrumpir los tiempos y las dinámicas marcadas por la escuela.